

VERMLANDS
LÄNS-KALENDER,
1877.

UTGIFVEN AF
FREDRIK von VICKEN,
HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPETS SEKRETERARE.

Karlstads Hembygdsförening

KARLSTAD,
CARL KJELLIN & C:NI, 1877.
(NYA VERMLANDS-TIDNINGENS TRYCKERI.)

FÖRORD.

Da Vermlands läns-kalender nu lemnas i allmänhetens händer, känner sig utgifvaren manad förutskicka några ord. Han inser nogsamt egen förmågas otillräcklighet, samt att detta arbete, åtminstone beträffande dess geografiska och historiska afdelning, kräft speciell vetenskaplig bildning; han vet och ganska väl, att utarbetandet af en sådan kalender, som motsvarade allmänhetens anspråk och behof, fordrat mera tid, än den han kunnat undanrycka från sina offentliga updrag och enskilda angelägenheter, hvarför han ock utan tvifvel bordt afsäga sig all befattning med denna kalenderiska redogörelse för de Vermländska förhållandena; men — annan och bättre förmåga stod måhända för tillfället icke färdig att börja det arbete, hvarpå Vermland i ofvannämnda hänseende länge nog väntat och till hvilket Vermlands Hushållnings-Sällskap beslutat lemna bidrag; och derföre, med varm känsla för sin fosterbygd, under förhoppning om medverkan från åtskillige af de ortens män, som till honom yttrat intresse för företaget, och med närd, liflig önskan att efter måttet af sina ringa krafter i någon mån få gagna denna bygd, grep han verket an. Svårigheten att skrifva en länskalender, inser en hvar, som besinnar dels den otaliga mängd af skilda ämnen, som deri böra inflyta, och dels svårigheten att, redan vid arbetets början, hafva alla materialier så samlade, sammanfattade och fullfärdiga, att en systematisk ordning kunnat genomföras. Många uppgifter, inkomna tidigt nog, hafva hunnit blifva för gamla redan, då kalendern skulle läggas under pressen och hafva derföre måst sökas ånyo, en del åter hafva inkommit sentida och derföre fått inflickas der de bäst kunnat få rum, hvarförutan en del uppgifter aldeles saknats vid sjelfva utgifningen.

Visserligen hafva för kalender-arbetet funnits många värdefulla, tryckta källor, utur hvilka utgifvaren trott sig kunna ösa med full hand och ibland dessa må nämnas: C. A. Agardhs statsekonomiska försök, M. Höjers beskrifning öfver konungariket Sverige, P. B. Sköldbergs beskrifning öfver Skandinaviska halfön, Administrativ och Statistisk handbok, 3:e upl. af Ol. Im. Fåhrens, Sveriges Statskalender för 1877, Sveriges Handelskalender för 1876, Örebro länskalender, F. A. Vesterlings eckle-

siastik-matrikel, O. Tenows matrikel öfver Karlstads stift, Beskows och Schönmeijers matrikel öfver Sveriges folkskollärare, utgifven 1876, Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Vermland femårsberättelse för 1866—1870¹⁾; Kongl. Statistiska Central-Byråns års-redogörelser och tidskrift; Frih. N. Erikssons afhandl. om sjön Venerns sänkning, Karl Sidenbladhs bok om granskning af Sveriges härads och socknenamn, T. G. Rudbecks försök till beskrifning öfver Sveriges städer, utgifven 1855, m. fl.; för att icke äfven nämna de beskrifningar öfver Vermland, hvilka utgifvits dels 1773 af E. Fernow och dels på 1830-talet af P. Björkman, hvilka 2:ne sistnämnda arbeten dock kunna anses antiquerade och därför endast sparsamt varit använde; och visserligen hafva alla de män, offentlige och enskilde, till hvilka utgifvaren måst vända sig för att erhålla detalj-uppgifter, beskrifningar och personal-förteckningar m. m., med största beredvillighet lemnat sådana, hvarföre han ock hos en hvar af dem stadnar i en härigenom uttryckt, förbindlig tacksamhet. Att detta har underlättat arbetet och utgjort goda underlag, men i allt fall har dock fordrats mycket mer, för att få arbetet i tidsenligt skick, hvidan utgifvaren visst icke vill tillmätta kalendern den fullständighet, som varit önskvärd och som han sjelf så gerna velat åstadkomma. Kalendern, sådan den är, utgör det egentligen första försöket²⁾ att visa en någorlunda fullständig sak- och person-redogörelse för provinsen Vermland. Derföre kan den måhända ock utgöra en god vägledning för ett framtida bättre arbete i samma väg eller en ny upplaga. Om så är och om allmänheten under tiden af kalendern i det skick, hvari den nu utgår från utgifvarens hand, kan hafva någon nytta, så utgör detta hans tillfredsställelse. Det ligger ock i sakens natur, att en lüns-kalender, hvari vexlande person-förhållanden förekomma, inom några år behöfver att förnyngas. Så har skett inom andra delar af riket, der dylika arbeten utkommit; så behöfver det ock ske för Vermland; och när den gamla stommen finnes, så bör det i allt fall blifva lättare att gifva en senare upplaga en större fullständighet, än det varit att från början uppföra grunden.

Innan utgifvaren lade hand vid sjelfva texten till kalendern, hörde han yttras olika meningar rörande bästa sättet för demnas

¹⁾ Femårsberättelsen för perioden 1871—1875 var ännu, då kalendern skrefs, ej utgifven i tryck.

²⁾ År 1840 utgafs i Karlstad af icke uppgifven författare en liten brochyr uti duodes-format med titel äfven den af "Vermlands Lüns Kalender"; men den utgör dock icke i nutids mening en lünskalender, utan egentligen en almanach med person-förteckning å embets- och tjenstemän inom orten, förteckning å stångjernsbruken, hyttor och masugnar inom Vermland, samt aftryck af då gällande brefstaxa. Den trycktes hos J. Lundberg och kostade 36 sk. bco.

upställning, omfattning och innehåll. En del ville hafva den så fullständig som möjligt både i afseende å forntid och nutid, andra hafva menat, att kalendern, såsom mera kortfattad, skulle få större praktisk användbarhet för ortens affärsmän och industri-idkare. Vermlands Hushållnings-Sällskap, som beviljat kalenderns förläggare ett mindre anslag i och för befrämjande af kalenderns utgifvande, förklarade sig icke vilja binda utgifvaren vid några föreskrifter, utan lemna honom fritt val vid arbetets utförande. Utgifvaren ansåg sig derföre oförhindrad att emellan ofvannämnde olika åsikter gå den medelväg, som närmast öfverensstämde med hans egna krafter och billiga anspråk. De flesta länskalendrar, hvilka inom olika delar af riket hittills utgifvits, hafva lemnat mer eller mindre fullständiga redogörelser äfven för hemmanens areal; och afsigten var ifrån början att göra detsamma med Vermlands-kalendern. Detta blef likväl omöjligt, ty dels voro de från en mängd socknar inkomna areal-upgifter i de flesta fall ofullständiga, dels kunde någon komplettering icke ske utur länets landtmäteri-kontor, som vid Karlstads brand 1865, förlorade en stor del af sitt arkif, hvaru de kartor och beskrifningar, som der nu finnas, måhända iofsudsakligen tillkommit efter nämnde tid. Deremot, för såvidt uplysningar varit lemnade, har åtskilliga större egendomars och hemmans areal af åker, ängs- och skogsmark blifvit angifven i sammanhang med socknaredogörelserna. Då Vermlands Hushållnings-Sällskap i och för jordbruksstatistiken hinner afsluta den med år 1876 började¹⁾, mera noggranna bearbetningen af socknarnes inom länets arealförhållanden; kan detta blifva föremål för ett särskildt utgifvet arbete, som socknevis uptager och beskriver hvar enda hemmans och hemmansdels egovidd och bör blifva af mycket värde.

En annan vigtig sak rörande hvarje arbete, som i vår tid utlenmas i tryck, är, huru författaren läst sin rättstafningslära och huru han tillämpar den. Äfven i detta fall har kalenderns utgifvare sökt gå en medelväg, ehuru den är svår att konsekvent genomföra. Att likväl stäfa Wermland med ä, det har utgifvaren icke haft mod till och har till och med trott sig hafva bra litet skäl att bryta stafven öfver sekelgammal häfd.²⁾

¹⁾ Under år 1876 blefvo på detta sätt bearbetade och förtecknade de tre socknarne inom Karlstads Tingslag och för år 1877 äro alla de socknar, som tillhöra Väse, Ölme och Visnups härader föremål för dylik bearbetning genom sakkunnig person.

²⁾ Ynglinga-sagan förnär: vatt nu som Konung Ingjalds son fick höra sin faders fränfälle, drog han med det folk, som honom följn ville, ty att den gemene man gjorde endrätteligen uppror, till att fördrifva hela Kon. Ingjalds släkt och alle hans vänner. Olof reste först till Nerike; men så snart som de svenske fingo det veta, fick han icke längre der vara. Sedan drog han vester öfver marken till den än, som rinner nordan-ifrån uti Venern och kallas Elfven — här menas Klarelfven. —

Ett förord bör ej vara vidlyftigt och därför vill utgifvaren här endast tillägga: att arbetet med tryckningen medtagit så lång tid, att åtskilliga person-förhållanden under tiden hunnit förändras såväl genom dödsfall, som genom flyttningar och andra omständigheter.

Såsom förut är sagdt har utgifvaren sökt göra kalendern så fullständig och användbar, som det ställt i hans förmåga. Om han häri lyckats och om allmänheten med välvilja mottager den, så anser sig utgifvaren icke hafva arbetat förgäfvets, men skall deremot tacksamt mottaga de anmärkningar och rättelser, som kunna göras och hvilka, om lifstid och krafter det medgifva, framtiden kunna sätta utgifvaren i tillfälle att förnygra kalendern antingen genom en ny upplaga eller genom utgifvande af ett supplement.

Utgifvaren vill till sist fästa upmärksamhet dervid att han i länskalendern följt 1877 års Statskalenders föredöme i afseende å paginering och ämnenas grupperande och har trott sig dermed göra allmänheten en tjänst.

Öhne, Uggelbo den 31 December 1876.

Utgifvaren.

Der deuldes de och begynte att rödja marken, hugga skogen, bränna och bygga, hvaraf inom en liten tid blefvo stora härader» — antagligen Näs och Gillbergs härader, «som kallades Vermeland, som blef ett godt och fruktsamt landskap». Se Heims Kringla, Ynglinga-Sagan, kap. 46, utgifven af J. Peringsköld 1697, äfvensom E. G. Geijer, Svecu Rikes Håfver 1:a delen sid. 396. Ut i den ursprungliga texten stäfvat Snorre Sturleson provinsnamnet så som nyss nämnt är, men ut i den här af gjorda öfversättningen stäfvat det Värmeland. Således må det ju stå en hvar fritt att nu stäfa ordet så, som han finner lämpligast.

Real-Register ¹⁾.

	afd.		afd.
Verm:ls geografi s. 1 t. o. m. 10		Församling:s presterskap . . .	33
Statens civile tjenstemän och betjening	1-19	I. Kils kontrakt	"
Länsstyrelsen (landsh., lands- kontor och kansli)	1	II. Elfdals kontrakt	34
Länsfängelset	2	III. Visnums kontrakt	35
Öfriga läns-staten (fogdar, hä- radsskrifvare och länsmän)	3	IV. Nyeds kontrakt	36
Civilstatens pensions-inrätt- nings redogörare	"	V. Fryksdals kontrakt	37
Stämpelpappersförsäljningsm.	"	VI. Jösse kontrakt	38
Justitie-staten (länets 6 dom- sagor)	4	VII. Nordmarks kontrakt	39
Medicinal-staten	5	VIII. Gillbergs kontrakt	40
Veterinär-staten	6	IX. Nors kontrakt	41
Apoteks-staten	7	Kontrakter tillh. Elfsborgs län	42
Landtmäteri-staten	8	Läroverks-staten i Karlstads stift	43-47
Statens ingen. o. undervisare	9	Ephorus	43
Justerare af mått, mål o. vigter	10	Högre elementarläroverket i Karlstad	44
Poststaten	11	Lägre elementarläroverk	45
Under V:a Postdistriktet lydande:		1. i Kristinehamn	"
A. Jernv.-postexpeditioner	12	2. i Filipstad	"
B. Å landsbygden i öfrigt	"	3. i Arvika	"
C. Postkupe-expeditioner	"	Folkskole-semin. i Karlstad	46
Elektriska telegrafstaten	13	Folkskole-inspektörer	47
Tullstaten	14	Länets riksdagsmän	48
Bergstaten	15	1. Förste kammaren	49
Skogs-staten	16	2. Andra kammaren	"
Jernvägs-trafikstaten	17	Länets särskilde korporationer:	
Ordf. och suppl. såsom gode män vid tvisters afgörande	18	Landstinget	50
Väg- och vattenbygn.-staten	19	Styrelsen för småskolelärarin- nesseminarium	51
Militie-staten:	20-31	Verm:lands läns folkhögskola	52
a) tredje militär-distriktet	20	Skogsskola för Verm:lands och Örebro län	53
b) fjerde militär-distriktet	21	L. landtbruksskolan v. Gårdsjö	54
Kongl. Verm:lands regm:te	22	Verm:ls läns Hush:s-sällskap	55
Regementet tillh. direktioner	23	Sällskapets Stand. Utställning	56
Bostads-boställen	24	Hush:s-Gillenas ordförander	57
Rotellä vid Verm:ls regm:te	25	Verm:lands Jagtvårdsförening	58
Kongl. Verm:ls fältjägare-kår	26	Verm:ls Djurskyddsförening	59
Kåren tillhörande direktioner	27	Verm:ls Naturhistoriska och Fornminnesförening	60
Kongl. Nerikes regemente	28	Förening för spridande af nyt- tig folkläsnings	61
Regementet tillh. direktioner	29	Karlstads stifts Pedagogiska förening	62
Bostadsboställen	30	Verm:lands Barnvårdsförening	63
Rotellä vid Nerikes regm:te, belägna i Verm:land	31	Verm:lands Brandstods-Bolag	64
Ecklesiastik-staten:	32-42	Nämnden för Reglering af prestskapets löner	65
Konsistorium	32		

¹⁾ Vid användningen af detta register är att märka: att endast Verm:lands geo-
grafi hänvisar till sid-talet, som är angifvet nederst å hvarje sida under strecket;
men att alla andra ämnen hafva sina afdelnings-nummer i ordningsföljd, tecknade
inom parentes dels framför hvarje afdelning och dels öfverst å hvarje sida å de
ställen, der sid-talen eljest pågå förekomma.

	afd.		afd.
Vermlands Hypoteksförening	66	Läkarevården	126
Vermls stads Hypoteksfören.	67	Barnmorskor	127
Bankinrätt. inom Vermland	68-76	Lasarets- o. Kurhusdirektion	128
1. Vermlands Enskilda Bank	68	Sjömanshusstyrelsen	129
2. Kristineh:s Enskilda Bank	69	Arbetsreforeningens Styrelse	130
3. Sthms Inteckn:s-Garanti-Aktie-Bols afdeln:s-kontor	70	Pantlåne-Inrättningens dito	131
4. Karlstads Sparbank	71	Sprutförsäljn:s-bolagets dito	132
5. Kristinehamns sparbank	72	Agenter	133-134
6. Vestra Vermls Sparbank i Arvika	73	Anghätskommissionärer	135
7. Sunne Sparbank	74	Ombud f. köpmannaföreningar	136
8. Nedra Ulleruds Sparbank	75	Inkasserare och Kommissio-	
9. Filipstads Sparbank	76	närer	237.
Enskilda jernvägar inom Vermland	77-81	Just.-Stats-Mins ombud för tryckeriärenden	138
1. Bergslagens jernvägs-aktie-bolag	77	Tidningar	139
2. Östra Vermlands dito	78	Restaurationer o. Schweitserier	140
3. Filipstads N:a Bergslags d:o	79	Rum för resande	141
4. Uddeh:s Aktie-bolags jernv.	80	Gästgifveri	142
5. Nora-Karlskoga jernväg	81	Handlande	143
Sjö-kommunikationer	82-85	Boktryckare	"
1. Anstalt för segelfartens befrämjande å Venern	82	Fabrikanter och Handverkare	144
2. Forshaga kanal, Dejefors jernväg	83	Industrimagasinet	145
3. Klarellvens vattendrag	84	Badhusbolag	146
4. Seffle kanal och Byellvens vattendrag	85	Mekaniska verkstadens Styr.	147
Tillägg till afdelningen 77 om Bergslagens jernväg	"	Tändstiksfabriksstyrelsen	148
Städerna	86-241	Landerier och lägenheter	"
1. Karlstad	86-148	2. Kristinehamn	149-200
Allmän beskrifning	86	Allmän beskrifn. o. om bygn.	149
Märkliga byggnader	87	Vattenledning	150
Sprutförsäljn.-Bolagets bidrag	88	Parker och planteringar	151
Mekaniska verkstaden	89	Sjöfart och handel	152
Anslag för Fattigvården	90	Marknader och torgdagar	153
Fruentimmersföreningen	91	Stadens areal och taxeringsvärde	154
Arbetsreforeningen	92	Hoteller för resande	155
Pantlåne-inrättningen	93	Skjuts-station	156
Sjömanshuset	94	Tingstad för Ölme, Visnums och Vase härader	157
Ytterligare om Sprutförsäljn:s-bolagets anslag	95	Valkrets för riksdagsmannaval	158
Laxfisket i Klarellven	96	Folkmängen	159
Om folknummer, handel, areal m. m.	97	Rådstufvu-Rätt, Magistrat och Nämnder m. m.	160-169
Metallvägen i Skattkärr	98	Brandväsendet	170
Marknader och torgdagar	99	Gode män för granskn. af förmynd.-räkn.	171
Gästgifveri	100	Ecklesiastikstaten, kyrko- och skolråd m. m.	172-180
Valkrets för riksdagsmannaval	101	Husbondeförening	181
Stadens Rådstufvu-Rätt, Magistrat m. m.	101-120	Länebiblioteker	182
Folkskola	121	Läkarevården	183
Enskilda småbarnsskolor	122	Lyshållningen	"
Handtverks o. söndagsskola	123	Komiterade f. vattenledningsfrågan	184
Elementarlärov. för flickor	124	Skarpskytteväsendet	185
Fruentimmersföreningen	125	Badhusbolag	186
		Agenter, Ombud, Speditörer	187-192
		Aktie-Bolag	103
		Just.-statsm:s ombud för tryckeriärenden	194
		Tidningar	195
		Hoteller och restaurationer	196
		Handlande	197

	afd.		afd.
6. Svanskog	301	2. Östmark	330
7. Vermskog	302	3. Lekvattnet	331
D. Nordmarks Fögderi: . 303-313		4. Hvitsand	332
1. Sillerud	303	II. Elfdals Öfre Tingslag: 333-337	
2. Silbodal	304	1. Norra Finnskoga	333
3. Blomskog	305	2. Södra Finnskoga	334
4. Trankil	306	3. Dalby	335
5. Holmedal	307	4. Ny	336
6. Fogelvik	308	5. Nyskoga	337
7. Töcksmark	309	III. Elfdals Nedre Tingslag: 338-341	
8. Östervallskog	310	1. Ekshärad	338
9. Karlanda	311	2. Råda	339
10. Jernskog	312	3. Gustaf Adolf	340
11. Skillingemark	313	4. Sunnemo	341
E. Vestersysslets Fögderi: 314-328		Bilagor:	342-351
I. Jösse härad: 314-323		Förteckning å Valbare till	
1. Köla socken	314	1:ste Kammaren	342
2. Eda	315	Förteckning å Presterskapets	
3. Ny	316	löner	343
4. Gunnarskog	317	Förteckning å kommunalut-	
5. Bogen	318	skylder för 1874	344
6. Elgå	319	Stadga för laxfisket	345
7. Arvika (socken)	320	Instruktion för laxfiskets till-	
8. Brunskog	321	syningsmän	346
9. Boda	322	Stadga för fiske i Venern	347
10. Mangskog	323	Stadga för Jernvägstrafiken	348
II. Fryksdals N:e Tingslag: 324-328		Ortregister	349
1. Östra Emtervik	324	Personalregister	350
2. Västra Emtervik	325	Utdrag af reglemente för pris-	
3. Sunne	326	belönande af hästar	351
4. Gräsmark	327	Annons-afdelning	352
5. Lysvik	328		
F. Norrsysslets Fögderi: . 329-332			
I. Fryksdals Öfre Tingslag: 329-332			
1. Fryksände	329		

TRYCKFEL OCH RÄTTELSE:

- Sid. 14, not. 1 står: Öfre Elfdals härad läs: Öfre Fryksdals härad.
 „ 15, ibland Privat-Veterinärer inom länet (se afd. 6) införes: vid Mölnbacka: A. Lidbeck.
 „ 16, raden 7 upifrån, står: H. C. Leman, läs: H. C. Lemon.
 „ 18, Föreståndaren för Norra Fjölle poststation heter icke L. F., utan C. F. Hellgren.
 „ 21, Jägmäst. i Fryksdals revir heter icke Vikström utan Wickman.
 „ 21, Bandirektören L. A. G. Isberg är R. V. O.
 „ 25, Löjtn., Frih. G. M. C. Fleetwoods -adr. är numera icke Berg: Ottebol, utan Karlstad.
 „ 26, Kaptenen C. J. P. Ugglas postadress är: Agneteberg: Arvika.
 „ 27, Kaptenen P. F. L. Söderhielms postadress är: Backa: Botilsäter.
 „ 29, raden 3 upifrån står: Norra Östbol, läs: Norra Östbro.
 „ 29, raden 19 upifrån står: Bässviken, läs: Bössviken.
 „ 30, raden 24 nerifrån står: Arnstoön, läs: Arnstorp.
 „ 41, raden 5 upifrån: Löjtn. Otto Camitz postadress är: Apertin: Kil.
 „ 43, raden 16 nerifrån: Löjtnanten C. L. Palms postadr. är: Vaxholm.
 „ 50, raden 2 nerifrån i texten, står Kyrkoherden N. G. Sundström, skall vara Prosten N. G. Lundström.
 „ 54, raden 2 upifrån, står: A. Nordling, skall vara A. Nordlindh.
 „ 56, Landstingsmännen för Ölme och Väse härader äro oriktigt angifne och sammanblandade, hvilket härmed rättas sålunda:

för Ölme Härad:

<i>Qvarstående 1877:</i>	<i>Utgående 1877:</i>
Löjtnanten Edvard Laurell.	f. d. v. Kons. C. F. Carlsson, Björkebol.
<i>Suppl.:</i> Landtbr. C. J. Vahlstrom.	<i>Suppl.:</i> Lkrs Andersson i Vä Vall.

för Väse Härad:

Nämndem. Nils Jansson i Nygård. Landtbrukaren A. G. Olsson i Hölje.
Suppl.: Kyrkov. E. G. Eriksson i Lölås. *Suppl.:* Erik Friksson i Boxerud.

- Sid. 57, raden 8 upifrån står: Stockåsen, läs: Stockåker.
 „ 60, raden 22 nerifrån står: C. J. G. von Axelson, läs: C. J. H. von Axelson.
 „ 60, raden 26 nerifrån står: L. E. Andersson, läs: C. E. Andersson.
 „ 64, raden 3 nerifrån i texten står: stiftad 1875, läs: stiftad 1851.
 „ 65, raden 2 upifrån utgår: bruksog. och Ridd. O. L. Geijer, såsom införd å nästföregående sida.
 „ 65, ibland Hypoteksföreningens tjänstemän är uteglömd: Kauslisten J. F. Vinblad.
 „ 66, raden 19 nerifrån står: von Breitholtz, läs: Breitholtz.
 „ 72, Stationsföreståndarens v. Gammelkroppa namn är: C. L. Claesson.
 „ 104, framför rubriken: Inventerings- och besigtningmän, fattas afdelningsnumret (116).
 „ 105, raden 21 nerifrån i text. står: v. Vackenfeldt, läs: v. Wachenfeldt.
 „ 106, raden: 22 nerifrån står: Fru Marie Louise Östling, läs: Fru Marie Louise Elowson.

Sid. 110, ibland industriidkare i Karlstad är uteglömd näst före "målarö" orden: mejeri, eges af Fru Emma Vallman, förestås af A. G. Vallman.

- „ 133, raden 5 nerifrån i texten står: har, läs: hafva.
 „ 133, „ 7 „ i „ står: sokal, läs: lokal.
 „ 137, „ 22 „ i „ står: organisten P. H. Alberg, läs:
 organisten P. H. Olbers.
 „ 142, raden 16 nerifrån står: indelas, läs: indelad.
 „ 144, „ 6 „ står: Bergström, läs: Borgström.
 „ 144, „ 8 „ står: Norback, läs: Norbäck.
 „ 145, „ 3 uppifrån står: C. V. Flodqvist, läs: C. J. Flodqvist.
 „ 150, „ 4 nerifrån står: Chartotta, läs: Charlotta.
 „ 152, „ 8 står: Skattlanda, läs: Skottlanda.
 „ 156, „ 12 „ står: H. Vestberg, läs: H. Vessberg.
 „ 168, „ 4 Förvaltaren vid Svartåhyttan heter G. F. Åberg.
 „ 168, „ 19 uppifrån står: Östanå läs: Östanäs.
 „ 168, „ 8 nerifrån står: Nils Bratt, läs: Nils Brattlöv.
 „ 168, „ 10 „ står: F. Sundelin, läs: F. Sundin.
 „ 170, „ 29 „ står: Färngårdarne, läs: Finngårdarne.
 „ 174, „ 2 uppifrån, poststationens namn är numera Näsräm.
 „ 177, „ 27 „ står: vid Stenfors, läs: vid Storfors.
 „ 196, „ 2 nerifrån står: P. Nyhunes, läs: P. Nyhuus.
 „ 200, Klockaren i By heter Jan Jansson Bystedt.
 „ 201, raden 5 nerifrån i noten står: der den byggnad står, läs: der
 den byggnad stått.
 „ 216, raden 10 nerifrån i texten står: Ö:a Hangvik, läs: Ö:a Hungvik.
 „ 245, „ 30 „ står: O. Lundén i Rockstad, läs: O. Lun-
 den i Rackstad.
 „ 246, raden 11 nerifrån står: vid Häfves, läs: vid Höfves.
 „ 269, „ 9 uppifrån, står: Bevillning för 1875, läs: summa
 fyrktal för 1875.
 „ 273, här äro uteglömde följande siffrtal, som skola vara:
 bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 3,272: 36.
 å annan fastighet 169: 52.
 å inkomst af kapit. och arb. 1,570: 72.
 Sgr 5,012: 60.
 Summa fyrktal 23,056 fyrk.
 Sid. 280, raden 23 nerifrån står B. W. Veinberg, läs: C. V. Voinberg.
 Sid. 150 i texten: 6 rad. nerifrån står: Hägerflycht, läs: Hökesflycht.
 „ 150 i texten: 10 rad. nerifrån står: Asp, läs: Arp.
 „ 277 i texten: 8 rad. nerifrån står 2,845, läs: 28,450 tr plankor.

VERMLANDS LÄN

innefattar hela provinsen af samma namn, med undantag för Karlskoga Bergslag, som i civilt hänseende hör till Örebro län. Vermland¹⁾, räknadt efter läget af dess residens-stad Karlstad, är beläget emellan 58° 47' och 61° 3' nordlig bredd samt ungefär emellan 20° 24' och 32° 22' vestlig längd. Det har skapnad af en spetsvinklig triangel, hvars öfre spets är liksom inklämd emellan Norge och Dalarne. Genom den öfre spetsen inbryter Klara-elf och genomgår hela landet ända till triangels bas, som utgöres af Venerns norra strand, och på ömse sidor om denna sjö gränsar Dalsland och Västergötland till södra delen af Vermland. I vester och norr gränsar detta landskap till Norge, i norr och nordost till Dalarne och i öster till Västmanland och Nerike. Landets längd från norr till söder är 24 mil, dess största bredd 17 mil och dess ytinnehåll 157¹/₂ dels kvadratomil²⁾. Vermland är upfyllt af berg och sjöar, hvilka förra utgöra förgreningar från Kölen eller Seveberget, och jemnbreds med och emellan de norr ifrån genom vestra och mellersta Vermland nedstigande bergsträckningar dels flyta större och mindre elfvar, dels ligga mer eller mindre långsträckt sjöar.

Då under tidernas längd vattenståndet minskats och dessa vattendrag blifvit inskränkta inom allt trängre bäddar, hafva upkommit de mer eller mindre regelbundna dalar och dalgångar, som nu här omgifva de betydligaste vattendragen och merändels efter dem benämnas. Genom dessa dalgångar hafva länets vestra och mellersta delar en utmärkande egenhet framför ej allenast det öfriga Vermland utan ock rikets alla söder härom liggande landskaper.

¹⁾ E. Fernow -- i sin beskrifning öfver Vermland, utgifven 1773, se sidan 4 -- säger: många hafva gjort sig möda att finna ursprunget till Vermlands namn, men man är och torde blifva i ovisshet, om någon träffat rättare än Sturleson, som uppgifver, att landet fick sitt namn af den värme, som vardt af skogarnes uppträffande, då Olof Tratalja för sig och sitt medfölje nödgades på detta sätt förskaffa sig bostäder, åkrar och ängar. Detta Vermland ströckte sig i början ej längre än till Näs- och Gillbergs härader, och Fernow tillägger -- sidan 63 -- att då Vermlands Näs stöter norr ifrån uti Venern, så möter ett annat näs i söder från Västergötland och kallades Kalland: af den köld, som kom från sjön: numera Källand och Källands-ö. En annan tolkning är att Vermland fått sitt namn af sjön Vermeln.

²⁾ Enligt Sköldbergs beskrifning öfver Skandinaviska Halfön, utg. 1846 i Sthm.

Värmlands vattendrag hafva en hufvudriktning från norr till söder och icke såsom Norrlands hufvuddalar från vester till öster. De af vattendragen, som hafva sina flodkällor ända upp i de båda sidogränserna och således bilda slutningens hufvuddalar äro — enligt Agardh — icke flere än fem, neml.: 1 Letelfvens, 2 Klarelfvens, 3 Frykens och 4 Byelfvensdal och dessa uptaga Vermland; dertill komma 5 Silarnes och Learnes dal, som uptaga Dalsland.

Utom dessa dalar, som hemta sitt vatten från landtryggen, finnas några mellan-dalar, börjande vid en lägre ås, som inuti landet går i någorlunda parallel riktning med Vener-stranden. De förnämsta deraf äro Alstrans och Vermelnsdal.

1. *Klarelfvens dal.* Klarelfvens källor kan man — säger Agardh — ej söka högre upp än i sjön Fämund, uti hvilken många små åar flyta. Klarelfven flyter derifrån 10 $\frac{1}{2}$ mil i Norge, under namn af Tryssild-elfven och sedan 20 mil genom Vermland. Klarelfven är — säger han vidare — i det afseende märkvärdig och olik Sveriges öfriga floder, att, oakadt denna längd, den icke bildar någon sjö¹⁾ och aldra mest är den deruti olik norra Vener-slutningens öfriga dalar, som alla bilda betydliga sjöar. Den har deremot ett ganska stridt och forssande lopp samt flere större forssar, dock icke större, än att laxen går upp i Tryssild-elfven. Dess dal är mycket smal, hvilket synes deraf, att den emottager endast korta sido-åar och sådane, som i sitt lopp föga aflägsna sig derifrån, om man undantager Ufån, den å, vid hvilken Uddeholm ligger, som är sju mil lång, samt några längre i norr, som alla komma från östra sidan, från Dalarues gränsås.

2. *Letelfvens dal* är deremot så mycket mera utbredd och dess flod, Letelfven, som 3:ne gånger byter namn, Gullspång-, Let- och Svartelfven, utbreder sig i ganska betydliga sjö-kedjor, hvilka alla samla sitt vatten i sjön *Skagern*, som genom Gullspångselfven, med omkring 80 fots fall, utgjuter sig i Venern.

3. *Alstrans mellandal* ligger emellan Letelfvens och Klarelfvens dalar. Till denna höra trenne åar, som flyta i Venern och hvaraf Alstran är den största, börjande vid Brattforsheden.

4. *Frykens dal.* Det vattendrag, som bildar denna dal,

¹⁾ Sjön Lusten i Ullerud är icke bildad af Klarelfven, utan af ett särskildt drag af sjöar, nemligen Skärgen, Gräsmången och båda Örtarne, som genom Lusten förena sig med Klarelfven. Se Agardh Statist. förf. första delen, 2 h. sid. 80.

utgöres hufvudsakligen af den $7\frac{1}{4}$ mil långa, men ingenstädes $\frac{1}{4}$ mil breda och genom tvenne sund i 3:ne sjöar afdelade Fryken, hvilken är ganska djup och uptager vattnet från 4 betydliga elfvar: Rottne-, Rögd-, Mangs- och Ijusne-äarne. Efter ett fall, kalladt *Frykforsen*, bildar den Nors-elfven, som nedanför Edsvalla forssar blir segelbar.

5. *Byelfvens dal*. Detta vattendrags källgrenar, hvaraf *Frångs*-elfven är den största, flyta tillsammans uti *Flagan* (eller Nysockens-sjön), som genom Jösse-forssen afbördar deras vatten i Glafs-fjolen, 7 mil från Venern. Denna fjord är afdelad i flera delar af olika namn, nemligen: Elgå-, Glafs-, Sölje- och Björnö-fjordarne och ligger ej mer än 2 fot öfver Venern. Genom en kanal med en sluss ¹⁾ har segelfarten blifvit öppnad emellan hela detta vattendrag och Venern.

6. *Vermelns mellandal* ligger emellan Frykens och By-elfvens dalar, bildad af sjön Vermeln, som har 3 mils längd. Den synes väl hafva 2:ne utlopp, men de förena sig båda uti ett sund, som sammanbinder Borgviks-fjorden med Venern och bildar således blott ett enda.

7. *Silarnes och Learnes dal*, som upptager hela Dalsland och Vestra Vermland, är — säger Agardh — en af de märkvärdigaste ytbildningar i Sverige. Den upkommer nemligen af 4, parallelt liggande, betydligt långa, men ganska smala sjöar: Stora Le, Lelången samt Östra och Vestra Silen, hvilka icke, såsom andra sjöar, ligga längs efter hvarandra, utan äro med hvarandra på tvären sammanbundna genom korta, naturliga kanaler.

Vermlands höjd öfver hafvet utgör 180 fot. Ibland Vermlands betydliga skogar finnas flere, som oaktadt den fortgående rödningen och odlandet å dem, ännu bibehålla sina från uråldriga tider erhållna namn, såsom:

Tolfmils-skogen, intagande större delen af Nordvestra Vermland mellan Norge och Klarelfven; den tager sin begynnelse nedanför Häfvihsrud i Eda socken och går genom Gunnarskogs, Fryksände, Ny och Dalby socknar.

¹⁾ Sefle kanal, som är 1700 fot lång, till det mesta sprängd i berg, 22 fot 2 tum i botten, vattenytan 60 fot, der den är gräfd, men 28 fot, der den är sprängd. Lågsta vattenståndet 7 fot. Har en sluss, «Olof Trätälja» kallad, och öppnar segelfart emellan Venern och Harefjord. Genom en vid dess norra ända förbi Håkrömmen öppnad kortare kanal, och genom upmuddring af flere lergrund, är vidare farled ända till Arvika och Sulvik vid Elgåfjölen nordligaste delar. Enligt Sköldberg.

Tiomila-skogen, genom östra delarne af Ny och Dalby socknar ända in i Dalarne.

Fyramila-skogen, emellan Klarelfven och norra ändan af Fryken d. v. s. emellan Ekshärads och Fryksände kyrkor.

Dessutom och tillika finnas skogbeväxta så kallade *Sandmoar*, nemligen:

Afvelsätters-mon, på gränsen åt Dal; går från Venern genom Tveta och Svanskogs socknar.

Sör-mon, emellan Klar- och Nors-elfvarnes nedre lopp; går fram till Lillnor.

Brattforsheden, emellan *Borsjön* och *Filipstad*; börjar 1 $\frac{1}{4}$ mil från senare stället och slutar nära en mil från Molkom i Nyed.

Let-stigen, från Nysund till Degerfors och Boda; sträcker sig från Degerforsen på båda sidor om Svart-elfven inmot Loka källa och utgör nu Karlskoga; samt

Visnums-mon.

Bland de högsta bergklumpar, som uppresas sig öfver Vermland, äro att märka:

1) de som utgöra nedskjutande bergförgreningar från Norge, nemligen:

Hof-fjellet (eller rättare Hufvudtjellet, säger Agardh) emellan sjöarne Kläggen i Östmark och Boken i Hvitsand. Påstås vara något öfver 100 fot högt, men riktigheten häraf torde lemnas ofsgjord tills säker mätning skett.

Rünneberget i Östmark, *Tossebergs-klätten* i Sunne, *Getkärns-klätten* i Gräsmark; och

2) de från Dalarne nedskjutande, öster om Klarelfven belägna åsar nemligen:

Gåsborns-klätten i Gåsborns socken och *Saxe-knuten* i Fernebo socken.

Bergtopparne hafva ofta en afrundad, kalottlik form, som man i Vermland betecknar med namnet *klätt*. Dessa fristående, bögre bergklintar äro grönstensbildningar — enligt Sv. Hardin —, men allmänna bergarten i Vermland är dock *gneis*, hvilken likväl närmare de stora jernmalmlagren blifver glimmerrikare.

I anseende till grannskapet med fjellen och landets nord-

liga läge är klimatet, äfven med den mildring, som borde vara en följd af dess ringa höjd,¹⁾ temligen hårdt.²⁾

Ibland Vermlands många och betydliga vattendrag må här märkas:

1. *Venern*, 147 fot öfver hafvet och 14 mil lång³⁾, 7 mil bred och nära 48 kvadratmils yttinnehåll. Den är fördelad i tvenne stora delar, hvaraf den vestra kallas Dalbo-sjön, samt den andra den egentliga *Venern*. *Kinnevik* och *Dettern* äro 2:ne betydliga vikar. Många större öar i denna sjö finnas, hvaraf här endast nämnas de, som ligga i Vermland, såsom Arnön, Hammarön, Ramholmarne, Sibberön och Valön. Vattenhöjden i *Venern* är mycket föränderlig, ända till 10 fot. Sjön emottager understundom från sina floder⁴⁾ mera vatten än den kan afbördas för året, och då detta händer flere år å rad, måste stigandet blifva märkbart. Man tror dock — säger Agardh — sig hafva funnit, att öfverskottet af vatten för året likväl ej öfverstigit 4,31 svenska fot. Den oregelbundenhet, som visar sig i *Venerns* stigande och fallande,⁵⁾ gör stora sträckor af stränderna nästan lika onyttiga, som om de oföränderligt stodo under vatten⁶⁾. Derfor har man hittills ej så mycket sökt skydda sina egor vid stranden genom sjöns sänkande

¹⁾ I Bergslagen norr om Filipstad är landets höjd omkring 600 fot; på södra sidan om denna stad och söder om Arvika uppgår den till endast 250 å 300 fot, vid Lysvik till 208 fot öfver hafvet, men endast 60 fot öfver *Venern*, och vid Karlstad till 180 fot öfver hafvet.

²⁾ Såsom bevis härfor meddelas följande tabell öfver månadliga medeltemperaturer under tidsrymden 1815—1827, utvisande Januari — 3^o56; Februari — 1^o99; Mars — 0^o41; April +1^o24; Maj +10^o47; Juni +15^o19; Juli +17^o46; Augusti +16°; September +12^o32; Oktober +6^o61; November +1^o85; och December —2^o61, hvilket gör i medeltal för alla åren: + 6^o27. — Se Läsnig för Folket 6:e årg., 3 h. sid. 102. Skada är att vi sakna uppgift öfver medeltemperaturer för den tid, som följer efter 1827.

³⁾ Se Sköldbergs Beskrifn. pag. 7. — Agardh deremot uppgifver *Venerns* längd vara 15 mil och bredd 6 mil, och tillika angifves dess areala vidd olika: enligt Forsell 47,03 sv. kvadratmil, men enligt von Akrell 53 qv.mil. Orsaken till denna olikhet i uppgifter kan ligga deri, att *Venern* ofta förändrar sin höjd betydligt.

⁴⁾ Ned i dess bäcken flyta en mängd strömmar, hvilkas antal en del uppgifver till 30, andra till 20 och den gamle Olaus Magnus till 24, hvilket naturligtvis beror på den storlek af floderna, som man afser (Agardh). Tillflödena må nu vara ena eller andra siffertalet, otvifvelaktigt är dock att inom Vermland leta sig alla vattendrag på ett eller annat sätt till hufvudbäcken *Venern*.

⁵⁾ Enligt äldre observationer steg *Venern* 1729 års sommar till 7,37 fot, år 1773 till 8,3 fot och 1782 till 8,13 fot, 1873 den 24 Okt. steg *Venern*, dock i storm, till 8 tums höjd öfver 1773 års sjöhöjd.

⁶⁾ Genom Öfver-Direktören Hagströms 1818—1820 företagna undersökningar uplystes, att ensamt inom Vermland en areal af 10,196 Tunland åker och odlingsbara ängsmarker skadades af *Venerns* periodiska öfversvämningar. Kils socken (i Visum) värst eller 1.241 Tald, dernäst Ölne socken med 822 Tald. o. s. v. Men

som icke mera att freda dem man redan hade för öfversvämning⁷. Äfven för segelfarten är osäkerheten af vattenståndet farligare än ett stadigt högre eller stadigt lägre vatten, ty

enligt Förste Landtm. L. G. Örns undersökning skulle de af Venern skadade egornas sammanlagda areal i Vermland ej upgå till mer än 5,098 tunnland.

7) Frågan att antingen sänka Venern eller hålla den vid en viss jemn vattenhöjd har upstått många gånger och återkommit snart sagdt hvarje gång stigit, men ock — fallit, då sjön fallit. Att finna något medel, för att hålla en så stor vattenmassa som Venerus alltid lika hög, i trots af dess tillflöden, afdunstning och alla omskiften af regn och solsken, är ett djerft problem, säger Agardh. Öfver-Direktören J. Hagström, som 1818 erhållit Regeringens uppdrag att undersöka förhållandet, förklarade det dock möjligt och tillstyrkte därför att vid *Hufvudnäsens sydöstra hörn* (i närheten af Rännums bro) *öppna ett nytt utlopp för Göta elf, spränga der en kanal och derifrån låta vattnet storta utför en lodrätt klippa ned uti elfven*, samt bestämde den vattenhöjd, hvarvid sjön Venern skulle hållas, till 11 fot öfver nedersta slussströskeln vid Sjötorp. Hela kostnaden härför beräknades till 340,210: 50. Sedan Hagströms undersökning inkommit till Kongl. Maj:t, meddelades under den 31 Aug. 1824 foreskrifter till länstyrelserna angående förberedande anstalter för sänkning af Venern efter den upgifna planen. Så började Venern derefter af sig själf att sjunka och man fann att, vid dess höjd af 12 fot öfver nedersta slussströskeln vid Sjötorp, Mariestads hamn och utloppet vid Lidköping blefvo så låga, att endast mindre båtar kunde der inlöpa.

Derefter följde ett K. Br. af den 15 Maj 1827, hvarigenom Direktionen öfver segelfarten i Venern anbefaldes undersöka både denna opåitänkta omständighet och sänkningens verkan i öfrigt, så att icke åter nya svårigheter kunde lägga hinder i vägen för förslagens verkställande. Sedermera tystnade denna fråga under 1830 och 1840-talen, under hvilken tid sjön regulariter hvar 4:de år åstadkom öfversvämningar till och med 1852. Efter den tiden började Hushållnings-Sällskaperna i de tre, Venern omgifvande, länen att fästa upmärksamhet vid frågan och de ingingo till Regeringen med anhållan om ny undersökningsanstaltande. Medel härtill anslogs af statskassan (7,500 kr) och Frih. Nils Eriesson erhöi uppdrag att undersöka, hvilka åtgärder kunde befinnas erforderliga, för att möjligen förekomma Venerns öfversvämningar. Undersökning skedde i slutet af 1850-talet och resultatet deraf kungjordes uti en brochyr kallad: „Om sjön Venerns sänkning“, utgifven från trycket, Venersborg 1861. Frih. Eriesson förklarar deri Venerns sänkning väl vara en möjlighet, samt att, om Venerns vattenstånd skulle regleras till en höjd af 14 fot 5 tum öfver Brinkebergsskulles öfra sluss-tröskel, detta skulle medföra en kostnad för sjelfva arbetet af 1415,062 kr och för expropriation af jord 271,800 eller tillhopa 1'686,862 kronor: men att en sådan sänkning i allt fall skulle framkalla en hop ersättningsanspråk af dem, som idkade handel och sjöfart i Venern och deri utfallande verk och inrättningar; med anledning hvaraf Frih. E. derfore i stället ville föreslå såsom ett bästa sätt för sjöskadade stränders frigörande från Venerns öfversvämningar, att *detta skedde genom indämning och tall-läggning, med anbringande af pumpverk för bortförande af nederbörds-vatten å den invallade jorden*; d. v. s. med andra ord: att lemna det åt hvarje strandegare själf att söka skydda sin mark eller ock — låta den öfversvämmas hvar 4:de eller hvar 7:de år.

Sådane inrättningar hafva tid efter annan, med större eller mindre framgång skett vid åtskilliga egendomar i Vermland t. ex. vid Rosenborg i Eskilsäter, vid Ägnhammar i Grums socken, vid Nynäs och Kilsby i Visnums-Kils socken, vid Arås i Visnums-Råda socken, vid Sjöstad i Ölme socken samt vid utgifvarens egendom Uggebol i sistnämnde socken. Vid Uggebol gjordes år 1848 en sådan jordvallanläggning, för en kostnad af 5,275 kronor. Vallens längd utgör omkring 4,700 alnar och är afsedd att freda 4 särskilda hemmans sjöskadade marker till en areal af 240³/₄ tild, hvaraf belöpa sig på Uggebols egendom 88 tild 23 kild.

skären, klipporna och grunden försvinna och återkomma i mån af vattenhöjden, så att man hvarje gång seglar på nytt vatten. Venern har mycket olika djup, en mängd med grund och en farlig skärgård, bestående af Lurö- och Aspholmarne emellan Kollandsö och Venersnäs.

2. *Fryken*, $7\frac{1}{4}$ mil lång — enligt Agardh (Sköldberg säger 8 mil) — men ingenstädes fullt $\frac{1}{4}$ mil bred; sammandrages på 2:ne ställen till vanlig flodbredd, hvarigenom bildas de 3:ne afdelningarne *Öfra*-, *Mellan*- och *Nedra Fryken*. Hit höra följande vattenledningar, nemligen:

Ljusna- och Mangs-elfven, hvilka förena sig i sjön Broken och derifrån gå till Hänsjön, som genom Oleby-elf harsitt utlopp i Öfra Fryken.

Röjd-elfven, från Rögsjöarne i Norge, faller i Kläggen, som tillika med Velen och Flaten går genom Torsby elf till Öfra Fryken.

Rottne elf, som först emottager Kymens aflopp, sedan genomflyter Rotten och slutligen går till Mellan-Fryken.

3. *Vermeln*, omkring 3 mil lång, emellan Nedra Fryken och Glafs fjolen. Har sin början i norr vid Brunskog och sträcker sig genom Jösse- och Gillbergs härader, och genom Borgviks-elfven utfaller i Venern. Med en vik stöter han i vester nära intill Glafs fjolen. Vid Vermskog är ett sund (fordom kalladt Svinesund), som skiljer norra och södra Vermeln.

4. *Glafs fjolen*, 4 mil lång, kallas i norr *Elgå-fjolen* och *Kyrkoviken* och i söder *Björnöfjolen*. I detta stora vattendrag samla sig flere andra mindre, bland hvilka äro märkligast: *Jösse-elfven* eller *Jösse-forssen*, som från Nysockensjön (eller Flagan) faller i Elgå-fjolen och sålunda är utloppet för de 3 vattendrag, som ifrån Norge samla sig i Flagan. I Glafs fjolen har sjön Stora Gla sitt utlopp, och ifrån Glafs fjolen går Gillbergs-elfven till Harfjorden, ifrån hvilken sedan den egentliga Byelfven faller ut i Dalbosjön. Till Gillbergs-elfven gå sjöarne Stora Bör, Vestra-, Mellan- och Östra Svansjön, Ålen och Aspen.

5. *Stora Le* eller *Lesjön*,¹⁾ på gränsen till Norge; går sydvest. från Töcksmarksfors till Edshatten på Dal, $8\frac{1}{2}$ mil,

¹⁾ Skall hafva sitt namn — säger Fernow — af gammaluordiska ordet *Ledning*, som betyder sjötåg; men det synes troligare, att ordet härstammar från ordet *Lednings rot Leth*, som betyder väg, allmän farled (segel-led). Se Uplands-lagen af Schlyter sid. 366.

men sällan $\frac{1}{2}$ mil bred. Dess utlopp är ej mer än 2 mil från Töcksmark vid Ränkeforssen i Trankil. Den öfre delen, $\frac{1}{2}$ mil till Smögesund, kallas Foxen, i hvilken senare förena sig sjöarne Töcken och Östen.

6. *Jernsjön* flyter ut i Östra Silen, som genom Vestra Silen står i förening med Lelängen, hvilken sistnämnde ligger dels inom Vermland och dels inom Dalsland.

På gränsen till Karlskoga märkas

7. *Ullvettern*, i hvilken Öjevettern har sitt utlopp, sedan i densamma förenat sig a) *Yngen* och *Östersjön*, b) *Lersjön*, *Duglösen*, *Aspen*, *Stora Lungen*, hvilken sistnämnde genom Lungs-elfven mottager Lungen och *Alstern*.

8. *Vismen*, som genom Visman faller ut i Venern vid Kolstrand. Många smärre sjöar och åar finnas, hvilkas upräkande blefve för vidlyftigt; emellertid visar sig, att länets talrika och mest omfattande vattendrag nästan utan undantag utfalla i Venern.

I afseende å provinsens indelning uti ecklesiastikt, militärist, administrativt och civilt hänseende, hänvisa vi till denna kalenders redogörelse därför vid de särskilda ämnenas behandling.

Bergsrörelsen, hvars egentliga skapare här var Karl IX, går endast ut på jerntillverkning, hvilken inom Vermland vanligen är större än inom andra delar af riket. Malmbrytningen är inskränkt till den så kallade Bergslagen, men bruksrörelsen för öfrigt är spridd öfver största delen af länet. Vermland, jemte Elfsborgs- samt Göteborgs- och Bohus län, är förenadt till ett Bergmästaredöme, som kallas Vestra Bergmästaredistriktet, der det finnes Bergmästare och Grufingeniör.

Skogshandteringen bedrifves flitigt på de flesta ställen, men utan egentlig skogshushållning, så att minskning i tillgång å gröfre timmer blir med hvarje år allt mera märkbar; men i bergs- och bruks-distrikten har i senare tider börjat visa sig häg för skogsvård, dels genom införande af rationell hushållsplan med skogarne, dels genom plantering och sädd. Landsting och Hushållningssällskap hafva förenat sig, medelst anvisande af anslag från sina kassor, för att underlätta och befrämja skogarnes bättre vård. Tall och gran utgöra de egentliga sko-

garne. Omkring vattendragen och å svedjefälten finnes mycken löfskog. Skogsväxten är i allmänhet god. De låga stränderna kring Venern äro de skogfattigaste. Den årliga skogsafverkningen är högst betydlig, såsom en naturlig följd af de nästan öfver allt utvidgade och förändrade verkstäderna för jernets tillverkning och förädling, hvartill, då konjunkturerna på världsmarknaden äro gynsamma, kommer trävaru-export, hvilken icke alltid håller sig till de gröfre dimensionerna, utan flerstädes tillgriper ungsbogen allt för hårdt. I senaste tid hafva dock bränntorfs-mossarne, hvarpå länet har en ymnig tillgång af mer eller mindre tjenlig art, börjat bearbetas icke blott för det enskilda husbehofvet, utan äfven såsom bränsle-materiel för jern-tillverkningen.

Värmlands åkerbruk börjar allt mer och mer intaga ett aktningvärdt rum bland rikets öfriga sädesproducerande landskap. Rödjningar och nyodlingar ske årligen i omfattande skala. Inom Ölme-, Våse-, Grums-, Gillbergs- och Näs härader — de utan tvifvel tidigast upodlade delar af länet — utgör jordbruket hufvudnäring. Åkerjorden inom dessa länsdelar består af mer eller mindre sandblandad lermylla, eller ock af sandjord, på låglänta trakter äfven af så kallad svartmylla på ler- eller sandgrund. Inom Jösse-, Öfre Fryksdals-, Öfre Elfdals- och Fernebo härader har åkerbruket minsta utsträckning, ehuruval äfven inom dessa trakter odlingssträfvandet fortgår med rastlös ifver, hvadan nämnda härader ofta nog torde behöfva köpa säd från slättbygden,

Enligt Kongl. Statistiska Central-Byråns bidrag för 1874 till den officiella statistiken utgör Värmlands sammanräknade mantal för landsbygden 1,786,53 och för städerna 18,12 eller tillhoppa 1,804,65 mantal och hela egoviddens för landsbygden 3,284,080 t:ld 13 k:pd, deraf något mera än 2 $\frac{1}{2}$ millioner t:ld skog och resten odlad jord och äng, samt för städerna en vidd af 11,083 t:ld, hvaraf åker och annan odlad jord ungefär 1800 t:ld.

Boskapsskötseln synes i allmänhet taget hafva varit ansedd såsom en bisak, knappt nog värd att egna någon omsorgsfullare vård och behandling, kanske mångenstädes såsom ett onus hörande till jordbruket, en väsendtlig följd af brist på kommunikationsmedel och afsättnings-tillfällen för ladugårdens

produkter. Detta förhållande har i senaste tid ändrats betydligt icke blott genom Nordvestra Stambanans framgående genom provinsen, utan äfven dels genom Statens mellankomst att underlätta export till England af kreatur och dels genom mejeribolagens och enskilde mejeriers upkomst och mottagande af all den mjölk och grädde, som kan produceras.

Folkmängden i Vermland utgjorde den 31 Dec. 1874 å landsbygden summa 253,442 och i städerna 12,920 eller tillhopa 266,362 personer, och vid 1876 års slut 267,081 innevånare ¹⁾.

Inom Vermland finnas följande marknader nemligen:

- 1) I Karlstad: den ena i medlet af Februari (kallad Vintermarknaden) och den andra i slutet af November (benämnd efter månadens namn).
- 2) I Kristinehamn: Fastingsmarknad i April och Mattsmessmarknad i början af Oktober.
- 3) I Arvika: I början af Oktober.

Dessutom hafva, i stället för indragna marknader, större torgdagar för försäljning af kreatur och landtmannaprodukter blifvit genom Kongl. Maj:ts Bef:des kungörelse den 1 Augusti 1872 anordnade på följande ställen:

1. Karlstad: första tisdagen i November månad.
2. Filipstad: andra onsdagen i September månad.
3. Nysäter i Gillberga: sista fredagen i September månad.
4. Råglanda i Näs härad: den 12 Mars eller, om helgdag då inträffar, nästa söcknedag derefter.
5. Seffle: sista tisdagen i September månad.
6. Årjeng: första tisdagen i September månad.
7. Sundsvik: första fredagen i Oktober månad.
8. Norra Skoga: sista fredagen i September månad.
9. Åtorp i Nysund: den 30 September eller, om helgdag då inträffar, nästa söcknedag derefter.

Derjemte äro större torgdagar för annan handel bestämda:

10. Karlstad: 1:a tisdagen i September och Oktober månader.
11. Råda kyrkoby i Elfdaln, första helgfria tisdag i Februari Mars, Maj, Juli, Oktober och December. (Kongl. Maj:ts Bef:des kung. 27 Juni 1872 *Af* 115.)

¹⁾ Se Sveriges Statskalender för 1877 (346).

STATENS CIVILE TJENSTEMÅN,

med tillhörande betjening.

(1) Läns-Styrelsen.

Landshöfding:

Henrik Gustaf Vilhelm Gyllenram, f. d. General-Major, K. m.
st. k. S. O., K. N. O. 1:a kl.

Landskansliet:

Landssekreterare: C. E. Varenius, Jr.
Kand., R. N. O.

Länsnotarie: C. O. Moberg, v. H:höfd.
Extra Länsnotarie: E. Samzelius, v.
H:höfd.

Landskanslist: C. R. Stiegler.
c. o. Landskanslist: A. F. Lindh.

Vaktmästare: A. Jonsson.

Landskontoret:

Landskamrerare: A. Anderson, R. N. O..

Länshokhållare: A. Vestrin, v. H:höfd.

Landskontorist: J. A. Broqvist.

Landt-Ränteriet:

Landtränkmästare: C. G. Hultman,
R. V. O.

Vaktmästare: J. Bäck.

(2) Läns-fängelset.

Direktör: A. F. von Mentzer, Kapten i
armen, R. V. O.

Predikant: Komministern, Fil. Dr L.
A. Sjöholm.

Läkare: Prov.-Lakaren A. F. Ramström.

Vaktmästare: N. Holmqvist.

Vaktkonstaplar: J. Johansson.

„ C. A. Nilsson.

Vaktkonstaplar: J. H. Andersson.

„ G. O. Larsson.

„ J. Bengtsson.

„ N. P. Jansson.

Vaktprinna: Kristina Svensson.

Kokerska: Maja Eriksdotter.

Fängsförare: Gustaf Persson.

„ Nils Nilsson.

Landsfiskal: Vakant. Tjenstförrättande: Gustaf Nilsson.

(3) Öfriga Läns-staten.

1. Östersysslets fögderi, omfattande Fernebo-, Nyeds-, Visnums-, Väse- och Ölme häradar.

Kronofogde: C. S. Sandelin (adr. Vee.
Väse)

Häradsskrifvare: C. A. Schwabe (adr.
Kristinehamn).

Kronolänsman: för Fernebo E. V. Olander (adr. Filipstad)

Kronolänsm. för Nyeds härad och Alsters
s:n J. O. Andersson (adr.
Skål: Alster).

„ för Visnum E. G. Lidström
(adr.: Sommersta: Visnum).

„ för Ölme och Väse Em.
Berg (adr. Karingerud: Väse).

2. Mellansysslets fögderi, omfattande Karlstads tingslag samt Grums och Kils häradar.

Kronofogde: G. Gullberg (adr. Karlstad).

Häradsskrifvare: B. J. Erikson (d:o)

Kronolänsman: för Karlstads tingslag
L. M. Frykholm (adr. Solberg: Skäre).

Kronolänsm.: för Grums härad J. H.
Lindblad (adr. Olsäter: Nor).

„ för Kil C. E. F. Sandelin
(adr. Fagerås).

3. Södersysslets fögderi, omfattande Näs och Gillbergs häradar.

Kronofogde: C. A. A. Ekström (adr.
Kocklanda: Vermlands Bro).

Häradsskrifvare: L. G. Odhelius (adr.
Ökne: Gillberga).

Kronolänsman: E. A. Lindh, för Gillberga
(adr. Skog: Gillberga).

„ Vacant.

4. *Nordmarks fögderi*, omfattande häradet af samma namn.

Kronofogde: C. O. Hedstrand (adr. Högerud: Arjeng).

strikt J. P. Lundin (adr. Arjeng).

Häradsskrifvare: A. F. Heintz (adr. Norane: Sillerud).

Kronolänsman: för häradets Södra distrikt Aug. Cervin (adr. Bergerud: Holmedal).

Kronolänsman: för Häradets Norra di-

5. *Vestersysslets fögderi*, omfattande Jösse härad och Fryksdals Nedre Tingslag.

Kronofogde: L. A. Sundblad (adr. Arvika).

Kronolänsman: för Jösse Nedre distrikt J. P.

Häradsskrifvare: O. N. Varholm (adr. Busschol: Stafnäs).

Lundqvist (adr. Kroppsta: Åmot).

Kronolänsman: för Jösse Öfre distrikt E. J. Pallin (adr. Sund: Arvika).

„ för Nedre Fryksdals tingslag A. Vahlstrand (adr. Ulfaby: Sunne).

6. *Norrssysslets fögderi*, omfattande Fryksdals Öfre Tingslag samt Elfdals Öfre och Nedre härader.

Kronofogde: C. Veinberg, (adr. Nygård: Ekshärad).

Kronolänsman: för Öfre Elfdal. J. Fritzberg (adr. Björbyholm: Stöllet).

Häradsskrifvare: J. G. Vibelius (adr. Karlstad).

„ för Nedre Elfdal. B. D. Pallin (adr. Motorp: Ekshärad).

Kronolänsman: för Öfre Fryksd. J. G. Harling (adr. Röna: Östmark).

Civilstatens Pensionsinrättnings Redogörare för länet:

Landtränkmästaren C. G. Hultman.

Stämpel-pappers försäljningsmän:

a) i Karlstad.

Landtränkm. C. G. Hultman.

Lagmannen C. G. Veinberg.

Häradshöfdingen A. J. Pihlgren.

Magistratssekreteraren H. Falk.

Konsistoriinotarien L. Ekström.

Kanslivaktmäst. A. Jonsson.

b) i öfriga delar af länet:

Häradshöfd. A. M. Myrtin.

Häradshöfding F. J. Ekman.

Häradshöfding Severin Löwenhielm.

Häradshöfding P. Sundblad.

Hofrättsrådet J. V. Adlers.

Vice Häradshöfd. R. Bennet.

Borgmästaren J. G. Vinnerström.

Rådmanen A. R. Geijer.

Kronolänsman. J. G. Harling.

(4)

JUSTITIE-STATEN.

Länet är indeladt i sju domsagor, lydande under Kongl. Svea Hof-Rätt.¹⁾

1. *Östersysslets domsaga*, omfattande Fernebo härad, med tingsställe i Filipstad, samt Visnums-, Väse- och Ölme härader med gemensamt tingsställe i Kristinehamn från och med den 1 Januari 1877 enligt Kongl. skrivelsen den 28 Jan. 1876 (se Svensk Författnings-saml. *M.* 5).

Häradshöfding: Severin Löwenhielm (adr. Kristinehamn).

2. *Mellansysslets domsaga*, omfattande Karlstads tingslag, med tingsställe i Karlstad: Grums härad, med tingsställe vid Hammarsten; och Kils härad med tingsställe vid Illberg.

Häradshöfding: Lagmannen C. G. Veinberg (adr. Karlstad).

3. *Fryksdals domsaga*, omfattande Öfre Fryksdals härad med tingsställe vid Torsby i Fryksände, samt Nedre Fryksdals härad med tingsställe vid Åmberg i Sunne.

¹⁾ Enligt Kongl. F. 19 Juli 1815 afsöndrades Vermlands län från Göta Hof-Rätt och förlades under Svea Hof-Rätts jurisdiktion.

Häradshöfding: A. J. Pihlgren, R. N. O. (adr. Karlstad).

4. *Nordmarks domsaga*, ¹⁾ omfattande häradet af samma namn, med tingsställe vid Långelanda i Silbodalen.

Häradshöfding: P. Sundblad (adr. Kyrkerud: Årjeng).

5. *Södersysslets domsaga*, ¹⁾ omfattande Näs härad, med tingsställe i Råglanda i Botilsäter socken samt Gillbergs härad med tingsställe i Heljebol i Gillberga socken.

Häradshöfding: J. V. Adlers, R. N. O. f. d. Hofrätts-Råd (adr. Valnäs: Seffle).

6. *Jösse domsaga*, omfattande häradet af samma namn och Arvika köping, med tingsställe i Högvalta i Arvika socken.

Häradshöfding: F. J. Ekman, R. N. O. (adr. Arvika).

7. *Elfdals och Nyeds domsaga*, omfattande Öfre Elfdals härad med tingsställe i Likenäs i Dalby, Nedre Elfdals härad med tingsställe i Norra Skoga i Ekshärads socken, samt Nyeds härad med tingsställe i Molkom i Nyeds socken.

Häradshöfding: A. M. Myrtin, R. N. O. (adr. Sjögränd: Råda).

(5)

MEDICINAL-STATEN.

Provincial- och Distrikt-läkare.

1. *Karlstads distrikt*, omfattande Karlstads tingslag. Grums, Kils och Våse härader: A. F. Ramström, Med. D:r och Kir. Mag:r (adr. Karlstad).

2. *Kristinehamns distrikt*, omfattande Visnums- och Ölnehärader: G. H. Bohm, Med. D:r och Kir. Mag:r (adr. Kristinehamn).

3. *Filipstads distrikt*, omfattande Fernebo och Nyeds härader: L. G. Örtengren, Med. Lic. o. Kir. Mag:r (adr. Filipstad).

4. *Nedre Fryksdals distrikt*, omfattande Nedre Fryksdals härad: P. J. E. Piscator, Med. Lic. (adr. Sunne).

5. *Öfre Fryksdals distrikt*, omfattande Öfre Fryksdals härad: L. Kumlien, Med. Lic., tillika Sjukhusläkare (adr. Torsby).

6. *Nordmarks distrikt*, omfattande Nordmarks härad: J. E. Bergvall, ²⁾ Med. Lic., tillika Sjukhusläkare (adr. Årjeng).

7. *Näs- och Gillbergs distrikt* omfattande Näs- och Gillbergs härader: A. M. Grafström, Med. Lic. o. Kir. Mag:r (adr. Seffle).

8. *Jösse distrikt*, omfattande Jösse härad: O. R. Borgström, Med. D:r o. Kir. Mag:r (adr. Arvika).

9. *Öfre Elfdals distrikt*, omfattande Öfre Elfdals härad: V. Friberg, Med. Lic., tillika Sjukhusläkare i Dalby (adr. Dalby).

10. *Nedre Elfdals distrikt*, omfattande Nedre Elfdals härad: N. A. Bergenholtz, Med. Lic., tillförordnad, tillika Sjukhusläkare vid Uddeholm.

¹⁾ Södersysslets gamla domsaga, som omfattade Näs-, Gillbergs- och Nordmarks härader, har blifvit delad i de 2:ne ofvannämnde domsagorna, enligt Kongl. Maj:ts Beslut den 5 Maj 1874. — Se Svensk Förf.-samling N:o 76.

²⁾ Doktor J. E. Bergvall numera förflyttad till Gefle.

11. *Arvika distrikt*: G. E. Vestergren, M. Lic., Bataljonsläkare.

12. *Gillberga distrikt*: G. Norberg, M. Lic.

Läkare vid Statens Jernvägar.

(inom fjärde trafikdistriktet)

Å linien *Charlottenberg—Kil*: Provincialläkaren O. R. Borgström i Arvika.

Fryksta—Kristinehamn: Regem. läkaren C. A. Haak i Karlstad.

Kristinehamn—Laxå: Regementsläkaren M. Lagerlöf, Med. Dr. o. Kir. Mag:r, tjänstledig, tillförordnad: Provincialläkaren G. H. Bohm.

Stadsläkare och Stads-Kirurger.

i *Karlstad*: K. N. K. Lundberg, Med. Lic.

gerlöf, tjänstledig.

i *Kristinehamn*: Stadsläkare: C. E. Berg, M. Dr. och K. M.

i *Filipstad*: E. V. B. Erhardt, M. Lic., tillika Sjukhusläkare.

Stads-Kirurg: Regementsläk. M. La-

Lasarets- och Sjukhusläkare:¹⁾

i *Karlstad*: P. A. Eneström, Med. Lic.

i *Uddeholm*: N. A. Bergenholtz, tillf.

i *Filipstad*: E. V. B. Erhardt, Med. Lic.

i *Silbodalen*: J. E. Bergvall, Prov.-Läkare.

i *Arvika*: Bataljonsläk. G. E. Vestergren.

i *Dalby*: V. Friberg, d:o

Tandläkare:

i *Karlstad*: E. A. Nyfors.

(6) VETERINÄR-STATEN.²⁾

Läns-Veterinär.

i *Karlstad*: A. Sundberg.

¹⁾ Vid Torsby i Öfre Elfdals härad är ett sjukhus under byggnad för medel, som Vermlands landsting härför anslagit.

²⁾ 1876 års Landsting i Vermland har i fråga om ordnandet af Veterinärväsendet beslutit, att provinsen borde indelas i följande 12 Veterinär-läkaredistrikt.

1) *Öfre Elfdals härad*, med station för Veterinären i närheten af Dalby kyrka.

2) *Nedre Elfdals härad*, med d:o af Råda kyrka.

3) *Öfre Fryksdals härad*, med d:o af Torsby.

4) *Nedre Fryksdals härad*, med d:o af Sunne kyrka.

5) *Jösse härad*, med d:o i Arvika.

6) *Gillbergs härad och Borgviks socken*, med d:o vid Högsäter.

7) *Näs härad och Eds socken* med d:o vid Seffe.

8) *Nordmarks härad*, med d:o vid Arjeng.

9) *Fernebo härad*, med d:o i Filipstad.

10) *Vismums och Ölne härader, samt Väse s:n*, med station för Veterinären i Kristinehamn.

11) *Karlstads Tingslag, Alsters och Fogelviks socknar, Grums-, Nors- och Segersta socknar samt Kils och Frykeruds socknar*, med station i Karlstad.

12) *Nyeds härad, samt Ransäter, Öfre och Nedre Ulleruds socknar*, med station vid Mölnbacka.

Derjemte har landstinget uti samma ämne beslutit:

a) att, då två af de tolf platserna besättas med de af Staten allönnade Läns-veterinärerna, bevilja för hvardera af de tio distrikt-veterinärerna ett årligt anslag af 1,000 kronor eller sammanlagt 10,000 kronor, att utgå från och med början af år 1877 samt att detta anslag skall uttaxeras på jordbruksfastighet enligt Art. II i Bevilhingsstadgan;

b) att den godtgörelse distrikt-veterinären eger tillgodonjuta för påenskildes begärän lemnadt tjänstebiträde, må bestämmas genom beslut i hvarje distrikt;

c) att hos Kongl. Maj:ts Befäde en gång för alla anhölla, att han ville, så snart distrikts-veterinär-läkare-plats af Hushållningsgille anmäles ledig, dels om ledig-

Privat-Veterinärer:

<i>i Kristinehamn:</i> P. A. Åström,	<i>i Filipstad:</i> V. Rosendal,
<i>i Arvika:</i> G. V. Nordström,	<i>i Gillberga:</i> A. Watz,
<i>i Seffle:</i> G. Holnsten,	<i>i Råda i Elfdal:</i> J. Eriksson.
<i>i Sunne:</i> C. V. Vallin,	

(7)

APOTEKS-STATEN.

<i>i Karlstad:</i> Apotek. L. Kaijser. R. V. O.	<i>i Kristinehamn:</i> E. F. Hellman.
<i>i Arvika:</i> Apotek. N. H. Hellman.	<i>i Filipstad:</i> R. V. Ringström.
<i>i Torsby:</i> Apotek. Th. Reenstjerna.	<i>i Dalby:</i> G. E. J. von Breitholtz.
<i>i Seffle:</i> Apotek. A. L. Petersson.	<i>i Sunne:</i> (Filial till Karlstad) föreståndare J. A. Vingård.
<i>i Uddeholm:</i> (medikamentsförråd) eges af Apotekaren L. Kaijser. Föreståndare E. O. L. Lagerqvist.	

(8)

LANDTMÄTERI-STATEN.

Landtmäterikontoret ¹⁾ uti läns-residenset i Karlstad hålles öppet första och sista dagen i hvarje månad emellan kl. 10 f. m. och kl. 1 e. m.

Personal:

<i>1:e Landtmätare:</i> T. M. Romell, R. V. O. (adr. Karlstad).	L. G. Koltboff (adr. Mölntorp: Väse).
<i>2:e Landtmätare:</i> A. Norström (adr. Luthagen: Upsala).	P. J. Varberg (adr. Öljervik: Sunne)
<i>Kommissionslandmätare:</i>	medhjelpare: P. Clarén.
J. Roman (Junior) (adr. Arvika), medhjelpare: A. V. F. Hallander och O. O. Bäfverfeldt.	O. Ignelius (adr. Vik: Sunne).
	C. A. Schyllander (adr. Jonsbol: Fryksta), medhjelpare: A. E. Schyllander.
	L. P. Ekelund (adr. N:a Valsäter: Fryksta).
	A. F. von Wachenfeldt (adr. Karlstad).

heten utfärda kungörelse, hvarjemte tillkännagifves distriktets och stationens namn, de tjensten åtföljande fasta löneförmåner, samt den grund, hvarefter och det sätt, hvarpå praktiken inom distriktet godtgöres, äfvensom tiden, då tjensten skall tillträdas; *dets* ock emottaga inkomne ansökningar och dem öfversända till Ordföranden i det Hushållningsskille, som ledigheten anmält, med åläggande för Gillets bestyrelse att, efter ansökningarnes granskning, uppföra 3 af de sökande å förslag, hvilket jemte förord för den af de föreslagna, som anses för platsen tjenligast, insändes till Kongl. Maj:ts Befhåde, som för en af de föreslagna utfärdar förordnande att tjensten utöfva:

d) att, då distriktet vill afskeda antagen Veterinär, denne, efter derom vid Hushållningsskilles ordinarie sammanträdade fattadt beslut, bör genom Gillets Ordförande varda från tjensten uppsagd: att Veterinär, som önskar lemna sin innehafvande tjenst, skall densamma uppsäga hos Ordföranden i det Hushållningsskille, inom hvars område stationen är belägen, samt att tjenstbefattningen i båda fallen uphör sex månader efter skedd uppsägning, der ej annan öfverenskommelse träffas; och

e) att distrikt-veterinärerne skola öfver af dem hafda förättningar *föra noggrann dagbok, hvilken det åligger dem att för hvarje år till landstinget ingifva.* (Se sammandrag af 1876 års protokoller vid Vermlands landsting § 69 sid. 12 och 13).

¹⁾ Vid branden i Karlstad den 2 Juli 1865 gick största delen af kontorets kartesamlingar och beskrifningar förlorade, hvadan de nu befintliga äro af yngre dato.

Nu gällande Skiftesstadga är af den 9 Nov. 1866 (se Sv. Förf:s-Samling N:o 76); Landtmäteri-Instruktionen af den 6 Aug. 1864 (N:o 66), Landtmäteri-Arvestaxan af den 8 Febr. 1876 (N:o 6); Kungörelsen af 27 Sept. 1861 (N:o 61) angående understöd af allmänna medel till utflyttning i följd af laga skiften; Kongl. F. 6 Maj 1864 (N:o 19) om grunderna för hemmansskyfning och jordaf-söndring; Kongl. F. 21 Dec. 1857 (N:o 59) om stängselskyldighet; och Kongl. Kung. 12 Dec. 1873 (N:o 77) om förhöjning tills vidare af arvode för landtmäteriförättningar.

O. M. Claréus (adr. Karlstad). Elev: A. S. Lindal.	C. M. Carlqvist (adr. Kristinehamn). medhjelpare: F. Sandberg,
M. N. Hellberg (adr. Strand: Jångserud).	A. F. Rennerfeldt (adr. Klanderud: Gunnarskog).
N. M. Frykberg (adr. Anneborg: Gräsmark).	C. G. Laurell (adr. Karlslund: Moholm).
E. A. Noréen (adr. Herresta: Östra Emtervik).	<i>Vice kommissionslandtmätare:</i>
H. C. Leman (adr. Vikingsborg: Seffle).	E. A. Hård (adr. Larberg: Hammarö).
O. P. Hedelund (adr. Uprånsholm: Töckfors), medhjelpare: J. Hedelund.	C. F. Hellgren (adr. N:a Fjölde: Stafnäs).
S. G. Hallander (adr. Tönte: Amot).	E. V. Fjellman (adr. Vrångebol: Karlanda).
	S. A. Odqvist (adr. Karlstad).

(9) **Statens Ingeniörer och Undervisare**
i följande landthushållningsdelar:

Landbruks-Ingeniör: L. G. Vestin (adr. Karlstad).

Skogs-Ingeniör: G. E. M. Bernhardt (adr. d:o).

Undervisare i Ladugårdsskötsel: Löjtnant F. Cederborgh (adr. Vesterås).

(10) **Justerare af Mått, Mål och Vigter:**

1:a distriktet: omfattande städerna Karlstad, Kristinehamn och Filipstad samt Karlstads-, Grums-, Kils-, Nyeds-, Våse-, Ölme-, Visnums-, Fernebo-, Elfdals- och Fryksdals härader, med justerings-ställe i Karlstad. *Justerare:* Förste Landtm. T. M. Romell.

2:a distriktet: omfattande Jösse-, Nordmarks-, Gillbergs-, och Näs härader, med justeringsställe i Arvika.

Justerare: Komm.-Landtm. J. Roman i Arvika.

Följande författningar i anmet finnas, nemligen nu gällande Stadga om Mått och Vigt af den 10 Nov. 1863 (N:o 63); Kongl. Kung. 25 Juni 1868 (N:o 45) om förändrad lydelse af 36, 40 och 41 §§ i förstnämnda stadga; Kongl. Kung. 5 Juni 1874 (N:o 35) och Kongl. Kung. 15 Okt. 1875 (N:o 79) angående förklaring af 3 mom. Litt. A. i 31 § af 1865 års stadga om mått och vigt.

(11)

POST-STATEN.

i Karlstad:

Postkontor i Rådhuset, hålles öppet helgdagar emellan kl. 8—10 f. m.; kl. 12—1 e. m.; kl. 3—4 e. m.; söcknedagar emellan kl. 8 f. m. och kl. 7 e. m.

Postmästare: K. A. Zetterberg, R. V. O.

Kontrollör: C. F. Olsson, tillförordnad.

Kontorsskrifvare: L. V. Götherström, d:o.

Extra biträden: A. F. Forssell.

„ A. G. R. Agren.

Brefbärare: K. J. Vendt.

Brefbärare: J. A. Andersson.

„ J. Gustafsson.

Posttransportör o. Vaktmästare: J. Palm.

Postiljoner: O. F. Olsson.

„ A. Jansson.

„ G. Johannesson.

Post-stationer, lydande under Karlstads Postkontor:

Afvelsäter: föreståndare Hemmanseg. G. Eriksson.

Alster: förest. Handl. A. P. Nylander.

Eskilsäter: förest. Frören A. Linder.

Grums: förest. Handelsbiträd. G. Jonsson.

Hammarö: förest. Landtbr. G. H. Åberg.

Högerud: förest. Klockaren J. Nilsson.

Malöga: förest. Handl. J. F. Osterman.

Millesvik: förest. Skollär. O. P. Kollberg.

Borgvik: förest. Bruksbokh. A. G. Dalin.

Botilsäter: förest. Handl. O. P. Olsson i Kalthagen.

Nor: förest. Skollärare J. F. Meijer.

Ny (i Näs): förest. Organisten A. Kilgren.

Seffle: förest. Apotekaren A. L. Petersson.

Segerstad: förest. Pastor.-adj. J. Zegolsson.

Värmlands Bro: förest. Fru Sofia Björck, född Hülphers.

Vermaskog: förest. Ida Silvins.

(11)

i Kristinehamn:

Postkontor i huset N:o 3 Trädgårdsgatan, hålles öppet helgdagar från kl. 8—10 f. m., 12—1 e. m. och 5—7 e. m., samt söcknedagar från kl. 8 f. m. — 1 e. m. och 3—7 e. m.

Postmästare: H. V. Sylvander, f. d. Kapten-Löjtn. R. S. O., R. Pr. R. Ö. O:s 4:de kl.

Kontorsskrifvare: L. E. Karlgren.

Brefbärare: A. Aronsson.

Ordinarie Postiljon: P. Petersson.

Extra Postiljon: C. F. Hassel.

Post-station, lydande under Kristinehamns postkontor:

i Lungsund: förest. Handl. P. Jönsson.

i Filipstad:

Postkontor i fabrikören J. E. Janssons hus, hålles öppet helgdagar från kl. 8—10 f. m., kl. 12—1 e. m. samt söcknedagar från kl. 8 f. m. — kl. 2 e. m. och från kl. 4—7 e. m.

Postmästare: C. L. Gjertz.

e. o. Kontorsskrifvare: C. A. Danielsson.

Postskrifvare: G. Nordling.

Brefbärare: Anders Andersson.

Ordinarie Postiljon: A. Andersson.

e. o. Postiljoner: A. G. Nilsson.

” E. Mattsson.

Post-stationer, lydande under Filipstads postkontor:

Brattfors: förest. Insp. G. A. Geijer.

Elfsjöhyttan: ” Hyttefogd. C. Petersson.

Gustaf Adolf: förest. Klockaren J. E. Olbers.

Långbanshyttan: förest. Disponenten H. V. Tiberg.

Gäsbörn: förest. Organisten A. Andersson.

Rämmen: ” Handelsf. A. Bengtsson.

Yngshyttan: förest. Disponenten C. Billman.

i Arvika:

Postkontor i postmästarens eget hus, hålles öppet olika på olika tider, beroende på posternas olika ankomsttid, men i allmänhet å helgdagar kl. 8—10 f. m. och från kl. 2—4 e. m., samt å söcknedagar från kl. 8—12 f. m. och kl. 2—7 e. m.

Postmästare: L. Adlerstam, f. d. Kapten R. S. O.

Extra biträde: J. A. Malmgren.

Postskrifvare och extra biträde: Ebba Adlerstam.

Brefbärare: J. Andersson.

Postiljon: N. Nilsson.

Post-stationer lydande under Arvika postkontor:

Bogen: förest. Kapellpred. A. Nystedt.

Bortan: ” Landtbr. A. Hjerpe.

Gunnarskog: förest. Handl. C. F. Ågren.

Ingerdsby: förest. Hems:eg. D. Andersson.

i Sunne:

Postkontoret hålles öppet helgdagar från kl. 8—10 f. m., 12—1 e. m. och från kl. 4—7 e. m., och söcknedagar från kl. 8 f. m. — 2 e. m. och från kl. 4—7 e. m.

Postmästare: Vakant.

e. o. Kontorsskrifvare: O. Nordqvist.

Postiljon: Johannes Nyberg.

Post-stationer lydande under kontoret i Sunne:

Frykerud: förest. Komminister N. Ahlin.

Grasmark: förest. Handl. M. Aurelius.

Lekvattnet: ” Kapellpred. J. V. Sundelius.

Lysvikh: förest. Handl. A. F. Hult.

Mangskog: förest. Handlanden G. & C. Kjellén.

Stöpsfors: förest. Brukseg. B. Petersson.

V. Emtervik: förest. Klock. O. Johnsson.

Ö. Emtervik: förest. Handlanden Alfr. Schullström.

i Råda (i Elfdaln):

Postexpedition, med lokal i Råda kyrkoby, hålles öppen å tider såsom i Sunne.

Post-Expeditor: A. F. Möllerberg. | *Extra biträde:* G. V. Cæsar.

Post-stationer lydande under post-expeditionen i Råda:

<i>Ekshärad:</i> förest. Klock. C. Ekman.	<i>Ransäter:</i> förest. f. d. Riksdagsm. O. Olsson i Gersheden.
<i>Finnskoga:</i> „ Hemmansegaren A. Andersson.	<i>Stället:</i> förest. Arreud. A. M. Nelson.
<i>Ransby:</i> förest. Hemmansegaren J. Halfvardsson.	<i>Öfra Ullerud:</i> förest. Komminister L. M. Björclin.

i Torsby (i Fryksände):

Postexpedition, med lokal vid Torsby bruk, hålles öppen å tider såsom i Sunne.

Post-Expeditor: C. H. F. Broberg. |

Post-stationer, lydande under postexpeditionen i Torsby:

<i>Bogringen:</i> förest. Ida Bergström.	<i>Rögdåfors</i> (i Östmark): förest. A. Brunsell.
<i>Iltsand:</i> förest. Handl. A. Hedberg.	<i>Öfcerby</i> (i Hvitsand): förest. Klock. A. Bystedt.
<i>Nyskoga:</i> „ Kapellpred. E. G. Nylén.	<i>Östmark:</i> förest. Handl. O. Dalman.
<i>Rådom</i> (i Fryksände): förestånd. Hilda Sundelius.	

i Gillberga:

Postexpedition, uti hemmanet Ökne, hålles öppen å tid såsom i Sunne.

Post-Expeditor: A. F. Andersson. | *Postiljon:* E. E. Nilsson.

Extra Biträde: A. L. N. Almgren. |

Post-stationer, lydande under post-expeditionen i Gillberga:

<i>Elgå:</i> föreståndare C. Fahlström.	<i>Norra Fjole:</i> förest. Kommun.-Landtm. L. F. Hellgren.
<i>Glafva:</i> förest. Handl. J. A. Tausen.	<i>Sillerud:</i> förest. Handl. J. Nilsson.
<i>Högsätersby:</i> förest. J. P. Osterman.	<i>Stafnäs:</i> förest. Sofia Hellingren.
<i>Kila:</i> förest. Länsm. L. G. Bengtzon.	
<i>Långserud:</i> förest. Handl. C. Bäckström.	

i Årjeng:

Post-Expeditionen hålles öppen å tider såsom i Sunne.

Post-Expeditor: C. G. Hvarson. |

Post-stationer, lydande under postexpeditionen i Årjeng:

Blomskog: förest. Handl. E. Söderman. | *Lennartsf:* förest. Bokh. P. A. Rickenberg.

i Degerfors*:

Postexpeditionen hålles öppen å tider såsom i Sunne.

Post-Expeditor: B. E. Moberg. | *Extra Biträde:* B. M. Moberg.

*) Intill den 1 Nov. 1876 hafva följande post-stationer varit lydande under Degerfors post-station, nemligen Åtorp, Rudskoga och Kilsby, men Kongl. General-Poststyrelsen har förordnat att dessa stationer från och med nämnda dag skola lyda under Post-Inspektionen i Vestra Post-Distriktet.

Derjemte och sedan jernvägslinien Karlskoga—Otterbäcken från den 1 Nov. 1876 blifvit öpnad till begagnande och postföring dagligen derå skall ske, med bantåg från Otterbäcken kl. 9, ²⁴/₁₀ f. m. och från Karlskoga kl. 9, ¹⁵/₁₀ f. m., så hafva de förra poststationerne Gullspång, Skagern och Visnum, som förut funnits öfverlydande under Degerfors, uphört och dylika post-anstalter skola öpnas vid Häkanbol, Konsterud, Vermlands-Säby, Gullspång och Otterbäcken.

Rörande postväsendet finnas följande nu gällande författningar, nemligen: *K. Kung. 12 Nov. 1872* (se Sv. Förf.-saml. N:o 72) angående vigtsatsberäkning för inrikes bref och om medelporto för småpaketer samt om afgift för brefkort; *General-Poststyrelsens Kung. (= G.-P.-S. K.) 29 Nov. 1877* (N:o 81) om post-

Under Postkontoret i Åmål lyder poststationen vid:
Seanskog: förest. Landtbr. J. Jansson.

(12) **Under Vestra Post-Distriktet lyda följande:**

A. Jernvägspost-Expeditioner:

- a) *å Nordvestra Stambanan:*
 1. *Björneborg:* Stat.-Insp. J. Andersson.
 2. *Boda:* Stat.-Mäst. A. G. Petersson.
 3. *Charlottenberg:* Stat.-Insp. A. E. Pahnke.
 4. *Brunsborg:* Stat.-Mäst. E. J. Zetterberg.
 5. *Edane:* Stat.-Förest. A. Johansson.
 6. *Fagerås:* " E. A. Eklund.
 7. *Fryksta:* " G. A. Lindstedt.
 8. *Ottebol:* " J. A. Vikström.
 9. *Skattkärr:* " H. Holmström.
 10. *Skäre:* " A. Lundh.
 11. *Väse:* " E. Svensson.
 12. *Ämot:* " J. M. Billström.
 13. *Ölme:* " G. Johansson.

b) *å Bergslagsbanan:*

14. *Daglösen:* förest. Stationsförest.
 15. *Dejce:* Stat.-Förest. J. D. Simonsson.
 16. *Geijersdal:* Stat.-Förest. F. Frödig.
 17. *Lindfors:* Stat.-Förest. J. R. Robertson.
 18. *Molkom:* " P. H. Bagge.

c) *å Östra Vermlands-banan:*

19. *Gammeltroppa:* Stat.-Förest. B. I. Claesson.
 20. *Nykroppa:* Stat.-Förest. J. Berg.
 21. *Nässundet:* " J. Ohman.
 22. *Storfors:* " M. Petersson.

- d) *å Filipstads Norra Bergslags-banan:*
 23. *Enggruforna:* Stat.-Förest. L. Grön.
 24. *Finnmossen:* Stat.-Förest. O. Frändberg.

25. *Fogdhyttan:* Stat.-Förest. Fritz Ståhl.

e) *å Karlskoga—Otterbücks-banan:*

26. *Håkansbol:*
 27. *Konsterud:*
 28. *Vermlands-Säby:*

B. å landsbygden i öfrigt:

29. *Elfsbacka:* förest. betjenten J. Persson.
 30. *Helgödafors:* förest. Brukseg. A. M. von Krusenstjerna.
 31. *Holmedal:* förest. Länsin. A. Cervin.
 32. *Hulteberg* (i Köla): förest. Landtbr. R. U. Arvidsson.
 33. *Jernskog:* förest. Brukseg. H. O. Juel.
 34. *Karlunda:* " Landtbr. P. Lidén.
 35. *Köla:* förest. Brukseg. H. Schütz på Adolfsfors.
 36. *Mölnbacka:* förest. Handl. P. Sundén.
 37. *Skillingmark:* förest. Bruksegaren C. O. Olofsson.
 39. *Sundshy:* förest. Kyrkov. S. Olsson.
 40. *Sunnemo:* " Handl. N. Svanberg.
 41. *Töckfors:* " Bruksb. E. Nilsson.
 42. *Östervallskog:* förest. Handl. H. Söderman.

utväxling emellan inrikes orter och resandes befordran med postverkets åkdon. *Sundhets-Kollegii Kung. 4 Juli 1872* om portofrihet för vaccinatorers requisition å vaccinnämne; *G.-P.-S:s Kung. 29 Nov. 1873* (N:o 72) om villkoren för postväxling emellan Sverige och Norge; *Kongl. Kung. 5 Dec. 1873* (N:o 73) om upphörande af fribrefsrätten och utgörande af postafgifter och försändelser i vissa fall i tjänsteutredningen; *Kongl. Kung. 5 Dec. 1873* (N:o 74) om kronobrefbäringens upphörande och om sättet för fortskaffande af de försändelser, för hvilka kronobrefbäring förut anlåtats; *Kongl. Instr. 5 Dec. 1873* (N:o 80) för General-Poststyrelsen; *G.-P.-S:s Kung. 10 Aug. 1874* (N:o 52) om vissa lättnader i afseende å tjänstebrefs afsändning; *G.-P.-S:s Kung. 26 Febr. 1875* (N:o 15) om vissa myndigheter m. flere medgifven rätt att använda tjänstefrimärken och begagna frankeringsfrihet; *G.-P.-S:s Kung. 16 Juni 1875* (N:o 39) om förändrade befordringsvillkor för försändelser till utlandet och hvad iakttagas bör vid försändelser under band; *G.-P.-S:s Kung. 9 Febr. 1875* (N:o 7) om förändrade föreskrifter för tullbehandling af postpaketer, som komma från utrikes ort; *International posttraktat den 12 Mars 1875* (N:o 20); *G.-P.-S:s Kungörelser: dels af 3 Jan. 1876* (N:o 1) om utvidgadt tillfälle till penningeförsändning genom postanvisning; *dels af den 10 Jan. 1876* (N:o 1) om rätt för landtbruksingenjörer att begagna tjänstefrimärken och tjänstebrefkort; *dels af den 17 Mars 1876* (N:o 14) om villkor för befordrande af post med lösväskor, innehållande tjänsteförsändelser; *dels af 3 Juli 1876* (N:o 29) om Svenska kyrkans missionsstyrelses styrelse, medgifven rätt att begagna tjänstefrimärken och tjänstebrefkort; samt *dels af 21 Juli 1876* (N:o 30) angående Ny taxa för befordrande af resande med postdilligens; *Kongl. Kung. 3 Okt. 1876* angående ändring i Kongl. Kung. den 18 Okt. 1872 om villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran; *General-Post-Styrelsens kungörelse* om nedsättning af porto för brefkort från tio till sex öre.

C. Post-kupé-Expeditioner, neml.:
N° 7, som åtföljer bantågen N:os 23 och 24 å linien Laxå—Charlottenberg. Resepost-Exped. äro: E. O. Ström-vall och J. A. Malmgren, J. T. A. Runstedt o. J. A. Vinnerlund, A. F. Malmgren o. extra-bitr. A. R. Blomberg, (alla stationerade i Arvika).

N° 19, som åtföljer bantågen N:os 83 och 84 å linien: Charlottenberg—Karlstad. Härå anstälde tjänstemän äro: extra biträden A. F. Dahlman, E. Zetterberg och C. O. Brattén, (alla stationerade i Karlstad).

(13) ELEKTRISKA TELEGRAF-STATEN.

Stats-Telegrafstationer:

- a) i *Norra Distriktet*:
- 1) *Karlstad*, med station i Rådhuset, hålles öppen alla dagar emellan kl. 6⁴² f. m. och 8³⁰ e. m.
Kommissarie: Esaias Lignell.
Assistent: A. E. Norgren.
Vaktmästare: E. J. Löf.
 - 2) *Kristinehamn*, med station i enkefru Augusta Vahlunds hus, hålles öppen alla dagar emellan kl. 8 f. m. och 2 e. m. under Oktober—Mars och från kl. 7 f. m. till 2 e. m. under April—September; men om aftnarne är tjänstgöringstiden lika.

hela året om från kl. 2 till 9 e. m.
Kommissarie: F. V. Vagner.
Assistent: F. O. Norlin.
Vaktmästare: Feltqvist.

- 3) *Filipstad*, med station i Stadshotellet, hålles öppen alla söcknedagar emellan kl. 9 f. m. och kl. 2 e. m.
Telegrafist: Otilia Maria Marin.

b) i *Södra Distriktet*:

- 4) *Sefte*, hålles öppen söcknedagar emellan kl. 9 f. m. och 2 e. m.
Telegrafist: tillf. Hilda Maria Jordell.

Vid alla Jernvags-Stationer finnas derjemte Telegraf-Stationer. Alla tider äro beräknade efter Stockholms observatorii medeltid, men skillnaden emellan den astronomiska tiden för Karlstads och Stockholms observatorii medeltid är 18 min. 30 sek.

(14) TULL-STATEN.

Länet tillhör det så kallade *Vernlands och Elfsborgs läns-distrikt*.

Tjenste-Personal:

i *Karlstad*: Tullkammaren hålles öppen under April—Oktober månader från kl. 9 f. m. till 4 e. m. och under Mars—November månader från kl. 10 f. m. till kl. 3 e. m.

Tulleaktmästare: A. Sandberg och J. Löf.
i *Arvika*: Tullkammars föreståndare: C. F. L. Holmgren.
vid *Charlottenberg*: Kontrollör: J. M. E. Abergh.

Tullförvaltare: C. G. E. Schylander.

Tulleaktmäst.: C. Gustafson o. E. Elmstedt.

Uppsyningsman: A. Lönnegren.

i *Filipstad*: Tull-Inspektör E. J. Brancell.

Nu gällande Tulltaxa är af den 22 Juli 1875 (Se Sv. Förf:s saml. för samma år N° 68).

(15) BERGS-STATEN.

Länet tillhör det så kallade *Vestra Bergmästare-Distriktet*, som omfattar Vernlands-, Elfsborgs- samt Göteborgs och Bohus län.

*) Rörande telegrafverket finnas följande författningar nu gällande, neml.: *Kongl. Kung. 26 November 1865* (N:o 92) om förnyadt Reglemente för elektriska telegrafbefordringen i riket; *International Telegraf-konvention*, afslutad i Paris 17 Maj 1865 med derefter vidtagen förändring (se Sv. Förf:s-Saml. för 1872 (N:o 73); och om telegram emellan Sverige och Norge samt Italien (N:o 39); *Transsumt af Kongl. Skrif. 6 Juni 1877* (N:o 51) om de bestämmelser, som i afseende å Post- och Telegraf-tjänsters förening lända till efterrättelse; *Kongl. Maj:ts Reglemente 23 Oktober 1874* (N:o 87) för Telegrafverkets pensionering och Kongl. Maj:ts förnyade Reglemente 21 Maj 1875 (N:o 36) för telegrafverkets enke- och pupillkassa; *International Telegraf-konvention*, afslutad i Petersburg den 22 Oktober 1875 (N:o 110) och protokoll deröfver 17 Maj 1876 (N:o 24).

Bergmästare: C. A. H. Sjögren, Fil. Dokt., R. N. O., R. V. O., L. K. V. A. (adr. Filipstad).

Gruf-Ingenjör: C. H. Lundström, Fil. Dokt. (adr. Filipstad).

Sin senaste organisation erhöill Bergslags-Statens genom Kongl. Skrifv. den 14 Oktober 1853, sedan med år 1852 de forna Bergstings-Rätterna samt Stora Kopparbergs- och Sala Grufve-Rätter upphört och deras befattning öfverflyttats på de allmänna domstolarne. Bergverken lyda numera under Bergs-afdelningen af Kongl. Kommers-Kollegium.

(16)

SKOGS-STATEN.

Bergslags-Distriktet omfattar Vermlands-, jemte Örebro-, Vestmanlands- och Stora Kopparbergs län. Skogs-Insp. A. V. T. Hahr (adr. Vesterås).

1. Karlstads Revir.

Ord. Jägmästare: P. H. V. L. Sodenstjerna (adr. Karlstad).

Extra Kronojägare: N. J. P. Stark (adr. Dufnas: Molkom), med bevakningstrakt: Hultebys och Pardix skogar.
 „ P. J. Fernström (adr. Solberg: Skäre) med bevakningstrakt: Ekenas och Almars skogar.

2. Arvika Revir.

Ord. Jägmästare: T. Norrby (adr. Arvika).

Extra „ A. Burman (adr. Skönvik: Arvika).

Extra Kronojägare: J. A. Söderqvist, med bevakningsdistrikt: Blomskogs skogar.

Extra Kronojägare: F. Nilsson, med bevakningsdistrikt: Torps s:r.

3. Elfdals Revir.

Ord. Jägmästare: A. F. Fagerlin (adr. Löfstrand: Råda).

4. Fryksdals Revir.

Ord. Jägmästare: Vikström.

Extra „ C. J. M. Geijer (adr. Ransäter).

Extra Kronojägare: O. Larsson, med bevakningsdistrikt: Laggåsen.

„ N. P. Grönqvist, med d:o för Ruskåsen.

„ A. G. Andersson, med d:o för Fryksände o. Grinnemo.

„ G. Norbäck, med d:o för Sunne skog.

(17)

JERNVÄGS-TRAFIK-STATEN.

Vermland tillhör det så kallade *Fjerde Trafik-distriktet*, som omfattar nordvästra stambanan emellan Laxå—Charlottenberg. Denna bana öppnades delvis för allmän trafik sålunda: linien Laxå—Kristinehamn den 2 Dec. 1866; linien Charlottenberg—Arvika den 11 Okt. 1867; linien Kristinehamn—Karlstad den 1 Okt. 1869 och Karlstad—Arvika den 19 Juni 1871. Hufvudstation är Kristinehamn.

Byrå-afdelningen:

t. f. Intendent: Trafik-Direktören C. G. Trotzig (adr. Kristinehamn).

Byrå-Assistent: J. G. Hedborg (adr. Kristinehamn).

Ban-afdelningen:

Ban-Direktör: L. A. G. Isberg, Löjtn. vid Kongl. Väg- och Vattenbiskären (adr. Kristinehamn).

Ban-Ingenjör: A. V. Nycander (adr. Arvika).

Bokhållare: A. V. Caullvin (adr. Kristinehamn).

Trafik-afdelningen (Trafik-Direktörs-Expeditionen).

Trafik-Direktör: C. G. Trotzig.

Trafik-Direkt.-Assistent: J. G. Hedborg.

Kontorsskrifvare: S. A. E. af Rolén.

Kontorsskrifvare: F. Mebius.

Telegrafist: P. V. Hydén.

„ C. H. Gröndal.

Stations-Föreståndare:

vid <i>Degerfors</i> : August Thelin.	vid <i>Fryksta</i> : C. A. Lindstedt.
„ <i>Karlskoga</i> : J. A:son Almkranz.	„ <i>Fagerås</i> : E. A. Eklund.
„ <i>Björneborg</i> : J. Andersson.	„ <i>Boda</i> : A. G. Petersson.
„ <i>Kristinehamns Öfre</i> : S. M. Nylander.	„ <i>Brunsborg</i> : J. E. Setterberg.
„ „ <i>Nedre</i> : J. V. Lindblom.	„ <i>Edane</i> : A. Johansson.
„ <i>Ölme</i> : G. Johansson.	„ <i>Arvika</i> : L. R. Silversvan.
„ <i>Väse</i> : E. Svensson.	„ <i>Ottebol</i> : J. A. Vikström.
„ <i>Skatthärr</i> : V. C. H. Holmström.	„ <i>Amot</i> : J. M. Billström.
„ <i>Karlstad</i> : H. V. Åstrand.	„ <i>Charlottenberg</i> : Aug. E. Pahnke.
„ <i>Skåre</i> : A. Ison Lundh.	

Stations-föreståndarnes Biträden:

i <i>Degerfors</i> : Stations-skrifv. M. R. Kjerrulf von Wolfen.	<i>Telegrafist</i> : H. Ullman.
i <i>Karlskoga</i> : Stations-skrifv. F. Fornander. Telegrafist E. Soop.	„ R. Petersson.
„ „ <i>vid Kristinehamns Öfre</i> :	„ H. Trolle.
<i>Stations-skrifvare</i> : M. F. Collvin.	„ vid <i>Kil</i> :
„ A. Cederroth.	<i>Stations-skrifvare</i> : P. E. Paulson.
<i>Telegrafist</i> : F. Undén.	<i>Telegrafist</i> : J. F. Lexell.
„ V. Charpentier.	„ vid <i>Fryksta</i> :
„ „ <i>vid Kristinehamns Nedre</i> :	<i>Stations-skrifvare</i> : N. G. Sjöstedt.
<i>Stations-skrifvare</i> : H. Yllander.	<i>Telegrafist</i> : F. Pihlgren.
<i>Telegrafist</i> : R. Undén.	„ vid <i>Arvika</i> :
„ „ <i>vid Karlstad</i> :	<i>Stations-skrifvare</i> : P. Jonsson.
<i>Stations-skrifvare</i> : G. Ekendal.	„ A. Sjöberg.
„ C. F. Strömbom.	<i>Telegrafist</i> : C. E. Strokirch.
„ A. R. Appelberg.	„ A. Fleetwood.
<i>Telegrafist</i> : K. G. Fagerström.	„ vid <i>Charlottenberg</i> :
	<i>Stations-skrifvare</i> : M. Paulsen.

Trafik-Inspektör: J. Viberg (adr Laxå).

Maskin-afdelningen:

<i>Maskin-Ingénieur</i> : L. Lindström (adr. Kristinehamn).	<i>Verkmäst. vid Reparations-Verkstad</i> : L. M. Reenstjerna.
<i>Förråds-förvaltare</i> : C. A. Bouvin (adr. Kristinehamn).	<i>Kamrerare</i> : R. F. Tibell (adr. Kristineh.).
	<i>Bokhållare</i> : A. Gustafsson (d:o)

(18) Enligt Kongl. Regl. 4 April 1862 för trafiken på Statens Jernvägar voro af vederbörande domare förordnade för år 1876 följande personer att såsom

Ordförande och Suppleanter deltaga uti Gode mäns öfverläggningar och beslut rörande ersättningsfrågor och besvär, som kunna förekomma:

1. Vid Degerfors—Karlskoga Stationer:

Ordförande: Ingeniör K. Nilsson (adr. Strömsnäs: Degerfors).

Suppleant: Handlanden Axel Edgren (adr. Karlskoga).

2. Vid Björneborgs-, Ölme-, Väse- och Skatthärrs Stationer:

Ordförande: Godsegaren F. von Vicken. R. V. O. (adr. Uggebol: Ölme).

Suppleant: Bruksegaren J. E. Rundberg (adr. Jonsbol: Björneborg).

Följande författningar rörande trafiken å statens jernvägar äro att märka: *Kongl. Maj:ts Trafik-Reglemente* 4 April 1862 (N:o 21); *Kongl. Bref*, den 17 April 1863 (N:o 21) angående vissa ändringar deri; *Jernv:s-Styr:s:s Kung.* 28 Nov. 1861 (N:o 75) om nedsättning af frakten för vissa varor; *Kongl. Gen.-Tull-Styr:s Skrifvelse* 23 Nov. 1861 (N:o 75) om tull-kontroller vid nederlags- och transitovarors försändning; *Kongl. Skr.* 30 Dec. 1861, (N:o 83) innefattande Reglemente för transport af trupper och krigsmateriel; *Kongl. Kung.* 21 Nov. 1865 (N:o 65) med vissa ändringar i 1862 års taxa för transporter; *Jernv:s-Styr:s Skr.* 12 Nov. 1866 (N:o 58) om vissa fastställda afgifter för transport af sjuka; *Kongl.*

3. Vid Kristinehamns Station:

Ordförande: Ingenjören Harald Asplund, R. V. O. (adr. Kristinehamn).

Suppleant: Handlanden C. G. Olsson (d:o)

4. Vid Karlstads Station:

Ordförande: Borgmästaren A. A. Valdenström (adr. Karlstad).

Suppleant: Regements-Auditören P. A. Rydberg, R. V. O. (adr. d:o).

5. Vid Skåre-, Kils-, Fryksta- och Fagerås Stationer:

Ordförande: Landtbrukaren Adolf Hedberg (adr. Berg: Fagerås).

Maj:s skrifvelser, dels af 1 Nov. 1867 (N:o 70) angående ändring i 41 § af 1862 års trafikreglemente i afseende å ersättning åt deri omförmalde Gode män; dels af 8 Nov. 1867 (N:o 73) om nedsättning i frakt för kött m. fl. artiklar; Kongl. Br. 8 Mars 1867 (N:o 13) om undantagsbestämmelser för försäljning af öl m. m. å restaurationer vid statens jernvägs-stationer; Kongl. Maj:s Förnyade Taxa 20 Maj 1868 (N:o 34) för transport af trupper, krigsmateriel, proviant m. m. i fredstid; General-Tull-Styrelsens Circ. 11 Juni 1869 (N:o 30) om tullkontroller vid nederlags- och transitovarors försändning; Kongl. Förordn. 21 Okt. 1869 (N:o 64) om transport af krut och andra explosiva ämnen, och om förhöjd afgift derför; Kongl. Skrifv. 5 Maj 1871 (N:o 21) i samma ämne; Kongl. Skrifv. 23 Mars 1870 (N:o 14) om särskilda villkor för transport af ammunition från kronans förråd; Kongl. Förordn. 12 Okt. 1871 (N:o 66) och General-Tull-Styrelsens Skr. 28 Dec. 1871 (N:o 71) om förändrade föreskrifter vid tullbehandling af varor och småpaket, som på Nordvestra Stambanan försändas emellan Sverige och Norge; Jernv.-Styr. Skr. 14 Juni 1871 (N:o 22) om förändrade föreskrifter för transport af resande i tredje klassens vagnar, resgods, småpaket och ilgods; Kongl. Skrifv. 5 Maj 1871 (N:o 71) om nedsättning i fraktafgiften för fisk; Kongl. Skrifv. 26 Okt. 1871 (N:o 61) om nedsättning i afgift för telegram-vexling emellan någon af de vid Nordvestra Stambanan vester om Karlstad befintliga jernvägs-telegrafstationer och dylik station å Norska hufvud-jernbanan, samt jernbanan emellan riksgränsen och Lille-strömmen; Kongl. Skrifv. 9 Dec. 1871 (N:o 67) om tid för statens jernvägsstråk-räkenskapers överlemnande till Kammar-Rätten; Kongl. Skrifv. 7 Juni 1872 (N:o 36) om ändring af 30 § i trafiktaxan; Kongl. Regl. 6 September 1872 (N:o 45) för Jernvägsstrafikens pensions-inrättning och (N:o 46) för Enke- och Pupillkassan; samt Kongl. Kung. 18 Sept. 1874 (N:o 66) med ändring i vissa §§ i reglementet för Enke- och Pupillkassan; Kongl. Kung. 16 Juni 1875 (N:o 43) med ändring i 18 § i 1862 års trafik-taxa; Kongl. Förordn. 26 Nov. 1875 (N:o 98) om transport af eldfarliga oljor m. fl. vätskor; Kongl. Maj:s Förnyade Instruktion 5 Nov. 1875 (N:o 96) för Statens Jernvägs-trafikstyrelse; Jernv.-Styrelsens Kung. 31 Jan. 1876 (N:o 2) om förhöjning i vissa delar af afgifterna för persontrafiken; Kongl. Skr. 7 April 1876 om tillstånd för trafik-styrelsen att för trafikens räkning förvara eldfarliga oljor; samt Jernv.-Styrelsens den 1 Okt. 1876 utfärdade Ordnings-reglor för trafik å statens jernvägar.

Uti af statens jernvägsstrafiks pensionsinrättnings fullmäktiges till Kongl. Maj: ingifna berättelse af den 20 Juni 1876 angående benämnde trafikens pensionsanstalters förvaltning inhemtas: att statens jernvägsstrafiks tjänstemän numera ega, dels en pensions-kassa och dels en enke- och pupillkassa; att pensionskassan vid 1875 års slut egt en kapital-behållning af . . . 528,449: 52.
samt enke- och pupillkassans behållna kapital då utgjorde . . . 562,854: 78.

Summa 1,091,304: 30.

att delegarne uti pensionskassan vid 1875 års slut uppgingo till ett antal af 3,150 personer och uti enke- och pupillkassan af 2,845 personer.

Den *Dirktion*, som för närvarande har att förvalta denna pensionsinrättnings angelägenheter, utgöres af:

Ordinarie Ledamöter: Kaptenen V. G. von der Lancken.

” Kamreraren och Riddaren C. L. T. Tibell.

” Öfver-Kontrollören och Riddaren C. L. Meuller.

Suppleant-Ledamöter: Öfver-Direktörs-Assistenten och Riddaren A. B. Beskow.

” Kontorsskrifvaren D. A. Krnhs.

” Stations-Inspektoren, Friherre J. G. G. Fleetwood.

Suppleant: Kyrkovärden Olof Nilsson i Runneväl (adr. Kil).

G. Boda-, Brunsbergs-, Eda-, Arvika-, Ottebols-, Ämots- och Charlottenbergs Stationer:

Ordförande: Öfverste-Löjtn. E. V. Hård, R. S. O. (adr. Skog: Arvika).

Suppleant: Bruksegaren H. Indebetou (adr. Segerfors: Arvika).

(19) VÄG- och VATTENBYGGNADS-STATEN.

1. Mellersta Distriktet:
omfattar Filipstads Bergslag, jemte Örebro-,
Södermanlands- och Vestmanlands Län;
Chef: Majoren G. M. Nerman, R. V. O.
och R. S:t. O. O. (adr. Stockholm).
Distrikt-Adjutant: Kaptenen G. A. Mor-
sing (adr. Örebro).

2. Vstra Distriktet:
omfattar öfriga delen af Vermlands Län,

jemte Elfborgs- samt Göteborgs- och
Bohus Län.

Chef: Majoren D. V. Lilliehöök, R. S. O.
(adr. Seffle).

Distrikt-Adjutant: t. f. Majoren i arméen
H. T. F. Palm, R. S. O. (adr. Skäperud:
Mellerud).

(20)

MILITIE-STATEN.

Vermland tillhör

a) Tredje Militär-Distriktet,

hvilket omfattar Vermlands-, Skaraborgs-, Elfborgs-, Göteborgs och
Bohus- samt Hallands Län:

General-Befälhafvare: J. H. Rosensvärd, Kabinets Kammarh., Gene-
ral-Major, f. d. Landshöfd., f. d. Adjutant hos Kon. Oskar I,
K. m. st. k. S. O., K. N. O:s 1:a kl., R. Pr. Kr. O:s 2:a kl. m. kr.
o. R. Ö. O:s 2 kl., R. S:t Annæ O:s 2:a kl. (adr. Long: Karlstad).

Stabs-Chef: Friherre L. V. Stjernstedt, Kapten i General-Staben, Kap-
ten i Kongl. Nerikes Reg:te, Adj. hos H. M. Konungen,
R. R. S:t Vlad:s O.

Stabs-Adjutant: M. Mannerstråle, Löjtnant vid Kongl. Skarab:s Reg:te.

Ordonmans-Officerare: G. Granfeldt, Löjtn. vid Kongl. Vestgöta Reg:te.

J. A. Viunnell, Löjtnant vid Kongl. Verm-
lands Reg:te.

Fält-Läkare: C. F. Appeltöft, Regemts-Läkare vid Kongl. Bohusläns
Regemte, Med. Dr., Kir. Mag., R. V. O.

Trupper förlagda i Distriktet äro bland andra:

1. *Vermlands Regemente*, med 908 rotar, i den vester om Klarälven
belägna delen af Vermland.

2. *Vermlands Fältjägare-kår*, hvilken utgör värfvad trupp med 500
man, förlagd i Vermland, och

(21)

b) Fjerde Militär-Distriktet,

hvilket omfattar Stockholms stad, samt Stockholms-, Upsala-, Söder-
manlands-, Örebro- och Vestmanlands län:

General-Befälhafvare: Grefve S. A. Sandels, Förste Hofmarskalk,
General-Löjtnant, Chef för Kongl. Lifgardes Brig., Öfver-
Kommendant i Stockholm, Ordf. i Kongl. Krigs-Hof-Rätten,
K. m. st. k. S. O. och N. O., R. S:t O. O., St. k. Belg.
Leop.-O., St. k. Sachs-Ern.-O., St. k. Bäj. S:t Michaels O.,
K. N. A. O:s 1:a kl.

Stabs-Chef: O. T. Fåhrens, Major i General-staben, R. St. O. O.,
R. Ital. St. M. o. Laz. O.

Stabs-Adjutant: O. V. J. Lannerstjerna, Kapten vid Kongl. Vestmanlands Reg:te.

Ordonmans-Officer: L. E. Masreliez, Löjtn. vid Kongl. Uplands Reg:te.
F. A. Boström, Löjtnant vid Kongl. Lif-Reg:ts
Husar-Kår.

Fält-Läkare: O. V. J. Egerström, Med. Dr och Kir. M., R. N. O.,
Regem:ts-Läkare vid Kongl. Södermanlands Reg:te.

Trupper förlagda inom Distriktet äro, bland andra:

3. *Nerikes Regemente* med 766 nummer och är indelt i Örebro län, med undantag för bergslagerna, hvilka äro fria från rotering, samt i Visnums-, Ölne-, Väse-, Karlstads- och Kils härader af Vermlands län.

(22) Kongl. Vermlands Regemente.

(N:o 22 i Infanteriet).

Mötesplats är Trossnäs fält i Nors socken, på ett afstånd af ungefär 1,5 mil från Karlstad. År 1812 blef f. d. Nerikes- och Vermlands Reg:te deladt i 2:ne, hvaraf det ena är Nerikes Regemente och det andra Vermlands Reg:te med den nummerstyrka, som ofvan är nämnd.

Öfverstar vid Nerikes och Vermlands Reg:te hafva varit: Hertig Karl Filip år 1614, Conrad Teckelborg år 1622, Alexander Lesslie år 1625, A. Lilje år 1629, T. Thomasson år 1635, J. Gordon år 1644, J. von Essen 1654, N. Posse 1661, J. Gyllenspets 1669, K. Hård 1678, R. Reh binder 1678, K. G. Roos 1701, P. Adlerfelt 1712, K. U. Torstenson 1717, J. Strömfelt 1723, K. U. Torstenson 1727, K. Posse 1728, G. Gadde 1537, H. M. von Buddenbrock 1738, K. H. Vrangell 1743, P. Kalling 1748, G. Spens 1765, J. A. Meijerfeldt 1779, G. M. Armfeldt 1791 och K. J. Lejonstedt 1793.

Öfverstar vid Vermlands Regemente hafva varit: C. Cederström 1812, O. A. Malmberg 1840, O. A. Brunerona 1857, J. H. Rosensvärd 1859, A. T. Vijkander 1864.

Staben.

Öfverste och Chef: A. T. Vijkander, General-Major, K. S. O:s 1:a kl., R. K. C. XIII:s O., K. St O. O:s 1:a kl., R. Pr. Kron O:s 2:a kl., R. D. D. O. (adr. Kärne: Karlstad).

Öfverste-Löjtnant: J. H. Lemke, R. S. O., (adr. Karlstad).

Major: A. A. Blum, R. S. O. (do)

Major: C. J. H. von Axelson, R. S. O. (adr. Mässvik: Vermlands-Bro).

Regementsläkare: C. A. Haak, R. V. O., R. D. D. O., Med. Lic. o. K. M. (adr. Karlstad).

Reg:ts-Öfverstermästare: C. F. Löfgren, Kapt. (adr. Presthol: Vermskog).

1:e Reg:ts-Adjutant: Friherre G. M. C. Fleetwood, Löjtnant (adr. Berg: Ottebol).

2:e Reg:ts-Adjutant: C. F. Lagergren, Under-Löjtnant (adr. Karlstad).

Reg:ts-Pastor: A. Torstenson, Läroverks-Adj. och Domkyrko-Sysselman (adr. Karlstad).

Reg:ts-Auditör: P. A. Rydberg, Häradshöfding och Rådman, R. V. O.,
(adr. Karlstad).

1:e Bataljons-Läkare: G. E. Vestergren, Fil. Dr. och Med. Lic.
R. S:t O. O. (adr. Arvika).

2:e Bataljons-Läkare: H. O. Valdenström, Med. Lic., Distrikts- och
Stadsläkare i Åmål.

t. f. Reg:ts-Skrifvare: O. E. Nygren (adr. Karlstad).

t. f. Reg:ts-Kommissarie: G. B. Carlmark, Löjtnant (adr. Karlstad).

Musik-Direktör: A. A. Svensson (adr. Stockholm).

1:e Bataljons-Adjutant: J. Andersson, Fanjunkare, Svärdsman (adr.
Nilsby: Fagerås).

2:e Bataljons-Adjutant: G. A. Vidström, Sergeant (adr. Edsgatan:
Karlstad).

Mönsterskrifvare: E. Edlund (adr. Karlstad).

Reg:ts-Väbel: C. A. Persson, Sergeant (adr. Nygård: Gillberga).

Reg:ts-Trumslagare: N. G. Asker (adr. Karlstad).

Gevärs-Smed: J. E. Jernberg (ä:o).

Stockmakare: J. Johansson (adr. Örebro).

Fältmusikanter: A. G. Vennerstrand, A. Rapp, N. Sekund, H. Öster-
gren, G. Svensson, A. Stridsberg, V. Kjellberg, O. V. Ro-
sen, A. O. Johansson och O. P. Edman.

Kompani-Statén.

Lif-Kompaniet

Kompani-Chef: Kaptenen J. Alstermark, R. S. O. (adr. Berga: Edane).

Löjtnant 1:a kl.: G. F. Oldevig (adr. Karlstad).

Löjtnant 2:a kl.: B. A. Lagerbjelke (adr. Björkefors: Sunne).

Under-Löjtnant: Hans Kongl. Höghet Krouprinsen.

„ A. J. R. Svanström (adr. Stockholm).

Fanjunkare: E. J. Brattström (adr. Karlstad).

Sergeant: B. A. Olsson (adr. Slängserud: Molkom).

„ P. Larsson (adr. Seffe).

„ J. Olsson (adr. Gersheden: Ransäter).

Kills Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen F. G. O. E. von Axelson, R. S. O. (adr.
Tollerud: Karlstad).

Kapten 2:a kl.: Chr. Vikland (adr. Rud: Karlstad).

Löjtnant 1:a kl.: G. B. Carlmark, t. f. Reg:ts-Kom. (adr. Karlstad).

Under-Löjtnant: J. D. A. Kuylenstierna (adr. Kolltorp: Skara).

Fanjunkare: C. G. H. von Wolcher, Svärdsman (adr. Välsäter: Fryksta).

Sergeanter: J. Strandberg (adr. Karlstad).

„ F. Allström, Förråds-Vaktmästare (adr. Nor).

„ E. Eriksson (adr. Årjeng).

„ A. Dalström (adr. Selen: Holmedal).

Jösse Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen V. O. Falk, R. S. O. (adr. Arvika).

Kapten 2:a kl.: C. J. P. Uggla (adr. Kisterud: Gillberga).

Löjtnant 1:a kl.: J. A. Vinnell, Ordon.-Off. hos General-Befälh. i 3:e
Milit.-Distr. (adr. General-Staben: Stockholm).

Under-Löjtnant: H. A. J. Ziegler (adr. Stockholm).
Fanjunkare: N. Olsson, Svärdsman (adr. Stommen: Ottebol).
Sergeanter: A. Hjerdin (adr. Bäfvik: Östra Emtervik).
 „ K. A. Kylander (adr. Monstad: Årjeng).

Elfdals Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen J. K. Berggren, R. S. O. (adr. Hjeltin: Ekshärad).
Löjtnant 1:a kl.: K. A. Laurell (adr. Trondhiem).
 „ V. L. Hård (adr. Björke: Skattkärr).
Under-Löjtnant: E. E. D. Öman (adr. Stockholm).
Fanjunkare: A. Melén, Svärdsman (adr. Mjönäs: Ekshärad).
Sergeanter: G. A. Ruus (adr. Lennartsfors).
 „ P. Öster (adr. Bergskog: Sunne).
 „ N. Brandel (adr. Tostebol: Åmot).

Grums Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen C. H. Nisbeth (adr. Karlstad).
Löjtnant: N. J. T. Selander, öfver stat, Generalstabs-Off. (adr. Stockholm).
 „ 1:a kl.: K. A. Hederström (adr. Karlstad).
 „ 2:a kl.: H. M. Hammar (adr. Venersborg).
Under-Löjtnant: G. F. Edgren (adr. Arnäs: Borgvik).
Fanjunkare: A. O. Hellgren (adr. Nor).
Sergeanter: E. A. Schyllander (adr. Kristinehamn).
 „ A. L. Byttner (adr. Norra Fjüle).
 „ C. M. Julin (adr. Klaxås: Fagerås).

Nordmarks Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen A. H. R. Nisbeth, R. S. O. (adr. Åsten-skog: Långserud).
Kapten 2:a kl.: T. R. Vikland (adr. Karlsfors: Sillerud).
Löjtnant 1:a kl.: Th. B. Berggren (adr. Hultsberg: Våse).
Under-Löjtnant: K. E. Dahlbom (adr. Tours i Frankrike).
 „ K. E. Löthner (adr. Mariestad).
Fanjunkare: A. Leufstedt (adr. Långserud).
Sergeanter: J. Jonsson (adr. Borghamn).
 „ J. Öster (adr. Bergskog: Sunne).
 „ S. Renström (adr. Säviken: Holmedal).

Näs Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen Frih. V. K. Stjernstedt (adr. Guttane: Seffle).
Kapten 2:a kl.: P. F. L. Söderhielm (adr. Hammar: Vermlands-Bro).
Löjtnant 1:a kl.: C. M. Lilliehöök, Ord.-Off. hos H. K. H. Kronprinsen (adr. Stockholm).
Under-Löjtnant: C. J. V. Lilliehöök (adr. Seffle).
Fanjunkare: A. Lind, Svärdsman (adr. Staf: Vermlands-Bro).
Sergeanter: A. Gustafson (adr. Arvika).
 „ O. V. Myrin (adr. Segerfors: Arvika).
 „ N. J. Dahlgren (adr. Östmansby: Fagerås).

Gillbergs Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen K. M. Naclér, R. S. O. (adr. Kastensbol: Långserud).

Löjtnant 1:a kl.: N. J. Nordenfeldt (adr. Kristinehamn).
 ” **2:a kl.:** G. M. Tisell (adr. Annelund: Vadstena).
Under-Löjtnanter: A. H. Afzelius (adr. Billingsberg: Stafnäs).
 ” A. H. Eriksson Blidberg (adr. Stockholm).
Fanjunkare: C. V. Sebenius, Svärdsman (adr. Östra Knoll: Glafva).
Sergeanter: E. R. Ullmark, Fanjunkare, Svärdsman (adr. Arvika).
 ” O. Vestman (adr. Långserud).
 ” A. Brandel (adr. Brevik: Amål).

Kompani-Officerare öfver stat,

icke placerade vid något kompani, enär de tillhöra General-Staben:
Kapten: E. A. Malmberg, Kapten i General-Staben, f. d. Ordon.-Off.
 hos H. M. K. Carl XV, Lärare vid Krigs-Högskolan, R.
 K. Pr. Kron-O:s 3:e kl., R. D. D. O. (adr. Stockholm).
Löjtnanter: A. A. Ugglä, Kapten i General-Staben (adr. Stockholm).
 ” G. F. O. Ugglä, Löjtnant i General-Staben, Ord.-Off. hos
 H. M. Konungen, R. S. Ernest. O:s 1:a kl. (adr. Stockholm).

(23)

Regementet tillhörande Direktioner.

1. Beklädnads-Direktionen:	Ledamot: Majoren A. Blüm.
Ordförande: Regements-Chefen.	Suppleant: Kaptenen V. O. Falk.
Ledamöter: Öfverste-Löjtn. J. H. Lemke.	Protokolls-förare: Regts-Skrifvaren.
” Kaptenen O. von Axelson.	4. Lönings-Direktionen:
” Kaptenen C. H. Nisbeth.	Ordförande: Majoren C. J. H. v. Axelson.
Protokolls-förare: Regements-Auditören.	Ledamöter: Kaptenen V. Falk.
Räkenskaps-förare: Regts-Skrifvaren.	” Löjtnanten Th. Berggren.
” Regts-Kommissarien.	” Sergeanten G. A. Vidström.
2. Bevärings-Beklädnads-Direktionen:	Protokolls-förare: Regts-Skrifvaren.
Ordförande: Majoren C. J. H. v. Axelson.	5. Pronianterings-Direktionen:
Ledamöter: Kaptenen C. H. Nisbeth.	Ordförande: Majoren A. Blüm.
” Löjtnanten Th. Berggren.	Ledamöter: Kaptenen O. von Axelson.
Räkenskaps-förare: Regts-Kommissarien.	” Regts-Quartermästaren.
3. Boställs-Direktionen:	Ledamot: Löjtnanten Th. Berggren.
Ordförande: Landshöfdingen.	Suppleant: Kaptenen Chr. Vikland.
Ledamot: Regements-Chefen.	Protokolls-förare: Regts-Kommissarien.

(24)

Bostads-Boställen,

hvilka, dels äro och dels blifva till Statsverket indragne:

1. Tillhörande Staben:	4. Tillhörande Jösse Kompani:
Regts-Chefs: Kärne i Elgå socken.	Kompani-Chefs: Tostebol i (Jösse) Ny s:n.
Förste Majors: Berg i Elgå socken.	Fanjunkares: Stommen i d:o.
Andre Majors: Södra Östbro i Bro s:n.	Sergeants: Vennerud i Elgå socken.
Tredje Majors: Hammar i Hammarö s:n.	5. Tillhörande Elfdals Kompani:
Regts-Skrifvares: Årsås i Segerstads s:n.	Kompani-Chefs: Hjeltin och Ona i Eks-
2. Tillhörande Lif-Kompaniet:	harads s:n.
Kompani-Chefs: Skinnaregården i Sunne.	6. Tillhörande Grums Kompani:
Fanjunkares: Norra Bergskog i d:o.	Kompani-Chefs: Artan i Segerstads s:n.
Sergeants: Södra Bergskog i d:o.	Fanjunkares: Norra Stömmestad i d:o.
Förste Furirs: Mörkerud i d:o.	Sergeants: Södra Stömmestad i d:o.
3. Tillhörande Kils Kompani:	Förste Furirs: Stordalen i Stafnäs s:n.
Kompani-Chefs: Tolerudstorp i Grafva	7. Tillhörande Nordmarks Kompani:
socken.	Kompani-Chefs: Astenshog i Långseruds
Fanjunkares: Södra Vålsäter i Kils s:n.	socken.
Sergeants: Södra Näs i Frykeruds s:n.	Fanjunkares: Mörnäs i Silleruds s:n.
Förste Furirs: Vestra Torp i Grafva s:n.	Sergeants: Ragnilrud i d:o.

Förste Furirs: *Kolsheden* i Långseruds s:n.

8. *Tillhörande Näs Kompani:*

Kompani-Chefs: *Norra Östbol* i Bro s:n.

Fanjunkares: *Kocklanda* i Huggenäs s:n.

Sergeants: *Smörgräfen* Ny (i Näs) socken.

9. *Tillhörande Gillbergs Kompani:*

Kompani-Chefs: *Kastensbol* i Långseruds socken.

Fanjunkares: *Östra Knoll* i Grafva s:n.

Sergeants: *Stålsbyn* i Svanskogs s:n.

För Furirs: *Angunnerud* i Långseruds s:n.

Boställen,

indragna till Statsverket och förut anvisade till s. k. lönningsfonden:

Kompani-Chefs: *Angersby* i Sunne s:n.

„ *Torp* i Långseruds s:n.

Regts-Quartermästares: *Näs* i Stafnäs s:n.

Adjutants: *Vestra Rud* i sammanslagna,

Löjtnants: *Vestra Rud* i Stafnäs s:n.

„ *Gullsjö* i Långseruds socken.

Löjtnants: *Staf* i Bro socken.

„ *Gustås* i Arvika socken.

Löjtnants: *Örartorp* i Frykeruds s:n.

Regts-Skrifvares: *Strand* i Långseruds socken.

Regts-Läkares: *Ämneskog* i Långseruds socken.

Mönster-Skrifvares: *Kroppsta* i Jösse-Ny socken.

(25)

Roteshåll vid Vermlands Regemente.

Nr 1 Lifkompaniet:

1 Bassviken i Östra Fintervik.

2 Visteberg d:o

3 Visterud d:o

4 Skacksjö d:o

5 Bonäs d:o

6 Östmansby d:o

7 Fölsvik d:o

8 Smedsby d:o

9 Båfvik d:o

10 Gunnerud d:o

11 Prestbol d:o

12 Vestgård d:o

13 Vestmyr d:o

14 Högberg d:o

15 N:a Gunnerudstorp d:o

16 S:a By d:o

17 S:a Ås d:o

18 N:a Ås d:o

19 Stafvik d:o

20 Svenserud d:o

21 Rådom i Sunne

22 Munkebacka i Sunne

23 Mållby i Sunne s:n

24 Askersby i Sunne

25 Gölserud i Lysviks s:n

26 Östnäs d:o

27 Maggeby d:o

28 S:a Borgeby d:o

29 Ås d:o

30 Åleby d:o

31 Tjustersby d:o

32 Torsby d:o

33 Brårud d:o

34 N:a Arneby d:o

35 N:a Soneby d:o

36 Askerud d:o

37 N:a Borgeby d:o

38 Backa d:o

39 Gjutaregården d:o

40 Östånbyörke d:o

41 Espbjörbacka d:o

42 Huseby i Lysviks s:n.

43 Sätter d:o

44 Ifvarsbjörke d:o

45 Kärud d:o

46 Solberga d:o

47 Qijenäs d:o

48 Åsegård d:o

49 Kyrkeby d:o

50 Skäggegård d:o

51 Ransby d:o

52 Berga d:o

53 Bjölfverud d:o

54 Tøsseberg i Sunne s:n.

55 Bryggaregården d:o

56 Skinnarbacka d:o

57 Lelltorp d:o

58 Ingebyfjöld d:o

59 N:a Näs d:o

60 Spelnäs d:o

61 Högen d:o

62 By d:o

63 Ulfsby d:o

64 S:a Åmberg d:o

65 Skäggeberg d:o

66 Gjersby d:o

67 Berga d:o

68 Hålsrud d:o

69 Gunnerud d:o

70 Holmby d:o

71 Get-tjern d:o

72 Uddheden i Gräsmark.

73 Höjden d:o

74 Gräsmarksgård d:o

75 Hedåsen d:o

76 Östra Kymmen d:o

77 Norra Granbäck d:o

78 Trötvik d:o

79 Kymstad d:o

80 Vestra Näs d:o

81 N:a Vester-Rottna i Sunne.

82 Skrätingerud d:o

83 S:a Vester-Rottna d:o

84	Ribbenäs i	Sunne.
85	Vestansjö	dito
86	V:n Iugersby	dito
87	Bråstorp	dito
88	Ed	dito
89	Södra Arneby	dito
90	Hälleberg	dito
91	Toneby	dito
92	Öijervik	dito
93	Hastersby	dito
94	Södra Soneby	dito
95	Södra Forsnäs	dito
96	Hensgård i Vestra Emtervik.	
97	Kisterud	dito
98	Ingeby	dito
99	Södra Berga	dito
100	Sillgård	dito
101	Svensby	dito
102	Klingersåsen	dito
103	Skog i Brunskogs s:n.	
104	Takene	dito
105	Finneböck	dito
106	Södra Berga	dito
107	Arnäs	dito
108	Vikene	dito
109	Gullsby	dito
110	Fösked	dito
111	Kallevik	dito
112	Näs	dito
113	Krona	dito
114	Gylterud i	Mangskog.
115	Gryterud	dito
116	Fjäll	dito
117	Mohyn	dito
118	Tohyn	dito
119	Astenäs o. Brakerud i Brunskogs s:n	

G:1 N:r *Extra Roteriug:*

122	Arnstoen i	Sunne.
123	Gunnarsby	dito
124	Sunne prestgård	dito
125	Sunne kloekargård	dito
126	Rottneros	dito
127	Gylleby	dito
128	Häljeby	dito
129	Norra Åmberg	dito
130	Dröjenäs i	Brunskogs s:n
131	Åmåt	dito
132	Stora o. L:a Skärnnäs i	dito
133	Stommen	dito
134	Strand	dito

N: 2 Kils Kompani:

1	Tollebol.
2	Rud.
3	Smedserud.
4	Bäck.
5	Prestbol.
6	Förby.
7	Hedegården.
8	Edet.
9	Hummeltorp.
10	Småris i Nedra Ullerud.

11	Risäter i Nedra Ullerud.	
12	Tjusbol	dito
13	Halla	dito
14	Torp	dito
15	Visterud	dito
16	Nybacka	dito
17	Skäringsberg i Kils s:n	
18	Hastersby	dito
19	Tomthult	dito
20	Nilsby	dito
21	Ransby	dito
22	Hasselbol	dito
23	Ekebol	dito
24	Bondestad	dito
25	Säbytorp	dito
26	Sörby	dito
27	Råglända	dito
28	Erikstad	dito
29	Enäs	dito
30	Rud	dito
31	Rudstorp	dito
32	Södra Hannäs i Kils s:n	
33	Östra Tollestad	dito
34	Vestra Tollestad	dito
35	Lersäter	dito
36	Skårbol	dito
37	Gunnita	dito
38	Skog i	Frykeruds s:n
39	Fagerås	dito
40	Köping	dito
41	Klaxås	dito
42	Forsnor	dito
43	Solberg	dito
44	Öijesätersbacken	dito
45	Tomta	dito
46	Säldebråten	dito
47	Lenn	dito
48	Ås	dito
49	Östra Glänne	dito
50	Vestra Glänne	dito
51	Norra Glänne	dito
52	Dedetta	dito
53	Bodetta	dito
54	Getnåsen	dito
55	Kollsgård i Vestra Emtervik.	
56	Hummeln	dito
57	Applung	dito
58	Applungstorp	dito
59	Ringstad i	Boda s:n.
60	Bodatorp	dito
61	Boda	dito
62	Lerboda	dito
63	Högboda	dito
64	Ertetan	dito
65	Grimsbol	dito
66	Säfvelskog	dito
67	Grossbol i Grafva s:n.	
68	Forsnäs	dito
69	Öijenäs	dito
70	Engelbäck	dito
71	Norra Grafva	dito

72	Södra Grafva i Grafva s:n.	124	Hlanda i Grafva s:n.
73	Bjellerud dito	125	Värnäs i Karlstads s:n.
74	Grönås dito	126	Sanna dito
75	Klingerud dito	127	Tolerud i Grafva s:n.
76	Skåne dito	128	Asnuda i Segerstad.
77	Östra Tolerud dito	129	Bråte dito
78	Södra Våle dito	130	Aspberg dito
79	Bråne dito	131	Aspberg dito
80	Norra Hertzöga dito	132	Hanvik dito
81	Södra Hertzöga dito	133	N:a Edsberg dito
82	Önnerud dito	134	S:a Edsberg dito
83	Kjetterud dito	<i>Nr 3 Jüsse Kompani:</i>	
84	Stora Vennsberg dito	1	Hågestad i Skillingmark.
85	Trangård dito	2	Bön dito
86	Skåre dito	3	Boda dito
87	Östra Torp dito	4	Holmsrud dito
88	Karterud i Segerstads s:n.	5	Päterud Jernskog.
89	Solberg dito	6	Fjäll dito
90	Mallgården dito	7	Slarteg dito
91	Hanevall dito	8	Nåfed dito
92	Södra Törne dito	9	Koppom dito
93	Segerstadbyn dito	10	Skönerud dito
94	Seger-Mallgården dito	11	Vadjungs-ed dito
95	Södra Segerstad dito	12	Hofsten i Kola.
96	Fiutatorp i Karlstads s:n.	13	Tömte dito
97	Östra Aspsäter dito	14	Solberg dito
98	Jonsbol dito	15	Lund dito
99	Lunden dito	16	Öfra Elgestad dito
100	Klöfverud dito	17	N:a Elgestad dito
101	Bråten dito	18	Kortrud dito
102	Stora Skagene i Hammarö.	19	Torgilsrud dito
103	Fiskevik dito	20	Lasserud dito
104	Tvär dito	21	Lernäs dito
105	Norra Säter dito	22	Gröttved dito
106	Södra Säter dito	23	Bålstad dito
107	Kilene dito	24	Östra Flugned dito
108	Torp dito	25	V:a Flugned dito
109	Vestra Hofflanda dito	26	Skarbol dito
110	Rud dito	27	Halle dito
111	Löfnäs dito	28	Hallebol dito
112	Larberg dito	29	Skallarebyn dito
113	Hallersrud dito	30	Vaxvik dito
114	Gråberg dito	31	Hofdane dito
115	Vestra Tye dito	32	Hole dito
116	Östra Tye dito	33	Amätt dito
<i>61 Nr Extra Roteriug:</i>		34	Nore dito
109	Löfed i Grafva s:n.	35	Byberg dito
110	Forshaga dito	36	Norra By dito
111	Hallsmo i Kila s:n.	37	Haga dito
112	Lökene dito	38	Vassby dito
113	Apertin dito	39	Kortlanda dito
114	Sannerud dito	40	Tälle dito
115	Ekenäs dito	41	Långlanda dito
116	Illberg dito	42	Stommen dito
117	Nordsjö i Öfra Ulleruds s:n.	43	Morast i Eda s:n.
118	Vestsjö dito	44	S:a Emterud dito
119	Olsäter.	45	N:a Emterud dito
120	Nordsjö.	46	Häfvilsrud dito
121	Högvalta i Frykeruds s:n.	47	Häljeboda dito
122	Prestbol dito	48	Ås dito
123	Stodene i Grafva s:n.	49	Stora Hög dito

50	Lerof i	Eda socken.
51	Annebol	dito
52	Hammar	dito
53	Vittensten	dito
54	Fjäll	dito
55	Öjenäs	dito
56	Myre i	Ny socken.
57	Sten	dito
58	Berg	dito
59	Björkenäs i	dito
60	Olebyn	dito
61	Hungalsvik i	Arvika s:n.
62	Kyrkebol i	Ny socken.
63	Öna	dito
64	Östra Brevik	dito
65	Vestra Brevik	dito
66	Ottebol	dito
67	Ränkes-ed i	Elgå.
68	Byn	dito
69	Krokebol i	Ny socken.
70	Rådane.	dito
71	Sulvik i	Elgå.
72	Lillevik	dito
73	Fröbol	dito
74	Stommen	dito
75	V:a Skyberg	dito
76	Ö:a Skyberg	dito
77	Valnäs	dito
78	Görtsbyn	dito
79	Mällgården	dito
80	Strand	dito
81	Stridsbol	dito
82	Grinsbol	dito
83	Vestra Sund i	Arvika s:n
84	Koppsäng	dito
85	Höfvik	dito
86	Gillserud	dito
87	Kärrmossen	dito
88	Solberga	dito
89	Kyrkebyn	dito
90	Rud	dito
91	Mällby	dito
92	Östra Högvalta	dito
93	Vestra Speke	dito
94	Östra Speke	dito
95	Bjelfverud	dito
96	Perserud	dito
97	Stålberg	dito
98	Holm	dito
99	Backstad	pito
100	Långvak	dito
101	Byn i	Brunskog.
102	Edane	dito
103	Gryttom	dito
104	Lerhol	dito
105	Bälgård	dito
106	Mötterud	dito
107	Dottvik	dito
108	Östra Sund	dito
109	Humlekil	dito
110	Dalen	dito

111	Nordalen i	Brunskog.
G.l. Nr. <i>Extra Roteriug:</i>		
104	Vik i	Arvika.
105	Arvika prestgård	dito
106	Högvalta	dito
107	Stommen i	Elgå.
108	Rud i	Ny.
109	Norsrerud	dito
110	Strand	dito
111	Köla prestgård i	Köla
112	Boseby i	Gunnarskog.
113	Ingersbyn	dito
114	Tostersrud	dito
115	Östra Sälboda	dito
116	Vestra Sälboda	dito
117	Sättra	dito
118	Grafås	dito
119	Byn	dito
120	Stora Årbotten	dito
121	Stora Gårds-ås	dito
122	Lilla Gårds-ås	dito
123	Stommen	dito
124	Backa	dito
125	Tobol	dito
126	Grötvål	dito
127	Berga	dito
128	Hjerperud	dito
129	Russerud	dito
130	Allstaka	dito
131	Traskog	dito
132	Traskog	dito
133	Bortan	dito
134	Axland	dito
<i>Nr 4 Elfdals Kompani:</i>		
1	Holjes i	Dalby.
2	Slättne	dito
3	Tutstad	dito
4	Stommen	dito
5	Hole	dito
6	Lillbergsgården	dito
7	Gunnaby	dito
8	Vingång	dito
9	Ransby	dito
10	Norra Branäs	dito
11	Södra Branäs	dito
12	Norra Persby	dito
13	Södra Persby	dito
14	Långaf	dito
15	Likenäs	dito
16	Norra Transtrand	dito
17	Södra Transtrand	dito
18	Möre	dito
19	Uppgården	dito
20	Ammunderud	dito
21	Benteby	dito
22	Backa	dito
23	Kattstjerten	dito
24	Hjellstad	dito
25	Månäs	dito
26	Ambjörby	dito
27	Munkebol	dito

28	Spikebol i	Ny socken.
29	Björkenäs	dito
30	Ijusnäs	dito
31	Värnäs	dito
32	Björby, Eldfals	dito
33	N:a Stället	dito
34	Osebol	dito
35	Kårbol	dito
36	Backa	dito
37	Grafol	dito
38	Funarbol	dito
39	Astrand	dito
40	N:a Löfstrand i	Ekshärad.
41	Hornäs	dito
42	Ostra Tönnet	dito
43	Vestra Tönnet	dito
44	Halla	dito
45	Nas	dito
46	Norra Mosberg	dito
47	Södra Mosberg	dito
48	Våle	dito
49	Råda	dito
50	Hemra	dito
51	Byn	dito
52	Suöre	dito
53	Uggenas	dito
54	Nöre	dito
55	Elfdebäck	dito
56	Södra Öjemenis	dito
57	Bergsäng	dito
58	Emtjbjörk	dito
59	Berga	dito
60	Gunnerud	dito
61	Norra Skoga	dito
62	Mellan-Skoga	dito
63	Södra Skoga	dito
64	Lilla Skoga	dito
65	Backa i Råda socken.	
66	Haftersbol	dito
67	Prestbol	dito
68	Ostra Råda	dito
69	Lakustorp	dito
70	O:a Hedetorp	dito
71	Lakene	dito
72	V:a Skymnäs	dito
73	O:a Skymnäs	dito
74	Höjje	dito
75	By	dito
76	Noretorp i	Sunnemo.
77	Södra Lid	dito
78	Björkil	dito
79	Tutemo	dito
80	Norra Gräs	dito
81	Södra Gräs	dito
82	Håkanbol	dito
83	Kjarne	dito
84	Norra Lid	dito
85	Mås-äng i	Ransäter.
86	Munkrud	dito
87	Kjarne	dito
88	Vestanå	dito

89	Åmberg i Ransäter.
90	Bada i Fryksände
91	Svenneby dito
92	Vestanvik dito
93	Torsby dito
94	Önneby dito
95	Stensgård dit
96	Vasserud dito
97	Rådane dito
98	Smæderud dito
99	Röbjörkeby dito
100	Utterbyn dito
101	Önnerud dito
102	Kollerud dito
103	Fensbol dito
104	Vadje dito
105	Åsteby dito
106	Öfre Byn dito
107	Gunsjögården dito
108	Rattsjöberget dito
109	Sörmark i Östmark.
110	Millmark dito
111	Östmark dito
112	Tväråna dito
Gel. Nr. Extra Roteriug:	
123	Stommen i Fryksände.
124	Ransäter i Ransäter.
125	Uggelhedea i Dalby.
126	Sölje i Ekshärad.
127	Norra Skoga dito
128	Uddeholm i Råda.
129	Risberg dito
130	Stjern dito
131	Ostra Råda dito
132	Grinnemo i Ekshärad.
133	Ostra Skymnäs i R
134	Tuteinortorp i Sunnemo.
Nr 5 Gruns Kompani:	
1	V:a Kjarre i Segerstad.
2	Ostra Kjarre dito
3	Norra Torne i Nor.
4	Valum dito
5	Varpnäs N:a dito
6	Varpnäs S:a dito
7	Lillerud dito
8	Mallerudstorp dito
9	Mallerud dito
10	Skane dito
11	S:a Trossnäs dito
12	N:a Trossnäs dito
13	Bryngelsrud dito
14	Högen dito
15	Rustan dito
16	V:a Mällbyn dito
17	Lerum dito
18	Malma dito
19	Snarberg dito
20	Astorp dito
21	Välberg dito
22	Bråne i Gruns.
23	Stockåker dito

24	Åsmunderud i Grums.
25	Portilla dito
26	Skrufstad dito
27	Södra Långstad dito
28	Norra Långstad dito
29	Bengtstorp dito
30	Bråten dito
31	Butorp dito
32	Vestra Malsjö dito
33	Södra Flokerud dito
34	Södra Flokerud dito
35	Sandåker dito
36	Gullsjö dito
37	Södra Ask dito
38	Norra Ask dito
39	Nedra Åshammar dito
40	Öfra Åshammar dito
41	Lökene dito
42	Grufön dito
43	Ås i Eds socken.
44	Kollerud dito
45	Högen dito
46	Uddersrud dito
47	Körsvik dito
48	Mört-tjärn dito
49	Buane dito
50	Kyrkebyn dito
51	Vestra Segermon dito
52	Varnviken dito
53	Starkerud dito
54	Snuterud dito
55	Bon dito
56	Häggvik dito
57	Segoltan dito
58	Nygård i Borgvik.
59	Torserud dito
60	Löfåsen dito
61	Södra Borgvik dito
62	Norra Borgvik dito
63	Öfverrud dito
64	Värnerud dito
65	Borgvikstorp dito
66	Gålsjö dito
67	Råda dito
68	Skäggebol dito
69	Mjöttan dito
70	Kisterud dito
71	Gårdsvik dito
72	Väckels-ön i Vermskog.
73	Högen dito
74	Stora Skärnäs dito
75	Krogserud dito
76	Degerbyn dito
77	Prestbol dito
78	Karsbol dito
79	Gantsbyn dito
80	Södra Gerts-ön dito
81	Norra Gerts-ön dito
82	Rombotten dito
83	Jonsbol dito
84	Resebol dito

85	Näs i Vermskog.
86	Björnebol dito
87	Vegerbol dito
88	Ekebol dito
89	Strand dito
90	Byn i Stafnäs.
91	Skasås dito
92	Södra Fjölle dito
93	Lilla Fjölle dito
94	Norra Fjölle dito
95	Lill-dalen dito
96	Näbbebol dito
97	Östra Rud dito
98	Spesserud dito
99	Stubberud dito
100	S:a Klässbol dito
101	N:a Klässbol dito
102	Brandsbol dito
103	Karsbol dito
104	Södra Fjäll dito
105	Svanickeboda dito
106	Boda dito
107	Skofterud dito
108	Skjutsbol dito
109	Norra Fjäll dito
110	Södra Hög i Högerud.
111	Presthög dito
112	Högerud el. Huru i Högerud.
113	O:a Hungvik dito
114	V:a Hungvik dito
115	Homs-lid dito
116	Ingersbyn dito
117	Taseboda dito
G:1 Nr Extra Roteriug:	
119	Ris i Nor.
120	Prestgården dito
121	Höglunda dito
122	Höglunda dito
123	Utterud dito
124	Starrkarr i Borgvik.
125	Agnhammar i Grums.
126	Mellan-Sem dito
127	Karlberg dito
128	Arnas i Borgvik.
129	Gaterud i Grums.
130	Long dito
131	Fångviken dito
132	Valnas Ed.
133	Segermon dito
134	Segermon dito
Nr 6 Nordmarks Kompani:	
1	Lofterud i Långserud.
2	Kittlebyn dito
3	Sillebotten i Sillerud.
4	Elgtän dito
5	Byn dito
6	Fältaka dito
7	Elgåna dito
8	Galteviken dito
9	Skagen dito
10	Egenäs dito

11	Gyltenäs i	Sillerud.
12	Torgilsbyn	dito
13	Grellsbyn	dito
14	Harnäs	dito
15	Hol	dito
16	Guttarhol	dito
17	Litslerud	dito
18	Vestra Boda i	dito
19	Risviken	Silbodal.
20	Korsbyn	dito
21	Trubbyn	dito
22	Hälgebyn	dito
23	Svensbyn	dito
24	Snarkil	Sillerud.
25	Sanda	dito
26	Tennvik	dito
27	Asbyn	dito
28	Lefverhögen	dito
29	Näs	dito
30	Arjeng	dito
31	Huken	dito
32	Tvårdalen	dito
33	Lia	dito
34	Södra Ström	dito
35	Ström	dito
36	Växlanda	dito
37	Nästebacka	dito
38	Djuf	dito
39	Förskog	dito
40	Lys-ed	dito
41	Lobbyn	dito
42	Söplanda i	Blomskog.
43	Mon	dito
44	Närsbyn	dito
45	Eknäs	dito
46	Bustlund	dito
47	Blomma	dito
48	Ohyn	dito
49	Iugerbyn	dito
50	Näs	dito
51	Lilla Boda	dito
52	Kallsbyn i	Trankil.
53	Norra Viken	dito
54	Boda	dito
55	Skumsnäs	dito
56	Vestra Viken i	Fogelvik.
57	Sundstaby i	Blomskog.
58	Björkevik i	Holmedal.
59	Holmerud	dito
60	Bäckevarf	dito
61	Selen	dito
62	Sollom	dito
63	Hellersrud	dito
64	Myrhvarf	dito
65	Hån	dito
66	Grättnäs	dito
67	Östra Viken i	Fogelvik.
68	Upsal i	Holmedal.
69	Gårdtveten	dito
70	Lefverbyn	dito
71	Bergerud	dito

72	Stallarebyn i	Holmedal.
73	Korsbyn	dito
74	Södra Liane i	Karlanda.
75	Vittensten	dito
76	Björn	dito
77	Hämmäs	dito
78	Vestra Bön	dito
79	Norra Fors	dito
80	Stommen	dito
81	Smulmark	dito
82	Ärstad	dito
83	Hultebyn	dito
84	Lysås	dito
85	Saxebyn i	Jernskog.
86	Mosstaka	dito
87	Liane	dito
88	Haijom	dito
89	Rämjeng	dito
90	Djurskog i	Östervallskog.
91	Ifvarsbyn	dito
92	Rommenäs	dito
93	Bön	dito
94	Strömmen	dito
95	Stommen	dito
96	Dalen	dito
97	Töresbyn	dito
98	Östegård	dito
99	Sanda i	Töcksmark.
100	Vestra Bön	dito
101	Östra Bön	dito
102	Skarbol	dito
103	Upran	Fogelvik.
104	Lössbyn	dito
105	Flötane	dito
106	Väng	dito
107	Båstnäs	dito

Gal. Nr. Extra Roteriug:

126	Östra Boda i	Jernskog.
127	Björkehol i	Karlanda.
128	Stommen i	Töcksmark.
129	Prestgården i	Holmedal.
130	Långlanda i	Silbodal.
131	Prestgården	dito
132	dito	Sillerud.
133	dito	Blomskog.

Nr 7 Näs Kompani:

1	Stora Backa i	Kila.
2	Vikersrud	dito
3	Sjöbyn	dito
4	Smarslid	dito
5	Karud	dito
6	Esketan	dito
7	Rud	dito
8	Dottebol	dito
9	Skärsmyr i	Tveta.
10	Hulta	dito
11	Billsvik	dito
12	Backa	dito
13	Häfvernd	dito
14	Getebol	dito
15	Jernbol	dito

16	Guttane	Tveta.
17	Lerbyn	dito
18	Valmås	dito
19	Fagerås i By	socken.
20	Gunnarsbol	dito
21	Smärshol	dito
22	Återslöp	dito
23	Södra Samsa	dito
24	Norra Samsa	dito
25	Spesslanda	dito
26	N:a Borgene	dito
27	Roltserud	dito
28	Norra Bäck	dito
29	Södra Bäck	dito
30	Norra Skanö	dito
31	Rud	dito
32	Speshult	dito
33	Väsby	dito
34	Harjene	dito
35	Arfsbyn	dito
36	Ocken	dito
37	Sulernud	dito
38	Norra Hög i Huggenäs.	
39	Göstatorp	dito
40	V:a Uggelsäter	dito
41	Södra Hög	dito
42	O:a Uggelsäter	dito
43	Skåperud	dito
44	Vestra Brosäter i Bro.	
45	Sterserud	dito
46	Norra Sjole	dito
47	Nolby	dito
48	Backa	dito
49	Södra Sjole	dito
50	Källserud	dito
51	Labbetan	dito
52	Ingersrud	dito
53	Gaddevik	dito
54	Löfud	dito
55	Bockerud	dito
56	Mallgården	dito
57	Våle	dito
58	Takene	dito
59	Hällbostad i Ny.	
60	Görud	dito
61	Rördalen	dito
62	Orud	dito
63	Ramstad	dito
64	Bammerud i Botilsäter.	
65	Jernerud	dito
66	Skarhed	dito
67	Harestad	dito
68	Puekerud	dito
69	Byn	dito
70	Kalfhagen	dito
71	Rud	dito
72	Smedstad	dito
73	Larserud	dito
74	Öfvergården	dito
75	Erserud	dito
76	Olserud	dito

77	Siggerud i Botilsäter.	
78	Finstad	dito
79	Qvaldersrud	dito
80	Torsrud	dito
81	Finsrud	dito
82	Torfferud	Olserud
83	V:a Grimhult	dito
84	S:a Grimbrätendito	
85	Orserud	dito
86	Byn	dito
87	Knappa	dito
88	Halleshult	dito
89	Ekhammar	dito
90	Gullsjo	dito
91	Åfverstad	dito
92	Barud i Millesvik.	
93	Noltorp	dito
94	Hult	dito
95	Vestra Torp	dito
96	Östra Torp	dito
97	Vensberg	dito
98	Hälle	dito
99	Stegelsrud	dito
100	Däfverud	dito
101	Flävik i Eskilsäter.	
102	Prestgården	dito
103	Valdersrud	dito
104	Gunnerud	dito
105	Rud	dito
106	Geterud	dito
107	Godås	dito
108	Gaperhult	dito
109	Björud	dito
Gel Nr. <i>Extra Roterings:</i>		
95	Sefle i By.	
96	Slankerud	dito
97	Sjögerås	dito
98	Södra Nolby	dito
99	Norra Nolby	dito
100	Tibble	dito
101	Krokstad	dito
102	Södra Skanö	dito
103	Amnerud	dito
104	Prestgården	dito
105	Sund	dito
106	Rammene i Bro	
107	Vestbro	dito
108	N:a Klocklanda i By.	
109	Hammar	dito
110	Mellbyn	dito
111	Måssvik i Bro.	
112	O:a Brosäter	dito
113	Skönnehol i Ny.	
114	Kyrkebyu	dito
115	Tolerud i Huggenäs.	
116	Bredene	dito
117	Uggleberg	dito
118	Räglanda i Botilsäter.	
119	Forsvik	dito
120	S:a Åfverstad i Olserud.	
121	S:a Åfverstad	dito

- 122 Ölseruds Stom i Ölserud.
 123 Hjelleskata i Millesvik.
 124 Kärud dito
 125 Komperud dito
 126 Prestgården dito
 127 Södra Byn i Eskilsä. cr.
 128 Norra Byn dito
 129 Säter dito
 130 Gårdstad dito
 131 Gunnerud dito

N: 8 Gillbergs Kompani:

- 1 Brandsbol i Glafva.
 2 Torsbol dito
 3 Hüge dito
 4 Hult dito
 5 Spesserud dito
 6 Sibbenbyhn dito
 7 Fjäll dito
 8 Öra Rud dito
 9 Svenserud dito
 10 Lennungen dito
 11 Vestra Knoll dito
 12 Löfas dito
 13 Honaeka dito
 14 Yttre As dito
 15 Bräne dito
 16 Byn dito
 17 Stommen dito
 18 Fors dito
 19 Yttre Rud dito
 20 Sottersbol i Stafnäs.
 21 Ällevik dito
 22 Torp dito
 23 Söpple dito
 24 Tängsberg dito
 25 Va Stömne dito
 26 Öra Stömne dito
 27 Magnebyn i Gillberga.
 28 Eltvik dito
 29 Na Högsäter dito
 30 Fyxnäs dito
 31 Haljebol dito
 32 Backetorp dito
 33 Sca Högsäter dito
 34 Na Aspsäter dito
 35 Sca Aspsäter dito
 36 Ranglebol dito
 37 Spekel dito
 38 Rotvik dito
 39 Stenarsbol dito
 40 Blixbol dito
 41 Vassby dito
 42 Skog dito
 43 Esketan dito
 44 Hösas dito
 45 Torp dito
 46 Nysäter dito
 47 Galtebol dito
 48 Byn dito
 49 Skifverud dito
 50 Granbäck dito

- 51 Ökne i Gillberga.
 52 Söpple dito
 53 Källastorp dito
 54 Källäs dito
 55 Ekeberg dito
 56 Skomperud dito
 57 Sinedbyn Kila.
 58 Byn i Långserud.
 59 Backa dito
 60 Kalsäter dito
 61 Björshyn dito
 62 Egelsbyn dito
 63 Stenbyn dito
 64 Lönnskog dito
 65 Fjäll dito
 66 Esbjörbyn dito
 67 Ed dito
 68 Na Björkjärn dito
 69 Högen dito
 70 Rössbyn dito
 71 Sillingebyhn dito
 72 Gisslebyn dito
 73 Eldausnäs dito
 74 Grinsbyn dito
 75 Kopp-ungen i Svanskog.
 76 Björbyn dito
 77 Skaggebyhn dito
 78 Hogen dito
 79 Na Skarbol dito
 80 Nas dito
 81 Halanda dito
 82 Krubbenas dito
 83 Sca Skarbol dito
 84 Grönsjön dito
 85 Kälön dito
 86 Tängelsbyn dito
 87 Sund dito
 88 Källsbyn dito
 89 Stommen dito
 90 Fjäll Kila.
 91 Flatebyn dito
 92 Ranglebyn dito
 93 Sandbol dito
 94 Södra Rud dito
 95 Ingerbyn dito
 96 Vivas dito
 97 Skrufserud dito
 98 Sätterskog dito
 99 Gambol dito
 100 Södra Ed dito
 101 Kollerud dito
 102 Norra Ed dito
 103 Vestra Takene dito
 104 Torstensbyn dito
 105 Bolet dito
 106 Lillerud dito
 107 Yxneväl dito
 108 Södra Höke dito
 109 Norra Höke dito
 110 Kilerud dito
 111 Ström dito

112	Knöstad i	Kila.	123	Stommen i	Långserud.
113	Djupviken	dito	124	Prestgården i	Gillberga.
114	Bunäs	dito	125	Okue	dito
115	Östensbyn	dito	126	Odenstad	dito
116	Kärrolinen	dito	127	Hallsbäck	dito
117	Östra Takene	dito	128	Björnö	dito
G: Nr <i>Extra Roteriug:</i>			129	Hult	dito
118	Prestgården	Kila.	130	Berga	Glafva.
119	Säter	dito	131	Ofra Ås	dito
120	Stora Klefven	dito	132	Södra Skasås i	Stafuås.
121	Prestgården i	Tveta.	133	Prestgården	dito
122	Önn	dito	134	Stömc	dito

Sammandrag utvisande soldaternas och roterade hemmans antal.

	Antal Soldater. Gamml Stam.	Roterade hem- man i antal.
Till <i>N</i> 1 Lifkompaniet höra	119	125 ¹ / ₂₄
„ <i>N</i> 2 Kils kompani höra	116	132 ² / ₃
„ <i>N</i> 3 Jösse kompani höra	111	124 ²⁹ / ₈₀
„ <i>N</i> 4 Elfdals kompani höra	112	125 ⁴⁷ / ₄₅
„ <i>N</i> 5 Grums kompani höra	117	128 ²⁹ / ₄₈
„ <i>N</i> 6 Nordmarks kompani höra	107	174 ²¹ / ₂₄
„ <i>N</i> 7 Näs kompani höra	109	122 ⁸⁹ / ₁₂₆
„ <i>N</i> 8 Gillbergs kompani höra	117	131 ³ / ₄
Summa	908	1,065 ¹¹ / ₁₆

26) Kongl. Vermlands Fältjägarekår: (*N* 26 i Infanteriet).

Mötesplats är Trösnäs fält i Nors socken.

Genom ett Kongl. Bref, dateradt Kymenegård den 23 Augusti 1788 bestämdes*), att i de härader af Vermland, som gränsa till Norge, skulle till gränsens försvar uppsättas en fältjägarekår om 600 man, fördelade i fyra kompanier, och till stam för denna kår blef, med häradsboarnes samtycke, användt det landtvärnsmanskaf, som under nämnde år var till gränsens försvar sammandraget.

Den 22 Juli 1789 förordnades Majoren och Riddaren Fredrik Stuart att öfvertaga befälet öfver Jägare-kåren och att häradsvis anställa Besignings- och Approbationsmönstring med ofvannämnda landtvärnsmanskaf. Vid denna mönstring upgick emellertid det approberade antalet ej till 600 man, hvarföre kåren indelades i blott trenne kompanier.

Den 24, 25 och 28 September 1790 förrättades första generalmönstringen med kåren, som då var förlagd i Eda och Morästs skansar samt i Karlstad, af landshöfdingen Friherre Uggle och bestod kåren, förutom befälet, då af 369 man.

Kongl. Brefvet den 30 Juni 1792 bestämde Jägare-Kårens num-

*) Det här meddelade rörande regementets upkomst och organisation är utarbetadt med ledning af bland regementets handlingar befunnlige anteckningar, hvilkas riktighet icke kan kontrolleras, emedan större delen af regementets arkiv gick förlorad vid eldsvådan i Karlstad år 1865.

merstyrka till 300 man, fördelade i 3:ne kompanier, hvilka, utgörande en särskild bataljon, ställdes under befäl af Chefen för Nerikes och Vermlands Regemente. Kårens beklädnad, underhåll och rekrytering ställdes på "passevolans" och genom Kongl. Brefvet den 28 Oktober 1793 bestämdes manskapets tjenstetid till 6 år.

Genom Kongl. Brefvet den 4 Februari 1812 anbefaldes uppsättande af ytterligare en bataljon på 300 man, fördelade på 3 kompanier, hvilken bataljon skulle med de förut varande införlifvas och tillsammans med denna bilda ett regemente, som fick namn af Vermlands Fältjägare-Regemente. Till chef för detta regemente blef då varande bataljons-chefen Majoren Holmstedt utnämnd. Genom Kongl. Brefvet den 21 Maj 1875 förbyttes regementet till en Kår på 500 man, hvarvid, med bibehållande af befäls-personalen i öfrigt oförändrad, regements-chefs och förste majors-befattningarne indrogos och en kårchef i stället tillsattes.

Regementet har deltagit i 1807 års krig i Norge och derunder bevistat affärerna vid Lier, Masterud, Möbäck och Magnor; i 1813 års krig i Tyskland och derunder bevistat slagen vid Grossbeeren, Dennewitz och Leipzig samt träffningarne vid Wörlitz och Dessau; i 1814 års krig i Norge och derunder bevistat affärerna vid Rakkestad, Onstadsvad och Trøgstad.

Chefer hafva varit: Major Stuart, som utnämndes till bataljonschef 1792, Öfverste-Löjtnant Morian 1794, Major von Echstedt 1808, Major von Matern 1810, Öfverste Holmstedt, som utnämndes till bataljonschef 1811 och till regementschef 1812, Öfverste Montgomery-Cederhielm 1816, Öfverste Blüm 1826, Öfverste Friherre Fleetwood 1841, Öfverste Ulfsparré 1844, Öfverste Grefve Sandels 1855 och Öfverste Silfverstolpe 1859.

Sedan den sistnämnde den 10 Maj 1870 transporterats till chef för Vestmanlands Regemente, har chefsbefattningen varit vakant, och till regements-befälhafvare förordnades nämnda år Öfverste Helin och år 1873 Öfverste-Löjtnanten C. H. Falk, hvilken år 1875 utnämndes till Chef för Vermlands Fält-jägarekår.

Staben.

Kår-Chef: Öfverste-Löjtnanten C. H. Falk, R. S. O., R. S:t O. O., L. K. Kr. V. A. (adr. Karlstad).

Major: C. G. Oxehufvud, R. S. O. (adr. Karlstad).

Regm:ts-Quarttermästare: P. D. A. Ugglä, Kapten, R. S. O. (adr. Karlstad).

1:e Reg:ts-Adjutant: Chr. Bratt, Löjtn. (adr. Brösäter: Vermlands-Brö.).

2:e C. A. Geijer, Löjtn. (adr. Vesterberg: Storvik).

Regements-Pastor: F. Fredriksson, Komminister i Ölme (adr. Ölme).

Auditör: G. M. U. Rudebeck, v. Häradshöfding (adr. Karlstad).

Regements-Läkare: D. Ekeund, Med. Dr., K. M., R. V. O. (adr. Ämäl).

2:e Bataljons-Läkare: Vakant.

Regements-Kommissarie: J. A. F. Hedberg, Kapten (adr. Long: Karlstad).

Bataljons-Adjutant: A. Lind, Fanjunkare (adr. Trossnäs: Nor).

„ K. Karlsten, Sergeant (adr. Hertzöga: Skäre).

Regements-Väbel: S. E. Lilliestjerna, Fanjunkare, Svärdsn. (adr. Hjo).

Regements-Trumslagare: N. P. Persson, Fanjunkare, Svärdsman (adr. Karlstad).

Gevärs-Smed: G. A. Lindhagen (adr. Eskilstuna).

Stockmakare: N. Eriksson (adr. Karlstad).

Kompani-Statén.

Lif-Kompaniet.

Kompani-Chef: Kaptenen A. F. T. Poignant, R. S. O. (adr. Arvika).

1:e Löjtnant: O. A. H. Ugarp (adr. Sefle).

2:e " E. J. J. von Döbeln (adr. Dye: Kristinehamn).

Under-Löjtnant: G. A. Bagge (adr. Linköping).

" A. C. Oterdal (adr. Stockholm).

Fanjunkare: O. P. Norgren (adr. Arvika).

Sergeant: K. Petersson (adr. Stockholm).

Furir: J. D. Boqvist (adr. Långstad: Boda).

Andra Kompaniet.

Kompani-Chef: Kaptenen A. F. Lilliehöök (adr. Karlstad).

1:e Löjtnant: E. Poignant (adr. Upsala).

2:e " M. G. Larsson (adr. Stockholm).

Under-Löjtnant: J. L. von Scheven (adr. Stockholm).

" B. A. de Verdier (adr. Ljungby).

Fanjunkare: J. Högman, Svärdsman (adr. Vegerbol: Vermskog).

Sergeant: V. A. F. Lindlöf, Fanjunkare i Reg:et (adr. Stockholm).

Furir: A. Ålander (adr. Beted: Jernskog).

Tredje Kompaniet.

Kompani-Chef: Kaptenen J. A. F. Hedberg (adr. Long: Karlstad).

1:e Löjtnant: N. J. O. Colliander, Kapten i Kåren (adr. Karlstad).

2:e " A. L. Andersson (adr. Filipstad).

Under-Löjtnant: F. G. M. Ridderbjelke (adr. Hammarby: Upsala).

" E. Melander (adr. Karlskrona).

Fanjunkare: J. A. Vallin (adr. Strand: Långserud).

Sergeant: E. Julin (adr. Långstad: Grums).

Furir: L. Telning (adr. Borås).

Fjerde Kompaniet.

Kompani-Chef: Kaptenen E. A. V. Sparre, R. S. O. (adr. Karlstad).

1:e Löjtnant: C. C. K. Edborg (adr. Jönköping).

2:e " O. J. Brander (adr. Stockholm).

Under-Löjtnant: B. G. Gylling (adr. Hoberg: Skara).

Fanjunkare: O. Andersson (adr. Arvika).

Sergeant: J. Larsson (adr. Karlstad).

Furir: J. A. Hagström (adr. Norra Fjölle: Stafnäs).

Femte Kompaniet.

Kompani-Chef: Kaptenen G. T. Adelsköld, Major i armén, R. S. O. (adr. Näs: Stafnäs).

1:e Löjtnant: J. A. Hüttling, Kapten i Kåren (adr. Stockholm).

2:e " C. A. C. Bratt (adr. Karlstad).

Under-Löjtnant: G. H. E. A. Låftman (adr. Spånga: Ullersäter).

Fanjunkare: O. F. Karlhom (adr. Varola: Sköfde).

Sergeant: M. Brand (adr. Arvika).

Furir: P. N. Nordlindh (adr. Rådane: Molkom).

Sjette Kompaniet-

Kompani-Chef: Kaptenen K. F. Godenius, R. S. O. (adr. Upsala).

1:e Löjtnant: A. O. Camitz (adr. Berg: Molkom).

2:e " R. L. Björck (adr. Odelsjö: Forshult).

Under-Löjtnant: Grefve A. S. T. Mörner (adr. Nya Kopparberg).

Fanjunkare: J. Öberg, Svärdsman (adr. Vennerud: Ottebol).

Sergeant: A. F. Öberg (adr. Vennerud: Ottebol).

Furir: A. Johansson (adr. Lerbyn: Afvelsäter).

Musik-Kåren

l. f. Musik-Direktör: Fanj. N. P. Persson.

Fält-Musikant.: Furiren G. Gustafsson.

" Furiren J. V. Mossberg.

" Jägaren A. Kindstedt vid

Lif-Kompaniet.

" Jägaren A. Eriksson vid

Lif-Kompaniet.

" Furir J. P. Linder vid

2:a Kompaniet.

" Hornblåsaren A. Sjösten

vid 2:a Kompaniet.

" Korporalen J. Torin vid

2:a Kompaniet.

" Jägaren V. Lundbohm vid

2:a Kompaniet.

" Furiren K. A. Johansson

vid 3:e Kompaniet.

" Hornblåsaren O. G. Olsson

vid 3:e Kompaniet.

" Jägaren M. Friberg vid

3:e Kompaniet.

" Jägaren N. A. Lindström

vid 3:e Kompaniet.

Fält-Musikant.: Korporal K. Värner vid

4:e Kompaniet.

" Hornblåsaren A. Gustafsson

Bergström.

" Jägaren J. Plauman vid

4:e Kompaniet.

" Jägaren K. A. Seger Olsson

vid 4:e Kompaniet.

" Hornblåsaren A. Lundell

vid 5:e Kompaniet.

" Hornblåsaren R. Fryxell

vid 5:e Kompaniet.

" Jägaren G. A. Klingstedt

vid 5:e Kompaniet.

" Korporal O. Nord vid

5:e Kompaniet.

" Hornblåsaren A. F. Appell

vid 6:e Kompaniet.

" Jägaren K. G. Jansson

vid 6:e Kompaniet.

" Jägaren O. Hjerberg vid

6:e Kompaniet.

Volontärer.

Lif-Kompaniet: G. A. Lind.

" K. G. L. Vennérus.

2:a Kompaniet: K. B. Varodell.

" G. Bonfalt.

3:e Kompaniet: O. A. Oxehufvud.

" S. G. Gustafsson.

4:e Kompaniet: E. H. A. Værme.

" F. Nyström.

5:e Kompaniet: E. Eriksson.

" J. U. Svenske.

6:e Kompaniet: J. H. Dahlgren.

" M. Lafvergren.

(27)

Rekruterings- och Beklädnads-Direktionen.

Ordförande: Öfverste-Löjtn. H. Falk.

Ledamöter: Majoren C. Oxehufvud.

" Kaptenen V. Sparre.

" Kaptenen A. Lillichöök.

Tjenstemän: Auditören G. Rudebeck.

" Reg:ts-Kommissarien, Kapte-

nen J. A. F. Hedberg.

Provanterings-Direktionen.

Ordförande: Majoren C. Oxehufvud.

Ledamöter: Reg:ts-Quarterm. Kaptenen

A. Ugglä.

" Kaptenen A. Lillichöök.

Ledamot: Löjtnanten C. Bratt.

Tjenstemän: Reg:ts-Kommissarien, Kap-

tenen J. A. F. Hedberg.

(28)

Kongl. Nerikes Regemente.

(N:o 21 i Infanteriet).

Regementets historia sammanfaller med den för Vermlands Rege-

mente för så lång tid, som dessa utgjort ett gemensamt under namn af Nerikes- och Vermlands Regemente.

Öfverstar för det nyssnämnda så kallade Nerikes- och Vermlands Regemente finnas förut uppgifne vid redogörelsen för det nuvarande Vermlands Regemente, se sid. 25.

Öfverstar för det nuvarande Nerikes Regemente hafva varit: K. J. Lejonstedt år 1812, K. H. Ankarsvärd 1813, G. von Otter 1813, Christer Mörner 1816, K. J. Cederström 1849, F. M. Dandennell 1859, K. G. N. Kalling 1859 och N. G. Årman 1866.

Nuvarande Chefen utnämndes till Chef för Helsing Reg:te 1864 och transporterades till enahanda befattning vid Nerikes Reg:te 1869.

Staben.

Öfverste och Chef: Friherre Axel Christer Gregerson Leijonhufvud, K. S. O. 1:a kl. (adr. Örebro).

Öfverste-Löjtnant och Förste Major: E. G. Lagerheim, R. S. O., R. S:t O. O. (adr. Örebro).

Andre Major: F. A. Lemke, R. S. O. (adr. Örebro).

Tredje Major: J. F. Lilliehöök, f. d. Adj. hos Kon. Carl XV, G. M., R. S:t O. O., R. Fr. H. L., R. Ital. St. Maur. o. Laz. O., R. R. S:t A. O., Inneh. Tun. Nich. Iftk O. (adr. Körtingsberg: Vretstorp).

Regm:ts-Quarterm: O. V. Falkman, Löjtnant (adr. Örebro).

1:e Regm:ts-Adjutant: Grefve A. M. E. Lewenhaupt, Löjtnant (adr. Löfved: Kil).

2:e Regm:ts-Adjutant: Grefve S. O. C. C. E. Lewenhaupt, Under-Löjtnant, Fransk Med. Militaire (adr. Örebro).

3:e Batalj.-Adjut: K. F. Roman, Serg. (adr. Sichelsta: Kumla).

2:e " J. A. Petersson, Furir (adr. Sköllersta: Palsboda).

Regm:ts-Väbel: L. E. Petersson, Fanj., Svärdsman (adr. Svennevad).

Civil-Statén.

Regm:ts-Pastor: K. F. Karlsson, Fil. Dr., Lektor i Örebro.

Regm:ts-Auditör: J. E. Rådberg, v. Härads höfding (adr. Örebro).

Regm:ts-Läkare: M. Lagerlöf, Med. Dr. och K. M., Stads-Kirurg i Kristinehamn, R. D. D. O. (adr. Skräckvik: Ölme).

1:e Bataljons-Läkare: A. H. Bernheim, Med. Lic. (adr. Örebro).

2:e " A. P. H. Eckman, Med. Lic., t. f. Fängelse-Läkare (adr. Örebro).

Regements-Skrifvare: K. E. Kilstedt, Fält-Kamrerare, R. V. O. (adr. Ekenö: Valskog).

Regements-Kommissarie: K. G. Müntzing, Kaptens n. h. o. v., R. V. O. (adr. Skarbjörka: Örebro).

Mönsterskrifvare: A. Landberg (adr. Karlstad).

" G. V. Söderman (adr. Majtorp: Snaflunda).

Gevärssmed: G. E. Lönnblad.

Stockmakare: J. L. Lindecrantz.

Kompani-Statén.

N:r 5 Alsters Kompani.

Kompani-Chef: Kaptenen A. H. J. Uggla (adr. Kristinehamn).

Löjtnant 1:a kl.: C. E. A. Geete (adr. Väse).
 " *2:a kl.:* O. G. Hoimgren (adr. Kristinehamn).
Under-Löjtnant: B. A. Zetzell (adr. Nora).
Fanjunkare: O. A. Eriksson (adr. Mellby: Väse).
Sergeant 1:a kl.: M. Scherman (adr. Ågården: Väse).
 " *2:a kl.:* J. P. Andersson (adr. Kristinehamn).
 " E. M. Sundén (adr. Asphyttan).

Volontärer: J. P. Andersson.

" G. E. Visting.

" A. Larsson.

Spel i Nummer: K. J. Melin.

Trumslagare: S. O. Malm.

" Erik Andersson Nordell.

" K. D. Lindberg.

N:o 7 Ölme Kompani

Kompani-Chef: Kaptenen E. M. T. Palm, R. S. O. (adr. Kristinehamn).

Kapten 2:a kl.: K. O. Unäus (adr. Örebro).

Löjtnant 1:a kl.: V. G. Balck, t. f. Lärare vid Gymn. Centr. Inst. i Stockholm.

Under-Löjtnant: K. V. Falk (adr. Sjöstad: Ölme).

Fanjunkare: K. S. Ekendal, Svärdsman (adr. Mårön: Ölme).

Sergeant 1:a kl.: R. V. Silvén (adr. Borgerud: Ölme).

" *2:a kl.:* E. V. M. Hagström (adr. Åtorp: Väse).

" K. Olsson (adr. Åtorp: Väse).

Volontärer: A. Ekman.

" K. J. Andersson.

" J. M. Nyström.

Spel i Nummer: E. R. Ljunggren.

" A. L. Quarfot.

Trumslagare: N. G. Hansson.

" K. J. Appell.

N:o 8 Visnums Kompani

Kompani-Chef: Kaptenen A. G. Laurell (adr. Kristinehamn).

Löjtnant 1:a kl.: K. L. Palm, tjänstgör vid Kronarbetskåren (adr. Tjurkö: Karlskrona).

Löjtnant 2:a kl.: E. von Hofstén (adr. Sundby: Åtorp).

Under-Löjtnant: K. L. Fröding (adr. Gymn. Centr. Inst. i Stockholm).

Fanjunkare: L. G. Karlsson (adr. Bredgården: Bofors).

Sergeant 1:a kl.: A. Hallblom (adr. Handberga: Hallsberg).

" A. G. Andersson (adr. Åtorp).

" Hanell (adr. Kristinehamn).

Volontärer: D. G. A. Nordell.

" H. R. von Hofstén.

" N. H. B. Littorin.

" S. A. Andersson.

Spel i Nummer: A. V. Stjernqvist.

" J. O. Zetterblom.

Trumslagare: A. Bergström.

" F. O. Trapp.

Regementet tillhörande Direktioner.**1. Beklädnads-Direktionen:****Ordförande:** Regements-Chefen.**Ledamöter:** Majoren F. A. Lemke.

" Kapt. Frih. A. von Gedda.

" Kapt. P. H. V. Reutersvärd.

Prot:s-Förare: Regements-Auditören.**Räkensk:s-Förare:** Regmts-Skrifvaren.

Regts-Kommissarien.

2. Beräringss-Beklädnads-Direktion:**Ordförande:** Majoren J. F. Lilliehöök.**Ledamöter:** Kaptenen F. Löwenhielm.

" Löjtnanten C. C. Vogel.

Räkensk:s-Förare: Regts-Kommissarien.**3. Lönings-Direktionen:****Ordförande:** Öfv.-Löjt. E. Lagerheim.**Ledamöter:** Kapt. P. H. V. Reutersvärd.

" Löjtnanten O. V. Falkman.

" Fanjunkare A. G. Hanell.

Prot:s-Förare: Regmts-Kommissarien.**4. Proxianterings-Direktionen:****Ordförande:** Öfv.-Löjtn. E. Lagerheim.**Ledamöter:** Kapt. P. H. V. Reutersvärd.

" Löjtnanten O. V. Falkman.

" Kaptenen H. K. Schröder.

Prot:s-Förare: Regmts-Skrifvaren.**5. Boställs-Direktionen för Vermis län:****Ordförande:** Landshöfdingen i Karlstad.**Ledamöter:** Regements-Chefen:

" Kaptenen A. H. J. Uggla.

Suppleant-Ledamot: Kapt. A. G. Laurell.**Prot:s-Förare:** Regmts-Skrifvaren.

Ut i Boställs-Direktionen för Örebro län är

Ordförande: Landshöfdingen i Örebro.**Ledamöter:** Regements-Chefen.

" Kapt. P. H. V. Reutersvärd.

Suppl.-Ledam. Kapt. K. H. Schröder.**Prot:s-Förare:** Regements-Skrifvaren.**Bostads-Boställen.***vilka dels äro och dels blifva till Statsverket indragna, äro följ.:***1. Tillhörande Alsters Kompani:**

Kompani-Chefs: Björke i Fogelviks s:n.

utarrrenderadt till f. d. Ma-

joren G. L. Hårdh, R. S. O.

Fanjunkares: Kärr i Väse socken.

Sergeants: Agården i Väse socken.

2. Tillhörande Ölme Kompani:

Kompani-Chefs: Vestra Stättom i Ölme.

Fanjunkares: Bockåsen i Ölme.

Sergeants: Bergerud i Ölme.

Furirs: Norra Ölnehult i Väse.

3. Tillhörande Visnums Kompani:

Kompani-Chefs: Östra Eketorp i Råda s:n.

Fanjunkares: Södra Ugglehol i Rudskoga.

Sergeants: Srensbo i Nysuuds socken.

Furirs: Sörbotorp i dito

För f. d. Lönef: räkning utarrrenderade

f. d. Furirs: Bon i mt. i Grafva s:n.

f. d. Sergats: Harsäter $\frac{1}{2}$ mt. i Frykeruds

socken.

f. d. Furirs: Norra Vålsäter $\frac{1}{4}$ mt. i

Kils socken.

Rotehåll, belägne inom Vermland.**5 Alsters Kompani:**

1 Sandnäs i Väse.

2 Faxsta dito

3 Nalby dito

4 Hoflanda dito

5 Bottviken dito

6 Hultsberg. dito

7 Karsvalla dito

8 Lund dito

9 Helgetorp dito

10 (Veners-) Sund dito

11 Vålingtorp dito

12 Bartena dito

13 Silkestad dito

14 Rör dito

15 Mølutorp dito

16 Rud dito

17 Rösbacken dito

18 Torp dito

19 By dito

20 Bäck dito

21 Ölm-skog dito

22 Åsen dito

23 Ona dito

24 Boxerud i Väse.

25 Sandbacken dito

26 Söre dito

27 Backa dito

28 Lötthöjden dito

29 Hultsby dito

30 Gräsås dito

31 Mållby dito

32 Nyberg dito

33 Mosserud dito

34 Skogsberg dito

35 Tågås dito

36 Snafversrud dito

37 Heden dito

38 Vestanå dito

39 Flatvik i Fogelvik.

40 Lindås dito

41 Bredgården dito

42 Östra Hult dito

43 Motorp dito

44 Romstad dito

45 Bög dito

46 Ona dito

47 Kappstad dito

48	Lundstorp i Fogelvik.
49	Vång dito
50	Åfverstad dito
51	Åfverstad dito
52	Berg dito
53	Lund dito
54	Boberg dito
55	Stafnäs dito
56	Rörsvik dito
57	Vestra Kärne dito
58	Rud dito
59	Gren dito
60	Björknäs dito
61	Gostahult dito
62	Busterud dito
63	Sundet i Karlstads s:n.
64	Fantviken dito
65	Färjestad i Grafva s:n.
66	Rings-äker i Alsters s:n.
67	Höje dito
68	Björby dito
69	Gräsås dito
70	Skäl dito
71	Mosstorp dito
72	Åstorp dito
73	Blomsterhult dito
74	Nybacka dito
75	Oijering dito
76	Mosserud dito
77	Backa dito
78	Bäcklid dito
79	Brandsbol dito
80	Suarsta dito
81	Finnsnäs dito
82	Bergsång dito
83	Norra Forsnäs dito
84	Döle dito
85	Svednäs dito
86	Hasselbol dito
87	Norra Skifed dito
88	Södra Skifed dito
89	Mosserud i Nedra Ullerud.
90	Skassjötorp dito
91	Bergstorp dito
92	Ullfaxerud dito
93	Löfåsen dito
94	Forsnåsheden i Öfra Ullerud.
95	Edeby dito
96	Hallkil dito
97	Södra Ås dito
<i>Å 7 Ölme Kompani:</i>	
1	Upsjön i Visnäs socken.
2	Nabbåsen dito
3	Gisslagård dito
4	Hult ditto
5	Junggården dito
6	Sörgården dito
7	Nolgården dito
8	Blomsterhult dito
9	Ågen i Varnums socken.
10	Holmen dito

11	Bohacken i Varnums socken.
12	Lassegård dito
13	Falla dito
14	Högberg dito
15	Graten dito
16	Vestanmosse dito
17	Södra Sörby dito
18	Norra Sörby dito
19	Vällön dito
20	Sundbyn dito
21	Märsta dito
22	Södra Karaby dito
23	Norra Karaby dito
24	Södra Hölje dito
25	Mellan Hölje dito
26	Norra Hölje dito
27	Vestra Hof dito
28	Karlunda dito
29	Hedehult dito
30	Bonderud dito
31	Uddeby dito
32	Strand dito
33	Fallet dito
34	Östervik. dito
35	Bersjötorp dito
36	Bergsjö dito
37	Bergsjönäs dito
38	Vestra Sunnäs i Ölme.
39	Östra Sunnäs dito
40	Nore dito
41	Tånäs dito
42	Venersvik dito
43	Lid dito
44	Benneberg dito
45	Kålerud (Karlslund) i Ölme.
46	Stora Lerdala dito
47	Lilla Lerdala dito
48	Baggerud dito
49	Råum dito
50	Stora Skanum dito
51	Östra Slättem dito
52	Nolås dito
53	Lamas dito
54	Månsta dito
55	Hastås dito
56	Björudalen dito
57	Backa dito
58	Högåsen dito
59	Bjortorp dito
60	Vestankärr dito
61	Träfors dito
62	Rankerud dito
63	Södra Hållerud dito
64	Tållerud dito
65	Stubberud dito
66	Hult dito
67	Fagerås dito
68	Lilla Skanum dito
69	Östra Vall dito
70	Torp dito
71	Östra Åm dito

- 72 Södra Räfsala i Ölme socken.
 73 Norra Räfsala dito
 74 Myrom dito
 75 Elofstorp dito
 76 Mickelsrud dito
 77 Kartäsen dito
 78 Sikterud dito
 79 Vestra Am dito
 80 Norra Sjöstad dito
 81 Sanna dito
 82 Blåkärn dito
 83 N:a Rudsberg dito
 84 S:a Rudsberg dito
 85 Törserud dito
 86 Holma dito
 87 Östra Ullsjö dito
 88 Vestra Ullsjö dito
 89 Via dito
 90 Norra Tofta dito
 91 Södra Tofta dito
 92 Gåsslösa dito
 93 Bråten dito
 94 Kummelön dito
 95 Mårön dito
 96 Långnäs dito

N 8 Visnum's Kompani:

- 1 Lökstad i Råda socken.
 2 Kärret dito
 3 Vestra Kärret dito
 4 Vestanmosse dito
 5 Vattenberg dito
 6 By dito
 7 Bratteberg dito
 8 Rud dito
 9 Södra Torp dito
 10 Norra Torp dito
 11 Prestgården dito
 12 Södra Backa dito
 13 Norra Backa dito
 14 Hjelmkärn dito
 15 Norra Runnäs dito
 16 Södra Runnäs dito
 17 Linhult dito
 18 Djupdalen dito
 19 Edet i Rudskoga socken.
 20 Östra Bjurvik dito
 21 Eriksbol dito
 22 Båsebol dito
 23 Ingelsrud dito
 24 Frosterud dito
 25 Leunevalstorp dito
 26 Gaterud dito
 27 Isarud dito
 28 Skottlanda dito
 29 Björkebol dito
 30 Uplanda dito
 31 Runnebol dito
 32 Svensbol dito
 33 Grunnebacka dito
 34 S:a Gisselbacka dito
 35 Labacka dito
 36 Takebol dito

- 37 Ugglebol i Rudskoga socken.
 38 V:a Guttebol dito
 39 Ö:a Guttebol dito
 40 Refsten dito
 41 Persbol dito
 42 Rotetorp dito
 43 Södra Gren dito
 44 Norra Gren dito
 45 Krigsmausbol i Nysund.
 46 Gjordsbol dito
 47 Södra Billinge dito
 48 Norra Billinge dito
 49 Liden dito
 50 Hållunda dito
 51 Håkansbol dito
 52 Gjordsbol i Visnum.
 53 N:a Räfverud dito
 54 S:a Räfverud dito
 55 Nybble dito
 56 Svedje dito
 57 Östra Sund dito
 58 Vestra Sund dito
 59 Löfön dito
 60 Bengts-Valunda dito
 61 Elofs-Valunda dito
 62 Ingevalds-Valunda i Visnum.
 63 Ö:a Valunda dito
 64 Mossen dito
 65 Långersud dito
 66 Nytorp dito
 67 Torpa dito
 68 Blaximo dito
 69 Algusterud dito
 70 Persbol dito
 71 Bäck dito
 72 Hofmanstorp i Kils socken.
 73 Mosserud dito
 74 Blåhalla dito
 75 Jerstad dito
 76 Brynterud dito
 77 Edet dito
 78 Silltorp dito
 79 Hyllerud dito
 80 Nordtorp dito
 81 Sörstorp dito
 82 Hygn dito
 83 Kärn dito
 84 Backa dito
 85 Östra Kilen dito
 86 Vestra Kilen dito
 87 Elinderud dito
 88 Medhamnstorp dito
 89 Medhamn dito
 90 Berg dito
 91 Åserud dito
 92 Hasselmarken dito
 93 Halle dito
 94 Ljustorp dito
 95 Nötön dito
 96 Hjulstad dito
 97 Brobyn dito

Sammandrag, utvisande soldaternas antal kompanivis:

Vid M 5 Alsters Kompani	98 man.
„ M 7 Ölme Kompani	97 „
„ M 8 Visnums Kompani	97 „

Summa 292 man.

Anmärkn. Som någon tillförlitlig historia om det forna Nerikes- och Vermlands samt om Vermlands Regemente ännu icke torde finnas utgifven, har utgifvaren af denna kalender afstått ifrån försöket att i detta ämne göra utdrag af de flerfaldiga skrifter, som härom kunna handla, och synes bättre vara att afvakta den tid, då framdeles någon sakkunnig kan, genom källstudier, åstadkomma ett sådant specialarbete, som kunde blifva af vigt såsom bidrag till vårt lands historia. Emellertid hänvisa till hvad Örebro länskalender, utgifven 1874, innehåller sid. 203.

(32)

ECKLESIASTIK-STATEN.

Karlstads stift omfattar hela Vermlands län, Dalsland af Elfsborgs län samt Karlskoga Bergslag och en del af Nysunds socken. Stiftet är indeladt i *12 prosterier eller kontrakt*, som innefatta 53 pastorater, nemligen 38 i Vermlands län, 2 i Örebro län och 13 på Dalsland, hvarförutan (Visnums-) Råda socken, som i civilt hänseende lyder under Vermlands län och i kyrkligt under Karlstads stift, i öfrigt hörer till Amnehärads pastorat af Skara stift.

Utaf de 53 pastoraten, omfattande 138 socknar jemte 4 städer och 1 köping, äro 14 regala, 36 konsistoriella samt 3 prebenden, nemligen 2 för stiftets biskop och för en lektor vid Karlstads läroverk.

Efter pastoratens ofvannämnda fördelning höra 6 till 1:a klassen, 32 till 2:a klassen och 12 till 3:e klassen.

Konsistorium ¹⁾.

Præses: Claes Herrman Rundgren, Teol. och Fil. Doktor, Biskop öfver Karlstads stift, f. d. Öfver-Höfpredikant, K. N. O. (adr. Karlstad).

¹⁾ Under Konsistorii vård finnas följande kassor, hvilkas ställning den 31 Dec. 1875 var följande:

Presterskapets i stiftet fonder: Enkehjelpsfonden, för pensionering af prester 23,332: 38.

„ Treprocentsfonden för pensionering af prester 3,534: 97.

„ Cassa pauperum sacerdotum 4,000: —

„ e. o. Prestmännens fond, afsedd till hjälp för innehafvare af de minsta lägenheterna för aflöning af embetsbiträde 5,750: — 36,617: 35.

Stipendii-fonder: Vänermans för släkting — enligt testam. 16 Juni 1772. 27,300: —

„ Romans för släkting — enl. testam. 16 Juli 1864 1,805: 15.

„ Boströms för släkting — enligt testam. 18 April 1834 1,186: 97.

„ Norders, öfverlemnadt 13 Juni 1834 och stipendiet utgör löneförbättring åt Musik-läraren 3,341: 16.

„ E. G. Geijers, öfverskott af insamling till minnesvård 1,760: 08.

„ Auréns, enligt testamente af år 1846 3,000: 86.

Ledamöter: L. M. Groth, Teol. och Fil. Doktor, Lektor i Grekiska språket, Kontraktsprost, Kyrkoherde i Hammarö, L. N. O.
 „ J. G. M. von Gegerfelt, Fil. Dr. Lektor i Matematik.
 „ J. Vallinder, Fil. Dr, R. N. O., t. f. Rektor vid Karlstads Läroverk. Lektor i Teologi och Hebreiska Språket samt Filosofi och Svenska Språket vid Venersborgs Högro Elementar-läroverk.
 „ G. Elowson, Fil. Dr, Lektor i Matematik och Fysik.
 „ T. A. Sæve, Fil. Dr, Lektor i Historia, Geografi och Latin.
 „ A. G. Klingberg, Fil. Dr, Lektor i Latin och Grekiska.
Konsistorii-Notarie: P. L. Ekström.
Konsistorii-Amanuens: Läroverks-Adjunkten, Fil. Dr E. A. Pallin.

(33) **Församlingarnes Presterskap.**

I. Kils Kontrakt:

1. **Karlstads pastorat**, bestående af Karlstads Stads- och Landsförsamlingar, utgör för närv.¹⁾ prebende åt stiftets biskop.

Kyrkoherde: Doktor C. H. Rundgren, Biskop.

*v. Pastor*²⁾: J. Linder.

Komminister: L. A. Sjöholm. Fil. Dr, tillika Predikant vid Läns-Lasarettet och Läns-Fängelset.

Domkyrko-Sysselman: A. Torstenson, Regements-Pastor, Lärov.-Adj.

2. **Kils pastorat**, bestående af de fem socknarne Kil, Frykerud, Öfra och Nedra Ullerud samt Ransäter, utgör prebende åt stiftets biskop.

Kyrkoherde: Doktor C. H. Rundgren, Biskop.

Komminister i Kil: O. L. Heintz (adr. Mogården: Kil).

„ i Frykerud: N. Ahlin (adr. Vestra Glänne: Fagerås).

„ i Öfra Ullerud: L. M. Björlin (adr. Prestbol: Mölnbacka).

„ i Nedra Ullerud: B. A. G. Billman (adr. Ransäter: Deije).

„ i Ransäter J. Edén (adr. Ransbacka: Ransäter).

3. **Grafva pastorat**, regalt 2:a kl., består af endast en socken.

Kyrkoherde: F. Thorelius (adr. Almar: Skåre).

Komminister: B. P. Lilja (adr. Gerstad: Skåre).

4. **Hammarö pastorat**, består endast af en socken. Utgör för närvarande prebende åt äldste lektorn, men skall efter nuva-

<i>Stipendii-fonder:</i> Kon. Karl XV:s sammanskott till minne	
af kröningen	500: 17.
„ Matematiska (lit- och kunskapspremium)	1,229: 30.
„ Mellqvists, gifva den 4 Februari 1863	1,000: —
„ Renströms, enligt testam. 27 Maj 1867	15,008: 83.
„ Sällskts, gifva våren 1863 af enskildt sällsk.	250: —
„ Bergmans, utgår först efter en pensiontagares död	2,000: —
„ B. A. Geijers, gifva den 23 Maj	3,000: —
	61,382: 52.

Summa kronor 97,999: 87.

¹⁾ Fråga är, att nämnda pastorat skulle upphöra att vara prebende åt stiftets biskop och i stället bilda ett särskildt pastorat med egen kyrkoherde under namn af domprost, men denna fråga är ännu oafgjord.

²⁾ Pastors-expeditionen är öppen alla helgfria dagar emellan kl. 9-11 f. m.

rande innehafvarens afgång tillfalla teologie lektorn vid
Karlstads Läroverk.

Kyrkoherde: Doktor L. M. Groth, Kontraktsprost och Lektor i Grek. spr.
Komminister: E. Edell (adr. Lindenäs: Hammarön).

(34)

II. Elfdals Kontrakt.

1. **Ekshärads pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af de 4 socknarne
Ekshärad, Råda, Sunnemo och Gustaf Adolfs kapell.

Kyrkoherde: J. P. Pihlgren (adr. Grinnemo: Ekshärad).

Socken-Adjunkt i Råda: A. G. Viotti (adr. Råda).

Komminister i Sunnemo: A. F. Holmqvist (adr. Noretorp: Molkom).

Kapell-Predikant i Gustaf Adolf: G. Bengtsson (adr. Uplund: Råda).

Anm. Fråga har upstått att dela detta pastorat i 2:ne, men är ännu ej afgjord.

2. **Ny pastorat**, Kons. 2 kl. Utgöres af 2:ne s:r, Ny och Nyskoga.

Kyrkoherde: J. A. Almqvist, Kontraktsprost (adr. Kyrkebol: Stöllet).

Kapellpredikant: E. G. Nylén (adr. Nyskoga).

3. **Dalby pastorat**, Kons. 2 kl. Utgöres endast af Dalby socken.

Kyrkoherde: Utnämd. K. L. Grund, som tillträder 1:e Maj 1878.

vice Pastor: K. Rolander (adr. Ransby).

4. **Finnskoga pastorat**, Kons. 2 kl. Utgöres af Norra och Södra
Finnskoga socknar.

Kyrkoherde: B. H. Vahlström, Fil. Dr (adr. Djekneliden: Bograngen).

Kapellpredikant: J. M. Stenberg (adr. Höljes: Finnskoga).

(35)

III. Visnums Kontrakt ¹⁾). Hit höra

1. **Karlskoga pastorat** }
2. **Bjurljårns pastorat** }

inom Örebro län, samt

3. **Visnums pastorat**, Kons. 2 kl. Utgöres af Visnums och Kils s:r.

Kyrkoherde: J. Fröding, Kontraktsprost (adr. Björneborg).

Komminister: J. Johansson, utnämnd kyrkoherde i Steneby (adr.
Husbacka: Björneborg).

4. **Kristinehamns pastorat**, Reg. 2 kl. Utgöres af Stadsförsamlingen
och Varnums socken.

Kyrkoherde: J. B. Unger, Fil. Dokt.

Komminister: N. Bergsten.

5. **Rudskoga pastorat**, Kons. 2 kl. Utgöres af Rudskoga och Nysunds
socknar, af hvilken senare en del hörer till Vermlands och
en del till Örebro län.

Kyrkoherde: O. Tenow (adr. Sunnebol: Rudskoga).

Komminister i Nysund: E. O. S. Lindskog (adr. Højdebräten: Åtorp).

6. **Råda socken**, hörer till Amnehärads pastorat i Skara stift. Den-
na socken kallades i äldre tider "Rudha" och då hörde dit
äfven Rudskoga, under namn af Rudskogen. År 1658 be-
stämdes, att Domkapitlet i Karlstad skulle tillsätta hvar

¹⁾ Intill 1721 voro Visnums och Nyeds kontrakter förenade under benämning:
Östersysslets prosteri och till det förstnämnda hörde Ölme härads pastorat, intill
1725, då det överflyttades till Nyeds kontrakt. O. Tenows matr. sid. 25.

3:e kyrkoherde i Amnehärad och hvar 3:e komminister i Råda. Detta fortfor till 1725, då Kongl. Maj:t föreskref att Skara Domkapitel *alltid* skulle tillsätta kyrkoherde och Karlstads Domkapitel *alltid* komminister. Detta fortfar ännu.

Komminister: P. Valén (adr. Viken: Vermlands-Säby).

(36)

IV. Nyeds Kontrakt.

1. **Filipstads pastorat.** Reg. 2 kl. Utgöres af Filipstads stadsförsamling samt Fernebo- och Nordmarks socknar.

Kyrkoherde: A. F. Björlin, Fil. Dr., L. N. O., f. d. Kontraktsprost.

Komminister i Filipstad och Fernebo: J. E. Brink.

f. f. Komminister i Nordmark: O. Nordenhaag (adr. Nordmarkshyttan).

Grufpredikant och Skollärare vid Persberg: J. O. Spolén.

2. **Rämmens pastorat.** Reg. 3:e kl. Utgöres endast af Rämmens socken. Enligt Kongl. Br. 22 Juli 1859 bestämdes att denna församling, vid näst inträffande komministersledighet, skulle utgöra eget pastorat, och genom Komminister L. J. Alsterblads död under 1876 är pastoratet nu ledigt.

Kyrkoherde: Vakant.

vice Komminister: L. Arrhénborg (adr. Råmsnäs: Rämnen).

3. **Gåsborns pastorat.** Reg. 3:e kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: J. H. Norelius (adr. Gåsbornshyttan: Gåsborn).

4. **Brattfors pastorat.** Reg. 3:e kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: O. Martinsson (adr. Brattforshyttan: Geijersdal).

5. **Väse härads pastorat.** Kons. 2 kl. Utgöres af Väse och Fogelviks s:r.

Kyrkoherde: D. Nordmark, f. d. Kontraktsprost (adr. Väse).

vice Pastor: J. Ekelund.

Komminister: B. G. Ullstrand (adr. Vångstorp: Skattkärr).

6. **Alsters pastorat.** Kons. 3:e kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: Sem Hedrén, Fil. Dr., utnämnd, ännu ej tillträdt.

vice Pastor: J. Vestrin (adr. Bäckelid: Alster).

7. **Nyeds pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af Nyeds och Elfsbacka s:r.

Kyrkoherde: J. M. Vessman, Kyrkoherde i Ämäl.

Komminister i Nyed: J. A. Vallqvist (adr. Falkarsed: Molkom).

„ *i Elfsbacka:* ¹⁾ L. M. Björlin (adr. Lersjön: Elfsbacka).

8. **Ölme härads ²⁾ pastorat.** Reg. 2 kl. Utgöres endast af en s:n.

Kyrkoherde: J. P. Höjer (adr. Skäre: Ölme).

Komminister: F. Fredriksson, som tillika är Regements-Pastor vid Vermlands Fältjägare-kår (adr. Rättorp: Ölme).

9. **Kroppa pastorat.** Kons. 3:e kl. Utgöres af Kroppa och Lungsunds socknar.

Kyrkoherde: N. G. Sundström, Kontrakts-Prost (adr. Edsberg: Storfors).

Komminister: A. Olsson (adr. Sundsta: Lungsund).

¹⁾ Komministraturen i Elfsbacka tillsättes utan förslag af egaren till Östanås Bruk.

²⁾ Att kalla det Ölme härads pastorat, kunde hafva skäl för sig under det Värnans socken, som räknas till Ölme härad, hörde dit, men numera saknas skäl för denna benämning, som kunde utbytas emot Ölme pastorat.

(37)

V. Fryksdals Kontrakt.

Detta kontrakt utgöres för närvarande af fyra pastorat, men enligt Kongl. Br. den 26 Maj 1851 och 21 Juli 1854 skall det hit hörande Sunne pastorat, vid nuvarande pastors afgång, delas i fyra pastorat, nemligen: 1. Sunne, 2. Gräsmark, 3. Östra Emtervik och 4. Vestra Emtervik. Fråga har sedermera upstått att Sunne socken, hvars folkmängd den 31 Dec. 1875 uppgick till 19,863 personer, ytterligare borde delas i 2:ne pastorat, det ena på östra och det andra på vestra sidan om sjön Fryken, men är ännu oafgjord. De nuvarande pastoraten äro följande:

1. **Sunne pastorat.** Reg. 1:a kl. Utgöres af nyssnämnda 4 socknar.
Kyrkoherde: Anders Fryxell, T. och Fil. Dr., Professor. f. d. Kontraktsprost, K. N. O., En af de 18 i Sv. Akad., L. K. V. A. (adr. Stockholm).

vice Pastor: P. Verme (adr. Sunne).

Komminister i Sunne: L. G. Sjöholm (adr. Åmberg: Sunne).

tillf. Komminister i Ö:a Emtervik: Utnämnde kyrkoherden i Alster S. Hedrén (adr. Mårbacka: Östra Emtervik).

tillf. Komminister i Gräsmark: J. Örtqvist (adr. Bransbol: Sunne).

tillf. Socken-Adjunkt i Ö:a och V:a Emtervik: Utnämnde komministern i Visnum A. F. Andersson (adr. Berga: Fagerås).

2. **Fryksände pastorat.** Reg. 2:a kl. Har hittills utgjorts af Fryksände, Lysviks, Hvitsands, Lekvattnets och Östmarks socknar, men genom nu inträffad komministersledighet inom sistnämnda socken skall Östmark utgöra eget pastorat.

Kyrkoherde: J. Lindblom, Kontraktsprost (adr. Torsby).

Komminister i Fryksände och Hvitsand: M. N. Vener.

vice Komminister: A. Bergman (adr. Hvitsand).

Komminister i Lysvik: K. N. Juhlin (adr. Skäggebol: Lysvik).

3. **Östmarks pastorat.** Reg. 3:e kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: Vakant.

vice Komminister: K. J. Fogelgren (adr. Östmark).

4. **Brunskogs pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af Brunskogs, Boda och Mangskogs socknar.

Kyrkoherde: V. Svartengren (adr. Edane).

vice Pastor: J. G. Sjöström.

Komminister i Boda: A. E. Molinder (adr. Grimsta: Boda).

Komminister i Mangskog: B. J. Varodell (adr. Kyråsen: Mangskog).

(38)

VI. Jösse Kontrakt.

Detta kontrakt utgöres för närvarande af 3:ne pastorat, nemligen Arvika, Gunnarskogs och Köla, men ifrån det sistnämnda skall, vid nuvarande kyrkoherdens afgång, enligt Kongl. Brefvet 28 Nov. 1873 afskiljas Eda socken, som sedermera skall bilda eget pastorat och blifva det 4:e inom Jösse kontrakt. De nuvarande pastoraten äro följande:

1. **Arvika pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af Arvika köping, Arvika och Elgå socknar samt Ny kapell.

Kyrkoherde: S. A. Bengtsson, Fil. Dr. (adr. Arvika).

Komminister i Arvika och Elgå: T. E. Lignell (adr. Görshbyn: Elgå).

Komminister i Ny: P. L. Eldin (adr. Ny: Arvika).

2. **Gunnarskogs pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af Gunnarskogs socken och Bogens kapell.

Kyrkoherde: J. M. Vikström (adr. Backa: Gunnarskog).

Kapellpredikant i Bogen: A. Nystedt (adr. Lilla Bogen: Bogen).

3. **Köla pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af Köla, Eda, Jernskogs och Skillingmarks socknar.

Kyrkoherde: Vakant.

t. f. Komminister i Eda: K. G. Nyström, Fil. Dr (adr. Nölby: Ämot).

Komminister i Jernskog och Skillingmark: A. Bräberg (adr. Hofsten: Ämot).

VII. Nordmarks Kontrakt.

Då det så kallade Vesterzyslets prosteri år 1653 delades i 2:ne, nemligen Jösse och Nordmarks, lades till det sistnämnda Gillbergs, Holmedals, Blomskogs, Silleruds och Silbodals pastorat; men år 1788 skildes Gillbergs pastorat derifrån och tillades Gillbergs kontrakt¹⁾. Nordmarks nuvarande kontrakt består således af

1. **Holmedals pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af fem socknar, nemligen Holmedal, Karlanda, Töcksmark, Östervallskog och Fogelvik.

Kyrkoherde: E. A. Unger (adr. Holmedal: Ämot).

Komminister i Karlanda: E. Vahlund (adr. Bjärn: Karlanda).

„ *i Töcksmark:* L. M. Dalén (adr. Töcksfors).

vice Komminister: J. Lindholm.

2. **Blomskogs pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af 4 socknar, af hvilka Blomskog och Trankil tillhöra Vermland, samt Torskog och Värvik Dalsland.

Kyrkoherde: K. S. Nygren. Kontraktsprost (adr. Blomskog).

Komminister i Trankil: O. Andreasson (adr. Trankil: Lennartsfors).

„ *i Torskog:* L. M. Bellander (adr. Torskogs prestgård: Gustafsfors).

Pastors-Adjunkt: J. Nordenson (adr. Värviks prestgård: Gustafsfors).

3. **Silleruds pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: E. Laurell (adr. Sillerud), tjänstfri.

vice Pastor: K. M. Almqvist (adr. Sillerud).

4. **Silbodals pastorat**, Kons. 3:e kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: S. Hammargren, Fil. Dr (adr. Årjeng).

VIII. Gillbergs Kontrakt.

Detta prosteri eller kontrakt inrättades af biskop Schröderheim den 29 Maj 1788, då han såsom biskop i Karlstads stift första gånge intog præsidium i Domkapitlet i Karlstad. För närvarande utgöres detta kontrakt af följande fyra pastorat:

1. **Gillberga pastorat**, Kons. 2:a kl. Utgöres af Gillberga och Långseruds socknar.

Kyrkoherde: Vakant.

¹⁾ Se O. Tenöws matr. sid. 76 not. 1.

vice Pastor: O. Berggren.

Komminister i Långserud: Utnämnd, J. Jakobi (adr. Långserud).

vice Komminister: B. V. Uhr.

2. **Kila pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af Kila, Tveta och Svanskogs s:r, hvarvid likväl är att märka att utaf Svanskogs socken 9 $\frac{1}{8}$ mantal höra i civilt hänseende till Elfsborgs län.

Kyrkoherde: L. Edgren (adr. Kila).

Komminister i Tveta: J. Bystedt (adr. Mässviken: Kila).

vice Komminister: E. A. Karlberg.

Pastorats-Adjunkt: A. V. Edgren (adr. Svanskog).

3. **Stafnäs pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af Stafnäs, Högeruds och Vermskogs socknar.

Kyrkoherde: A. Unger, Kontraktsprost, Fil. Dr. L. V. O. (adr. Stafnäs).

Komminister i Stafnäs och Vermskog: P. T. Jerdin (adr. Karbol: Vermskog).

Pastorats-Adjunkt: O. Persson (adr. Norra Fjölle).

4. **Glafva pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres endast af en socken.

Kyrkoherde: B. G. Schröder (adr. Hult: Glafva).

(41)

IX. Nors Kontrakt.

Det så kallade "Mellansysslets prosteri" blef något före medlet af 1600-talet deladt i 2:ne, nemligen: Fryksdals- och Näs häraders prosterier, till hvilket senare då lades: Kils-, Karlstads-, Hammarö-, Kila-, By- och Millesviks pastorat; men när Karlstad gjordes till superintendentssäte år 1647, skildes prebende-pastoraten Kil, Karlstad, Glafva och Hammarö från detta prosteri och gjordes till ett särskildt; hvarefter år 1788 Kila pastorat afskildes och i stället Nors pastorat tillades förenämnda prosteri, som sedermera erhöll namn af Nors Kontrakt. Det består för närvarande af följande 3:ne pastorat, nemligen:

1. **Nors pastorat.** Kons. 1:a kl. Utgöres af följande 5 socknar: Nor, Segersta, Grums och Ed samt Borgviks kapell.

Kyrkoherde: O. Arrhenius, T. och Fil. Dr., Kontraktsprost, L. N. O. (adr. Nor).

Komminister i Grums: J. Skogström (adr. Åshammar: Grums).

vice Komminister: A. G. Vikstrand.

Komminister i Ed: N. Hinnerson (adr. Häggvik: Malöga).

Pastorats-Adjunkt: J. Zegolson (adr. Prestbol: Segerstad).

Kapell-Predikant: G. V. Austrin (adr. Sparnäs: Borgvik).

2. **By pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af följande fyra socknar: By, Bro, Ny och Huggenäs, hvarvid dock är att märka att de 2:ne sistnämnda hafva gemensam kyrka.

Kyrkoherde: M. L. Vikland, Fil. Dr., Kontraktsprost, L. N. O. (adr. Seffle).

1:re Komminister: A. B. Edgren (adr. Kyrkerud i By: Seffle).

2:re Komminister: L. J. M. Dalén (adr. Barås i Ny: Seffle).

3. **Millesviks pastorat.** Kons. 2:a kl. Utgöres af följande fyra socknar: Millesvik, Botilsäter, Eskilsäter och Ölserud.

Kyrkoherde: M. Frykholm (adr. Millesvik).

Komminister: O. Vallqvist (adr. Stubbe: Eskilsäter).

Pastorats-Adjunkt: A. Nördling (adr. Erserud: Botilsäter).

(42) Följande kontrakter, såsom tillhörande Elfsborgs län, förtecknas här endast sålunda:

X. *Norra Dals Kontrakt:* med 5 pastorat: Steneby, Ertemark, Edsleskog, Tössö och Åmål.

XI. *Södra Dals Kontrakt* med 3 pastorat: Ör, Bolstad och Fren-defors.

XII. *Vestra Dals Kontrakt* med 5 pastorat: Högsäter, Ed, Ferg-landa, Rölanda och Torp.

(43)

LÄROVERKS-STATEN.

i Karlstads Stift.

Ephorus:

Biskopen Claes Herman Rundgren, Teol. och Fil. Dr., K. N. O.

(44)

Högre Elementarläroverket i Karlstad.

Rektor: J. Vallinder, Fil. Dr., R. N. O., Lektor i Teologi och Hebr. samt Fil. och Svenska Spr. vid Högre Elementarlärov. i Venersborg.

Lektorer: L. M. Groth, T. och Fil. Dr., L. N. O., Lekt. i Grek., Kyrkoherde i Hammarö, tjenstl.

„ J. G. M. von Gegerfelt, Fil. Dr., Lektor i Matematik.

„ J. P. Bergendal, Lektor i Främmande Lefvande Spr.

„ L. M. Larsson, Fil. Dr., Lektor i Naturvetenskap o. Kemi.

„ G. Elowson, Fil. Dr., Lektor i Matematik och Fysik.

„ T. A. Sæve, Fil. Dr., Lektor i Historia, Geografi o. Latin.

„ A. G. Klingberg, Fil. Dr., Lektor i Latinska o. Grekiska Spr.

Adjunkter: J. F. Gjörcke, Fil. Dr., R. V. O.

„ E. A. Pallin, Fil. Dr., Kons.-Amanuens, tjenstledig.

Adjunkter: C. O. Schenson, Fil. Dr.

„ A. Thorstenson, Regts-Pastor och Domkyrkosysselman.

„ J. M. Lärsson, Fil. Dr., tjenstl.

„ O. H. Roth, Fil. Kand.

„ T. Nordström, Fil. Dr., Bibliotekarie.

„ G. M. Ydén, Fil. Dr., Vik. Lekt.

„ O. E. Berger, Fil. Kand.

e. o. Adjunkt: J. P. Kihlstrand, Adj. vid Faluns Högre Elem.-lärov.

Vik. Adjunkter: P. Veiner, S. M. K.

„ J. O. Sundberg, Fil. Kand.

„ K. G. V. Asplund, Fil. Kand.

Extra Lärare: S. N. Tenow, Fil. Dr.

„ B. Fjellman, Fil. Kand.

„ L. R. Ek, Fil. Kand.

„ L. Virén, Fil. Kand.

„ F. E. Ringius, Fil. Dr.

Öfrige Lärare: C. V. Rendal, i Musik.

„ A. Säfström, i Teckning.

„ Löjtnant C. Bratt, i Gymn.

(45)

Lägre Elementar-läroverk.

1. I Kristinehamn, 5-klassigt.

Inspektör: Kyrkoh., Fil. Dr. J. B. Unger.

Rektor: B. C. Lagerlöf, Fil. Dr.

Kolleger: J. V. Alsterlund, V. D. M.

„ P. Hammar.

„ A. Larsson.

„ C. A. Grundel, Fil. Kand.

Kolleger: A. A. H. Leander, Fil. Dr.

Öfrige Lärare: A. F. V. Vesterlund, i Musik.

„ Löjtnant N. J. Nordenfeldt, i Gymnastik.

„ Kommissarien F. V. Vagner, i Teckning.

2. I Filipstad, 3-klassigt.

Inspektör: Prosten, Fil. Dr. A. F. Björlin, L. N. O.

Rektor: D. Ahlqvist, Fil. Dr.

Kolleger: C. J. Lundgren, Fil. Dr.

„ A. G. Tobiasson, Fil. Dr.

Öfrige Lärare: Dokt. A. G. Tobiasson, i Musik.

„ A. L. Andersson, i Gymnast.

„ Dokt. A. Forsberg, i Teckn.

3. I Arvika, 3-klassigt.

Inspektör: Prosten, Fil. Dr. J. Sjöstedt, *Kollega:* E. A. Zettervall.
 L. N. O.
Rektor: J. G. S. Borgström, Fil. Dr. *Öfrige Lärare:* M. Persson, i Musik.
Kollega: C. H. Bågenholm, Fil. Dr. " Fanj. och Svärdsin. E. R.
 Ullmark, i Gymnastik.

(46) Folkskolelärare-Seminarium i Karlstad.

Inspektör: Doktor L. M. Groth. *Öfrige Lärare:* C. V. Rendal, i Musik.
Rektor: K. V. Kastman, Fil. Kand. " A. Säfström, i Teckning.
Adjunkter: A. J. Segerstedt. " Ljtn. C. Bratt, i Gymnast.
 " O. Törneblad. " C. A. Carlsson, i Trädgårds-
 K. Lind, Fil. Dr. skötsel.
Extra Lärare: L. Nyman.

(47) Folkskole-Inspektörer.

Rektor K. V. Kastman, för Nors kontr. *Komminister* C. Gillgren, för Dals-
Seminarii-Adj. O. Törneblad, för öfri- land.
 ge kontrakt.

Ann. 1. Elementar-läroverkets i Karlstad Boksamling, förvarad i Gamla Skolhuset, hålles öppen för utlåning hvarje Lördag emellan kl. 10—11 f. m.

Ann. 2. Elementarläroverket i Kristinchamn har en Boksamling, som för närvarande upgår till 1,000 volumer och är inrymd i Skolhuset.

Ann. 3. Elementar-läroverkets i Karlstad kassar och fonder visa följande ställning den 31 December 1875:

1. Läroverkets egen kassa, utlånt kapital	14,571: 81.
2. " premie- och fattigkassa, som årligen utdelas	295: 14.
3. " undervisnings-materiel-kassa	4,153: 25.
4. Geijerska lönefonden	3,624: 60.
5. f. d. Konrektors-lönefonden	1,892: 29.
6. Jolenska Stipendie-inrättningens fond	6,675: 75.
7. Enskilda Byggnadsfonden	9,229: 35.
8. Byströmska Stipendiefonden	11,646: 09.
9. Donkapitlets premiefond	440: 58.
10. Gamla Bibliotekskassan	1900: —
11. Nya Bibliotekskassan	10,320: —
12. Danielsson—Löwenhielmska stipendiefonden, stiftad 1876	500: —

Summa 64,158: 86.

Värden om, samt ansvaret och redovisningen för bibliotekskassorna tillhör bibliotekarien och för de öfriga rektor. Dessa kassar granskas och underskrifvas af läroverks-kollegium, hvars ledamöter äro för desamma solidariskt ansvarige.

Utom ofvannämnda stipendier finnas andra, stiftade genom testamente den 20 Jan. 1840 af Krigs-Rådinnan M. Fryxell, född Langeusköld. 12 Stipendier utdelas af Fryxell-Langensköldska fonden, $\frac{1}{2}$ -ten vid hvardera hase-termiäns slut, sålunda: ett å 40 kr., ett å 20 kr. och 10 å 8 kr. hvardera, afvensom af Lidback-ska Stipendie-fonden 8 stipendier årligen å 30 kr. $\frac{1}{2}$ -ten vid höst- och $\frac{1}{2}$ -ten vid vårtermiäns slut. — Se O. Tenow, sid. 145—155.

Ann. 4. Vid Kristinchamns Läroverk finnes en Stipendie-fond å kapital 4,000 kronor, skänkt af enkefru Kammarherrinnan Sophie Nordenfeldt, född Wærn. Årliga räntan utdelas i 4 delar vid vårtermiäns slut till fattige studerande.

Ann. 5. Vid Filipstads Läroverk finnas följande fonder och stipendier, uenl.: 1:o Besparade Räntefonder, hvars kapital vid 1874 års slut utgjorde 14,327: 91, förvaltas enligt Kongl. Resol. 11 Aug. 1837: 2:o Terminsavgifts-kassan; 3:o Herwe-liuska Stipendie-fonden; 4:o Mitanderska Stipendierna; 5:o Carl Fagerbergs premie-fond och 6:o Berggrenska Stipendiet. — Se O. Tenow, sid. 159 och 160.

(48) LÄNETS RIKSDAGSMÄN.

1. *Första Kammaren:* Kammarherren m. m. O. Nordenfeldt,
 General-Majoren m. m. J. H. Rosen- invald 1872.
 svärd, invald 1871. Brukseg. C. Rhodin, invald 1874.

Stats-Rådet m. m. H. G. Lagerstråle, omvald 1875.	Landtbrukaren A. Andersson (adr. Smedby: Kila), för Gillbergs- och Näs härader.
Kammarherren m. m. V. Croneborg, omvald 1875.	Bruksförvaltaren J. C. N. Biesert (adr. Stockholm), för Nordmarks härad.
Bruksegaren m. m. C. Hammarhielm, omvald 1875.	Handlanden P. Sahlström, för Öfre Fryksdals härad.
Landtbr. A. C. Lexow, invald 1875.	Nämndem. Jan Magnusson i Gran- bäckstorp (adr. Gråsmark), för Ne- dre Fryksdals härad.
General-Majoren m. m. A. T. Vijkän- der, omvald 1876.	Olof Olsson i Oleby (adr. Ottehol), för Josse härad.
(49) 2. I Andra Kammaren:	Klockaren Carl Ekman i Ekshärad, för Elfdals- och Nyeds härader.
Hemmanseg. J. Jansson på Åsen (adr. Våse), för Visnums, Våse och Ölme härader.	Biskop C. H. Rundgren, för Karlstad och Filipstad.
Brukseg. J. E. Jansson på Saxån (adr. Filipstad), för Fernebo härad.	Häradshöfding Severin Löwenhielm, för Kristinehamn m. fl. städer.
Landtbrukaren C. F. Segerlind (adr. Uddersrud: Malöga), för Mellan- sysslets domsaga.	

(50) LÄNETS SÄRSKILDE KORPORATIONER.

Landstinget.

Ordförande 1876: Bruksegaren E. G. Danielsson, K. V. O., R. N. O.
(adr. Uddeholm: Råda).

vice Ordf. 1876: Brukseg. C. Hammarhielm, R. N. O. (adr. Mölnbacka).

Ledamöter.

för Karlstads stad:

qvartständer till 1877:

Bank-Direkt. och Ridd. Fr. Clarholm.
Häradsh. och Ridd. F. F. Mæchel.
Suppleanter: Lektorn G. Elowson.
" Pastor L. A. Sjöholm.

Utgående:

Öfverste-Löjtn. och Ridd. J. H. Lemke.
Suppleant: Regements-Läkaren och
Ridd. C. A. Haak.

för Kristinehamns stad:

Borgmästaren C. H. Nordenfelt.
Suppleant: Häradsh. S. Löwenhielm.

Ingeniören H. Asplund, R. V. O.
Suppleant: Handl. J. C. Wiegandt.

för Filipstads stad:

Borgmästaren J. G. Vennerström.
Suppleant: Stadskass. G. Kallstenius.

Fil. Dr C. H. Lundström.
Suppleant: Apotek. R. V. Ringström.

för Visnums Härad:

Brukseg. och Ridd. C. Hammarhielm.
Hemmansegaren Olof Olsson i Berg.
Suppleant: Maj. o. Ridd. C. Löwenhielm.
" Brukseg. F. Geijer på Årås.

Kammarh. och Ridd. O. Nordenfeldt.
Suppleant: Landtbr. J. Jansson på Ed.

för Ölme Härad:

Löjtn. E. Laurell på Lundsholm.
Suppl. Kyrkov. P. G. Eriksson i Löfås.

Landtbr. A. G. Olsson på Hölje.
Suppleant: Landtbrukaren E. Eriks-
son i Boxerud.

för Fernebo Härad:

Bruksegaren J. E. Mörtstedt.
Brukseg. och Ridd. J. Herlenius.
Dispon. C. Mossberg vid Persberg.
Suppleanter: Kyrkoh. O. Martinsson.
" Nämndeman C. Christo-
phersson Hök.
" Bruksf. A. G. Vallerstedt.

Brukseg. E. J. Jansson på Hennike-
hammar.
Brukseg. Chr. Geijer.
Suppleanter: Brukseg. J. E. Jansson
på Saxån.
" Byggm. O. Bergström på
Finnshyttan.

för Karlstads Tingslag:

Vägmästare C. F. Lundell.

Brukseg. Sv. Cederroth på Hynboholm.

Örarsstående till 1877:

Suppleant: Landtbr. J. Andersson på Hertzöga.

Utgående:

Suppleant: Landtbr. A. G. Stenborg på Handaholm.

för Grums Härad:

Handl. A. Eliason på Agnhammar.

Suppleant: Klock. J. P. Berglindh i Haggvik.

Landtbr. F. T. Appelberg på Kyrkeby.
Nämndem. A. Olsson i Källrud.

Suppleant: Nämndem. A. Andersson i Stockåsen.

„ Landbr. J. Andersson på Varpnäs.

för Kils Härad:

Öfverste-Löjtn. och Ridd. H. O. Falk.

Hemmanseg. Johs. Olsson i Åna.

Suppl: Anders Andersson i Smedstad.

„ Peter Petersson i Björud.

Brukseg. Edv. Dahlgren på Ransäter.

Brukseg. Axel Geijer på Dejefors.

Suppl: Johannes Svensson i Eskebol.

„ Nämndem. Jon. Olsson i Ulfshy.

för Fryksdals Öfre Tingslag:

Bruksförv. C. M. Landberg på Torsby.

Bruksf. A. V. Landström på Vågsjöfors.

Suppl: J. Ostlund i Östmark.

„ Landtbr. J. Vahlstedt i Torsby.

Riksdagm. Arvid Jönsson i Östmark.

Bruksf. G. Nelander på Conradsfors.

Suppl: Handl. A. Hedberg i Asped.

„ Här.-dom. A. Nilsson i Ganterud.

för Fryksdals Nedre Tingslag:

Komm.-Landtm. P. J. Varberg.

v. Komminister J. Örtqvist.

f. d. Riksdm. N. Andersson i Smedshyn.

Suppl: Bruksförv. V. Frykberg.

„ Nämndem. N. Nilsson i Södra Arneby.

„ v. Pastor P. Verme.

Riksdm. J. Magnusson i Granbäckstorp.

Per Nilsson i Säljebacka.

Landbrukaren V. Stenbeck.

Suppl: Häradsdom. H. Jonsson i Näs.

„ Nils Persson i Skäggeberg.

„ Olof Jansson i Ulfshyn.

för Elfdals Öfre Tingslag:

Kapellpred. E. G. Nylén i Nyvskoga.

Nämndemannen Jan Olsson i Branas.

Suppl: Bengt Bengtsson i Gunneby.

„ Klockaren E. Lidén i Södra Finnskoga.

Nämndem. L. Håkansson i Båstad.

Suppleant: Jon Jönsson i Båstad.

för Elfdals Nedre Tingslag:

Majoren och Ridd. V. Falk.

Bruksförv. S. H. Samuelsson.

Suppleanter: (en afliden).

„ Klockaren C. Ekman.

Brukseg. och Komm. E. G. Danielsson.

Kamreraren A. Lagergreen.

Suppl: Brukseg. o. Ridd. E. Holmberg.

„ Jon Larsson i Lilla Funäs.

för Nyeds Härad:

Kammarh. och Ridd. V. Croneborg.

Suppleant: Nämndem. J. Örtqvist.

Brukseg. och Ridd. J. F. Geijer.

Suppleant: Brukseg. R. Sundin.

för Jösse Härad:

Brukseg. L. J. Kolthoff.

Brukseg. C. Rhodin.

Hemreg. O. Andersson i Ragnilsrud.

Suppl: Landbr. A. Olsson i Treskog.

„ Nämndem. A. Olsson i Skälarebyn.

„ Brukseg. H. Indebetou.

Bruksegaren A. Nordström.

f. d. Nämnd. E. Andersson i Bosebyn.

A. Bengtsson i Kärrsmossen.

Häradsdom. M. Olsson i Älgården.

Suppl: Nämndem. J. Olsson i Vä Brevik.

„ A. Andersson i Arnäs.

„ f. d. Nämndem. J. Olsson i Grötvål.

„ Brukseg. J. O. Sundström.

för Näs Härad:

Landtbr. G. C. Holm på Herrestad.

Kaptenen K. M. Bratt.

Godsegaren M. Koch på Sund.

sammankomster under året: den ena i Februari och den andra i November, samtidigt med de under dessa månader förekommande marknader i Karlstad. Vid senare sammankomsten upgöres budgeten för följande år och vid den förra granskas föregående årets räkenskaper. Under mellantiderna handhafvas sällskapets angelägenheter af sällskapets Styrelse eller Förvaltnings-Utskott, som för närvarande består af sällskapets ordförande och 12 valde ledamöter, af hvilka en tredjedel årligen utgår. Uti detta utskott hafva sällskapets sekreterare och skattmästare säte och stämma.

Inom sällskapsområdet finnas inrättade 16 Hushållnings-gillen, af hvilka numera hälften årligen hafva täflingsmöten med utställningar, täflingsplöjningar och belöningar. Af sällskapets kassa pläga 8 gillen årligen erhålla anslag af 300 kronor hvardera för bestridande af kostnaden vid sådana täflingsmöten. Gillena hafva skyldighet att öfver dessa möten afgifva redogörelser, hvilka pläga intagas uti Sällskapets årligen utkommande årsberättelse.

Sällskapet eger en kapitaltillgång, som vid 1875 års slut uppgick till 44,233 kr. 5 öre. Räntan härå samt ledamotsavgifter, beräknade å 1: 50 för året för hvarje, äfvensom den sällskapet tillfallande $\frac{1}{2}$ delen af brännvinshandelsavgifterna för länet utgöra de årstillgångar, hvarmed sällskapet bekostar sina utgifter. I senare tider har jemväl Ständiga Utställningen, hvarifrån försäljningarne ske för sällskapets räkning, lemnat öfverskott, som ingår till sällskapets kassa.

Sällskapet består för närvarande af 9 hedersledamöter och 1,200 sällskapsledamöter.

Sällskapets Förvaltnings-Utskott.

<i>Ordförande:</i> Landshöfdingen m. m.	<i>Ledamöter:</i> Brukseg. L. E. Andersson
H. Gyllenram.	på Dömle.
<i>vice Ordf.:</i> Brukseg. Fil. Dr H. O.	" Vågm. K. F. Lundell på
Juel, R. V. O.	Kroppkärr.
<i>Ledamöter:</i> Apotek. L. Kaijser, R. V. O.	" Maj. C. J. G. von Axelsson,
" Brukseg. J. H. Huss på	R. S. O.
Färjestad.	" Häradsh. K. Vikström, R.
" Brukseg. R. Adlersparre	V. O., på Trossnäs.
på Gustafsvik.	" Godseg. K. Löwenhielm
" Godseg. M. Koch på Sund.	på Malma.
" Maj. A. A. Blum, R. S. O.	" Grossh. P. F. Broman.
" Direkt. O. E. Stenström.	
R. V. O.	

Sekreterare: Godsegaren F. von Vicken, v. Häradshöfding R. V. O. (adr. Uggehol: Ölme).

Skattmästare: Landt-Räntm. C. G. Hultman, R. V. O. (adr. Karlstad).

Sällskapets lokal efter den 1 Oktober 1877: hyrd våning i gården 167 105 Jernvägs-gatan.

(56)

Sällskapets Ständiga Utställning.

Lokal: Sällskapets hus i närheten af Karlstads hamn. Utställningen hålles öppen alla söcknedagar emellan kl. 9 f.-m. och kl. 2 e. m., samt emellan kl. 4—6 e. m.

Indendent: Ljtnanten G. B. Carlmark.

(57)

Inom Hushållnings-Gillena äro:

Ordförande.

1. *Öfre Eljdals:* Kapell-Predikanten i Nyskoga E. G. Nylén.

2. *Nedre Rißdals*: Brukseg. och Komm. E. G. Danielsson på Uddesholm.
3. *Öfre Fryksdals*: Kapell-Pred. i Lekvattnet J. V. Sundelius.
4. *Nedre Fryksdals*: Riksdagsm. Jan Magnusson i Granbäckstorp.
5. *Fernebo*: Bruksegaren August Danielsson på Stöpsjö (adr. Filipstad).
6. *Gillbergs*: Landtbrukaren C. G. Hjelm på Väsby (adr. Högåtersby).
7. *Grums*: Godsegaren F. T. Appelberg på Kyrkebryn (adr. Malöga).
8. *Jösse*: Bruksegaren A. Nordström på Noreborg (adr. Åmot).
9. *Kils*: Bruksförr. F. E. Friberger på Rosenberg (adr. Mölnbacka).
10. *Nordmarks*: Krono-Länsmannen Aug. Cervin (adr. Bergerud).
11. *Nyeds*: Bruksegaren och Ridd., Dr J. F. Geijer (adr. Lindfors).
12. *Näs*: Kaptenen K. M. Bratt (adr. Seffle).
13. *Visnums*: Kammarherren och Ridd. O. Nordenfeldt på Björneborg.
14. *Väse*: Godsegaren L. P. Larsson på Ölmskog (adr. Väse).
15. *Ölme*: Brukseg. G. Löthner på Vassgård (adr. Kristinehamn).
16. *Karlstads*: Bruksegaren S. Cederroth på Hynboholm (adr. Skäre).

(58)

Vermlands Jagtvårds-Förening, stiftad 1865.

Denna förening har till syftemål att verka för jagt-lagarnes efterlevnad, rofdjurens förminskande och jagtens ändamålsenliga utöfning, samt samlande af sådana rön, som kunna vara af intresse såväl för jagten som jagtlitteraturen och zoologiska vetenskapen.

Styrelse:

<i>Ordförande</i> : Öfv.-Löjtn. H. O. Falk. <i>Ledamöter</i> : Kammarh. V. Cronborg. Jägmästaren Z. Abelin.	<i>Ledamöter</i> : Kronof. C. S. Sandelin. Bruksförvaltaren F. E. Friberger på Rosenberg.
--	---

I sammanhang med nyssnämnda må här anföras: att 1876 års Landsting, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Särskilda Utskottets utlåtande angående motioner af K. M. Bratt och H. O. Falk i fråga om *skottpenningar för räf, uf och hög*, beslutat

1:o att anvisa ett *förslagsanslag* till skottpenningar för räf, hög och uf att utgå med 1,000 kronor årligen under 6 år, räknadt från 1877 års början.

2:o att i afseende å dessa skottpenningars utbetalande lemna följande föreskrifter:

- a) Såsom skottpenningar för räf, vare sig ungt eller gammalt djur, som dödas under tiden från den 1:e April till den 31 Oktober, *tre kronor*, samt under hela året för *berg-uf två kronor*, samt för *duf- eller hönshök en kr. 50 öre*, såvida fågeln är så utvecklad, att dess art kan med säkerhet bestämmas;
- b) Vill någon *erhålla skottpenningar*, upvise han roffågeln eller huden af rofdjuret inför särskild af kommunalstämma utsedd person eller personer och tage dennes eller dessas intyg deröfver, att djuret är inom landstingsområdet fäldt samt att roffågeln fötter eller öronen af rofdjurshuden blifvit i hans närvaro afskurne;
- c) *Skottpenningarne utdelas af Kommunalnämnden* vid dess sammanträde i December och företrädesvis vid den s. k. fattigstämman, då det erhållna betyget företes och af nämnden godkännes, så vida ej giltig anmärkning emot detsamma förekommit;
- d) *Vid kungörande af det i föregående moment omnämnda sam-*

mantråde intages äfven namnen på dem, som erhållit bevis för rätt till skottpenningar;

e) De för skottpenningars utbetalning *nödiga medel förskotteras af Kommunen*, som efter verkställd likvid eger att desamma af landstingsmedel återfå emot af Ordförande i Kommunal-Nämnden gjord och inför Kommunalstämman granskad requisition;

f) Å första årets anslag anskaffas, för att utdelas till de i mom. b) omnämnda personer 100 exemplar af i bokhandeln till ett pris af 50 öre tillgängliga, med en kort beskrifning åtföljde, *plancher öfver våra vanliga rofåglar*; samt

3:o att hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anhålla, det han ville, jemte öfverlemnande af de i mom. f) bestämda plancher, anmoda vederbörande kommunalmyndighet att utse de i mom. b) omnämnda personer.

(59) **Vermlands Djurskyddsförening,**
(stiftad den 2 Dec. 1876).

Styrelse: Landshöfdingen och Kommendören H. Gyllenram.

.. Biskopen, Doktor C. H. Rundgren.

.. Lektorn, Fil. Dokt. L. M. Larsson.

.. Rektorn K. V. Kastman.

.. v. Häradshöfdingen och Riddaren F. von Vicken.

.. Apotekaren och Riddaren L. Kaijser.

.. Direktören och Riddaren O. E. Stenström.

Föreningens ändamål är: dels i allmänhet att verka för en skön- sam och mild behandling af djuren, dels ock särskildt att motarbeta de allmännast förekommande och mest inrotade slag af djurplågeri.

Föreningen har årssammankomst i Karlstad under April eller Maj månader å dag, som styrelsen bestämmer. Hvarje arbetande le- damot i föreningen betalar antingen årlig afgift af en krona eller och en gång för alla 20 kronor. Sjelfskrifne ledamöter, som ej betala af- gift, anses folkskolornas inom länet lärare och lärarinnor vara.

(60) **Vermlands Naturhist. och Fornminnes-Förening,**
(stiftad 1857, rekonstruerad 1862).

Styrelse.

Ordförande: Biskop C. H. Rundgren.

Ledamöter: Doktor L. M. Groth.

.. Läroverksadj. O. H. Roth.

.. Lektorn L. M. Larsson.

.. Lektorn T. A. Säve.

.. Lektorn A. G. Klingberg.

Intendenter:

för Naturh. afdeln. Lekt. L. M. Larsson.

för Fornm.-afdeln. Lekt. T. A. Säve.

Sekretärer: Adjunkten O. H. Roth.

Skattmästare: Läroverks-Adj., Fil. Dr

C. O. Schenson.

Föreningens nu gällande stadgar äro antagne den 14 Februari 1863.

(61) **Föreningen för spridande af nyttig folkläsnin-
inom Karlstads stift.**

(Stiftad 1835).

Styrelse.

Ordförande: Biskop C. H. Rundgren.

Ledamöter: Landsh. H. Gyllenram.

.. Doktor L. M. Groth.

.. Lektor J. P. Bergendal.

.. Lektor T. A. Säve.

Ledamöter: Adjunkten C. O. Schenson.

.. Adjunkten O. H. Roth.

.. Bokhandl. A. Nerman.

.. Kommminister L. A. Sjö-

holm.

Sekreterare: Lektor T. A. Sæve. | *Skattnästare:* Adj. C. O. Schenson.
Föreningens ännu gällande stadgar äro antagna den 16 Februari 1835.

(62) Karlstads Stifts Pedagogiska Förening.

(Stiftad 1873).

Styrelse: Ordf: Rektor J. Vallinder. | *Sekreterare* |
Ledamöter: Lektor G. Elowson. | och | Lektor A. G. Klingberg.
" Lektor A. G. Klingberg. | *Skattnästare:* |

(63) Vermlands Barnvårds-förening.

Föreningens stadgar äro af den 14 Februari 1846, hvilken dag anses såsom föreningens stiftelse-dag. Föreningens tillgångar uppgingo vid 1875 års slut till 19,858 kronor 53 öre; och under nämnda år hade föreningen lemnat underhåll och vård åt tre gossar och tre flickor för en kostnad af 457: 20.

Föreningens ändamål är att åstadkomma upfostran och förbättring af ovärdade eller vanvårdade barn, äfvensom för befordrande af en ändamålsenligare omsorg om vanvårdade barn i allmänhet.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Biskop C. H. Rundgren.	<i>Ledamöter:</i> Biskopinnan C. Rundgren.
<i>Ledamöter:</i> Landshöfd. H. Gyllenram.	" Fru Amalia Oldevig, f. Berg.
" Landskamr. A. Andersson.	" Fru Lina Andersson, född
" Häradsh. A. J. Pihlgren.	Hagander.
" Doktor L. M. Groth.	" Fru Marie Louise Ostling,
	född Gyllenspers.

Sekreterare och Skattnästare: Landtränsmästaren C. G. Hultman.

(64) Vermlands Brandstods-Bolag.

Stiftades år 1813. Nu gällande reglemente är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt den 14 Oktober 1867, men delegarne hafva vid ordinarie bolagsstämma den 6 Augusti 1876 antagit såsom hvilande ett förslag till förnyadt reglemente, som vid 1877 års ordinarie bolagsstämma kommer att antagas eller förkastas.

Direktionen har ordinarie sammankomster fyra gånger om året, nemligen tredje dagen i Februari. Maj, Augusti och November, eller om helgedag inträffar, nästa söcknedag derefter, samt extra sammanträden när göromålen det kräfva. Vid dessa sammankomster granskas brandbref, ersättas timade brandskador m. m. Räkenskaperna, liksom brandstodsåret, äro stälde på kalenderår. Bolaget samlar ej kassa, utan verkställer årliga utdebiteringar å hvad som erfordras till bestridande af förvaltningskostnad och brandskador och uppbörden verkställas af kronofogdarne i länet i sammanhang med kronoupbörd, men mot särskild ersättning, som utgör 3 % af upbördsbeloppen. Brandstodsafgiften, som upføres å krono-debetsedeln, beräknas, i mån af behöf, till vissa öre per 100 kronor af ansvarighetsbeloppet utan åtskillnad för fast eller lös egendom, som försäkrats, och utan afseende å hvad slags egendom, som brunnit och skall ersättas. Vid 1875 års slut upgick bolagets ansvarighetssumma till 50,125,000 kronor.

Ordinarie bolagsstämma hålles i Karlstad under Juli månad å dag som Direktionen bestämmer.

Lokat: hyres uti Handl. A. T. Brattbergs hus N 72 vid Västra Torrgatan, 1 tr. upp.

Central-Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Lagm. C. G. Veinberg.	<i>Ledamöter:</i> Regm:ts-Läk. och Ridd. C. A. Haak.
<i>Ledamöter:</i> Brukseg. o. Ridd. F. Clarholm, som tillika är Verkställande Direktör;	<i>Ombudsman:</i> Landskamr. och Ridd. A. Andersson.
” v. Häradsh. och Ridd. C. Vikström.	<i>Kongl. Maj:ts Befhdes Ombud:</i> v. Häradshöfd. C. O. Moberg.
” Brukseg. och Kommend. E. G. Danielsson.	<i>Kamrerare:</i> Robert Myrin.
” Kapt. C. H. Nisbeth, som tillika är Verkställande Direktörs-Suppleant.	<i>Förste Kassör:</i> Stadskamr. A. G. Olson.
” Magistr.-Sekret., v. Häradshöfd. H. Falk.	<i>Förste Bokhållare:</i> N. Tjeder.
	<i>Andre Bokhållare:</i> L. Geijer.

Vermlands Enskilda Bank har underafdelningar å följande ställen:

a) Afdelnings-kontor i Filipstad:

<i>Styrelseledamöter:</i>	<i>Suppleant-Ledamot:</i> Prov.-Läkaren,
<i>Ordinarie:</i> Handl. A. L. Sundqvist.	Dr L. G. Ortengren.
” Landtbr. G. Kallstenius.	<i>Räkenskapsf.:</i> Handl. N. Hasselblad.
” Prosten m. m. A. F. Björlin.	<i>Kassör:</i> J. Bronell.

b) Kommissions-kontor i Ämål:

<i>Kontrollr.:</i> Vågm. o. Ridd. P. Larsson.	<i>Kontrollant:</i> Handl. J. A. Meijer.
” Regm:ts-läk. och Ridd. D. Ekelund.	<i>Räkenskapsf.:</i> Handl. F. G. Högdal.
	<i>Kassör:</i> Kamr. och Ridd. J. Åberg.

c) Kommissions-kontor i Arvika:

<i>Kontrollanter:</i> Häradsh. och Ridd. F. J. Ekman.	<i>Kontrollant:</i> Fabrikören G. Olsén.
” Handl. V. Pihlgren.	<i>Räkenskapsf.:</i> Handl. C. J. Flodqvist.
	<i>Kassör:</i> Handl. O. Björck.

d) Kommissions-kontor i Sunne:

<i>Kontrollanter:</i> Postm. C. L. Lundström.	<i>Räkenskapsförare:</i> Komm.-Landtmät. C. Maule.
” Kr.-Länsm. A. Vahlstrand.	<i>Kassör:</i> Handl. O. Johnsson.
” Apotek. J. A. Vingård.	

e) Kommissions-kontor vid Uddeholm:

<i>Kontrollanter:</i>	<i>Suppleant:</i> Bruksf. J. N. Ullgren.
<i>Ordin.:</i> Brukseg. m. m. E. G. Danielsson.	<i>Räkenskapsförare:</i> S. Örbom.
” Brukseg. m. m. E. Holmberg.	<i>Kassör:</i> C. A. Hultén.

f) Kommissions-kontor i Årjäng:

<i>Kontrollr.:</i> Häradsh. P. Sundblad.	<i>Räkenskapsf.:</i> Kronof. C. O. Hedstrand.
” Handl. E. Nilsson.	<i>Kassör:</i> Apotekaren G. J. E. von Breitholtz.
” Krono-Länsm. J. P. Lundin.	

(69)

2. Kristinehams Enskilda Bank

stiftades enligt Kongl. Kungörelsen den 17 Mars 1865 och erhöi öppet bref på oktroj på 10 år, räknadt från den dag banken började sin verksamhet under benämning af: Enskilda Banken i Kristinehamn, men erhöi sedermera genom Kongl. Förordn. 30 Juli 1875 förlängd oktroj att gälla från och med den 1 Oktober 1876 intill utgången af år 1886 under först ofvan omförmälde, förändrade benämning.

Bankens säte och hufvudkontor är i Kristinehamn: Lokalen är i Rådhuset: och banken hålles öppen alla helgfria dagar kl. 10—2 e. m.

Central-Styrelse:

<i>Ordf.:</i> Brukseg. o. Ridd. G. Vahlund.	<i>Ordinarie Ledamot:</i>
<i>Ordinarie Ledamöter:</i>	Borgmästaren C. H. Nordenfelt, som tillika är Verkställande Direktör.
Brukseg. G. Löthner på Vassgård.	<i>Suppleanter:</i> f. d. Bryggaren E. Bergsten i Kristinehamn.
Ryttm. C. E. Strokirk på Degernäs.	” Vågmästaren J. E. Andersson i Kristinehamn.
Bruksegaren m. m. J. Herlenius på Storfors.	
Handl. J. A. Rydberg i Kristinehamn.	

<i>Suppleant:</i> Handl. C. M. Södergren i Kristinehamn.	<i>Ombudsman:</i> Rådm., v. Håradsh. A. R. Geijer.
<i>Kassör:</i> V. L. Rydberg.	<i>Bokhållare:</i> O. Lindblad, J. V. Sten- ström och C. E. Edström.
<i>Kamrerare:</i> J. U. Varholm.	
<i>Vaktmästare:</i> A. E. Sundblad.	

Kristinehamns Enskilda Bank har underafdelningar å följande ställen:

A) Inom Länat.

a) Afdelnings-kontor i Filipstad:

<i>Styrelse-Ledamoter:</i>	<i>Ordinarie:</i> Handlanden A. Becker.
<i>Ordinarie:</i> Dr. A. Forsberg.	" Handl. C. F. Dahlström.
" Brukseg. C. R. Geijer.	<i>Suppl.:</i> Disp. C. Mossberg vid Persberg.
" Disponenten T. Nyberg.	" Smidesm. C. A. Jacobsson.

b) Afdelnings-kontor i (Elfdals) Råda:

<i>Kontrollant:</i>	<i>Suppleant:</i> Bruksförv. G. Hjelm på Loviseberg.
<i>Ordinarie:</i> Majoren m. m. V. Falk på Risäter.	<i>Kassör:</i> Kamreraren A. Lagergréen.

B) Utom Länat.

c) Expeditions-kontor i Grythytted (i Örebro Län):

<i>Kontrollant:</i>	<i>Suppleant:</i> Länsmannen L. Elfving.
<i>Ordinarie:</i> Brukseg. P. A. Henriksson.	<i>Kassör och Bokförare:</i> V. Jacobsson.

d) Expeditions-kontor vid Fredriksberg (i Stora Kopparbergs Län).

<i>Ord. Kontrollant:</i> Brukseg. A. Sundin.	<i>Kassör och Bokförare:</i> H. Brölen.
<i>Suppleant:</i> Organisten J. Berggren.	

(70) 3. Stockholms Inteckn.-Garanti-Aktie-Bolag har ett

Afdelnings-kontor i Karlstad:

Började sin verksamhet d. 1 Juli 1873.

<i>Kontrollr.:</i> Majoren m. m. A. Blüm.	<i>Kamrerare:</i> J. Lindblom.
" Rådm. A. F. Grundström.	<i>Kassör:</i> G. A. Robsahm.
" Regemts-Auditören G. U.	<i>Bokhållare:</i> A. Sandelin.
Rudebeck, som tillika är Ombudsm.	

Lokal: uti Sparbankens hus, undre våningen till venster. Konto-
ret hålles öppet hvarje helgfri söcknedag emellan kl. 11 f. m. och
kl. 2 e. m.

Nu gällande stadgar äro af Kongl. Maj:t stadfästade den 30 Juni
1873 (Se Sv. Förf:s-Samling M 10).

71)

4. Karlstads Sparbank:

Stiftades den 22 Mars 1822 vid ett i fastingsmarknaden uti Kristine-
hamn då hållet sammanträde af Landshöfdingen J. A. Vingård med
denna banks grundläggare, hvilka dervid antogo "regler för inrättnin-
gen och valde direktörer¹⁾". Nu gällande stadgar äro af Kongl. Maj:ts
Befallningshafvande faststälde den 26 September 1872.

Vid 1875 års utgång upgick vid hufvudkontoret insättningsfon-
den för 6,567 motböcker till 1,411,035 kr. 65 öre; och vid 38 hit-
hörande sockenkomitéer för 4,612 motböcker till 745,577: 24, eller
tillhopa till 2,156,612 kr. 89 öre. Hjelpfonden vid samma års slut,
deri likväl inbegripen stadsfastigheten med inventarier, upgick till
121,526: 76.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Landskamr. A. Andersson.	<i>Ord. Ledam.:</i> f. d. Kronofogden G. M.
<i>Ord. Ledam.:</i> f. d. Rådmannen A. F.	Nygren. R. V. O.
Bergman.	Handl. P. F. Broman.

¹⁾ Se Hushållnings-Sällskapets Åreber. för 1822 sid. 7.

<i>Ord. Ledam:</i> Handl. J. A. Kruckenberg.	<i>Suppleanter:</i> Kapt. A. von Mentzer.
" Regts-Auditören P. A. Rydberg.	" Lekt. A. G. Klingberg.
" Råtm. C. Hultman.	<i>Kamrerare:</i> C. F. Hamberg.
" Provincial-Läkaren A. F. Ramström.	<i>Bokhållare:</i> A. Erikson.
	<i>Vaktmästare:</i> J. Back.

(72) 5. **Kristinehamns Sparbank.**

Inrättades år 1842 och dess första reglemente är af den 1 Januari 1843. Det nu gällande är af den 17 September 1848. År 1856 funnos i denna bank insatte: 114,252: 14. och hjälpfonden utgjorde vid samma tid 3,715 kronor. Vid 1875 års utgång utgjorde insättningsfonden ett belopp af 654.718 kronor 56 öre och hjälpfonden 60,142: 01. Delegarnes antal vid samma tid upgick till 3,312 personer. Under loppet af år 1875 hafva insättningar skett för tillhoppa 119,391: 72 samt uttag för ett belopp af 79,251: 97.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Vågm. J. E. Andersson.	<i>Ledamöter:</i> Landtbr. C. M. Södergren.
<i>Ledamöter:</i> Häradsh. S. Löwenhielm.	" Handl. G. A. Kuylenstjerna.
" Handl. L. Rydberg.	<i>Bokförare:</i> Rådmannen J. J. Jern.
" Handl. J. C. Wiegandt.	<i>Ombudsman:</i> Rådmannen A. R. Geijer,
" f. d. Bryggaren E. Bergsten.	v. Häradshöfding.

(73) 6. **Vestra Vermlands Sparbank i Arvika.**

Stiftades år 1855. Efter inbjudning af dåvarande Apotekaren i Arvika J. V. Blomén sammanträdde derstädes den 3 December sagde år åtskillige af ortens män, hvilka såsom denna Sparbanks grundläggare tecknade sig för en grundfond af 1,270 kronor, och erhöilo Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes fastställelse den 10 April 1856.

Det nu gällande, förnyade reglementet är af den 15 Mars 1873. Bankens delegare upgingo vid 1875 års början till ett antal af 1,938 personer, och vid samma tid utgjorde sparbankens grundfond 10,076: 46 samt insättningsfonden 216,362 kr. 86 öre.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Kronof. A. L. Sundblad.	<i>Ledamot:</i> Färgaren P. Persson.
<i>Ledamöter:</i> Handl. L. P. Svensson.	<i>Suppleanter:</i> Bryggaren C. E. Rulcher.
" Handl. C. G. Rytterström.	" Skomak. J. Andersson.
" Hattmakaren Ö. Vallin.	<i>Kamrerare:</i> Fanjunkaren och Svärds-
" Landtbr. M. F. Naclér.	mannen E. R. Ullmark.
" Garfvaren J. Lindholm.	

(74) 7. **Sunne Sparbank.**

Denna sparbank stiftades 1856, omfattar endast Fryksdals Nedre Tingslag och har sitt säte i Sunne socken. Nu gällande reglemente är fastställt af Kongl. Maj:ts Befhde den 16 Maj 1856. Banken hålles öppen för insättning hvarje söndag, men vid de större helgerna, annandagen emellan kl. 9—10 före middagen. Styrelsen sammanträder, för afgörande af förekommande frågor, 1:a söndagen i hvarje månad, efter gudstjänstens slut. Styrelsens ledamöter äro turvis jourhafvande 2:e månader hvardera. Vid 1875 års slut upgick insättningsfondens behållning till 196,927: 51; samt hjälpfondens till 13,111: 08.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Brukseg. L. Hellstedt på Skarped.	<i>Ledamöter:</i> Krono-Länsman A. Vahl-
	trand (adr Ufsby: Sunne).

<i>Ledamöter:</i> Handl. O. Johnsson på Sundsvik.	<i>Ledam:</i> Hemmansegaren P. Åslund i Gälserud.
„ Nämndem. J. Persson i Skäggeberg.	„ Hemmansegaren J. Persson i Kalleboda.
„ Hemmanseg. J. Jansson i Gunnerud.	„ H:seg. P. Fryk i Tjustersby.
	<i>Räkenskapsförare:</i> L. Andersson.

(75)

8. Nedre Ulleruds Sparbank.

Denna Sparbank stiftades 1864, hvarvid jordegare inom Nedre Ulleruds socken, för bildande af grundfond, sammanskjöto en summa af 348 kr. 38 öre. Nu gällande reglemente är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt den 10 Februari 1864. Vid 1875 års början uppgick insättningsfonden till 152.200 kr. 38 öre och reservfonden till 2,558 kr. 57 öre, och delegarnes antal utgjorde vid samma tid 486 personer. För alla medel, som insättas i sparbanken, har Nedre Ulleruds kommun åtagit sig ansvar, sedan styrelsen för hvarje års förvaltning erhållit ansvarsfrihet. Bankens principaler och delegare hafva en årlig sammankomst; och styrelsen sammanträder en gång i månaden för löpande ärendens behandling. Styrelsepersonalen turar att vara jourhafvande en månad i sender. Insättningar få ske hvarje söndag, efter gudstjenstens slut, i sockenstugan.

Styrelse:

<i>Ordförande:</i> Bruksförv. C. Gripenberg på Mölnbacka.	<i>Ledam.:</i> Nämndem. J. M. Nilsson, Deije.
<i>Ledamöter:</i> Öfverste-Löjtn. H. O. Falk på Katrineberg.	„ Kyrkovärden S. Svensson i Arnästorp.
„ Maj. O. Örn på Qvarntorp.	„ f. d. Kronofjerdingsmannen C. Jonsson i Torp.
„ Bruksegaren A. Geijer på Deijefors.	<i>Räkenskapsförare:</i> Bruksförvaltaren C. Gripenberg.

(76)

9. Filipstads Sparbank.

Denna bank stiftades år 1826 och dess ursprungliga reglemente är af Kongl. Maj:t stadfästadt den 23 Mars s. å., men det nu gällande är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt den 20 Januari 1874. Vid 1875 års slut uppgick insättningsfonden till 700,741 kr. och hjälpfonden till 52,875: 62, och delegarnes antal vid samma tid utgjorde 2,725 personer.

Sparbanken, som hyrer lokal uti Becker & Janssons hus, är öppen för insättning och uttag sista helgfria dag i hvarje vecka emellan kl. 2—4 e. m.

Styrelse:

<i>Ordf.:</i> Handl., Rådm. N. Hasselblad.	<i>Ledam.:</i> Kamreraren C. J. Kallstenius.
<i>Ledamöter:</i> Brukseg. A. L. Sundqvist.	„ Stadskassören G. Kallstenius.
„ Rådm. J. P. Carlström.	„ Handlanden C. F. Dahlström.
„ Handlanden A. Becker.	
<i>Kamrerare:</i> Handlanden N. Hasselblad.	

(77) ENSKILDES JERNVÄGAR inom VERMLAND.

1. Bergslagernas Jernvägs-Aktie-Bolag.

Kongl. Maj:t har den 26 September 1871 beviljat koncession för jernväg från Falun till Göteborg med bibanor och den 27 Januari 1872 har Bolags-Ordning blifvit af Kongl. Maj:t fastställd. Aktiekapi-

talet är bestämdt till minst fyra och högst aderton millioner, hvarje aktie lydande å 200 kronor. Bolagets Styrelse, af hvilken minst $\frac{2}{3}$ -dolar skola vara svenske undersåter, skall hafva sitt säte i Göteborg. Ordinarie bolagsstämma hålles der årligen i Maj månad å dag, som Styrelsen bestämmer.

Bolaget har erhållit rättighet att bygga fem jernbanor, nemligen:

1. Från staden Falun — till Ludvika station å Vessman—Barkens jernväg;
2. Från Ludvika eller annan tjenlig punkt å Frövi—Ludvikabanan till Kils station å Nordvestra Stambanan;
3. Från Kil, vester om sjön Venern — till Göteborg;
4. Från lämplig punkt å nyssnämnde Andre Jernvägslinie — till den under bygnad varande Nora—Karlskoga Jernvägen, samt
5. Från Dalelflven vid Domnarfvet — till Insjön i Dalarne.

Enligt förut nämnda Kongl. koncession har bolaget skyldighet att hafva fullbordat arbetet så tidigt, att trafik kan öpnas: å första linien — den 31 December 1875; å 4:de linien — den 31 December 1876; å andra och femte linierne — den 31 December 1879 samt å 3:de linien — den 31 December 1882.

Jernvägens spårvidd är:	4.83 fot;	och hithörande jernbanors längd är:
Falun—Göteborg:	44.89 mil;	anläggningskostnad 42,657.240 kr.
Borlänge—Insjön:	3.48 ..	dito 3,419.648 ..
Daglösen—Filipstad:	0.82 ..	dito 565.434 ..

Summa väglängd 49.09 mil; anläggningskostnad 46,642.322 kr.

Styrelse:

Ordförande: Grosshandl. J. Dickson, Göteborg.	Ledamöter: Brukseg., Frih. S. Fleetwood, Upsala.
vice Ordf.: Häradshöfd. M. T. Berger, Göteborg.	„ Grosshandl. D. O. Francke, i Göteborg.
Kronans Omb.: Landshöfd. A. Bergström i Örebro.	„ G. Lundhqvist.
Ledamöter: Brukseg. E. G. Danielsson på Uddeholm.	„ Bank-Direktör T. Manheimer i Göteborg.
„ General-Konsul H. Davids-son, Stockholm.	„ Majoren J. G. Richert i Göteborg.
„ Grosshandl. E. Delbanco, i Göteborg.	„ Grossh. V. Röhss i Göteborg.
„ Konsul O. Ekman i Göteborg.	„ Bank-Direkt. A. O. Val- lenberg i Stockholm

Byggnads-Chef o. Verkställande Direkt.:

Frih. A. G:son Leijonhufvud.

Kamrerare: J. G. Strömberg.

Kassör: V. Berg.

Förrådsförbaltare: L. C. Videll.

Byrå-Ingeniör: A. H. Almlöf.

Ban-Afdelningen:

Ban-Direktör: Kapten D. Insulander, Filipstad.

Ban-Afdelningen:

Ban-Ingeniör i Vermland: G. A. Lundroth, Filipstad.

Maskin-Afdelningen:

Maskin-Direktör: A. V. Molin, Göteborg.

Trafik-Afdelningen:

Kapten A. G. Svedelius, Filipstad.

Stations-Föreståndare:

(å banan Kil—Filipstad).

vid Deije: J. D. Simonsson.

„ Molkom: P. H. Bagge.

„ Lindfors: J. R. Robertsson.

vid Geijersdal: F. Frodig.

„ Daglösen:

„ Herrhult: Löjtn. V. Meurling.

i Filipstad: Stationsinspektör: H. Lundgren. Kontrollör: V. E. Lundgren.
 Kontors-Skrifvare: V. A. Cederberg.
 Kontrollör: J. Andersson.

(78) 2. Östra Vermlands Jernvägs-Aktie-Bolag.

Under den 9 Maj 1873 har Kongl. Maj:t gifvit koncession för anläggande af jernväg från Nordvestra Stambanan vid Kristinehamn till Persberg, med bibanor till Gammalkroppa och Finshyttan i närheten af Filipstad, och skall denna bana vara fullbordad före 1877 års utgång. Östra Vermlands Jernvägs-Aktie-Bolag har af de förut varande äldre bolagen inköpt: Kristinehamn—Sjöändans jernväg, Kroppa jernväg af Kroppa Jernvägs- och Sjötransport-Aktie-Bolag, Bjurbäcks kanal och Yngs-Daglöse jernväg af Filipstads Trafik-Aktie Bolag. De äldre jernbanorna hafva blifvit uprifna, hvaremot Bjurbäcks-kanalen fortfarande begagnas för trafiken.

Den nya jernbanan leder från Kristinehamn öfver Storfors, Nykroppa och Gammalkroppa dels till Persbergs grufvor och dels med utgrening från stationen Nyhyttan 0,5 mil norr om Gammalkroppa till Filipstad och Finshyttan, der den sammanträffar med Filipstads Norra Bergslags jernväg. Längden af banan i sin helhet är 6,3 mil, och banan är bredspårig (= 4.83 fot) eller lika med statens banor.

Bandelen Kristinehamn—Gammalkroppa 4.5 mil öppnades för allmän trafik hösten 1875, och återstoden af banan den 1 December 1876. Aktieteckningen upgår till 1,700.000 kronor och obligationslån är af bolaget taget till belopp 3.150,000 kronor.

Längdfördelningen emellan Stationerna å denna bana är följ:

	Kristinehamn.	Nyssundet.	Storfors.	Nykroppa.	Herrhult.	Gammalkroppa.	Nyhyttan.	Persberg.	Filipstad.
från Kristinehamn									
till Nässundet mil	1.6								
„ Storfors „	2.7	1.1							
„ Nykroppa „	3.8	2.2	1.1						
„ Herrhult ¹⁾ „	4.1	2.5	1.4	0.3					
„ Gammalkroppa „	4.5	2.9	1.8	0.7	0.4				
„ Nyhyttan ²⁾ „	5.	3.4	2.3	1.2	0.9	0.5			
„ Persberg „	5.6	4.	2.9	1.8	1.5	1.1	0.6		
„ Filipstad „	5.5	3.9	2.8	1.7	1.4	1.	0.5	1.1	
„ Finshyttan „	5.7	4.1	3.	1.9	1.6	1.2	0.7	1.3	0.2

Vid Kristinehamn, der Östra Vermlands-banans station kallas Kristinehamns Nedre Station, tillsättes Stationsföreståndare af Statens trafik-styrelse, emedan Staten sköter trafiken vid densamma, och vid Herrhult af Bergslagens Jernvägs Aktie-Bolag, emedan sistnämnda bolag för egen del och för Östra Vermlands-bolaget skall sköta trafiken derstädes.

¹⁾ Vid Herrhult korsar Östra Vermlands-banan Bergslagens bana Falun—Kil.

²⁾ Från Nyhyttan grenar sig vägen till Persberg åt ena sidan och till Filipstad och Finshyttan åt den andra.

Styrelse:

Ordförande: Brukseg. G. Vahlund.
vice Ordf.: Borgmästaren C. H. Nordenfeldt, som tillika är Verkställande Direktör.
Ord. Ledam.: Kammarh. O. Nordenfeldt.
 „ Brukseg. J. Herlenius.
 „ Ban-Direktören J. Norr-

man, som tillika är Öfver-Ingeniör och Trafik-Chef.
Suppleanter: Ingeniören H. Asplund, som tillika är Maskin-Ingeniör.
 „ Vågm. J. E. Andersson.
 „ Häradsb. S. Löwenhielm.

Byråns Tjenstemän:

Öfe.-Ingen. o. Trafik-Chef: J. Norrman.
Linie-Ingeniör: A. Vadman.
Byrå-Ingeniör: Löjtnanten H. Friberg.

Maskin-Ingeniör: H. Asplund.
Materialförvaltare och Trafik-Chefs-Assistent: A. Brandtberg.

Stations-Föreståndare:

vid Kristinehamn: J. V. Lindblom.
 „ Nässundet: J. Ohlman.
 „ Storfors: A. Hedström.
 „ Nykroppa: J. Berg.
 „ Herrhult:

vid Gammalkroppa: C. Claesson.
 „ Nyhyttan: E. Fältqvist.
 „ Persberg: M. Petersson.
 „ Filipstad: K. Christiansson.
 „ Finshyttan: E. Björkman.

(79) 3. Filipstads N:a Bergslags Jernvägs-Aktie-Bolag.

Stadfastadt 9 Maj 1873.

Bolagets ändamål är: att anlägga och trafikera jernväg från Filipstad norrut förbi Finshyttan, Enggrufvorna, Agegrufvorna och Finnmossegrufvorna samt Nordmarks hytta och grufvor till den i trakten af Nordmarks prestgård från Tabergs och Nordmarks odalfälts grufvor utgående jernväg, som Uddeholms Aktie-Bolag anlägger till Mökärnshyttan och vidare norrut, samt att derigenom sammanbinda sistnämnda jernväg med den jernbana, som Bergslagens Jernvägs-Aktie-Bolag anlägger vester om sjön Daglösen från Daglös-edet nära Asphyttan till Filipstad.

Jernvägens spårvidd är 3 fot, och längd 1,6 mil samt anläggningsekostnaden omkring 80,000 kr. Aktiekapitalet utgör 300,000 kr. fördelade på 15,000 aktier à 200 kr. till viss man. Arbetet å banan började i Januari 1874 och fullbordades på ungefär 2 år, så att banan öppnades för allmän trafik den 3 April 1876. Å denna bana finnas följande stationer:

Filipstad, som är gemensam med Bergslagens jernvägs-stationer stades, till Finshyttan, der stationen är gemensam med Östra Vermlands Jernvägs 0,2 mil.
 „ Enggrufvorna 0,4 „
 „ Fogdhyttan, stationsbyggnader ännu ej uppförda 1,0 „
 „ Finnmossen 1,3 „
 „ Nordmark, gemensam med Uddeholms Bolags Jernvägs-station 1,6 „

Denna bana har ett sidospår af 1,000 fots längd från Finnmosse station till Finnmosse grufvor, af jernvägsbolaget bekostadt; samt ett sidospår från Finshytte station till Finshytte masugn, 1,300 fot långt, som bekostats af egaren till förenämnde masugn, Bygmästaren O. Bergström.

Styrelse:

Ordförande: Brukseg. J. F. Geijer på Lindfors.
Verkst. Direktör: Brukseg. C. R. Geijer i Filipstad.

Ledamot i Styrelsen: Bergmästaren A. Sjögren i Filipstad.

Tjenstemän:

t. f. Trafik-Chef: C. J. Fogelqvist i Filipstad.
Kamrer och Kontrollör: t. f. Trafik-Chefen C. J. Fogelqvist.

t. f. Ban-Ingenjör: Stations-Inspektoren O. Frändberg.

Stations-Föreståndare:

vid Filipstad: G. Erdman.
 „ Finshyttan: E. A. Björkman.
 „ Enggrufvorne: L. Grön.

vid Fogdhyttan: F. Ståhl.
 „ Finnmossen: O. Frändberg.
 „ Nordmark: J. Jonsson.

Denna jernbana korsar 0,1 mil norr om Filipstad Daglösen—Lersjö-hästabanan, som numera eges af Östra Vermlands Jernvägs-Aktie-Bolag.

Utom hästabanan Daglösen—Lersjön, finnas åtskilliga små hästabaner inom Fernebo Härad, nemligen: en vid Långbans-ände, som eges af Lesjöfors Bruks Aktie-Bolag; en vid Lervik, emellan Långban och Yngen; samt en emellan Yngen och Daglösen, hvilka sistnämnde dock förmodas skola snart nog uprifvas. En mindre hästabana finnes äfven inom Rämmens socken.

80) 4. **Uddeholms Aktie-Bolags Jernväg.**

För åstadkommande af lättare kommunikationer har Bolaget på egen bekostnad och hufvudsakligen å egen mark genom Råda och Gustaf Adolfs socknar i Nedre Elfdals härad och Nordmarks socken i Fernebo härad anlagt en smalspärig jernbana, med spårvidd af 3 sv. fot, för att från Nordmarkshyttan medelst derifrån utgående Filipstads Norra Bergslags Jernvägs-Aktie-Bolags bana till Filipstad, komma i omedelbar beröring med och anslutning till Bergslagens och Östra Vermlands jernvägar, som leda till Nordvestra Stambanan, den förra vid Kil, den senare vid Kristinehamn. Denna Uddeholms Bolags enskilda jernbana utgör i längd 6,9 mil, är redan färdig för trafik och har följande stationer:

från Taberg till Nordmarksberg 0,1 mil.	från Hagforsen till Uddeholm 0,2 mil
derifrån till Nordmarken . . . 0,4 „	derifrån till Sjögränd . . . 0,2 „
„ till Mokärnshyttan . . . 1,1 „	„ till Edeback (bibana) 0,4 „
„ till Geijersholm . . . 2,2 „	„ till Skymnäs . . . 1,2 „
„ till Skattkärr (bibana) 0,1 „	
från Geijersholm till Hagforsen 0,5 „	Summa 6,9 mil.

Vid 1876 års slut utgöres rörliga materielen af 250 godsvagnar och 5 lokomotiver. Meningen lära vara att begära kongl. koncession å banan, som sedermera göres tillgänglig för allmänheten och blir från Skymnäs en vigtig utfartsväg för Vester-Dalarnes befolkning.

Jernvägsbyggnads-ingenjörer och tjenstemän vid denna bana äro:

Arbets-Chef: Ingenjören E. Nordvall. | *Kassör:* J. E. Edén.

Biträdande Ingenjör: G. Dahl. | *Trafik-Chef:* F. Nordvall.

Stationshus äro nybyggda, men stationsföreståndare ännu icke antagna.

(81) 5. **Nora—Karlskoga Jernväg.**

Under den 22 Augusti 1871 har Kongl. Maj:t gifvit koncession för anläggande af den äldre linien, benämnd Karlskoga—Nora Jernväg; och sedermera den 11 September 1874 för den i sammanhang dermed varande linien Karlskoga—Otterbäcken ¹⁾).

¹⁾ Denna jernväg är dragen jemväl genom Vermland, såsom stationerna Håkanbol, Konsterud och Vermlands-Säby utvisa, och derföre har redogörelsen för banan i sin helhet här funnit plats.

Å den äldre linien började bygnadsarbetet år 1871 och å den andra linien år 1875 samt slutade den 29 Juli 1876, då hela linien, hvilken, tillsammans med bibanor, utgör en väglängd af 10,8 mil. öppnades för allmän trafik.

Å denna bana i sin helhet finnas följande stationer med dessa distansförhållanden:

från Gyttorp,	derifrån afståndet till Nora	utgör	0,5 mil.
„ Striberg.	„ Gyttorp	„	0,7 „
„ Pershyttan	„ d:o	„	0,2 „
„ Bengtstorp	„ d:o	„	0,5 „
„ Vikersvik	„ Bengtstorp	„	0,2 „
„ Kortfors	„ Vikersvik	„	1,3 „
„ Granbergsdal	„ Kortfors	„	0,6 „
„ Bofors	„ Granbergsdal	„	0,8 „
„ Karlskoga	„ Bofors	„	1,4 „
„ Häkanbol	„ Karlskoga	„	0,9 „
„ Konsterud	„ Häkanbol	„	1,0 „
„ Vermlands-Säby	„ Konsterud	„	1,0 „
„ Gullspång	„ Verml:s-Säby	„	1,2 „
„ Otterbäcken	„ Gullspång	„	0,5 „
			Summa 10,8 mil.

Styrelse:

Verkställande Direktör: C. Lindberg,	Ledamöter: C. G. Oxelufvud. Major,
Brukseg., R. N. och O V., Liljedal.	R. S. O., Karlstad.
Ledamöter: P. E. Lagerhielm. Brukseg.	„ A. Kinberg. Bruksegare.
R. N. och V. O.	„ J. Millar. Grosshandlare.
„ C. F. af Geijerstam. Bruks-	Sekret. o. Ombudsm.: Krono-Länsm.
egare. Ribbingsfors.	V. Haques, Storängen; Bofors.

Byråns Tjenstemän:

Trafik-Direktör: J. Adler.	Kassör: E. Nycander.
Kontrollör: V. Hedberg.	Bokhållare: A. Borgman.
Förrädsförraltare: J. Berg.	Telegrafist: C. F. Eklund.

Stations-Föreståndare:

vid Striberg: H. Andersson.	vid Bofors: A. T. Olson.
„ Gyttorp: C. A. Mattsson.	„ Häkanbol: E. G. M. Bergström.
„ Bengtstorp: V. Norman.	„ Konsterud: A. G. Lundal.
„ Vikersvik: F. O. Petersson.	„ Vermlands-Säby: G. E. Söderberg.
„ Kortfors: A. V. Sköldberg.	„ Gullspång: S. Drakenberg, t. f.
„ Granbergsdal: C. F. Mattsson.	„ Otterbäcken: C. O. Carlsson.

SJÖ-KOMMUNIKATIONER.

1. Anstalter för Segelfartens förbättrande å sjön Venern.

Sjön Venerns stränder, för så vidt de tillhöra Vermland, utgöra en sträckz af nära 16 mil. Vid Karlstad, Kristinelhamn, Seffle, Borgvik, Norselvens utlopp och Skattekärr äro för sjöfarten å Venern allmänt begagnade hamnar. För segelfartens förbättrande i denna sjö finnes en Direktion, hvilken enligt Kongl. Brevet 24 Nov. 1813 skall bestå af ledamöter, valde från alla vid Venern belägna städer samt från Göteborg och bland bruks- och fartygs-egare i Vermland, och har sitt säte i Karlstad.

Direktionen ombesörjer i sådant afseende inrättandet af fyrar och båk-
 ar, utsättandet af andra sjömärken, samt antager och aflönar be-
 vakare och lotsar. Till bestridande af härför erforderliga utgifter eger
 Direktionen, enligt af Kongl. Maj:t fastställd taxa, att upbära afgifter
 för fartyg och gods af trafikanter på Venern.

Under fem-års-perioden 1866—1870 utfördes följande arbeten:
 år 1867 fördjupades medelst muddring och sprängning segelrännan
 emellan Aspholmen och skäret Tallen, hvilken segelränna vid 1868
 års början uppläts till allmänhetens begagnande. År 1867 anlades en
 fyr å Risnäs-udden och år 1870 fullbordades tyren vid Lakholmen.

För seglationens betryggande å Venern voro år 1870 anställda:
 26 lotsar och prickhållare, hvilka aflönades med 1,307 kronor och un-
 der sin vård och tillsyn hade 458 prickar, 1 boj och 116 fasta sjö-
 märken. Fyrarnes antal upgick 1870 till 19 stycken, hvilka sköttes
 af 13 fyrvaktare, tillsammans aflönade med 2,310 kronor. Ärliga
 kostnaden för fyrarnes underhåll med olja och annat lysämne beräk-
 nades till 60 kannor för hvardera.

Under femårsperioden 1871—1876 hafva följande arbeten blifvit
 verkställda: År 1871 nybygdes fyrarne vid Lidköping och Hellekis-hamn,
 och påbörjades uprensning samt muddring af Åsunda-sundet (emellan
 Segersta-landet och Åsunda-ön), för att bereda kortare väg från Ås-
 fjärden och Norselven till Skoghall. År 1872 fullbordades nyssnämnda
 muddrings-arbete till nio fots djup vid Venerns lägsta vattenstånd
 (eller 11 fot vid Sjötorp) och utprickades farleden genom sundet vid
 Skoghall. Derjemte blef ett nytt farvatten uptaget från Östra Venern
 till Bottviken (emellan Kristinehamn och Karlstad) samt utprickades
 och en ny fyr upfördes å Hammarö-Skage. År 1873 upfördes 2:ne
 nya fyrar å de s. k. Bast-ungsbergen vid Venersborg, för att under-
 lätta inseglingen nattetid i denna stad. År 1874 upfördes en
 ny fyr på norra udden af Djur-ön. År 1875 undersöktes Uller-
 sundet emellan Kollands-ö och fastlandet, hvarjemte uprättades karta
 och kostnadsförslag i och för en tillämnad uprensning af nämnda sund.
 Enahanda arbete skedde i Kilmar-sundet emellan Kalf-öarne och Tors-ö,
 för att bereda inomskärs-segelled från Sjötorp genom dessa båda sund
 till närheten af Venersnäs i Dalbo-sjön. Under år 1876 har en ny
 fyr på Vestra Sätters-holmen blifvit nybygd i och för lättnad vid in-
 segling till Karlstad och ett böningshus uppfördt för lotsen på Viksnäs-
 udde, belägen i vester från Mariestad. Äfvenledes har undersökning
 skett å segel-leden ifrån Sjötorp förbi inloppet till Mariestad och vi-
 dars till Kinnekulle och Ullersundet och har denna farled befunnits an-
 vändbar för dagsegling, hvadan erforderliga säkerhetsanstalter såsom båk-
 ar, bojar och prickar äro under uppsättning. Dessutom verkställas ärligen
 nödiga reparationer å fyrar och öfriga säkerhetsanstalter å Venern.

För närvarande finnas å Venern: 78 lotsar och prickhållare, som
 under sin vård hafva 1,227 prickar, 296 fasta sjömärken (de senare
 bestående af timrade känningsbåkar, spirbåkar, stänger med tafflor och
 kalkade kummel) samt 12 stycken bojar. Aflöningen för ofvannämnda
 personal, enligt med denna betjening uprättade kontrakt, upgick
 för år 1875 till 3,995 kronor.

Fyrarnes å Venern antal utgör för närvarande 38 stycken, hvilka underhållas af seglationsfondens kassa och skötas af 29 fyrvaktare, emellan 9 fyrar äro så kallade dubbelfyrar. Aflöningen för fyrvaktningen utgjorde för år 1875 ett belopp af 4,808 kr., som utgår af seglationskassan.

Utom dessa 38 fyrar finnas: *2:ne hamnfyrar* vid Venersborg, hvilka underhållas af Trollhätte Kanal-Bolag; *en hamnfyr* vid Sjötorp, hvars underhåll bekostas af Göta Kanal-Bolag, samt *en fyr* å Hjortudden, bekostad och underhållen af Kongl. Lots-Styrelsen.

Förteckning å fyrarne på sjön Venern.

1) Vid Sjötorp	1.	19) Vid Stavik	1.
2) „ Hornäs-Udde	1.	20) „ Risnäs-udde	1.
3) „ Fellholmen	2.	21) „ Skoghall	1.
4) „ Borhallsudde	1.	22) „ Hammarö-Skage	1.
5) „ Bromö, Norra Sundet ,	1.	23) „ Vestra Sättersholmen . .	1.
6) „ do Södra Sundet . . .	1.	24) „ Söo-koja	1.
7) „ Smörhyttan ,	1.	25) „ Vålösund	2.
8) „ Hellekis	1.	26) „ Lakholmen	1.
9) „ Lidköping	1.	27) „ Djuro	1.
10) „ Nafven	1.	28) „ Stångudden (Lurö) . . .	2.
11) „ Bastungen	2.	29) „ Trädgårdsholmen	2.
12) „ Gälls-udden	1.	S:a af seglationskassan bekostade 38.	
13) „ Vingarn	2.	Hvartill komma:	
14) „ Fogdens	1.	30) Vid Hjorten	1.
15) „ Duse-Udde	2.	31) „ Venersborg	2.
16) „ Hösbacksholme	2.	32) „ Sjötorp	1.
17) „ Gunnarsholmen	2.	Summa Fyrar 42.	
18) „ Stora Klubben	1.		

Dirktion:

Utsedd af Bruks-Societeten.

Ordförande: Kammarh. C. A. Sköldebrand, R. N. O., tillika Verkställande Direktör.

Ledamöter: Brukseg. A. Almqvist (adr. Hjerpetan; Karlstad).
 " Anghätsbefälhafvaren T. Roberg (adr. Göteborg).
 " Skeppsred. J. A. Storch, för Venersborg.
 " F. d. Vågm. C. F. Lundell (adr. Kroppkärr; Karlstad), för Karlstad.
 " Vågmästaren J. E. Andersson, för Kristinehamn.
 " Rådmannen O. G. Petersens, för Mariestad.
 " Handlanden O. Nyman, för Lidköping.

Ledamöter: Vågmästaren P. Larsson R. V. O., för Åmål

Utsedd af Fartygsägare:

Ledamöter: Brukseg. J. Herlenius, R. N. O., tillika Verkställande Direkt. (adr. Storfors).
 " Brukseg. G. A. Vall (adr. Göteborg).

Tjenstemän:

Sekreterare och Kassör: Landskamreren och Ridd. A. Anderson. Karlstad.

Chef för Venerns Östra Lots-distrikt: Löjtnanten C. J. Strömberg, som disponerar ångfartyget Polstjernen.

Chef för Venerns Västra Lots-Distrikt: f. d. Sjökaptenen J. Olsson.

(83) **2. Forshaga Kanal — Dejefors Jernväg.**

År 1853 öfverenskommo de större trafikanterne å Klaraelf (såsom Uddeholms-, Mölnbacka- och Elfsbacka Bolag, samt bruksegarne vid Qvarntorp, Dömle, Lindfors, Brattfors, Kärn, Fösked, Ransäter m. fl.) att begära hos Kongl. Maj:t statsanslag, för att kunna bygga kanal med slussar förbi vattenfallen vid Dejefors och Forshaga i Klara-elf; och samma års Riksdag, der motion derom väcktes, biföll saken i så

mätto, att ett amorteringslån erhöles till belopp 150,000 kronor. År 1855 bildades bolag under benämning: *Deijefors—Förshaga Slussverks-Bolag*. Aktiekapitalet bestämdes till 150,000 kronor, fördelat på 500 aktier à 300 kronor. Arbetet började samma år vid Förshaga och kanalen, som har en längd af 1,450 fot. öppnades för allmän trafik den 1 Maj 1858. Under tiden hade kanaliseringsarbetet vid Deijefors fortgått, men år 1860 fann bolaget aktiekapitalet otillräckligt för arbetets fullföljande och ingick till samma års Riksdag med begäran att, med bibehållande af det redan erhållna amorteringslånet, få anlägga jernväg förbi vattenfallet vid Deijefors i stället för byggandet af kanal med slussar. Denna ansökan bifölls och ny arbetsplan fastställdes. hvarefter jernvägsanläggningen började och fullbordades så, att denna bana på en sträcka af 2.100 fot kunde den 1 Maj 1863 öppnas för allmän trafik. År 1866 konstituerades gamla bolaget till *Aktie-Bolag* med benämning: *Deijefors—Förshaga Jernvägs- och Slussverks-Aktie-Bolag* och erhöles bolagsordning af Kongl. Maj:t fastställd den 10 Dec. 1866. Aktieegarnes antal utgör 18 med 500 aktier, af hvilka Uddeholms bolag ensamt har 300.

Den enda skuld detta nya bolag har, är det erhållna statslånet 150,000 kronor, hvaraf vid 1875 års utgång återstodo 66,986: 99.

Under nyss nämnda år har bolagets inkomster i upburna afgifter för jernbanan varit 11,408 kr. och för kanalen vid Förshaga 18,480 kr. eller tillhopa 29,488 kr. Under samma år hade å jernbanan fraktats 394,620 kbft plank och bräder, 44,095 kbft spannmål, 10,258 kbft sill och salt, 25,648 kbft stenköl och kokes, 2,878 kbft kalk och cement, 139,196 ctr jern af alla slag, 12,401 st. tegel samt 12,000 ctr diverse gods; och å Förshaga kanal har fraktats 1,408,610 kbft plank och bräder, 50,443 kbft spannmål, 12,047 kbft sill och salt, 48,233 kbft stenköl, 9,976 kbft kalk och cement, 16,336 kbft kastved, 218,738 ctr jern, 44,705 ctr jernmalm, 653 stigar träkol, 85,350 st. tegel, 555 tolfter timmer, 14,000 ctr diverse gods m. m.

Alla trafikanter hafva års-räkning med bolaget och deras likvider ske till Verksställande Direktören, som är Bruksegaren K. V. Geijer (adr. Karlstad).

Kassörer och Räkenskapsförare äro:

vid Deijefors: Bruksförvaltaren F. C. Rinman.

vid Förshaga: Faktoren O. Jonsson.

(84) 3. Klarelfvens Vattendrag.

Seden att flotta timmer på Klarelfven och dess bifloder utföre till Venern är mycket gammal, ja till och med att en bestämd ordning trafikanterne emellan angående sjelfva flottningen går tillbaka till före medlet af förra århundradet; men det har icke lyckats kalenderns utgifvaro att kunna samla bidrag till en historik, helst sådant bordt återfinnas i länsarkivet och detta till stor del gick förloradt vid Karlstads brand. Således har han nu måst nöja sig med att endast kunna upgifva det nuvarande förhållandet.

Timmerhandlare, för att erhålla ordning och reda sins emellan och för att förekomma de tvistigheter, hvilka vid timmerflottningen

eljest så lätt kunna upkomma, hafva ingått en förening, som har till ändamål att för gemensam räkning drifva timmerflottning med dertill hörande arbeten. Det nu gällande reglementet härför är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet den 23 Februari 1872 fastställt.

Enligt detta reglemente skola alla, som låta master, spiror, bjelkar, sågblockar och hustimmer, utan flott-läggning framflyta på vattendragen och sammanblandas med andras virke, vara skyldige deltaga i gemensam flottning, hvarmed förstås allt det arbete, som under vattenflöden användes äfvensom de kostnader och anstalter, hvarigenom trävarornas obehindrade och skyndsamma framflytande förbi strömfall och bankar befordras. Kostnaden för flottningen fördelas på virket efter fastställt grund, som närmast öfverensstämmer med effekternas inbördes värde samt den större eller mindre svårighet de vid flottningen förorsakat.

Timmerhandlare eller den, för hvars räkning skogseffekter på vattendragen framflyta, skall deltaga i gemensamma flottningskostnader, i förhållande dels till kvantiteten af det honom tillhöriga, framflottade virket och dels till större eller mindre sträcka af hufvudelfven och dess tvåreelfvar, hvarå virket framflutit. Derföre åligger det en och hvar timmerhandlare att årligen senast den 1 Nov., till flottchefen aflemma upgift å det virke, som under förutgångna året blifvit för honom inmärkt jemte upgift å orten, der det skett och hvilka upgifter, när så påfordras, böra med ed styrkas.

Timmerhandlare sjelfve bestämma Klarelfvens och dess tvåre-elfvars indelning i vissa distrikter, inom hvilka totalbeloppet af der använde kostnader fördelas på allt det virke, som inom distriktet blifvit framflottadt.

För närvarande finnas 6 sådana flottningsdistrikt, hvilka omfatta tillsammans en flottnings-väglängd af 120 mil.

Hvarje timmerhandlare är förbunden att till Flott-Chefen uppgifva det eller de märken, hvilka han för sitt virke begagnar och nytt märke må ej användas förr, än det blifvit af flottnings-chefen godkänt. Virke, som är omärkt eller försedt med okänd eller med ett, enligt hvad ofvan är sagdt, icke legaliseradt märke, skall qvarhållas vid den länsa, der det anträffats, intill dess egaren anmälur sig eller eljest blifver känd. För sådant virke erlägges den högre flottnings- och länse-afgift, som Direktionen för hvarje särskildt fall finner skäligt bestämma. Då omärkt eller med icke godkänt märke försedt virke blifver qvarhållet, begär Direktionen hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att kungörelse derom i länet utfärdas, med upmaning till egare deraf att inom 2:ne månader anmäla sig och betala flottnings-, länse- och kungörelsekostnader, vid påföljd att tillåtelse i laga ordning sökes och åtgärd vidtages att försälja virket till betäckande af förenämnda kostnader. Timmerhandlares forum är Kils Härad-Rätt och Direktionen har sitt säte inom Kils Härad. Timmerhandlare hafva allmän ordinarie sammankomst i Karlstad under vintermarknaden derstädes å tid och ställe, som af Direktionen bestämmes. Timmerhandlars rösträtt härvid beräknas efter det antal bjelkar, som en hvar under nästföregående år låtit framflotta, sålunda: att 25 bjelkar eller

deremot svarande belopp andra trävaror motsvara en röst; dock må ingen afgifva mer än 500 röster; men de, som ej deltaga i utgifvande af förskotter till löpande årets flottning, ega icke någon rösträtt i afseende derå.

Direktion:

Ordfr.: Dispon. J. P. Cervin i Karlstad.	Suppleanter: Brukseg. E. Cederblom.
Ord. Ledam.: Brukseg. A. Geijer på Dejefors.	(adr. Forshaga: Kil).
" Brukseg. E. Holmberg på Uddeholm.	" Flott-Chefen: Majoren V. Falk, R. S. O. (adr. Rissäter: Råda).
Kassa-Dir: Ordföranden J. P. Cervin.	

Distrikt-Chefer:

1:a Distr.: H. Dunker (adr. Trysil).	5:e Distr.: A. Norring (adr. Novilla: Ekshärad).
2:a d:o J. Andersson (adr. Solbacka i Öfre Ullerud).	6:e d:o C. A. Linroth (adr. Karlstad).
3:e d:o A. M. Vennerström (adr. Persby: Ransby).	Uföns Distr.: G. Malmström (adr. Karlstad).
4:e d:o E. Edgren (adr. Transtrand: Stället).	

Byggmästare: A. M. Vennerström i Persby.

(85) 4. Seffle kanal och Byelfs vattendrag.

Den del af Byelfvens vattendrag, hvarå segel-led uparbetats, neml. Sulvik eller Arvika i norr och Venern i söder, utgör i största längd:

Sjor: Glafs-fjolu: . . .	148,400 fot = 4 mil 4,400 fot,	
" Har-fjolu: . . .	38,000 fot = 1 mil 2,000 fot.	S:a 5 mil 6,400 fot.
Elfvar: Gillbergs-elfven: . . .	48,000 fot = 1 mil 12,000 fot,	
" Byelfven: . . .	326,000 fot	S:a 2 mil 8,600 fot.

Summa längd emellan Sulvik och Venern i landmått 7 mil 15,000 fot.

I olikhet med Vermlands öfriga vattendrag har denna sträcka ringa lutning eller höjd öfver Venern, med anledning hvaraf B. von Platen härom yttrade "Glafs-fjolu är nästan att anse som en vik af Venern"; och denna farled synes derföre tidigt hafva varit begagnad för färder äfven till Norge, hvilket i sin mån bestyrkes af den mängd ättekullar och stenkummel, som finnas vid stränderna. Genom föranstaltande af sådane män som amiralen Balzar von Platen och landshöfding Vibeli blefvo, för åstadkommande af denna segelleds förbättrande, undersökningar verkstälde och förslag upgjorde af öfver-adjutanten, majoren P. J. Varberg åren 1811—1812 samt sedermera, ensamt på von Platens föranstaltande, af öfverste-löjtnanten C. P. Hellström år 1825 och af majoren C. E. Ekenstam år 1827.

Då Varberg 15 Jan.—27 Febr. 1812 undersökte förhållandena och Venerns vattenyta var 3,25 fot öfver lägsta vattenståndet, var fallet

i Backströmmen . . .	3 tum 3 linier.
i Sefflebro-ström . . .	7 " 9 "
i Billeruds-ström . . .	4 " 1 "
i Hökeström	6 " 2 "

Summa 2 fot 1 tum 5 linier.

Varbergs förslag uptog icke anläggning af några slussar eller egentliga kanaler utan endast *rensningar* i Backströmmen, Broströmmen, Rolfserudsvadet, Kattungs-grundet och i Hökeströmmen, samt *muddringar* å grundet "Märren" vid Låka, i sjön Dysslingen å Nysäters-, Gillbergs-, Backetorps-, Högsäters-, Skasås-, Sunds- och Fröbols-

Då Hellström den 7 Febr. 1825 undersökte förhållandena, var fallet

i Backströmmen . . .	2 tum 8 linier.
i Sefflebro-ström . . .	4 " 2 "
i Billeruds-ström . . .	3 " 5 "
i Hökeströmmen . . .	3 " 8 "

Summa 1 fot 9 tum 3 linier.

grunden, med bortförande af lera och sand m. m. på en längd af 3,435 alnar, en bredd af 6 alnar samt till en djuplek af 3 till 6 fot; altsammans för en kostnad i nuvarande mynt af 6,000 kronor.

Sedan riksdagsmännen för Näs-, Gillbergs- och Jösse härader den 1 Dec. 1823 till Kongl. Maj:t ingifvit underdanig ansökan derom, att Strömränsningskomitén måtte erbjuda uppdrag att verkställa undersökning och uppgöra förslag till segelledens, förbättrande, samt att Konungens Befallningshafvande måtte höra de i saken intresserade; så erhöll M. Cronstrand den 19 Januari 1825 nämnda komités uppdrag att undersöka lokalförhållandena vid Seffle, dervid befanns, att vid Backströmmen fanns endast $\frac{1}{3}$:dels fot fall, 700 alnar deroftvanför vid Sefflebron $\frac{1}{2}$ fots, och ännu 900 alnar deroftvanför vid Rolfserud $\frac{1}{3}$ fots fall, hvadan han föreslog att sammanföra den till *ett* enda antingen genom damm i Backeströmmen, med anläggande af sluss på dess östra eller västra sida, kanal 30 fot bred, 6 fot djup och 670 fot lång; eller ock med slussanläggning i den för en misslyckad qvarnanläggning redan på 1780-talet sprängda bergkanalen (den nuvarande kanalens öfversta del) samt att genom rensningar i Backa- och Billeluds-, eller Rolfseruds-strömmarne söka samla fallen till egentligen ett, under Sefflebron, med någon updämning ofvanför bron.

Dessa anläggningar voro alternativt beräknade att kosta:

1:o Sluss- och kanal anläggning å 670 fots längd, troligen vid västra sidan af Backeströmmen	34,706: —
Sefflebrons ändring för att kunna öppnas vid stilla genomfart	3,900: —
	Sgr 38,606: —
2:o Sluss- och kanal af omkring 640 fots längd vid östra sidan af Backeströmmen	38,698: 50
Sefflebrons ändring enligt det första alternativet . . .	3,900: —
	Sgr 42,598: 50.

- 3:o Sluss och kanal i gamla sprängda kanalen 400 fot lång och med rörlig bro öfver densamma, beräknades äfven alternativt att kosta,
 a) om intet arbete göres för vattenledning till qvarnränna 26,110: —
 b) men om anläggningen äfven lämpas för qvarn . . . 33,105: —

Slussen skulle erhålla en längd af 200 fot mellan portarne och 60 fots bredd i portöppningen. Den 7 Febr. 1826 afgaf C. P. Hellström till Strömränsningskomitén (och i sammanhang med M. Cronstrands förslag för anläggningarne vid Seffle), ett förslag för muddring af grunden i denna segel-led, omfattande följande kostnader, nemligen:

vid Hökeströmmen: muddring	560	kbft	och	6	duc d'Alber	6,990	kr.
„ Stöp-rännan: d:o	770	d:o	och	6	d:o	4,890	„
„ Nysätters-grundet: d:o	270	d:o	och	4	d:o	4,500	„
„ Gillberga-sundet: d:o	1,100	d:o	och	6	d:o	6,870	„
„ Högsätters-sundet: d:o	490	d:o	och	8	d:o	3,570	„
„ Skasås-grundet: d:o	2,500	d:o	och	10	d:o	15,450	„
„ Frøbols-grundet: d:o	330	d:o	och	4	d:o	2,160	„
„ Sunds-grundet: d:o	400	d:o	och	4	d:o	2,640	„

Sgr 47,070 kr

Transport 47,070 kr.

Om härtill lägges Cronstrands förslag med beräkning af slussanläggning och särskild ränna till qvarnhuset med beloppet 33,105 kr.

så blir hela kostnaden kronor 80,175 kr.

Sedan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Juni månad 1825 hällit sammantråde på Sund i By socken med strandegarne till Byelfven vid och norr om Sefflebron, för att höras angående deras anspråk på ersättning för uplåtande af den sprängda kanalen, af plats för slussbyggnad m. m., dervid dryga anspråk framställdes; så insände Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 25 Juni 1825 protokoll härom till Kongl. Maj:t, med tillstyrkande att detta för orten gägneliga företag (sluss- och kanalaneläggning) måtte snart afgöras. Frågan cirkulerade till Strömrensningskomiten och till Kongl. Maj:t, återremitterades till komiten och af Kongl. Maj:t för nya utlåtanden och för att få de höga ersättningsanspråken nedsatta. Då amiralen, greve B. von Platen blef chef för dåvarande Stor-Amirals-embetets 3:e afdelning (eller Allmänna Vattenbyggnaderne i riket) och jemte öfverste-löjtnanten G. Lagerheim, år 1827 företog inspektionsresa till Vermland, för att bese kanalarbetet och slussanläggningarne vid Seffle — efter M. Cronstrands plan —, så förklarades denna plan olämplig, kanalen för krokig, slussbyggnadssättet för simpelt, samt anläggningen icke ändamålsenlig, då den ej sträckte sig förbi Backe-strömmen, som var nästan lika svår som Bro-strömmen, eller beräknad efter lägsta vattenhöjd och för grund för 6 fot djupgående fartyg. Kapten Ekenstam erhöi updrag att 1827 års höst göra ny undersökning alt ifrån Venern till vattendragets öfra ända. Han föreslog, att kanalen borde förlängas förbi Backe-strömmen, en sluss anläggas och med beräkning inalles af 1,560 fots längd och beräknar kostnaden för Seffle kanal till 185,941 kr. 50 öre; för Rolfseruds-kanalen till 13,359 kronor; för kanal i Hökeströmmen 35,859 kronor, för muddring af åtskilliga grund till 32 fots bottenbredd och 8 fots djup till 73,471: 50 och för inköp af ängmudderverk 46,500 kronor eller sammanlagdt ett belopp af 354,631 kronor.

Kanalarbetet med dertill hörande slussbyggnader och muddringar pågick sedermera under perioden 1827—1837; och den 17 Maj sistnämnde år öppnades till allmänt begagnande Seffle kanal. För det så kallade Seffle-Kanal-Bolag finnes "regler" af Kongl. Maj:t faststälde den 17 Februari 1837, i hvilka ändringar skett genom Kongl. Resol. den 18 Maj 1838 och 21 Juli 1865. Derjemte finnes ett särskildt reglemente för segelfarten å Byelfs vattendrag genom Seffle kanal, fastställdt af Kongl. Maj:t den 15 Maj 1843. — Af 1837 års regler inhemtas: att bolaget erhållit statsanslag till belopp af 136,500 kr.; att bolaget åligger att alltid, då is ej hindrar, hålla segelfarten öppen förbi Backa, Seffle och Billerudsströmmarne uti Byelfven; att kanalens dimensioner böra vara sådana, att 6 $\frac{1}{2}$ fots djupgående och 22 fot breda fartyg obehindradt kunna passera. Deremot eger och bolaget att "utstaka, upbära och sig till nytta använda alla de inkomster, som efter den af Kongl. Maj:t i nåder fastställda taxa kunna inflyta". Den nu gällande taxan är af Kongl. Maj:t den 2 Mars 1876 fastställd att gälla till efterrättelse intill slutet af år 1880. — Af intraderne skall,

enligt 3 § i 1837 års regler, kanalverkets behöriga underhåll i första rummet utgå, derefter 450 kronor årligen afsättas till "reparationsfond", som, då den efter 10 års förlopp upgår till 4,500 kronor, icke vidare ökas, men deremot, om den vid oförutsedde reparationsstillfällen hel eller till någon del åtgår, bör den åter med samma årliga insättning fyllas, utan afseende å aktieegarnes större eller mindre utdelning under tiden. Enligt 4 § i nämnda regler har bolaget icke rätt till högre utdelning å sina aktier än 6 %, intill dess alla muddringsarbeten blifvit så fullbordade, att 6 $\frac{1}{2}$ fot djupgående fartyg under hela seglationstiden kunna passera ifrågakarande farvatten till Sulvik, hvarefter 9 % fa upbåras, under iakttagande likväl af hvad förut är omförmäldt utur 3 § af reglerna.

Bolaget sammankommer till ordinarie bolagsstämma årligen i Maj eller Juni vid Seffle å dag, som Direktionen bestämmer. Direktionen består af 3 ledamöter, hvaraf bolagsmännen välja 2:ne, den 3:e är alltid Chefen för Vstra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet såsom Statens ombud. Bolagets räkenskaper, som skola vara ställda på 15 Mars, revideras af 2:ne revisorer, som bolaget utser och af en 3:e, som Kongl. Maj:t utser. Direktionen bestämmer antalet af den för sluss- och strömningsarbetet erforderliga tjenstemanna- och arbets-personal, äfvensom löner och arvoden för dem.

Trafik- och slussinkomsterne vid Seffle kanal synas hafva varit i jemnt stigande. Under år 1837 passerades kanalen af 528 elfprämar och 29 segelfartyg, men då ännu icke af något ångfartyg, och inkomsterna uppingo för samma år till endast 3,280 kronor 65 öre, men 10 år derefter eller 1847 af 1,009 fartyg, hvaraf 28 ångfartyg, och trafikinkomsterna uppingo till 16,584 kr. 90 öre; år 1857 passerades Seffle kanal af 1,223 fartyg, af hvilka erlades i afgifter tillhopa 23,429 kr. 87 öre. År 1861 eller det år, då kanalfarten synes hafva nått sin höjdpunkt, passerades Seffle kanal af 1,392 fartyg, hvaraf 192 ångfartyg, och inkomsterna för samma år uppingo till 29,182 kr. 52 öre. År 1875 passerades kanalen af 170 elfprämar, 428 seglande- och 125 ång-fartyg, hvarå befraktades 39,104 ctr smidt jern, 41,420 ctr tackjern, 18,381 tolfter plank, 12,562 tolfter bräder och bakar, 180,200 tolfter takskiffer, 528,984 kbft ved, 14,276 st. timmer och bjelkar, 39,195 kbft kalk, 6,500 ctr kalksten, 1,070 ctr piplera, 28,200 st. tegel, 35,960 kbft stenkol och 188,155 kbft träkol, 8,100 ctr salt, 2,950 ctr sill och fisk, 49,615 kbft spannmål, 18,100 kannor spirituosa och 1,920 ctr diverse köpmansgods, för hvilka varor trafikinkomsten utgjort tillhopa 17,117 kr. 66 öre.

Seglationen på Byellvens segel-led plägar börja på varen emellan 5 April och 5 Maj, samt sluta på hösten emellan 14 November och 15 December; men under år 1875 började seglationen den 3 Maj och slutade 14 November.

Direktionen:

Ordförande: Majoren D. V. Lilliehöök, R. V. O., Chef för V:a Väg- och Vattenb:s-distr. (adr. Seffle).

Ledamöter: Majoren C. J. H. von Axelson, R. S. O. (adr. Mässvik: Vermlands-Brö).

Ledamot: f. d. Kaptenen C. M. Bratt (adr. Seflle).

Ingeniör för kanalverket och segelledens underhåll och fortfarande förbättring, Majoren och Riddaren D. V. Lillichöök.

Öfrige Tjenstemän:

Sluss-Inspektor: S. Ödman.

Sluss- och Broraktare: Vakant.

Broraktare vid Nysäter: A. Hagelin.

Prickhållare inom följande distrikt:

vid Låkans: K. Olsson (Krokstad & Stacka).

„ Seflle: O. P. Lindgren i Seflle, som äfven är lots.

„ Harfjorden: E. B. Jansson (Kärrholm).

Prickhållare:

vid Gillberga elf: A. Andersson Knös (Hallerud).

„ Skasås-grundet: Färjkarlen J. Andersson i Trollnåset vid Stömne.

„ Glafs-fjöl: A. Andersson (Ås i Glafva).

„ Sunds distr.: A. Persson äldre (Vestra Sund: Arvika).

„ Sulbiken: N. Bengtsson (Fröbol i Elgå).

Angbåts-Kommissionär: G. Silvé i Seflle.

Tillägg

till afdelningen (77) om Bergslagernas jernvägsbyggnad¹⁾.

VII distriktet: (Vermlandsgränsen—Göstakrog).

Distrikt-Ingeniör: G. Lindequist (adr. Amål).

Stations-Ingeniör: C. Schmidt (adr. Seflle).

Nirellor: C. Jonasson (adr. Seflle).

VIII distriktet: (Göstakrog—Kil).

Distr.-Ingen: C. Collett (adr. Karlstad).

Stations-Ingeniör: A. Sutthoff (adr. Vermlandsbro).

Stat.-Ingen: K. V. Jansson, Karlberg (adr. Grums).

„ A. T. Sievers, Edsvalla (adr. Kil).

Nirellorer: J. M. Almqvist (adr. Vermlandsbro.)

„ A. G. Nilsson (adr. Malöga).

„ A. J. Petersson (adr. Malöga).

„ J. M. Björkman (adr. Grums).

„ R. T. Detthow, Edsvalla (adr. Kil).

¹⁾ Denna uppgift har sentida inkommit, så att tryckningen af kalendern redan varit börjad och har derföre fått införas i form af tillägg.

STÄDERNE.

(86)

1. Karlstad.

Denna stapelstad¹⁾, som tillika utgör länets residensstad, samt säte för biskop, är belägen på ett afstånd af 30,7 jernvägs-mil från Stockholm, 22,1 dito från Kristiania, 30,7 dito från Göteborg samt 55,6 dito från Malmö. Staden är bygd på den så kallade Tingvalla-ön, som omflytes af Klar elfven, och ligger på en jemn, delvis sank mark, som hufvudsakligen består af sand.

Staden anlades år 1584 af Hertig Karl, sedermera Konung Karl IX, — såsom orden i stadens första privilegier lyda: «sina undersätare öfver hela Vermland, som lång och besvärlig köpstadsväg hafva, till godo, och omliggande land till förbättring»; och Hertig Karl skänkte hela Tingvalla-ö, der staden nu ligger, samt norr om Klar elfven Färjestads och Ruds egor med Heden, Groppkärr dock undantaget. Sedermera lades dertill de ärliggande byarne Växnäs, Romstad och Sundstad. För att tillika hedra sin nya stad, gaf hertigen den vapen: *en half blå örn emellan två torn*, samt rättighet att såsom märke på målkärl nyttja ett C²⁾ med kröna öfver. Vid östra ändan af staden lät han tillika åt sig upföra en gård, som kallades «Carlsborg», hvilken sedermera begagnades af hertigen sjelf till kungsgård och sedermera på 1600-talet en längre tid till landshöfdinge-säte, men af hvilken icke ens platsen, der den gamla kungsgården stått, numera kan upvisas.

Staden har tid efter annan varit utsatt för en mängd olyckor, hvaraf här må anföras följande: år 1642 utbröt pesten derstädes och härjade nästan hela året; år 1719 lades nästan hela staden i aska, hvarvid domkyrkan, gymnasium, skolan och rådhuset icke heller skonades, och denna olycka förnyades genom 1752 års brand; men sedermera hemsöktes staden ej af eldsvådor förr än på 1800-talet, hvarunder hafva timat större eller mindre sådana åren 1805, 1822, 1827 och 1865. De trenne för-

¹⁾ Karlstad erhöi stapelstads-rätt år 1840.

²⁾ Under hertigens tid stafsade man Carl med C och ansåg detta ord kommet från latinet. churu känt är att de gamle Romare icke egde ordet Carolus; vår tid härleder ordet från Germanerne, som stafsade det med K, hvilket ock numera börjar allt mer och mer blifva allmän sed och derför antagits äfven i denna kalender, så vidt ske kunnat.

ra voro dock jemförelsevis ringa; men den sist nämnda eller den, som timade söndagen den 2 Juli 1865, ödelade staden inom 18 timmar så totalt, att föga återstod af det förra trefna samhället. Den första åtgärden efter 1865 års brand blef att söka åstadkomma en ny tomtreglering, som lemnade tillfälle till gatornas och torgens utvidgning. Tomtregleringens genomförande kräfde mera medel, än staden då muktade åstadkomma, med anledning hvaraf Kongl. Maj:t för ändamålet i nåder beviljade staden 100,000 kronor, deraf hälften såsom lån med en annuitet från 1870 års början af 6 $\frac{1}{2}$ %, deraf 4 $\frac{1}{2}$ % ränta och 2 $\frac{1}{2}$ % amortering. Vid 1875 års början återstod såsom skuld 45,753: 54. Sedan man i början af år 1866 fått tomtregleringsfrågan afgjord och stadens gamla tomter, gator och allmänna platser under våren samma år, af särskild nämnd värderade, så börjades påföljande sommar att byggas i alla väderstreck och den nya staden, som sedermera upstått, är betydligt utvidgad med breda, ljusa och trädplanterade gator samt delad i 3:ne hufvuddelar, nemligen den egentliga staden, samt stadsdelarne Klara och Haga med tillhopa 174 tomter, indelade på 27 kvarter. Härtill komma trenne utom den egentliga stadsplanen belägna, efter branden 1865 bebyggda stadsdelar, neml. Herrhagen, Qvarnberget och Viken. Gatorna i den egentliga staden hafva, såsom nämndes, fått en för mindre städer ovanlig bredd, hvilken välbetänkta åtgärd dock, enligt hvad man dermed afsett, för framtiden bör omöjliggöra total förödelse.

Koleran utbröt i staden första gången 1834, andra gången 1853 och tredje gången året näst efter stadens sist omtalade brand, då antalet döde i kolera upgick till 304. Numera har staden beslutit upföra ett epidemiskt sjukhus, hvartill kostnaden skall utgå af den så kallade Stagnellska fonden och sjukhuset benämnas: "*Stagnellska Sjukhuset*".

Som staden i och för sjöfarten icke egde någon tjenlig hamnplats på närmare afstånd än 0,7 mil från staden vid Skoghall å Hammarön, så anlades år 1835 en sådan vid östra stranden af den intill staden gränsande så kallade Hammarö-sjön, utgörande en vik af Venern. Denna hamnplats fullbordades 1837 för en kostnad af 49,050 kronor, men den befanns otillräcklig och hamnen blef sedermera under åren 1858—1862 utvidgad, hvilket senare arbete, jemte lösen för inköpet af gamla kanalen, medförde en utgift af 336,117 kr. 29 öre. År 1859

erhöll staden, i och för anläggning af hamnbassin vid staden samt derifrån till Kanikenäset vid Venern, såsom statslån med 6 % annuitet, deraf ränta utgjorde 4 % och amortering 2 %, kr. 100,000 samt år 1861 för fortsättning af hamn- och kanal-anläggningen, på enahanda villkor, ytterligare 70,000.

Sgr 170,000.

Vid 1875 års början återstod häraf såsom Riksgäldskontorets kapitalfordran å 1859 års lån 59,945: 12 och å 1861 års lån 46,719: 32 eller tillhopa 106,664: 43.

Den nyssnämnda kanalen af 6,000 fots längd, leder från Klarellfvens östra gren ned till hamnen. Kanalarbetet började samtidigt med den första hamnbyggnaden och fullbordades 1838. Staten har till hamn- och kanal-anläggningen bidragit med 64,500 kr. och aktieägare med 134,439 kr. 50 öre. Kanalen har en bredd i botten af 26 fot och vid vanliga vattenståndet 50 fot, samt en sluss, invid hvilken finnes en dragbro öfver kanalen för landsvägens begagnande öster ut från staden.

Öfver Klarellfvens förbi staden flytande grenar äro, oberäknadt de under senaste tiotalet tillkomna jernvägsbroarna, tvenne större broar anlagda: den ena, kallad *Östra bron*, af sten ned 12 st. hvälfda kar, uppförd af bygmästaren A. Jacobsson år 1797, af Fryksdals- och Kils härader samt Nyeds- och Filipstads bergslag¹⁾; den andra, kallad *Vestra bron*, af trä med 3:ne öppningar för klarellsbåtarnes och timmerflottornes genomgång; bygges och underhålles af Näs-, Gillbergs-, Nordmarks-, Grums och Jösse härader, hvilka härför hafva särskildt reglemente fastställt. Nordvestra Stambanan anlöper Karlstad och staden har tillsläpt kostnadsfri mark för sjelfva banan och stationsplanen.

(87)

Märkliga byggnader.

1. *Domkyrkan*. Redan 1347 omtalas en kyrka såsom befinnlig på Tingvalla-ön; men vid stadens grundläggning 1584 blef sannolikt ny kyrka uppförd. År 1647, då drottning Kristina föreskref, att den superintendent, som genom hertig Karls anordning fanns tillsatt öfver Vermland samt Vadsbro- och Valla härader i Västergötland, borde förflyttas från Mariestad till Karl-

¹⁾ Här förtjenuar anmärkas att Väs- och Visnums- och Ölne härader, ehuru väl de måste begagna Östra bron såsom utfartsväg från staden, icke varit ålagde att deltaga uti denna bros byggande och underhållande, samt att de, såsom en motvarande skyldighet, blifvit vid tiden för Karlskoga Bergslags erhållande af privilegier, ålagde att deremot bygga och underhålla vissa delar af de till Karlskoga ledande vägar; och hvilket ännu fortfar att gälla.

stad, blef kyrkan på senare stället ansedd som *domkyrke* och till dess underhåll anslogs af Kronan nödiga medel, under namn af domkyrkotunna¹⁾.

Vid 1772 års riksdag fick superintendenten i Karlstad titel af biskop öfver Karlstads stift. Stads- och landsförsamlingarne, jemte Kils pastorat, utgöra för närvarande prebende åt stiftets biskop, men i och med den nya löneregleringen för stiftets presterskap har fråga uppstått att af förstnämnde församlingar bilda ett särskildt pastorat med egen kyrkoherde, under namn af domprost, hvilken fråga dock ännu är oafgjord.

Den gamla kyrkan²⁾, synnerligen efter 1719 års brand, var så förfallen, att ny sådan år 1723 anlades och fullbordades 1730. Denna kyrka, den nuvarande, är af sten, belägen å den så kallade Herrgårdsbacken, en höjd i östra delen af staden, innehållande 150 fot i längd, 60 fot i bredd samt uppförd af en sachsisk bygmästare vid namn Haller. Intill vestra gäfveln af kyrkan var anbragdt en tornbyggnad, betäckt med en lanternin och omgifven af en altan. Tornmurarne fullbordades 1737, men dess öfverbyggnad ej förr än 1758, och hade till bygmästare en kapten J. E. Karlberg. Tornets öfverbyggnad och kyrkans yttertak förstördes vid 1865 års brand, hvarefter kyrkan till det yttre blifvit restaurerad. Vid 1864 års slut hade domkyrkofonden en behållning af endast 1,848 kr. 14 öre; med anledning hvaraf man sökte och erhöll ett statslån till belopp 23,500 kronor, som utbetalades år 1869 och hvarå domkyrkokassan skall i årlig annuitet erlägga 6 %³⁾, hvaraf 4 % som ränta och 2 % som amortering. Vid 1874 års slut utgjorde domkyrkokassans återstående skuld till Riksgäldskontoret kronor 21,711: 01. Reparation af kyrkan invändigt är beslutad, men ännu ej verkställd.

I stället för altartafla är uti en nisch öfver altaret anbragdt ett förgylt kors, omgifvet af en törnekrona och en svepduk. Ut i sidonischer intill korset äro 2:e knäböjande figurer af gips, modellerade efter Sergel och föreställande: *Andakten* och *Religionen*.

Det nuvarande *orgelverket*, innehållande 30 stämmor, byggdes 1753 af direktörerne J. Gren och P. Stråle, men är numera i behof af ombyggnad, hvilken ock är beslutad och skall utföras af direktören E. A. Setterqvist i Örebro.

¹⁾ Domkyrko-fonden utgår årligen med 149 tunnor kronstridt.

²⁾ Den gamla kyrkans läge är numera svårt att uppgifva, men den antages hafva stått å samma gata som biskopshuset och i närheten deraf.

Likaledes är beslutadt att förse kyrkan med värmeledning af 3:ne s. k. Gurneyska ugnar af Bolinders patent. Under 1876 års höst hafva sådana blifvit insatte och blef kyrkan första gången dermed upvärmad till 1:a Advent-söndagens gudstjenst.

Den kyrkan närmast omgifvande kyrkogården var af gammalt inhägnad med stenvägg, som bortogs år 1829, men de gamla misspydande vintergrafvarne singo dock kvarstå till 1839, då de bortfördes och liken förflyttades till nya kyrkogården, hvarefter kyrkogårdsplanen, deri lik numera ej få nedsättas, ordnades och planterades. Nuvarande begravningsplatsen ¹⁾ ligger straxt utanför Östra bron emellan Klarelfven och Rudsgatan samt landeriet Herrgården. Här finnes uppfördt ett grafkapell, som begagnas dels till begravningsplats, då årstid och väderlek göra det nödigt, och dels till vintergraf. Öfver ingången till detta kapell läses den korta, men innehållsrika inskriften: Meta ²⁾.

2. Landshöfdinge-Residenset.

Det gamla residenshuset, som fanns vid 1865 års brand och då med öfriga hus i staden upgick i lågor, var af trä i 2:ne våningar med flyglar och borggård, samt inköpt ifrån majoren J. A. von Matern. Sedermera har Staten låtit uppföra ett nytt residens af sten i 2:ne våningar, den undra med embetsrum för landshöfdingen, lokal för kansli, kontor, räkteri och arkiv samt bostadsrum för en vaktmästare; den öfra med bostadslägenhet för landshöfdingen samt lokal för provins-landmäterikontoret. Detta hus är beläget vid f. d. Gryt-torget, numera kalladt *Residentstorget*, med framsidan vettande åt elfven samt med en särdeles vacker utsigt. Huset med sina tillhörande ekonomi-byggnader har kostat Staten omkring 140,000 kronor.

Här torde böra meddelas: när Vermland, vid hertig Karl Filip's död 1622, åter tillföll Kronan, tillsattes en ståthållare, gemensam för Nerike och Vermland, och denna indelning bibehölls till 1634, då landshöfdingedomén inrättades. Då Vermland emellertid, fyra år derefter, började misstänkas för uproriska stämplingar, förordnade regeringen år 1639 en särskild landshöfding i Karlstad; men detta varade ej längre än till 1654, då man återgick till gamla förhållandet. År 1779 blef slutligen Vermland skildt från Örebro län och fick änyo sin egen landshöfding, hvarefter det dervid förblifvit.

¹⁾ Till bestridande af kostnaden för kyrkogårdens tidsenliga ordnande har det inom staden beaktliga Spritförsäljningsbolaget anslagit ett belopp af 3,600 kronor.

²⁾ Meta, latinskt ord, betyder stället, der man vänder om, mål, gräns, slut.

4. Biskopshuset.

Detta hus har ett vackert läge å en udde invid Klarelfven, är byggt af trä i tvenne våningar. Detta utgör bostadsboställe för stads- och landsförsamlingarnes pastor, hvarföre församlingarne ock hafva hygnadsskyldighet derå. Vid 1865 års brand undgick detta hus eldens härjningar, sannolikt föranlett af ihärdiga ansträngningar af dåvarande innehafvaren, numera erkebiskop A. N. Sundberg, men kanske ock hufvudsakligen af det skydd, som gafs af de gården omgifvande höga och lummiga almarna, hvilka dervid sjelfva togo skada.

4. Rådhuset.

Det, som fanns och förstördes vid 1754 års brand, återupbyggdes, men fullbordades först 1780; var af sten och tjänade för sitt ändamål intill 1865, då äfven det gick förloradt. Det nya, nuvarande Rådhuset, äfvenledes af sten, i trenne våningar, upfördes efter 1865 års brand å annan, dock närbelägen tomtplan i södra ändan af nuvarande så kallade Stora torget. Å rådhusets framsida finnes ett torn-ur, hvars siffror och visare under den mörka årstiden uplysas ifrån baksidan af den genomskinliga taflan utaf gaslägor. Byggnaden har kostat staden i upbyggande 149,775 kronor 69 öre.

Detta hus inrymmer i bortenvåningen: postkontor, auktionskammare, poliskontor och handelsbutiker, i andra våningen sessionsrum och embetslokaler för rådstufvu-rätt, magistrat, drätselkammare och stadsfullmäktige samt i tredje våningen telegrafstation m. m.

Skolhusen.

A) *Gamla Skolhuset*, äfven kalladt *Gymnasium Adolpho-Fredericianum*, till hvilket Konung Adolf Fredrik gifvit betydligt bidrag. Detta hus af sten, — hvartill grunden lades den 2 Juni 1754 efter ritning af öfver-intendenten Karl von Hårleman —, invigdes vid prestmötet den 4 September 1759 och inrymde skola och gymnasium. År 1870 gjordes deri förändring uti inredningen af rummen, som då inskränktes till ett antal af 16. Ett så kalladt observatorium finnes derå, ehuru det numera användes till museum. I den forna s. k. Prestsalen och derintill nästliggande rum i öfra våningen finnes läroverkets bibliotek. Numera användes denna byggnad ej till undervisningslokal, endast till läroverkets ofvannämnda samlingar, till sessionsrum för konsistorium och expeditions-lokal för dess notarie, samt till bostad för en vaktmästare.

B) *Elementarläroverkets hus*, jemte det nya, på något afstånd derifrån belägna *Gymnastikhuset*, upfördes åren 1867 och 1868 och skolan invigdes den 2:a April 1870. Skolhuset vetter med sin framsida åt Stora torget och har ett dominerande läge. Det innehåller: källarvåning, som omfattar ett rum för ångpannan till värme-apparaten, uplagsrum för ungefär 200 famnar ved samt 2:ne källare; den första våningen innehåller: korridorer, tvenne kapprum med vestibul samt femton större och mindre lärosalar; och den andra våningen innefattar: solennitets- och samlingssal (hållande 94 fot i längd, 50 fot i bredd och 32 fot i höjd) samt 11 skol-salar, deribland en större ritsal och en dito musiksals. Gymnastikhuset utgöres af en enda sal, 92 fot lång, 50 fot bred och 25 fot hög.

Det nya skolhuset, jemte gymnastikhuset, hafva,

komplett färdiga, kostat	213,012: 52.
hvertill kommer reparation, ändring och inredning af gymnastikhuset	6,448: 47.

Sta kr. 219,460: 99.

Staten har härtill bidragit med byggnadslån, utbetaladt år 1868, och hvarå i annuitet skall betalas från och med 1874 5 procent, deraf ränta 4 % och amortering 1 % 40,000 och Vermlands landsting har lemnat anslag, utan återbetalningsskyldighet 30,000.

C) *Folkskolans hus*, upplördes år 1872, stenhus vid Drottning-gatan; innehåller sex större och fyra mindre skol-lokaler, samt bostadsvåning för en lärare och fyra gäfvclrum till bostad för lärarinnor. Detta hus, med planering af gårdsplanen, har kostat 41,000 kronor.

6. Läns-Lasarettet.

Före år 1817 vårdades alla patienter, ej mindre de, som erfordrade kirurgisk och kurativ behandling, än äfven veneriskt smittade, på de vanliga lasaretten, hvilka af Kongl. Serafimer-lasarettet erhöilo sina medel; men då veneriska smittan efter nämnda tid allt mer började utbreda sig och hotade ordens-gillet's fonder med fall, blef nyssnämnde år — 1817 om hösten — den s. k. tre-skillings-afgiften bestämd att utgå, under namn af kurhus-afgift, och att redovisas i länets s. k. kurhusräkning. Härigenom upkommo tvenne sjukhusafdelningar, nemligen det egentliga lasarettet och kurhuset, hvilka egde hvar sin särskilda fond.

Det gamla lasarettet och kurhuset, i hvars lokal äfven fanns

hospital, som dock 1830 uplöstes och hvarifrån patienterne flyttades till Vadstena Central-Hospital, var byggt af sten, beläget straxt vester om det gamla gymnasii- och skolhuset, men blef, för sin närbelägenhet till skolan, för dennas utvidgning inköpt.

Nytt lasarett och kurhus har å den så kallade Tyggården sedermera blifvit anlagdt å en vacker, välbelägen kulle, öster ut ifrån gymnastikhuset. Detta hus är byggt af sten, hållande 104 fot i längd och 50 fot i bredd, i 2:ne våningar¹⁾. Tvenne flyglar omgifva huset och dessa innehålla 50 fot i längd, 28 d:o i bredd, i en våning. Grunden till dessa byggnader lades år 1839 och fullbordades 1842. Hufvudbyggnaden, med 12 sjukrum, jemte direktionsrum och badrum, rymmer 104 sjuk-sängar; men sedan numera en större tillbyggnad skett, skall den förändring vidtagas att i gamla lasarettbyggnaden skola endast finnas: direktionsrum, mottagnings- och operations-lokal samt bostad för vaktmästaren och nio sjukrum, afsedda endast för kurhuspatienter.

Sedan landstingsinstitutionen kommit till stånd och länens sjukvård helt och hållet öfverlemnats åt landstingens eget handhavande och bekostande²⁾, hafva i senare tider å lasarett-planen blifvit uppförda: dels ett särskildt hus såsom bostadslägenhet för lasarettsläkaren, dels en större tillbyggnad till gamla lasarettet och i parallel med dess baksida, samt begge husen förenade genom en täckt gång. Denna nybyggnad fullbordades den 1 Oktober 1876 och innehåller i bottenvåningen: kök, förvaringsrum, domestikrum och badrum, och i de egentliga våningarna samt på vinden tillhopa 13 sjukrum, 2 badrum, operations-sal och sköterske-rum. — Gamla norra flygeln innehåller rum för vaktdrängen, samt lik- och obduktionsrum, och den gamla södra flygeln innehåller 5 däreeller samt 2 rum och kök för betjening.

7. Hypoteks-Föreningens hus.

Grunden till detta hus lades år 1851 och byggnaden full-

¹⁾ Den andra med 5 sjukrum, hvaraf 2 mindre med 4 å 5 sängar och 2 större å 9 sängar, ett badrum, 1 rum för sköterskan, jemte direktions-, mottagnings- och operationslokaler; den öfre med sjukrum, hvaraf 5 större med 9 å 13 sängar och 2 mindre med 3 å 4 sängar samt rum för sköterska. Hvardera våningen genomlöpes af en korridor efter hela längden.

²⁾ Genom beslut den 20 och 21 September 1876 har landstinget för 1877 bestämt utgiftstaten för sjukvårdens bestridande till 31,255 kronor, samt att legosängsavgiften per dygn skall utgöra: för patient i enskildt rum 1: 50, för patient i allmänt rum 60 öre; för patient under 12 år 30 öre och för patient å däckar 1 krona, skola de patienterue åtnjuta medicamenter kostnadsfritt.

bordades 1853. Är af sten i 3:ne våningar, hvaraf bottenvåningen användes till sessionsrum för föreningens delegare och direktion, till embetsrum för kassör, ombudsmannen och kamrerare, samt 2:a och 3:e våningarna till uthyrning¹⁾. Flygelbyggnaden numera, efter 1865 års brand, äfven af sten, innehåller vaktmästarebostad och ekonomilokaler. Detta hus, beläget i hörnet af Residenstorget och Jernvägsgatan, är brandförsäkradt för 76,000 kronor.

8. Enskilda Bankens hus.

I samma kvarter som nästföregående hus, är efter 1865 års brand uppfördt af sten i 2:ne våningar samt innehåller i bottenvåningen boställslägenhet för bankens verkställande direktör; i öfra våningen en större samlingssal för bankens eget behof, embetslokaler för banken och dess tjänstemän samt kassahvalf och arkivrum.

9. Frimurare-Samhällets hus.

Sedan det gamla, af trä uppförda, huset vid Stora torget gått förloradt vid 1865 års brand, har Vermlands Provincial-Loge å gamla tomten uppfört ett nytt af sten i 3:ne våningar af hvilka den nedersta eller 1:a våningen innehåller restaurations- och schweitzerilokal samt handelslokal; i 2:dra våningen: en större festivitessal med förmak, sidorum, kabinett och tamburer. Denna sal användes bland annat till publika baler och konserter. Tredje våningen användes endast för frimuraresamhällets behof. Detta hus med tillhörande, å gården uppförda ekonomihus, bostad för logens förste vaktmästare och för restauratören på platsen, har kostat tillsammans 127,400 kronor och är brandförsäkradt för 129,000 kronor.

10. Sparbankens hus

uppfördes år 1866, i närheten af domkyrkan, af sten i 2:ne våningar, hvaraf den undra användes till uthyrning²⁾, men den öfra för bankens eget behof och innehåller en större samlings-sal samt embetsrum och kassahvalf, äfvensom bostadsvåning för kamreraren.

11. Läns-Cell-Fängelset.

Bygdes år 1847 och blef samma år färdigt till begagnande. Det innehåller rum för 83 fångar, jemte bostadsvåning för fän-

¹⁾ I andra våningen bor föreningens kamrerare och i den tredje ombudsmannen.

²⁾ I undra våningen har Stockholms Interknings-garantiaktiebolags afdelning sitt kontor.

gelse-direktören. Antalet der förvarade fångar uppgick år 1874 till 333 och år 1875 till 360 personer.

12. Klaraborg.

Denna egendom, som förut tillhört franlidne grefve C. G. Löwenhielm, blef af hans arfvingar försäld till Karlstads stad, som tillträdde densamma den 1 Oktober 1859, för att använda lokalen till fattighus och arbetsinrättning. För närvarande äro der intagne 45 personer, hvilka äro till arbete oförmögne, samt här njuta bostad och full försörjning. Lokalen innehåller 20 rum, af hvilka de, som ej användas till bostad för de fattige, äro afsedde till börum, kontor, arbets- och förrådsrum, samt till bostad för syssloman, vaktmästare, sköterska och kokerska.

(88) I sammanhang med redogörelsen för de märkliga byggnader, som för närvarande finnas inom Karlstad, torde böra nämnas att det spritförsäljnings-bolag, som sedan år 1867 existerat i staden och om hvilket framdeles skall lemnas närmare beskrifning, utaf den vinst, som funnits tillgänglig dels förut och dels vid senaste bolagsstämma den 6 Dec. 1876, beslutat att bidraga till nedannämnde byggnadsföretag med följande anslagsbelopp:

1. till uppförande af en teknisk skola	25,000.	
2. till do af en elementarskola för flickor	25,000.	
3. till do af ett teaterhus, hvaraf staden		
är i saknad	20,000.	70,000.

dels till följande allmännyttige ändamål, nemligen:

4. till åstadkommande af en vattenledning, såsom grundfond	85,000.
5. till domkyrkans uppvärmning	10,000.
6. till 2:ne friplatser å lasarettet för pauvres honteux-patienter	10,000. 105,000.

(89) Karlstad eger en *Mekanisk verkstad*, belägen i stadsdelen Haga, nära intill kanalen. Den anlades år 1860 af enskild person, fabrikören G. A. Andersson, som utvidgade och förbättrade densamma; och slutligen öfvergick den till ett aktiebolag, som derå erhållit Kongl. Maj:ts fastställelse den 28 Mars 1873. Aktiekapitalet är minst 100,000 och högst 400,000 kronor. Under loppet af år 1876 har en del af verkstaden varit utsatt för en större eldsvåda, men nybyggnad har sedermera skett, så att bo-

laget kunnat åter börja sin verksamhet. Tillverkningsvärdet för 1875 upgick till 240,000 kronor.

Derjemte finnes i staden en *Tändsticksfabrik*, belägen å Herrhagen. Den anlades år 1874 af ett bolag, benämndt Karlstads Tändsticksfabriks Aktiebolag, med ett aktiekapital af 40,000 kronor. 1 April år 1876 utarrenderades fabriken för en tid af 5 år till ett enskildt bolag, som för närvarande bedrifer tillverkning, uteslutande af säkerhetständstickor. Tillverkningsvärdet under den tid af år 1876, hvarunder tillverkning bedrefs, har upgått till omkring 30,000 kronor.

I öfrigt finnas: 3 fabriker för tillverkning af mineralvatten och läskedrycker, 3 tobaksfabriker och 3 garfverier, samt i och invid staden 4 ölbryggerier.

(90) För år 1875 upgick stadens *anslag för dess fattigvård* till ett belopp af 23,899 kronor; men fattigvårdsstyrelsen disponerar derjemte öfveråtskilliga fonder, å hvilka, enligt testamentgifvarnes föreskrifter, den årliga räntan skall utdelas å olika tider och till olika kvalificerade fattige. Dessa fonder äro:

1:o	<i>Sundbergska fonden</i> ¹⁾ , hvars kapital vid 1875 års slut upgick till	25,827: 17.
2:o	<i>Vibeliska fonden</i> , hvaraf årliga räntan ingår till allmänna fattigvården, kapital	1,666: 67.
3:o	<i>Zanderska fonden</i> , hvaraf årliga räntan ingår till allmänna fattigvården, kapital	1,500: —
4:o	<i>Vetterstenska fonden</i> , hvaraf årliga räntan utdelas vid jul till medellösa enkör och deras barn, kapital vid 1875 års slut	1,200: —
5:o	<i>Lindqvistska fonden</i> , hvaraf årliga räntan utdelas till jul till sängliggande sjuka fruntimmer; kapitalet utgör	550: —
6:o	<i>Tinglöfska fonden</i> , hvaraf årliga räntan utdelas vid jul till 10 af stadens fattiga, sjuka och gamla fruntimmer; kapitalet utgör	3,386: 32.

Transport 34,130: 16.

¹⁾ Denna fond är skänkt af Professorn, Med. Dr P. Sundberg, som förordnat, att kapitalet skulle utgöra en stöende fond för Karlstad samt att ränta derå å 6 procent skulle få användas: «för den preventiva fattigvården och icke i något fall till fattigunderstöd; och då anskaffandet af arbetsförtjenst åt den arbetslöse bör utgöra en af de angelägnaste omsorgerna, bör den årliga räntan användas att godtgöra, så långt den förlår, den förlust för arbetsinrättningen, som uppkommer genom skilnaden i arbetsprodukternas försäljningspris och rudimateriernas inköpspris jemte förädlingskostnaden».

Transport 34,130: 16.

- 7:o *Kjellmanska fonden*, hvaraf årliga räntan utdelas vid jul till 3:ne ogifta, obemedlade fruntimmer af bättre klassen; kapitalet utgör 2,125: —
- 8:o *Mellqvistska fonden*, hvaraf årliga räntan användes till vård åt sjuka vid brunnsinrättningar; kapitalet utgör 1,040: —
- 9:o *Gratifikationsfonden*¹⁾ för ömna mödrar af den fattiga klassen; kapital 1,915: 28.
- 10:o *Austrinska fonden*, hvaraf årliga räntan fördelas till utdelning 3 gånger om året till 5 fattige sjuke, deraf 2 män och 3 kvinnor; kapitalet utgör 639: 93.
- 11:o *Bergmanska fonden*, hvaraf årliga räntan utdelas vid jul åt fattige i allmänhet, kapitalet utgör 1,500: —
- 12:o *Sundströmska fonden*, hvaraf årliga räntan utdelas hvarje nyårsafton till 3:ne obotligt sjuke handlande eller deras enkör; kapitalet utgör 2,850: —
- 13:o *Larssonska fonden*, hvaraf årliga räntan utdelas vid påsk åt medellösa kvinnor, företrädesvis gamla sjukliga tjänarinnor; kapitalet utgör 3,500: —
- 14:o *S. D. Mellqvists fond*²⁾, hvars kapital utgör 10,000: —

Summa kronor 37,700: 37.

Härtill kan läggas ytterligare en fond, som vid 1875 års slut upgick i kapital till 3,987: 83, genom testamente af den 14 Mars 1845 skänkt utaf Post-Inspektoren N. Nilssons enka fru Marie Nilsson. Kapitalet utgjorde från början 750 kronor, och afsägs med det att åstadkomma en *slöjdskola för flickor*, hvilken borde ställas i samband med den egentliga folkskolan inom staden, på det att döttrar till fattige och mindre bemedlade föräldrar skulle bildas «till gudfruktiga, redliga, arbetsamma och dugliga tjenstehjon, makar och husmödrar», hvadan ur den omnämnda special-skolan borde meddelas undervisning i sådana göromål, som i allmänhet förekomma i ett hushåll.

¹⁾ Denna fond skänktes år 1863 af framlidne Grosshandlaren O. F. Ahlmark, som förordnat, att då fonden upgätt till 2,000 kronor, skulle årliga räntan å halfta beloppet utdelas den 7 Oktober, men räntan å återstående halfta beloppet skulle läggas till kapitalet, som sålunda borde ökas tills det upgätt till 10,000 kr., då hela räntan skulle årligen utbetalas å nämnda dag.

²⁾ Genom gåfvobref af den 19 Februari 1874 har vice Pastorn S. D. Mellqvist skänkt till Karlstad det ofvannämnda kapitalet, med förbehåll att han under sin lifstid egde att härå upbära 6 procent ränta halfårsvis. Efter hans död skola Stad-fullmäktige i Karlstad hafva att utdela årliga räntan till stipendier åt mindre bemedlade studerande af båda könen, födde i Karlstad.

såsom kardning af ull, spånad, väfnad, söm, stickning och tvätt m. m., på de dagar under pågående läsetermin, då barnen hafva ledighet från läsning, äfven under mellanterminerna. Utaf den ifrågavarande fondens kapitalbehållning voro vid 1875 års slut insatta på deposition i Vermlands Enskilda Bank 3,000 kronor och resten till förräntning i Karlstads Sparbank.

I sammanhang härmed förtjenar omnämnas den så kallade *f. d. Handelsföreningens i Karlstad Understöds-kassa*, hvilken vid 1875 års slut upgick till ett kapitalbelopp af 8,461 kr. 14 öre. För denna kassa finnes ett af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt reglemente, som uti 2 § innehåller, att ofvannämnda kassa eller fond skall benämnas: «Understöds-kassa, bildad af de f. d. Handelsföreningens i Karlstad ledamöter, som intill slutet af Juni månad 1864 vunnit burskap å handel». Kassan är på grund af Kongl. Handels-ordningen den 22 Dec. 1846 bildad dels genom afgifter från hvarje burskaps egande handlande och dels genom uplupne besparade räntor, och har sedermera stått under förvaltning af Handelsföreningens fullmäktige. Då emellertid nämnda Handels-ordning uphäfdes genom en annan af den 18 Juni 1864, som medgaf utvidgad näringsfrihet och handelsföreningen såsom korporation i och dermed upphört, likasom ock afgifter för burskaps sökandet försvunnit, så beslöto handelsföreningens dåvarande ledamöter att uphöra med sin verksamhet, men tillika att den samlade kassan skulle få verka välgörande för framtiden och därför tillkom 1876 års ofvannämnda reglemente för kassan. Kassans medel skötas af en särskild styrelse och göras räntebärande genom utlåning emot inteckning eller genom insättning i allmänt penningeförvaltande verk. Af årliga räntan å det belopp, hvartill kassan vid 1877 års början upgått, skola användas: $\frac{4}{10}$:delar till utdelning åt behöfvande, i främsta rummet sådana handlande, hvilka bidragit till kassans bildande, jemte deras enkör och barn, och derefter åt *pauvres honneux*; och $\frac{1}{10}$:del lägges till kapitalfonden, för att föröka densamma för framtiden för det ofvannämnde välgörande ändamålet.

(91) Inom staden finnes en så kallad *Frundimners-förening*, som har till ändamål:

«att genom råd, tröst och upmuntran, jemte beredande af arbetsförtjenst, samt, vid inträffande svårare nöd- och sjukdomsfall, medelst understöd verksamt och kärleksfullt bistå de fattiga inom samhället»;

«att vänligt tillhålla dem att besluta sig om ordning och snygghet i deras hem»;

«att hafva tillsyn öfver barnens ordentliga skolgång och, der hinder derför möta, söka dessa undanrödjä»;

«att medverka till förekommande deraf, att barnen icke tiggeri till förskaffande af lifsuppehälle för sig och hemmavarande personer, hvaraf följden icke kan blifva annan än ett andeligt och lekamligt elände för hvarje samhälles upväxande fattiga medlemmar»;

«att genom föreställningar och vänliga upmaningar till själfomtanka, söka förekomma, så vidt ske kan, att fattige utan trängande nödvändighet anlita allmänna fattigvården; hvartill kommer afsigten

«att bilda fond för en *Hushållsskola i Karlstad*, anskaffande af lämpliga platser för fattiga värnlösa flickor, sedan de blifvit konfirmerade, samt underhåll vid idiothem åt några sinnesslöa barn.

Arsafgift är en kr., hvarförutan frivilliga gåfvor emottagas.

Sammanträden äro 2:ne ordinarie, nemligen i Mars och Oktober. Vid det förra upläses Direktionens och Revisorernes berättelse och vid den senare väljes Direktion och Revisorer.

Enligt 1875 års bokslut hade föreningen vid nämnda års slut en behållning af 7,835 kronor 49 öre.

(92) Äfvenledes finnes inom staden en år 1873 stiftad så kallad *Arbetareförening*, som har för ändamål att under vintermånaderna låta arbetare, då de äro lediga, sammankomma viss dag i veckan för att läsa goda böcker, tidningar, höra mundtliga föredrag i bildande ämnen, öfva musik och sång samt äse och deltaga uti teatraliska föreställningar. Arbetareföreningen härstädes har sina sammankomster hvarje söndags afton å stora rådhusalen. Föreningen har en särskild Styrelse samt Sekreterare och Kassör, för hvilken nuvarande personal redogöres sid. 107.

(93) Likaledes finnes inom staden en så kallad *Pantlåne-inrättning*, som stiftades år 1871. Det förutnämnde spritförsäljningsbolaget i staden beslöt vid dess bolagsstämma den 16 December 1870 att utaf sina vinstmedel anslå såsom grundfond för pantlåne-inrättningens åstadkommande 2,000 kronor, hvarförutan inrättningen för nästföljande år förseddes med ett kreditiv af 5,000 kronor, hvarå spritförsäljningsbolaget betingade sig endast 5 %.

ränta. Denna inrättning handhafves af styrelse och betjening, som upräknas sid. 107; och huru denna inrättning fortgått och verkat, visas bäst af nedanstående tabla för de fem sista åren, nemligen

år 1872	utlemnades och omsattes	2,266	län till belopp	12,647: 07.
„ 1873	dito	2,188	dito	15,768: 38.
„ 1874	dito	2,779	dito	23,359: 45.
„ 1875	dito	3,102	dito	26,322: 65.
„ 1876	dito	3,264	dito	29,362: —

(94) Enligt Kongl. Kommers-Kollegii kungörelse af den 10 Mars 1871 (se Sv. Författ:s-saml. s. å. *N:o* 10 sid. 7) skall *Sjömanshuset i Karlstad* hafva följande distrikt: Vermlands län med städerna Karlstad, Kristinehamn och Filipstad; Vedbo, Tössbo, Valbo, Nordals, Sundals och Väne härader med städerna Venersborg och Åmål af Elfsborgs län; Viste och Åse, Kållands, Kinnefjerdings, Kinne, Barne, Laske, Skånings, Vilske, Frökinds, Gudhems och Valle härader jemte Vadsbo härad utom Undenäs och Mölltorps socknar, samt städerna Lidköping, Mariestad, Skara och Falköping i Skaraborgs län.

De första svenska sjömanshus inrättades ¹⁾ för hela riket och erhöilo Kongl. reglemente den 30 Mars 1748. Fyra år derefter förklarades emellertid, att såväl staden Göteborg som andra stapelstäder, hvilka åstundade inrätta sin egen *Sjömanshus-Direktion*, egde till egne fattige och orkeslöse sjömans samt deras enkors och omyndige barns underhåll och skötsel disponera de der inflytande *sjömanshusmedlen*.

Den 4 Mars 1870 (se Sv. Förf:s-saml. s. å. *N:o* 16) utfärdades nytt reglemente för sjömanshusen i riket. Sjömanshusen, af hvilka skall finnas ett i hvarje stapelstad, hafva för ändamål att samla och meddela uplysningar om alt inhemskt sjöfolk och alla för handeln afsedda fartyg af 6 nylästers dräktighet och derutöfver, hvilka inom riket hafva sin hemort; att hålla förteckningar öfver det sjömanskap och de fartyg af omförmälda beskaffenhet, som under hvarje år i handels-sjöfarten användas, samt att i öfrigt egna eftersyn åt sjömännen och bereda understöd åt behöfvande bland dem, äfvensom åt deras efterlemnade enkors och barn, efter stadgade grunder. Sjömanshusen äro ställda under inseeende af Kommers-Kollegium. Hvarje

¹⁾ Se Administrativ och Statistisk handbok af E. Fähræus, utgifven 1872 sid. 180

sjömanshus förvaltas af en direktion, bestående af sex eller tre ledamöter, deribland $\frac{1}{2}$ -del fartygsbefälhafvare och de öfrige skeppsredare. Ledamotskap i direktionen åtföljes icke af någon löneinkomst. Till biträde vid göromålens handhavande eger sjömanshus-direktionen antaga en sjömanshus-ombudsman och andra biträden, om sådane erfordras.

Rörande antalet fartyg samt de å sjömanshusen inskrifne skeppare och sjöfolk afgifva Sjömanshusen årliga rapporter¹⁾ till Kongl. Kommers-Kollegium. Deras inkomster bestå dels uti influtne räntemedel, dels i läste-afgifter, hyresafgifter, kollektmedel samt vites- och bötesmedel.

Den 29 Januari 1864 fastställdes reglemente för en pensionsanstalt för befälhafvare, styrmän och annat sjöfolk å svenska till utrikes sjöfart använda segel- och ångfartyg, äfvensom för maskinister och eldare å sistnämnde slags fartyg. I afseende å pensionsbeloppet indelas de i fyra klasser å 160, 120, 100 och 60 kronor; och pensionernas antal skall författningsenligt vara 109 i hvardera af de 3 första klasserna och 654 i den 4:de; men detta är numera något ökad.

(95) Såsom förut är nämnt finnes inom staden ett Spritförsäljningsbolag, som den 26 Juni 1867 erhöll sin första bolagsordning af Kongl. Maj:t faststald. Bolagets verksamhet har sedermera oafbrutet fortgått, och sedan den nyssnämnda bolagsordningen undergått åtskilliga ändringar, är den nu gällande af den 19 Augusti 1876. Styrelsen har sitt säte i Karlstad och utgöres af den personal, som finnes uppräknad härneda sid. 107. Under de nio år, som förflutit intill den 1 Okt. 1876, har nettovinsten af bolagets rörelse uppgått till den ansehlige summan kr. 647,516: 59.

Häraf har betalats i skatt 198,500, utaf hvilken summa

$\frac{3}{5}$ -delar eller 118,800 tillgodokommit staden; derjemte har bolaget till ränta och amortering af stadens skuld årligen lemnat stadskassan ett belopp, som sammanlagdt för alla åren upgår till 230,000.

Dessutom har, såsom redan är nämnt, bolaget lemnat följande anslag:

till pantlånecinntnings åstadkommande inom
staden 2,000.

¹⁾ Vid 1876 års slut funnos vid Karlstads Sjömanshus inskrifne: fartygsbefälhafvare, styrmän, maskinister, eldare och sjöfolk 338 personer; samt 41 ångfartyg om 73½ nylåster, och 777 hästkrafter; och 246 segelfartyg om 4,475 nylåster.

(95—97)

till nya kyrkogårdens förbättring	3,600.
till aktier i nya teaterbolaget	20,000.
till teknisk skolas och elementarskolas för	
flickor uppförande	50,000.
till 2:ne friplatser vid lasarettet	10,000.
till domkyrkans upvärmning	10,000.
till grundfond för vattenledning i staden .	85,000. 410,600: —

(96) Laxfisket i Klarelfven omkring Karlstad tillhör staden och är för närvarande utarrenderadt för en årlig afgift af 650 kr. Detta fiske har i senare tider regelbundits genom en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 31 December 1866 utfärdad stadga för laxfisket i Klarelfven och närmast derintill belägna delar af sjön Venern; och i sammanhang härmed och enär Hushållningssällskapet bekostar aflöning åt 3:ne tillsyningsmän ¹⁾, som skola hafva tillsyn om detta fiske alt ifrån Dejefors i Nedre Ullerud till Klarelfvens utlopp i Venern, har instruktion för dessa tillsyningsmän blifvit antagen.

(97) År 1763 utgjorde folkenummern 1,594 personer, af hvilka 1,183 voro mantalsskrifne. Under åren 1843—1847 var stadens befolkning i medeltal 3,145, deraf 2,009 mantalsskrifne. 1850 utgjorde antalet 3,502, år 1854 var det 3,925 ²⁾; och vid 1875 års slut upgick folkenummern till 6,541 personer.

I fråga om handel, fabriker och handtverkerier, säger Rudbeck ³⁾: att i slutet af förra århundradet ifrån Karlstad årligen utskeppades 14 à 1500 tolfter bräder samt omkring 40,000 skeppund jern och vid samma tid hade staden 15 fartyg om 40 till 60 lästers dräktighet samt 14 jernbåtar.

År 1850 mottogs å stadens väg från bruken i Kils-, Fryksdals-, Elfdals- och Nyeds härader 40,481 skpd staug- och manufakturjern, hvarjemte samma år skeppades 29,361 tr plankor, 15,878 tr bräder, 7,194 tr sågblockar och 1,156 st. bjelkar. Handeln har efter nämnde tid utvecklats sig ganska betydligt

¹⁾ I den senast afgifna redogörelse för 1876 års laxfiske ifrån Bon i Gratva socken och till Klarelfvens utlopp i Venern meddelar tillsyningsmannen A. Jönsson: att 6,178 laxar inom detta distrikt upfångats, hvilka i vigt med all säkerhet kunna antagas till 61,780 skålp., som efter ett medelvärde af 35 öre per skålp. motsvarar en inkomst af 21,623 kronor, fördelade på 51 notar och nät, tillhörige 53 laxfiskande personer.

²⁾ Se G. T. Rudbecks beskrifning öfver Sveriges städer, utgifven i Stockholm 1855. I:a delen sid. 226.

³⁾ Se dito sid. 224.

såväl i afseende å import som export, hvilket bäst synas af redogörelsen för år 1876¹⁾.

Staden innehåller: egentliga staden 27 qvarter med 174 tomter, oberäknadt gårdsplanerna till Lasarettet och Läns-Cellfängelset samt Klaraborg; stadsdelen Haga innehåller: 6 qvarter med 24 tomter och stadsdelen Klara 4 qvarter med 19 tomter. Uti egentliga staden finnas tvenne torg, kallade: *Stora torget*, vid hvilket finnas följande offentliga byggnader: Elementarlaroverket, Rådhuset och Frimurare-samhällets hus; och *Residenstorget*, vid hvilket finnas följande offentliga byggnader, nemligen: Landshöfdinge-Residenset, Hypoteksföreningens hus och Vermlands Enskilda Banks hus; uti stadsdelen Haga finnes det så kallade *Kanal-torget*, och uti stadsdelen Klara ett torg med namnet *Mahmtorget*, hvilket sistnämnde ännu icke är för ändamålet ordnad; alt detta enligt den stadsplan, som af Kongl. Maj:t blifvit fastställd den 29 December 1865.

Karlstad omfattar 5 $\frac{3}{8}$:dels mantal med en sammanlagd areal²⁾ af 3,345 tld, hvaraf 46 tld äro använda till trädgård och planteringland, 1,519 tld utgöra åker, 199 tld utgöra äng och 1,581 tld skogsmark. Åkerjorden består här, likasom nästan öfver alt i Vermland, der Klareliven framflyter, hufvudsakligen af sandmylla. En del af åkerjorden är sidlåndt belägen och därför utsatt för olägenhet af sjön Venerns periodiska öfversvämningar. 1875 års utsäde utgjorde 848 kbft råg, 3,656 kbft vårsäd och 837 kbft potates och skörden upgick till 8,480 kbft råg, 20,616 kbft vårsäd, 8,370 kbft potates och 20,400 ctr grönfoder och hö. Framfödda kreatur voro 91 hästar, 2 oxar, 351 kor och ung-nör samt 64 svin.

Bevillingstaxeringsvärdet år 1876 utgjorde:

för jordbruksfastighet	509,500.
för annan fastighet	5,369,400.
	Summa 5,878,900.

¹⁾ Karlstads kanal har under år 1876 trafikerats af 364 ångfartyg, 380 segelfartyg och 1,308 elfrämjar och befraktade varor hafva varit: 126,597,66 ctr smidt jern, 9,604 ctr tackjern, 2,584,605 kbft plankor, bräder och bakar, 3,884 ctr takskiffer, 215,030 kbft ved, 807,806 kbft timmer, bjelkar och sparrar, 51,107 ctr kalk och cement, 818,45 ctr torrlisk, 34,220 ctr tegel, 119,150 ctr sten- och träkol, 16,108,50 ctr salt, 1,694,60 ctr sill, 36,882 ctr spannmål, 13,628,72 ctr värtvaror, och 150,767,45 ctr diverse köpmansgods m. m.

²⁾ Statistiska Centralbyråns tidskrift för 1876 häftet 47 sid. 58 uppgifver summa areal af Karlstads jord till 5,045 tld; men Sveriges officiella statistik rörande 1875 års jordbruk och genom den noggrannare bearbetning, som dervid egt rum just rörande den länndel, hvartill Karlstad hör, har man kommit till det resultat, som ofvanför i texten är meddeladt.

Bevilling för 1876 utgjorde:

för jordbruksfastighet	152: 85.
för annan fastighet	2,684: 70.
för inkomst af kapital och arbete	13,841: 41. 16,678: 96.

(98) Den metallväg i Skattkärr, som lydt under jern- och metallvägen i Karlstad, har, i följd af förändrade tidsförhållanden och till följd af vederbörandes derom gjorda ansökning, blifvit genom Kongl. Maj:ts Beslut den 20 Oktober 1876 indragen.

(99) Tvenne årliga marknader äro i Karlstad, den ena i Februari och den andra i November, samt 3:ne torgdagar, nemligen första tisdagen i September, Oktober och November månader.

(100) Ifrån stadens gästgifvaregård skjutsas: till Lillnör 1,5 mil, till Prestgården i Alster 1,3 mil, till Spånga 1,5 mil och till Illberg 1,8 mil.

(101) Enligt Kongl. Kungörelsen den 5 Maj 1876 — se Sv. Författnings-saml. M 24 — höra Karlstad och Filipstad till samma valkrets för riksdagsmannaval. Staden hör till tredje klassens städer i riket.

(102)

Rådstufvu-Rätt och Magistrat.

Borgmästare: A. A. Valdenström.

Rådmän: P. A. Rydberg, Regts-Audit.,

R. V. O.

B. H. Falk, v. Hårdsh., till-

lika Magistrats-Sekreterare
och Notarius Publicus.

Rådman: C. F. Lidberg, tillika Ank-
tionskammarföreståndare.

A. F. Grundström.

Stadsfiskal: P. F. Kylander.

Poliskonstaplar: J. A. Johansson, A. Olsson, N. Nilsson och O. Olsson.

(103)

Upbördsverket.

Kronupbörds-kassör: O. E. Nygren,

t. f. Regements-Skrifvare.

Stadskamrerare: A. G. Olson.

Stads-Esekutor: J. V. Lundh.

Vägmästare: B. Myrin.

(104)

Stadsfullmäktige.

Ordförande: Brukseg. F. Clarholm,
R. V. O.

Ordförande: Lektorn, Fil. Dr J.
G. M. von Gegerfelt.

Ledamöter:

Landtränth. och Ridd. C. Hultman.

Grosshandlaren P. F. Broman.

Grosshandlaren J. A. Kruckenberg.

Handlanden J. F. Ödmann.

Apotekaren och Ridd. L. Kaijser.

Disponenten J. P. Cervin.

Ledamöter:

Regts-Läkaren och Ridd. C. A. Haak.

Gevärssmeden K. Bergman.

Handlanden O. Vennerberg.

Fabrikören A. Lindgren.

Majoren och Ridd. A. A. Blum.

Handlanden A. T. Brattberg.

Fabrikören G. A. Andersson.

Handlanden A. V. Vallerstedt.

Kaptenen C. H. Nisbeth.

Kommern. Fil. Dr L. A. Sjöholm.

Ledamöter:

Lektorn G. Elowson.
 Juveleraren C. Brockmann.
 Bokhandlaren H. Petersson.
 Fabrikören J. P. Falk.
 Majoren och Ridd. C. G. Oxehufvud.

Sekreterare: vice Håradshöfdingen K. A. Liljesköld.

(105)

Berednings-Utskottet.

Ordförande: Landtränth. C. Hultman.
 v. *Ordförande:* Apotekaren L. Kaijser.

Ordinarie Ledamöter:

Fabrikören A. Lindgren.
 Handlanden A. T. Brattberg.
 Kommisstrern L. A. Sjöholm.

Suppleanter:

Grosshandl. J. A. Kruckenberg.
 Handlanden A. V. Vallerstedt.
 Lektorn A. G. Klingberg.

Sekreterare:

v. Håradshöfding K. A. Liljesköld.

(106)

Drättselkammaren.

Ordförande: Brukseg. K. V. Geijer.

v. *Ordförande:* Lekt. A. G. Klingberg.

Ordinarie Ledamöter:

Handlanden J. H. Lindberg.
 Handlanden O. Nygren.
 Majoren C. G. Oxehufvud.
 Handlanden O. Vennerberg.
 Bokhandlaren C. A. Nerman.

Suppleanter:

Fabrikören J. Vennergren.
 Handlanden A. V. Moberg.
Notarie: vice Håradshöfd. A. Vestrin.
Stadskamrer: A. G. Olson.
Stadshyggmästare: T. Högström.
Faktmästare: S. Andersson.

(107)

Fattigvårds-Styrelsen¹⁾.

Ordförande: Kommr. L. A. Sjöholm.

v. *Ordförande:* Audit. G. Rudebeck.

Ordinarie Ledamöter:

Rådsmannen C. F. Lidberg.
 Handlanden A. G. Lidman.
 Hotellvarde N. Andersson.
 Bruksförvaltaren J. Svensson.
Sysselman: J. Eriksson.

Suppleanter:

Sadelmakaren N. V. Svensson.
 Handlanden E. Vallerstedt.
 Handlanden A. V. Moberg.
 Fabrikören F. Olsén.
Sekreterare: Auditören G. Rudebeck.
Kassaförvaltare: Rådm. C. F. Lidberg.
Faktmästare: J. P. Petersson.

(108)

Hälsöwards-Nämnden.

Ordf. Regts-Läk. o. Ridd. C. A. Haak.

Ordinarie Ledamöter:

Borgmästaren A. A. Valdenström.
 Fabrikören G. A. Andersson.
 Bruksegaren K. V. Geijer.

Suppleanter:

Handlanden J. F. Ödmann.
 Fabrikören A. Lindgren.
 Ingeniören A. Dahlgren.
Sekreterare: Borgm. A. A. Valdenström.

(109)

Byggnads-Nämnden²⁾.

Ordf. Apotek. o. Ridd. L. Kaijser.

Ordinarie Ledamöter:

Majoren och Ridd. A. Blum.
 Kaptenen och Ridd. E. A. V. Sparre.
 Magistrats-Sekreteraren B. H. Falk.
 Rådsmannen A. F. Grundström.

Suppleanter:

Håradshöfd. och Ridd. F. F. Mæchel.
 Handlanden J. A. Kruckenberg.
 Handlanden J. F. Ödmann.
Sekreterare: Rådsmannen C. F. Lidberg.

(110)

Hamn-Styrelsen.*Verkställande Direktör:*

Fabrikören G. A. Andersson.

Öfrige Ledamöter:

Handlanden P. M. Ågren.
 Handlanden A. V. Moberg.

Uphördsman: B. Myrin. Vagnmästare.

Hamnfogde: C. Svensson.

.. S. Andersson.

¹⁾ Reglemente för Karlstads Stadsförsamlings Fattigvårds-styrelse är af Kongl.

Maj:ts Befallningshafvande fastställt 3 April och 13 Juni 1872.

²⁾ Nu gällande Byggnads-Ordning för Karlstad är fastställt den 30 Okt. 1876.

(111—115)

(111)

Gasverks-Styrelsen ¹⁾.

Ordförande: Stations-Insp. H. Åstrand.
Ledamöter: Flöt-Chefen C. A. Linroth.
 Ingenjören A. Dahlgren.
 Kaptenen C. H. Nisbeth.

Ledamot: Handl. J. A. Nygren (Junior).
Bokhållare: Kamrer. J. V. Nordqvist.
Gasmästare: C. Andersson.

(112)

Trädgårds-Styrelsen.

Ordförande: Majoren C. G. Oxelufvud.
Ledamot: Bankbokhållaren N. Tjeder.

Ledamot: Bokhandl. C. A. Nerman.
Trädgårdsmästare: C. A. Carlsson.

(113)

Gatuförvaltningen.

Ordförande: Handl. O. Vennerberg.
Ledamot: Handlanden E. Christman.

Ledamot: Handlanden A. V. Moberg.

(114)

Brandstods-Komité.

a) *för försäkring af fast egendom
i Städernas Brandstods-Bolag.*
Ordförande: Handl. J. F. Odmann.
Ledamöter: Fabr. A. G. Andersson.
 Bygm. O. T. M. Högström.
 Fabr. A. J. Brattström.
 Bygmäst. P. G. Hamberg.

b) *för försäkring af lös egendom
i Städernas Brandstods-Bolag.*
Ordförande: Handl. O. Vennerberg.
Ledamöter: Handl. J. A. Kruckenberg.
 Fabrikören A. Lindgren.
 Handl. A. T. Brattberg.
 Handlanden J. F. Odmann.

(115)

Inventerings- och Besigningsmän

för Stadens under Drätselkammarens vård stående:

a) *lösa egendom:*
Landtränkmästaren C. Hultman.
Auditören G. Rudebeck.
Bygmästaren L. Johansson.
Bankbokhållaren N. Tjeder.

Kamreraren L. A. Göthlin.
b) *fasta egendom:*
Komm.-Landtm. A. F. v. Vachenfeldt.
Ingenjören A. Dahlgren.
Bygmästaren P. G. Hamberg.

Inventerings- och Besigningsmän

för Gasverket:

Landbruks-Ingenjören G. Vestin.
Gevärssmeden K. Bergman.

Bankbokhållaren N. Tjeder.

Inventerings- och Besigningsmän

*för Stadens under Fattigvårds-Styrelsens och Hälsovårds-
Nämndens vård varande egendom:*

Rådmannen A. F. Grundström och Kommissionären G. Andersson.

Inventerings- och Besigningsmän

*för Stadens under Trädgårds- och Hamnstyrelsernas vård
stående egendom.*

Landbruks-Ingenjören G. Vestin och Gevärssmeden K. Bergman.

Inventerings- och Besigningsmän

*för Stadens under Gatuförvaltningens vård stående egendom och
Stadens Brandredskap:*

Bygmästaren P. G. Hamberg och Kopparslagaren P. Larsson.

Brandkåren ²⁾.

Instruktion för denna kår är af Kongl. Maj:ts Befehd fastställd d. 3 April 1872.

¹⁾ Instruktion för Styrelse och tjenstemän vid Karlstads gasverk är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställd den 3 April 1872. Gaslysningen under år 1875 har kostat staden 7450 kronor.

²⁾ Karlstads brandredskap utgöres af följande, med härför angifne stationer: Sprutan N: 1 Sug- och tryckspruta, stationerad i Rådhuset.

Brandkårens Styrelse:

<i>Brand-Chef:</i> Handl. O. Vennerberg.	<i>v. Brand-Chef:</i> Löjtn. C. Bratt.
<i>1:e Sprut-Chefer:</i> Handl. A. T. Brattberg.	<i>2:e Sprut-Chefer:</i> Rådm. A. F. Grundström
" Handl. P. M. Agren.	" Handl. A. V. Moberg.
" Handl. K. A. Ahlmark.	" Furiren A. Zander.
" Fabr. A. Lindgren.	" Mälaren A. Ekstam.
" Rådm. C. F. Lidberg.	" Gevärssm. K. Bergman.
" Fabr. J. Falk.	" Fabr. J. Vennergren.

Uti Afdelningarne:

<i>a) för Bergning och Rifsning:</i>	<i>c) för Vattenkemtning:</i>
<i>1:e Chef:</i> Fabrikören J. F. Lundin.	<i>1:e Chef:</i> Sysslomannen J. Eriksson.
<i>2:e Chef:</i> Bleckslagaren G. A. Falk.	<i>2:e Chef:</i> Hotell-egaren N. Andersson.
<i>b) för Vaktållning:</i>	<i>d) för Reserven:</i>
<i>1:e Chef:</i> Löjtnanten G. B. Carlmark.	<i>1:e Chef:</i> Handl. E. Vallerstedt.
<i>2:e Chef:</i> Bokhandlaren H. Petersson.	<i>2:e Chef:</i> Bruksförv. E. J. Svensson.
<i>Brandmästare:</i> Stadsbygmästaren O. T. M. Högström.	

(117)

Gode Män*för granskning af Förmyndare-Räkningar.*

Härads-Skrifvaren J. G. Vibelius.	Rådmanen C. F. Lidberg.
Gevärssmeden K. Bergman.	

(118)

Revisorer.

<i>Siffer-Revisor:</i> E. O. Palm.	<i>Ordinarie:</i> Bankkamr. J. Lindblom.
<i>Öfrige Revisorer:</i>	" Handl. C. J. E. Sirén.
<i>Ordinarie:</i> Härads-skrifv. J. G. Vibelius.	<i>Suppleanter:</i> Fabrikören F. Olsén.
" Handl. C. Sjöstedt Isen.	" Handl. O. Lanner.
" Landskont. J. A. Broqvist.	" Kamrer. C. F. Hamberg.
" Regts-Skrifv. O. E. Nygren.	

(119)

Kyrko-Rådet.

<i>Ordförande:</i> vice Pastorn J. Linder.	<i>Ledamöter:</i> Lektorn G. Elowson.
<i>Ledamöter:</i> Landskamr. A. Andersson.	" Rektorn K. V. Kastman.
" Lärov.-Adj. Fil. Dr. C. O. Schenson.	" Handl. E. Christman, tillika Kassör.
" Landtränth. C. Hultman.	" Handl. B. G. Nilsson.

(120)

Skol-Rådet.

<i>Ordförande:</i> vice Pastorn J. Linder.	<i>Ledam:</i> Bankbokh. N. Tjeder, (Kassör.)
<i>Ledamöter:</i> Landtränth. C. Hultman.	" Lektorn G. Elowson.
" Kommunist. L. A. Sjöholm.	" Fabrikör A. J. Brattstöm.
" Lärov.-Adj. C. O. Schenson.	" Rektorn K. V. Kastman.
" Rektorn J. Vallinder.	" Lärov.-Adj. G. M. Ydén.

(121)

Stadens Folkskola,

omfattande fyra egentliga folkskolor samt åtta småskolor.

<i>Lärare:</i> E. G. Ferm.	<i>Lärarinnor:</i> Hilma Ternstedt.
" L. Jonsson.	" Anna Roth, i slöjdskolan.
<i>Lärarinnor:</i> Sofia Lagergren.	" Josefina Olsson.

<i>Sprutan</i> . 1/2 2 Tryckspruta	stationerad i Rådhuset.
" 1/2 3 Spruta med vattenuppföringsverk	" vid Norra Elfgatan.
" 1/2 4 Svensk Tryckspruta	" vid Kyrkan.
" 1/2 5 Vattenuppföringsverk	" vid tomten 1/2 166.
" 1/2 6 Sug- och tryckspruta	" vid Norra Elfgatan.
2 st. små sprutor	" vid Kyrkan.
1 mindre spruta	" i Polisvaktkontoret
1 extinctör	" d:o

10 st. Vattenkärror för häst och 3 st. dito för handkraft.

4 st. Brandsegel, 2:ne lifräddningslinor m. m.

(121—128)

Lärarinnor: Maria Olsson.
" Kristina Nilsson.
" Karolina Johansson.

Lärarinnor: Johanna Jonsson.
Inez Price.
Brita Andersson.

(122) **Enskilda Småbarnsskolor.**

Privatlärare: J. F. Brandt.

Lärarinnor: Mamsa Vendt o. Hedberg.

(123) **Handtverks- och Söndags-skola.**

Föreståndare: Sem.-Adj. A. J. Segerstedt.

(124) **Karlstads Elementarläroverk¹⁾ för flickor.**

Styrelse:

Ordförande: Biskopen C. H. Rundgren.
Ledamöter: Biskopinnan C. Rundgren.
" Fru Lina Andersson, född
Hagander.

Ledamöter: Öfv.-Löjtn. J. H. Lemke.
" Rektor K. V. Kastman.
" Apotekaren L. Kaijser.
" Kaptenen C. H. Nisbeth.

Lärare:

Lektor T. A. Sæve.
Lektor A. G. Klingberg.
vice Adjunkten P. Veiner.

Kandidaten L. V. Ek.
Musik-Direktören C. V. Rendal.

Lärarinnor:

Sofia Berg, föreståndarinna.
Anna Fröding.
Julia Malmstedt.
Emilia Malmstedt.

Anna Tingberg.
Anna Bratt.
Tilda Hardin.

(125)

Fruentimmers-Föreningen.

Ordförande: Biskopinnan C. Rundgren.

Ledamöter: Fru Hilma Nisbeth.
" Fru Marie Louise Ostling.
" Fru Lina Andersson.
" Fru Julia von Mentzer.
" Fru Sofia Ekstam.
" Fru Tekla Vallerstedt.

Ledamöter: Fru Charlotte Myrin.
" Fru Ida Thorstenson.
" Fru Sofia Ramström.
" Fru Laura Myrin.
" Fru Maria Olsén.
" Fru Augusta Andersson.
" Leontine Carlholm.

Sekreterare och Kassör: Vägmästaren B. Myrin.

(126)

Läkare-Vården.

Regements-Läkaren C. A. Haak, M.
L. och K. M. R. V. O. R. D. D. O.
Provincial-Läkaren Med. Dr A. F.
Ramström.

Lasarett-Läkaren Med. Lic. A. P.
Eneström.
Stads-Läk. Med. Lic. K. N. K. Lundberg.
J. Guldbrand, M. L.

(127)

Barnmorskor.

Fru S. Berg, för landsförsamlingen.
Fru H. Cederroth.
Fru E. Edman.

Mamsell B. C. Gunnarsson, f. staden.
Mamsell M. Jonsson, för staden.
Fru M. Qvarnström.

(128)

Lasarett- och Kurhus-Direktion.

Ordförande: Landshöfd. (sjelfskrifven).
Ledamöter: Prov.-Läk. A. F. Ramström
(sjelfskrifven).
" Landsk. A. Andersson, vald.
" Öfv.-Löjtn. H. O. Falk d:o.
" Öfv.-Löjtn. J. H. Lemke d:o.

Ledamöter: Härads-höfd. H. Falk, vald.
" Brukseg. C. E. Andersson d:o.
" Gods-eg. A. G. Stenberg d:o.
Läkare: P. A. Eneström d:o.
Predikant: Komr L. A. Sjöholm.
Sysselman: Fabrik G. A. Andersson.

¹⁾ Denna läroanstalt började sin verksamhet hösten 1873. Skolan är indelad i 7 klasser. Terminsavgift erlägges olika för de olika klasserna; för 1:a och 2:a klassens flickor 40 kr. och för öfriga flickor 50 kr. för hvarje termin, men uti den så kallade förberedande klassen är terminsavgiften 25 kr. Under höstterminen 1876 upgick lärjungeantalet till 107 flickor. Undervisningen fortgår i 2:ne terminer, hvilka börja och sluta ungefär samtidigt med Högre Elementarläroverkets terminer.

Sjuksköterskor vid Lasarettet:
Maria Pettersson.
Hanna Tjlander.

Karin Fryk.
Vaktmästare: N. J. Bergström.

(129)

Sjömanshusets Styrelse.

Ordförande: Borgm. A. Valdenström.
Ordinarie Ledamöter:
Vägmästaren J. E. Andersson.
f. d. Vägmästaren C. F. Lundell.
Handlanden P. F. Broman.
Skepparen K. Andersson.

Ordinarie Ledamot:
Sjökaptenen S. Boström.
Suppleanter: Handl. J. A. Kruckenberg.
.. Handl. H. Svenson.
.. Skepparen O. Andersson.

Ombudsman: Vägmästaren B. Myrin.

(130)

Arbetareföreningens Styrelse.

Ordförande: Handl. J. F. Odman.
r. Ordförande: Handl. P. F. Broman.
Ledamöter: Guldsmeden C. Brockmann.

Ledamöter: Adjunkt. A. J. Segerstedt.
.. Verkmäst. A. Mellqvist.
Kassör: Bokhållaren O. P. Nyqvist.

Skreterare: Fabrikören V. Andersson.

(131)

Pantlåne-inrättningen.

Lokal uti Andreas Anderssons gård; hålles öppen alla fredagar emellan kl. 9—12 f. m.

Styrelse:

Ordförande: Borgm. A. Valdenström.
Ledamöter: Handl. A. T. Brattberg.
.. Handl. E. Christman.
.. Handl. O. Nygren.
.. Bokhållaren A. Eriksson.
.. Kaptenen A. von Mentzer.
.. Handl. V. T. Sundström.
.. Bokhandl. H. Petersson.

Ledamöter: Handl. E. Vallerstedt.
.. Handl. A. M. Lanner.
.. Apotekaren L. Kaijser.
.. Bruksegaren J. H. Huss.
Suppleant: Handl. J. H. Lindberg.
.. Handlanden P. F. Broman.
.. Handl. H. Svenson.

Kamrerare: J. V. Nordqvist.

Vaktmästare: J. Gustafsson.

(132)

Spritförsäljnings-bolagets Styrelse.

Ordförande: Apotekaren L. Kaijser.
Ledamöter: Handl. O. Vennerberg.
.. Handl. J. H. Lindberg.
.. Rektor J. Vallinder.
.. Bokhållaren A. Eriksson.

Suppleanter: Brukseg. J. H. Huss.
.. Handl. E. Christman.
Föreståndare: J. V. Hedbäck.
Bokhållare: Mamsell Anna Heller.

(133)

Agenter.

a) för *Lif- o. Brandförsäkrings-Bolagen:*
Skandia: Bank-Direkt. F. Clarholm.
.. Kaptenen A. von Mentzer.

Svea: Majoren A. Blum.

b) för *Brandförsäkrings-Bolagen:*
Svevige: Handl. A. M. Lanner.

Kristiania-Bolaget: Kamreraren J. V. Nordqvist.

c) för *Lifförsäkrings-Bolagen:*
Nordstjernan: Kamr. J. V. Nordqvist.

Thule: A. M. Lanner.

d) för *Transport- och Olycksfalls-försäkrings-Bolag:*

Zürich: Kamreraren J. V. Nordqvist.

e) för *Hälsförsäkrings-Bolag:*

Sveviges: Kamreraren J. V. Nordqvist.

f) för *Sjöförsäkrings-Bolagen:*

Stockholm: Handl. A. M. Lanner.

Sveithud: Handl. C. Sjöstedt Isen.

(134) *Agentur för Landbruks-Maskiner och Redskap samt*

Utställning af sådane.

Kamreraren J. V. Nordqvist.

(135)

Ångfartygs-Kommissionärer.

Ang. Uddeholm: O. F. Ahlmark & Co. | *Ang. Karlstad:* Svenson & Eriksson.

(136)

Ombud för Köpmannaföreningar.

Stockholms: Handl. C. Sjöstedt Isen. | *Göteborgs:* Rådman A. F. Grundström.

(137-143)

(137) **Inkasserare och Kommissionärer.**

Handelsbolaget O. F. Ahlmark & Co.	Stadssekreteraren J. V. Lundh.
Rådsmannen A. F. Grundström.	Kamreraren J. V. Nordqvist.
Landskanslisten C. R. Stiegler.	t. f. Regements-Skrifv. O. E. Nygren.
e. o. Landskanslisten A. F. Lindh.	C. Söderberg.

(138) **Justitie Stats-Ministerns Ombud
för tryckeri-ärenden.**

Läroverks-Adjunkten, Fil. Der E. A. Pallin.

(139) **Tidningar.**

Nya Vermlands-Tidningen, som utkommer 2 gånger i veckan, nemligen onsdagar och lördagar. Grundlades af Jakob Lundberg år 1837 under namn af «Första Vermlands-Tidningen» och köptes år 1851 af Carl Kjellin, som utgaf den under namn af «Nya Vermlands-Tidningen», hvar-
efter densamma af Carl Kjellin år 1874 genom köp öfverläts till tryckeribolaget Carl Kjellin & Co (A. F. Ramström och C. A. Fahlgren).

Redaktör och ansvarig utgifvare: Prov.-Läkaren A. F. Ramström.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes s. k. Länskungörelser, som tryckas hos Bolaget Carl Kjellin & Co.

Vermlands Läns Tidning, som utkommer 2 gånger i veckan, nemligen onsdagar och lördagar. Grundlades under namn af «Nya Vermlands-Posten», år 1855 af Cronqvist och Forssell. År 1872 ändrades namnet till «Vermlands Läns Tidning».

Redaktör och ansvarig utgifvare: Boktryckaren C. D. Forssell.

Veckoblad för Folkundervisningen, utkommer 1 gång i veckan.

Redaktör och ansvarig utgifvare: Adjunkten A. J. Segerstedt.

Tryckes hos Carl Kjellin & Co.

(140) **Restaurationer och Schweitzerier.**

Stadshotellet: Restaurat. J. A. Lindvall.
Frimurare-Logen: dito.
Jernv.-Stat: Restitric: M. H. C. Hansen.
Stadsrädgården: under sommaren. Restitric: J. A. Lindvall.

Ättkanten, under sommaren, restauratör: J. F. Varnström.

Undra våningen i P. F. Bromans hus vid Jernvägs- och Drottninggatorna. Restauratric: M. H. C. Zetterström.

(141) **Rum för resande.**

Stadshotellet: vid Kungsgatan midt emot Residenset: Hotellvärd: Handlanden A. T. Brattberg; Portier: F. M. Fränzel.

Hotell Kristiania: vid hörnet af Drottning- och Vestra Torggatorna: Hotellägare och värd: N. Andersson.

(142) **Gästgifveri.**

Skjutskontor i Stadshotellet. Skjuts-entreprenör: Handlanden A. T. Brattberg.

(143) **Handlande.**

Bok- Musik- och Pappershandlande: Eriksson & Lindberg (S. O. Pettersson).
Hj. Petersson & Co (Hj. Petersson och A. Nerman).

Brännvinshandlande:

Karlstads Spritförsäls-Bolag.
Lanner & Gustafsson (O. Lanner och Gustafsson).
Vallenius & Evers (L. N. Fitinghoff).

Cigarr- och Tobakshandlande:

C. Holmberg.
F. Olsén.
G. A. Sjöberg.

Charcuterihandlande:

N. A. Engren.

Divershandlande:

E. Christman.

A. Grell.

J. Lennström.

A. G. Moberg.

N. G. Myrén.

E. Vallerstedt & Co (den förstnämnde och P. M. Ågren).

T. Vennergren & Co (J. G. Hagelqvist och A. Hofvander).

von Zweigbergk & Evers (Leksakshandlande Z. och E.)

J. F. Odmann.

C. J. Dahlgren. Vestra Tullen.

J. Jonsson, Kanaltorget.

J. Qvarnström, Qvarnberget.

C. V. Rydberg, Viken.

C. Svensson, Haga.

Frukthandlande:

O. G. Andersson.
J. A. Larsson.

Frö- och Blomsterhandlande:

Stadsträdgården.
Apotek. L. Kaijser, (endast fröhandel).
P. C. Kindberg, d:o

Garn- och Väfnaudshandlande:

Andersson & Berglund (V. Andersson).
A. V. Vallerstedt.

Glas- Porslins o. Galanterihandlande:
H. Gillblad.

Jernkramhandlande:

A. P. Hellström.
J. A. Nygren & Son (J. A. Nygren
Sen. och J. A. Nygren Jun.)
Nygren & Ählin (O. Nygren).
Ständiga Utställningen.

Klädeshandlande:

E. Christman.
O. V. Forsberg.
Nyström & Ringqvist.
A. Svensson.
Siren & Palmgren.
V. T. Sundström.
Vennerlund & Co (N. F. Lind och
A. Hellner).

Kommissionshandlande:

O. F. Ahlmark & Co.
P. Aurell.
J. Johansson.
A. M. Lanner.
J. H. Lindberg.
A. V. Moberg.
Svenson & Erikson (H. Svenson).
T. Vennergren.

*Kommissionshandlande för Helttekis Ak-
tie-Bolags tillverkningar af Sten o. Kalk.*
C. Hohnberg.

Läderhandlande:

J. Falk & Co (J. Falk och C. Vendt).
J. P. Falk.
C. M. Johansson.
A. Lindgren.
J. Vennergren.

Manufakturhandlande:

Ekelöf & Svensson.
N. Felländer.
L. Klein.
A. G. Lidman.
J. Pagrotzky.
Siren & Palmgren.
V. T. Sundström.
Sofia Verming.

Modehandlande:

Berta Hedin.
Matilda Lagergren.
E. B. Lysander.
Nikoline Stenströms Sterbhus.

Mösshandlande:

Lovis Andersson.
Sofia Vallerstedt.
C. V. Smedberg.

Tegel-, Dun- och Fjäderhandlande:

C. Holmberg.

Tapethandlande:

A. Ekstam.
Nygren & Ählin.

Tapisserihandlande:

Industrimagasinet, som tillika emotta-
ger och försäljer husslöjdsartiklar.
Mathilda Lagergren.

Vinhandlande:

A. T. Brattberg, föreståndare: A.
Hasselgren.
Karlstads Spritförsäljnings-Bolag.
Vallenius & Evers (L. N. Fitinghoff).

Boktryckare.

C. D. Forssell.

C. Kjellin & Co (A. F. Ramström
och C. A. Fahlgren).

(144)

Fabrikanter och Handtverkare.*Bagare:*

A. Bergenholtz.
N. Eriksson.
S. Vendel.
C. Verngren.

Barberare:

A. J. Andersson.
C. F. V. Börresen.

Bleke- och Plåtslagare:

J. F. Dyring.
G. A. Falk.
P. Larsson.
P. J. Lindblad.

Bokbindare:

J. N. V. Lewenhagen.
J. Lundgren.
E. Vennersten.
J. G. Vestberg.

Bryggerier:

Frankeska Bryggeriet (O. Nygren
och A. M. Lanner).
Färjestads Bryggeri.
Sandbäckens Bryggeri.
Växnäs Bolags Bryggeri.

Bundtmakare:

Rahlén & Comp.
A. M. Hofströms enka.

Bygmästare:

P. G. Hamberg.
O. T. M. Högström.
L. Johansson.
J. Johnsson.

Färgare:

Andersson & Berglund (V. Andersson).

Garfvere:

J. Falk & Co (J. Falk och C. Vendt).
A. Lindgren.
J. Vennergren.

Gelbgjutare:

V. Nilsson.

Guldsmeder:

C. Brockmann, juvelerare.
G. Landsort.
E. Lundberg.
C. Nymansson.

Handskmakare:

J. Möller.
S. Skog.

Hättmakare:

A. F. Kjellander.
Strömberg & Co (J. P. Strömberg
och J. V. Rydstrand).

Instrumentmakare:

J. P. Nyström.

Kakelugnsmakare:

L. M. Björkman.
C. F. Meijster.

Kopparslagare:

B. G. Andersson.
P. Larsson.
C. F. Lidberg.

Målare:

C. F. Berg.
J. Dylén.
A. Ekstam.
O. Jansson.
J. E. Kronberg.
B. Olsson.

Repslagare:

Andersson & Co (J. Tidholm och G.
A. Andersson).
A. F. Larsson.

Sadelmakare:

A. J. Berglund.
J. M. Karlsson.
A. Nygren.
N. V. Svensson.

Skomakare:

C. J. Cederberg.

C. Engström.
J. G. Hallgren.
A. Holm.
F. Norén.
A. Vikström.

Skräddare:

D. Andersson.
E. Christman.
S. Hultman.
A. Jonsson.
J. Larsson.
P. Lindholm.
Ljungqvist & Co (M. Ljungqvist).
A. Reuterström.
Ringqvist & Nyström.
Siren & Palmgren.
Vennerlund & Co (N. F. Lind och A.
Hellner).

Smeder:

K. Bergman.
E. D. Holm.
A. Jonsson.
A. G. Lidberg.
J. P. Söderberg.
C. Vennberg, tillika vagmakare.

Snickare:

J. Andersson.
A. Christensson.
Bröderne Kjellin.
C. A. Lindholm.
J. F. Lundin.
J. F. Nordström.

Socketbagare:

V. Lindgren.
J. F. Varnström.
P. F. Yhnell.

Spegelfabrikörer:

J. F. Grund.
J. F. Lundin.

Scarfvere:

P. Landberg.

Tapetserare:

J. M. Karlsson.
P. J. Vinblad.

Tobaksfabrikörer:

F. Olsén.
V. Palm & Co (V. Palm).
T. Schön & Co (T. Schön och A. J.
Brattström).

Urmakare:

O. Dahl & Co (Håkansson o. Forsberg).
C. A. Larsson.
K. Olson.

Vagmakare:

E. Bergström.

Vattenfabrikanter äro: Apotek. L. Kaijser (för mineralvatten o. läskedrycker).
 „ Handl. A. T. Brattberg (f. läskedrycker o. renadt vatten).
 „ Konditor J. F. Varnström (för dito)
 „ Civil-Ingenjören A. Dahlgren (för det. s. k. Karlstads jernvatten).

(145)

Industrimagasinet

för mottagande och försäljning af hussløjdsalster, är inrättadt och förestås af Fru Sofia Ramström.

Lokal: Bokbindare Lewenhagens hus vid Stora torget.

(146)

**Inom Karlstad finnes följande badhusbolag
och bolagsstyrelser, nemligen**

a) *för fruntimmer:*

Bolaget bildades 1861 och reglemente antogs den 11 Jan. samma år. Aktierna utgöra 162 st. med inbetaladt kapital 2,430 kronor.

Lokal: eget badhus i elfven midt för Växnäs.

Styrelse:

Verkställande Direktör: J. V. Nordqvist.

Ledamöter: Handlanden C. Holmberg.

„ Regts-Läk. C. A. Haak.

b) *i Klara, för männer:*

År 1875 upfördes för en kostnad af 6,000 kr. ett badhus, som hålles öppet från medlet af Juni till medlet af September, emot viss afgift för hel termin eller för enkelt bad.

Styrelse:

Verkställande Direktör: O. Nygren.

Ledamöter: Borgm. A. A. Valdenström.

„ Bokhandlaren A. Nerman.

c) *Varmbadhus:* beläget på norra sidan elfven emellan Vestra Bron och Tullen, eges af ett bolag, hvars styrelse är: F. Clarholm, G. A. Andersson och A. Nerman. Värma bad serveras hela året.

(147)

Karlstads Mekaniska Verkstads Styrelse.

Ördförande: Lektorn G. Elowson.

Ledamöter: Fabrik. G. A. Andersson.

„ Ingenjören H. Lundgren,

som tillika är Disponent.

Kassör: O. P. Nyqvist.

Råtare: E. E. Eklund.

„ A. G. Jansson.

„ E. G. Persson.

Rörande denna verkstad se gruppen 89 förut i denna kalender.

(148)

Karlstads Tändsticks-Fabriks Styrelse.

Aktiebolagets Styrelse:

Ördförande: Grossh. J. A. Kruckenberg.

Ledamot: Apotek. o. Ridd. L. Kaijser.

Ledamot: Fabrik. G. A. Andersson.

Nya Bolagets Styrelse:

Ördförande: Fabrikören G. A. Anders-

son, som tillika är Verkst. Direktör.

Ledamot: Apotek. o. Ridd. L. Kaijser.

Ledam.: Fabr. V. Lundqvist, Sundsvall.

Föreståndare: M. J. Freudenthal, som

tillika är Kassör.

I stadens närhet är: *Landeriet Herrgården*, beläget å Karlstads donationsjord, inköptes 1870 af bröderne F. A. och A. Dahlgren och utgör, med sedermera tillköpt jord, 540 qv.-refvar 20 stänger areal, förmedladt till 198 refvar, 50 st. 73 fot och bevillningstaxeradt till 23,800 kr. Vid egendomen drifves fabrik för konservering af lax, och tillverkning af dertill använda lådor af bleckplåt. Årliga tillverkningen upgår till värde af 33. å 45,000 kr.

Våren 1875 upptäcktes å egendomen riklig tillgång af ovanligt starkt och rent mineralvatten, innehållande på 10,000 gram 0.669 gram kolsyrad jernoxidul, hvilket utgör 40,3 procent af samtliga i vattnet befintliga fasta ämnen, enligt Professor Aug. Alméns verkställda analys. Brunnens 1/23 förseddes våren 1876 med öfverbyggnad, och ändamålsenlig apparat för kolsyrning och tappning af vatten till försäljning anskaffades, och började användas straxt före midsommar samma år. Från denna tid till arets slut utsändes på requisitioner 12,000 flaskor kolsyradt vatten. Friskt vat-

ten direkte från brunnen serverades under samma år från 15 Juni till slutet af Augusti vid en provisionel brunnslokal i Karlstad för 94 personer, hvilka nästan utan undantag prisade vattnets välgörande verkan. De sjukdomar, för hvilka vattnet, enligt läkares utsago, hufvudsakligen begagnas, äro bleksot och magkatarr.

Orrholmens ångsågverk, beläget vid Klarelfvens utlopp i Venern, är uppfördt å Stora Orrholmen vid Karlstad år 1854 af V. Röhss & Co i Göteborg, med 5 sågramar och 2 kantsågverk, samt en qvarn med 4 par stenar. För sågverket användes 1 ångmaskin om 70 hästkrafter och för qvarnverket 1 ångmaskin med 18 hästars kraft.

Sågverket ombygdes, eller, hvad det inre beträffar, nybyggdes 1872, efter nyare tidens fordringar, af Edsvalla Bolag genom den ansedda sågbyggarefirman J. A. Jensen og Dahl i Kristiania, och består nu af 4 sågramar och dubbelt kantverk, med en tillverkningsförmåga per år af 25,000 tolfter plankor, utom bräder. Derjemte insattes vid denna ombyggnad särskildta maskiner för tillgodogörande af gröfre ribbor och bakar, med en tillverkningsförmåga af 1 $\frac{1}{2}$ million stäf pr år, 1 större hyfvelmaskin för brädhyfving, hvarå kan hyflas alla sorters bräder såväl spontade som randade och släta från 150 till 200 tolfter i dygnet samt en maskin för hyfving af listverk i de flesta brukliga fasoner. Läget är mycket fördelaktigt för såväl timmertägt från Klarelfven, Venern och jernvägen, som för de förädlade trävarornas skeppning till Göteborg eller afsändning pr jernväg till Kristiania eller det inre landet.

Föreståndare: J. Svensson.

Bokhållare: A. Ajaxson.

Bokhållare: J. Carlsson.

Sandbäckens Tekniska Fabrik, belägen å egendomen Sandbäcken i närheten af staden, tillhör det så kallade Sandbäckens Tekniska Fabriks Aktiebolag, hvilket erhållit Kongl. Maj:ts stadfästelse den 11 September 1874. Bolaget har för ändamål att tillverka ättiksprit, vin m. fl. tekniska fabrikat.

(149) 2. **Kristinehamn**¹⁾.

Denna sjö- och upstad är belägen under 59°20' nordlig bredd, vid 2:ne små elfvars — Varnans och Lötans — förenade utflöde i Varnums-viken å sjön Venerns nordöstra strand. Staden beröres af nordvestra stambanan, och östra Vermlands jernväg har der sin utgångspunkt. Afstånden till Stockholm, Göteborg och Kristiania äro nästan aldeles lika (resp. 26,9; 26,9 och 26,6 mil); till Malmö 51,8 mil och på den sistnämnda jernvägen till Filipstad 5,5 mil.

Före stadens anläggande var här redan en besökt hamn och en marknadsplats, sannolikt jemnärig med bergsrörelsen i Vermland, invid gården *Bro*, nära Varnums sockenkyrka. Här vid Varnums-hamn mötte bergsmännen den åkerbrukande allmogen kring Venerns stränder i Vestergötland och Vermland de tider, då Bro-marknader höllos, hvilket tyckes hafva skett under vintern på Lucie- och Knuts-tider och under fastan samt dessutom vid pingst och mattsmessen. Lödesö-, Brätte- och slutligen Mariestads borgare idkade då köpenskap med dessa alla och hade bodar upsatta på södra sidan af elfven vid vägen, som ledde till Vestergötland. Varorna klöfjades till en början, sommartiden, en mil långt till Bergsjön, der ett utgrenadt nät af vattendrag öppnade förbindelse med vidt aflägsna bygder och obygdor mot norr och öster.

När Hertig Karl 1569 tog regeringstömmanne i sitt hertigdöme, anlade han ett jernverk vid *Bro* och bygde der en egen gård, för att kraftigare vaka öfver sina angelägenheter i Vermland. Sådane gårdar bygde han sedermera annorstädes, såsom Karlsbergs gård vid nuvarande Karlstad, och Kroppa gård på «Berget». Vermlands Lands- och Bergsfogdar bodde på dessa och hertigen och hans söner vistades ofta på dem. Der underhöllos för gårdsfolket och kringboende s. k. Gårdspredikanter. En manbyggnad på *Bro*, bygd af trä, qvarstod ifrån denna tid till 1769 ⁷/₈. De hvälfda och fast murade källarne äro ännu att se under ett stenhus, som utgör hufvudbyggnaden för stadens arbetsinrättning. Några ekar i trädgården sägas vara från samma tid.

¹⁾ Uppgifterna rörande denna stad äro välvilligt lemnade af Läroverks-Kollega J. V. Alsterlund.

Efter Hertig Karl Filips död 1621 återföll hertigdömet till Kronan, och Vermland bortarrenderades för en tid till 2:ne holländare Samuel Lott och Johan van Vosseln m. fl. Vosseln bodde på Kroppa gård.

Redan 1582 hade Hertig Karl i sinnet att anlagga en stad vid Bro och utfärdade den 14 Januari samma år från Asphyttan privilegier för denna¹⁾. Afsigten synes hafva varit att för Vermland, Vadsbo och Berget dana en gemensam föreningspunkt här. Hertigen frångick tanken, då han 1583 grundade Mariestad i Vadsbo, 1584 Karlstad i Vermland och omsider Filipstad i Bergslagen. Ett våldsamt upträde vid Bro-marknad den 22 September 1638 föranledde emellertid, att Hertigens ofvannämnde plan sextio år senare sattes i verket. Brogård beboddes då af en förmögen lybeckare Petter Flygge, general-inspektör öfver och arrendator af landttullarne i Sverige. Denne hade uprättat hägnad kring marknadsplatsen och fordrade för första gången der tull af almogen. Upretade öfver denna ovana beskattning stormade man och nedref hägnaden och en samtida säger, att «the hade ock utan tvifvel slagit samme Flyggen ihjäl, hvarom han icke hade kommit till flykten på en båt öfver sjön».

Redan i November månad ankom Sveriges Riks-Drotz Gabriel Oxenstierna, Åke Axelsson, General-Majoren Lars Kagg

¹⁾ Brevet lyder så: «Vi Karl etc. gøre veterligt alle, som detta vårt öpnä bref se eller höra lüsa, att efter vi äro till sinnes att låta fundera en köpstad vid Brogård i Vermeland, våre undersäter, som lång och besvärlig köpstadsväg hafva, till godo och landet till förbättring, och på det alle, som lust och vilja hafva på den orten att bygga och sig nedsätta, måge veta vid hvad vilkor de sådan besittning af oss bekomma skola; så vele vi harmed gunsteligen efterlåta och gifva till stadsegendom både åker och eng, der borgarne kunna hafva täppor och annor utrymme till deras boskap både i skog och mark, så mycket de kunna behöfva. Desslikes vele vi ock gifva till stadens egendom en ö, i Venern liggande, Vålön benämnd, der borgarne ock kunna hafva deras boskap och fiskeri, stadens egendom till förbättring gunsteligen unne och efterlåta vele. Och dertill vele Vi gunsteligen privilegiere samma stad med 2:ne marknader om året, på de tider, som dertill kunna bekvämligast vara; desslikes ock 2:ne torgdagar i veckan, som är Onsdagen och Lördagen. Item vele vi ock Nädigst efterlåta att samma stads borgare måge uti dessa 2 hamnar, som är Huggenäs (Hufvudnas, nu Venersborg) och Gillberga i Vestersysslet, fritt handla och vandra med dem, som der ankomma, och inga andra utstades borgare vara efterlåtet att handla med bergsmännen uppe vid Vermlandsbergs kyrka Fernelo på de dagar i veckan, som vi tillförene hafva förordnat, att der skall marknad hållas utom de, som sig vid Bro nedersätta vilja. Och sedan skola andra borgare, som der i landet handla vilja, köpslaga med dem. Dock skola de sig med köpslagan emot andra tillbörligen förhålla. Deröfver Vi ock vele ett noga inseende hafva låta, att icke annor skulle ske, än hvad som på begge sidor lika och rätt vara kan, och vele vi förhemalde privilegier ändå ytterligare af gunst och nåde förmera och förbättra i allo mätto. Der alle och hvar serdeles måge veta sig fullkomligen efterrättat» — *Hertig Karls Registratur 1582—1584*. Geijer i sin Svenska folkets historia II del. sid. 278 första uplagen och efter honom Starbeck del. 10: sid. 11 hafva förväxlat stället med Bro socken på Vermlands Näs.

m. fl. till Bro, för att ransaka om detta tumult och almogen från Östersysslet och bergslagen var stämd att möta der; den 8 November hölls i Karlstad dylikt förhör med almogen från Vestersysslet, hvarefter kommissionen i samma ärende reste till Mariestad. Den Vermländska almogens oskuld i uploppet ådagalades härunder. De höge herrarne hade emellertid fattat behag till Bro och ansågo platsen särdeles läglig för en stadsanläggning, hvilket ock gillades af förmyndare-regeringen. General-Tygmästaren Olof Hansson Örnulfvud utstakade staden 1640 och privilegierna utfärdades 29 Oktober 1642, då från predikstolarne påböds, att stället icke mera skulle kallas *Bro* utan «Christinahamn». Den nya staden fick till vapen: ett fartyg (båjort) under fulla segel.

Under kriget 1675—79, då danskarne med trupper besatt Dalsland, måste städerna kring Venern utrusta bevärade skutor till strändernas skydd, hvilka förlades i skärgården mellan Leckö och Vermlandsnäs. Men efter denna tiden hade Kronan kanonbåtar uplagda i Vålö-sund, utanför Varnums vik. Ännu synes på en liten holme märken efter de bäddar, på hvilka dessa varit uphalade. En kronoskeppare, som hade tillsyn öfver fartygen, hade hemmanet *Jutebäcken* till bostad, och ett kronomagasin bygdes på Vålön. Nerikes och Vermlands Regimente fick äfven sin mötesplats på en skog-omgifven sandås invid staden. Dessa förhållanden egde rum ännu in i närvarande århundrade.

Karl XII:e tillbragte i Kristinehamn några månader (Januari—April) 1718 i glädtigt umgänge med sina närmaste anhörige. Hofvet hade kommit tillmötes och från många håll tillströmmade menniskor, för att få se den märkvärdige mannen. Vid en spatserridt, som Konungen i sällskap med den unge Hertig Karl Fredrik gjorde, brast isen på strömmen under Hertigens häst och Konungen lyckades, icke utan egen fara, hjälpa honom up ur vattnet. Det säges, att Konung Karl, under sitt vistande här, stadfastade ritningarne till Stockholms Slott.

Att Konungen hade planer att omgestalta landets administrativa indelning, är bekant. Att han dervid hade Kristinehamn i sina tankar såsom medelpunkt i någon krets, synes af en fullmakt, utfärdad den 18 Oktober 1718 i Strömstad, hvarigenom Olof Lundstedt förordnades till «lläradshöfding i Kristinehamns läns lagsagas första häradsdöme».

År 1777, Trefaldighets-söndagen den 25 Maj, afbrände sta-

den nästan helt och hållet. Svåra hemsökelse af vålded drabbade äfven 1804, 1811, 1812 och 1842. Vid 1804 års brand förstördes södra och mellersta delarne af staden.

Varnums sockenkyrka, som blef liggande inom staden, flyttades omkring 200 fot till en friare plats och gagnades af stadens innevånare. Den utvidgades till kors-kyrka 1688. Denna träkyrka, som mer och mer förfallit, brukades sista gången för gudstjenst vid ottesången, Böndagen den 10 Oktober 1858, då samma dag ny kyrka af sten invigdes. Grunden till den senare lades hösten 1847. Hon är bygd i medeltidsstil efter Professorn i Lund C. G. Brunii ritning och har kostat församlingarna 260,000 kronor. Hon utgöres af ett treskeppigt långhus med 2:ne torn i vester, tvärskepp med kor-utsprång i öster, samt håller i yttre längd 210 fot och i bredd 80 fot. Höjden från golfvet till hvalfspetsen i mellanskeppet är 50 fot. Hon är belägen i östra kanten af staden, midt för en från torget utlöpande gata och vid sidan af församlingarnes begravningsplats. Rikets Ständer beviljade vid riksdagen 1845 till kyrkobyggnaden ett lån af 37,500 kronor med 3 % ränta och 2 % kapitalafbetalning. För gäldande af denna och andra förbindelser i och för kyrkan åtog sig församlingarne en årlig kyrkobyggnadsafgift, som sedermera blifvit nedsatt. Församlingarnes gemensamma skuld för kyrkan var vid 1875 års slut 45,043 kr. 26 öre, fördelad nästan lika på båda. Den hade under året minskats med 3,685: 03.

Kristinehamns pastorat, som är regalt, hörer till andra klassens och utgöres af 2:ne församlingar: staden och Varnum, hvilken senare förut var annex till Ölme härads pastorat. Kristinehamns och Ölme härads pastorat hade gemensamma pastorer från 1671 till 1721 samt från 1783 till 1802, då båda utgjorde personliga prebenden åt Biskop Herman Schröderheim.

Vid stadens anläggning inrättades en så kallad «pedagogi» med en lärare kallad «skolemästare». I midten af förra århundradet började staden löna en andre lärare, kallad «hörare». År 1845 ordnades pedagogien enligt Nya elementarskolans i Stockholm metod med kursläsning och fri flyttning. Omfånget af undervisningen var ett fem-klassigt läroverks. År 1858 förvandlades pedagogien till tre-klassigt elementarläroverk och 1865 till fem-klassigt. Största antalet lärjungar var år 1867, då 102 voro närvarande. Under läs-året 1876—77 utgjorde närvarande lärjungeantalet 80.

(149) **Öfriga offentliga byggnader.**

Rådhuset, af sten i tvenne våningar, upfördes efter 1804 års brand enligt intendenten C. F. Fredenheims dessin af år 1797. Uti öfra våningen har Rådstufva-Rätten, Stadsfullmäktige och deras afdelningar sina sessionsrum och i den undra har Enskilda Banken hyrt lokal.

Metall-vågen var intill 1867 belägen vid torget, men flyttades till en för lastning tjenligare-plats vid den segelbara delen af elfven.

Arbetshuset af sten i 2:ne våningar öfver källare från Hertig Karls dagar. Byggnaden upfördes 1771 af fru Regina Nordenfeldt, född Grästen, och inköptes 1828 för den s. k. Nilssonska Donationens medel.

Elementarläroverkets hus af trä i tvenne våningar, innehållande utom lärosalar och rektors-boning, bibliotek af 1,000 volumer i förening med ett museum, grundadt 1862 af greve Carl August Adlersparre och sedermera ansenligen ökad. Byggnaden upfördes 1861 på den forna kyrkogårdsplatsen af staden och har kostat emellan 35 och 40,000 kronor.

Folkskolehus af trä, bygdes 1869, och ett annat inköptes 1874, det s. k. Assemblé-huset. I det senare finnes en folkskola och fyra småskolor. Utrymme är beredt för en Slöjdskola och för ett Elementarläroverk för flickor, m. m. inom samma hus.

Pastors och Komministers embetsgårdar, den förre vid Trädgårdsgatan, den senare midt emot kyrkan, äro under senare åren bebyggda. Uti den senare gården hafva församlingarna sockenstuga.

Hotel för resande, med tillhörande restaurationer, eger staden beläget vid torget. Byggnaderne äro af trä. Ett tidsenligt hotel af sten efter bröderne Kumliens ritning är likaledes vid torget under upförande och skall vara färdigt 1878. Vid extra bolagsstämma den 2 November 1876 med Hotel-Aktie-Bolaget antogs ett af bygmästaren C. H. Hallström i Stockholm ingifvet anbud att för 280,000 kronor upföra detta hotel af sten i 3:ne våningar.

Sjukhus finnes icke ännu i Kristinehamn; men 1875 års landsting beslöt, att sådant, närmast i öfverensstämmelse med den för sjukhuset i Arvika antagna ritningen borde af landstingsmedel upföras å stadens område å plats, som Kristinehamns samhälle kostnadsfritt uplåtitt straxt utanför staden å vestra sidan.

Sjukhuset, som beräknas för 20 sängar, är afsedt för inneväranne i Kristinehamns stad, samt inom Ölme och Visnums härader boende personer, och skall upbyggas under åren 1878 och 1879. Vid 1876 års landsting utsågos komiterade, hvilka i förening med vederbörande läkare hade att ombesörja bygnadsföretagets verkställande genom entreprenad eller på annat lämpligt sätt samt anskaffandet af de för sjukhuset erforderlige inventarier. Desse bygnadskomiterade hafva att uppgöra och till 1877 års landsting inkomma med fullständigt, detaljeradt kostnadsförslag. Landstingets komiterade äro borgmästaren C. H. Nördenfelt och handlanden C. M. Södergren, begge i Kristinehamn.

Metodist-kyrka är under bygnad vid Österlånggatan.

Ett så kalladt *Lutherskt Bönhus* finnes äfven, hvarmed är införklifvad Ansgarii-föreningens kolportör-skola.

Teaterhuset upfördes af ett bolag år 1834.

(150) En *Vattenledning* för dricksvatten från en närbelägen sandås bekostades 1849 utaf en af stadens äldre och aktade medlemmar konditorn P. G. Lundgren. Denna har under loppet af 1876 fullständigats genom en vattenbehållare med aftapningskranar, rymmande femtusen kannor. Källan anses lemna 20,000 kannor i dygnet.

(151) Allmänna parker och planteringar hafva under senaste åren anlagts dels framför kyrkan, dels vid gångbanan emellan staden och jernvägsstationen samt invid elfvens stränder, af hvilka en, afsedd att sträcka sig från Rådhuset till Elementar-läroverket, är under anläggning.

(152) År 1849 påbörjades upmudring af elfven och segelrännan i Varnumsviken med en kostnad af 73,000 kronor, hvartill lån ur Handels- och Sjöfartsfonden beviljats. Hela norra stranden af elfven från staden till dess utlopp, fyratusen fot, uptages af magasinier samt lastnings- och lossningsställen och bestrykes till hela sin längd af såväl Ö:ra Vermlands jernvägs stations-spår, som af Nordvestra stambanans hamnspår. Lastningsbryggor till en längd af 1,200 fot hafva under senaste tiden anbragts vid stranden.

I forna tider var det staden uteslutande förbehållet att frakta varor till och från Sjö-ändan efter viss taxa. Frakten sköttes till sist af Lungsunds, Varnums och Ölme härads almoge; men uti Fastings marknad 1847 bildades ett bolag för byggnad af

jernväg emellan Kristinehamn och Sjö-ändan något öfver en mil. Till detta i vårt land första jernvägsföretag beviljade Rikets Ständer ett amorteringslån af 100,000 kronor och arbetet fullbordades i September 1850. Sedan de många vattendragen i Filipstads och Karlskoga Bergslager blifvit genom kanaler och jernvägar sammanlänkade, var af nöden att Kristinehamn—Sjö-ändans jernväg apterades för lokomotiv, hvilket verkställdes 1858. År 1851 — jernvägens första år — fraktades på densamma 100,000 ctr stång- och manufaktur-jern samt 140,000 ctr tackjern; år 1874 — jernvägens sista år — fraktades 2,105,858 ctr gods och 24,943 personer. Sistnämnde år bildades ett bolag, *Östra Vermlands Jernvägs-Bolag*, för att, efter inköp af äldre trafiklederna, anlägga en bredspårig bana från Kristinehamn öfver Bergslagerne jernväg till Filipstad och Finshyttan samt till Persbergs grufve-fält, hvilken under 1876 kommit till fullbordan. År 1875 fraktades på denna jernvägs färdigbygda sträcka 2,177,272,61 ctr gods och 19,330 resande.

Sjöfarten drefs, under förra århundradets skrä- och privilegättväng, med 14 stycken så kallade *nummerskutor*, som egdes af stadens borgerskap och hade rätt att få last vid stadens väg i nummerordning till Venersborg; men kunde deremot icke påräkna frakt derifrån. Åtta så kallade *byskutor* förde tackjernet. Dessa skutor voro af 2 till 600 skeppunds bärighet. Skeppare och båtsmän, prämkarlar och jerndragare utgjorde stadens lägre borgerskap, jemte dem, som körde foror till och från Sjö-ändan. Trollhätte-kauals öppnande i århundradets början medförde fullständig omskapning af sjöväsendet på Venern; och ångfartygen hålla nu i sin ordning på att uttränga segelfarten. Hemmahärande äro nu: 5 segel- och 4 ångfartyg, hvilka senare göra reguliera turer emellan Kristinehamn och Göteborg. Ett stort antal främmande fartyg besöka dessutom stadens hamn. Förvägrad stapelstads rätt lägger i sin mån hinder i vägen för sjöfartens utveckling. Under år 1874 exporterades 296,115 ctr stång- och manufaktur-jern samt 819,500 ctr tackjern, 607,830 ctr malm, 18,685 tolfster plank och bräder, spannmål m. m.

Från Kristinehamns hamn utskeppades år 1875: 261,713 ctr stångjern, 368,643 ctr tackjern och 265,949 ctr malm; och under samma år lossades i stadens hamn: 102,468 ctr rails, 6,241 ctr tackjern, 82,084 ctr tegel, kalk och sandsten, samt krita, cementlera och skiffer, 48,662 ctr trä- och stenkol, 183,049 ctr kalk, 21,060 ctr spannmål, mjöl och potates, 31,999 ctr fisk

och torr fisk, 6,088 ctr saltad dito, 26,675 ctr socker, kaffe och risgryn, 13,269 ctr gödningsämnen, 7,629 ctr fotogén, oljor, ljus, tjära, tvål och såpa, 6,232 ctr tobak, 550 ctr läder, 353 ctr papp och papper, 463 ctr glas, 675 ctr diverse köpmansgods, 20,105 ctr, ved 1236 famnar och trävaror 163,489 kubikfot.

(153) *Frimarknaden Fastingen*, flyttades för större bekvämlighets skull genom Kongl. Resol. 1688 från Karlstad hit. Den tog då sin början den 25 Februari hvarje år, men framflyttades efteråt till 10:e och 14:e Mars och har i våra dagar, på Stadsfullmäktiges förslag och efter Landstingets hörande, genom Kongl. Kommers-Kollegii Resol. bestämts att börja andra helgfria Tisdag i April månad, och detta tog sin början med år 1867. Vid denna marknad gjordes betydande köpslut af jern-effekter och likvider man och man emellan ställes på Fastings marknad. Den var tillika en verklig folk-fest för alla stånd och åldrar. Fastingen har förlorat det väsentligaste af sin förra betydighet.

Matsmesso-marknad var fördom en betydande spannmåls-marknad. På 1760:talet togfördes 5 å 6,000 tunnor spannmål, mest från Vestergötland. Den hålles nu i början af Oktober månad. Kreatur, säd och viktualier äro ännu de förnämsta artiklarne.

Torgdagar hållas dessutom den 13 Januari, tredje-dag pingst, andra Tisdagen i November; och för kreatur: Fredagen i den veckan, då fastings marknad står, samt den 13 December.

(154) Staden är utstakad i en rektangel, hvars längd utgör omkring 2,200 fot och bredd omkring 1,800 fot. Varnan och Lötelfven, som i sned riktning slingra sig genom staden, förläna denna en täck och angenäm belägenhet, på samma gång de orsaka oregelbundenhet i kvarterens form. En beslutad utsträckning af staden på norra sidan mot jernvägs-stationen och Kristinehamns mekaniska verkstad är under planläggning. Staden innehåller 23 kvarter och 298 $\frac{1}{2}$ tomter, af hvilka flera äro obebyggda och uptagas af träd- och kålgårdar. Till staden hör 3,892 tld, deraf 10 tld utgöra träd- och kålgård, 797 tld åker, 40 tld ängs- och 3,006 tld skogsmark. Åkerjorden till Kristinehamn utgöres i allmänhet af en något sandblandad lätt, utmärkt bördig lermylla och afkastningen deraf för år 1875 upgick till 577,5 kbft hösthvete, 335,5 kbft vårhvete, 3,882,5 kbft råg, 9,338,1 kbft

vårsäd, 6,940 kbft potates samt 7,736 ctr grönfoder och hö. Antalet framfödda kreatur utgör i medeltal 46 hästar, 26 oxar, 294 kor och ungnöt samt 60 svin.

	1875	1876
Taxeringsvärdet å jordbruksfastighet utgjorde	464,425	468,725.
„ å annan fastighet	1,632,500	1,885,350.

Summa taxeringsvärden 2,096,925 2,354,075.

Bevillning till kronan erlades för jordbruksfastighet

för 1876	140: 55.
för annan fastighet	942: 15.
för inkomst af kapital och arbete	9,545: 13.

Summa 10,627: 83.

I staden finnas 42 handlande samt 74 handtverkare. Derjemte finnes en mekanisk verkstad, en tobaks och två tändsticksfabriker (Nybo och Karlslunds), en repslagerifabrik och tvenne boktryckerier.

I staden finnes en bankinrättning, benämnd Kristinehamns Enskilda Bank, en Sparbank och en Husbondeförening.

(155) *Tvenne hoteller för resande* finnas: det ena beläget i närheten af statens jernvägsstation och benämndt «Jernvägs-hotellet»; det andra vid stadens södra torg, innehållande ej blott rum för resande, restauration och schweitzeri, än äfven skjutsinrättning. och derjemte finnes inom staden ytterligare en restauration, med schweitzeri, samt ett utskänkningsställe.

(156) *Från Kristinehamn skjutsas*: till Rudsberg 1,5 mil, till Vall 2,3 mil, till Högåsen 2,3 mil, till Hästås 1,8 och till Björkeberg (eller Bjurkärn) 2,3 mil. Skjutslegan är 1: 50 per mil.

(157) Enligt Kongl. Maj:ts förut å sidan 12 återopade skrifvelse af den 28 Januari 1876 har förordnats: «att Olme, Visnums och Väse härader från början af år 1877 skola utgöra ett tingslag med tingsstad i Kristinehamn». Vid Härads-Rättens sammanträde den 15 Januari 1877, då ombud ifrån nämnde 3:ne härader varit för ändamålet inkallade, förevar fråga om byggande af gemensamt tingshus. Komiterade utsågos, hvilka hade att uppgöra och till Rättens sammanträde den 15 Mars 1878 afgifva fullständigt förslag i ämnet.

(158) På grund af Kongl. Maj:ts Kung. den 5 Mars 1876 (se-

(158—165)

Sv. Förf:saml. 1/2 24) utgöra Kristinehamn, Nora, Linde och Askersund en valkrets i afseende å riksdagsmannaval; och Kristinehamn hör till fjärde klassens städer i riket.

(159) Folkmängden i Kristinehamn uppgick vid 1875 års slut till 4,177 personer, men har under år 1876 ökat med 251 och utgör nu 4,428 personer.

(160) **Rådstufvu-Rätt ¹⁾ och Magistrat.**

<i>Borgmästare:</i> C. H. Nordenfelt, som	<i>Rådman:</i> J. J. Jern.
tillika är Magistrats-Sekreterare.	<i>Stadsfiskal:</i> J. F. Jakobsson.
<i>Rådman och Brottmåls-Notarie:</i> A. R.	<i>Stads-Vaktmästare:</i> N. Andersson.
Geijer, vice Häradshöfding.	<i>Poliskonstaplar:</i> A. Jansson och C. J.
<i>Rådman:</i> J. G. Vagner.	Petersson ²⁾ .

(161) **Upbörds-verket.**

<i>Kronaupbörds-Kassör:</i> J. A. Broqvist.	<i>Stads- och Hamnfogde:</i> Rådm. J. J. Jern.
<i>Landskontorist.</i>	<i>Stadskassör:</i> C. A. Edström.

(162) **Stadsfullmäktige.**

<i>Ordf.:</i> Kyrkoh., Fil. Dr. J. B. Unger.	<i>Ledamöter:</i> Kollega J. V. Alsterlund.
<i>vice Ordförande:</i> Kapt. E. M. T. Palm.	.. Bank-Direkt. E. Bergsten.
<i>Ledamöter:</i> Bruksegaren G. Vahlund.	.. Handl. J. A. Rydberg.
.. Vågmäst. J. E. Andersson.	.. Bankkass. V. L. Rydberg.
.. Stadsläkaren C. E. Berg.	.. Handlanden C. G. Olsson.
.. Ingenjören H. Asplund.	.. Rektorn C. Lagerlöf.
.. Handl. J. O. Petersson.	.. Bagaren N. O. Norén.
.. Garfvaren J. Larsson.	.. Bleckslag. C. G. Broqvist.
.. Färgaren G. E. Petersson.	.. Fabrikören J. C. Wiegandt.
.. Bokhandl. C. E. Hygrell.	.. Handl. A. G. Hedin.
.. Bokbindaren L. A. Hedin.	.. Apotekaren E. F. Hellman.
.. Ban-Direkt. J. Norrman.	.. Handl. C. J. Lilliesvärd.
.. Förvaltaren H. Petersson.	<i>Sekreterare:</i> Rådm. A. R. Geijer.

(163) **Berednings-Ütskottet.**

<i>Ordförande:</i> Kaptenen E. M. T. Palm.	<i>Ledamöter:</i> Handl. A. G. Hedin.
<i>Ledamöter:</i> Kollega J. V. Alsterlund.	.. Bagaren N. O. Norén.
.. Handl. C. G. Olsson.	<i>Vaktmästare:</i> A. Jansson.

(164) **Drätselkammaren ³⁾.**

<i>Ordförande:</i> Handl. A. G. Hedin.	<i>Ledamot:</i> Bokhandl. C. E. Hygrell.
<i>Ledamöter:</i> Fabrik. J. C. Wiegandt.	<i>Sekreterare:</i> Stadskass. C. A. Edström.
.. Handl. Lars Rydberg.	<i>Arbetsförman:</i> L. Nilsson.
.. Handl. G. A. Kuylenstjerna.	

(165) **Fattigvårds-Styrelsen ⁴⁾.**

<i>Ordförande:</i> Bank-Dir. E. Bergsten.	<i>vice Ordförande:</i> Kommr. N. Bergsten.
---	---

¹⁾ Rådstufvu-Rätten har ordinarie sammanträden hvarje helgfri måndag kl. 10 f. m.

²⁾ 18 ständiga vaktkarlar tjenstgöra patrullvis under nätterna och vid marknadstillfällen.

³⁾ Drätselkammarens nu gällande reglemente är af år 1865.

⁴⁾ De fattiges underhåll och vård besörjes efter en år 1866 upgjord ordning uti en *Arbets-Inrättning*; fattige barn utackorderas till fosterföräldrar på lands-

Ledamöter: Garfvaren J. Larsson.
 " Bagaren N. O. Norén.
 " Tunnb. L. C. Hasselblad.
 " Handl. E. H. Jansson.
 " Handl. J. Andersson.

Arbetsinrättningens Föreståndare: A. F. Broström.

Ledamöter: Färgaren G. E. Petersson.
 " Målaren F. Norring.
 " Garfvaren J. Persson.
 " Handl. C. A. Vadsten.
 " Stadsläk. C. E. Berg.

(166)

Hälsöwards-Nämnden.

Ordförande: Borgm. C. H. Nordenfelt.
Ledamöter: Kaptenen E. M. T. Palm.
 " Stadsläkaren C. E. Berg.

Ledamöter: Apotekaren E. F. Hellman.
 " Handl. C. A. Vadsten.
Sekreterare: Ingenjören A. Arvedson.

(167)

Byggnads-Nämnden¹⁾.

Ordförande: Borgm. C. H. Nordenfelt.
Ledamöter: Rådm. J. G. Vagner.
 " Handlanden C. G. Olsson.

Ledamöter: Fabrik. J. C. Wiegandt.
 " Kaptenen A. Laurell.
Sekreterare: Löjtnanten H. Friberg.

(168)

Hamn-Styrelsen²⁾.

Ordförande: densamme som i Drätselkammaren.
Ledamöter: densamme som i Drätselkammaren.

Hamnfogde och Kassör: Rådm. J. J. Jern.
Vägmästare: J. E. Andersson.

(169)

Brandstods-Komiten.

a) för försäkring af fast egendom³⁾:
Ordförande: Handlanden C. G. Olsson.
Ledamöter: Handlanden J. A. Rydberg.
 " Fabrik. J. C. Wiegandt.
 " Garfvaren J. Larsson.
 " Bygmästaren L. Nilsson.

b) för försäkring af lös egendom⁴⁾:
Ordförande: Rådmannen A. R. Geijer.
Ledamöter: Bokhandl. C. E. Hygrell.
 " Vågm. J. E. Andersson.
 " Smidesh. C. Andersson.
 " Rådmannen J. G. Vagner.
 " Assistenten A. Brandthberg.
 " Handl. A. T. Hammarström.

(170)

Brandväsendet⁵⁾.

Förste Brandbefälhafvare: Rådmannen J. G. Vagner.
Andre Brandbefälhafvare: Handlanden C. G. Olsson.

uti Afdelningarne:

1:a afdelningen eller för Släckning: 2:e Befälhafvare: Insp. A. F. Broström.
 1:e Befälhafvare: Förv. H. Petersson.

bygden, Svärigheten, som upstått för den mest obemedlade klassen att förskaffa sig bostäder samt Arbets-Inrättningens knappa utrymme, har trängt styrelsen att afvika från sin grundsats och att meddela hyresunderstöd, hvarigenom fattigvårdens omkostnader stegrats. Fattigvården kostade år 1875 summa 11,884 kr. 80 öre. Fattigvårdsstyrelsen har ordinarie sammanträden tredje helgfria måndagen i hvarje månad.

¹⁾ Byggnadsnämndens sammanträden äro första helgfria onsdag i hvarje månad. Stadens Byggnads-Ordning är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställd den 17 Juni 1876.

²⁾ Hamnordningen är af den 6 April 1865.

³⁾ Vid 1875 års slut upgick försäkringsbeloppet för fast egendom till 1,237,460 kr.

⁴⁾ Den 30 September 1875 upgick försäkrad lösegendom till 332,000 kronor, men i bolaget Svea stiga de tagna försäkringsbeloppen för fastigheter, lösoreu och varor till 2,000,000 kronor.

⁵⁾ Enligt den för brandkåren utfärdade instruktion af år 1872, är kåren delad på 6 afdelningar. Stadens Brandordning är af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställd den 17 Juni 1876. Brandredskapen utgöras af tvenne Upfordringsverk, samt 6 större och 2 mindre sprutor, förvarade i 2:ne spruthus, ett vid hvardera elfven, af hvilka det ena 1876 blifvit uppfördt af sten och försedt med pump och inmurad panna.

(170—177)

2:a afdelningen eller för Vattenhamning:	2:e Befälhafvare: Handl. C. A. Vadsten.
1:e Befälhafvare: Färg. G. E. Petersson.	5:e afdelningen eller för Vakhålln.:
2:e Befälhafvare: Assist. J. A. Brandtberg.	1:e Befälhafvare: Rådm. J. J. Jern.
3:e afdelningen eller för Rifning:	2:e Befälhafvare: Kollega P. Hammar.
1:e Befälhafvare: Garfvarn J. Larsson.	6:e afdelningen eller Reservoafdeln.:
2:e Befälhafvare: Bygmäst. L. Nilsson.	1:e Befälhafvare: Kassören V. L. Rydberg.
4:e afdelningen eller för Bergning:	2:e Befälhafvare: Kapt. E. M. T. Palm.
1:e Befälhafvare: Rådm. A. R. Geijer.	

Tornräktare: B. Svensson.

(171) **Gode män för granskning af förmyndareräkningar.**

Rådm., v. Hårdsh. A. R. Geijer. Inspektoren C. F. Ågren.

(172) **Ecklesiastik-Statens ¹⁾**

Kyrkoherde: Fil. Dr. J. B. Unger. Organist och Klockare: C. A. Edström.
Komminister: N. Bergsten.

(173) **Kyrko-Rådet.**

Ordförande: Församlingarnas Pastor.	Ledamöter: Rådmannen J. J. Jern.
Ledam.: Kolleg. J. V. Ålsterlund, Kyrkov.	" Brukseg. G. Löthner.
" Hemmansegaren J. Svensson i	" Komminister N. Bergsten.
Gerdsherg, Kyrkovård.	" Nämndem. G. Jonsson i
" Brukseg. G. Vahlund.	Gaterud.

(174) **Skol-Rådet.**

Ordförande: Församlingens Pastor.	Ledamöter: Handl. J. A. Rydberg.
Ledamöter: Brukseg. G. Vahlund.	" Kollega J. V. Ålsterlund.
" Bank-Dir. E. Bergsten.	" Handlanden A. G. Hedin.
" Komminister N. Bergsten.	

(175) **Nilsonska Donations-Direktion ²⁾.**

Ordförande: Församlingens Pastor	Ledamöter: Bank-Dir. E. Bergsten.
(sjelfskrifven).	" Handl. J. A. Rydberg.
Ledamot: Bruksegaren G. Vahlund.	" Kollega J. V. Ålsterlund.

(176) **Folkskolan ³⁾.**

Lärare i Folkskolan:	Lärarinnor i Småskolan:
J. L. Nyren.	Emma Gustafsson, tjänstledig.
S. Söderlund.	Augusta Berglund.
Lärarinnor i Folkskolan:	Ida Persson.
Johanna Vilhelmina Nilsson.	Karolina Petersson.
Johanna Maria Thorvall.	Hulda Kristina Colliander.
	Emma Fransiska Salberg.

(177) **Slöjdskola för flickor ⁴⁾.**

Föreståndarinnan: Sofia Haak. Lärarinnan: Fru Johanna Fredrika Nyman.

¹⁾ Ut i metodistförsamlingen, Pastor R. Cederberg.

²⁾ Donationen utgjorde ursprungligen ett kapital stort 33,333 ²/₃ kr. För närvarande utgöres den af en gård, brandförsäkrad för 13,500 kronor, hvilken användes till Arbets-inrättning, samt ett kapital af 54,822 kronor. Råntemedlen användas dels till en Spånads-inrättning och dels till utackordering af fattiga barn och till understöd för folkskolan. En Direktion vårdar Vägmästaren O. Nilssons gåfvomedel. I denna Direktion är församlingens pastor sjelfskrifven ordförande, men ledamöterna väljas af stadsfullmäktige och hafva säte i skolrådet.

³⁾ Kostnaden för folkskoleväsendet i Kristinehamn upgick år 1875, utom hus och materialier, till 9,102 kr. 65 öre. Stadens bidrag härvid var 1,720 kr. och Nilssonska fondens 865: 96. Antal skolbarn i skolåldern: 407 gossar och 409 flickor. Af dessa besökte 411 barn folkskolan och 214 småskolorna.

⁴⁾ Denna skola bildades år 1848 af några stadens fruntimmer, hvilka deltog tyvis i undervisningen, och barnen undervisas uti spånad, väfning, slätsöm och stickning.

Biträdande Lärarinnor:

Emma Hagberg.
Fru Clara Carlqvist.
Anna Laurell.
Fru Kristina Edström.

Biträdande Lärarinnor:

Fru Emilie Bergman.
Fru Josefina Kjellman.
Josefina Larsson.

(178) **Elementarläroverk för flickor¹⁾.***Inspektor:* Brukseg. o. Ridd. G. Vahlund.*Styrelse:**Ordf.* Kyrkoherde J. B. Unger.*Studie-Direktor:* Rektor C. Lagerlöf.*Ledamöter:* Fru Hedda Andersson, f. Freudenthal.

" Fru Sofia Lagerlöf, född Annerstedt.

" Kollega J. V. Alsterlund.

" Bankassör V. L. Rydberg.

Kassaförvaltare: Kassör. V. L. Rydberg.*Föreståndarinna:* Adele Ljung.*Öfriga Lärarinnor:* Mina Undén.

" Adele Vesterlund.

I Förberedande Skolan Lärarinnor:

Emma Gustafsson.

Tim-Lärare: Rektor C. Lagerlöf.

" Kommr. N. Bergsten.

" Augusta Nyman.

" Hilda Jern.

(179) **Skolor för mindre barn.**

1) Amalia Magnells skola.

2) Mari Sofi Lagerlöfs skola.

(180) **Skyddsföreningen²⁾.***Ledarinnor:* Fru Anna Lovisa Invenius och Augusta Nyman.(181) **Husbondeförening³⁾.***Ordförande:* Kyrkoh. J. B. Unger.*Ledamöter:* Brukseg. och Riddaren R.

Adlersparre.

" Bruksegaren G. Löthner.

" Rådsmannen J. J. Jern.

Ledamöter: Fil. Kand. K. A. Grundel.

" Folkskoll. A. F. Carlstedt.

Sekreterare: Kandidat. K. A. Grundel.*Kassör:* Rådsmannen J. J. Jern.(182) **Låne-Biblioteker.**1. *Kristinehamns- och Varnums**Sockenbibliotek:**Bibliotekarie:* Skolläraren J. L. Nyrén.2. *Arbetsföreningens Bibliotek:**Bibliotekarie:* Kand. K. A. Grundel.3. *J. G. Bohmans Lånebibliotek:*(183) **Läkarevården.***Stads-Läkare:* Med. Dr. C. E. Berg.*Stads-Kirurg:* Regts-Läk. och Ridd. M. Lagerlöf.*Apotekare:* E. F. Hellman.*Vaccinator:* Stadskass. C. A. Edström.*Prov.-Läkare:* Med. Dr. G. H. Bohm.*Veterinär-läkare:* P. A. Åström.*Bitr. hos Apotek:* V. L. Kjellman.

" A. Jullander.

" K. A. Danielsson.

Barnmorska: Beata Lundgren.**Lyshållningen.**

Omsorgen härmed tillkommer Drätselkammaren. Staden uplyses af omkring 75 st. så kallade Wilanderska gaslyktor.

Entreprenör: Bokhandlaren C. E. Hygrell.

¹⁾ Denna skola grundades under år 1876 med understöd af staden, och skolan började sin verksamhet den 1 Oktober. För år 1877 är af statsmedel beviljadt ett anslag af 1,000 kronor.

²⁾ Denna förening har till syfte att uppsöka och afhjelpa nöd samt skaffa behöfvande kvinnor lämplig arbetsförtjenst o. s. v. Den räknar sina ledamöter bland samhällets bättre lottade fruntimmer.

³⁾ Denna bildades 1872 och är gemensam för Kristinehamns stad och Varnums församling.

(184—193)

(184) **Komiterade för beredande af frågan om
en tilltänkt vattenledning.**

Borgmästaren C. H. Nordenfelt.
Bruksegaren G. Vahlund.

Ban-Direktören J. Norrman.
Rådmanen J. G. Vagner.

(185) **Skarpskytteväsendet.**

Öfverhufvudhafvare: Hattmakaren V. Kindmark.

Styrelse:

<i>Ledamöter:</i> Färgaren G. E. Pettersson.	<i>Ledamöter:</i> f. d. Handlanden J. O. Hoff.
" Boktryckaren A. Rosdal.	" Skräddaren P. Bolander.
" Garfwaren J. Larsson.	

(186) **Badhus-Bolaget.**

Varma bad serveras under vintern hvarje Onsdag och Lördag.

Föreståndare: Förvaltaren H. Petersson.

(187) **Agenter.**

1. för <i>Lif- o. Brandförsäkringsbolagen:</i>	2. för <i>Brandförsäkringsbolaget Scerige:</i>
A. Skandia: A. Kjellman & Co.	Ingenjören A. Arvedson.
B. Scea: v. Häradshöfd. A. R. Geijer.	3. för <i>Sjöförsäkringsbolaget Gauthiod:</i>
C. Thule: Fabrik. J. C. Wiegandt.	Handels-Bol. C. J. Andersson & Co.
D. Nordstjernan: Kaptenen A. Laurell.	4. för <i>Sceriges Hästförsäkrings-Bolag:</i>

(188) **Ombud för Städernas Bolag för försäkring**

1. af <i>Fast egendom.</i>	2. af <i>Lös egendom.</i>
Handlanden C. G. Olsson.	Assistenten A. Brandtberg.

(189) **Ombud för Köpmannaföreningar.**

1. i <i>Stockholm.</i>	2. i <i>Göteborg och Norrköping.</i>
Bank-Kassören V. L. Rydberg.	Stadsfiskalen J. F. Jacobsson.

(190) **Ombud för Svenska Annons-byrån i Stockholm**

J. G. Bohman.

(191) **Ångbåts-Kommissionär.**

Handels-Bolaget C. J. Andersson & Co.

(192) **Speditörer.**

Handels-Bolaget C. J. Andersson & Co.	Lesjöfors Kommissionskontor genom
Handels-Bolaget A. Kjellman & Co.	Th. Rosendahl.
Handlanden C. J. Lilliesvärd.	

(193) **Aktie-Bolag.**

1. *Kristinehamns Mekaniska Verkstad*¹⁾.

<i>Rådgifvare.</i> Brukseg. G. Vahlund.	<i>Konstruktör:</i> C. R. Björkman.
" Brukseg. J. Herlenius.	<i>Ritare:</i> A. Ström.
<i>Disponent:</i> Ingen. H. Asplund, R. V. O.	" A. Larsson.
<i>Verkmästare:</i> J. Sjöholm.	<i>Kassör:</i> V. Ellström.

2. *Kristinehamns Repslageri-fabrik.*

<i>Verkst. Direkt.:</i> A. G. Hedin.	<i>Verkmästare:</i> Rådmanen J. G. Vagner.
--------------------------------------	--

3. *Sanna Bryggeri.*

<i>Verkst. Dir.:</i> Landtbr. C. M. Södergren.	<i>Bryggare:</i> A. T. Håckerström.
--	-------------------------------------

4. *Spritförsäljnings- eller Hotell-Bolaget.*

<i>Styrelse.</i>	<i>Ledamot:</i> Handlanden L. Rydberg.
<i>Ordförande:</i> C. M. Södergren.	<i>Föreståndare:</i> H. Petersson.
<i>Ledamot:</i> Handl. J. O. Petersson.	

¹⁾ Vid denna verkstad voro år 1875 använde 225 arbetare och tillverkningsvärdet upgick till 497,000 kronor.

5. *Bolaget Hermes.*

Korrespondentredare: Vågmäst. J. E. Andersson. *Fartygsbefälhafvare:* A. Broström.
Fartygsbefälhafvare: E. Lundbom. J. Brattberg.
 C. Hjärne. L. P. Svensson¹⁾.

(194) **Justitie Stats-Ministerns ombud för tryckeri-ärenden.**

Fil. Kand. K. A. Grundel.

(195) **Tidningar.**

Kristinehamns Allehanda började sin verksamhet 1850. Utkommer hvarje Lördag med helt och hvarje Onsdag med halft nummer. Ansvarig Utgivare och Redaktör A. Rosdahl.

Tidens Tecken. — Baptist-tidning — Utgivare: A. Fernholm.

Ansgarii-föreningens Missionsblad för Dal och Vermland. Utgivare är L. M. Bellander.

Vermlands Allehanda, började 1872 o. var Ansgarii-föreningens organ. H. Halls Tryckeri-Aktie-Bolag i Jönköping har egt denna tidning, men numera sålt den för 14,021 kronor till Tryckeri-Bolaget A. F. Broström & Co (som utgöres af Arbetsinrättningsföreståndaren A. F. Broström och Redaktören P. J. Petersson) med tillträdesrätt från 1 Januari 1877. Tidningen utkommer med ett nummer i veckan hvarje helgfri Torsdag.

(196) **Hoteller och Restaurationer.**

1. *Jernvägshotellet*, rum för resande.
2. *Kristinehamns Stadshotell*; dito
3. *Hotell Sreaz*; dito
4. *Hanssons Restauration*.
5. *Krog*.

Hotellkär: A. Eriksson.
Restauratör: C. G. Fredholm.
Hotellkär: Kommission. A. Andersson.
Restauratör: N. G. Hansson.
Föreståndare: J. Johansson.

(197) **Handlande.**

Bok- och Pappershandlande:
 C. E. Hygrell.
 Fr. Broström & Co.

Dicershandlande:
 L. J. Andersson.
 Eva Beckman.
 J. Bergström.
 J. Fallqvist & Co.
 Hedin, Ohlson & Co (A. G. Hedin, F. Ohlson och E. Nilsson).
 J. Isakson.
 C. F. Lake.
 C. J. Larsson.
 J. A. Ohlson & Co (den förstnämnde och A. T. Hammarström).
 O. Olsson.
 J. O. Petersson.
 J. A. Rydberg.
 A. Vernlöf.

Frukthandlande:
 Fru Johanna Jeurling.
 E. G. Larsson.
 C. Jönsson.

Fröhandlande:
 C. Jönsson. o. Fru Johanna Jeurling.

Klädeshandlande:
 J. J. Fallqvist & Co.
 Sundberg & Bolander.
 Fru J. C. Svensson.

Glas- och Porslinshandlande:
 Fru Brita Örnberg.
Handlande med gödningsämnen:
 C. J. Andersson & Co.
 A. Kjellman & Co.
 C. J. Lilliesvärd.

Hökerihandlande:
 P. A. Engdahl.
 Fru Karolina Johansson.
 P. J. Petersson.
 V. Petersson (charcuteri).

Kalk- och Teljstenshandlande:
 G. E. Jeurling.

Kommissionshandlande:
 C. J. Andersson & Co.
 A. Kjellman & Co (äfven kakelugnar).
 C. J. Lilliesvärd.

Körghandlande:
 Enkefru G. C. Eriksson.

Kruthandlande:
 J. A. Olsson & Co.

¹⁾ Aktiebolaget Hermes har för närvarande under bygnad ytterligare ett ångfartyg, som under 1877 års sommar kommer att börja sina turer under L. P. Svensson.

(197—198)

Läderhandlande:

J. Larsson.
J. Persson.
C. F. Lake.

Manufakturhandlande:

D. Cohn.
Julia Elmlund.
Petersson och Vadsten.
Fru J. C. Svensson.

Modehandlande:

Vilhelmina Fröberger.
Hanna Janzon.

Mösshandlande:

Fru L. E. Gustafsson.
Fru J. C. Svensson.

Parfym- och Teålhandlande:

J. G. Bohman (äfvén Kirurgiska Instrumenter).
C. E. Hygrell.
Petersson & Vadsten.

Smides- o. Akerbruksredskapshandlande:

A. Kjellman & Co (C. G. Olsson och C. Lalin).
Johansson och Lindman.

Spannmålshandlande:

C. J. Andersson & Co.
C. J. Lilliesvärd.

O. G. Olsson, Qvarnegare.

Handl. m. Stengods af Högåns tillverkning:
Hedin, Olsson & Co.

Tackjernshandlande:

C. J. Andersson & Co.
C. J. Lilliesvärd.

Tapisseri- och Garuhandlande:

Fru M. Aronsson.
Färgaren G. E. Petersson.
Fru J. C. Svensson.

Tapethandlande:

Fr. Broström & Co.
Fru L. E. Gustafsson.
C. E. Hygrell.

Tidningsutsäljare:

J. G. Bohman.
C. E. Hygrell.

Tobakshandlande:

Fru L. E. Gustafsson.

Trävaruhandlande:

L. Halfvorsen & Co (den förstnämnde och J. Andersson).
C. J. Lilliesvärd.

Vinhandlande:

Hotell-Aktie-Bolaget.
J. A. Olsson & Co.

(198)

Industri-idkare och Handtverkare.

Bryggerier:

L. Halfvorsen.
K. Bergsten & Co (den förstnämnde och J. V. Tälén).

Gjuteri:

Kristinehamns nya. Arbetet förestås af O. Hansson.

Mejeri:

P. A. Åström.

Mjölqvarnar:

Björklunds qvarn, eges af G. Vahlund, arrenderas af O. G. Olsson.
Smedby qvarn, eges af G. Löthner.
Mjölhare: G. Andersson.
Haga qvarn, eges af O. G. Olsson.

Repslagerifabrik:

Aktiebolaget — se afd. 191.

Spikbruk:

Andersfors, eges af A. Ekman.

Tobaksfabrik:

J. C. Wiegandt.

Tändsticksfabrik:

Karlslund, eges af C. G. Nygren.
Nybo, eges af C. J. Nilsson & Co.

Mekanisk Verkstad:

Kristinehamns (se afd. 191).
Jernvägens reparations-verkstad.
Under anläggning är en sådan för

tillverkning af landbruksredskap, eges af Nämnden. O. Petersson.

Bagare:

A. Aronsson.
A. Palm.

Barberare:

J. G. Bohman.

Bleck- och Plåtslagare:

C. G. Broqvist.
A. V. Larsson.
C. J. Falk.

Bokbindare:

L. A. Hedin.
F. F. Lindberg.

Boktryckare:

F. Broström & Co.
A. Rosdahl & Co.

Färgare:

G. E. Petersson.

Fotografer:

A. Börjeson.
J. Hatofski & J. Jakobsson

Förgyllare:

J. W. Vennerqvist.

Garfvere:

J. Larsson.
J. Persson.

Gelbgjutare:

C. J. Kock.

Glasmästare:

E. Johansson.

Guldsmeder:

C. Mannberg.

A. Nilsson.

Hattmakare:

V. Kindmark.

Handskmakare:

A. Lennartsson.

Kakelugnsmakare:

J. W. Dahlgren.

Kopparslagare:

A. Blomberg.

O. Sahlén.

Korgmakare:

P. Rådlund.

Målare:

A. Karlsson.

F. Noring.

O. Strandberg.

A. P. Åström.

S. Svensson.

Möss-skräddare:

Fru E. Gustafsson.

Murare:

O. V. Öberg.

G. Petersson.

N. Jonsson.

A. Lundqvist.

Sadelmakare:

C. G. Lundgren.

N. G. Nilsson.

J. G. Bohman.

Skomakare:

P. O. Andersson.

C. F. Lake.

C. Petersson.

B. G. Vennerström.

J. Rosén.

F. Svensson.

J. Gunnarsson.

Skräddare:

Sundberg och Bolander.

J. P. Lidell.

L. D. Larsson.

F. V. Ahlstrand.

Slagtare:

J. H. Kamph.

C. M. Karlsson.

Smeder:

A. Berglund.

O. G. Olsson.

J. Petersson.

Snickare:

L. J. Bolin.

J. P. Lindholm.

J. Bentsson (har förlag af likkistor).

Förmän f. timring o. inredningsarbeten:

P. Jonsson.

S. Malmqvist.

Sockerbagare:

J. J. Magnusson.

Enkefru K. M. Bäck.

Sotare:

C. A. Andersson.

Spegelmakare:

E. Johansson.

Tunnbindare:

L. C. Hasselblad.

A. Vallroth.

C. N. Hansson.

Trädgårdsmästare:

O. Nilsson.

P. A. Engdal.

G. Andersson.

C. Jönsson.

Urmakare:

N. O. Elgstrand.

Enkefru K. G. Eriksson, föreståndare J. V. Drefvelin.

N. G. Larsson.

Vagnmakare:

A. Larsson.

Åkare:

A. Söderström.

C. G. Fredholm.

(200)

I stadens närhet ligger landeriet **Marieberg**, som eges och bebos af Häradshöfdingen Severin Löwenhielm.

3. Filipstad.

Bergsstad, belägen vid sjön Daglösens norra ända i en vacker och vattenrik dal, så godt som midt i bergslagen, sex mil från Karlstad och nära nog lika långt från Kristinehamn; är anlagd af Konung Karl IX. De ursprungliga privilegierna ¹⁾ äro utfärdade i Örebro den 6 April 1611. Hela den så kallade Vekhyttan, som omtalas redan i medlet af 1300-talet, blef, jemte Kytthyttan, Svartnäs, Håkantorps, Liksta och Vadderud samt 28 namngifna, men ej skattlagde torp, — altsammans efter nuvarande beräkningssätt upgående till åtta hela hemman —, lagdt till den nya staden, som erhållit sitt namn efter konungens yngste son Karl Filip, hvilken efter fadern utsågs till Hertig öfver det vidsträckta hertigdömet.

Vid slutet af 1600-talet förflyttades Kolhytte-masugn till staden på nuvarande komministergårdens tomt, der den qvarstod till 1738, då blåsningrätten förflyttades på Finshyttan, Storbroyttan och Kallhyttan.

Efter stadens anläggning började befolkningen derstädes efter hand ökas — såsom Fernow i sin beskrifning sid. 534 säger; — «af hvarjehanda slägtom och tungomålom»; och stadens styrelse ²⁾ updrogs åt borgmästare och rådmän, likasom i Karlstad.

År 1695 hemsöktes staden af en större eldsvåda, då 85 gårdar nedbrände. Kung Fredrik gaf år 1720 tillstånd att femtio hushåll lingo qvarbo i Filipstad; men sju år derefter ökades detta med tio hushåll. Året efter den nyssnämnda eldsvådan mistade staden stadsprivilegier och lades under landsrätt ³⁾; men

¹⁾ Utur dessa privilegier meddelas: «att Vekhyttan gafs till mulebete och vedbrand; att ingen fick i staden bygga «gatubodar», som icke är borgare, och ingen köpa jern på bergslagen, utan att det på stadens våghus först är «vägt, fatadt och brändt Vasan på»; att ingen adelsman, prest, ryttare eller knekt fick köpa jord, hus eller tomt i staden, ty sådant skulle vara borgarne emellan; och ingen af dem fick hafva flera tomter än den, han bodde uppå, så framt han icke hade barn, som ville blifva borgare.

²⁾ Den förste borgmästaren skall hafva varit Niclas Juliusson d'Eprez, som tillika var bergsfogde och bergmästare; och den förste pastor i staden var Jöns Larsson, som bodde vid Kallhyttan, emedan någon prestgård då ännu icke fanns bygd.

³⁾ Den betydligaste inrättning, som Vermland i manufakturväg under 17:e och 18:e århundradena haft att upvisa, tillkom under denna Filipstads förnedringsperiod. En vestgöte, vid namn Spång, berättas hafva i slutet af 1690-talet anlagt vid elfven en smedja, som för sin fulländning varit vida berömd. Den skall hafva bestått af ett tvåvåningshus, i hvars undra våning finare och gröfre saker af alla slag smiddes; den öfra innehöll urmakare-, svarfvere- och filare-verkstäder; samt slutligen på taket: ett slags qvarn, hvarå i nödfall förmalades malt; altsammans drefs

år 1720 fick den privilegier såsom köping med en Justitiarie, jemte bisittare, hvilka borde handhafva ordningen.

År 1739 förändrades torgdagen för Filipstad från Lördag till Onsdag, hvilket senare ännu gäller. År 1760 blef större delen af staden ånyo förstörd genom eldsvåda och en sådan förnyades sedermera 1775.

Sedan hos Kongl. Maj:t fråga blifvit väckt ¹⁾ om uphäfvan- de af de särskilda föreskrifter angående vilkor för bosättning och burskaps vinnande i Filipstad, hvilka från äldre tider varit gällande och utgjort ett verkligt hinder för stadens utveckling och förkofran och genom Kongl. Brefvet den 3 Maj 1814 yt- terligare stadfästats: att ingen får i Filipstad idka handel eller handverk, utan att ega så kalladt nummer eller skogsrep, så att endast ett bestämdt antal sådana fick innehafvas af handlar- de och handverkare; så har Kongl. Maj:t genom Nåd. Bref den 13 Augusti 1835 förordnat, att de, rörande burskaps- och bo- sättnings vinnande för svenska städerna i allmänhet gällande föreskrifter skulle dädanefter gälla till efterrättelse äfven för Filipstad.

Äfvenledes har Kongl. Maj:t genom Nåd. Br. till Svea Hof- Rätt den 25 November 1836 ²⁾ bifallit: att Justitiariet och Stads- Rätten i Filipstad borde benämnas, det förre: *Magistrat*, och den senare: *Rådstufva-Rätt*, samt att Justitiarien derefter skulle kallas: *Borgmästare* och stadens ledamöter: *Rådmän*.

I slutet af 1780-talet upgick de i staden mantalskrifnes antal till 364 personer; 1815 var innevånarnes antal 551; 1842 hade det stigit till 1,109; år 1870 till 2,216 och vid 1875 års utgång till 2,584 personer.

Staden innehåller numera 68 bebyggda och 3 obebyggda tom- ter samt en sammanlagd areal af 4,420 tld, hvaraf 15 tld anses utgöra trädgård och 1,200 tld åker samt det öfriga hag- och skogsmark. Åkerjorden består i allmänhet af en lätt och bör- dig lermylla, som hålles i hög vextkraft, åkerns afkastning up- går i medeltal till 5,500 à 6,000 kbft råg, 14,800 à 15,000 kbft

med ett enda vattenhjul. En mängd arbeten i jern och metall utgingo från den- na fabrik; men — Spång lednade snart vid altsammans, sålde inrättningen, som derefter snart förföll. — Se G. T. Rudbecks Beskrifn. öfver Sveriges Städer, tryckt 1855, 1:a del. sid. 233. — Än i dag har man i närheten af staden en trakt, som kallas Spångberget, men om namnet å den har något sammanhang med vestgöten Spång är obekant.

¹⁾ Se Backmans Lagsamling 2 häft. sidan 502: n.

²⁾ Se dito Lagsamling 5:e häft. sidan 373.

(201)

hafra och 6,000 à 6,500 kbt potatoes, samt 19 à 20,000 ctr grönfoder och hö; och antal framfödda kreatur utgör i medeltal: 90 à 100 hästar, 230 kor och ungnöt, 35 à 40 får och getter samt 40 svin.

Stadens bebyggda tomter jemte de å stadens område upförda bygnader äro bevillningstaxerade för år 1876 sålunda:

för jordbruksfastighet	605,120.
för annan fastighet	1,294,626.

Sgr kr. 1,899,746.

För 1876 utgjorde bevillningen: å jordbruksfastighet 181: 47, för annan fastighet 647: 25 och för inkomst af kapital och arbete 4,967: 30 eller tillhopa 5,796: 02.

Den från Lersjön kommande ån, som genomflyter staden, har åstadkommit att staden fått en oregelbuunden bygnadsform med gator och gränder, hvilka sällan skära hvarandra i rätta vinklar.

Stadens hufvudnäring är handel med tackjern, spaunmål och andra köpmannavaror för bergslagen. Årsmarknaden i September — bestämd till andra onsdagen i denna månad —, i ortens hvardagsspråk kallad: «Oxhelgen» —, är liflig och mycket besökt och då bergslagens innevånare göra betydliga inköp af slagtkreatur och dragare; fjorton dagar derefter är en större torgdag — kallad lilla Oxhelgen —, då handeln jemväl plägar vara liflig. — Förr fanns derjemte en marknad i början af Januari, då köpare och säljare af jern och spaunmål brukade sammankomma i Filipstad, för att afsluta årskontrakter; men numera har den uphört och i stället är en större torgdag för nämnda ändamål första onsdagen efter 13:e dag jul.

Filipstads Sigill är *hammare och tång i kors*, med omskrift *Vermlandsberg*; och Filipstad hör till femte klassen af Rikets städer, samt är genom Kongl. Kung. 5 Maj 1876, lagd till samma valkrets som Karlstad i afscende å Riksdagsmannaval.

Här finnes ett lägre elementarläroverk, som är treklassigt med en lärarepersonal af rektor och och 2:ne kolleger. Lärjungarnes antal vårterminen 1876 utgjorde 40.

Åfvenledes finnes här en lägre bergsskola, som stiftades 1830, och der undervisningen hufvudsakligen bekostas af Jernkontoret.

Likaså finnes i staden en sparbank, som stiftades 1826; hvarjemte Vermlands och Kristinehamns Enskilda Banker här hafva särskilda afdelningskontor.

Kommunikationsleder äro: sjöledes till Nässundet och mellanliggande stationer från Filipstad å sjöarne Daglösen, Aspen, Lungen, Hyttsjön och Bergsjön; de trenne förstnämnda sjöarne äro sammanbundna genom kanaler samt slussar finnas både vid Asphyttan och Bjurbäcken. Denna trafikled bekostades i början af 1850-talet af ett särskildt bolag, kalladt Filipstads Bergslags Kanal-Aktie-Bolag, hvilket numera uphört sedan Östra Vermlands Jernvägs-Bolag inköpt denna kanal.

Genom jernväg är staden numera förenad: å Bergslagsbanan med staden Falun och Kils station å Nordvestra Stambanan, å Östra Vermlandsbanan med Kristinehamn, och å Filipstads Norra Bergslagsbana med Nordmarken, der Uddeholmsbanan anträffas.

(202)

Märkliga bygnader.

1. *Kyrkan* ¹⁾. Fernebo och Vermlandsbergs kyrka flyttades år 1611 från Kallhyttan och sattes bredvid rådstufvan vid öfra torget, så att den emellan var endast den gata, som leder till Nordmarks grufvor. Denna kyrka fick dock slutligen namn af Lillkyrkan och tjänade till aftonsånger och de dagliga bönestunderna, sedan en större, i östra ändan af staden, blifvit upbyggd. Vid den stora eldsvådan 1775 afbrann denna och sedermera upfördes den nuvarande, enligt en af Konung Gustaf III fastställd ritning, grundlades 1779 och fullbordades 1784 samt ligger på en höjd med vacker utsigt emot sjön Daglösen. Kyrkan har ett ypperligt orgelverk, som upfördes 1789 af Orgelbyggaren Svahlberg och 1869 förändrades och ombygdes af Direktören E. A. Setterqvist i Örebro; — orgelverket innehåller 28 stämmor. — Altartaflan målades 1785 af Bolander och föreställer en Engla-Chor.

2. *Rådhuset*. Den äldsta rådstufvan upfördes af trä vid Östra torget, samtidigt med stadens grundläggning; men — säger Rudbeck — den delade förmodligen stadens olyckliga öde genom 1694 års brand, likasom en senare, som upbyggdes år 1760. Sedermera har staden icke haft ett särskildt rådhus. — Ut i nuvarande, år 1870, på gamla rådhusomten, nybygda stadshotell i 3:e våningar, hafva embetslokaler inrymts åt Rådstufva-Rätt, Drätselkammare och Stadsfullmäktige m. m. Hotellet byggdes af Arkitekten Vinblad efter ritning af Arkitekten Vestergaard.

3. *Lasarettet*. Detta upfördes ursprungligen 1773 med förut

¹⁾ Se G. T. Rudbeck, sid. 233.

samlade fonder och donationer och såsom ensamt tillhörande bergslagerna i länet, kallades det *Filipstads och Nyeds Bergslagers Lasarett*. I sin början innehöll lasarettbyggnaden endast fem större och ett mycket litet sjukrum, och lemnade således endast utrymme för 26 patienter, då man beräknar 600 kubfot för hvarje patient, men af de nämnda rummen voro minst tvenne antingen uptagna af eller måste hållas i beredskap för kurhus-patienter, hvaraf följden snart visade sig, att detta lasarett ansågs för trångt och otillräckligt. Enligt Kongl. Brefvet den 5 November 1842 bestämdes, att detta lasarett skulle administreras i likhet med andra länslasarett i riket. År 1855 beslöts utvidgning, tillbyggnad och förbättring af den ursprungliga lasarettbyggnaden, hvilket ock skedde samt medtog en kostnad af 34,109: 78, hvartill medel erhöles dels genom donationer, ibland hvilka må nämnas en post på tiotusen kronor, som skänktes af framlidne Bruksegaren Bernhard Berggren på Saxån, och dels genom sammanskott från ortens bergsbruks-iddkare. Efter denna utvidgning af ursprungliga lasarettet utgjorde lasarettbyggnaden i längd 82 fot, i bredd 33 fot och i höjd 40 fot, samt innehöll i *bottenvåningen*: läkarens mottagningsrum, förestånderskans och tjenstehjonens rum, skafferi, kök, badrum och sjukrummen *N:o* 1 och 2; och i *första våningen*: operationsrum, sköterskans rum och sjukrummen *N:o* 3, 4, 5, och 8 samt i *andra våningen*: sjukrummen *N:o* 9, 12, 13 och 16 samt kurrummen *N:o* 10, 11, 14 och 15.

Numera tillhör detta lasarett Vermlands län. Under åren 1874 och 1875 blef, för en entreprenadsumma af 22,000 kr., upförd en tillbyggnad till hufvudbyggnaden, hvarjemte gjordes åtskilliga förbättringar i gamla sjukhusbyggnaden och därhus-lokalen, altsammans med medel ¹⁾, hvartill 1873 års Landsting lemnat anslag.

Redan 1871 upfördes af timmer en mindre byggnad afsedd till obduktionsrum och likbod. Lasarettet har för närvarande sammanlagdt 25 rum och lägenheter, af hvilka blott sex upta-

¹⁾ Genom den med landstingets anslag verkställda tillbyggnaden och dervid gjorda omändringar vann denna sjukvårdsanstalt följande fördelar:

1:o Vattenledning till alla tre våningarna, till badrum och kök; 2:o tjenliga lokaler till badrum och kök; 3:o bostadsrum för tjenstepigorna och bättre utrymme för de sjuka; 4:o operationsrum; 5:o ventilerande kakelugnar och klosetter; i de flesta sjukrummen samt ringledning från sjukrummen, badrummet och operationsrummet — till sköterskans bostad; samt 6:o isolering af kurhuspatienterna, äfvensom slutligen förbättrad inredning af 2:ne däreeller — Se Medicinal-Rådet N. F. Hallius Berättelse angående inspektion å Rikets lasarett 1872—1874, s. 53.

gas till bostäder åt sjukvårds- och ekonomi-betjeningen. Utrymmet medger för närvarande 44 sängar, då alla platser inom inrättningen äro upptagne.

Lasarettsläkaren har i lön 1,500 kronor, men ännu utan bostad vid lasarettet. Sysslomannens lön är 500 kronor, men äfven han har ej bostad vid lasarettet. Vaktmästaren har i lön 700 kr., fri bostad — 1 rum och kök — jemte fri vedbrand och lyse. Två pigor hafva i lön hvardera 75 kronor samt bebo ett gemensamt rum utan kök.

Mathållningen bestrides af en entreprenörska, som har fri bostad af ett rum. Maten kostar till henne 55 öre för hel och 35 öre för half- eller extra portion.

Det anslag, som Vermlands landsting för år 1877 beviljat såsom ungefärligen motsvarande sjukvårdskostnader vid lasarettet härstädes upgår till 10,800 kr. Legosängsavgiften för 1877 utgör: för patient å dårkur 60 öre, för patient under tolf år 30 öre, för patient å allmänt rum 60 öre och för patient från andra län 1 krona, men för patient i enskildt rum 1: 50, alt pr dygn; och skola patienterne kostnadsfritt åtnjuta medikamenter. Sjukvårdsavgift uttaxeras med 50 öre för hvarje mantalsskrifven man och 25 öre för hvarje mantalsskrifven qvinna inom länet.

4. *Elementarläroverkets hus*, beläget vid Stora gatan, upbyggdes af staden år 1846 för en bokförd kostnad af 13,361 kronor. Byggnaden är af trä i 2:ne våningar, innehåller jemte boställsvåning för Rektor, 6 skolsalar, 4 större och 2 mindre. Bruksegaren John Mitander skänkte tomtplatsen. Skolan invigdes af Biskop Agardh den 27 December 1847. Skol-lokalen ¹⁾ befinner sig i godt skick, om man bortser derifrån, att det rum inom sjelfva lärohuset, hvilket är inredt till gymnastiklokal, befinnes för detta ändamål mindre lämpligt — en olämplighet, som tilltager i samma mån, lärjungeantalet tillväxer. Också har behovet af en lämpligare gymnastiklokal icke blifvit förbisedt af ortens innebyggare, hvilka sökt afhjelpa detta, i det delegerarne i stadens Nya Bränvinshandels-Aktie-Bolag, enligt uprättadt kostnadsförslag, af 1875 års vinst anslagit 6,600 kr. för uppförande af ett gymnastikhus vid stadens elementar-läroverk. För detta ändamål har Stads-Arkitekten Högström upgjort ritning, som väntar på fastställelse. Under år 1876 har Gym-

¹⁾ Se Rektorn J. Vallinders Redogörelse för Elementarläroverken i Karlstads stift under läse-året 1875—1876, sid. 52.

nastiklokal blifvit bygd, innehåller en större gymnastiksal och 2:ne mindre rum. Med inredning kostar den 9,300 kronor.

5. *Bergsskolans hus*, beläget sydväst från staden vid järnbanan, upbyggdes år 1870 och härtill hafva brandförsäkringsbeloppet för det år 1868 nedbrunna huset och lån utur Bergslagerernas grundfonds kassor varit använda. Byggnaden är af sten i 2:ne våningar, innehåller rymliga lärosalar, nemligen 4 rum på nedra botten och 3:ne på den öfra. Bergsskolan inrättades år 1830.

6. *Stads-hotellet*, hvilket tillika med flygelbyggnader och uthus upfördes af sten under åren 1869 och 1870, innehåller i hufvudbyggnaden rum för resande, restaurationslokal, gästgifveri, samt lokal för Rådstufvu-Rätt, Drätselkammare och Stadsfullmäktige; och i flyglarne: postkontor, telegrafstation, polisvaktkontor, lokal för Kristinehamns Enskilda Banks afdelning, samt derjemte bränvinsförsäljningsmagasin och utskänkningsställe.

7. *Fernebo Härads Tingshus*; byggt af sten, i 2:ne våningar, innehållande i nedra våningen, af sten, 2 arrestrum och en källare och i öfra våningen, af trä, en tingssal och 4 smärre rum, och i 3:je våningen 2 gafvelrum. Upfördes år 1865 och har öst omkring 18,200 kronor. Ligger norr om bergsskolans hus vid järnbanan och landsvägen till Karlstad. Gården tillhörde förut framlidne Kamreraren Sundin, men inköptes nämnda år, för att användas för ändamålet.

(203) Från stadens gästgifvaregård skjutsas till Bjurbäcken 1,5 mil, till Brattfors 1,0 mil, till Nordmarken 1,5 mil, till Yngshyttan 0,8 mil, till Bosjön 2,3 mil, till Forshyttan 2,2 mil och till Skalkärnshöjden 1,5 mil. Skjutslegan är 1: 50 per mil.

(204)

Rådstufvu-Rätt och Magistrat.

Borgmästare: J. G. Vennerström.

Rådman: F. C. E. Sundin.

Rådmän: N. Hasselblad.

Stadsfiskal: F. V. Ekendal.

„ J. P. Carlström.

(205)

Upbördsverket.

Kronoupbörds-kassör: Landskontorist.

Stadskassör: G. Kallstenius.

A. J. Broqvist.

Eesckutor: C. Sundin.

Auktionskammar-Föreståndare:

Rådmannen J. P. Carlström.

(206)

Stadsfullmäktige.

Ordförande: Graf-Ingen. C. Lundström.

Ledamöter: Handlanden H. Rådström.

„ *Ordförande:* Apot. R. V. Ringström.

„ Smideshandl. C. O. Nysell.

Ledamöter: Garfvaren A. G. Andersson.

„ Handl. C. F. Dahlström.

<i>Ledamöter:</i> Bergmästaren A. Sjögren.	<i>Ledamöter:</i> Handlanden R. Karsberg.
„ Disponenten T. Nyberg.	„ Handlanden A. Becker.
„ Ingen. C. J. Bergström.	„ Kassören P. O. Jacobsson.
„ Med. Dr. L. G. Örtengren.	„ Hattmakaren A. Högmark.
„ Handlanden G. Kördel.	„ Kollega A. Tobieson.
„ Smidesmäst. C. A. Jacobson.	„ Omb.-m. K. Kristiansson.
„ Urfabrik. C. J. Carlsson.	„ Fil. Dr. A. Forsberg.
„ Kamrer. C. J. Kallstenius.	<i>Sekreterare:</i> Handl. N. Hasselblad.

(207)

Berednings-Utskottet.

<i>Ordförande:</i> Fil. Dr. A. Forsberg.	<i>Ledamöter:</i> Handl. H. Rådström.
<i>Ledamöter:</i> Kamr. C. J. Kallstenius.	„ Handl. R. Karsberg.
„ Handl. C. O. Nysell.	<i>Sekreterare:</i>

(208)

Drätselkammaren.

<i>Ordförande:</i> Smidesm. C. A. Jacobsson.	<i>Ledamot:</i> Handl. G. Kördel.
<i>Ledamöter:</i> Handl. K. Rådström.	<i>Suppleanter:</i> Fil. Dr. A. Forsberg.
„ Fabrikören C. J. Carlsson.	„ Handl. C. F. Dahlström.
„ Destillat. A. Vennström.	<i>Sekreterare:</i> Stadsfiskal. F. V. Ekendal.

(209)

Fattigvårds-Styrelsen.

<i>Ordförande:</i> Rådmanen C. Sundin.	<i>Ledamöter:</i> Stadsfiskal. F. V. Ekendal.
<i>Ordförande:</i> Stadsk. G. Kallstenius.	„ Med. Dr. V. Erhardt.
<i>Ledamöter:</i> Prosten A. F. Björlin.	„ Destillatören A. Vennström.
„ Handl. C. F. Dahlström.	„ Urmakaren J. L. Grundel.

(210)

Hälsöwards-Nämnden.

<i>Ordförande:</i> Med. Dr. L. G. Örtengren.	<i>Ledamöter:</i> Veterinärlak. V. Rosendal.
<i>Ledamöter:</i> Apotek. R. V. Ringström.	„ Destillatören A. Vennström.

(211)

Läkare-Vården.

<i>Pror.-Läk.:</i> Med. Dr. L. G. Örtengren.	<i>Apotekare:</i> R. V. Ringström.
<i>Stadsläkare:</i> Med. Lic. E. V. B. Erhardt, Lasarets-Läkare.	<i>Vaccinator:</i> Organist. P. H. Alberg.
	<i>Branmorska:</i> Fru . . Vesterberg.

(212)

Byggnads-Nämnden.

<i>Ordförande:</i> Borgm. J. G. Vännerström.	<i>Suppleanter:</i> Apotek. R. V. Ringström.
<i>Ord. Ledam.:</i> Ingen. C. J. Bergström.	„ Handlanden R. Karsberg.
„ Kollega A. Tobieson.	

(213) **Gode Män för granskning af förmyndareräkningar.**

Rådmanen N. Hasselblad.	Kamreraren C. J. Kallstenius.
-------------------------	-------------------------------

(214)

Kyrko-Rådet.

<i>Ordförande:</i> Prosten A. F. Björlin.	<i>Ledamöter:</i> Disponenten C. Mossberg.
<i>Ledamöter:</i> Borgm. J. G. Vännerström.	„ Brukseg. S. Johansson.
„ Ingen. C. H. Lundström.	„ Bruksegaren F. Ståhl.
„ Brukseg. E. J. Jansson.	

(215)

Skol-Rådet.

<i>Ordförande:</i> Prosten A. F. Björlin.	<i>Ledamöter:</i> Rektorn D. Ahlqvist.
<i>Ledamöter:</i> Bergmäst. A. Sjögren.	„ Handlanden H. Rådström.
„ Ingen. C. H. Lundström.	„ Disponenten T. Nyberg.

(216)

Direktion för Forsmanska fonden.

<i>Ordförande:</i> Borgm. J. G. Vännerström.	<i>Ledamöter:</i> Fil. Dr. A. Forsberg.
<i>Ledamöter:</i> Prosten A. F. Björlin.	„ Handlanden C. Bergman.
„ Rådmanen C. Sundin.	„ Komministeru J. E. Brink.
„ Brukseg. A. L. Sundqvist.	

(217—225)

(217) Direktion för Barnvårds- och Arbetsinrättning.

<i>Ordförande:</i> Prosten A. F. Björlin.	<i>Ord. Ledam:</i> Prostinnan C. Björlin.
<i>Ord. Ledam.:</i> Fru G. Lundström.	" Fru B. Sundqvist.
" Fru M. Örtengren.	" Ingen. C. H. Lundström.
" Borgm. J. G. Vinnerström.	<i>Suppleanter:</i> Fru H. Hasselblad.
" Brukseg. A. L. Sundqvist.	" Fru S. Rosendal.

(218) Direktionen

Delegerade.

<i>A. för Lär overk. besparade Räntefond:</i>	<i>B. för förvaltning af Elementarläroverkets Byggnadsfond:</i>
<i>Ledamöter:</i> Prosten A. F. Björlin.	<i>Ledamöter:</i> Rektorn D. Ahlqvist.
" Rektorn D. Ahlqvist.	" Kollega A. Tobiaeson.
" Kollega C. J. Lundgren.	" Fil. Dr A. Forsberg.
" Kollega A. Tobiaeson.	" Ingen. C. H. Lundström.
" Ingen. C. H. Lundström.	
" Bergmäst. A. Sjögren.	

(219)

Brandstods-Komité

<i>A. för försäkring af fast egendom.</i>	<i>B. för försäkring af lös egendom.</i>
<i>Ledamöter:</i> Stadsk. G. Kallstenius.	<i>Ledamöter:</i> Ingen. C. H. Lundström.
" Handl. R. Karsberg.	" Tull-Inspekt. J. Bronell.
" Handl. C. F. Dahlström.	" Apotek. R. V. Ringström.
" Handl. C. O. Nysell.	" Handl. C. F. Dahlström.
" Garfvaren A. Andersson.	" Kamrer. C. J. Kallstenius.

(220)

Rotemästare och Stormvakt.

<i>I 1:a roten:</i> Faktoren A. Jansson.	<i>I 5:e eller Vestra Utroten:</i> J. Lundgren på Hedvigslund.
<i>" 2:a roten:</i> Rektorn D. Ahlqvist.	<i>I 6:e eller Östra Utroten:</i> K. Andersson i Stensta.
<i>" 3:e roten:</i> Handl. A. Strandell.	
<i>" 4:e roten:</i> Bryggaren A. Petersson.	

(221)

Brandkåren.

<i>Ord. Brand-Chef:</i> G. Kallstenius.	<i>Vid sprutan N° 2.</i>
<i>r. Brand-Chef:</i> P. O. Jacobsson.	<i>Brandmästare:</i> J. Mattsson.
<i>Chef r. bergningskåren:</i> K. Rådström.	<i>v. Brandmästare:</i> C. F. Löfström.
<i>Tillsyningsm. v. bergning:</i> A. Tobiaeson.	<i>Vid sprutan N° 3.</i>
" A. Andersson.	<i>Brandmästare:</i> H. Rådström.
<i>Vid sprutan N° 1.</i>	<i>v. Brandmästare:</i> R. Karsberg.
<i>Brandmästare:</i> A. Vennström.	<i>Vid sprutan N° 4.</i>
<i>r. Brandmästare:</i> Kopparsl. C. Thalén.	<i>Brandmästare:</i> A. Becker.
	<i>v. Brandmästare:</i> C. Bergman.

(122)

Vägsyningsmän.

<i>En Magistratsledamot.</i>	<i>för Södra vägen:</i> F. Davidsson.
<i>för Ö:a vägen:</i> Stadshsk. F. V. Ekendal.	<i>för V:a och N:a dito:</i> G. Jansson.

(223)

Snöplogfogdar.

C. J. Fröberg.	Handlanden C. Fehrm.
----------------	----------------------

(224)

Ecklesiastik-staten.

<i>Kyrkoherde:</i> Kontrakts-Prosten, Fil.	<i>Kyrk-förestånd.:</i> Tullinsp. J. Bronell.
<i>Dr och L. N. O. A. F. Björlin.</i>	<i>Kyrkoärdar:</i> G. Kallstenius.
<i>Komminister:</i> J. E. Brink.	J. P. Björsson.
<i>Organist och Klockare:</i> P. H. Olbers.	

(225)

Folkskolan.

<i>Lärare:</i> Organisten P. H. Olbers.	<i>Småskollärar.:</i> Maria Kristina Nilsson.
<i>Lärarinna:</i> Karolina Nyström.	<i>Lärarinna i Stöjdskola för flickor:</i>
" biträd.: Ingri Forsberg.	Fru Sofia Håkansson.
<i>Småskollärarinna:</i> Augusta Petersson.	

(226)

Bergs-Skolans ¹⁾

<i>Styrelse:</i>	<i>Lärare:</i>
<i>Inspektör:</i> Bergmästaren A. Sjögren.	<i>Föreståndare:</i> Ingen. C. H. Lundström.
<i>Ledamöter:</i> Brukseg. E. G. Danielsson.	<i>Lärare:</i> Fil. Dr. A. Forsberg.
" Brukseg. J. F. Geijer.	" C. A. Jacobsson.
" Ingeniören Fil. Dr. C. H. Lundström.	" J. Vibergh.

(227)

Filipstads Lasarett.

<i>Direktions-Ledamöter:</i>	<i>Direktions-Ledamöter:</i>
Provincial-Läkaren (sjelfskrifven).	Bruksegaren E. J. Jansson.
Bruksegaren J. F. Geijer.	Disponenten C. Mossberg.
Ingeniören C. H. Lundström.	Bruksegaren C. Geijer.
Rådsmannen N. Hasselblad.	<i>Lasarettens-Läkare:</i>
	Med. Lic. E. V. B. Erhardt.

(228)

Agenter.

a) <i>för Lif- o. Brandförsäkringsbolagen:</i>	b) <i>för Lifförsäkringsbolagen:</i>
<i>för Skandia:</i> G. Kördel.	<i>för Nordstjernan:</i> G. Jonsson.
<i>för Sæa:</i> N. Hasselblad.	<i>för Thule:</i> K. Rådström.

(229)

Ombud för Köpmannaföreningar.

för Stockholms: Rådsm. N. Hasselblad. | *för Göteborgs:* Rådsm. N. Hasselblad.

(230)

Filipstads Sprit-Aktie-Bolag.

<i>Ordförande:</i> Apotek. R. V. Ringström.	<i>Ledamöter:</i> Handlanden H. Rådström.
<i>Ledamöter:</i> Handlanden A. Becker.	" Handlanden R. Karsber
" Handlanden A. Jonsson.	<i>Destillator:</i> A. Vennström.

(231)

Filipstads Bryggeri-Aktie-Bolag.

Disponent: Handlanden A. Becker. | *Brygmästare:* P. Petersson.

(232)

Spångbergets Bryggeri-Aktie-Bolag.

Disponent: T. Nyberg. | *Brygmästare:* F. E. Blomqvist.

(233)

Filipstads Tobaks-Fabriks-Aktie-Bolag.

Disponent: C. A. Jacobsson. | *Verkmästare:* J. Paulsen.

(234)

Kommissionär och Ombud.

A. *för Angbåtstrafiken:* | B. *för Öa Vermlands Jernvägs-Bolag:*
K. Kristiansson.

(235) **Justitie Stats-Ministerns Ombud för tryckeri-ärender.**

Läroverks-Kollega, Fil. Dr. A. Tobiasson.

(236)

Tidning.

Filipstads Stads och Bergslags Tidning, som utkommer en gång i veckan
Utgifvare: J. V. Floréns enka.

(237)

Gästgiffare och Restauratör å Stadshotellet: K. V. Öman.
Skjuts-Entreprenör: C. J. Fröberg.
Hamnfogde: A. E. Jansson.

(238)

Handlande.

<i>Bok- och Musikhandlande:</i>	<i>Direrschandlande:</i>
A. Bronell & Co.	Becker & Jansson.

¹⁾ Lärokursen, som vanligen är ettårig, börjar den 1 November. Den kan utsträckas till två-årig. Under året 1875—1876 har elev-antalet uppgått till 29, hvaraf i bergsskoleafdelningen 24 och i skjutare-skolan 5.

(238—239)

Diverschandlande:

C. Bergman & C:o.
C. F. Dahlström.
F. Davidsson.
C. Fehm.
J. O. Grönqvist.
A. J. Jonsson.
J. P. Karlström.
E. J. Karlstedt.
G. Kordel & C:o.
J. Mattsson (Junior).
A. J. Petersson.
H. Rådström.
Strandell & C:o.
A. L. Sundqvist.

Jernkramhandlande:

C. O. Nysell.
J. G. Ekblad.

Kommissionshandlande:

C. Sundin (krut m. m.)
C. J. Rådström.
P. O. Jacobsson.

Manufakturhandlande:

K. Kinander.
Sirén & Palmgren (i Karlstad).

Modehandlande:

Lovisa Rosendal.
Fru Beda Lundblad.

(239)

Handtverkare.

Bagare:

J. O. Andersson.
L. Kihlbergs enka.
A. J. O. Lindgren.
F. Zakrisson.

Bleckslagare:

S. J. Dahlstedt.
A. Jonsson.

Bokbindare:

C. Hellgren.
J. F. Örtengren.

Boktryckare:

J. V. Floréns enka.

Bundtmakare:

A. Ekström.

Fotograf:

Emma Kindberg.

Garfvere:

A. Andersson.
C. Bolin.
J. Petersson.

Glasmästare:

J. Bergström.

Guldsmed:

A. V. Lefrén.

Hattmakare:

A. Högmark.

Hårfrisör:

J. V. Lagerstedt.

Kopparslagare:

C. G. Thalén.

Murare:

A. Murberg.
G. Torin.

Målare:

K. Althar.
M. Blomros.
A. Håkansson.
O. Olsson Vester.
D. J. Sporrang.

Repslagare:

P. Andersson.

Sadelmakare:

C. O. Lindström.

Skomakare:

J. Björkman.
F. Fallqvist.
C. J. Grauf.
A. G. Hamnvist.
L. Johansson.
A. Petersson.
P. Petersson.
J. Pihl.
N. Nilsson.

Snickare:

A. F. Althar.
A. Brissander.
S. Pihlgren.
P. E. Söderström.

Sockerbagare:

C. R. Andersson.

Smeder:

J. Bergström.
J. Larsson.

Skorstensfjåvare:

J. A. Ijungström.

Skräddare:

J. U. Berggren.
C. M. Broberg.
O. Herlins enka.
P. Larsson.
C. O. Lindström.
M. Sederström.
J. Vesterberg.

Tunnbindare:

S. Ekström.

Urmakare:

C. J. Karlsson.
A. F. Björkman.
J. L. Grundel.

(240)

Fabrikanter.*för Tändrör:* T. Nyberg.*f. Benmjöl, strumpor m. m.* C. F. Dahlström.

(241)

I stadens närhet och å dess område finnas följande landerier och lägenheter:

Bellevue, som eges af Gruf-Ingenjören C. H. Lundström. **Eriksberg**, med tegelbruk, tillhör Rådmannen C. Sundin. **Jonstorp**, tillhörigt Bruksegaren Svante Johansson; **Hastaberget**, tillhör Artisten C. Vallroth. **Hedvigslund**, tillhör Landtbrukaren J. Lundgren; **Liksta**, tillhör Häradsdomaren Johan Jonsson i Hästås och hans barn; **Flottufvan**, tillhör Handlanden C. O. Nysell; **Stensta** (öfra) eges af Bruksegaren E. J. Jansson med flere och **Strand** tillhörigt Bergsmannen Jonas Ekman.

<i>Örarsstående till 1877:</i>		<i>Utgående:</i>	
Suppl: Handl. O. P. Olsson i Kalfhagen.		Suppl: Landtbrukaren A. Lyrholm.	Landtbrukaren G. Vinnell.
<i>för Nordmarks Härad:</i>			
A. E. Bengtsson i Holmsrud.		f. d. Riksdm. O. Olsson i Mosstakan.	
Erik Olsson i Sundshyn.		Nämndem. N. Nilsson i Vrångebol.	
		O. Andersson i Ekenäs.	
Suppl: G. Gustafsson i Hännäs.		Suppl: L. Nilsson i Töreshyn.	
" Emanuel Nilsson i Sandviken.		" N. Nilsson d. y. i Selen.	
		" E. Andersson i Sanda.	

<i>för Gillbergs Härad:</i>	
Nämndem. L. Persson i Heljebol.	Landtbr. F. E. Byström i N:o Skasås.
L. Thorén i Närbyn.	Johs Eriksson i L:a Skärmnäs.
Suppl: K. Andersson i Fjöle.	Suppl: Komm-Landtm. M. Hellberg.
" Nämnd. A. Persson i Krongserud.	" A. Carlsson i Hönacka.

Landstingets Tjenstemän:

Sekreterare: vice Häradshöfdingen K. A. Liljesköld (adr. Karlstad).

Kamrerare: Sparbanks-Kamreraren C. F. Hamberg (adr. d:o).

Lokal: hyrd uti Enskilda Bankens hus vid Residens-torget. Landstinget skall enligt § 1 i den antagna arbetsordningen af den 21 September 1863 sammanträda till lagtima möte tredje måndagen i September månad hvarje år, å den ort, som är eller kan vara lagligen bestämd.

(51) Styrelsen för Småskolelärarinne-Seminarium, utsedd af Vermlands Landsting.

Ledamöter: Biskopen och Kommendören C. H. Rundgren.

" Bruksegaren och Riddaren J. F. Geijer.

" Bergmästaren och Riddaren A. Sjögren.

Till detta lärarinne-seminarium, som är förlagdt till Karlstad, har 1876 års Landsting för nästa år beviljat ett anslag af 2,200 kr.

(52) Vermlands Läns Folkhögskola.

Vid 1872 års landsting väckte Bruksegaren J. F. Geijer motion om inrättande af en folkhögskola för länet, och landstinget, med be hjertande af motionens syfte och behofvet af en dylik undervisningsanstalt, valde komiterade, hvilka skulle söka bereda sakens framgång. Vid 1873 års landsting framlades komiterades redogörelse för deras updrag och resultatet häraf blef, att landstinget antog stadgar för folkhögskolan och lemnade anslag, dels 1,000 kronor till inköp af skolmateriel och inventarier, och dels 3,000 kronor till bestridande af kostnaden för skolans första arbetsår.

Lokal för skolan hyres vid egendomen Uddersrud i Ransäters socken, der 36 lärjungar kunna inrymmas; men utrymmet synes med hvarje nytt läseår blifva allt mer otillräckligt. Enskilde personer, som ifrå för den goda saken, hafva redan börjat samla bidrag till en Byggnadsfond, för att i en framtid kunna åstadkomma en för det stigande behofvet tillräcklig lokal; och denna insamling uppgår nu till kapital 916 kr. 50 öre. Det andra läseåret började den 1 November 1875, undervisningen fortgick under vintern och afslutades den 29 April 1876. Skolan hade under 2:a läseåret bevistats af 36 lärjungar. 1875 års landsting hade beviljat för 3:e läseårets behof ett anslag af 2,500 kronor.

Skolans Styrelse, utsedd af Landstinget:

<i>Ordförande:</i> Brukseg. J. F. Geijer.	<i>Ledamöter:</i> Riksdagsm. J. Magnusson
<i>Ledamöter:</i> Brukseg. C. Hammarhielm.	i Granbäckstorp.
" Bergmästaren A. Sjögren.	" Nämndem. A. Bengtsson i
	Kärsmossen.

Lärare-personal:

Föreståndare och Förste Lärare: Ingenjören A. Nordblad.

Andre Lärare: Fil. Doktorn A. Roos.

Lärare i Sång: Organisten F. Vennerlöf.

Lärare i Fältmätning: Inspektoren E. Edén.

(53)

Skogs-skola,

gemensam för Vermlands- och Örebro län.

Denna skola är grundad på anslag af Staten samt de resp. länens Landsting, och afsedd att bibringa undervisning och praktisk öfning i skogs-kulturen och kolning. Den öppnades den 1 November 1876 för första lärokursen, som är ettårig. Lokal: egendomen Presterud i Varnums socken, ett stycke väg söderut från Kristinehamn. Vid skolan antagas 6 lärlingar från Vermland och 3 från Örebro län. Skolan är ställd under Kongl. Skogsstyrelsens öfverinseende. Vermlands Landsting har för år 1876 lemnat denna skola ett anslag af 3,600 kronor, afsedde jemväl för inköp af skol-materiel och inventarier och för år 1877 har Vermlands Landsting anslagit ett belopp af 2,600 kr.

Skogs-skolans Styrelse, utsedd

<i>1 af Vermlands Landsting:</i>	<i>2 af Örebro Läns Landsting:</i>
<i>Ordf.</i> Kammarh. J. U. V. Cronenberg.	<i>Ledamöter:</i> Brukseg. N. Sundin (adr.
<i>Ledamöter:</i> Brukseg. C. Hammarhielm.	Alqvittern),
" Brukseg. Chr. Geijer (adr.	" Majoren A. Bågenholm
" Filipstad).	(adr. Hasselfors: Bolby).
" Bruksegaren A. Ros på	
Edsvalla.	

Lärare-Personal:

Föreståndare och Förste Lärare: Jägmästaren E. Wolf på Presterud. *Skogs-Rättare:* Johansson (antagen af föreståndaren).

(54)

Lågre Landtbruks-skolan vid Gårdsjö.

<i>Styrelse:</i>	<i>Lärare:</i>
<i>utsedd af Vermlands Hush.-Sällskap.</i>	<i>Föreståndare:</i> Direktören och Ridd.
Majoren och Ridd. A. Afzelius på	O. E. Stenström på Gårdsjö (adr.
Billingsberg	Borgvik).
Lektorn L. M. Larsson i Karlstad.	<i>Underlärare:</i> H. Zanderson.
Kaptenen K. M. Bratt.	Vet.-läk. L. M. Nordman.
Majoren och Ridd. C. H. von Axelson	
på Mässvik.	

Det för de lågre landtbruksskolorna i riket nu gällande reglemente är af Kongl. Majt utfärdadt den 4 Mars 1863 och återfinnes i Sv. Förtis Saml. för samma år under A^o 12.

(55)

Vermlands Läns Hushållnings-sällskap.

Detta sällskap stiftades år 1802 och hade sitt första sammanträde under Fastingsmarknad i Kristinehamn den 11 Mars 1803. Euligt dess nu gällande af Kongl. Majt den 5 Maj 1863 faststälde, förnyade stadgar har det till ändamål att inom Vermlands Län genom upplysning, efterdömen, upmuntringar och belöningar befrämja jordbruket och dermed förbundna näringar. Sällskapet har 2:ne ordinarie

Arvika köping.

År 1811 anlades Arvika vid den så kallade kyrkoviken af Elgälfjolen, och uti Kongl. Kungörelserne den 20 April 1811 och 3 December 1812 benämndes den för *Oskarsstad*; men genom Kongl. Brefvet den 8 Juni 1821 blef denna benämning utbytt emot det nuvarande namnet, taget efter den socken, inom hvars område den nu är belägen inom Jösse härad.

Uti Kongl. Reglementet den 29 Augusti 1843 föreskrefs: «att tomt eller jord i Arvika köping ej fick af innehafvaren till annan man uthyras, förpantas eller försäljas, derest den var obebyggd, utan att han förut sökt och vunnit Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes tillstånd; och skedde annorlunda, ansågs öfverlåtelsen, förpantningen eller handeln ogild». Vidare bestämdes uti nämnda Kongl. reglemente: «att handläggning af civila tvister, brottmål och andra domstols-ärenden skulle tillhöra *Jösse Härads-Rätt*; men i ekonomi- och ordningsmål upptagas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vermlands län, hvilken äfven hade att pröfva och afgöra ansökning om rättighet att idka handel, handverk och andra stadsmannanärningar samt om erhållande af tomt till bebyggande och beboende, sedan likväl köpingens *Municipal-styrelse* blifvit hörd».

Arvika köping är anlagd å $\frac{1}{4}$:del af hela hemmanet Solberga i Arvika socken och är indelad i 96 tomter om 128 fots sidor. Hvarje kvarter, som innehåller fyra tomter af förenämnda storlek, är skildt genom 40 fots breda gator, hvaraf finnas tio stycken och dessutom en 20 fots bred *bakgata* på köpingens östra och västra sidor samt en *strand-gata* på södra sidan.

Då jord inköptes för köpingens anläggande beräknades arealen till 58 tld 10 kpd — eller med sina sidor af resp. 1,500 fot, 1,588 fot och 1,982 fot. Ångs- eller skogsmark finnes ej.

Hufvudnäringen är handel med spannmål, viktualier och kramvaror med omkringliggande nejd. *Marknad* är i början af Oktober och *större torgdagar*: första helgfria Lördag i Februari, Mars, April, Augusti, September, November och December, samt derjemte *vanliga torgdagar* hvarje helgfri Onsdag och Lördag under hela året.

Nordvestra stambanan anlöper köpingen och stationen är förlagd i närheten af hamnen vid kyrkoviken. Ett bolag inom

köpingen eger en liten lastångare, om tio hästars kraft, kallad «Sjöfröken», hvars redare och kommissionär är Otto Lidström; och under år 1876 har tillkommit en mindre last- eller bogserångare, benämnd «Trafik», som eges af O. V. Jungmarker; men inga seglande fartyg äro hemmahörande till köpingen. Genom Glafs fjolen, Byelfvens vattendrag, Seffle kanal och Venern står köpingen i sjöförbindelse med Göteborg och andra orter, hvaran denna farled trafikeras af åtskilliga ångfartyg, såsom: Idog, Åmål, Hedda, Lilliehöök, Charlottenberg, Oskar m. fl., samt en mängd seglande fartyg. Under år 1875 besöktes Arvika hamn af 133 ankommande och 133 afgående ångfartyg, äfvensom af 16 ankommande och afseglande fartyg. Köpingen har af egna medel bekostat en nu påbörjad hamnbyggnad, som redan kostat 12,900 kronor,

Arvika köping, hvilken, såsom ofvan nämnt är, lyder under landsrätt och Jösse härads domsaga, har särskild Kommunalstyrelse, Kommunal-Nämnd och Fattigvårdsstyrelse, likasom landsbygden i öfrigt; men köpingens polis handhafves af en fiskal och en polisvakt eller stadstjenare. I kyrkligt hänseende hörer köpingen till Arvika pastorat och har med socknen af samma namn gemensam kyrka ¹⁾).

I Arvika finnes ett högre elementar-läroverk, treklassigt, med rektor och tvenne kolleger samt särskildte öfningslärare för gymnastik, musik och ritning.

Äfvenledes finnes uti Arvika ett *Sjukhus*, hvarom här meddelas: att detta, bekostadt af Vermlands landsting, är beläget i norra ändan af köpingen, i omedelbar närhet af en barrskog och med ymnig tillgång på godt dricksvatten och utgör ett envånings stenhus, innehållande tre stora sjukrum, jemte kök och fyra ekonomi-rum i nedra våningen, samt å vinden 2:ne mindre sjukrum å gaflarne och ett mindre ekonomi-rum med vindskupa. Utredningen afser 18 sängar i nedra våningen samt två extra sängar å vinden. Sjukhuset öppnades för mottagning af sjuke den 1 Februari 1875 och under 1:a året, beräknadt intill 1 Februari 1876, hafva 67 patienter derstädes haft vård. Vid 1876 års landsting bestämdes legosängsavgiften för 1877 vid detta sjukhus, likasom för de öfriga i länet, sålunda: för patient i enskildt rum 1: 50, för patient i allmänt rum 60 öre

¹⁾ Under åren 1864 och 1865 undergick kyrkan en grundlig inre reparation, som, jemte ett af E. A. Setterqvist uppfördt 12-stämmigt orgelverk, medtog en kostnad af 10,754 kr. 87 öre.

och för patient under 12 år 30 öre, alt per dygn, äfvensom att patienterna åtnjuta medikamenter kostnadsfritt. Utgiftsstaten för detta sjukhus för år 1877 är af landstinget bestämd till 2,428 kronor, hvilka lemnas såsom anslag.

Fattigvården inom köpingen handhafves af särskild styrelse, bestående af ordförande och fyra ledamöter. För år 1875 upgingo köpingens fattigvårdsutgifter till 3,200 kronor. I följd af den äfven här numera befintliga bostadsbristen, är ett större hus, afsedt att användas till fattighus, under upförande.

Brandväsendet inom köpingen är ordnad i öfverensstämmelse med den för städerna i riket af Kongl. Maj:t utfärdade brand-ordning; i följd hvaraf köpingen har egen brandkår, med brandchef och sprut-tillsyningsmän. Brandredskapen består af trenne sprutor och ett vattenupfordringsverk, jemte åtskillig mindre redskaps-attiralj.

Inom Arvika äro förlagda: Vestra Vermlands Sparbank, ett afdelningskontor af Vermlands Enskilda Bank samt ett Justerare-Distrikt för mått, mål och vikt.

Såsom fabriksinrättningar inom köpingen äro att omnämna: en tobaksfabrik, en cigarrfabrik, ett baijerskt ölbryggeri, ett färgeri, 5 garfverier och 5 bagerier.

Köpingens folkmängd, som år 1840 utgjorde endast 500 personer, upgick vid 1875 års utgång till 571 mankon och 692 qvinkön eller tillhopa 1,263 personer. 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: för så kallad annan fastighet 551,300 kronor, för bevillningsfri egendom, som tillhör staten 200,500 kronor, och som tillhör menigheter m. fl. 44,000 kronor eller tillhopa 795,800 kronor.

(243)

Ordförande

i *Kommunalstämma*: Handlanden C. J. Flodqvist.

i *Kommunal-Nämnd*: dito man.

(244)

Fattigvårds-Styrelse.

Ordförande: A. M. Stuart.

Ledamöter: Skolläraren M. Persson, Guldsmiden A. Lundin.

” Garfvaren J. G. Norback och Sadelmakaren A. M. Sundin.

(245)

Läkare-vården.

Provincial-Läkare: O. R. Bergström, M. D. och K. M.

Distrikt-Läkare: G. E. Vesterberg, Fil. D.r, Med. Lic., Bataljonsläkare vid Vermlands Fältjägarbataljon, tillika sjukhusläkare, R. St. O. O.

Veterinär-Läkare: G. V. Nordström.

Apotekare: N. G. Hellman.

Biträde: Apotekaren V. Lindström.

| *Elef.*: A. Videll.

(246)

Sjukhusets lokal-styrelse.

Ledamöter: Sjukhusläkaren (sjelfskr.) | *Ledamot:* A. Bengtsson i Kärrsmåssen.
 „ Handl. C. V. Flodqvist. | *Sysselman och Kassor:* C. J. Flodqvist.
Sjuk-Skoterska: Stina Nilsson.

(247)

Öfriga Tjenstemän i Arvika.*Fiskal:* L. Collin.| *Hannfogde:* A. B. Rennerfeldt.

(248)

Ombud för köpmannaföreningar.i *Stockholm:* Fiskalen L. Collin.| i *Göteborg:* Tullkammarförest. C. F. L. Holmgren.

(249)

Agenter.

A. för *Lif- o. Brandförsäkringsbolagen:*
 för *Skandia:* Handl. C. J. Flodqvist.
 för *Svea:* Bankkassören O. Björck.
 B. för *Brandförsäkringsbolagen:*
 för *Sverige:* Handlanden S. J. Traung.
 C. för *Städernas Allmänna för*
fast och lös egendom:
 Fiskalen L. Collin.

D. för *Lifförsäkringsbolag:*
 för *Nordstjernan:* Löjtn. A. R. Geijer.
 E. för *Hastförsäkrings-Aktie-Bolag:*
Sveriges: Fanjunkaren E. R. Ullmark.
 F. för *Sjöförsäkrings-Aktie-Bolag:*
Stockholms: Hof-Rätts-Notarien J. V. Myrin.

Kommissionärer.

Angfartygs: O. Björck.
 „ O. Lidström.
 „ J. F. Rudström.
 för *Glasfa Glasbruk:* O. Björck.

för *Hillringsberg och Sälboda:* O. Björck.
 „ *Charlottenberg:* dito
 „ *Sölje och Stömne:* dito

Kommissions och Speditionsaffärer i öfrigt.

Kassören O. Björck.

| Handlanden J. F. Rudström.

Inkasso-affärer.

Kassören O. Björck.
 Fiskalen L. Collin.

| Tullkammarförest. C. F. L. Holmgren.
 | Fanjunkaren E. R. Ullmark.

Juridiska uppdrag ombesörjas af

Hof-Rätts-Notarien J. V. Myrin.

Räkenskapsförarehos *Minuterings-Bolaget:* E. R. Ullmark. | hos *Utskänk.-Bolag:* C. G. Rytterström.

(250)

Rum för Resande.

1. å *Gästgäfveregården* (eller *Stadshotellet*). Hotellvärd: C. A. Fritzberg.
2. å *Hotell Kristiania:* Hotellegare och värdinna Fru Sofi Alsterlund.

(251)

Handlande.

Bok- och Musikhandlande:
 A. Jacobsson.

Cigarrrhandlande:
 G. Flodqvist.

Diversehandlande:
 Arvika landsförsamlings Handels-Aktie-Bolag. Föreståndare P. Olsson.
 O. Lidström.
 Lidström & Svensson (utgöres af L. Svensson).
 C. Nilsson.
 P. Persson.
 V. Pihlgren.

J. F. Rudström.
 F. Schröder & Co (den förstnämnde och L. Larsen).
 Traung & Son (af Far och Son S. J. och T. Traung).

Delikatess- och Charkuterihandlande:
 J. E. Rydberg.

Klädeshandlande:
 O. Tofte.
 O. Petersson (med diversehandel och skrädderi-etablissemang).

Manufakturhandlande:
 A. P. Andersson.

(251—253)

Spannmål o. Trävaruhandlande m. m.:
O. Björck.

Modehandlande:
Charlotta Hellström.
S. A. Lydén.

Porter-, Krut- och Hagelhandlande:
Mebius & C:o (Enkefru Sanna Mebius).

Smideshandlande:
J. Olsson.

(252)

Fabrikanter och Handtverkare.

Bagare:

C. Chytrén.
S. Johansson.
Mebius & C:o.
J. F. Rudström.
E. Sjödahl.

Bleckslagare:

P. Hedin.
F. M. Lidström.

Bokbindare:

A. Jacobsson, (förestås af P. A. Skog).

Bryggare:

C. E. Rülcher.

Bundtmakare:

A. Brander.
O. Levin.

Färgare:

P. Persson.

Garfvere:

A. Eneström.
C. Jansson.
Karlsson & Arvidsson.
J. Lindholm.
J. G. Norbäck.

Guldsmed:

A. Lundin.

Hattmakare:

O. Vallin.

Hofslagare:

C. J. Smedberg.

Kakelugnsmakare:

A. Andersson.
C. Olsson.

Kopparslagare:

P. Hedin.
O. M. Lidström.

Målare:

A. G. Berg.
J. Hjort.
A. Larsson.

Plåtslagare:

F. M. Lidström.

Repslagare:

C. Petersson.

Sejlare:

S. Johansson.

Sadelmakare:

N. Friman.
A. M. Sundin.

Skomakare:

J. Andersson.
O. Mattson.
C. Johansson.
J. V. Larsson.

Skräddare:

N. Cederlund.
O. Petersson (f. d. A. M. Flodqvist & C:o).
J. Rydberg.
O. Tofte.

Sockerbagare:

Mebius & C:o.
J. E. Rydberg.

Spegelfabrikör:

A. Lundmark.

Starfvere:

A. Stuart.

Tobaksfabrikör:

P. Olsén.

Urmakare:

T. Norén,
A. B. Rennerfeldt.
A. M. Stuart.

(253)

Från Arvika köping skjutsas: till Ränkesed, 1, mil, till Fröbol, 1, mil, till Ottebol 1, mil, till Högvalta 0, mil, och till Lerhol 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 mil.

(254)

LANDET.

I administrativt hänseende är Vermlands Län indeladt uti sex fögderier, nemligen: Östersysslets-, Mellansysslets-, Södersysslets-, Nordmarks-, Vestersysslets och Norrsysslets fögderier.

A. ÖSTERSYSSLETS FÖGDERI

omfattar följande fem härader, nemligen: Visnums-, Ölme-, Våse-, Nyeds- och Fernebo härader.

1. Visnums Härad

utgöres af de fem socknarne: Visnum, Kil, Råda, Rudskoga och Nysund.

1) Visnum

(adr. Björneborg, Vermlands-Säby och Konsterud).

Socknens hela hemmantal¹⁾ är $3\frac{2}{3}$ mt. krono, $22\frac{1}{2}$ mt. skatte och $14\frac{11}{21}$ mt. frälse eller tillhopa $40\frac{7}{12}$ mt.; 1875 års bevillningstaxeringsvärdet¹⁾ utgjorde: å jordbruksfastighet 2,029,500 kr., å annan fastighet 678,419 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 19,900 kr. eller tillhopa 2,727,819 kr.; och folkmängden¹⁾ vid 1875 års slut upgick till 1,699 mankon och 1,801 qvinkon, eller tillhopa 3,500 personer. Socknens hela areal²⁾ är 33,363 tld. motsvarande 186,830 qv.-refvar åker, ängs o. skogsmark. Bevillning för år 1875 utgick: å jordbruksfastighet med 608: 25.
å annan fastighet med 339: 10.
å inkomst af kapital och arbete . 1,075: 42.

Sgr 2,022: 74.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, utgjorde 26,200 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kammarh. och Ridd. O. Nordenfeldt på Björneborg.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigrådsst.:* Insp. H. A. Husén på Vermls-Säby.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom Visnum:* Brukseg. J. D. Kullgren på Krontorp.

Organist och Klockare: C. Hedström, som tillika är Vaccinator.

Barnmorskor: Fru Karin Lindholm och Madam Johanna Forsberg.

*Skol-Lärare*³⁾: Klockaren C. Hedström (i Kyrkroten); J. Arnell (i Vikerothen); J. Jonsson (i Björneborgsroten) F. Kalin (i Nybleroten) samt A. G. Vetterstrand (i Krontorpsroten).

Småskol-Lärarinnor: Anna Olsson, Matilda Stål samt Beata Niklasdotter.

Nämndemän: J. E. Eriksson i Blomsterhult, B. Persson i Gisslegården, K. Andersson i Södra Råfverud, Bruksegaren J. D. Kullgren på Krontorp.

Gode Män vid laga skiften: E. Eriksson i Ljunggården och E. Eliasson i Sund.

Ledamot i egodelnings-rätt: Krono-Länsmannen E. G. Lidström på Sommersta.

Fjerdingsmän: A. Karlsson i Holmen och E. Sjöstedt på Björneborg.

¹⁾ Hemmantal, taxeringsvärdet och folkmängdsuppgifter äro öfveralt i denna kalender återgifna efter de af häradsskr. inom länet benäget lemnade uplysningar.

²⁾ Arealuppgifterne, för så vidt de angå socknarne i sin helhet, äro hemtade utur Kongl. Statistiska Central-Byråns Statistiska tidskrift, häftet 47, utgifven 1876; och dess arealbestämmelser åter grunda sig på General-Stabens Topografiska afdelningsuträkningar.

³⁾ Jemför V. B. Beskows och B. J. Schönmeijers år 1876 utgifna matrikel öfver Sveriges Folkskol-lärare.

Uppsyningsman för fisket i Venerns Samfundet: L. Andersson i Sund och Löt-
sen i Bengtsen på Lökendalen.
Landthandlare: C. A. Rullsten i Långered samt G. Linder i Vall.
Jernvägsstationer äro: 1) i Rindösträta Stambanan vid Rindösträta och 2)
Nara-Enebygge-Gullspångsbanan vid Rindösträta och
Kånstad.
Gästgiveri: en vid Vall, hvarifrån skjutas till Kristinehamn 2, mil till
Årarp 1, mil och till Björneborg 1, mil. Skjutstället är 12 1/2 mil.

Herrgårdar äro: Björneborg, Jonsbol och Kånstad, hvarom mera härne-
dan, samt Vermlands Saby. Detta senare, säteri om 2 motal med under-
lydande 5 1/2 motal, har en areal af 1516 tld åker och ang. samt 2,165 tld
skogs- och hagmark, samt är, tillika med Bos qvarn och såg bevilnings-
fästet till 26,000 kr. Saby är ett af Vermlands äldsta herresäten. För-
enstaf Vasas tid ansågs det hafva tillhört Riebergers kloster, men blef
af honom indraget till kronan samt förvandladt till kungsgård och iden-
na egenskap kom den att tillhöra Hertig Karl, sedermera Karl IX, som
den 31 Mars 1576 bortlyfte Saby, mot gods i Småland, till Ståthållaren
öfver Vermland, Riks-Rådet Bo Ribbing, som innehade och bodde på Sa-
by till sin död 1640 och hvilken, jemte sina trenne hustrur, ligger begraf-
ven i Vismans kyrka. Efter Bo Ribbings död öfvergick genom arf denna
egendom, jemte många andra gods, till hans bröder och brorsbarn, samt
tillhörde Ribbingsska släkten omkring 100 år, hvarefter Saby, genom gifte
öfvergick till Faltmarskalcken och Guvernören, Frih. Henrik Horn till Årås,
hvars son, Ryttmästaren Bengt Horn år 1693 gaf Saby med underlydande
i morgongäfvä till sin hustru, född Grefvinna Maria Sperling. Efter Fri-
herre Bengt Horns död 1739 såldes godset till Öfverste-Löjtnanten Grefve
F. H. Sparre och hans fru, född Grefvinna Ulrika Tessin. Desse senare
åter sålde Saby 1744 till Assessoren J. Adelheim, hvilken den 21 Septem-
ber 1745 transporterade köpet på Öfverste Karl Linroth och hans hustru,
född Friherrinna Brita Maria Åkerhielm, en dotter till Riks-Rådet Sa-
muel Åkerhielm till Margretelund; och desse senare bebojde egendomen
i mer än 30 år, hvarunder de upförde det nuvarande corps de logis jemte
flyglarne af tegel och huggen sten, äfvensom ladugården och en stor
tork-ria, båda af gråsten. Sedermera innehades Saby-godset af Linroth-
ska ätten, som efter far intill år 1847, då det således till personer, som
sköflade skogen, vanvårdade egendomen, fränsålde flera hemman, och se-
dermera gick egendomen inom flere händer, som läto altsammans förfalla
och de under århundraden vid stället förvarade handlingar och urkun-
der förskingras; hvarefter Vermlands Hypoteksförening, för betryggande
af dess fordran, år 1869 nödgades å utmätnings-auktion öfvertaga egen-
domen; och år 1871 sålde Hypoteksföreningen den till nuvarande egaren,
Öfverste Kammarjunkaren och Kommendoren, f. d. Stads-Rådet Friherre
J. G. N. S. Åkerhielm på Margretelund i Roslagen, som redan nedlagt
stor kostnad på godsets återupbyggande, skogsmarkernas återväxt och
jordbrukets förbättring å denna hans förfäders egendom. Under år 1877
lärer han hafva för afsigt att, genom förädling, till skydd emot sjön
Venerns periodiska öfersvämningar, göra 6 å 700 tld af egendomens sid-
lända ångar och sjöbottnar, som äro odlingsbara, torrlagda — ett större
arbete, hvilket, jemte inköp af ett närbeläget inom jordvallen beläget hem-
man, anses komma att medföra en kostnad af minst 80,000 kronor. Till
egendomen hör den så kallade Bos qvarn, äfvensom tegelbruk. Jern-
vägsstationen är belägen ej fullt 0,2 mil från hufvudgården.

Verk och inrättningar: Björneborgs- och Jonsbols Bruks- och landtegendom,
utgöres af 1 motal säteri, 8 3/4 motal frälse, 1/4 motal bergsmanssskatte och 7
229/2000 motal vanligt skatte eller tillhopa 16,249 2/2000 motal, med en areal af
24,047 tld hvaraf 2,165 tld 12 kpld utgöra åker. Bevilningstaxeringsvär-
dena för år 1875 äro: för jordbruksfastighet 960,800 kronor och för annan
fastighet 546,443 kronor eller tillhopa 1,507,233 kronor. Björneborgs bruk
anlades 1656 och Jonsbols bruk 1660 af Borgmästaren i Kristinehamn Olof

Persson Jernfeldt. Brukets stamplar äro: för Björneborg O. P. S. med krona öfver, samt för Jonsbol ^{C. F.}_{O. P. S.} Verkstäderna äro:

a) *Vid Björneborg*: 3 masugnar med kollar för 13,500 storstigar, 3 gasrost-ugnar med krossverk; 2 ne bessemerugnar, gjuteri och mekanisk verkstad samt gasverk för upplysning vid verkstäderna; och

b) *Vid Jonsbol*: 3 lancashire-smälthärdar, en gas-vällugn med 2 ne hammare, manufaktur-smedja med 2 ne hammare och 2 ne spikhammare.

Tillverkningen för år 1875 uppgick till 136,000 ctr tackjern, 52,000 ctr bessemer-got, 3,500 ctr smältstycken, 2,100 ctr stångjern och 200 ctr spik; men verkstäderna, då konjunkturerna dertill gifva anledning, äro beräknade för en tillverkning af 350,000 ctr af ofvannämnda slag, tillsammans. Egendomen eges numera af atskillige svenske och engelske undersäter.

Disponent är Kammarh. och Ridd. O. Nordenfeldt, som bor på Björneborg.

Förvaltare äro: Vid Björneborg G. V. Roman och vid Jonsbol G. Holmén.

Skousförvaltare är Jägmästaren E. Almgren. *Skogsfaktare* äro vid Björneborg E. Sjöstedt, vid Jonsbol E. J. Andersson och för egendom i Varnum J. Magnusson.

Kröntorp, 1 mital fräse och 5 $\frac{1}{4}$ mital skatte med 700 tld aker samt 5,000 tld skogsmark; och bevillningstaxeradt till 459,500. Egendomen är belägen å en f. d. krono-allmänning, som, då den kom i enskild mans ego och bebyggdes, gaf stället namn. Förste kände egaren var Niklas Varnmark på 1680-talet. År 1692 öfvergick egendomen till dåvarande arrendatorn Jonas Andersson Stockhus. I början af 1700-talet egdes den af Israel Skragge, som updfref jernstillverkningen och efter dennes död öfvergick den till hans måg Christoffer Geijer, hvilken, tillsammans med Bengt Gustaf Geijer, var egare deraf intill 1754, då den senare öfvertog hela egendomen och hade den till sin död 1776. Derefter egdes den af Direktören vid Ostindiska kompaniet Martin Holtermann, som från 1783 utarrenderade den till Per Bergius. År 1804 tillföll egendomen Holtermans måg, Friherre Anders von Warendorf och efter dennes död köptes den af Hofmarskalken C. F. Hammarhielm för 126,000 Rdr banko. Under den sistnämndes tid anlades en knipp- och 2 spikhammare, bygdes corps de logis 1824 och anlades trädgård. År 1843 såldes egendomen till A. Henström, som afyttrade en mängd aflägsnare hemman och inköpte andra närbelägena sådana, hvadan Kröntorp under hans tid fick sitt nuvarande utseende. Kröntorp, med Hults faktori, egdes på 1860-talet af J. F. Behrling, hvars sterblus sedermera sålde egendomen till Bolaget Tidén, Nordenfält & Co. Desse nedlade jernbruket och anlade en kemisk trämassfabrik. Slutligen år 1876 inköptes egendomen af Borgmästaren C. H. Nordenfält, Civil-Ingenjören H. Asplund och stallets dåvarande förvaltare J. D. Kullgren, hvilken sistnämnde fortfarande förvaltar egendomen.

I afseende å anstalter i och för folkundervisningens befrämjande inom Visnums socken är att märka: att sex skolhus — nemligen vid Björneborg, Jonsbol, Kröntorp, Nyble, Vike och Jordsbol — redan äro upförda samt ett sjunde är under byggnad och intilldess det sistnämnda blir färdigt, begagnas för kyrkroten sockenstugan till skolsal; att vid alla skolhusen, utom vid Jordsbol, finnas planteringslund, som blifvit mer eller mindre bearbetade; att med år 1876 skolorna vid de fem förstupräknade ställen skulle blifva fasta med en lärare för dem hvaradera och sjetta läraren skulle ambulerä inom kyrko- och Jordsbols-rotarne. Fem småskolor finnas, men ingen småskola.

2) Kil.

(adr. Kilsby).

Hemmantalet är: $3\frac{3}{4}$ mtl skatte och $28\frac{3}{4}$ mtl frälse eller tillhoppa $31\frac{1}{4}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringvärdet utgjorde: å jordbruksfastighet 1,200,400 kronor, å annan fastighet 24,264 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 22,100 kronor eller tillhoppa 1,246,764 kronor; och folkmängden vid nämnda års slut uppgick till 811 mankon och 800 qvinkön eller tillhoppa 1,611 personer. Socknens hela areal utgör 18,297 tld fast land, motsvarande 102,460 kvadratrefvar, åker-, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 364: 05.
å annan fastighet 12: 10.
å inkomst af kapital och arbete . . . 179: 08.

Sgr 555: 23.

Samma fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 9,132 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Brukseg. och Ridd. C. Hammarhielm (adr. Mölnbacka).

✓ i Kommunal-Nämnd och Fattigrårds-Styrelse: Landtbruk. J. Jansson på Ed.

” i (länets) Brandstods-Komité inom socknen: Klock. J. Vallgren.
Organist. Klockare, Vaccinator: J. Vallgren. Barnmorska: Fru Karin Lindholm på Säby.

Skollärare: A. Björndal (Jerstad och Karrs rotar); 1 vakant för Hälle och Medhamns rotar.

Småskollärare: A. G. Karlsson vid Kilsby; Brita Stina Olssdotter i Jerstad, samt Kristina Svendsdotter i Herrebråten.

Nämndemän: Håradssdomaren M. Jonsson i Medhamn och K. Karlsson i Måsserud.

Gode Män vid laga skiften: O. Olsson i Myrhult, A. Andersson i Karr samt J. Persson i Nytorp.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Hemmansegaren P. Olsson i Brobyn.

Herregårdar: Nynäs ¹⁾ 3 mtl säteri, $9\frac{1}{2}$ mtl frälse och utjord eller tillhoppa $12\frac{1}{2}$ mtl, med 1,280 tld åker, 839 tld ängs-, 1,634 tld bergs- eller vass-, och 4,435 tld skogs- eller hagmark, eller tillhoppa 8,188 tld, bevillningstaxeradt för tillhoppa 487,380 kronor. Egens numera af Bruksegararen Carl Hammarhielm, som är disponent vid Mölnbacka Bruk och bor der. Säteriet Nynäs egdes på 1350-talet af Heming Hemingson (Hatt), men borthyttes af honom till Riseberga kloster, och indrogs sedermera af konung Gustaf I till Kronan. Därefter innehades det af Hertig Karl (Karl IX), som borthytte egendomen, mot gods i Småland, till Ståthållaren öfver Vermland Schering Eriksson Afp, hvilken senares dotter, Märta Kristina Afp, var gift med Johan Rosenhane, i hvars släkt egendomen sedermera var. Vid Nynäs föddes den bekante Schering Rosenhane. En fröken Märta Rosenhane gifte sig med Öfverste-Löjtnanten Tufve (Tufveson) Hagerfvecht, hvilken bodde vid Nynäs i slutet af 1600-talet och efter hvilken död egendomen återkom till familjen Rosenhane, hvars dotter Charlotta var gift med nuvarande egarens farfar af Öfverste-Löjtnanten C. G. Hammarhielm, efter hvilken död Nynäs egdes af Hofjunkaren G. H. Hammarhielm och af nuvarande egarnes fader Hofmarskalken C. F. Hammarhielm.

¹⁾ Å Nynäs mark invid Venern finnes å stranden en jordfast sten, som utvisar 1773 års sjöhöjd. Vid Nynäs och Kilsby hafva under senare decennierna och vid egendomen Ed under år 1876 skett invallningar och fördämningar emot sjön Venerus periodiska öfversvämningar å dessa ställets mera sidlända ängsmarker.

Förnattare vid denna egendom är F. V. Vahlstedt.

Kilsby, $3\frac{3}{14}$ m²al säteri, med 225 tld åker, 30 tld äng och 1,809 tld skogsmark samt bevillningstaxeradt till 150,000 kronor; tillhör Kronoläns-
mannen E. G. Lidström, men innehafves på arrende af Landthruk. L. Uhr.

Ed och Melltorp, $1\frac{1}{4}$ m²al, med 225 tld åker, 8 tld ängs- och 755 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 53,000 kronor, eges och behos af landt-
brukaren J. Jansson.

Byar och större hemman äro: Backa, Berg, Hofmanstorp, Hygn, Hylle-
rud, Medhamn, Silltorp.

Gästgiveri finnes icke inom socknen.

Poststation, vid Kilsby, förestås af Organisten J. Vallgren.

Fornlemningar: Ättehögar vid Nynäs och Hygn.

(258) 5) R å d a (eller Visnums-Råda).

(adr. Vermlands-Säby).

Råda utgör den sydligaste delen af häradet, är nästan hel och hållen kringfluten af vatten och sammanhänger endast i norr medelst ett näs med Visnums och Rudskoga socknar. I kyrkligt hänseende utgör Råda annex till Amnehärads pastorat af Skara stift.

Hemmantalet är: 1 $\frac{1}{2}$ mtl krono, 11 $\frac{1}{2}$ mtl skatte och 10 mtl frälse eller tillhopa 23 $\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 630,000 kr., å annan fastighet 95,483 kr. och å bevillningsfri fastighet 29,450 kr., eller tillhopa 754,933 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 845 mankon och 833 qvinnkon eller tillhopa 1,678 personer. Socknens summa areal utgör 8,887 tld, motsvarande 49,770 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 erlades å jordbruksfastighet 189: 65.
å annan fastighet 47: —
å inkomster af kapital och arbete . . . 150: —

Sgr 386: 65.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 5,873 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma och Nämnd: Bruksegaren F. Geijer på Årås.

„ i (länets) Brandstodskomité inom socknen: dito man.

Organist och Klockare: H. Jonsson, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Mamsell Augusta Lindmark.

Folkskol-lärare: H. Johansson och *Småskol-lärare:* V. Rudman.

Nämndemän: S. Johansson i Runnäs och E. Olsson i Hjelmkärr.

Gode Män vid laga skiften: J. Jansson i Runnäs och J. Olsson i Hjelmkärr.

Ledomot i Egodelnings-Rätt: J. Jansson i Runnäs.

Fjerdingsmän: J. Muhr och P. Jonsson i By.

Landthandlare: G. Lidtzell i Gullspång, P. O. Andersson i dito, A. Johansson i Lindhult, F. Svensson i Kärret, A. G. Adamsson i Norra Backa, E. Hane i Knekterud, A. Lamberg i Hjelmkärr och Åkerstedt i Nol-dalen.

Gästgifveri finnes icke inom socknen.

Herregårdar äro: *Årås säteri*, 3 mtl med 250 tld åker, 150 tld ängs- och 1,200 tld skogsmark. Vid denna egendom finnes under år 1875 utfördt ett större invallningsföretag till skydd af sidlåndta ängar mot sjön Venerns periodiska öfversvämningar. Årås eges och bebos af Bruksegaren F. Geijer.

Östra Eketorp, 1 mtl, kompanichefsboställe med 59 tld åker och 179 tld skogsmark; innehafves af Kapten A. Laurell, men är utarrenderadt på 20 år till D. Olsson.

Verk och inrättningar: Årås qvarn och sågverk; Ängs tullmjölqvarn och Gullspångs manufakturverk. Laxtiske finnes i Gullspångselfven, börjar vid sjön Venern och går upp till och med Gullspångs forsar. Halfva fisket tillhör Vermland, andra hälften Skaraborgs län. Här fångas betydligt med lax. Fiskodlingsanstalt finnes i elfven å vestgötasidan och derifrån afyttras årligen en myckenhet fiskyngel.

Fornlemningar: Vid Årås finnas: domareringar och ättehögar m. fl. märkvärdigheter, som äro beskrifna i Historiskt-Geografiskt och Statistiskt Lexikon öfver Sverige häft. 92 och 93 sidan 583.

Den gamla sockenkyrkan i Råda af trä är en af de i arkeologiskt och konsthistoriskt hänseende märkvärdigaste i hela vårt land, med kormåningar af framstående art, alt ifrån förra hälften af det 14:e århundradet — se M. Höjers beskrifn. 1:a delen pag. 451. — Till minne af ett 25-årigt lyckligt äktenskap hafva Bruksegaren F. Geijer och hans fru till Råda

kyrka skänkt en ny *altar-tafel*, målad af G. Proschwitz i Göteborg och föreställande «den störste i himmelriket under bilden af ett barn med sin knäböjande moder», öfver hvilka frälsaren, omgifven af sine lärjungar, välsignande uträcker sin hand.

En fast skola invid Råda kyrka finnes, omfattande hela socknen. Skolhuset bygdes 1847 och kostade 3,500 kr.; men planteringsland finnes icke. Under år 1876 upfördes ett skolhus i Vestra Eketorp, som kostat omkring 4,000 kronor och ett annat skulle äfven byggas i Kronkärr för ungefärlig kostnad af 2,000 kr. — En å två småskolelärare ambulera för undervisning i hyrda lokaler.

II. Ölme Härad.

Detta härad utgöres endast af de 2:ne socknarne Varnum och Ölme.

1) Varnum.

(adr. Kristinehamn).

Hemmantalet är: 2 mtl krono, 16 $\frac{1}{2}$ mtl skatte och 21 $\frac{3}{4}$ mtl frälse eller tillhopa 39 $\frac{7}{8}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,819,600 kr., å annan fastighet 105,561 kr och å bevilningsfri fastighet 28,000 kr. eller tillhopa 1,953,161 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,491 mankon, och 1,507 qvinkon eller summa 2,998 personer. Socknens sammanlagda areal upgår till 41,565 tld, motsvarande 232,760 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark

Bevilning för 1875 erlades för jordbruksfastighet	545: 79.
för annan fastighet	72: 78
för inkomst af kapital och arbete	644: 92

Sgr 1,263: 49.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 18,031 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Brukseg G. Löthner på Vassgårda.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* f. Bruksegaren J. H. Landberg på Kurlanda.

Organist och Klockare: C. A. Edström, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Vakant.

Skollärare: A. Värner, A. F. Karlstedt, A. Nilsson och Fredrika Nilsson.

Småskole-lärarinnor: Evelina Andersdotter, Anna Larsdotter, Lotta Johansdotter och Anna Hansdotter.

Nämndemän: O. E. Petersson i Fallet, Gustaf Jonsson i Gaterud och f. d. vice Konsul C. F. Carlsson i Björkehol.

Fjerdingsmän: för Norra delen: Karl Andersson Bilock och för Södra delen: G. Andersson i Emtfalla.

Herregårdar: *Gustafsviks Säteri*, med underlydande 6 mtl. Gården är urgammal, hete förut Vestervik och säges hafva tillhört Sture-ätten. Egdes i början af detta århundrade af Excellensen Greffe Georg Adlersparre, som dog derstädes 1835; och hvars stoft hvilar uti en vacker löfdunge intill Varnumsviken, der den nuvarande egaren, den förres son, Bruksegaren Rudolf Adlersparre, med särskildt Kongl. tillstånd, inrättadt en familje-kyrkogård. Å en utgård, kallad Östervik, har nuvarande egaren upförd ett kapell, som inrymmer skol-sal, biblioteksrums, bostadsrum för skolläraren, kök för skolbarnen och ett kapell, der gudstjenst pågår hållas en gång i månaden. Egendomen Gustafsvik bebos af egaren. Inspektör är H. Vestberg. Skogvaktare: Nils Erik Magnusson.

Vassgårda Bruks- och landegendom, med 976 tld åker, 379 tld äng och 10,336 tld skogsmark. Bruket anlades på 1650-talet för stångjernssmide, hvilket numera är nedlagdt. Deremot finnes vid egendomen en träöljefabrik, hvarest tillverkas en mängd olika slag af träölje-produkter. Egendomen tillhör Bruksegaren Gustaf Löthner. Inspektör och verkmästare vid träöljefabriken E. Sundén. Bokhållare: R. Persson. Skogvaktare: Axel Svan och K. A. Bolander.

Niklasdams bruks- och landegendom, jemte Elfbrohytte masugn, tillhör M. T. Berggrens sterblus till ena hälften, som förvaltas af A. F. Norström; och Bruksegaren Janne Juhlin till andra hälften. Förvaltare hos den senare är J. L. Kamph. — Skogvaktare åt M. T. Berggrens

Sterbhus: O. G. Andersson i Bråne och åt J. Juhlin: E. Svan. Faktor vid Elfbrohyttan är: Nils Olsson.

Lassegård eller Possbergs landtegendom, hörer till Björneborgs Bruks Bolag, men innehafves på arrende af Landtbrukaren G. Broström.

Sanna landtegendom, belägen knapt $\frac{1}{2}$ dels mil från Kristinehamn invid Varnums-viken; der finnes Bäljerskt ölbryggeri — eges af Handlanden C. M. Södergren.

Presterud landtegendom, belägen söderut från Sanna intill sjön Venern; eges af Jägmästaren E. Wolf, som är föreståndare för der befintliga skogsskola.

Välons hemman eges till en del af A. Lindblad och till en del af Lot-sen Helgeson m. fl.

Inom Varnums socken finnas flera skolhus, nemligen ett vid Gerd-berg och ett vid Bergsjö, hvilka hvardera antagas hafva kostat 6,000 kr., äfvenledes det förut omnämnda, af R. Adlersparre enskildt bekostade skolluset vid Ostervik, äfvensom ett vid Falla.

Fornlemningar: En runsten vid Gerdberg.

2) Ölme¹⁾.

(adr. Ölme).

Hemmantalet är: $3\frac{3}{4}$ mtl krono, $40\frac{295}{336}$ mtl skatte och $30\frac{11}{24}$ mtl frälse eller tillhopa $74\frac{239}{336}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 2,009,600 kr., å annan fastighet 54,400 kr. samt å bevillningsfri fastighet 76,000 kr. eller tillhopa 2,140,000 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,730 mankon och 1,826 qvinnkon eller tillhopa 3,556 personer. Socknens hela areal utgör 35,253 tld, motvarande 197,420 qvadratrefvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 602: 88.
å annan fastighet 27: 00.
å inkomst af kapital och arbete 301: 11.

Sgr 930: 99.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1876, utgör 15,209 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: v. Häradshöfd. F. von Vicken på Uggebol.

.. *i Kommunal-Nämnd:* Landtbr. C. J. Vahlström på Benneberg.

✓ .. *i särskilda Fattigvårds-Styrelsen:* Hemmanseg. Lars Andersson i Vestra Vall.

.. *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* v. Häradshöfdingen F. von Vicken.

Vaccinationsföreståndare: Kommunal-Nämndens Ordförande C. J. Vahlström.
Organist, Klockare och Vaccinator: A. V. Hultqvist.

Barnmorska: Fru Kristina Karlsson, född Åberg, i Rudsberg.

Skol-lärare: i Rudsbergs-skolan S. H. V. Axelsson, i Bennebergs-skolan B. B. Renström, i Råftorps-skolan: G. A. Wollter och för Allmänningsområdet Maria Elfälal.

Småskol-lärare: å Allmänningen: K. J. Karlsson, i Östra Ullsjö: A. G. Sjöqvist, i Benneberg: K. A. Eriksson och i Prestgården Emma Jonsson.

✓ *Utgifvare af beris för erhållande af skottpenningar:* Godsegaren Ludvig Falk på Lundsholm.

Nämndemän: Johan Jonsson i Hästås, som är Häradshöfdingen, Anders Andersson i Sörås, Lars Jonsson i Östra Vall, Per August Mellqvist i Sikterud (Kyrkvård), Lars Larsson i Östra Ullsjö (Kyrkov.), Lars Jansson i Skräckvik (v. Ordförande i Kommunal-stämman), Godseg. O. G. Andersson i Venersvik och P. M. Nilsson i Södra Myrom.

Gode Män vid laga skiften: Häradshöfd. Johan Jansson i Hästås, Nämndemannen Lars Jansson i Skräckvik, Landtbrukaren L. J. Roman i Sunnäs och Hemmanseg. A. Andersson i Öa Åm.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Nämndem. Anders Andersson i Sörås och f. d. Nämndem. Per Olsson i Svenserud.

Fjerdingsmän: Hemmanseg. E. G. Jansson i Gässlösa, Arrendatorn A. Holm i Va Ullsjö, Hemmanseg. Peter Qvarfot i Sikterud Hemmanseg. A. Magnusson i Sunnäs, Brukaren Jan Jonsson i St. Skanum och Handlanden A. F. Andersson i Hästås.

✓ *Landthandlare:* A. F. Andersson i Hästås och Anders Andersson i Torp.

✓ G. V. Larsson i Gässlösa (Kommissionshandel med spannmål, foderämnen och gödningsämnen).

¹⁾ Äfven Ölmehärad skrifves om socknen, ehuru väl det synes vara både oegentligt och öfverflödigt, men kommer sannolikt från den tid, då de begge socknar, som nu bilda Ölme härad, utgjorde ett pastorat. I ekklesiastiskt hänseende heter det ännu Ölmehärad pastorat, men kallas i kronans jordebok Ölme socken, hvilken benämning antagligen synes komma ifrån den socknen genomlöpan-
de Ölmanns elf.

Gästgifterier äro: a) *Vid Rudsberg*, hvarifrån skjutsas till Kristinehamn 1,5 mil, till Hästås 1,0 mil, till Vestanå 1,5 mil och till Spånga 1,5 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Hästås*: hvarifrån skjutsas (gamla vägen) till Kristinehamn 1,0 mil och till dito (Lidvägen) 1,7 mil, till Gäddekärn (eller Kärn) 1,4 mil och till Rudsberg 1,0 mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

c) *Vid Ölme station*, hvarifrån skjutsas till Rudsberg 0,5 mil, till Hästås (gamla vägen) 1 mil och (nya vägen) 1 mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

Jernvägsstation å Nordestra Stambanan är: Ölme, belägen å Venersviks mark, på ett afstånd af 0,8 mil från Kristinehamn och 0,8 mil från Vase station.

Herregårdar äro: *Lundsholms Säteri*, 6 $\frac{1}{4}$ mtlal som, jemte 3 mtlal Rudsberg, har en areal af 1,450 tld åker, 256 tld äng och 1,551 tld skogsmark samt ett bevillningstaxeringsvärde af 257,400 kr. Lundsholms egendom tillhörde på 1700-talet von Numerska släkten och öfvergick år 1831 från sista manliga ättlingen Majoren O. U. von Numers för en köpesumma af 38,000 Rdr banko till vice Håradshöfdingen L. G. Laurell, efter hvilken sistnämndes år 1869 timade död egendomen, dels genom arf och dels genom köp, tillföll dennes söner Kaptenen Axel och f. d. Löjtnanten Edvard Laurell till hälften hvaradera, men innehafves och brukas i sammanhang med närliggande egendom Rudsberg 3 mtlal, som ensamt eges af den sistnämnde.

Uggebols Säteri, med tilltydande, utgör 4 $\frac{1}{2}$ mtlal med en areal af 352 tld 12 kpld åker, 107 tld 29 kpld ängs-¹⁾ och 747 tld skogsmark samt bevillningstaxerad till 76,600 kr. Å 1700-talet hörde denna egendom tillsammans med Lundsholm, men skildes derifrån omkring 1745 och kom i von Hofstenska familjens ego, samt försålles år 1779 för 6,000 Rdr specie af Bengt von Hofsten till Majoren Hans Henrik von Vicken och hans fru Anna Vendela Lagerhielm, hvilken sistnämnda, ifrån mannens död 1790, brukade egendomen till sin död 1824, hvarefter den, dels genom arf och dels genom köp, tillföll deras son, Löjtnanten G. V. von Vicken, efter hvars död hans enka Anna Lisa född Papke innehade egendomen från 1828 till sin död 1870, då densamma genom arf tillföll de nuvarande egarna, samt förvaltas af ene delegaren v. Håradshöfdingen F. von Vicken.

Sjöstad, 2 mtlal, bevillningstaxerad till 69,200 kr. Egdes i början af 1800-talet af Kaptenen O. Lundstedt, gick sedermera i flere händer, men såldes 1830 till P. L. Falk, som innehade egendomen till sin död, hvarefter den genom arf tillföll hans barn, af hvilka yngste sonen Albert Falk arrenderar den.

Venersrik, 2 $\frac{1}{2}$ mtlal, som på 1840 ärfdes af Grefve C. A. Adlersparre efter hans fader och förvandlades sedan till herregård eges numera af Godsegaren O. G. Andersson.

Trafors, 2 $\frac{3}{4}$ mtlal, med dertill hörande mjölkvarn för 3 par stenar

¹⁾ Vid den så kallade Gulliksholmen hvilken, hörande till Uggebol, ligger nära sjön Venern, finnes en *jordfast stor sten*, hvarå är följande inskription: *Sjöhögd 1773* och 5 tum derunder är, genom hemmansegaren Erik Olssons i Södra Tofta försorg, numera inhugget ett dylikt märke med inskription: *Sjöhögd 1873*; ty äfven sistnämnda år hade Venern ett ovanligt högt vattenstånd: men bemärkas här, att 1773 års märke är beräknadt efter Venerns dåvarande *lagna* vattenstånd, äfvensom att Venern den 24 Okt. 1873 kl. 8 f. m. hade för en skarp storm drifvit upp ända till 8 tum öfver 1773 års märke och stod så intill kl. 4 e. m. samma dag, då sjön i lugnväder sänkte sig till 5 tum under samma märke. Således visa begge märkena vattenståndet i lugnväder. Eget är dock, att Venerns vattenstånd kan under en enda dag eller rättare sagt under $\frac{1}{2}$ dets dygn, sasom händelsen var 1873, variera så mycket som 13 tum. Att de Venern angränsande egorna under sådana förhållanden skola lida mycket, det inses lätt. Då Venern sannolikt aldrig blir sänkt, så återstår endast att medelst jordvallar och indämningar skydda de lågländta markerna.

och såg, blef såsom bondegård inköpt på 1820-talet af Kaptenen Bengt Andersson, som bebyggde egendomen och bodde der till sin död, hvarefter den egts dels af Anders Fahlbeck, och dels af Erik Bengtsson på Berg, samt år 1875 kommen i nuvarande egarens, C. M. Ringströms hand. Under Fahlbecks tid var Landtbruksskola, den första i Vermland, vid Träfors, der den nuvarande föreståndaren vid Gårdsjö-skolan då var lärare.

Benneberg, 1 mtl, eges af landtbrukaren C. J. Vahlström; *Ölme prestgård* $\frac{1}{16}$ mtl innehafves af Kyrkoherden J. P. Höjer, men arrenderas af f. d. Fanjunkaren och Svärdsmanen J. Nilsson.

Karingerud, $\frac{1}{2}$ mtl, hoställe åt ortens länsman Emanuel Berg; *Vestra Slättom*, $\frac{1}{2}$ mtl, kompanichefsboställe, som på 20 år arrenderats af Edvin Vikland; *Råstorp* $\frac{1}{2}$ mtl, komministersbol, innehafves af Regements-Pastorn F. Fredriksson.

Kummelön och Bråten, 2 mtl, som förut tillhört, men för några år sedan skildes från Sjästad, tillhör numera Riksdagsmannen Andreas Andersson i Mosserudstorp. Vid Kummelön, som utgjorde Hertig Karls (sedermera Karl IX:s) fiskeställe, då han vistades i Vermland, finnes gammal ekskog. För att skydda dessa hemmans, jemte Skräckviks och Södra Toftas, vidsträckta ängsmarker från sjön Venerns periodiska öfersvämningar, är under utförande af ett bolag, benämndt Kummelö-Skräckviks jordvallsbolag, ett större indämmningsarbete med anläggning af en jordvall. Arbetet, som börjat i Januari 1877, anses, tillika med inköp af ångmaskin och pumpverk, komma att kosta minst 30,000 kr., och landvinningen beräknas till mera än 300 tld.

Verk och inrättningar: Träfors och Hålleruds qvarn och såg, med benstamp och sågspånshyvel; *Hultsqvarn*, som eges af f. d. Masmästaren Johannes Gustafson; *Myrons qvarn*, som eges af allmoge och *Eltgrens qvarn*, som tillhör Niklasdams bruks egare till hälften hvardera.

Forlemningar: å hemmanet Rudsbergs mark, straxt österut efter vägen från Ölme kyrka, finnes en steurundel, men ovissst lärer vara, om den i forntiden utgjort domare-säte eller grafplats. Altnog, nuvarande egaren, i stället för att begagna platsen till fortsatt uplag af halmstackar, har beslutat ordna, inhägnat och plantera den.

I *Ölme kyrka* finnes en jerndörr och en portnyckel, hvilka säges hafva tillhört Saxholms slott; äfvenså finns uti kyrkan en mycket gammal grafsten ¹⁾ och en dopfont, den förra numera med plats i vapenhuset, den senare, restaurerad, framflyttad i koret.

År 1785 blef Ölme kyrka ombyggd å samma plats, der den gamla stått och af samma gråstensmaterial, af Bygmästaren G. Vestman i Odebotten. Kyrkan utgör ett längskepp med 140 fots längd och 58 fots bredd, och har under åren 1875 och 1876 blifvit till dess inre delar väsentligen reparerad. En altar-tafel af P. Hörberg blef dervid flyttad från sin förra plats framför korfenstret till norra långsidan och i stället är uti korfenstret anbragt ett kors med omgifvande mantel. Orgelverk upfördes i början af 1850-talet af Direktören E. A. Setterqvist i Örebro. I kyrkan finnes ett enda grafhvalf, tillhörande von Numerska släkten, men sedan sista ättlingen af denna släkt, Majorskan Gustafva Schröderheim, född von Numers, här blifvit grafslagd, har denna graf blifvit igenmurad och övertäckes nu af korgolfvet. Predikstolen år 1788 skänkt af Biskopinnan Johanna Schröderheim, född Ullmark. Kyrkan med tillbehör är brandförsäkrad för 60,000 kronor.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen meddelas att 3:ne skolhus finnas: ett å Ruds bergsmark i närheten af

¹⁾ Denna grafsten blef för några år sedan undersökt af Friherre G. Djurklou, och sedan han lemnat uplysning, att denna sten, som i öfra kanten bär märken efter Iljor, härstämde från 11 å 12-hundratalet, så blef den förflyttad ifrån att utgöra trappsteg vid ena kyrkodörren och till vapenhuset, der den är uprest.

kyrkan, uppfördt 1852 och brandförsäkradt för 4,650 kronor; ett å Bennebergs mark, uppfördt 1856, brandförsäkradt för 3,000 kr; ett å komministersbolet Råstorps mark, uppfördt 1857 och brandförsäkradt för 2,500 kr. och ett å Sunnäs hemmans egor uppfördes 1876, hvarsförutan är beslutadt att ett 5:e skall byggas 1877 med plats i närheten af församlingens fastighet Persbol ¹⁾. Planteringsland finnas till de 3:ne förstnämnde, men omsorgsfullt bearbetade endast vid de i Rudsberg och Benneberg. Fyra småskolor, men ingen slöjdskola finnes.

¹⁾ Socknen har år 1876 inköpt $\frac{1}{6}$ mtal Persbol, beläget å den så kallade Allmänningen, och är afsedt att användas icke egentligen till fattigvård i den mening, som numera fästes dervid, men ändock för fattigvårdens behof för att bereda fattige, som önska bygga egen bostad, stadigvarande boplatz. Till denna hemmansdel, som kostat i inköp 6,200 kr. och hvarå åbygnader äro försäkrade för 4,000 kronor, hör en areal af 31 tld 31,2 kpld åker, 15 tld 14,5 kpld ängs- samt 34 tld 9 kpld skogsmark.

III. Väse Härad.

Detta härad utgöres af följande trenne socknar, nemligen Väse, Fogelvik och Alster.

1) Väse.

(adr. Väse).

Hemmantalet är: $2\frac{3}{4}$ mtl krono, $28\frac{11}{12}$ mtl skatte och $18\frac{7}{8}$ mtl frälse eller tillhopa $50\frac{5}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 2,732,200 kr., å annan fastighet 50,687 kr. och å bevillningsfri fastighet 58,000 kr. eller tillsammans 2,840,887 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,439 mankon och 2,603 qvinkön eller tillhopa 5,042 personer. Socknens summa areal utgör 52,173 tld, motsvarande 292,170 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning erlades för 1875 å jordbruksfastighet	819: 00.
å annan fastighet	15: 00.
å inkomster af kapital och arbete	452: 00.

Sgr 1,286: 00

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 21,293 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Riksdagsmannen Jonas Jansson på Åsen.
" i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Kyrkov. Erik Ersson på Åsen.

" i (länets) Brandstodskomitè i socknen: Godseg. L. P. Larsson på Ölmskog.

Organist och Klockare: August Svensson.

Barnmorska: Kristina Sundberg.

Folkskol-lärare: Organisten A. Svensson, P. E. Hanell i Snafversrud, J. Lidholm i Faxstad, J. A. Jarlén i Ölmlhulta och 1 Vakant.

Småskol-lärare: J. L. Karlström i Ölmlhulta, Lars Jansson i Lufthöjden, Anna Katarina Eriksson i Snafversrud och 1 Vakant.

Nämndemän: Anders Andersson i Karforsen, Nils Jansson i Nygård, Olof Olsson i Silkestad, Olof Olsson i Upsala, Vilhelm Thudin i Faxstad och Olof Olsson i Glumstorp.

Gode Män vid laga skiften: Erik Hedqvist i Vée, Olof Olsson i Upsala, Olof Olsson i Silkestad och Anders Larsson i Ölmlhulta.

Fjerdingsmän: A. G. Andersson i Lund, Jan Andersson i Sandenäs, O. G. Lundgren i Rör, L. P. Larsson i Ölmskog, Johan Olsson i Snafversrudstorp, Karl Svensson i Mølntorp, Lars Jonsson i Måsserud och Anders Andersson i Sorkedalén.

Tillsyningsmän för fisket: Komm.-Landtmätaren L. G. Kolthoff i Mølntorp och Nämndemannen Vilhelm Thudin i Faxstad.

Landthandlare: Karl Svensson i Mølntorp, J. A. Hedqvist i Vée, O. Jonsson i Viberg, Jansson & Co i Glumshammar, H. A. Åman i Gräsås, P. J. Olsson i Nythöjden, P. G. Olsson i Nythöjden, P. G. Petersson i Brunnshuset, R. Biemer i Backa och Hultman & Co i Backa.

Gästgifverier: a) *Vestanå*, hvarifrån skjutsas till Spånga 1, mil, till Molkom eller Upperrud 1, mil, till Öna 1, mil och till Rudsberg 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Öna*, hvarifrån skjutsas till Spånga 1, mil, till Vestanå 1, mil, och till Kärn 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Jernvägsstation å Nordvestra Stambanan är: Väse på ett afstånd af 0, mil från Ölme station och 1, mil till Skattkärr.

*Herregårdar äro: Hammars Säteri*¹⁾, tillhör Kapten Herman Anrep, som bor å stället, men utarrenderat egendomen till Löjtnanten Axel Geete, som bor å egen närbelägen och af honom 1876 inköpt egendom Odebotten (äfven kallad Björkvik); *Välinge säteri* eges och bebos af Majoren Uno Troili; *Hultsberg*, 2 $\frac{1}{4}$ mtl. eges af Löjtnanten Teodor Berggren; *Nolby* 1 mantal eges af landtbrukaren A. L. Gustafsson; *Höjden* eller Barsjötorp $\frac{1}{4}$ mtl eges af A. Andersson; *Ölmskog* 2 mtl eges af L. P. Larsson; *Säteriet Berg* eges af Erik Bengtssons Enka; *Väe*, kronofogdehoställe, som innehafves af Kronofogden C. S. Sandelin, men numera blifvit på hans tjenstetid utarrenderadt.

Verk och invrättningar: Mølntorps qvarn och såg, som eges af Kaptenen H. Anrep; *Gummeruds såg*, som eges af Kammarherre C. Sköldebrand och medarfvingar; *Lermarkens qvarn och såg*, som eges af Bruksegaren H. G. Geijer; *Sätängs* qvarn och såg, som tillhör Erik Eriksson i Boxerud; *Drögsfors* qvarn och såg, tillhöriga Ekmark; samt *Backa* qvarn och såg, *Startmyra* och *Ruds* qvarnar samt *Måsseruds såg*, som eges af bönder, äfvensom *Glumshammars* manufakturverk och såg. Vid hemmanet Mon finnes anlagd en brännstorfsfabrik, som eges af Karlstads Brännstorfs-Aktie-Bolag, hvars styrelse har sitt säte i Karlstad; Disponent är Kronofogden C. S. Sandelin.

Fornlemningar: vid Rörs hemman, utmed landsvägen finnes en runsten, hvard inskriptionen lyder: «Wihjurn åt brothur sini», hvilket man velat förklara sålunda: «Björn i Väe reste denna sten till minne af sin broder». Derjemte skall å hemmanet Väes egor finnas lemmingar qvar efter en begrafningsplats.

Väse kyrka af sten, vackert belägen vid Glumselfven, har under 1860-talet blifvit med stor kostnad restaurerad under dåvarande pastors, Prosten C. M. Bågenholms tjenstetid samt försedd med orgelverk, som upförts af Bröderne Söderling i Göteborg. I kyrkan finnes ett grafvalf, der medlemmar af adeliga ätten Soop ligga begrafna. I kyrkan finnas uphängda, numera restaurerade, vapensköldar, tillhörande ätterna Soop och von Gegerfelt.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande meddelas: att inom Väse finnas 12 skolrotar, fördelade på fem lärare, af hvilka tre läsa på två stationer hvardera, och två läsa på trenne stationer hvardera; att fyra skolhus upbygts, nemligen ett å Sätängs mark, som kostat omkring 8,000 kr.; ett å Allmanningen, hvilket kostat omkring 5,000 kr.; ett i Snafversrud, som kostat omkring 4,000 kr. och ett i Löflögden, som kostat omkring 4,500 kr. Vid sistnämnda skolhus finnes ett mindre planteringsland, obetydligt bearbetadt, men vid de öfriga saknas sådant. Slöjdskola finnes icke i socknen.

¹⁾ Sättesbygningen vid Hammar är af sten, i 2:ne våningar, anmärkningsvärd derföre att å landsbygden i Vermland har den länge utgjort den enda, som är af sådant byggnadsämne.

2) Fogelvik (i Väse).

(adr. Skattkärr).

Hemmantalet är: 1 $\frac{1}{2}$ mtl krono, 23 $\frac{1}{2}$ mtl skatte och 2 $\frac{1}{2}$ mtl fräse eller 27 $\frac{1}{2}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: Å jordbruksfastighet 949,800 kr., Å annan fastighet 56,984 kr. och Å bevillningsfri fastighet 8,400 kr. eller tillhoppa 1,015,184 kr., och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,011 mankon och 1,101 qvinkon eller tillhoppa 2,112 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 18,070 tld, motsvarande 101,190 kvadrattrefvar. åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 erlades: Å jordbruksfastighet 284: 94.
Å annan fastighet 28: 45.
Å inkomst af kapital och arbete 135: 00.

Sgr 448: 39.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1876, uppgick till 6,884 fyrk.

Ordförande: i Kommunalst.: A. Norinder i Skattkärr; v. Ordf. Skolläraren P. J. Kjellander.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattiqvårds-Styr.: Nämndem. J. Petersson i Engtorp.*

” *i (länets) Brandstadskomité inom socknen: J. P. Petersson i Stafnäs.*

” *i Väse Enskilda Brandstods-Bolag: N. Johansson i Afverstad.*

Organist och Klockare: H. Levin.

Barnmorska och Vaccinatrix: Karolina Andersson i Lund.

Folkskol-lärare: P. J. Kjellander och 1 Vakant.

Småskol-lärarinnor: Anna Katarina Sundström och Joh:na Kristina Eriksson.

Nämndemän: Johannes Petersson i Engtorp, Karl Petersson i Lindås och Anders Larsson i Lund.

Gode Män vid laga skiften: f. d. Nämndemannen Nils Svensson i Gren.

Fjerdingsmän: Sven Nilsson i Göstahult och Johannes Eriksson i Hult.

Landthandlare: Axel Norinder i Skattkärr. A. F. Larsson i Spånga. J. G. Larsson i Berg. Stationsförestånd. S. Olsson i Alster. M:ll Maria Lindrot i Björkenäs, August Berglund i Vång och J. P. Jansson i Maxstad.

Gästgiveri: Spånga, hvarifrån skjutsas till Karlstad 1, mil, till Prestgården 1, mil, till Vestanå 1, mil, till Öna 1, mil och till Rudsberg 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Jernvägsstation å Nordvestra Stambanan: i Skattkärr, belägen på ett afstånd af 1 mil till Karlstad och 1, mil till Väse station.

Herregårdar äro: Björke. 1 mtl. Kompanichefs-Boställe, utarrenderadt på 20 år från 14 Mars 1876 till f. d. Majoren och Ridd. Göran Hårdh: egendomen innehåller 132 tld åker, 12 tld äng och 100 tld skogsmark, samt är bevillningstaxerad till 32,000 kr.; Norra Vångstorp. $\frac{1}{2}$ mtl. med 46 tld åker, 10 tld äng och 50 tld skogsmark, komministersbol, innehafves af Komminister B. G. Ullstrand.

Verk och inrättningar: Skattkärrs lastageplats och Skattkärrs Ängsåg. Den senare eges af J. D. Sellén & Co.

Inom Fogelviks socken finnes icke något skolhus, utan undervisningen meddelas uti hyrda lokaler. Socknen är indelad i sju läserotar, fördelade på 2:ne lärare. Mening lärar dock vara att inskränka läserotarnes antal till färre än de nu varande.

(263)

3) Alster.

(adr. Alster).

Hemmantalet är: 18^{23/24} mtl skatte och 7^{1/2} mtl fräse eller tillhoppa 26^{7/24} mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,300,600 kr., å annan fastighet 28,314 kr. och å bevillningsfri fastighet 26,500 kr. eller tillhoppa 1,355,414 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 948 mankon och 1,077 qvinkon eller tillhoppa 2,025 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 20,843 tld. motsvarande 116,720 kvadratreftvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 11,718 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Landtbrukaren A. G. Olsson i Höje.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Länsn. J. O. Andersson i Skål.

” *i (länets) Brandstodskomite' i socknen:* Bruksegaren Fritz Lexow på Forsnäs.

Organist och Klockare: G. Lundmark, som tillika är Vaccinatör.

Barnmorska: Fru Zetterberg.

Skol-lärare: L. M. Thorén i Prestgården och Bror Ture Konstantin Sandelin.

Småskol-lärarinnor: Brita Stina Portström i Döle och Elisabeth Olddotter i Hasselbol.

Nämndemän: Jonas Svensson i Hult, Häradsdomare, Olof Nilsson i Gräsås och Kyrkovården J. Larsson i Bjurerud.

Gode Män vid laga skiften: Nämndem. Olof Nilsson i Gräsås, Hemmanseg. Nils Olsson i Lindrågen och Hemmanseg. Lars Olsson i Ås.

Fjerdingsmän: Landtbrukaren J. A. Roman på Säter och Hemmanseg. J. Olsson i Snårstad.

Landthandlare: J. E. Stensson i Prestgården o. A. P. Nylander i Prestgården.

Gästgiveri är: i *Prestgården*, hvarifrån skjutsas till Karlstad 1,3 mil, till Molkom eller Uppered 1,8 mil, till Deije 1,1 mil och till Spånga 1,0 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Allstrums landtegendom*, med qvarn och sågverk, tillhör Bruksegaren A. C. Lexow; *Björby*, eges af f. d. Majoren och Ridd. H. O. Schröderheim; *Forsnäs bruks- och landtegendom*, eges af Bruksegaren H. F. Lexow; *Gunneruds bruks- och landtegendom*, som jemte *Alsters sågverks egendom* tillhör engelske undersätarne Hall & Peart.

Fornlemningar finnas icke.

Intill och med 1874 har något skolhus ej funnits inom socknen, men då beslöt församlingen att inom derpå följande fem år upbygga fem stycken af hvilka tvenne vid 1876 års slut voro under tak och troddes blifva färdiga till begagnande under loppet af år 1877. Vid ett af dessa senare är planteringsland under anläggning. För närvarande finnas inom socknen 2:ne folkskolor och 2:ne småskolor, hvardera flyttande på trenne stationer.

Afädnä Mamsell Eva Geijer, född på Glänne inom denna församling, har för bildande af ett barnhem inom Alsters socken testamenterat en fond, som upgår till 26,000 kr. Ett barnhem, som lemna värd och upfostran åt 8 flickbarn, hvilka vid intagandet i barnhemmet böra hafva nått sex års ålder, finnes nu inrättadt och är beläget å hem:t Döles mark.

IV. Nyeds Härad.

Detta härad utgöres af 2:ne s:r, nemligen Nyed och Elfsbacka.

1) Nyed.

(adr. Molkom eller Lindfors).

Hemmantalet är: $25234\frac{1}{2}$ mtl krono, $25234\frac{1}{2}$ mtl skatte och $7\frac{1}{2}$ mtl frälse eller tillhopa $26\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 2,269,700 kr., å annan fastighet 201,720 kr. och å bevilningsfri fastighet 26,000 kr. eller tillhopa 2,497,420 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,702 mankon och 2,671 kvinnkon eller tillhopa 5,373 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 61,245 tld, motsvarande 342,970 kvadratrefvar, åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 680: 91.
å annan fastighet 100: 80.
å inkomst af kapital och arbete 1,224: 70.

Sgr 2,006: 41.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, utgör 27,072 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma och Nämnd: Bruksegaren och Ridd. J. F. Geijer på Lindfors.

i Fattigvårds-Styrelse: dito man.

i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Bruksegaren R. Sundin på Kärn.

Organist och Klockare: A. Henriksson. *Vaccinatrix:* Hustru Augusta Thorén. *Barnmorska:* Madam Lovisa Nilsson, född Vadman.

Skol-lärare: J. G. Nyvall i Gällserud, J. Jonsson i Södra Rådom, L. Thorén i Lindfors och N. G. Johansson i Borsrud.

Småskol-lärare: Johanna Kristina Rosendal, Emilia Eriksson, Anna Lovisa Kollander och Maria Katarina Andersson.

Nämndemän: Lars Petersson i Rudsberg, A. Andersson i Hulteby, A. G. Gustafsson i Södra Rådom, Olof Olsson i Persbol, J. Magnusson i Reparetorp, Lars Jonsson i Sutterhöjden, J. H. Eriksson i Bäckelid, Olof Petersson i Hedås, Erik Jonsson i Skinartorp och Olof Johannesson i Arfviken.

Gode Män vid laga skiften: Jon Nilsson i Jonsbyn, Lars Elowson i Getebol och Lars Nilsson i Krakerud.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Nämndem. Lars Petersson i Näs och f. d. Riksdagsm. O. Olsson i Slängserud.

Landthandlare: Hjalmar Pihlgren, med salubodar i Molkom, Hedås, Södra Rådom och Stenåsen, A. G. och C. J. Karlsson i Borsrud, . . Liljedal i Södra Rådom, Gudmunson & Svensson i Fagerås, Jan Andersson, i Dufnäs.

Gästgiveri är vid *Upperud och Molkom*, hvarifrån skjutsas till Lersjön 1., (1.,) mil; till Prestgården 1., mil, till Brattfors 2., mil, till Vestanå 1., mil, till Deije 1., mil, till Nordsjötorp 1., mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

Jernvägsstationer å Bergslagsbanan äro: Molkom och Lindfors.

Herregårdar äro: *Lindfors bruks- och landegendom*, der $1\frac{1}{12}$ delar tillhöra Bruksegaren H. G. Geijer på Brattfors, och $7\frac{1}{12}$ delar, jemte lika andelar i Hedensskogshyttan och $9\frac{1}{12}$ dels 120 delar i Pardixhyttan tillhöra Bruksegaren J. F. Geijer, som bebor Lindfors. Den sistnämndes egendom innehåller i areal: 528 tld 21 kpld åker, 291 tld 13 kpld ängs- och betesmark samt 7,879 $\frac{1}{2}$ tld skogsmark, och till hans egendom hör en kreatursbesättning af 38 hästar, 10 oxar, 154 kor och 30 ungnöt. Förvaltare är: G. von Proschwitz, Bokhållare: Gottfrid Petersson, Skogvaktare: P.

Paulsson; *Norums Bruks- och Landtegendom*, med 491 tld 13 kpld åker, 71 tld ängs- och betesmark samt 1,690 tld 5 kpld skogsmark, tillhör Bruks-egaren F. L. Langenberg på Edesta (adr. Mölnebo); men innehafves på arrende af C. V. Zettergren, som endast idkar landbruk, och tillika inrättat mejeri vid Norum; *Kärnskyttan*, som eges af Aktie-Bolaget Mölnbacka-Tryssil, men förvaltas af Bruksegaren Rudolf Sundin; *Molkoms bruks- och landtegendom*, med qvarn och såg, tillhör J. J. Norrboms Sterblus, men förvaltas af sonen Hugo Norrbom; *Föskeds eller Råglanda bruks- och landtegendom* eges numera af bönder.

Verk och inrättningar: de nyssnämnda jernbruken, hytta, qvarnar och sågar, samt Blombacka tändsticksfabrik.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande är att märka: inom socknen finnas tolf nybygda skolhus eller ett för hvarje af socknens tolf skolrotar, nemligen Lindfors, Fageråshöjdens, Åstorps, Borsersuds, Acksjöns, Molkoms, Näs, Södra Rådoms, Nybacka, Bergstorps, Fastersuds och Bäckelids rotar. Skolhusen bygdes under åren 1870—1873 och hafva i medeltal kostat 4,000 kronor hvardera. Planteringsland äro till dem alla tillämnade, men endast vid Lindfors och Fageråshöjden bearbetade. Med 1877 års ingång skulle folkskolornas antal vara sex, och de befintlige lärarne skola ambulerä hvardera å 2:ne stationer. Samtidigt härmed skola 4 småskolor träda i verksamhet.

2) **Elfsbacka.**

(adr. Elfsbacka).

Socknens hemmantal är $4\frac{1}{6}$ mtl skatte; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 416,000 kr., å annan fastighet 220,000 kr. och å bevilningsfri fastighet 7,500 kr. eller tillhopa 643,500 kr., och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 622 mankon och 659 qvinnkon eller tillhopa 1,281 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 12,775 tld, motsvarande 71,540 kvadratreffvar. åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för år 1875 erlades: å jordbruksfastighet 124: 80.
å annan fastighet 110: 00.
å inkomst af kapital och arbete . 625: 00.

Sgr 859: 80.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 9,240 fyrk, men för 1876 9,776 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Komminister L. M. Björlin.

i Kommunal-Nämnd och Fattigrädds-Styrelse: Kammarh. och Ridd. J. U. V. Croneborg.

i (länets) Brandstodskomite inom socknen: Bruksförv. T. Högberg på Östanå.

Organist och Klockare: A. G. Petersson.

Barnmorska och Vaccinatris: af socknen antagen, Hustru Sara Bergström. dito af Elfsbacka Bolag antagen, Anna Hallberg.

Skol-lärare: Organisten A. G. Petersson och Bengt Hinnersson.

Nämndemän: Johan Örtqvist i Norra Viken och Johan Olsson i Lersjön.

Gode Män vid laga skiften: Nämndem. Johan Olsson i Lersjön och Kyrkov. L. Vestlund i Sund.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Nämndemannen Johan Örtqvist i Norra Viken. *Fjerdingsman:* Lars Larsson i Stensviken.

Landthandlare: Hjalmar Pihlgren, salubod i Stenåsen, Johan Nilsson i N:a Viken, H. Vestlund, J. Bergström och N. J. Henriksson i Sund och Johan Larsson i Torsked.

Herregårdar: Elfsbacka bruk (eller Östanås), tillhör numera ett Aktiebolag. Elfsbacka bruks egendom har följande sammanlagda areal: 1,142 $\frac{1}{4}$ tld åker, 434 tld 10 kpld ängsmark. 465 tld 10 kpld betesskog och 24,261 tld 12 kpld skogsmark. Kreatursbesättningen utgör i medeltal 85 hästar, 30 oxar, 376 kor och 521 får.

Verk och inrättningar: Vid Elfsbacka Bruk: 5 s. k. bofors-smälthärdar, 2 mumlingshammare och smältstycke valsverk; ett stångjerns- och ett finvalsverk, med tre Lundinska vällugnar och en gas-generator, mekanisk verkstad med 3-ne jernsvarfvar; gjuteri med tre kupolugnar, klensmedja med en knip- och en spikhammare, vattenmjölgvarn med tre par stenar, vattensåg med en dubbelram, tegelverk, tjärugn med 3-ne retorter, torffabrik med 4 Samuelsonska torfmaskiner, för hvilka tillverkas 15 å 20,000 tunnor. Vid Elfsbacka går årligen tillverkningen af smältstycken till 70 å 75,000 ctr. Förvaltningspersonalen utgöres

Vid Elfsbacka:

Disponent: Kammarh. J. U. V. Croneborg, R. N. O. *Magasins-Bokhållare:* F. Sundelin.

Förvaltare: T. Högberg.

Bokförare: C. L. Rystedt.

Smides-Bokh.: J. A. Hård af Segerstad.

Jägmästare: R. Telle.

Skograktare: Nils Bratt och Karl Fernström.

Vid Scartåhyttan:

Förvaltare: . . . Åberg.

Skograktare: Olof Olsson vid Svartå och O. Skoglund i Gräs.

Gästgifterier äro: vid Lersjön (Stenåsen), hvarifrån skjutsas till Uppesrud 1,3 (1,4) mil, till Dufvenås 1,7 (1,8). Skjutslegan 1: 20 per mil.

(266)

V. Fernebo Härad

omfattar dessa sju socknar, nemligen: Fernebo, Gåsborn, Nordmark, Rämnen, Brattfors, Kroppa och Lungsund.

1) Fernebo.

(adr. Filipstad).

Socknens hela hemmantal utgör 17 $\frac{1}{2}$ mtal skatte. 1875 års bevillnings-taxeringsvärden voro: å jordbruksfastighet 3,068,600 kr., å annan fastighet 557,000 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 35,500 kr. eller tillhopa 3,661,100 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,329 mankon och 3,255 qvinnkon eller tillhopa 6,584 personer. Socknens sammanlagda areal är 88,915 tld, motsvarande 497,920 kvadratrefvar. åker, ångs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 114,657 fyrr.

- Ordförande i Kommunalstämma: Ordinarie*, Bruksegaren E. J. Jansson på Hennikehammar.
„ i Kommunalstämma: r. Ordförande, Bruksegaren J. E. Jansson på Saxå.
„ i Kommunal-Nämnd och Fattigvård: Ordf., Brukseg. A. Karlsson på Storbö.
„ i Kommunal-Nämnd och Fattigvård: r. Ordf., Brukseg. Fritz Stål på Fogdehytta.
*„ i (lanets) Via Brandstodskomite: Brukseg. J. E. Jansson på Saxån.
 „ O:a dito Brukseg. A. Karlsson, Storböron.*
Organist och Klockare: P. H. Olbers, som tillika är lärare i Filipstads folkskola.
Barnmorska: Fru Berglund, som bor i Filipstad.
Vaccinatorer: 1) för Persberg, Nyhyttan och Yngshyttan G. A. Petersson.
2) för N:a och V:a Bergslagen: O. Jonsson, 3) för öfra delen af O:a bergslagen: J. Gravström.

Skol-lärare:

1. <i>Vid Persbergs folkskola:</i>	3. <i>Vid Saxå folkskola:</i>
Grufpredikanten, lärare i kristendom.	J. Gravström.
N. V. Törnell, förste lärare.	Augusta Andersson, småskollärarinna.
K. Karlsson, andre lärare.	4. <i>Vid Yngshytte folkskola:</i>
Karolina Larsson, biträd. lärarinna.	G. A. Petersson.
Charlotta Larsson, öfverlärarinna i småskolan.	Johanna Hallgren, småskollärarinna.
Julia Magnusson, biträdande i dito.	5. <i>Vid Asphytte folkskola:</i>
Lotta Löfgren „ „	K. F. Olsson.
Augusta Perla „ „	Småskolläarinnebefattn. Vakant.
Augusta Norling och Eva Andersson.	6. <i>Vid Storböhytte folkskola:</i>
2. <i>Vid Långbanshytte folkskola:</i>	S. A. Svensson.
N. A. Kumlin.	Småskolläarinnebefattn. Vakant.
Anna Lisa Olsson, småskollärarinna.	7. <i>Vid Fogdehytte folkskola:</i>
	O. Jansson.
	Småskolläarinnebefattn. Vakant.

8. Vid Persbergs Slöjdskola:

Föreståndarinna: Fröken Sofia Gripen-schöld.

Ann. 1. Vid Gräsbo-sjöhyttan eller Bosjön, tillhörig Bruksegaren H. G. Geijer, finnes en i godt skick varande folkskola, till hvilken Fernebo förut bidragit, men rätteligen hörer till Summo socken. Lärare är: S. Tillqvist.

Ann. 2. I Filipstad finnes ett år 1872 uppfördt folkskolhus, som kostat 37,000 kr., med planteringsland å en vacker sluttning ner emot staden; och inom stadens

utrotar är en ambulerande folkskola med 2:ne stationer, nemligen vid Stensta och Låkata. Å senare stället är uppfördt ett skolhus med bostad för läraren, kostar 8,000 kronor; och inom landsförsamlingen finnes en fast skola vid Persberg, men 6 ambulerande, nemligen:

Persbergs-skolan omfattar Persbergs gruffält, med skolhus af trä, som är ytterst bekvämt, rymligt och ändamålsenligt, samt är bekostadt af Persbergs Gruf-aktie-bolag.

Långbans-roten omfattar 2:ne stationer, nemligen *Långbanshyttan* och *Horr-sjön*. Långbans hyttelag har för skolhuset utgifvit 16,000 kronor; skollokal i Horrsjön är nyligen anskaffad för 4,000 kronor.

Saråhytte-roten omfattar 3:ne stationer, nemligen *Bornshyttan*, *Torskebäcken* och *Sarån* och å sistnämnde ställe har brukets egare bekostat skolhus för 15,000 kronor.

Yngshytte-roten har 2:ne stationer, nemligen vid *Yngshyttan* och *Nyhyttan*. Skollokalier hyras och hyran bekostas af de resp. hyttelagens intressenter.

Asphytte-roten har 3:ne stationer, nemligen: vid *Asphyttan*, med skolhus som kostat 5,000 kronor, vid *Gränåset*, med skolhus, som kostat 4,000 kronor och vid *Kalhyttan*, der skollokal förhyres af hyttelaget.

Storbrohytte-roten: har 3:ne stationer, nemligen: *Skålkärn*, med skolhus, som kostat 4,500 kr, vid *Mogsjön*, med skollokal inrättad 1875, och vid *Storbron*, der skollokal uplätas af egaren på stället.

Fogdehytte-roten har 4 stationer, nemligen vid *Stöpsjöhyttan*, med skolhus af sten, bygd 1866, skänktes af framlidne Bruksegaren O. F. Stål och kostade 10,000 kr.; samt vid *Fogdehyttan*, *Finshyttan* och *Finshytteberg*, der skolan inrymmer i privata hus.

Nämndemän: Peter Jansson i Finngårdarne, Häradsdomare, Matts Bengtsson i Asphyttan, Bergsm. Nils Jonsson i Skålkärnshyttan och Johan Fogde i Yngshyttan.

Gode Män vid laga skiften: Jan Olsson i Bohlhyttan, Bergsman, Anders Nilsson i Asphyttan, Bergsman, Jonas Jonsson i Horrsjöhyttan, Bergsman, och Peter Jansson i Färngårdarne, Häradsd.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Bruksegaren Svante Johansson och Bergsmannen A. Nilsson i Asphyttan.

Fjerdingsmän: Nils Jonsson i Filipstad, Häradsbetj., Nils Karlsson i Asphyttan, Bergsman, J. A. Jansson i Born, Bergsman, Erik Ersson i Haborshyttan, Bergsman, N. Persson Elefant i Bosjön, Torpare, Disponenten H. V. Tiberg vid Långbanshyttan, E. V. Hobäck i Yngshyttan, Hemmanseg., J. Jansson Björn i Dalbotorp, Hemmanseg., och Brukseg. F. Ståhl vid Fogdhyttan.

Landthandlare: Nils Olsson i Asphyttan, Nils Petersson i Asphyttan, Karl Schiner, Daglössundet, L. V. Backelin, Yngshyttan, N. J. Olsson i Yngshyttan, Olof Holmgren i Yngshyttan, Långbanshytte Bolag, Föreståndare H. V. Tiberg, K. G. Bruse, i Långbanshyttan, A. J. Petersson, Billman & Blomberg, Långbansände och N. J. Olsson, Saxå-bryggan.

Gästgifverier inom socknens område finnas på fyra ställen, nemligen:

a) i *Filipstad*, hvarifrån skjutsas till Bjurbäcken 1, mil, till Brattfors 1, mil, till Nordmarken 1, mil, till Yngshyttan 0, mil, till Bosjön 2, mil, till Forshyttan 2, mil och till Skålkärnshöjden 1, mil. Skjutslegan är 1: 50 per mil.

b) i *Yngshyttan*, hvarifrån skjutsas till Saxåhyttan 1, mil, till Långbanshyttan 1, mil och till Filipstad 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

c) i *Långbanshyttan*, hvarifrån skjutsas till Elfsjöhyttan 1, mil och till Yngshyttan 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

d) i *Saråhyttan*, hvarifrån skjutsas till Grythyttan 1, mil, till Nytorp 2, mil och till Yngshyttan 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: diverse grufvor, för hvilka här redogöres i korthet:

1. *Persbergs grufvor:* Intill år 1865 egdes dessa af flera särskilda Bolag; men detta befanns olämpligt och mau förenade sig då om en bolagsge-

mensamhet under namn af Persbergs Grufve-Aktie-Bolag, som erhöi Kongl. fastställelse å sina nu gällande bolags-reglor den 17 November 1865. Bolaget har för ändamål att inköpa och bearbeta grufvor belägna å Persbergs odalfält och Yngshytte mark. Bolagets styrelse har sitt säte i Persberg och består af 3:ne ledamöter, af hvilka 2:ne kallas ombudsmän och den 3:je disponent och en af de förre skall vara ordförande. Aktiekapitalet är 2,730,000 kr. fördeladt i 10,000 aktier, hvardera å 275 kr. till viss man. Förvaltningen skötes af disponenten. Bolaget antager *Gruf-Ingenjör*, hvilken har öfverinseende öfver grufbrytningen och under honom lyda de af bolaget antagne *Gruf-stigare*; men bolagets öfriga betjening antages och entledigas af disponenten. För år 1874 upgick den upfordrade malmen till 1,274,200 ctr, men för 1875 till 1,047,141 ctr. Vid grufvorna voro under år 1874 sysselsatte 400 arbetare, men år 1875 endast 350 personer. Vid grufvorna äro mantalsskrifne 1,600 personer.

Disponent är: C. Mossberg.

2. *Långbans grufvor*¹⁾, hvari Lesjöfors-, Rämmens-, Uddeholms-, Hellefors- och Elfsbacka Bolag, jemte ett antal af enskilde bergsmän, hafva del. Dessa grufvor uptogos redan på 1400-talet. Malmbrytningen under år 1875 upgick till 152,260 ctr²⁾. Styrelsen utgöres för närvarande af Disponenten H. V. Tiberg och Bruksegaren V. Agrell på Råmen.

3. *Nghytte grufvor*, hvars Disponent är Bruksegaren E. J. Jansson på Hennikehammar.

4. *Linkärns- och Finshyttebergs grufvor*, hvars Disponent är O. Bergström på Finshyttan.

5. *Dunderbacks grufvor*, hvars Disponent är C. Billman.

¹⁾ Det hus, der vår ryktbare John Erikson föddes och hvilket på den tiden utgjordes af en envåningsbyggnad, eges numera, jemte dertill hörande fastighet, af Långbans grufvebolag och har sedermera blifvit påbyggt med en öfre våning. Rummet, der John Erikson föddes, är nu inredd till handelslokal. Under år 1867 gjordes inom Filipstads Bergslag och till stor del genom tillskott af menige man och arbetare, en insamling, som upgick till mer än 1,200 kronor. Härfor anskaffades en minnesten, som väger 800 ctr. uppsattes å gårdsplanen till ofvannämnde bostad och har följande inskription: "John Erikson föddes här den 31 Juli 1803". Vid högtidlighet, som hölls på stället den 3 September 1867, afläcktes densamma och utgör för vernuländingarne en kär högkomst af deras snart nog 74-årige landsman.

²⁾ Enligt Kommerce-Kollegii berättelse för 1875 såsom bidrag till den officiella statistiken utgjorde den upfordrade malmen inom Filipstads Östra Bergslag följande belopp:

a)	Vid Persbergs och Yngshytte-fälten vid 23 arbetade grufvor	1,047,121	ctr	12	6
b)	„ Långbans grufvor	4	„	152,260	„
c)	„ Kroppa grufvor	7	„	114,130	„
d)	„ Linkärnsfältet	1	„	119,660	„
e)	„ Gåsgrufvefältet	1	„	73,215	„
f)	„ Fagerbergsgruvvan	1	„	48,030	„
g)	„ Dunderbacksgruvvan	1	„	50,660	„
h)	„ Nygruvvan	1	„	39,500	„
i)	„ Buskegruvvan	1	„	17,180	„
k)	„ Pilgruvvan	1	„	7,490	„
l)	„ Pajsbjerggruvvan	1	„	10,100	„
m)	„ Fallgruvvan	1	„	11,550	„
n)	„ Krongruvvan	1	„	1,300	„
o)	„ Nyttkärnshyttan	1	„	11,160	„
p)	„ Föntgruvvan	1	„	19,260	„

Ann. 1) Tackjernstillverkningen inom Filipstads Bergslager upgick för 1875 vid 17 masugnar till 3,837,171 ctr.

Ann. 2) Gjutgodstillverkning inom samma bergslag var endast inom Rämmens socken vid Liljendalsverken, 546,38 ctr; och ståttillverkning vid Långbanshyttan till 3,481,22 ctr.

2) Gåsborn.

(adr. Gåsborn).

Hemmantalet är: 6⁸⁹/₁₀₀ dels mtal skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 773,300 kr. å annan fastighet 77,600 kr. och å bevillningsfri fastighet 9,000 kr. eller tillhopa 859,900 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut utgjorde: 932 mankon och 945 kvinnkon eller tillhopa 1,877 personer. Socknens sammanlagda areal är: 46,262 tld, motsvarande 259,070 kvadratrefvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning erlades år 1875: af jordbruksfastighet 217: 59.
af annan fastighet 9: 12.
af inkomster af kapital och arbete . . . 749: 89.

Sgr 976: 60.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 12,062 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Disponent. E. T. Klingberg på Gustafsström.

.. i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Inspekt M. Larsson.

.. i (länets) Brandstodskomite i socknen: Klockaren A. Andersson.

Organist och Klockare: A. Andersson.

Barnmorska: Helena Hedberg.

Vaccinatörer: Klockaren A. Andersson och Skol-läraren Hedberg.

Folkskol-lärare: K. Asplöf, J. O. Hedberg, J. G. Magnusson och E. M. Lindberg.

Nämndeman: Sven Nordengren, tillika god man vid laga skiften.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Sven Nordengren och J. E. Ekman.

Fjerdingsmän: Bergsmannen Jan Jonsson och Abraham Hedberg.

Landthandlare: Elfsjöhytte handelsförening, Blomberg & Billman och A. Ekman.

Gästgifveri är vid Elfsjöhyttan, hvarifrån skjutsas till Håen i Dalarne 2,5 mil och till Långhanshyttan 1,5 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregård: Gustafsströms bruk, med tilldydande, 5¹³/₃₂ mtal samt 385 tld åker, 2,462 tld äng- och 27,000 tld skogsmark, eges af Hellefors Bruks Aktie-Bolag.

Verk och invättningar: Gustafsströms stångjerns- och manufakturverk samt qvarn; Stenfors sågverk; Elfsjöhytte masugn, samt Fagerbergets och Lingrufvorna.

(268)

3) Nordmarken.

(F. N. B. J. Nordmarks station).

Hemmantalet i socknen utgör $3\frac{1}{2}$ mantal skatte; 1875 års bevällnings-taxeringsvärden utgjorde: å fastighet 587,700 kr. å annan fastighet 116,900 kr. och å bevällningsfri fastighet 23,200 kr. eller tillhopa 727,800 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,399 mankon och 1,302 qvinkon eller tillhopa 2,701 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 47,396 tld, motsvarande 265,420 kvadratrefvar, åker, ängs- och skogs-Bevällning år 1875 erlades å jordbruksfastighet 176: 31.
å annan fastighet 58: 45.
å inkomst af kapital och arbete . . . 1,545: 42.

Sgr 1,780: 18.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 19,613 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Bruksegaren J. E. Jansson vid Taberg.

i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Jonas Svensson.

i (länets) Brandstodskomite i socknen: Bruksegaren J. E. Jansson vid Taberg.

Organist och klockare: N. Hedlund, som tillika är vaccinator.

Barnmorska: Anna Britta Norén.

Skol-lärare: Olof Olsson Norén och Olof Nystedt.

Nämndeman: Johan Svensson i Haborshyttan.

Gode män vid laga skiften: Nils Hollstedt och Sven Peter Svensson.

Fjerdingsmän: Anders Andersson i Trågen, E. J. Andersson i Mårtenslid och Johan Svensson i Sandsjön.

Landthandlare: J. Blomberg och A. Jansson.

Gästgifrier äro: 1) Vid Nordmarkshyttan, hvarifrån skjutsas till Mokärnshyttan 1, mil, till Dalkarlsjöhyttan 1, mil och till Filipstad 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

2) Vid Mokärnshyttan, hvarifrån skjutsas till Gumma 1, mil och till Nordmarkshyttan 1, mil. Skjutslegan är 1:60 per mil, samt

3) Vid Dalkarlsjöhyttan, hvarifrån skjutsas till Rämnen 1, mil och till Nordmarkshyttan 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Jernvägsstationer å Filipstads Norra Bergslags jernväg äro vid Finnmossen, Mokärnshyttan, Nordmark och Nordmarkshyttan.

I afsende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande meddelas: att å Nordmarks grufvors odalfält finnes en fast skola, som mottager barn från Nordmarks-, Tabergs-, Finnmosse- och Strögrufvorna, samt från Nordmarks- och Haborshyttan. Denna skola är en stiftelse af framlidne Handlanden i Filipstad P. Norder enligt testamnet af den 3 September 1813 och den 21 Maj 1846. Till planteringsland för skolans undervisning begagnas den intill skollhuset belägna trädgård; äfvensom att derjemte finnas 2:ne ambulatoriska skolor med 3:ne stationer, nemligen: den Södra, med stationer vexelvis vid Dalsjöhyttan, Grundsjöhyttan, och Nordmarkshyttan; och den Norra, med stationer vexelvis vid Mokärnshyttan, Stjelphyttan och Sandsjöhyttan. Skollokaler finnas i de särskilda rotarne.

Anm. Enligt Kommerce-Kollegii berättelse 1875 såsom bidrag till offentliga statistiken, upfordrades malm inom Filipstads Norra och Vestra Bergslags sålunda:

1) Vid Nordmarksfältet	vid 3 grufvor	260,480 ctr
2) „ Tabergsfältet	„ 3 „	126,000 „
3) „ Finnmossefältet	„ 1 „	155,750 „
4) „ Enggrufvefältet	„ 2 „	270,100 „
5) „ Nordgrufvan	„ 1 „	22,140 „
6) „ Särdfallsgrufvan	„ 1 „	7,730

4) R ä m m e n ¹⁾.

(adr. Rämens bruk).

Hemmantalet är: 4 ²³/₁₀₀ dels mital skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet: 462,200 kr., å annan fastighet 171,100 kr. och å bevillningsfri fastighet 14,550 kr. eller tillhopa 647,850 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,303 mankon och 1,291 kvinnkon eller tillhopa 2,594 personer. Socknens sammanlagda areal är 34,668 tld, motsvarande 194,140 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 24,418 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämud och Fattigårds-Styrelse: Bruksförvaltaren E. Andersson.

” i (länets) Brandstodskomite inom socknen: Bruksförv. N. Uhr på Lesjöfors.

Organist och Klockare: Oskar Karlqvist, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Sofia Höglund.

Skol-lärare:

1. Vid Rämmens skola:	Malvina Kristina Portström, småskollärarinna.
Klockaren O. Karlqvist.	
Ida Karlqvist, biträdande lärarinna.	Ida Josefina Hansson, biträdande d:o.

2. Vid Rämbergs skola:	4. Vid Lesjöfors skola:
nna Persson, biträdande lärarinna.	J. A. Loquist, lärare.
	J. H. Nordström.

3. Vid Liljendals skola:	Alfrida Svensson, Småskollärarinna.
E. Sundqvist, lärare:	Sofia Nilsson dito.
Matilda Nikolauson, bitr. lärarinna.	Emma Jonasson dito.

Nämndeman: Kristofer Kristofersson i Djuprämnen.

Gode Män vid laga skiften: Bergsmännen M. Larsson i Rämshyttan och O. Larsson vid Dalkarlsjön.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: förre Nämndemannen Kristofer Hök.

Fjerdingsman: Karl Olsson i Tithöjden.

Landthandlare: Blomberg & Bengtsson, Rämmens Aktiebolag, vid Rämmen förestås handeln af A. Andersson, Rämmens Aktiebolag, vid Liljendal förestås handeln af R. Landström, Lesjöfors Aktiebolag, vid Lesjöfors förest. handeln af L. Johansson.

Gästgifveri är vid Rämmen, hvarifrån skjutsas till Dalkarlssjöhyttan 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herrregårdar äro: Rämmens och Liljendals Bruk, som egas af Rämmens Aktie-Bolag, samt Lesjöfors bruk, som egas af Lesjöfors Aktie-Bolag.

Lesjöfors Bolags egendomar hade år 1862 följande arealer:

i Långbanshyttan: åker och äng	194 tld skogsmark	2,937 tld.
i Långbansände	103 tld	1,360 "
i Gåsbornshyttan	307 tld	3,403 "
i Dalkarlssjöhyttan, Lesjöfors o. Bre-Refven	815 tld	11,992 "
Sedermåra inköpt		
” i Långbanshyttan	100 tld	1,550 "

Summa åker och äng 1,519 tld skogsmark 21,242 tld.

¹⁾ Denna temligen unga socken kallas omväxlande Rämmen, Räm, Råmen och Näsrämmen. Då namnet Rämmen här är vanligt i sammansättningar så väl å sjöar, som ligga dels inom socknen såsom Fjäll-rämmen, Djuprämmen och Näsrämmen och dels ofvan (i Kopparbergs län) såsom Uprämmen och Grundrämmen, som ock å en elf Fjällrämselven, samt å ett verk, Råmsberg, så har det vanliga i alla dessa namn genomgående ordet Rämmen, hvilket ock å kartor och i handlingar är det äldsta för denna socken, ansetts vara det bästa, om ock kyrkan ligger vid sjön Näsrämmen. Se Karl Sidenbladh, Sveriges Härads och Sockennamn, sid. 92, utg. i Sthn 1876.

Lesjöfors Aktie-Bolags Styrelse-, Förvaltnings- o. tjenstepersonal:

Styrelse:
 Grosshandl. J. J. Ekman, K. V. O:s
 1:a kl., R. N. O., R. S:t O. O. (adr.
 Göteborg).

Brukseg. A. Ros (adr. Edsvalla: Kil).
 Disponenten E. Mossberg (adr. Le-
 sjöfors: Filipstad).

Förvaltning vid Lesjöfors:

Disponent: E. Mossberg.
Inspektor: Pontus Price.
Verkmästare: J. A. Brinell.
Bokhållare: F. Montén.

„ A. Mossberg.

„ A. Eklund.

Skogsförvaltare: C. G. Vikström (adr.
 Bryngfjorden: Karlstad).

Skogvaktare: K. Tellin.

„ K. Skog.

Skogsplantör: E. Petersson.

Vid Långbans-ände jernväg:

Faktor: K. A. Kylander.

„ *Vid Långbanshyttan:*

Inspektor: M. Larsson.

Bokhållare: T. M. Trufveson.

Landtbruksfogde: Karl Karlsson.

Skogvaktare: Peter Olsson.

„ Erik Eriksson.

Kolareförmän: Olof Östin.

Vid Bolagets skogsegendomar i Dalarne:

Förvaltare: O. Vahlstedt (adr. Säg-
 myra, Lesjöfors: Filipstad).

*Rämmens Aktie-Bolags Styrelse- och Förvaltningspersonal
med betjening utgöres af:*

Styrelse:
 Bruksegaren Justus Myrman.
 Grosshandlaren P. O. Söderberg.
 Disponenten V. Agrell.

Förvaltning:

Disponent vid Rämmen: V. Agrell.
Bruksförr. r. Liljendal: E. F. Andersson.
Inspektor vid Rämmen: A. Krikortz.

Bokhållare o. Liljendal: C. A. Andersson.

G. Myrman.

Bokhållare vid Rämmen: K. Johansson.

Skogsförr. vid dito K. Friedemann.

Skogvakt. vid dito P. Jansson.

„ *vid Sandsjön:* E. Andersson.

„ *r. Liljendal:* E. N. Johansson.

„ *v. Tyngsjön:* Per Larsson.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande i socknen meddelas: socknen är indelad i fyra skol-rotar, nemligen

1. *Räms skolrote*, med ett år 1839 byggt skolhus, som tillika är bostad för klockaren.

2. *Rämsbergs skolrote*, med ett år 1875 nybyggt skolhus, som kostat omkring 1,400 kronor.

3. *Liljendals skolrote*, med 2 skolhus, det ena vid Liljendals bruk, byggt och bekostadt af Räms bolag, som uplåter huset utan afgift och det senare vid Lunnhöjden, uppfördt på 1850-talet för en kostnad af ungefär 1,000 kr.

4. *Lesjöfors* ¹⁾ *skolrote*, med ett år 1848 af sten uppfördt skolhus, som kostade 15,000 kronor. Å derintill varande, bearbetade planteringsland användes en del till trädgård och en del för odling af frukt-, barr- och löf-träd, för att i begge derå meddela undervisning. Vid Lesjöfors är en slöjdskola under anläggning.

¹⁾ Bruksegaren G. Ekman har förordnat att efter hans död ett kapital af 7,000 kronor skulle tillfalla skolan och användas för skolans nytta.

(270)

5) Brattfors.

(adr. Brattfors).

Hemmantalet i denna socken utgör $3\frac{1}{2}$ mantal skatte: 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 749,900 kr. å annan fastighet 107,100 kr. och å bevillningsfri fastighet 10,090 kr. eller tillhopa 877,000 kronor; och folkmängden vid 1875 års utgång uppgick till 845 man-kön och 795 qvinkön eller tillhopa 1,640 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 40,269 tld, motsvarande 225,510 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 erlades: å jordbruksfastighet 227: 97.
å annan fastighet 53: 55.
å inkomst af kapital och arbete 660: 98.

Sgr 882: 50.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, utgjorde 9,367 fyrk.
Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårdsstyrelse: Kyrkoher-
den O. Martinsson.

" i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Bruksförvaltaren F.
Norstedt på Hedensskog.

" i socknens enskilda Bolag: Skolläraren M. Selldén.

Organist och Klockare: M. Selldén, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Charlotta Magnusson.

Folkskollärare: Klockaren M. Selldén och Ludvig Eriksson.

Nämndemän: Olof Eriksson och Jan Jansson.

Gode Män vid laga skiften: Olof Henrik Jonsson och Jonas Jonsson.

Fjerdingsmän: Lars Johansson och Jonas Larsson.

Gästgifveri är: a) i Brattfors, hvarifrån skjutsas till Upperud 2,0 mil,
och till Filipstad 1,0 mil. Skjutslegan är 1: 60.

b) i Forshyttan, hvarifrån skjutsas till Gräs 2,1 mil och till Filipstad
2,1 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Jernvägsstationen å Bergslagsbanan är vid Geijersdal i närheten af
Brattfors bruk.

Herregård: Brattfors bruk, tillhörigt Bruksegaren H. G. Geijer.

Verk och inrättningar: Brattforshyttan, Hedensskogshyttan, Pardixhyt-
hyttan och Svartåhyttan, hvar och en med tillhörande Qvarn och Säg-
verk; samt Brattfors Stångjerns Bruk.

Förvaltningspersonalen vid Brattfors: Föreståndare: A. F. Geijer. Bok-
hållare: J. Vessman, Skogvaktare: V. E. Magnusson och Olof Nilsson.

(271)

6) Kroppa.

(adr. Storfors).

Hemmantalet är $3\frac{1}{2}$ mtl skatte och $2\frac{11}{12}$ mtl frälse eller tillhoppa $6\frac{3}{12}$ mtl. 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,017,100 kr., å annan fastighet 152,700 kr. och å bevillningsfri fastighet 31,000 kr. eller tillhoppa 1,200,800 kr.; och folkmängden vid 1875 års utgång upgick till 1,269 mankon och 1,257 qvinkon eller tillhoppa 2,526 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 44,689 tld, motsvarande 250,260 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilling för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 305: 13.

å annan fastighet 76: 35.

å inkomst af kapital och arbete . . 2,194: 94.

Sgr 2,576: 42.

Summa fyrktal enligt längd, som år 1875 antagits, upgick till 28,819 fyrk.

Ordförande i Kommunal-Stämman, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Bruks-egaren J. Herlenius på Storfors.

i (länets) Brandstodskomité i socknen: T. Edman på Nykroppa.

Organist och Klockare: A. P. Ellström, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Maria Jansson.

Skol-lärare: Klockaren A. P. Ellström, J. M. Ellström och Karl August

Boklund.

Småskole-lärare: A. Stjernberg och Johanna Jonsson.

Nämndeman: Anders Jansson i Linhöjden.

Gode Man vid laga skiften: J. Jansson i Hornkullen och F. Jacobsson i Stenbron.

Fjerdingsman: Jan Jansson i Hornkullen.

Landthandlare: Emil Rydhammar vid Stenfors och G. E. Ekeröth vid Ny-

kroppa.

Gästgifveri finnes icke i socknen.

Jernvägsstationer å Östra Vermlands banan äro vid Storfors, Nykroppa,

Herrehult och Gammalkroppa.

Herregårdar äro: Storfors, Nykroppa, Gammalkroppa och Svartsången.

Verk och invättningar: Vid Nykroppa 2 masugnar med bessemerverk;

vid Gammalkroppa en masugn; vid Storfors stångjerns- och manufaktur-

verk, samt ölbryggeri; Kroppa grufvor, som i årlig brytning lemna om-

kring 100,000 ctr malm; qvarn med 2 par stenar vid Gammalkroppa,

och qvarn med 1 par stenar vid Nykroppa.

Storfors bruk och Nykroppa masugn, som af ålder varit kronobruk.

såldes år 1715 af Kronan till Majoren Claes Linroth: Bjurbäcken med

underlydande öfvergick på 1700-talet äfven till Linrothska släkten och

lades då till hufvudegendomen Storfors. Storfors bruks- och landtegen-

dom består af $16\frac{1}{10}$ mtl inom Kroppa, Lungsunds, Fernebo och Var-

nums socknar, hvartill kommer halfva Skarphyttan, $\frac{1}{2}$ mtl inom Kroppa

socken, med en sammanlagd areal af 7,145 tld åker och äng samt 46,072

tld hag- och skogsmark.

Vid Storfors finnas 4 Lancashir-smälthårdar med 2:ne mumlingsham-

mare, en dubbel gas-vällugn med tre hammare, ett under anläggning va-

rande valsverk, en manufakturmedja, en mjölqvarn med fyra par ste-

nar, 1 husbehofssåg och 1 tegelbruk.

Vid Bjurbäcken (i Lungsund) finnas: 4 lancashir-smälthårdar med 2:ne

mumlingshammare, en dubbel gas-vällugn med tre hammare, 1 manufak-

turverk, 1 husbehofssåg, 1 mjölqvarn med 2 par stenar och vid Asphytt-

an 1 mjölqvarn med 2 par stenar.

Vid Nykroppa finnas: 2 masugnar med rostugnar och ett nyss anlagd

bessemerverk, jemte en mjölqvarn med ett par stenar; samt

Vid Spjutäcken (i Varnum): ett tegelbruk.

Samtliga desse egendomar öfvergingo till det så kallade Storfors Aktie-Bolag, som erhållit kongl. fastställelse å sin Bolags-Ordning den 1 November 1866. Aktiekapitalet utgör 1,800,000 kr. och aktierna äro å 2,000 kronor till viss man.

Förvaltnings-personalen vid Storfors Bolags egendomar är:

Vid Storfors: Disponent: Bruksegaren Jonas Herlenius, R. N. O.

Förrättare: C. Österberg.

Vid Bjurbäcken: Förrättare: A. G. Vallerstedt, Bokhållare: C. M. och J. U. Dalström.

Vid Nykroppa masugnar och grufvor: Förrättare: T. Edman.

Öfverskogsraktare vid Storfors Bolags skogar: Karl Ahlén.

Skogsraktare för Storfors och Nykroppa gods: Petter Rutgersson, Johan Lund, Olof Hög och Johan Pettersson.

Skogsraktare vid Bjurbäcken: Anders Österman och O. Olsson.

Skogsraktare vid Spjutbäcken (i Varnum): Israel Lager.

Gammalkroppa och Svartsångs bruk egas numera af det så kallade Gammalkroppa Aktie-Bolag, utgöras af 1 mtal (eller hel lytta) Gammalkroppa, $\frac{1}{2}$ do Herrhult, 1 do Svartsång jemte andelar i Bornshyttan och Yngshyttan i Fernebo, samt i Asphyttan i Lungsund, äfvensom af $\frac{1}{16}$ mtal Mörtkärn i Grythytte socken. Arealen utgör 12,000 tld, deraf 250 tld äro åker. Bolaget har dessutom egna grufvor och grufdelar. Tillverkningen vid Gammalkroppa utgör vanligen 70 å 80,000 ctr tackjern af Persbergs bästa malm. Vid Svartsång är stångjernssmidet nedlagdt, likaså puddel-verket vid Gammalkroppa.

Förvaltningspersonalen utgöres af:

Disponent: Bruksegaren J. E. Mörtstedt, som bor vid Gammalkroppa.

Inspektör: Johan Dixner. Skogsförrättare: C. G. Vikström (adr. Bryngfjöl: Skåre).

Skogsraktare: A. R. Örman och O. F. Olsson.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande är att märka: 2:ne skolhus hafva under år 1872 blifvit upbyggda för en kostnad af 7,200 kronor i närheten af kyrkan; och derjemte finnes ett annat vid Storfors, bygd för flere år sedan. En ambulerande skola finnes med tre stationer och särskildt skolhus vid hvarje station. Derjemte finnes en slöjd-skola anlagd vid Storfors. Småbarnsskolor äro 3:ne.

(272)

7) Lungsund.

(adr Lungsund).

Hemmantalet är: $\frac{1}{16}$ mtl krono, $8\frac{3}{16}$ mtl skatte och $5\frac{1}{24}$ mtl frälse eller tillhopa $13\frac{43}{16}$ dels mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,293,900 kr., å annan fastighet 83,140 kr. och å bevilningsfri fastighet 22,600 kr. eller tillhopa 1,399,640 kr., och folkmängden vid 1875 års utgång upgick till 1,275 mankon och 1,269 qvinkon eller tillhopa 2,544 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 32,979 tld, motsvarande 184,680 kvadrattrefvar, åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för år 1875 har utgått: å jordbruksfastighet 388: 17.
 å annan fastighet 41: 57.
 å inkomst af kapit. och arb. 1,137: 70.
 Sgr 1,567: 44.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 19,568 fyrk.

Ordförande i Kommunal-Stämman, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Bruksförv. A. G. Vallerstedt, Bjurbacken.

„ i (länets) Brandsodskomité inom socknen: Bruksförv. O. Petersson på Kungskogen.

Organist och Klochar: Lars Vestlund.

Vaccinatorer: Skol-läraren L. F. Bjurström och madam Skarin.

Barnmorska: Fru Anna Jansson.

Folkskol-lärare: L. Vestlund, O. G. Skarin och L. F. Bjurström.

Nämndeman: Anders Nilsson i Näfverviken och Peter Eriksson i Klenoret.

Fjerdingsman: Nils Nilsson i Lungs-naset.

Gästgifrier aro: 1) Vid Bjurbacken, hvarifrån skjutsas till Gäddekärn 1, mil, till Bjurkärn (el. Björkeberg) 2, mil och till Filipstad 1, mil. Skjutslegan är: 1: 60 pr mil.

2) Vid Gäddekärn (el. Kärn), hvarifrån skjutsas till Hästas 1, mil, till Ona 1, mil, och till Bjurbacken 1, mil. Skjutslegan är 1: 20 pr mil. Jernvägsstation å Östra Vermlandsbanan är vid Nässundet.

Herregårdar äro: Ackkärr, Bjurbacken, Kungskogen, Lungsund och Mosserud.

Verk och inrättningar: Bjurbacks bruk (se Kroppa socken), Ackkärrs bruk, som tillhör Enkefru Kammarherrinnan J. af Geijerstam, född Herlenius, och hennes barn, samt Lillfors med sägar och qvarnar, hörande till Storfors Aktie-Bolag. Vid Lundsbergs bruk, der stångjernssmidet är nedlagdt, idkas endast landtbruk, egendomen tillhör och skötes af Bruks-egaren C. F. Bergman. Skograktare är . . . Broqvist.

Lungsund är en trakt — säger M. Höjer — ganska tidigt bebyggd, med bergsbruk, under senare hälften af 1500-talet idkad vid Ljungstorp, Bjurbacken, Sund och Gålstubacken. Ackkärrs bruk är gammalt, ty redan 1639 fanns der en hammare samt 1695 en hammare och 2ne härdar. Förvallare är: A. V. Adde. Bokhållare är: J. A. Andersson.

Kungskogs egendom, med tillydande hemman och hytta, eges af Kammarherren och Ridd. C. Sköldebrand på Hellekis och hans barn. Hyttan är numera nedlagd. Förvallare vid Kungskogen är: O. Petersson, Bokhållare: T. Andersson och Skograktare: A. Nygren.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande är att märka: fyra skolhus hafva under tiden emellan 1867—1872 blifvit bygda, nemligen i Stegelsviken för en kostnad af 4,000 kronor, vid Viggertorp för 5,000 kr., vid Kungskogen för 4,700 kr. och vid Snärbotten för 3,000 kr. eller för en sammanlagd kostnad af 17,700 kr.; men planteringsland finnas icke bearbetade till något af dem. Derjemte finnas 3ne ambulerande skolor med 8 stationer. Vid 1875 års slut fanns ännu icke några småskolor, men församlingen hade beslutat att under år 1876 inrätta fem sådana. Slöjdskola, inrättad och underhållen af enskild, finnes tidtals öppen för flickor.

(273) B. MELLANSYSSLETS FÖGDERI.

Detta syssle omfattar tre härader, nemligen Karlstads tingslags-, Gruns- och Kils härader.

1. Karlstads Tingslag.

Det utgöres af tre socknar, nemligen Karlstads landsförsamling, Grafva och Hammarö socknar.

1) Karlstads landsförsamling.

(adr. Karlstad).

Hemmantalet är: $5\frac{2}{3}$ mtl skatte, $7\frac{2}{3}$ mtl frälse eller tillhopa $13\frac{1}{2}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 709,100 kr. och å annan fastighet 155,700 kr. eller tillhopa 864,800 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,085 personer. Socknens sammanlagda areal är: 8,230 tld, motsvarande 46,090 kvadratrefvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 221: 73.
å annan fastighet 77: 85.
å inkomst af kapital och arbete 420: 35.

Sgr 719: 93.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 9,426 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: f. d. Vågmäst. C. F. Lundell på Kroppkärr.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Fabrikören P. Lagerstedt på Sandbäcken.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* f. d. Vågmästaren C. F. Lundell.

Organist och Klockare: Domkyrko-Organisten.

Vaccinator: Folkskol-läraren E. G. Ferm i Karlstad.

Barnmorska: Kristina Berg i Karlstad.

Skol-lärare: G. H. Freding och extra lärare J. H. Stålhammar.

Nämndeman: Johannes Andersson i Fintatorp.

Gode Män vid laga skiften: Karl Andersson i Karlsgrund, och K. J. Lund på Växnäs.

Fjerdingsman: Olof Olsson i Växnäs.

Herregårdar äro: Kroppkärr, som eges af Vågmästaren C. F. Lundell. Rud, som eges af Kaptenen C. Vikland, Vidön, som eges af Med. Dr C. E. Berg, och lilla Växnäs.

Verk och inrättningar: Alsters sågverk och tegelbruk, eges af engelske undersåtarne Hall & Peart. Växnäs bryggeri, som eges af ett bolag. Sandbäckens bryggeri, qvarnverk och ättiksfabrik, som ock egas af ett bolag.

(274)

2) **G r a f v a ¹⁾**

(adr. N. V. S. Skåre).

Hemmantalet är: 2 $\frac{1}{3}$ mtl krono, 22 $\frac{5}{6}$ mtl skatte och 11 mtl frälse eller tillhopa 41 $\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 2,017,300 kr., å annan fastighet 318,000 kr. och å bevillningsfri egendom 163,200 kr. eller tillhopa 2,468,500 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 4,748 personer. Socknens hela areal är: 32,062 tld, motsvarande 179,550 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 613; 98.
å annan fastighet 159; 00.
å inkomst af kapital och arbete . 1,340; 94.

Sgr 2,113; 92.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 27,412 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Godsegaren Sven Cederroth på Hynboholm.
,, *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Bruksegaren Elis Cederblom på Forshaga.

,, *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Godsegaren A. G. Stenborg på Hlandaholm.

Vaccinationsföreståndare: Landtbrukaren D. Nilsson i Våle.

Vaccinator: Skolläraren Gustaf Jonsson; *Barnmorska:* Anna Nilsson.

Granskare af förmyndarräkningar: Godsegaren Sven Cederroth och Länsmannen L. M. Frykholm.

Mottagare af lifränteinsättningar i socknen: Kyrkoherden F. Thorelius.

Ledamot i Markägäns-Nämnden: Bruksegaren J. H. Huss på Färjestad.

Folkskole-lärare: (för Forshaga och Kils rotar) O. Nilsson; (för Hults och Skåre rotar) B. Nyström, Karolina Petersson och J. Gullbrand.

Småskol-lärarinnor: Maria Karolina Stenvall, Maria Hög, Karolina Andersson, Karolina Larsson.

Nämndemän: G. Andersson i Rud, O. Olsson i Grafva, P. G. Larsson i Blekene, E. J. Andersson i Oijenäs.

Gode Män vid laga skiften: Nämndemännen Gustaf Andersson i Rud och Olof Olsson i Grafva.

Fjerdingsmän: N. Petersson i Skåne, P. Nilsson i Skifed, M. Andersson i Rud, förre Sergeanten Karl Karlsten.

Landthandlare: N. R. Karlsson i Grossbol och Nils Svensson i Engebeck.

Gästgifveri inom socknen finnes ej; men *jernvägsstation* å Nordvestra Stambanan är vid Skåre, på ett afstånd af 0,7 mil från Karlstad och 1,0 mil från Kils station å samma bana.

Herregårdar: *Kärne*, kronosäteri, som på 1600-talet egdes bland andra af släkterna Hildring och Rosenbjelke, men nu utgör boställe för Chefen för Vermlands Regte, innehafves och brukas af General-Majoren och Kom-mendören A. T. Vijkander; *Lofed*, som eges af Bolaget Mölnbacka—Tryssil, men arrenderas af Löjtnanten, Grefve Adolf Lewenhaupt; *Forshaga*, 1 mtl, med qvarn, såg och glasbruk, tillhör ett bolag. Disponent är: Bruksegaren C. E. Andersson på Dömle. Förvaltare är Bruksegaren Elis Cederblom och Inspektör K. Sandsjö. 1876 års tillverkning vid Forshaga utgjorde: 20,000 t r plankor, ungefär 10,000 t r bräder, ungefär 500,000 stäbver, 1 million taksticker och 6,000 quartkistor glas. Till Forshaga hörer $\frac{2}{3}$ mtl Oijenäs med ungefär 150 tld inegor och 500 tld skogsmark. Bolaget har

¹⁾ Formen med fv i socknens namn — säger K. Sidenblad, sid. 54 — före-kommer allt ifrån slutet af 1300-talet; och synes derför ej vara skäl att frångå detta stavningssätt och antaga det, som i senare tider utbildat sig eller: Grava.

sex egna lastpråmar för transport af effekter från bruket; *Färjestad*, jordegendom med ölbryggeri, tillhör och brukas af Bruksegaren J. H. Huss; *Gumpetan*, jordegendom tillhörig Apotekaren m. m. L. Kaijser i Karlstad, som där inrättat döfstum-institut, för hvilket statsanslag är lemnadt; förvaltas af Landtbrukaren Teodor Kaijser; *Hynboholm*, jordegendom, som tillhör Godsegaren Sven Cederroth; *Ilandaholm*, tillhörigt Godsegaren A. G. Stenborg; *Tollerud*, tillhörigt Kaptenen m. m. Otto von Axelson; *Trangårdstorp*, tillhörigt Landtbrukaren P. Norbeck; *Solberg*, civilstatsboställe, som innehafves af Kronolänsmannen L. M. Frykholm; *Allmar*, kyrkoherdeboställe, som innehafves af Kyrkoherden F. Thorelius, men arrenderas af Landtbrukaren P. Jansson; *Gerstad*, Komministersboställe, som innehafves af Komministern B. P. Lilja; och *Bon*, 1 mtal, f. d. Fänriksboställe, indraget till staten och utarrenderadt på 20 år, samt brukas af Jägmästaren O. G. Norbeck.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande i Grafva är att märka: att inom sista decenniet hafva *nio* skolhus blifvit nybyggda för en kostnad af tillhopa 35,000 kronor; att utaf dessa ligga sex skolhus på vestra sidan om Klarelfven och tre på östra, samt att fyra af dem äro utaf sten. Till alla skolhusen finnas planteringsland, hvilka under år 1876 blifvit inhägnade och bearbetade. Folkskolornas antal äro fyra och lika många småskolor finnas, men ingen slöjdskola.

Fornlemningar: Å Forshaga, Löfeds, Hynboholms, Ilandaholms och Södra Våles egor finnas ättelhögar och kummel. Vid allmänna landsvägen intill Klarelfven emellan Löfeds och Oijenäs egor finnes en fyra alnar hög så kallad dyfvelsten.

(275)

3) Hammarö.

(adr. Hammarö).

Hemmantalet är: $2\frac{1}{3}$ mtl krono, $16\frac{1}{4}$ mtl skatte och $3\frac{1}{2}$ mtl fräse eller tillhopa $22\frac{1}{12}$ mantal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet, 514,150 kr., å annan fastighet 59,400 kr. och å bevillningsfri fastighet 40,050 kr. eller tillhopa 613,600 kronor; och folkmängden vid 1875 års utgång upgick till 1,610 personer. Socknens sammanlagda areal utgör: 9,183 tld, motsvarande 51,420 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde å jordbruksfastighet 154: 23.
å annan fastighet 29: 70.
å inkomst af kapital och arbete . . . 214: 50.

Sgr 398: 43.

Summa fyrktal enligt langd, som antagits 1875, upgick till 5,585 fyrk.

Ordforande i Kommunal-stämman, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: ord.: Landtbrukaren G. H. Åberg på Hammar.

” *i Kommunalstämman, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* vice: Landtbrukaren N. Nylén i Tye.

” *i Kommunal-Nämnd:* Hemmansegaren Johan Nilsén.

” *i (länets) Brandstods-Komité inom socknen:* N. Nylén i Tye.

Organist och Klockare: C. E. Nygren, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska och Vaccinatri: Kristina Olsson.

Folkskol-lärare: Klockaren C. E. Nygren; biträdande lärarinna Betty Gråberg i Skoghall.

Småskol-lärarinnor: Hilma Johansson, och Maria Åslund.

Landthandlare finns ej här, ej eller gästgifveri.

Herregårdar: Hammar, 2 mtl kronosäteri, militie boställe, innehafves på arrende af G. H. Åberg; Larberg, 1 mtl, tillhör Ingenjören E. A. Hård; Mormon, tillhör Grosshandl. P. F. Broman.

Verk och Inrättningar: Skoghalls faktori och ängsåg, hvilka jemte $\frac{1}{2}$ mtl Lunden (el. Lunna) tillhör Uddeholms Aktie-Bolag.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämde är att märka: att församlingen under åren 1867—1872 upfört 3:ne skolhus, som kostat tillhopa 10,031: 54; det ena i kyrkroten å Jonstorps mark, det andra i Larbergsroten å Gråbergs mark och det 3:e i Udde-roten å Svenshults mark. Skolan är ambulatorisk på dessa 3:ne stationer. En biträdande skola finnes vid Skoghall, samt 2:ne småskolor.

Forulemningar: En runsten å Vestra Hoflanda; domaresäten vid Hammar och Gunnarskär, ättehögar vid Hammar och Torp.

II. Grums Härad

utgöres af dessa 5 socknar: Nor, Segerstad, Grums, Borgvik och Ed.

1) Nor.

(adr. Nor).

Hemmantalet är: $1\frac{1}{2}$ mtal krono, $13\frac{5}{8}$ mtal skatte och $12\frac{1}{12}$ mtal frälse eller tillhopa $27\frac{1}{4}$ mtal. 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,560,700 kronor, å annan fastighet 371,020 kr. och å bevillningsfri egendom 209,100 eller tillhopa 2,140,820 kronor, och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,010 personer. Socknens sammanlagda areal utgör: 21,388 tunnland, motsvarande 119,770 kvadratreffvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevillningen för år 1875 utgjorde å jordbruksfastighet 468: 21.
å annan fastighet 185: 50.
å inkomst af kapt. och arbt. 1,919: 93.

Sgr 2,573: 64.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 30,200 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Ord. Bruks-garen A. Ros på Edsvalla (adr. Kil).

„ vice ordf. Bruksege. A. Almqvist på Hjerpetan.

„ i (länets) Brandstods-Komité i Socknen: dito man.

Organist och Klockare: J. L. Holmberg på Norsholm, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Fru S. Holmberg.

Folkskol-lärare: J. F. Meijer, J. M. Norén i Skaned och A. Lindström vid Edsvalla.

Småskole-lärarinnor: Helena Lindström, Emma Larsdotter, Maria Andersdotter, Augusta Charlotta Nilsson och Maria Johansdotter Flod.

Nämndemän: Anders Jonsson i Stora Bårum och Gustaf Jonsson i Smedstad.

Gode Män vid laga skiften: Klockaren J. L. Holmberg och dito man.

Fjerdingsmän: Karl Motander i Valum och Nils Rust i Delpestad.

Landthandlare: Edsvalla Bolag, vid Edsvalla, C. F. Lundin i Valum, Karl Larsson i Åstorp och A. G. Zetterström i Bryngelsrud.

Gästgiveri är: vid Lillnor, hvarifrån skjutsas till Karlstad $1\frac{1}{2}$ mil, till Malsjö 1,3 mil, till Malöga 1,6 mil, till Prestbol $1\frac{1}{2}$ och till Hlberg 1,6 mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

Herregårdar äro: Höglunda Säteri, tillhörigt Grefve C. P. von Rosen; Trossnäs egendom, tillhör f. d. Auditören C. Vikström. Å sistnämnde egendoms mark är det s. k. Trossnäs exercisfält, hvarå Vermlands Reg:te och Vermlands Fältjägare-kår hafva sina vapenöfningar; *Malma Säteri*, som tillhör C. O. Löwenhielms sterbhus; *Räs Säteri*, som tillhör Fil. Dr D. Danielsson; *Varpnäs*, som tillhör Landtbrukaren Jonas Andersson; *Edsvalla*, som tillhör bruksbolaget af samma namn, och *Olsäter*, boställe, som innehafves af Kronolänsm. J. H. Lindblad.

Verk och inrättningar: Vid Edsvalla finnas 6 smältugnar, 2:ne valsverk, mekanisk verkstad, såg med 4 dubbelramar, qvarn med 12 par stenaar och tegelbruk; samt vid Vålberg, ängsåg med en ram och kantverk, tillhör M. Andersson. Vid Hjerpetan, som eges af Brukseparen August Almqvist, finnes lastageplats med faktori.

*Förvaltningspersonalen vid Edsvalla bruks- och
landegendom utgöres af*

Disponent: A. Ros.
Verkmästare: Knut Rambeck.
Inspektor: T. Rosendal.
Bokförare: Rudolf Pallin.

Smidesbokhållare: C. T. Carlström.
Magasins-Bokhållare: T. Sandberg.
Handelsföreståndare: J. L. Qvarnström.
Skogoaktare: J. G. Johansson.

Sedan den träbro, som var anbragt öfver Nors-elfven för allmänna landsvägen i närheten af Lillnors gästgifvaregård, i Juni månad 1867 nedbrunnit, har, för en kostnad af 33,000 kr., en ny prydlig bro af jern med stenpelare under åren 1869 och 1870 blifvit uppförd. Till denna brobyggnad har staten bidragit med 10,000 kr. och återstoden har af kommunerne inom Grums härad anskaffats genom upptagande af lån, hvarå Kongl. Maj:t den 21 Oktober 1869 meddelat tillåtelse, samt endast en mindre del af brobyggnadskostnaden har kunnat beredas genom den färjart, hvarmed trafiken under mellantiden uppehållits — se Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Vermland 5-års-Ber. för åren 1866—1870 sid. 12.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande är att märka: att fem skolhus finnas, hvaraf 4 äro af sten och ett, vid Edsvalla, af trä; att socknen är indelad i fem nedannämnde fem skolrotar, nemligen

1. *Södra roten* med skolhus vid Riis, uppfördt i slutet af 1850-talet, men år 1874 tillbyggt för en kostnad af 3,000 kronor.

2. *Rustans rote*, med skolhus för Rustans, Utteruds och Holnäs hemman. Planteringsland finnes. En lärare i denna rote ambulerar på dessa tre stationer.

3. *Skanedes rote*, med skolhus å hemmanet Skanedes mark, för Trossnäs-godset, Mellerud, Mellerudstorp, Baggetorp, Gräsmyren och Brakerud. Till detta skolhus finnes planteringsland. Hit hörer en lärare, som ambulerar.

4. *Bryngelsruds rote*, med skolhus å hemmanet Bryngelsruds mark, för detta hemman samt för Smedstad, Mellbyn och Olsäter. Planteringsland finnes här, men är endast till en del bearbetadt. Hit hörer en lärare, som ambulerar.

5. *Edsvalla rote*, hvars fasta skola bekostas af Edsvalla Bruks bolag, som för skolans behof och till bostad åt läraren uplåtit öfra våningen i en af brukets byggnader. Är försedd med stor och rymlig skolsal. Inom socknen finnas fem småskolor, men ingen slöjdskola.

Fornlemningar: Några stenkummel å hemmanet Hjerpetans mark.

Anm. 1. Inom Nors socken har bildats en filial-afdelning under Sparbanken i Karlstad, för insamlande af medel, som församlingsboar önska insätta i sparbank. Handhafvandet af denna angelägenhet är updragen åt en af församlingen utsedd

Sparbanks-komité:

Ordförande: Godsegaren, Fil. Dr D. Danielsson på Riis.

Ordinarie Ledamöter: Fröken Louise Cederström.

Maria Arrhenius.

Suppleant-Ledamöter: Julia Arrhenius.

Handlanden C. F. Lundin.

Anm. 2. Godsegaren C. O. Löwenhielm har testamenterat 10,000 kr. till församlingen att utgöra en fond, hvaraf afkastningen, så långt den förslår, ärligen skall användas till beredande (genom insättning i lifränteanstalt) af lifränta åt de under nästförlutgånga året födda barn, af moder tillhörande Nors församling. Insatsen skall tilltagas så stor, att barnet vid upnådda femtio år må kunna påräkna en lifränta ärligen af femtio kr. Pastor och Kommunal-Nämndens Ordförande afgöra i samråd för hvilka barn insättning skall ske.

2) Segerstad.

(adr. Segerstad).

Hemmantalet är: 5 mtal krono, 8 $\frac{1}{4}$ mtal skatte och 12 $\frac{1}{4}$ mtal frälse eller tillhopa 26 $\frac{1}{4}$ delar mtal: 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 859,000 kr., å annan fastighet 2,100 kr. och å bevilningsfri egendom 41,850 kr., eller tillhopa 903,850 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,251 personer. Socknens sammanlagda areal utgör 12,590 tld, motsvarande 70,500 qv.-refvar, åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för 1875 utgjorde å jordbruksfastighet 257: 77.
å annan fastighet 1: 05.
å inkomst af kapital och arbete 53: 69.

Sgr 312: 51.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 5,726 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Pastorats-Adjunkten J. Zegolson.

i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Inspektoren Axel Ronge på Hanvik.

i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Landtbr. L. G. Larsson.

Organist och Klockare: Olof Jansson, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Fru Sara Holmberg, hvars distrikt utgör denna o. Nors socknar.

Folkskol-lärare: Klockaren O. Jansson.

Småskol-lärarinnor: Sofia Piper, Erika Åmansson och Selma Olsson.

Nämndemän: Daniel Andersson i Karterud och A. Johansson i Årtan.

Gode Män vid laga skiften: Nämndem. D. Andersson och Sten Eriksson i Segerstadby.

Fjerdingsman: Per Andersson i Bjurtan.

Landthandlare: Sven Nilsson i Segerstadby.

Gästgifveri finnes icke inom socknen.

Herregårdar äro: Säteriet Aspberg, 3 $\frac{1}{4}$ mtal, som tillhör förre Nämndemannen Johannes Andersson; Säteriet Bråte 1 $\frac{1}{2}$ mantal, eges af Kammarherren och Ridd. C. R. Cederström och hans syskon, och arrenderas af den förre; Säteriet Hanvik, 1 mantal, eges numera af E. Hirsch; Årsås, 1 mantal. Regementsskrifvareboställe, som arrenderas af Landtbrukaren L. G. Larsson; Prestbol, som till ena hälften utgör stomhemman åt Pastor i Nor och till andra hälften boställe åt Pastorats-Adjunkten i Segerstad, arrenderas och innehafves af den senare, J. Zegolson; Årtan, 1 mtal, kompanichefsboställe, innehafves af Kaptenen C. H. Nisbeth, men arrenderas af Nämndemannen Johannes Andersson.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande meddelas: att endast ett skolhus finnes, nemligen i norra skolroten, uppförd af trå 1859 å Segerstadby's egor för en kostnad af 1,500 kronor; men detta hus, endast innehållande skolsal, anses för litet och skall flyttas till södra roten och der tillbyggas. I norra skolroten är ett skolhus af sten under upförande för en kostnad enligt kostnadsförslag upgående till 7,000 kronor. Till detta skolhus har församlingen inköpt ett halft tld jord, som skall bearbetas till planteringsland. Plats till tomt och planteringsland är skänkt af förre egaren till Aspberg, Löjtnanten Teodor Berggren, numera boende på Hultsberg i Väse. Tvänne småskolor finnas, men ej någon slöjdskola.

Fornlemningar: en mängd större och mindre ättelhögar å egorna till hemmanen: Algustad, Hanvik, Prestbol, Segerstadby och Törne; äfvensom kummel å Algustads och Årsås egor.

(278)

3) Grums.

(adr. Grums).

Hemmantalet är: $13\frac{1}{16}$ mtlal krono, $20\frac{3}{16}$ mtlal skatte och $13\frac{1}{4}$ mtlal fräse eller tillhopa $33\frac{3}{4}$ d. mtlal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,728,650 kr., å annan fastighet 41,900 kr. och å bevilningsfri egendom 65,800 kr. eller tillhopa 1,836,350 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,217 personer. Socknens hela areal utgör 30,877 tld, motsvarande 172,910 kvadrattrefvar, åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 518: 13.
å annan fastighet 20: 95.
å inkomst af kapital och arbete 276: 01.

Sgr 815: 00.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 13,444 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Kaptenen J. A. F. Hedberg på Long.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* dito man.

„ *i Grums- och Eds socknars enskilda Brandstodsbolag:* A. Andersson i Stockåker.

Klockare, Organist och Vaccinatör: O. Larsson. *Barnmorska:* Elisabet Jonsson i Södra Flokerud.

Folkskol-lärare: O. P. Torell, J. A. Norling, G. Vikström och en Vakant.

Småskol-lärarinnor: Karin Jansdotter, Lotta Andersdotter, Brita Bryngelsdotter, Anna Stina Andersdotter.

Nämndemän: Anders Jonsson på Hammarsten, Häradsdomare och Ledamot i Egodelnings-Rätt, Anders Andersson i Stockåker, Aron Andersson i Bottenängen, Bengt Olsson i Skrufstad.

Fjerdingsmän: Karl Gustafsson i Nedra Åshammar, Karl Andersson i Butorp.

Landthandlare: Grums Handels-Aktie-Bolag med bod i Lökene. A. Boqvist i Långstad, D. Andersson i dito. C. V. Esping i Flokerudstorp, Olsson & Simonsson i Grufön, yngre Anders Nilsson i Kyrkebol, Anders Persson i Skrufstad och Lars Nilsson i dito.

Gästgifveri är: i *Östra Malsjö*, hvarifrån skjutsas till Lillnör 1, mil. till Malöga¹⁾ 1, mil, till Degerbyn 1, mil, till Prestbol 2, mil och till Borgvik 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Longs Säteri* $1\frac{11}{16}$ mtlal. Vackert beläget vid östra stranden af sjön Longen, hvarifrån man har vidsträckt utsigt öfver kringlig-

¹⁾ Inom Grums socken har, under åren 1873—1876, blifvit anlagd ny landsväg emellan Säteriet Karlberg och Näs härads rå. Frågan om denna väganläggning är temligen gammal och det primitiva kostnadsförslaget, som icke varit uppgjort efter våra dagars tidsförhållanden, beräknade anlägningskostnaden till 51,147 kr. 27 öre, och deraf har häradet erhållit i statsanslag 45,485 kr. 12 öre. Denna väg, som har en längd af 51,936 fot, blef 1876 års höst färdig, afsynades och godkändes, men vid afsyningsstillfället öfverenskomts att ytterligare grusa vissa delar. Dels dertfore och dels emedan jordersättningarna ännu icke äro bestämda, har den verkliga vägbyggnadskostnaden ej kunnat till siffran uppgifvas, men förmodas upgå till nära 100,000 kronor. Den stora skillnaden emellan kostnadsförslaget och verkliga byggnadskostnaden härleder sig hufvudsakligen från ett svårare stycke, 3,600 fot af denna väg, der det är en svår skärning och der tillika erfordras fyllning öfver en kärräng, hvilket arbete förslaget beräknat till en kostnad af endast 8,000 kr., men i verkligheten medtagit mer än 30,000 kr. Denna nya väg blifver en god kommunikationsled för Näs härad, som dertifrån slipper de svåra backarne emellan Malöga och Gostakrog.

5) E d.

(adr. Malöga).

Hemmantalet är: $\frac{1}{3}$ dels mtal krono, $10 \frac{1}{3}$ mtal skatte och $10 \frac{17}{24}$ mtal frälse eller tillhopa $21 \frac{1}{6}$ mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 866,900 kr., å annan fastighet 91,000 kr. och å bevilningsfri egendom 31,600 kr. eller tillhopa 989,500 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,732 personer. Socknens hela areal utgör 14,261 tld, motsvarande 79,860 qv.-refvar, åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för 1876 var: å jordbruksfastighet 260: 19.
å annan fastighet 45: 50,
å inkomst af kapital och arbete 580: 20.

Sgr 885: 89.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1876, upgick till 11,483 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Bruksförv. C. F. Segerlind på Uddersrud.

” i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse är vice Ordförande: Kyrkovården A. Olsson i Källerd.

” i (länets) Brandstodskomité i socknen: Godseg. F. T. Appelberg på Kyrkeby.

” i Grums m. fl. socknars enskilda Bolag: Bruksf. C. F. Segerlind.

Kyrkovårdar: Anders Olsson och Anders Eriksson, begge i Källerd.

Organist och Klockare: J. P. Berglind, som tillika är Vaccinatór.

Barnmorska och derjemte Vaccinatrix: Fru Vilhelmina Eriksson.

Folkskol-lärare: i egentliga folkskolan: Klockaren J. P. Berglind, Svante Andersson på Liljedal, A. Hedlund, tillförordnad.

” i småskolan: C. J. Nyvall, lärare, Kristina Ed, lärarinna och Elisabeth Olsson dito.

Nämndemän: Kyrkov. A. Olsson i Källerd, Johans Persson i Stora Häggvik.

Gods Män vid laga skiften: Nämndem. A. Olsson i Källerd, som tillika är ledamot i Egodelnings-Rätt, f. d. Nämndem. A. Jansson i Uddersrud.

Fjerdingsman: tjänstgörande Soldaten Anton Nyman.

Upsyngningsman för fisket i Venern: Godseg. F. T. Appelberg på Kyrkebyn.

Landthandlare: J. G. Osterman i Berg, . . . Olsson i Strand, bröderne Andersson i Malöga.

Gästgiveri är i Malöga, som tillika är poststation, ifrån Malöga skjutsas till Lillnor $1 \frac{1}{2}$ mil, till Göstakrog 2 mil och till Malsjö $1 \frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1 krona per mil. Poststationen förestås af Handlanden J. F. Osterman.

Verk och inrättningar: Liljedals glasbruk för tillverkning af buteljer och flaskor, eges af Kristiania bryggeribolag och Ludv. Andersson, hvilken senare är disponent vid Liljedal. Föreltare är: A. Thorstenson. Vesträ Segermon, eges af Anders Olsson på Bågeholm i Dalsland.

Kyrkebys egendom, med tillydande, tillhör Godsegaren F. T. Appelberg. Derjemte finnas: Segermons ängsäg och qvarnsamt Upsala-äg och qvarn.

I afseende å anstalter för folkundervisnings befrämjande inom socknen är att märka: att inom socknen finnas 3:ne skolor: ett invid sockenkyrkan, på en kyrkan tillhörande plan, som i senare tider blifvit inköpt från hemmanet Bergs område; detta skolor har kostat 6,500 kr. och har planteringsland, men ännu ej bearbetadt; ett skolor finnes å hemmanet Snuteruds egor, hvilket är brandförsäkradt till 600 kr.; och ett tredje skolor är uppfördt vid Liljedal å derunder hörande hemmanet Budas mark. Ingen slöjdskola finnes.

Anm. Ed var egen socken redan under medeltiden och hörde i början till det så kallade Slotboohärad, men fördes efter förstöringen af Edsholms slott till Nieshärad, för att slutligen komma under Grums. Af historisk märkvärdighet var under medeltiden Edsholms slott, som låg vid det nu så kallade Slottsbroundet och första gången omtalas i slutet af 14:de århundradet. Den siste höfvidsmannen på Edsholm var Herman Gisber, under hvilkens tid slottet 1434 intogs och förstördes af Vermådingarne under Peder Ulfson Ros — se M. Höjer 1:a del. sid. 465.

(281)

III. Kils Härad.

Detta härad utgöres af följande fem socknar, nemligen: Kil, Frykerud, Nedra Ullerud, Öfra Ullerud och Ransäter.

1) Kil¹⁾.

(adr. N. V. S. Kil).

Hemmantalet är: $2\frac{1}{2}$ dels mtal krono, $19\frac{1}{2}$ mtal skatte och $12\frac{1}{2}$ mtal frälse eller tillhopa $32\frac{1}{2}$ mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,369,500 kr., å annan fastighet 182,300 kr. och å bevillningsfri egendom 106,500 kr. eller tillhopa 1,658,300 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,639 personer. Socknens hela areal utgör 36,140 tld, motsvarande 202,380 qv.refvar, åker, ängs- och skogsmark. Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 407: 07,
å annan fastighet 85: 78,
å inkomst af kapital och arbete 608: 38.

Sgr 1,101: 23.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 15,315 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Komm.-Landtm. C. A. Schyllander på Jonsbol.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigrårds-Styr.:* Bruksförvaltaren A. G. Humbla på Tollesta.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Brukseg. P. H. Uggla på Apertin.

„ *i Kils härads enskilda Brandstods-Bolag:* A. Andersson i Smesta.

Organist och Klockare: J. Andersson, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Fru Sofi B. Gelhaar.

Skol-lärare: Klockaren J. Andersson, J. A. Bergström, Johan Olsson, K. E. Hassel.

Småskol-lärarinnor: Kajsa Eriksson, Betty Larsson, Kajsa Andersson och Maria Olsson.

Nämndemän: Erik Andersson i Nilsby, Salomon Olsson i Sörby och Salomon Svensson i Skårbolstorp.

Gode Män vid laga skiften: Kyrkovärden Olof Nilsson i Runnevål, Hemmanseg. P. Petersson i Björrud, Nämndem. Salomon Svensson i Skårbolstorp och Hemmanseg. Johannes Olsson i Tolita.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Bruksförvaltaren A. G. Humbla, Kyrkovärden Olof Nilsson i Runnevål.

Fjerdingmän: Landtbrukaren E. Lindqvist i Norra Hannäs och Landtbrukaren . . . Norqvist i Sörby.

Landthandlare: Karl Gustafsson i Sannerudstorp, Lars Karlsson i Norra Hannäs, Nils Adolf Olsson i Vestra Tollestad, Alfred Olsson i Tomthult, Axel Larsson i Bondestad, L. M. Larsson i Hasselbol, Anders Nilsson i Rud, Peter Jonsson i Bondestad, N. Dalqvist i Vålsäter.

Gästgiveri är vid Illberg, hvarifrån skjutsas till Gunnarsby i Kil 1, mil, till Karlstad 1, mil, till Östra Deije 1, mil, till Lillnor 1, mil och till Prestbol 1 mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil; och

¹⁾ Socknens namn skrives både Kihl och Kiln; detta senare *n* är dock sannolikt blott en bestämd artikel, som icke tillhör sjelfva namnet, lika litet som användandet af *h* inuti. Redan i början af 1400-talet hade både socknen och häradet namnet Kil — se Sveriges Härads- och Socknenamn af Karl Sidenblad, 2:a upl., tryckt i Stockholm 1873, sid. 70.

Gunnarsby, hvarifrån skjutsas till Illberg 1. mil och till Högberg 1. mil. Skjutslegan är: 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: Fryksands och Hannäs sågverk, Frykfors qvarn, Tolita qvarn och såg, Fryksta ångsåg.

Herregårdar: *Apertins säteri*, 2¹³/₁₆ mtl, med 3,106₃₁ qv.-refvar åker, 521₇₄ qv.-refvar ängs- och 5,573₈₀ qv.-refvar skogsmark, som Grefvinnan v. Gerdens sterbhus försålt till Bruksegaren P. H. Uggla; *Karlstunds* egendom, tillhörig Enkefru Gröndal; *Säby*, 1 mtl, med 170 tld åker och ungefär 700 tld ängs- och skogsmark, förut tillhörigt F. T. Palm, men eges nu af Inspektoren A. Torstensson på Liljedal; *Lökene*, tillhörig Bruksförvaltaren H. Schmidt och *Ekenäs säteri*, Boställe för stiftets Biskop såsom pastor i Kil, innehafves på arrende af Landtbrukaren C. P. Hagberg.

Fornlemningar: Ättelhögar å hemmanen Runnevåls och Mogårds mark.

(282)

2) Frykerud.

(adr. N. V. S. Fagerås eller Fryksta)

Hemmantalet är: 1 $\frac{1}{11}$, mtal krono, 15 $\frac{1}{2}$, mtal skatte och 3 $\frac{1}{2}$, mtal skatte eller tillhopa 20 $\frac{1}{11}$, mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 1,483,400 kr., å annan fastighet 17,200 kr. och å bevillningsfri egendom 105,100 kr. eller tillhopa 1,605,700 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut var 3,908 personer. Socknens hela areal utgör 25,846 tld, motsvarande 144,740 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875. uppgick till 11,883 fyrk.

- ✓ *Ordförande i Kommunalstämma:* Hemmansegaren Johannes Olsson i Åna.
 " *i Kommunal-Nämnd:*
 " *i länets Brandstodskomité i socknen:* Landtbrukaren J. Nilsson på Framnäs.
 " *i Frykeruds enskilda Brandstodsbolag:* Johannes Olsson i Åna.
Organist och Klockare: Johan Modén i Bonäs, som tillika är *Vaccinator*.
Barnmorska: Fru Lovisa Jonsson i Vestra Glänne.
Skol-lärare: Organisten J. Modén, J. Eriksson i Forsnor och extra lärare B. J. Modén.
Småskol-lärarinnor: Augusta Olsson i Gopåsen, Stina Kajsa Nilsson i Karsbol, Sara Kajsa Jönsson i Ö. Glänne, Inga Kristina Andersson i Forsnor, Johanna Svensson i V:a Glänne, och Anna Valdenström i Klaxås.
Nämndemän: P. N. Frykholm i Klaxås och E. G. Eriksson i Klaxås samt Nils Andersson i Bodetta.
Gode Män vid laga skiften och Nämndem. P. N. Frykholm och E. G. Eriks-Ledamoter i *Egodelnings-Rätt:* (son i Klaxås.
Fjerdingsmän: Landtbrukaren O. Kihlén på Skog och E. J. Svensson i Forsnäs.

Landthandlare: Fryksdals Handels Aktie Bolag och H. Ronge.

Gästgifveri är vid Prestbol, hvarifrån skjutsas till Illberg, 1, mil, till Högbeda 1, mil, till Bäckebro 1, mil, till Lillnor 1, mil och till Malsjö 2, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Jernvägsstationer å Nordrestra Stambanan äro: *Fagerås*, på ett afstånd af 0.6 mil öster ut till Kil och 1 mil vester ut till Boda: *Fryksta*, station å bibana, som leder från Kils station till Frykens strand.

Verk och inrättningar: Frykforssens qvarn med 8 par stenar; Ölbyggeri vid Karsbol, faktori vid Fryksta, tillhörande staten. Faktoriföreståndare vid Fryksta är: A. Söderström.

Herregårdar: *Fagerås*, tillhörigt Kronolänsmannen J. H. Lindblad; *Åna-holm*, tillhörigt Landtbrukaren G. Broström; *Framnäs*, tillhörigt Landtbrukaren J. Nilsson; *Skog*, tillhörigt Landtbrukaren O. Kihlén. *Hogegalla*¹⁾, f. d. Kronofogdeboställe, nu utarrenderadt på 20 år till Nils Andersson.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom sock-

¹⁾ Här var det som Esaias Tegnér tillbragte sina barnår hos Assessor Jakob Branting, som 1792 var Krono-Befallningsman i Mellansysslet. Vid 10 års ålder kom han till Branting och fick taga då i håll med upbörsböcker och restlängder. Minnestecknaren öfver Tegnér säger: «Vid Brautings pulpet lärde han känna arbetets glädje: från baksätet af Brantings chaise såg han nu Vernalands skönhet.»

nen är att märka: att socknen är indelad i 3:ne skolområden, och till hvarje sådant höra 2:ne skolrotar; att inom hvarje skolrote finnes en ambulatorisk småskola med egen lärarinna. Skolområdena äro:

1:sta Området, omfattande 2:ne skolrotar, af hvilka den ena uptager $3\frac{5}{12}$ mtal, eger ej skolhus, utan härtill begagnas sockenstugan; den andra uptager $6\frac{1}{12}$ mtal, har skolhus med tillhörande planteringsland å hemmanet Lunds egor. Skolhuset bygdes 1868 och kostade 6,300 kr.

2:a Området, med jemväl 2:ne skolrotar, af hvilka den ena omfattar $2\frac{11}{16}$ mtal, eger eget skolhus med planteringsland å hemmanet Säldebrärens mark, detta skolhus bygdes 1864 och kostade 3,500 kronor, den 2:a skolroten omfattar $2\frac{43}{48}$ mtal, har vid hemmanet Klaxås ett år 1872 uppfördt skolhus, som kostat 6,300 kronor; samt slutligen

3:e Området, till hvilket jemväl höra 2:ne skolrotar, hvaraf den ena omfattande $2\frac{2}{3}$ mantal, har eget skolhus, som bygdes 1859 å hemmanet Tröstads egor och kostade 3,500 kronor; och den andra skolroten, med ett år 1875 å Gunnarsbytorps egor uppfördt skolhus, som kostat 2,700 kr. Slöjdskola finnes icke inom socknen.

(283)

3) Nedra Ullerud.

(adr. B. J. Deije eller Mölnbacka).

Hemmantalet är: $\frac{1}{4}$ mtl krono, $8\frac{3}{4}$ mtl skatte och $14\frac{1}{2}$ mtl frälse eller tillhopa $22\frac{19}{24}$ mtl; 1875 års bevällningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 1,115,500 kronor, å annan fastighet 222,750 kronor och å bevällningsfri egendom 102,000 kronor eller tillhopa 1,440,250 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,394 personer. Socknens hela areal är: 22,809 tld, motsvarande 127,730 kvadratrekvar, åker, äng och skog.

Bevällning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 334: 65.
å annan fastighet 111: 35.
å inkomst af kapital och arbete . 3,832: 00.

Skr 3,278: 00.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 36,173 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Ofverste-Lojtnanten och Ridd. H. O. Falk på Katrineberg.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Komministern A. G. Billman.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Bruksegaren Axel Geijer på Deijefors.

„ *i häradets enskilda brandstodsbolag:* Hemmansegaren A. Jansson i Risäter.

Organist och Klockare: G. Nyqvist, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska: Karolina Nyvall i Karlshof under Katrineberg.

Folkskol-lärare: Klockaren G. Nyqvist, M. Svensson och 1 Vakant.

Smaskol-lärarinnor: Beda Gynthier, Anna Maja Nilsson och Joha Olsson.

Nämndeman: Anders Jansson i Risäter och A. P. Svensson i Berg.

Gode Man vid laga skiften: Olof Ullén i Risäterstorp, Jan Magnus Nilsson i Östra Deije, Jonas Petersson i Tjushol och Jan Håkansson i Nordsjötorp.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Hemmansegaren Olof Ullén i Risäterstorp.

Fjerdingsman: Magnus Andersson i Rudshult.

Landthandlare: B. Lundén vid Mölnbacka, N. Månsson & C. J. Sponberg i Perstorp, G. Bengtsson i Högberg, Jonas Andersson i Rudshult, M. Lindqvist i Bergstorp, Johanna Hamberg i Risäter, F. C. Rinman vid Deijefors, C. M. Lund i Tjushol, Johannes Andersson i Risäter, Johan Larsson i Torp, P. Linholm i Mohn, J. C. Kamph i Mohn, . . . Larsson i Halla.

Gästgiverier äro: a) *Östra Deije*, hvarifrån skjutsas till Prestgården $1\frac{1}{2}$ mil, till Nordsjötorp $1\frac{1}{2}$ mil, till Upperud $1\frac{1}{2}$ mil och till Illberg $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Nordsjötorp*, hvarifrån skjutsas till Östra Deije $1\frac{1}{2}$ mil, till Olsäter $1\frac{1}{2}$ mil och till Upperud $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Jernvägsstationer å Bergslagens bana äro: a) *Deije*, på ett afstånd af $1\frac{1}{2}$ mil från Kils station i Nordvestra stambanan och af $0\frac{1}{2}$ mil från Mölnbacka station å Bergslagsbanan. b) *Mölnbacka station*, på ett afstånd af $0\frac{1}{2}$ mil från Deije och $0\frac{1}{2}$ mil från Molkoms station å Bergslagsbanan. Anna ej färdig till begagnande.

Herregårdar med dertill hörande verk och inrättningar äro: *Mölnbacka bruks- och landegendom*, tillhörande "Aktie-Bolaget Mölnbacka-Trysil", hvilket bolag bildades genom sammanslagning af de förut varande Mölnbacka och Qvarntorps bolag, och trädde i verksamhet den 1 Januari 1874. Det nya bolaget består af följande egendomar, nemligen *Mölnbacka bruk*, hvartill höra inom Nedra Ulleruds socken $9\frac{469}{1000}$ dels mtl med 2,258 tld 20 kpld åker, 797 tld 7 kpld äng och 6,636 tld 1 kpld skogsmark, samt inom Öfra Ulleruds socken $1\frac{251}{1000}$ mtl med 519 tld åker, 202 tld äng

och 3,473 tld skogsmark eller summa areal 13,945 tld 28 kpld, med ett bevillningstaxeringsvärde af tillsammans 666,454 kronor.

Vid Mölnbacka finnas: Stångjernsbruk med trenne dubbla härdar, 2:ne vällugnar, stålugn, manufakturverk, vattenqvarn med 3 par stenar, vattensågar med två dubbla och två enkla rammar, ölbryggeri, handelsbod och stor trädskola; *Qvarntorps Bruk*, hvartill höra inom Nedra Ulleruds socken $1\frac{3}{4}$ dels mtal och inom Grafva socken $1\frac{1}{10}$ dels mtal med tillhoppa 760 tld åker, 76 tld ängsmark och 1,957 tld skogsmark eller summa areal: 2,793 tld, med ett bevillningstaxeringsvärde af tillsammans 224,180 kronor.

Vid Qvarntorp finnas: Stångjernsbruk med 2:ne härdar, vällugn, qvarn, träoljefabriks, såg med trenne rammar och kantverk, samt verk för skärning af stäbver och takstickor.

Derjemte hörer till Mölnbacka—Tryssil-Bolaget: *Kärns masugn* i Nyeds socken, hvilken senare egendom består af 175 tld 15 kpld åker, $12\frac{1}{4}$ tld äng och 542 tld skogsmark eller summa areal 729 tld 19 kpld, med ett bevillningstaxeringsvärde af 93,700 kr. Till Kärns masugn höra två rostugnar och en qvarn. Äfvenledes eger bolaget de så kallade *Tryssils skogar*, belägne inom Tryssils och Rendalens socknar i Norge. Dessa skogar anses i areal vara $8\frac{1}{2}$ kvadratmil, motsvarande omkring 190,000 tld, hvaraf omkring 30,000 tld uppskattas utgöra impedimenter. Likaså eger bolaget $\frac{90}{100}$ delar af de så kallade *Säma aktiebolags i Dalarne befullnige skogsmarker*, hvilka i sin helhet hafva en ytvidd af 100,000 tld, men hvaraf Mölnbacka—Tryssilbolaget eger endast omkring 18,000 tld. Slutligen tillhöra nämnde bolag äfven följande grufve-delar, nemligen $\frac{2}{3}$ delar af *Silkesbergs grufvor* i Ljusnarsbergs socken af Örebro län och andelar i *Persbergs grufvor*, i *Linkärns- och Änggrufvefälten* samt i *Dalkarlsbergs grufvor* och uti *Vikersfältet*.

Tillteckningsbeloppen å Mölnbacka-Tryssilsbolagets egendomar hafva under år 1876 upgått till omkring 42,500 ctr tackjern, 40,000 ctr stångjern, 24,600 tolfster skeppningsplankor, 2,600 tolfster sämre plankor och 18,000 tolfster bräder, 270,500 st. stäbver och 438,000 st. takstickor samt 14,000 kannor baltjerskt öl.

För befordrande af transport utaf bolagets effekter eger det dels trenne ångfartyg med namnen: "Tryssil", "Mölnbacka" och "Qvarntorp", afsedda för befraktningar emellan Karlstad och Göteborg; och dels elfva lastpramar, trafikerande å Klara elf och sjön Orten ned till Karlstad.

Bergslagens järnväg genomlöper egendomen, hvilken har tvenne stationer å sina egor: den ena vid Mölnbacka helt och hållet och det andra vid Deije till en del å bolagets mark.

Förvaltningspersonal, tillhörande Mölnbacka—Tryssils Bolag, utgöres af:

- Disponent:* Bruksegaren Carl Hammarhielm, R. N. O. (adr. Mölnbacka).
Ombud: Öfverste-Löjtn. och Ridd. H. O. Falk på Katrineberg (adr. Deije).
 " Majoren och Ridd. J. O. Örn, R. S. O., på Qvarntorp (adr. dito).
Vid Mölnbacka: Förvaltare: Carl Gripenberg.
 " *Bokhållare för landtbruket:* Ö. F. Hahn.
 " *Bokhållare för smidet:* S. J. Holmberg.
 " *Bokhållare för faktori och såg:* C. J. Nygren.
 " *Bokförare:* A. F. Kromberg.
 " *Skogsförvaltare:* E. Guizetti.
 " *Skogvaktare:* C. J. Forsberg vid Mölnbacka.
 " Anders Nilsson i Öfra Ullerud.
Vid Qvarntorp: Förvaltare: G. A. Sandelin.
 " *Bokhållare:* S. G. Nordengren.
 " *Skogvaktare:* C. F. Larsson.
Vid Kärnslyttan: Förvaltare: Bruksegaren Rudolf Sundin (adr. Molkom).
 " *Bokhållare:* Ernst Thorsander.
Vid Tryssils skogar: Förvaltare: P. Nyhannes och G. Flodman.
 " *Bokhållare:* . . . Holmström.

Inom Nedra Ullerud finnas i öfrigt följande bruks- och landtegendomar, nemligen *Katrinebergs landtegendom*, som tillhör bolaget Mölnbacka—Tryssil, men innehafves och bebos af Öfverste-Löjtnanten H. O. Falk; *Rosenbergs landtegendom*, som jemväl tillhör nämnde bolag, men innehafves på arrende af Bruksförvaltaren F. E. Friberg.

Deijefors bruks- och landtegendom, belägen intill Klarelfven och tillika med såg, qvarn och laxtiske eges af Deijefors Aktie-Bolag. Till denna egendom höra 246 tld 17 kpld åker, 160 tld 12 kpld äng och 859 tld 19 kpld skogsmark. Klarelfven bildar invid Deijefors ett fall af 30 fots höjd, representerande flera tusen hästkrafter. Hithörande verk och inrättningar äro: *sågverk* med sex ramar och tvenne kantverk, med en årlig tillverkning af 4,000 eng. standard; *träförädlingsfabrik* med 15 maskiner och 2:ne ångtorkhus; *qvarn* med tre par stenar, laxtiske i fallet med en årlig fångst af 2 å 3,000 st. laxar. Bolaget eger derjemte ^{124/300}andelar i Särna Bolag och hemtar derföre större delen af sitt virkes-behof från egna skogar. Bolaget erhöi den 21 Nov. 1873 Kongl. fastställelse å sin bolagsordning; och utgöres af 756 aktier å 1,000 kr., fördelade på 39 aktieegare.

Bolagets styrelse utgöres af:

Bruksegaren och Ridd. O. L. Geijer, som bor i Karlstad.

Bruksegaren K. V. Geijer, dito.

Bruksegaren Axel Geijer, som tillika är Disponent och bor på Deijefors.

Bolagets öfriga förvaltarepersonal: *Förste Bokhållare*: . . . Annell.

Domle bruks- och landtegendom, 5 mtal frälse, med tillhörande räntor och en areal af ungefär 1,000 tld inrösnings- och 6,000 tld afrösningsjord. Till Domle bruk höra: 2 smälthärdar och en räckhärd med en årlig tillverkning af 16,000 ctr stångjern, finbladig såg med en ram och med en årlig tillverkning af 2,000 tr plankor och 400 tr bräder samt 4 tullmjöl-qvarnar. Tillhör Bruksegaren C. E. Andersson.

Förvaltare: . . . Bergström, *Bokhållare*: Lennart Anderström, dito Carl Vikström, *Skogsrådgivare*: Jan Åkerman och Anders Andersson.

I afseende å anstalter i och för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att inom socknen finnas sex skolhus, nemligen:

1	Vid Mölnbacka, upbyggt 1864, för en kostnad af ungefär . . .	5,000 kr.
2	„ Jonsböl, „ 1866, „ „	4,000 „
3	„ Östra Deije, „ 1864, „ „	3,000 „
4	„ Risäter, „ 1864, „ „	3,000 „
5	„ Arnästorp, „ 1866, „ „	3,000 „
6	„ Högberg, „ 1850, „ „	2,000 „

Sgr 20,000 kr.

Derjemte finnas ytterligare trenne folkskolor, nemligen en vid Qvarntorp, en vid Domle och en vid Deije, hvarest å alla tre ställena de resp. bruksegarne uplåta skol-lokaler. Inom hvarje skolhus meddelas undervisning i tre månader af skolhållaren och lika lång tid af småskolans lärare. Vid skolhusen finnes i allmänhet jord afsatt till planteringsland, ehuru sådana ännu icke blifvit bearbetade.

Slöjdskola finnes ännu icke inom socknen, men fråga är väckt att få en sådan anordnad.

4) Öfra Ullerud.

(adr. Öfra Ullerud).

Hemmantalet är: $16\frac{3}{4}$ mtal skatte och $3\frac{1}{2}$ mtal frälse eller tillhoppa $20\frac{3}{4}$ mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: 4 jordbruksfastighet 1,363.100 kr., 4 annan fastighet 9,300 kr. och 4 bevillningsfri egendom 32,700 kr. eller tillhoppa 1,405.100 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,672 personer. Socknens summa areal är 39,880 tld, motsvarande 223.330 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 11,048 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma. Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Landtbrukaren J. Andersson på Solbacka.

.. *i (länets) Brandstodskomite i socknen:* Ingeniören L. Venström på Södervik.

.. *i Kils härads enskilda Brandstods-Bolag:* Nämndemannen Jonas Olsson i Ulfby.

Organist: Erik Vennerlöf. *Klockare och Vaccinator:* O. Nyqvist.

Barnmorska: Ida Thoren.

Skol-lärare: Organisten E. Vennerlöf och August Boqvist samt *e. o. Lärare:* L. M. Boqvist.

Småskole-lärarinnor: Karolina Högström, Karolina Nilsson och Kristina Blomstrand.

Nämndemän: Nils Olsson i Hellekil och Jonas Olsson i Ulfby.

Gode Män vid laga skiften: Andreas Nilsson i Forsnäs och Henrik Håkansson i Nyckelby.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Inspektoren A. Andersson i Gerdsviken och M. Månsson i Nyckelby.

Fjerdingsman: Nils Magnus Jansson i Hellekilstorp.

Landthandlare: A. V. Norström i Hellekil, Olof Jansson i Butorp, Gustaf Edgren i Förby, Anders Jonsson i Hedegården, B. J. Larsson i Nyckelby, Nils Bengtsson i Uplanda, C. M. Lund i Ulfby och C. F. Stark i Ås.

Gästgifveri är: vid Olsäter, hvarifrån skjutsas till Bogerud 1, mil, till Nordsjötorp 1, mil och till Ås 2 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herreårdar: Nordsjö, tillhörigt Bruksegaren H. Norden; *Vestsjö sateri*, som eges af Bolaget Mölnbacka—Trysil, men arrenderas af F. A. Vikström; *Södervik*, som forut tillhört Ingeniören L. Venström, men eges af Handlanden O. A. Engelholm i Örebro; *Solbacka*, som tillhör Landtbrukaren J. Andersson, och *Förby*, som tillhör Nikolaus Nilsson.

Verk och inrättningar äro: en ängsäg vid Nordsjö, en husbehofssäg vid Sägbråten och en husbehofssäg vid hemmanet Rud.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: redan för 11 år sedan beslöt församlingen att skolhus skulle byggas, men beslutet har öfverklagats och frågan är ännu sväfvande. Emellertid har Kammarherren V. Croneborg, för att bereda undervisning åt sina underhåfvandes barn i hemmanen Olsäter, Östra och Västra Olsäterstorp, Smedserud och Smedserudstorp, låtit på egen bekostnad inreda en ljus och rymlig skol-lokal, som ännu begagnas.

Ett skolhus var likväl under byggnad 1875 å hemmanet Förbys egområde, afseelt för barn tillhörande hemmanen Bergsby, Bergsäng, Förby, Gerdsvik, Måsserud, Prestbol och Vestby.

I följd af de ofvannämnda omständigheterna har skolundervisningen under årtal måst fortgå inom tränga, mörka och olämpliga skolrum uti allmogens egna hus, hvadan skolbildningen i denna kommun icke hunnit den utbildning, som Kongl. skolstadgan afser; hvilket man dock hopas att i en snar framtid få afhjelpat, då tillräckliga och lämpliga skolhus hunnit upföras. Emellertid finnas för närvarande sex ambulerande skolor, hvaraf tre för äldre och tre för mindre barn.

(285)

5) Ransäter.

(adr. Ransäter).

Hemmantalet är: 8 $\frac{1}{2}$ mtl skatte och $\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa 8 $\frac{3}{4}$ mtl. 1875 års beviltningsstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 843,500 kr., å annan fastighet 301,700 kr. och å beviltningsfri egendom 47,000 kr. eller tillhopa 1,192,200 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,370 personer. Socknens hela areal utgör 25,402 tld, motsvarande 142,250 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 253; 05.
å annan fastighet 150; 85.
å inkomst af kapital och arbete 2,401; 47.

Sgr 2,805. 37.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 30,668 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämman: f. d. Riksdagsm. Olof Olsson i Gersheden.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigråds-Styrelse:* Brukseguren E. Dahlgren, Ransberg (adr. Mölnbacka).

” *i (länets) Brandstodskomite i socknen:* Skolläraren E. Andersson.

” *i Kils härads enskilda brandstodsbolag:* Jonas Jonsson i Åmberg.

Organist och Klockare: E. Edner, som tillika är *Vaccinator*.

Särmorska: Brita Kajsa Hallin.

Skol-lärare: Organisten E. Edner, E. Andersson och J. H. Tegerström, en plats Vakant.

Småskol-lärarynnor: Karolina Norström och Brita Kajsa Nilsson.

Nämndemän: Jonas Gabrielsson i Hedås och Jan Olsson i Ransäterstorp.

Gode Män vid laga skiften: O. Olsson i Gersheden, Håkan Olsson i Åmberg, N. Petersson i Munkebol, äldre Jan Jansson i Mossängen, Anders Olsson i Vestanå och S. Jonsson i dito.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: f. d. Riksdagsmannen Olof Olsson i Gersheden.

Fjerdingsman: J. Reuterdal i Kärne.

Landthandlare: Ransäters Handels-Aktie-Bolag, med 2 bodar, Lars Olsson i Munkerud, Johan Olsson i Bengtsbol och Johan Grén i Hogsby.

Gästqifveri finnes icke inom socknen.

Herregårdar äro: *Ransäters bruk*, beläget vid Ranån, genom hvilken den på gränsen till Sunne varande Ransjön utfaller i Klarelfven, ett stycke norr om socknekyrkan. Bruket anlades af en Borgmästare i Karlstad vid namn Johan Börjeson, som här lät upföra 3 hamrar, nemligen: Nedre Ransäter 1646, det så kallade Mellan-Ransäter 1647 och Öfre Ransäter 1656. Numera eges bruket med tilltydande hemman, qvarn och såg af ett bolag. I Ransäter är Erik Gustaf Geijer född, och å den gamla gården, der hans vigg stått, finnes uprest en minnessten. *Skogsförvaltare* är t. f. Jägmästaren i Fryksdals revir C. M. Geijer, som gör inspektionsresor öfver skogarne höst och vår.

I närheten af Ransäters bruk ligger landegendomen *Uddersrud*, som tillhör ofvannämnda bruksbolag men användes till lokal för Vermlands folkhögskola. Längre up vid Klarelfven ligger *Munkfors bruk*, som med tillhörande jord, stångjärnsmedja, manufakturverk, valsverk, stålugnar, qvarnar och sägar eges af Uddeholms Bolag. Förvaltas af R. Geijer.

I afseende på anstalter för folkundervisningens befrämjande är att märka: åtta skolhus, nemligen vid Munkfors, Munkerud, Mossängen, Munkebol, Persby, Vestanå, Ransäter och Boråshöjden, finnas upförda för en kostnad af tillhopa 26,500 kr.; men föreslaget lärar vara, att Vestanå och Munkebols skolrotar skola sammanslås till en rote med skolhus i Stendaler; äfvensom att Ransäters och Boråshöjdens skolrotar skola sammanslås.

(286) C. SÖDERSYSSLETS FÖGDERI.

Detta fögderi omfattar tvenne härader, nemligen Näs och Gillbergs.

I. Näs Härad.

Det består af tio socknar, nemligen: By, Bro, Ny, Huggenäs, Millesvik, Eskilsäter, Ölserud, Botilsäter, Kila och Tveta.

1) By.

(adr. Seffle).

Hemmantalet är: 2 $\frac{2}{3}$ mtl krono, 11 $\frac{1}{3}$ mtl skatte och 20 $\frac{3}{4}$ mtl frälse eller tillhopa 34 $\frac{3}{4}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 1,332,600 kr., å annan fastighet 228,577 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörande egendom, 63,500 kr. eller tillhopa 2,524,677 kr.; och folkmängden vid 1875 års utgång upgick till 1,458 personer. Socknens hela areal är 15,774 tld, motsvarande 88,340 qvadratrefvar åker, äng och skog.

Bevillning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 399: 78.
å annan fastighet 64: 25.
å inkomst af kapital och arbete 466: 45.

Sgr 930: 48.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 13,356 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Godsegaren M. Koch på Sund.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigårds-Styrelse:* Kaptenen Carl Mauritz Bratt på Seffle.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* A. P. Ullman.

Organist och Klockare: Jan Janesson Bystedt, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska för hela By pastorat: Maria Charlotta Olsson.

Skol-lärare: Organisten Jan Bystedt och Karl Melander.

Småskol-lärarinnor: Maja Kajsa Olsdotter, Karolina Persdotter och Augusta Vilhelmina Karlsdotter.

Nämndemän: Johannes Jansson i Gunnarsbol och Erik Johansson i Harjene.

Landthandlare: Apotekaren A. L. Petersson i Seffle, Mamsellerna Appeltoft i dito, E. Johanssons Sterbhus i dito, A. Appeltoft i dito, A. P. Ullman i dito, O. M. Olsson i dito, G. Andersson i dito och Aron Rahm i Bäck.

Fiskeri-tillsyningsmän: Vågmästaren C. Lemon: för alt fiskevatten söder om Krokstas norra rågång i Byelfven, Löjtnanten V. Lilliehööt och hr G. Silvé: för alt fiskevatten från nyssnämnda gräns norr ut till Vindlösa, Anders Olsson i Spesslanda: för alt fiskevatten norr om Vindlösa.

Gästgifveri inom socknen finnes ej, men deremot post- o. telegrafstationer.

Herregårdar: *Kroksta*, 2 mtl med ungefär 770 tld åker och 1,000 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 225,000 kr., eges af Teodor Dahlgren; *Seffle säteri*, 2 $\frac{1}{4}$ mtl med 370 tld åker, 35 tld äng och 450 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 93,000 kr., eges af norske undersåten Truels Wel; *Sund* 1 $\frac{1}{2}$ mtl med 340 tld åker, 30 tld äng och 450 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 120,000 kr., eges af M. Koch; *Bäck*, 2 mtl med 280 tld åker och 140 tld skogsmark eges af L. F. Vesterling och A. Rahm; *Södra Skanö*, 1 $\frac{1}{4}$ mtl med 270 tld åker, 35 tld äng och 422 tld skogsmark samt bevillningstaxerad till 55,000 kr., eges af G. Vinnell; *Sjögräs*, 3 $\frac{1}{4}$ tld med 222 tld åker, 32 tld äng och 376 tld skogsmark eges af f. d. Apotekaren Hörberg, och *Nolby* 1 $\frac{1}{4}$ mtl med 280 tld åker, 17 tld äng och

645 tld skogsmark, bevilningstaxerad till 58,500 kr. eges af norske undersåten J. H. Eriksen. Å komministergården *Kyrkerud* i By ¹⁾ föddes Esaias Tegnér den 13 November 1782.

Verk och inrättningar: Seffle kanal, för hvilken förut i denna kalender redogörelse är lemnad; här må endast tilläggas: att år 1867 blef bron vid Seffle, som underhålles af de vägbyggnadsskyldige inom Näs härad, ombyggt för en kostnad af 12,000 kr. Detta arbete utfördes ungefär samtidigt med ombyggnad och utvidgning af Seffle sluss med flere kanalarbeten ²⁾, för hvilka ett statsanslag af 49,590 kronor varit beviljadt.

Vid Seffle finnes mejeri, för smör- och osttillverkning.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: Socknen är delad i 2:ne skolområden, med ett skolhus i hvardera, det ena vid Seffle, byggt 1851 för en kostnad af omkring 5,000 kr.; och det andra vid Nolby, byggt 1873 och kostade 4,500 kr. Planteringsland finnes till dem båda. Slöjdskola ännu ej inrättad, men en fond härtill är under bildande.

Fornlemningar: Olof Trätäljas grafhög vid Seffle, 5 kungsgrafvar och 1 kummel vid Kroksta, 2 kungsgrafvar vid Arfsby, 1 kungsgraf vid Sjögerås, samt en minnessten och flera hallar vid Seffle.

¹⁾ På platsen, der den byggnad står, i hvilken skalden föddes, är nu uprest en minnessten, hvarå finnes denna inskription: «Esaias Tegnér, född den 13 Nov. 1782, död den 2 Nov. 1846 — Har hans vagga, i Vexjö hans graf, i sängen hans minne». Se företalet till Tegnér's samlade skrifter, utgifna 1847 sid 1X.

²⁾ Se Kongl. Maj:ts Befhdes i Verml:s län femårsber. för åren 1866—1870 sid. 12.

2) Bro.

(adr. Vermlands-Bro).

Hemmantalet är: 4 mtl krono, 20 $\frac{1}{12}$ mtl skatte och 3 $\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa 23 $\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,084,050 kr., å annan fastighet 12,321 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 30,200 kr. eller tillhopa 1,126,571 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,904 personer. Socknens hela areal utgör 19,625 tld, motsvarande 109,900 kvadratreffvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgick af jordbruksfastighet 325: 11
af annan fastighet 6: 10
af inkomst af kapital och arbete . . . 207: 05
Sgr 538: 26.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 8,463 fyrrk.

Ordförande i Kommunalstamma och Nämnd: Majoren och Ridd. C. J. H. von Axelson på Mässvik.

i Fattigrädds-Styrelse: Landtbrukaren Alfred Lyrholm på Mellbyn.

i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Nämndem. L. M. Brodin.

Organist och Klockare: M. Magnusson, som tillika är Vaccinator.

Barnmorsha: densamma som i By.

Skol-lärare: Albin Blom i Vestbro och J. P. Holm i Hammar.

Småskol-lärarinnor: Ulrika Sofia Berg och en Vakant.

Nämndeman: Johan Andersson i Ingerud.

Gode Män vid laga skiften: Nils Nilsson i Löfed, J. P. Bengtsson i Sterserudstorp, Lars Olsson i Sterserud o. O. P. Persson i Mölnslätten.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Nämndemannen L. M. Brodin.

Fjerdingsmän: Johan Eriksson i Gäddevik och Olof Andersson i Backa.

Landthandlare: A. Eliasson och J. P. Baggerud i Ingerud.

Fiskeri-tillsyningsmän: C. O. Lilja på Bynsberg; för Ekholmsjön i Bro socken och deroftanför liggande vatten, Nämndem. Johan Andersson i Ingerud; för de vatten som ligga i socknens södra del.

Gästgifveri finnes icke inom socknen.

Herregårdar: Bynsberg, 3 $\frac{3}{4}$ mtl, med 225 tld åker och 760 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 45,000 kronor, eges af Oskar Lilja; *Ostra Brosäter*, 1 mtl, med 500 tld åker och 1,000 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 85,600 kronor, eges af Landtbrukaren C. G. Bratt, men arrenderas af hans bror, Löjtnant Christian Bratt; *Hammars fideikommiss*, 2 $\frac{1}{2}$ mtl, med 500 tld åker, 50 tld äng och 1,000 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 105,000 kronor, tillhör Bengt Julius Lilliehöök, men arrenderas af Majoren C. H. von Axelson, som den 14 Mars 1877 skall aftrada det till . . . Löfgren; *Mässviks säteri*, 1 $\frac{3}{4}$ mtl, med 455 tld åker, 45 tld äng och 2,000 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 150,000 kr., eges och innehafves af förbemälda Majoren C. H. von Axelson; *Skograktare* vid Mässvik är Sven Svensson; *Mellbyn*, 3 $\frac{3}{4}$ mtl, med 355 tld åker, 45 tld äng och 1,050 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 55,000 kr., har af framlidne Öfversten A. Bergman blifvit donerad till välgörande ändamål: omhänderhafves af Riddarhus-Direktionen och arrenderas af Alfred Lyrholm; *Säteriet Remene*, 1 mtl, med 380 tld åker och 600 tld skogsmark, samt bevillningstaxerad till 70,000 kronor, eges och bebos af norske undersåten F. M. Mohn; *Säteriet Vestbro*, 2 mtl, med 400 tld åker, 200 tld äng och 750 tld skogsmark samt bevillningstaxerad till 100,000 kr., eges af Landtbrukaren . . . Andersson; hvarjemte finnes civila bostället *Kocklanda* 1 mtl, som innehafves af Kronofogden C. A. A. Ekström och militieboställena *Norra och Södra Östbro*, tillhopa 2 mtl med 380 tld åker, 40 tld äng och 278 tld skogsmark, hvilka arrenderas, Norra Östbro (eller soia

det kallas Norbro) af Majoren C. H. von Axelson och det senare eller Södra Östbro (hvilket ock kallas Sörbro) af Lundin; samt till statsverket indragna Löjtnantsbostället *Staf*, som arrenderas af A. Olsson.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att socknen är delad i fyra skol-områden, hvilka innefatta lika många småskolerotar och för hvilka senare finnas särskilda skolrum i hvarje skollhus; att församlingen har fyra skollhus, nämligen vid Bro kyrka, vid Hammar, Brosäter och Mässvik, hvilka alla äro upförda under åren 1875 och 1876 för en kostnad af tillhoppa omkring 30,000 kr. Planteringsland finnas till dem alla, men mer eller mindre bearbetade. Slöjdskola finnes ej ännu, men antages snart skola blifva inrättad.

Fornlemningar: Vid Vestbro och Brotorp finnas stenkummel, som antages hafva utgjort forntida begravningsplatser.

3) Ny.

(adr. Ny).

Hemmantalet är: $6\frac{3}{4}$ mtl skatte och $7\frac{1}{12}$ mtl frälse eller tillhopa $13\frac{11}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 580,700 kr., å annan fastighet 6,749 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörande egendom 34,000 kr. eller tillhopa 621,449 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut var 1,095 personer. Socknens summa areal är 11,553 tld, motsvarande 64,700 kvadratreffvar åker, ängs- och skogsmark. Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet, 174: 18.
 å annan fastighet 2: 95.
 å inkomst af kapital och arbete . . 31: 60.

Sgr 208: 73.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 3,836 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Löjtnanten M. J. Lilliehöök på Sjönehol.
 „ *i Fattigrårds-Styrelse:* dito man.
 „ *i Kommunal-Nämnd:* Hemmansegaren Nils Jansson i Grorud.
 „ *i (länets) Brandstodskomitè inom socknen:* L. M. Dahlgren på Femsås.

Organist och Klockare: Anders Kihlgren, som tillika är *Skol-lärare*.

Barnmorske: densamma som i By. *Vaccinator:* Johan Engström.

Småskol-lärarinnor: Brita Stina Nyman och Anna Lisa Jansdotter.

Nämndeman: Lars Magnus Dahlgren i Femsås.

Gode Män vid laga skiften: Nils Jonsson i Grorud och Johs Jonsson i Barås.

Ledamöter i Egoödelnings-Rätt: dito och dito.

Landthandlare: Johannes Nilsson.

Herregårdar: Sjönehols Säteri, $5\frac{1}{4}$ mtl, med 821 tld åker och 2,601 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 175,000 kr., blef af Öfverste-Löjtnanten E. G. von Echstedt på 1760-talet gjordt till fideikommiss, som numera eges af testators systers sonson, Löjtnanten M. J. Lilliehöök.

Ny socken utgör ett skolområde med 2:ne småskolor. Ett skolorhus vid Ny kyrka bygdes 1864 och kostade 4,000 kronor. Bearbetadt planteringsland finnes.

(289)

4) Huggenäs.

(adr. Vermlands-Bro).

Hemmantalet är: 1 mtl krono, 6 $\frac{1}{4}$, mtl skatte och 4 $\frac{3}{4}$, mtl frälse eller tillhopa 12 $\frac{1}{4}$, mtl, 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 627,700 kr., å annan fastighet 2,000 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 11,300 kr. eller tillhopa 641,000 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 860 personer. Socknens summa areal är: 7,554 tld. motsvarande 42,300 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 188: 31.
å annan fastighet 1: --
å inkomst af kapital och arbete 6: 50.

Sgr 195: 81.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 3,865 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Fanjunkaren A. Lind på Staf.
" *i Kommunal-Nämnd och Falligvårds-Styrelse:* Kyrkovärden J. Eriksson i Totverud.

" *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Gust. Zetterlund i Hög.
Barnmorska: den samma som i By. *Vaccinator:* D. Olsson i Göstakrog.

Skol-lärare: Lars Magnus Magnusson, vikarierande.

Småskol-lävarinnor: Maja Kajsa Svensdotter och Eva Jansdotter.

Nämndeman: O. Olsson i Gösta. *Fjerdingsman:* A. Johannesson i Gösta.

Gode Man vid laga skiften: J. Eriksson i Totverud, O. Andersson i Skåpe-
rud och A. Johannesson i Vestra Uggelsäter.

Landthandlare: B. G. Johansson i Göstakrog.

Gästgifveri är i *Göstakrog*, hvarifrån skjutsas till Malöga 2 mil. till Afvelsåter 1, $\frac{1}{2}$ mil, till Norra Ed 1, $\frac{1}{2}$ mil och till Råglända 1, $\frac{1}{2}$ mil. Skjuts-
legan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Säteriet Bredene*, 2 $\frac{1}{4}$, mtl, med 389 tld åker, 15 tld äng och 444 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 83,000 kronor, eges af Råd-
mannen Hjalmar Falk och Bank-Direktören Fritz Clarholm; *Landbruks-
Inspektör* på stället ar P. Adamsson. *Säteriet Uggleberg*, 1 mtl, med 562
tld åker och 500 tld ängs- och skogsmark, förut tillhörigt frih. och adliga
ätterna Uggla, eges nu af Landtbrukaren Sven Olsson.

Å tomten, der Huggenäs sockens gamla kyrka stått, blef år 1866 up-
fördt ett skolhus, som kostat 3,500 kronor, och till hvilket finnes bearbe-
tadt planteringsland.

5) Millesvik.

(adr. Millesvik).

Hemmantalet är: 2 mtl krono, 4 $\frac{1}{12}$ mtl skatte och 9 $\frac{1}{4}$ frälse eller tillhopa 15 $\frac{2}{3}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärdet utgjorde å jordbruksfastighet 473,700 kr.; å annan fastighet 2,653 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 19,445 kr. eller tillhopa 495,798 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 723 personer. Socknens hela areal är: 6,073 tld, motsvarande 34,010 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 142: 03.
å annan fastighet 0: 75.
å inkomst af kapital och arbete 103: 41.

Sgr 246: 19.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, utgjorde 3,901 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Handlanden O. Andersson i Berg.

.. *i (länets) Brandstodskomitè inom socknen:* Klockaren H. T. Stenholm.

Organist: O. P. Kollberg (Postförvaltare). *Klockare.* H. T. Stenholm.

Barnmorska. Fru Brita Lisa Nilsson, som tillika är *Vaccinatriis*.

Skol-lärare: O. P. Kollberg och H. T. Stenholm.

Småskol-lärarinna: Karolina Petersson.

Nämndeman: Johannes Olsson i Torp.

Gode Män vid laga skiften: Anders Olsson i Hoviken, Anders Nilsson i Hult.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Jan Eriksson i Råglanda.

Landthandlare: Millesviks Handels-Förening med bod i Halle, Olof Andersson i Berg och O. Fjellstedt i Rudsberg.

Gästgifveri är: vid *Berg & Torp*, turvis, hvarifrån skjutsas till Råglanda 1,3 mil och till Ekenäs 1,3 mil. Skjutslegan är 1: 60.

Herregårdar: *Säteriet Hjelleskata*, 2 $\frac{1}{2}$ mtl med 296 tld åker och 670 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 100,000 kr., eges af C. G. Geijers storbhus, men arrenderas af J. G. Geijer; och *Inspektör* på stället är C. V. Hallgren; *Säteriet Kärud*, 2 $\frac{1}{2}$ mtl med 395 tld åker, 82 tld äng och 517 tld skog, bevillningstaxerad till 80,000 kr., eges af A. Andersson.

Ett skolhus finnes i socknen, hvilket byggdes 1869 och kostade 4,000 kr.

Fornlemningar: Stenkummel å Bergs, Millesviks, Torps, Nottorps och Götterstads egor samt å en holme Kalfrön i Venern; äfvensom 2:ne jättegrytor på en holme, kallad Floken.

(291)

6) Eskilsäter.

(adr. Eskilsäter).

Hemmantalet är: $\frac{1}{4}$ mtl krono, $6\frac{1}{2}$ mtl skatte och 11 mtl skatte eller tillhopa $18\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 487,200 kr., å annan fastighet 12,170 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 23,600 kr., eller tillhopa 522,970 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut var 1,172 personer. Socknens hela areal är: 11,997 tld, motsvarande 67,190 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 146: 20.
å annan fastighet 3: 35
å inkomst af kapital och arbete 54: 63.

Sgr 204: 18.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 3,567 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigrädds-Styrelse: Landtbrukaren A. M. Torsell i Kjerfvinge.

i (länets) Brandstodskomite i socknen: J. P. Hansson i Gunnerud.

Organist och Klockare: L. H. Ohqvist, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: densamma som i Millesvik.

Skol-lärare: Organisten L. G. Ohqvist.

Småskol-lärarinnor: Emma Ottilia Olsson, Augusta Gustafsson, Augusta Nilsson och Karolina Johansson.

Nämndeman: J. P. Johansson i Byn. *Fjerdingsman:* J. Abrahamsson i Valdersrud.

Gode Män vid laga skiften: J. P. Johansson i Byn, O. P. Persson i Byn, H. Petersson i Gunnerud och G. Johansson i Valdersrud.

Ledamöter i socknens Sparbankskomite: *Ordinarie:* A. M. Torsell, O. P. Persson i Byn, J. Gullström i Gunnerud, och *Suppleanter:* J. P. Hansson i Gunnerud och J. G. Andersson i Smedsgården.

Fiskeri-tillsyningsmän: Joh. Gullström i Gunnerud o. A. Larsson i Valdersrud.

Landthandlare: C. O. Fjellstedt i Rud och J. A. Johansson i Fläskerud.

Gästgifveri är: a) vid Ekenäs, hvarifrån skjutsas (dandväg) till Berg & Torp $1\frac{1}{2}$ mil och (sjöväg) till Lurön $1\frac{1}{2}$ mil; och b) vid Lurön, hvarifrån (sjöväg) skjutsas dels till Ekenäs $1\frac{1}{2}$ mil och dels till Ekebol i Vesterögötland (sjövägen) $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är vid Ekenäs 1: 60 och vid Lurön 80 öre per mil.

Herregårdar: *Säteriet Rosenborg,* $37\frac{1}{12}$ mtl, med 864 tld åker, 150 tld äng och 2,221 tld skogsmark, bevilningstaxerad till 140,000 kr., har för 130,000 kr. blifvit köpt af Landtbrukaren A. E. Vassén från Venersborg; *Säteriet Säter,* (med Dässerud), $2\frac{1}{2}$ mtl, med 218 tld åker, 50 tld äng och 817 tld skogsmark, samt bevilningstaxerad till 44,000 kronor, eges af Bokhandlaren P. A. Petersson i Ämal och J. F. Kjellin på Vensberg; *Säteriet Kjärfoinge,* $\frac{1}{2}$ mtl, med 126 tld åker, 2 tld äng och 337 tld skogsmark, bevilningstaxerad till 19,000 kronor, eges af Landtbrukaren A. M. Torsell och hans moder.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom denna socken arätt märka: att socknen utgör ett skolområde, till hvilket höra 4 småskolor: att ett skolhus, som förut funnits, nyligen blifvit flyttadt och iordningstaldt för en kostnad af 1,600 kronor.

7) Ölserud.

(adr. Botilsäter).

Hemmantalet är: 9 mtl skatte och 6 $\frac{7}{11}$ mtl fräse eller tillhopa 15 $\frac{7}{11}$ mtl; 1875 års bevällningstaxeringsvärden utgjorde: Å jordbruksfastighet 522,000 kr., å annan fastighet 9,061 kr. och å bevällningsfri kommunen tillhörig egendom 3,700 kr. eller tillhopa 534,761 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 928 personer. Socknens hela areal är 9,665 tld, motsvarande 54,120 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som 1875 antagits, har upgått till 3,596 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Landtbrukaren G. Holmqvist på Ås.
 „ *i Kommunal-Nämnd:* Landbruk. O. J. Holmqvist på S:a Afverstad.
 „ *i Fattighäls-Styrelse:* Hemmanseg. Anders Andersson i Byn.
 „ *i (länets) Brandstodskomit  i socknen:* Kyrkovärden J. Petersson i Gullsjö.

Organist och Klockare: Anders Danielsson, som tillika  r *Vaccinator*.

Skol-lärare: Klockaren A. Danielsson.

Småskol-lärare: A. G. Olsson, Anna Märta Olsson och Maria Vilhelmina Setterlind.

Barnmorska: den samma som i Millesvik (290).

Nämndeman: J. F. Jansson. *F rdringsman:* Johannes Petersson.

Gode Män vid laga skiften: J. Petersson, N. Nilsson, J. Eriksson och O. Persson.

Herregårdar: Säteriet * s*, som eges af Landtbrukaren G. Holmqvist, och *Södra Afverstad*, som eges af Landtbrukaren O. J. Holmqvist samt säteriet *Norra Afverstad*, som eges af Landtbrukaren A. G. Holmqvist.

Verk och inrättning: Kroppa sågverk.

Större byar äro: Torstensrud och Gullsjö, som egas af allmoge.

Inom socknen finnes ett för omkring trettio år sedan upf rdt och nu i endast hj lpigt skick varande skolhus i närheten af sockenkyrkan och hvilket anses hafva kostat 2,000 kr. Socknen utgör ett skolområde, inom hvilket finnas trenne ambulerande småskolor.

(293)

8) Botilsäter.

(adr. Botilsäter).

Hemmantalet är: 9 $\frac{3}{4}$ mtal och 11 $\frac{1}{4}$ mtal frälse eller tillhopa 21 $\frac{1}{4}$ mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 757,000 kr., å annan fastighet 9,972 kr. och bevillningsfri. kommunen tillhörig egendom 22,500 kr. eller tillhopa 789,472 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,373 personer. Socknens hela areal utgör 14,811 tld, motsvarande 82,940 qv.-refvar åker, ängs- o. skogsmark. Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 227: 10.
å annan fastighet 4: 80.
å inkomst af kapital och arbete . . 121: 80.

Sgr 353: 70.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 5,836 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Landtbrukaren O. P. Olsson i Byn.

” *i (länets) Brandstods-Komité inom socknen:* Landtbrukaren L. Gyberg i Puckerud.

Organist och Klockare: A. P. Holm. *Vaccinator:* A. Brodin.

Barnmorska: densamma som i Millesvik (290).

Folkskol-lärare: Klockaren A. P. Holm.

Småskol-lärare: Lars Magnus Larsson.

Småskol-lärarinnor: Brita Lisa Jansson, Lisa Kajsa Olsson o. Matilda Olsson.

Nämndemän: Johannes Simonsson.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Jan Eriksson.

Gode Män vid laga skiften: Jan Eriksson, Sven Olsson, O. P. Brodén och A. Andersson.

Fjerdingsmän: Direktören T. Hofman (Bang) o. Anders Eriksson i Råglanda.

Herregårdar: *Forsvik*, 1 mtal säteri, med 309 tld åker, 158 tld äng och 446 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 65,000 kr., eges af Landtbrukaren J. A. Bengtsson; *Herrestad*, 2 mtal, med 394 tld åker, 28 tld äng och 705 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 75,000 kr., eges af Landtbrukaren G. C. Holm; *Byn och Kalfhagen*, 2 mtal, med 533 tld åker, 12 tld äng och 512 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 66,000 kronor, eges af Landtbrukaren O. P. Olsson; *Puckerud med Hösserud*, 1 mtal, med 126 tld åker, 77 tld äng och 805 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 32,000 kr., eges af Landtbrukaren L. Gyberg; *Larserud*, 1 mtal, med 160 tld åker, 11 tld äng och ungefär 400 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 29,000 kr., eges af Landtbrukaren J. A. Bengtsson på Forsvik; samt *Smedsta*, $\frac{1}{2}$ mtal, med 135 tld åker och 200 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 30,000 kronor, eges af Schäferi-Direktören T. Hofman (Bang).

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom den socken är att märka: att socknen utgör ett skolområde, inom hvilket en lärare ambulerar på 3:ne stationer, samt att hvarje station har sitt eget skolhus, som kostat ungefär 2,200 kr. för hvardera. Till dessa skolhus finnas dock icke några planteringsland, hvilket utgör en brist.

Gästgifveri är vid *Råglanda*, hvarifrån skjutsas till Afvelsåter 1, mil, till Norra Ed 1, mil, till Berg & Torp 1, mil och till Göstakrog 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

9) Kila.

(adr. Kila).

Hemmantalet är: 2 mtl krono, 34 mtl skatte samt 1 $\frac{3}{4}$ mtl frälse eller tillhopa 37 $\frac{3}{4}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,481,600 kr., å annan fastighet 15,900 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom, 33,000 kr. eller tillhopa 1,530,500 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 2,924 personer. Socknens hela areal utgör 26,883 tld, motsvarande 150,540 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 440: 16.
å inkomst af kapital och arbete 71: 45.

Sgr 511: 61.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 9,603 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Landtbrukaren N. Nilsson i Smedbyn.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* A. Karlberg i S:a Höke.

” *i Kila och Tecta socknars enskilda bolag:* O. Andersson i Rud.

rice Organist: Lars Vilhelm Delin.

Klockare och Vaccinator: Johannes Delin.

Barnmorska: Madam Stina Kajsa Lundberg, född Löffberg.

Folkskol-lärare: Johs Delin, Lars Vilhelm Delin och Vilhelm Andreasson.

Småskol-lärarinnor: Paulina Tahman och Charlotta Andersson.

Nämndemän: Per Nilsson i V:a Takene och Johs Eriksson i Kärrholmen.

Gode Män vid laga skiften: Olaus Andersson i Rud, Lars Andersson i O:a Smedbyn, Johannes Persson Stolpe i Sattershagen, hvilken sistnämnde är Ledamot i Egodelnings-Rätt.

Fjerdingsmän: Karl Fridolf Olsson i Östensbyn, Anders Svensson Edfalt i Södra Ed och Olof Peter Olofsson i Östra Skrufserud.

Tillsyningsmän öfver fisket i Harfjorden:

a) *å östra sidan om sjön Harfjorden:* Nämndem. J. Persson i Knöstad, Jonas Persson i Ölserud och Lars Gustaf Olsson i O:a Takene.

b) *å vestra sidan om sjön Harfjorden:* Nils August Jansson i Södra Ed, yngre Johannes Nilsson i Hallerud och Johannes Jonsson i Vestra Takene.

Landthandlare: Erik Nilsson i Norra Ed, Olof Jansson i dito, Olof Olsson i Bolet, A. Petersson i Torstensbyn, A. P. Larsson i Kärrholmen, Jan Magnus Andersson i Ingerbyn, Olof Jansson i Djupviken, Karl Andersson i Djupviken och Anders Jonasson i Djupviken.

Gästgiveri är: i *Norra Ed*, hvarifrån skjutsas till Afvelsäter 1, mil, till Ökne 1, mil, till Göstakrog 1, mil och till Råglanda 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Säter*, 1 mtl säteri, som eges af Landtbruk. Hjalmar Lagerlöf; *Ström*, 1 mtl skatte, eges af förre Nämndemannen Aldre A. Andersson och hans son Yngre Anders Andersson; *Vestra Smedbyn*, som eges af Riksdagsmannen A. Andersson samt af Landtbrukarne N. och O. Nilsson; *Södra Höke*, 1 mtl, som eges till ungefär hälften af Landtbrukaren A. Karlberg, men i öfrigt af allmog; *Prestgården*, 1 mtl, med 134 tld åker, 100 tld ängs- och 445 tld skogsmark, samt bevillningstaxerad till 35,000 kr., innehafves af Kyrkoherden Lars Edgren; *Stommen*, 1 mtl, med 55 tld åker, 35 tld äng och 238 $\frac{1}{4}$ tld skogsmark, är anslaget till boställe åt pastorats-adjunkten och innehafves nu af Adjunkten A. V. Edgren.

Större hemman, hvilka hvardera äro ett helt mtal, äro: Fjäll, Flatebyn, Gambol, Knöstad, Sätterskog, samt Östra och Vestra Takene.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att Kila församling är indelad i sju skolrotar, hvilka äro försedda hvar och en med sitt särskilda skolhus; att dessa skolhus tillsammans kostat minst 12,000 kr.; att hvarje skolrote åtagit sig att för egen del bekosta skolhusens uppbyggande, reparerande och förseende med nödiga inventarier samt vedbrand, i följd hvaraf skolkassan ej belastas härmed. Inom hvarje skolrote finnes ock en ambulerande småskola, hvori meddelas 42 veckors undervisning.

Fornlemningar: ett domare-säte å hemmanet Sanbols mark.

10) T v e t a.

(adr. Afvelsåter).

Hemmantalet är: $\frac{1}{4}$ mtl krono, 20 $\frac{1}{12}$ mtl skatte och 3 $\frac{1}{4}$ mtl frälse, tillhopa 23 $\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärdet utgjorde å jordbruksfastighet 808,800 kr., å annan fastighet 4,426 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 23,200 kr. eller tillhopa 836,426 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,654 personer. Socknens hela areal är: 13,881 tld, motsvarande 77,730 kvadratrefvar åker, ångs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 243: 63.
å annan fastighet 4: 16.
å inkomst af kapital och arbete . . . 38: 82.

Sgr 286: 61.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 5,333 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Klockaren A. Bergstrand på Karud.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattighäls-Styrelse:* Landtbrukaren A. J. Bystedt i Mossvik.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* dito man.

Klockare: A. Bergstrand, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska: densamma som i Kila (294).

Skol-lärare: Olof Peter Wahl.

Nämndeman: J. Andersson i Lerby.

Fjerdingsmän: A. J. Ekström på Tveta och L. Persson.

Gode Män vid laga skiften: Sven Olsson i Håfverud och Olof Eriksson i Östegården.

Landthandlare: Anders Johannesson i Afvelsåter, Lars Larsson i Rud och Anders Jansson i Vikersrudstorp.

Gästgifveri: *Afvelsåter*, hvarifrån skjutsas till Åmål 1. mil, till Norra Ed 1. mil, till Göstakrog 1. mil, till Grönsjön 1. mil och till Råglanda 1. mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Toeta* (eller Prestgården), 1 mtl, med 205 tld åker och 176 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 36,700 kr., eges af Landtbrukaren A. J. Ekström, och *Guttane*, med tillydande, 1 $\frac{3}{4}$ mtl, bevillningstaxerad till 45,300 kr., eges af Landtbrukaren L. Persson.

Forflämningar: Stenkummel å Karuds och Skärsmys ego-område, åttehögar vid Afvelsåter och en så kallad Jättegaf å Getebols egor.

(296)

II. Gillbergs Härad.

Detta härad består af sju socknar, nemligen: Gillberga, Långserud, Högerud, Glafva, Stafnäs, Svanskog och Vermskog.

1) Gillberga¹⁾.

(adr. Gillberga eller Högsätershy).

Socknens hemmantal är: 1 $\frac{3}{4}$ mtal krono, 16 $\frac{13}{16}$ mtal skatte och 15 $\frac{3}{4}$ mtal frälse eller tillhopa 44 mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,998,200 kr., å annan fastighet 110,601 kr. och för bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 40,000 kr. eller tillhopa 2,148,801 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,371 personer. Socknens hela areal är: 40,742 tld, motsvarande 226,640 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 598: 26.

„ för annan fastighet samt inkomst af kap. och arb. 459: —

Sgr 1,057: 26.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 16,629 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: f. d. Krono-Länsm. P. Eriksson på Aspsäter.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Godsegaren C. G. Hjelm på Väsby.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Kyrkovården Nils Nilsson på Hellsbäck.

„ *i Gillberga enskilda Brandstodsholag:* Sven Johansson i Källås.

Organist och Klockare: P. Johansson på Haga, hvilken tillika är *Vaccinator*.
Barnmorska: Fru Karolina Petersson.

Folkskol-lärare: Klockaren P. Jonsson, A. Linder på Björnö, A. Fridlund på Källås och B. Henriksson.

Småskol-lärarinnor: Karolina Olsson i Fyxnäs o. Karolina Brunsell i Heljebol.

Nämndemän: Notarien och Godsegaren R. Martin på Odenstad, Lars Persson i Heljebol och Edvard Eriksson i Nysäter.

Gode Män vid laga skiften: A. Andersson i Skomperud, N. Olsson i Galtebol, Nämndem. Lars Persson i Heljebol och Nils Nilsson i Granbäck.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Nils Nilsson på Hallsbäck och Johan Nilsson på Elfvik.

Landthandlare: Österman & Co i Högsäter, Anders Jansson i Slänga, A. F. Karlsson i Ökne, tillika faktor vid Nysäter, och J. Jönsson i Nysäter.

Gästgifverier äro: a) Vid *Ökne*, hvarifrån skjutsas till Heljebol 1, mil, till Norra Borgvik 1, mil, till Rudsbyn 1, mil, till Björbyn 1, mil och till Norra Ed, 1, mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

b) Vid *Heljebol*, hvarifrån skjutsas till Norra Fjöle 2 mil, till Norra Borgvik 1, mil, till Ökne 1, mil och till Vestra Stömne 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: Säteriet *Björnö*, 2 mtal, med såg och qvarn, bevillningstaxerad till 190,000 kr., tillhör Godsegaren J. F. Vennerlöf, men innehafves på arrende af Landtbrukaren Hjalmar Janzon; Säteriet *Odenstad*,

¹⁾ Ovisshet råder om ordet Gillberga skall stafvas med enkelt eller dubbelt I, i första stafvelsen. Statskalendern och Kongl. Statistiska Byrån begagna det senare stafningsättet; och då detta tillika har gammal häfd för sig inom orten, har det ock bibehållits i denna kalender.

1 mta, med 270 tld åker, 169 tld äng och 950 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 68,000 kr., eges och brukas af Notarien R. Martin; Säteriet *Hellsbäck*, 1 mta med 375 tld åker och 994 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 72,000 kr., eges af Kyrkov. Nils Nilsson; *Kisterud*, 1 $\frac{1}{3}$ mta, med 180 tld åker och 500 tld skog, bevillningstaxeradt till 45,000 kr., eges af Kaptenen Pontus Uggla; *Gårdsjö*, med tilldyande, 1 $\frac{2}{3}$ mta, med 315 tld åker och 1,573 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 55,000 kr., eges af Direktören O. E. Stenström. Vid denna egendom är en af staten bekostad lägre landtbruksskola¹⁾; *Aspsäter*, 2 mta, med 156 tld åker, 41 tld äng och 260 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 34,000 kr., eges af förre Länsmannen P. Eriksson; *Väsby*, 1 $\frac{1}{2}$ mta, med 180 tld åker, 15 tld äng och 400 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 40,000 kr., tillhör Godsegaren C. G. Hjelm; *Magnebyn*, $\frac{1}{60}$ mta med 189 tld åker och 520 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 40,700 kr., eges af Majoren C. A. Blidbergs sterbhus; *Kålsäter med Ragnilsbol*, 1 $\frac{2}{3}$ mta, med 265 tld åker och 2,898 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 69,400 kr., eges af Gustaf Ullmans sterbhus; *Prestgården*, med circa 200 tld åker, 150 tld äng och 100 tld skogsmark, bevillningstaxeradt till 62,000 kr., kyrkoherdeboställe, som innehafves af Kyrkoherden G. Janzons sterbhus.

Kongl. Maj:t har medgifvit, att, sedan fast bostad blifvit anskaffad åt Distrikts-apotekaren i Gillbergs distrikt och anmälan derom till Kongl. Sundhets-Kollegium inkommit, kollegium må updraga åt någon lämplig apoteks-innehafvare att till försäljning genom en af kollegium godkänd föreståndare tillhandahålla ett *medikamentsförråd* inom Gillberga socken, i granskapat af Distriktläkarens bostad.

I afseende å åtgärder för folkundervisningens befrämjande inom denna socken är att märka: redan 1825 inrättades inom socknen en folkskola och i den meddelades undervisning af en lärare intill 1848, då ytterligare en lärare antogs, och 1862 ökades lärarekraften med anställande af klockaren i församlingen såsom lärare; år 1875 inrättades en fjerde folkskola och beslöts derjemte att med nästföljande år indela socknen i åtta laseror, fördelade emellan fyra lärare; inom församlingen finnas med 1875 års slut sex skolhus, men beslutadt var att under loppet af 1876 upföra ytterligare tvenne skolhus. Utaf dessa skolhus äro fem stycken af trä, upförda under åren 1857—1860, ett upfördes 1864—1865 af obrändt sågspåns-tegel. Kostnaden för dessa skolhus har varierat emellan 1,500 och 2,000 kronor. Utaf de skolhus, som under 1876 skulle byggas, borde det ena förläggas vid en å prestgårdens mark befintlig lägenhet, kallad Trehörningen, byggas af brändt tegel och innehålla lärosal för 100 barn, jemte lärarebostad med tre rum och kök, och beräknades kosta omkring 5,000 kr.; men det andra skulle byggas af trä å hemmanet Fyxnäs mark, med lärosal för 60 å 70 barn och lärarebostad med 3 rum och kök samt beräknas kosta 3,500 kr. utom timret, hvilket blifvit skänkt af Notarien R. Martin på Odenstad. De sex förstnämnda skolhusens läge är i hemmannen By, Nysäter, Heljebol, Mon och Björnö, alla af trä samt i Källås ett af tegel. År 1872 blefvo 2:ne småskolor inom socknen inrättade.

¹⁾ Landtbruksskolans styrelse, föreståndare och underlärare (se 54).

(297)

2) Långserud.

(adr. Långserud).

Hemmantalet är: 6 $\frac{1}{2}$, mtl krono, och 21 $\frac{3}{4}$, mtl skatte eller tillhoppa 27 $\frac{2}{3}$, mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,291,500 kr., å annan fastighet 58,232 kr., å bevillningsfri egendom, som tillhör staten, 6,500 och som tillhör kommunen, 13,000 eller tillhoppa 1,369,232 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 3,187 personer. Socknens hela areal är 40,472 tld, motsvarande 226,640 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 233: 88.
å annan fastighet 36: 35.
å inkomst af kapital och arbete 2,287: 50.

Sgr 2,557: 73.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits år 1875, upgick till 10,810 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kommiss.-Landtm. M. N. Hellberg på Strand.
" *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Anders Bäckström i Gissleby.

" *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Aug. Myrin på Gullsjö.
" *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Sven Svensson i Hellesby.

Organist och Klockare: M. Ahlin, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: densamma som i Gillberga socken (296).

Skol-lärare: Klockaren M. Ahlin, Jan Bäckström och A. Andersson.

Nämndemän: Sven Svensson i Hellesby och Sven Olsson i Kyrkebol.

Gode Män vid laga skiften: dito man och Anders Bäckström i Gissleby.

Fjerdingsmän: Karl Nilsson i Backa och Jan Erik Eriksson i N:a Björckärn.

Landthandlare: C. J. Bäckström i Ed, J. G. Zettervall i Ed, Edvin Olsson i Kyrkebol, Niklas Olsson i Rudshbyn, August Karlsson i Lönskog, Anna Högberg i Finnerud, Karl Johannesson i Elofsbyn, Aron Johannesson i Essbjörbyn, J. Andersson i Sillingebyn.

Gästgiveri vid Rudshbyn, hvarifrån skjutsas till Ökne 1, mil, till Trubbyn 1, mil till Sillebotten 1, mil och till Björbyn 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herrgårdar äro: *Torp*, 1 mtl, f. d. löjtnantsboställe, som innehåller i areal 238 $\frac{1}{2}$, tld åker, 50 tld ängs- och 1,950 tld skogsmark, innehafves på tjugoårigt arrende af J. H. Groths rättshafvare; *Kastensbol*, 1 mtl, kompaniehsboställe, med 148 tld åker, 50 tld ängs- och 320 tld skogsmark, innehafves och bebos af Kaptenen C. M. Naucér; *Gullsjö*, 1 mtl, f. d. löjtnantsboställe, med 85 tld åker, 9 tld ängs- och 150 tld skogsmark, innehafves på tjugoårigt arrende af August Myrin; *Astenskog*, 1 mtl, kompaniehsboställe med 84 tld 6 kpld åker, 10 tld ängs- och 800 tld skogsmark, innehafves och bebos af Kaptenen A. H. R. Nisbeth; *Strand*, 1 mtl, f. d. regementsskrifvareboställe med 45 tld åker 5 tld ängs- och 190 tld skogsmark, innehafves på arrende af Kommissionslandtmätaren M. N. Hellberg; *Kälsåters* bruks- och landtegendom, 1 $\frac{1}{2}$, mtl, med 174 tld åker, 70 tld ängs- och 462 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 56,000 kr., eges och bebos af Bruksegaren August Renström.

3) Högerud¹⁾.

(adr. Högerud).

Hemmantalet är: 8 $\frac{1}{2}$:dels mtal skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 495,900, å annan fastighet 8,000 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 36,500 kr. eller tillhopa 540,400 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 973 personer. Socknens hela areal är 9,442 tld, motsvarande 52,880 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 var: å jordbruksfastighet 151: 60.
å annan fastighet 7: 90.
å inkomst af kapital och arbete 15: 25.

Sgr 174: 75.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 3,257 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma och Fattigtårds-Styrelse: Johan Nilsson i Uppersbyn.

” *i Kommunal-Nämnd:* Johan Andersson i Ingersby.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:*

” *i Stafnäs och Vermnskogs enskilda Brandstodsbolag:* finnes gemensam komité.

Barnmorska finns icke; *Klockare och Vaccinator:* J. Nilsson, äfven skollärare. *Nämndeman:* Olof Olsson i Homslid.

Gode Män vid laga skiften: Kyrkovärden J. Nilsson i Taseboda och A. Andersson i Bofasterud.

Fjerdingsman: J. Andersson i Östra Hangvik.

Landthandlare: E. Hansson i Uppersbyn.

Gästgifveri är: vid Högerud, hvarifrån skjutsas till Lerhol 1,0 mil och till Norra Fjölle 1,4 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar finnas icke. *Verk och inrättningar* äro: Såg och qvarn vid Hultefors; *Större hemman* äro: Vestra Hugnvik, 1 mtal, med 340 tld åker och 1,600 tld skogsmark samt ett bevillningstaxeringsvärde af 110,000 kr.; eges af allmoge.

Fornlemningar äro: 2:ne stenkummel på en ö i Glasfjöl, tillhörande Vestra Hugnvik.

¹⁾ Allmogen uttalar socknens namn «Hurud», som synes vara ett förkortadt, slarfvigt uttal af det rätta namnet, men har litet bruk för sig. Karl Sidenbladh sid. 65.

(299)

4) Glafva.

(adr. Glafva).

Hemmantalet är: 1 mtl krono, $17\frac{3}{4}$ mtl skatte och $4\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa $23\frac{1}{12}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,438,590 kr., å annan fastighet 211,300 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 34,550 kr. eller tillhopa 1,684,440 kr. och socknens folkmängd vid 1875 års slut var 3,389 personer. Socknens hela areal är: 49,841 tld, motsvarande 279,110 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 17,696 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämman: Kyrkoherden B. G. Schröder.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Handlanden J. A. Tausen på Säljen.

„ *i (länets) Brandstodskomitè inom socknen:* dito man.

„ *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* J. Olsson i Töresbol.

Organist och Klockare: Anders Petersson, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Anna Jonsson.

Skol-lärare: Organisten A. Petersson, J. Jansson på Lenungshammar o. 1 vak.

Skol-lärarinnor: Stina Nilsson i Kärnebacka och Karolina Nilsson i Löfås.

Nämndemän: Johannes Nilsson i Sibbenebyn och Erik Persson i V:a Knoll.

Gode Män vid laga skiften: Kyrkovårdarne A. Karlsson, Lars Larsson, äfvensom Johs Andersson i Löfås och Nils Frick i Sigfridstorp.

Fjerdingsmän: A. Johannesson i Ilvissle, O. Andersson i Töresbol och J. Jonsson i Björbol.

Landthandlare: J. A. Tausen i Säljen, Axel A. Karlsson i Hönacka, Aron Andersson i Berga, Anders Jansson i Knollsviken, Johan Johannesson i Bråten.

Gästgifveri är vid Töresbol, hvarifrån skjutsas till Sättersbol 1, mil, till Lenungen 2, mil och till Fröbol 1, mil. Skjutslegan är 80 öre pr mil; och vid Lenungen, hvarifrån skjutsas till Södra Ström 1, mil, till Töresbol 2, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregårdar: *Hillringsberg*, omtalas såsom säteri på 1640-talet, har erhållit sitt namn af Ryttmästaren Sven Persson Hillring. Egendomen eges nu af ett norskt bolag. *Glafva glasbruk*, som jemväl eges af ett bolag.

Verk och inrättningar: *Glafva glasbruk* med 8 deglar för tillverkning af fensterglas. Till detta bruk hör derjemte en vattentullmjölqvarn och 3:ne sågar. Jordbruksfastigheten är bevillningstaxerad till 36,000 och så kallad annan fastighet till 64,700 kr. eller tillhopa 100,700 kr. *Disponent* är: G. Leverentz. *Hillringsbergs* bruks- och landtegendom, $6\frac{2}{3}$ mtl, med en areal af ungefär 1,200 tld åker och 30,000 tld skogsmark, bevillningstaxerad för jordbruksfastigheten till 500,680 kronor och för så kallad annan fastighet till 168,000 kronor eller tillhopa 668,680 kr. Till denna egendom hör Hillringsbergs sågverk med fyra jernramar och stafskärer, vid hvilket sågverk pläga försågas mer än 10,000 tr: timmer; samt Glasfors- och Lenungshammars manufaktur- och stångjernsverk, äfvensom Gladåkers f. d. bruk inom Karlanda socken jemte trenne mjölqvarnar med nio par stenar. Härförutan höra till denna egendom, i och för transport af bruks-effekterna, en ångbåt om 30 hästars kraft och fyra däckade fartyg. Denna bruks- och landtegendom tillhör ett Aktie-Bolag, som erhållit Kongl. stadfastelse å sin bolagsordning den 25 November 1870 och aktierna innehafvas af följande norrmän, nemligen Grosserer J. A. Juel, Bankchef B. Brock, Overretssagfører T. Bang, samt Grossererne Hans J. Nilsen, S. Haug, och A. Sveaas, som alle bo i Drammen; Dyrslæge T. Wager, som

bor på Hillringsberg samt Handelsmänden Andreas Aasmunderud och Jacob Klem, de 2:ne senare i Modum (adr. Drammen). Bolaget befattar sig förnämligast med skogsdrift och trälasthandel, förenad med sågbruksrörelse, spiktillverkning, qvarndrift, jordbruk och andra i förbindelse dermed stående angelägenheter, såsom inköp af skogar m. m. *Disponent*: Gros-serer A. Sveaas (adr. Drammen). *Förbaltare* är norske undersåten O. Reick, som bor på Hillringsberg.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befräm-jande är att märka: inom Glafva finnas sju stycken, dels yngre, dels äldre skolhus, men ej planteringsland till något enda. Tvenne småskolor, men ingen slöjdskola finnes.

(300)

5) Stafnäs.

(adr. Norra Fjole eller Stafnäs).

Hemmantalet är: $4\frac{3}{4}$ mtl krono, $29\frac{1}{4}$ mtl skatte och $1\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa $35\frac{7}{14}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,750,700 kr., å annan fastighet 146,265 kr, och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 31,600 kr. eller tillhopa 1,928,565 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 3,575 personer. Socknens hela areal är: 38,954 tld, motsvarande 218,140 kvadratreftvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilling för 1875 erlades: å jordbruksfastighet	525: 21.
å annan fastighet	73: 10.
å inkomst af kapital och arbete	487: 14.
	Sgr 1,085: 45.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 16,226 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämman, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Majoren o. Riddaren A. Afzelius.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Häradsskrifvaren O. N. Varholm.

Organist och Klockare: B. Jonsson. *Barnmorska:* Fru Maria Olsson.

Skol-lärare: A. Nilsson på Solje, C. Virén i Södra Fjäll, Olof Jonsson och 1 Vakant.

Nämndemän: Erik Olsson i Skofterud och Nils Olsson i Vestra Stömne.

Gode Män vid laga skiften: Karl och Anders Anderssoner i N:a Fjole, Karl Andersson i Tångsby.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Johannes Nilsson i Södra Fjäll.

Fjerdingsmän: Engelbrecht Nilsson i O:a Rud, Karl Nilsson i Haltersbol.

Landthandlare: Stafnäs Handels-Aktie-Bolag i Klässbol, Gustaf Olsson i Brandsbol, J. C. Plate i Norra Fjole, F. G. Österman i Vestra Stömne och J. F. Karlsson i Fermerud.

Gästgifverier äro: a) i *Norra Fjole*, hvarifrån skjutsas till Söttersbol 1, mil, till Vestra Stömne 0, mil, till Högerud 1, mil, till Degerbyn 1, mil, till Heljebol (om Björnö) 2, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Söttersbol*, hvarifrån skjutsas till Töresbol 1, mil, till Vestra Stömne 1, mil och till Norra Fjole 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

c) *Vid Vestra Stömne*, hvarifrån skjutsas till Söttersbol 1, mil, till Heljebol 1, mil och till Norra Fjole 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

Herregårdar äro: *Stömne*, 1 mtl säteri, som, jemte annan egendom, tillhör bröderna, Bruksegaren Axel Hjalmar Frisell, som bor på Stömne och Grosshandlaren Henning Frisell i Göteborg; *Sölje*, som tillhör Sölje Bruks Aktie-Bolag; *Billingsberg*, som eges och brukas af f. d. Majoren och Ridd. A. Afzelius.

Verk och inrättningar: *Stömne bruks- och landegendom*, belägen vid Stömne flagan. Egendomen utgöres, jemte Stömne säteri, af andelar i hemmanen Östra och Vestra Stömne och Byn i Stafnäs socken, samt Mölnerud i Långseruds socken. Till dessa egendomar höra 28 åbo- och torplagenheter samt ungefär 8,000 tld skogsmark. Bruket privilegierades 1693 för N. och E. Borgström på en hammare och 2 härdar med 500 skpd privilegieradt smide, hvilket sedermera förökades. År 1708 nedlades en härd och halfva smidet, för att i stället flyttas till Sölje; i detta århundrade har privilegium flere gånger erhållits på tillverkning och utvidgande, till dess i vår tid smidesrätten blef oinskränkt. Vid Stömne finnas nu: 4 lancashir-smälthärdar, grof- och finjerns-valsverk, vals-svarf, gjuteri, en knipp- och 3:ne spikhammare, stålugn, vattensåg med 2:ne ramar, qvarn

med 2:ne par stenar, tegelbruk, ångsåg med 2:ne ramar och tillhörande dubbelt kantverk, kapsåg och stafmaskineri. Brukets tillverkningar utgöra årligen i medeltal: 30,000 ctr stång- och finjern, 800 ctr spik, 1,000 ctr gjutgods; och försågas omkring 2,000 tolfter sågblockar, som nedflötas i egna slussledningar från skogarne till sågen. Från bruket leder en jernbana 4,250 fot lång, som kostat i bygnad 14,000 kr., och hvarå brukets effekter transporteras till och från Byellfvens vattendrag. För vidare transport eger bruket en lastångare med 10 hästkrafter maskin. Bevillningstaxeringsvärdet å ifrågavarande bruks- och landegendom var år 1875 tillhoppa 267,200 kronor och brandförsäkringsvärdet å herregårdens åbyggnader och bruksverkstäderna uppgår till 170,000 kr. Förvaltningspersonalen vid Stömne utgöres af *Disponent*: A. H. Frisell på Stömne. *Förvaltare*: N. F. Milde; *Förste Bokförare*: E. A. Clarén; *Bokhållare för smidet och valsningen*: J. A. Sandberg och för *sågrörelsen* A. Erikson. *Sölje Bruk*, med tillydande, tillhoppa 4⁷¹³/₁₀₀ mtal, med en areal af 2,883³⁷/₁₀₀ qv-refvar inägor samt 34,346³¹/₁₀₀ kvadratrefvar skogsmark, samt ett sammanlagdt bevillningstaxeringsvärde för 1875 för jordbruksfastighet 120,733 samt för så kallad annan fastighet 87,900 kr. eller tillhoppa 208,633 kr., eges af ett bolag benämndt: Sölje Bruks Aktie-Bolag. Vid bruket finnas: 2:ne lancashir-smält-hardar med en smält- och en räckhammare, 3 spikhammare och en knipp-hammare, vid hvilka verk årliga tillverkningen i medeltal utgör 10 å 12,000 ctr jern samt 700 ctr spik. Derjemte finnas: dels en vattensåg, vid hvilken tillverkas omkring 4,000 tr plank och bräder; qvarn med 4 par stenar samt 1 glasugn för gasledning med regenerativa ugnar och deglar, hvars tillverkning består af medicinglas och buteljer, upgående i årligt tillverkningsvärde af omkring 100,000 kr. Brandförsäkringsvärdet å bolagets hus, verk och inrättningar uppgår till 134,266 kronor.

Bolagets Styrelseledamöter äro Bruksegarne Fridolf Nordström och Carl Falk; och *Disponent* är: Bruksegaren Jakob Nordström; *Bokhållare* äro: G. Sandelin och E. Forsström; *Hyltemästare för glasbruket* Axel Heintz.

Skogsraktare vid Sölje äro: Nils Kullberg, Gustaf Olsson och Carl Gustafsson.

(301)

6) Svanskog.

(adr. Svanskog).

Hemmantalet är: $\frac{1}{2}$ mtal krono, $17\frac{11}{12}$ mtal skatte och 1 mtal frälse eller tillhopa $19\frac{3}{12}$ mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 695,200 kr., å annan fastighet 39,400 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 22,250 kronor eller tillhopa 756,850 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,662 personer. Socknens hela areal, för såvidt den tillhör Vermlands län, är 11,109 tld. motsvarande 62,210 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 7,545 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma o. Namnd: Brukseg. Alexis Åberg, Svaneholm.

” *i Fattigvårds-Styrelse:* Hem:eg. Johan Jansson i Södra Skarbol.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* dito man.

Organist och Klockare: Andreas Magnusson. *Vaccinator:* Skolläraren A. G. Skogström.

Skol-lärare: Anders Gustaf Skogström och A. G. Valfrid Frykman.

Nämndeman: Karl Tomas Andersson i Krabbenäs.

Gode Man vid laga skiften: Josef Andersson i Hedane och A. A. Johannes-son i Södra Skarbol.

Fjerdingsman: Gustaf Olsson i Hallanda och Gustaf Jonasson i Tängelsbyn.

Landthandlare: Trädgårdsmäst. på Svaneholm Sven Paulsson, A. G. Eriksson i Skäggebyn, Alfred Andersson i Norra Skarbol, Erik Elfstedt och Gustaf Olsson i Hallanda.

Gästgifperier äro: a) vid *Björby*, hvarifrån skjutsas till Rudsbyn 0, mil, till Ökne $1\frac{1}{2}$ mil, till Gränsjön 1, mil och till Hugnerud 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) vid *Gränsjön*, hvarifrån skjutsas till Björbyn 1, mil, till Hugnerud 1, mil, till Ämål 1, mil, till Afvelsäter 1, mil och till Rådane 2 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregård: *Svaneholms bruk*, beläget vid det vattendrag, som förenar sjöarne Mellan-Svan och Öster-Svan. Herregården består af $1\frac{1}{2}$ mtal; men underlydande hemman utgöra dessutom $5\frac{1}{2}$ mtal, med ungefär 11,000 tld skogsmark. Stångjernsbruket består af 3:ne lancashir-hårdar, 4 hammare och en så kallad Lundins vällugn för ved och sågspån. Stångjerns-tillverkningen uppgår i medeltal till 20,000 ctr. Vid den till bruket hörande såg tillverkas årligen vid pass 2,000 t:tr plank och lika mycket bräder. Bruket anlades år 1694 af Kaptenen Karl Uggle från Seffle och har sedan gått i arf från far till son, samt eges nu af Bruksegaren och Kom-mendören af Kongl. Vasa-Orden C. G. Uggle, som bor på stället. *Forcal-tare* är: Bruksegaren Alexis Åberg.

7) Vermskog.

(adr. Vermskog).

Hemmantalet är: $13\frac{1}{4}$ mtlal krono, $17\frac{3}{8}$ mtlal skatte och 1 mtlal frälse eller tillhopa $19\frac{1}{8}$ mtlal; 1875 års bevillningstaxeringsvarden utgjorde: å jordbruksfastighet 946,600 kr., å annan fastighet 18,400 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 37,200 kr. eller tillhopa 1,002,200 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,140 personer. Socknens hela areal är: 19,514 tld, motsvarande 109,280 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 283: 98.
å annan fastighet 8: 60.
å inkomst af kapital och arbete 83: 70.

Sgr 376: 28.

Summa fyrktal enligt längd, som 1875 antagits, upgick till 6,585 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: A. V. Graner i Vegerbol.

" i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Händlanden P. A. Boqvist i Sundet.

" i (länets) Brandstodskomité inom socknen: dito man.

" i Stafnäs pastorats Enskilda Brandstodsbolag: F. E. Bystrom.

Organist och Klochar: Anders Nyström, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: densamma som i Stafnäs (300).

Skol-lärare: Olof Lundin och Johan August Andersson.

Nämndemän: N. F. Andersson i Ramhyttan och Aron Persson i Krogserud.

Gode Män vid laga skiften: A. Jansson i Borgebol, J. Olsson i Degerbyn och Karl Olsson i Rottsbol.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Hemmansegaren Lars Larsson i Gerdssjön.

Fjerdingsmän: Aldre Karl Jonasson i Gansbyn och Johannes Bryngelsson i Krogserud.

Poststationens Föreståndarinna: Mamsell Ida Silvius i Prestbol.

Landthandlare: P. A. Boqvist i Degerbyn, A. P. Nilsson i Vegerbol, G. A. Esping i Stora Skärnnäs, Karl Jansson i Södra Gerdssjön och Mamsell Ida Silvius i Prestbol.

Gästgiveri: Degerbyn, hvarifrån skjutsas till Malsjö 1, mil och till Norra Fjölle 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregårdar äro: Strand, 1 mtlal, med 300 tld åker, $25\frac{3}{4}$ tld äng och 608 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 70,000 kronor. Denna egendom har tillförene tillhört adeliga, numera utgångna ätten Ram, som skref sig till Strand; tillhör numera Godsegaren Gustaf Granström, som bor på stället; Karsbol, $13\frac{1}{2}$ mtlal, komministersboställe, med 55 tld 27 kpld åker, 15 tld 12 kpld äng och 178 tld 28 kpld skogsmark samt bevillningstaxerad till 16,000 kronor, innehafves af Komminister P. T. Jerdin; Prestbol, 1 mtlal, med 135 tld 10 kpld åker, 34 tld 13 kpld ängs- och 382 tld 26 kpld skog samt bevillningstaxerad till 35,000 kronor. Å stället bor Kaptenen C. F. Löfgren.

Verk och inrättningar: Vermskogs silfvergrufvor, som egas af ett Aktie-Bolag, som erhöill Kongl. stadfastelse den 1 November 1867. Bolagets ändamål är att af malmen från bolagets grufvor inom Gillbergs härad tillverka silfver, koppar och bly. Aktiekapitalet är 200,000 kronor, men kan ökas i händelse af enhälligt beslut af alla aktieegare. Aktierna äro å 500 kr. ställda till viss man. Styrelsen har sitt säte i Stockholm; men brytningen af malm har upphört för närvarande.

I afseende å folkundervisningen inom socknen är att märka: att socknen har 2 ne ordinarie folkskollärare och en småskol-lärlarinna; att 1875 års utgifter för skolväsendet inom Vermskog beräknades enligt stat till 1,673: 50, deraf statens bidrag enligt Kongl. kungörelsen den 2 Sept. 1873 och 29 Maj 1874 utgjorde tillhopa 700 kr., hvadan återstoden uttaxerades samt att för ene skolläraren finnes boställe, $\frac{1}{16}$ -dels mtlal Björnebol.

Fornlemningar: Vid sjön Rammen finnas märken efter gamla förskansningar; och å en holme i sjön Vermeln, kallad «Vermskogs hjerta», finnas märken efter kummel.

(303)

D. NORDMARKS FÖGDERI.

Detta fögderi omfattar endast Nordmarks Härad, hvilket åter består af följande elfva socknar, nemligen: Sillerud, Silbodalen, Blomskog, Trankil, Holmedal, Fogelvik, Töksmark, Östervallskog, Karlanda, Jernskog och Skillingemark.

1) Sillerud.

(adr. Sillerud).

Hemmantalet är: $2\frac{3}{4}$ mtl krono, $38\frac{1}{2}$ mtl skatte eller tillhoppa $41\frac{3}{12}$ formellade mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,912,500 kr., å annan fastighet 56,900 kr., och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 10,700 kr. eller tillhoppa 1,980,100 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 4,526 personer. Socknens hela areal är: 68,503 tld, motsvarande 383,620 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet	573: 84.
å annan fastighet	27: 45.
å inkomst af kapital och arbete	128: 76.
	Sgr 730: 05

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 14,388 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kaptenen Torsten Vikland på Karlsfors.
 „ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* f. d. Nämndem.
 Johannesson i Karsbyn,
 „ *i (lanets) Brandstodkomité inom socknen:* Handlanden A. Olsson
 i Elgtån.

„ *i socknens enskilda Brandstodsbolag:* Kaptenen Torsten Vikland.
Klockare och Vaccinator: N. Eriksson; *Barnmorska* finns icke.

Skol-lärare: 1:a området: G. Fagerlind i Signehyn, 2:a området: Karl Kalin i Svensbyn, 3:e området: J. P. Renström i Sillebotten, 4:e området: J. Skoglund i Tegen.

Småskol-lärarinnor: Sara Bagge i Karlsfors, Eva Eriksdotter i Norekärn.
 Lisa Kajsa Eriksson i Litserud och Sara Andersdotter.

Nämndemän: Olof Eriksson i Kalleboda och Anders Falk i Sillebotten.

Gode Män vid laga skiften: Anders Andersson i Guttarbol, Johannes Jonsson i Egenäs, Anders Andersson i Utängen, Anders Larsson i Honungstaka och Daniel Danielsson i Tennvik.

Landthandlare: J. Nilsson och A. Norder i Trubbyn, Anders Olsson i Elgtån, Karl Danielsson i Helgebyn, Anders Danielsson i Helgebyn, O. Edsberg i Rök och Snarkils Bruks-Bolag.

Gästgifverier äro: a) *Vid Trubby*, hvarifrån skjutsas till Årjeng 1, mil, till Harnäs 1, mil, till Rudshyn 1, mil och till Sillebotten 0, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

b) *Vid Harnäs*, hvarifrån skjutsas till Nästegård 1, mil och till Trubby 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

c) *Sillebotten*, hvarifrån skjutsas till Skagen 1 mil, till Rudshyn 1, mil och till Trubby 0, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil; och

d) *Skagen*, hvarifrån skjutsas till Sillebotten 1 mil och till Hugnerud 1 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregårdar: *Snarkils bruk*, hvilket med jordegendom, såg och qvarn, eges af Snarkils bolag; *Karlsfors* bruks- och landtegendom, tillhör Kaptenen Torsten Vikland.

Verk och inrättningar: Snarkils bruk, har 2:ne lancashirhårdar och en vällugn, en knipphammare, 9 spikhammare, såg och qvarn. *Disponent* är: A. Åberg. Karlsfors bruk, med 3 spikhammare, 3 liehammare jemte Forsbyns qvarn och såg eges och förvaltas af Kaptenen T. Vikland. I öfrigt finnas Norums såg och qvarn, samt Hults såg och qvarn.

Beträffande folkundervisningen är att märka: att 10 skolor hafva sedan år 1860 blifvit upförda, hvardera för en kostnad af ungefär 1,200 kronor, men flera af dem befinnas i dåligt skick och planteringsland saknas till allesammans.

Forntlemningar: Å Forsby skog finnas tvenne stenkummel.

(304)

2) Silbodal.

(adr. Årjeng).

Hemmantalet är: 1 mtl krono och 25 $\frac{1}{2}$ mtl skatte eller tillhopa 26 $\frac{1}{2}$ förmedlade mtl; 1875 Års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 951,490 kr., å annan fastighet 22,200 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom, 52,600 kr. eller tillhopa 1,026,290 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,563 personer. Socknens hela areal är: 49,396 tld, motsvarande 276,620 kvadratreffvar åker, ängs- och skogsmark.

Ordförande i Kommunalstämma: Handlanden E. Nilsson i Årjeng.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Hemmansegaren Jan Danielsson i Sillegårdsed.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Klockaren A. Skogström i Strand.

Klockare: A. Skogström, som tillika är Vaccinator.

Barnmorskor: Fru Vilhelmina Jernberg och Fru Anna Vigelius.

Skol-lärare: Lars Lidén och 1 vakant.

Nämndeman: Anders Nilsson i Långelanda.

Gode Män vid laga skiften: Daniel Börjesson i Nästebacka och Anders Nilsson i Hukén.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: O. Eriksson i Bäckelvarf, N. Gullbrandsson i Sil-ed och P. Andersson i Engebäck.

Ledamöter i sjukhusets lokalstyrelse: Provincialläkaren sjelfskrifven (tjensten vakant ¹⁾), Kronofogden C. O. Hedstrand, Bruksegaren Johan Ekman på Lennartsfors.

Landthandlare: J. A. Nilsson & Co i Årjeng, E. Nilsson i Årjeng och Nils Andersson i Stenslanda.

Gästgifverier äro: a) *Vid Årjeng*, hvarifrån skjutsas till Selen 1, mil, till Södra Ström 0, mil, till Sundstadbyn 1, mil, till Trubbyn 1, mil och till Låbbyn 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Södra Ström*, hvarifrån skjutsas till Södra Årjeng 0, mil, till Karlanda Stom 1, mil, till Lenungen 1, mil och till Selen 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

c) *Vid Låbbyn*, hvarifrån skjutsas till V:a Trättlanda 1, mil och till Årjeng 0, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregårdar äro: *Kyrkerud*, $\frac{1}{2}$ mtl, som eges af Sägbruksföreningen i Fredrikshall i Norge, men innehafves af Haradshöfdingen P. Sundblad; *Vikebotten*, som innehafves af Kronolänsmannen August Cervin; *Högerud*, 1 mtl, deraf en del tillhör och bebos af Kronofogden C. O. Hedstrand, och *Årjeng*, hvarest Provincial-Läkaren, Apotekaren och Post-Expeditören äro stationerade.

Fornlemningar: Vid hemmanet Högerud finnas lemningar efter en forntida begravningsplats.

¹⁾ Såsom tillförordnad Provincialläkare tjänstgör, enligt Kongl. Sundhetskollegii förordnande, Med. Kandidaten Olof Paulsson.

3) Blomskog.

(adr. Blomskog).

Hemmantalet är: 1 mtl krono och 20 $\frac{1}{4}$ mtl skatte eller tillhoppa 21 $\frac{1}{4}$ förmedlade mtl; 1875 Års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 630,438 kr., å annan fastighet 20,325 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 18,500 kr. eller tillhoppa 659,263 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,235 personer. Socknens hela areal är: 25,809 tld, motsvarande 144,530 kvadrattrefvar åker, ångs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 erlades: å jordbruksfastighet 184: 50.
 å annan fastighet 10: 50.
 å inkomst af kapital och arbete 87: 50.

Sgr 282: 50.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 4,802 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämman, Nämnd och Fattigtårds-Styrelse: Nils Jansson i Ed.

Organist och Klockare: J. P. Mossberg, som tillika är *Vaccinatör*.

Skol-lärare: Olof Lundberg och 1 vakant.

Småskol-lärarinnor: Karolina och Klara Andersdöttrar.

Nämndeman: Gabriel Brask i Näsbyn.

Gode Män vid laga skiften: Nils Jansson i Ed, Sven Kilgren i Näs, Lars Nilsson i Töreshyn, Albin Mossberg i Blomma, Lars Brask i Kallflund och Johan Andersson i Sundstegen.

Fjerdingsmän: Nils Olsson i Ekenäs, Peter Andersson i Vestra Trättlanda, E. Eriksson i Torgelsbyn och Aldre Olof Olsson i Sundstaby.

Landthandlare: A. Andersson i Nygård och Lars Peter Andersson i Fölsby.

Gästgiverier äro: a) *Vid Sundstaby*, hvarifrån skjutsas till Norra Viken 1,1 mil, till Selen 1,0 mil, till Vestra Trättlanda 1,3 mil och till Åräng 1,1 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Vestra Trättlanda*, hvarifrån skjutsas till Nästegård 1,3 mil, till Norra Viken 1 mil, till Sundstaby 1,3 mil och till Låbbyn 1,0 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Fornlemningar: I Blomskogs kyrkas arkiv skall finnas ett gammalt bytesbref af år 1472, som håller på att falla i bitar. Det omtalas i Hammarins herdaminne 2:a del, sid. 174.

(306)

4) **Trankil.**

(adr. Lennartsfors).

Hemmantalet är: $\frac{1}{2}$ mtal krono och $7\frac{1}{2}$ mtal skatte eller tillhoppa $8\frac{1}{2}$ förmedlade mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 229,939 kr., å annan fastighet 21,100 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 13,000 kr. eller tillhoppa 264,039 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 1,094, men vid 1876 års slut till 1,102 personer. Socknens hela areal är: 12,849 tld, motsvarande 71,950 kvadratrefvar åker, ångs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 67: 11.
å annan fastighet 10: 55.
å inkomst af kapital och arbete . . . 124: 00.

Sgr 201: 66.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 2,752 fyrk.

Ordförande i Kommundstämman: C. A. Mossberg i Vestra Boda.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Emanuel Nilsson i Sandviken.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* C. A. Mossberg i Vestra Boda.

Klockare: L. Lindberg, som tillika är *Skollärare* och *Vaccinator*.

Socknens bibliotekarie: A. Nilsson i Sandviken.

Vaccinationsföreståndare: Emanuel Nilsson i Sandviken.

Gode Män vid laga skiften: f. d. Nämndemännen N. Nilsson i Södra Viker, J. Johansson i Sandviken, Per Renström i Norra Viker, N. Olsson i Skenhall och O. J. Vikström i Skumsnäs.

Fjerdingsmän: Nils Andersson i Norra Viker och Johs Svensson i Skenhall.

Ledamöter i Sparbankskomitén: Emanuel Nilsson i Sandvik, Komminister O. Andreasson, L. Lindberg i Norra Viker, Johannes Larsson i Traned.

Landthandlare: Gustafsfors Fabriks-Aktie-Bolag, med bod vid Lennartsfors, föreståndare: Anders Petersson, Handelsaktieföreningen, med bod i Källsbyn, föreståndare: Albin Jordansson.

Gästgifverier äro: a) *Vid Norra Viker*, hvarifrån skjutsas till Sundstaby 1,1 mil, till Vestra Trättlanda 1,0 mil och till Skenhall 1,0 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

b) *Skenhall*, hvarifrån skjutsas till Norra Viker 1,0 mil, till Gummenäs 1,5 mil och till Sandviken 0,5 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Verk och invättningar: Lennartsfors bruk, med gjuteri, mekanisk verkstad, spiksmedja med trenne hamrar, 1 tullhjulqvarn med fem par stenar, en såg med en finbladig ram och kantverk, samt trenne staf-sågar, jemte Gustafsfors och Krokfors å Dalsland, tillhör Gustafsfors Fabriks Aktie-Bolag, hvilket erhöill Kongl. fastställelse år 1873. Lennartsfors är beläget å hemmanet Norra Vikers egor; och arealen hörande till Bolaget är 200 tld inegor och 3,000 tld skogsmark. Vid Lennartsfors och Krokfors försågas omkring 3,000 tr timmer till plankor, battens, bräder och staf, samt vid Lennartsfors utgör årligen tillverkningen i öfrigt omkring 2,500 ctr gröfre och finare gjutgods samt plåt- och maskinarbeten af alla slag, äfvensom spik och svartsmiden. Till Lennartsfors hörer hela hemmanet Elötsbyn och andelar i Norra Viker och Källsbyn. *Disponent* är: Bruks-egaren Johan Ekinan.

Fornlemningar: Kummelhögar å egorna till hemmanen Boda och Traned.

5) Holmedal.

(adr. Holmedal).

Hemmantalet är: 1 mtal krono och 21 $\frac{1}{4}$ mtal fralse eller tillhopa 22 $\frac{1}{4}$ förmedlade mtal: 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 789,100 kr., å annan fastighet 7,100 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 50,600 kr. eller tillhopa 846,800 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,498 personer. Socknens hela areal är: 30,141 tld, motsvarande 168,790 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet	733: 00.
å annan fastighet	4: 90.
å inkomst af kapital och arbete	128: 50.
	<u>Sgr 866: 40.</u>

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 6,219 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kronolänsmannen August Cervin i Bergerud.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattighårds-Styrelse:* Hemmansegaren O. Petersson i Tängen.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Klockaren Olof Olsson.

Organist och Klockare samt Vaccinator: dito man.

Barnmorska: Kristina Kristoffersson i Leverbyn.

Skol-lärare: Klockaren O. Olsson och J. A. Holmberg i Amnebyn.

Småskol-lärarinnor: Anna Lidén och Kajsa Eriksson.

Nämndeman: Erik Olsson i Selen.

Gode Män vid laga skiften: Anders Svensson, Aron Persson i Säviken och N. Andersson i Hajom.

Landthandlare: Nämndemannen E. Olsson i Selen, Erik Andersson i Upsal och Anders Holm i Kraken.

Gästgäfvaregårdar äro: a) *Vid Selen*, hvarifrån skjutsas till Södra Ström 1, mil, till Ärjeng 1, mil, till Sundstadbyn 1, mil, till Sundsbyn 1, mil, till Hajom 0, mil och till Karlanda stom 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

b) *Vid Hajom*, hvarifrån skjutsas till Selen 0, mil, till Nedra Hån 1, mil, till Östra Bön 0, mil och till Karlanda stom 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Prestgården*, som innehafves af Kyrkoherden Alfred Unger; *Bergerud*, som eges och brukas af Länsmannen Aug. Cervin; och *Liane*. *Verk och inrättningar* äro endast 2:ne vattentullmjölqvarnar.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att här finnas fem skolhus; ett upfördes 1866 för en kostnad af 2,000 kronor, ett upfördes i Bergerud under åren 1869—1874 för 4,000 kr., ett upfördes å hemmanet Tängens egor under åren 1870—1875 för 4,000 kr., ett upfördes å hemmanet Sundsbyns egor, samtidigt med nästföregående, för en kostnad af 2,500 kr., och ett är uppfördt vid hemmanet Myrhvarf för 2,500 kronor; men planteringsland finnes ej till något enda af dem.

(308)

6) Fogelvik.

(adr. Sundsby).

Hemmanstalet utgör $13\frac{1}{2}$ förmedlade mtal; 1875 års bevillningstaxeringsvarden utgjorde: å jordbruksfastighet 489,600 kr., å annan fastighet 3,400 kr.; och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 35,500 kr. eller tillhopa 528,500 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,242 personer. Socknens hela areal är 14,478 tld, motsvarande 81,089 kvadratreffvar åker, ängs- och skogsmark.

Ordforande i Kommunalstämma: Landtbrukaren Erik Olsson i Sundshyn.
 ” *i Kommunal-Nämnd och Fattigrädds-Styrelse:* Hemmansegaren Erik Andersson i Flötane.
 ” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Hemmansegaren A. Halfvarsson i Flötane.

Organist och Klockare: Olof August Olsson, som tillika är *Vaccinator*.
Barnmorska: densamma som i Holmedal (307).

Skol-lärare: Klockaren O. A. Olsson och Fritz F. Lindberg.

Nämndeman: Brynte Nilsson i Upran; *Fjerdingsmän:* A. Olsson i Upran och A. Nilsson i Bruntorp.

Gode Män vid laga skiften: dito man, A. Arnesson i Flötane, Unge Erik Olsson i Dusserud, Anders Halfvardsson i dito och Halfvard Svensson i Farm.

Landthandlare: Engelbreckt Olsson i Väng och Emil Andersson i Bruntorp.

Gästgifverier äro: a) *Vid Sundshyn*, hvarifrån skjutsas till Båstenäs 1₁₀ mil och till Selen 1₀ mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

b) *Båstenäs*, hvarifrån skjutsas till Tollsbyn i Norge 1₀ mil, och till Sundshyn 1 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

c) *Vid Upran*, hvarifrån skjutsas till Flovik i Norge 1₃ mil, till Östra Bön 0₇ mil och till Nedra Hån 1₀ mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: socknen är indelad i 4 skolrotar, hvilka hvardera hafva sitt skolhus; ett blef år 1863 inredt i sockenstugan för 2,500 kr.; ett upfordes 1873 i hemmanet Farm för 2,500 kr., och samma år bygdes ett i Båstenäs för 1,500 kr. och ett vid hemmanet Vikar, som antages komma att kosta 2,000 kronor; men planteringsland finnes ej till ett enda af dem.

7) Töcksmark.

(adr. Töcksfors).

Hemmantalet är: $\frac{1}{4}$ mtl krono och $15\frac{1}{4}$ mtl skatte eller tillhopa 16 förmedlade mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: Å jordbruksfastighet 715,700 kr., Å annan fastighet 133,100 kr. och för bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 14,550 kr. eller tillhopa 863,350 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,864 personer. Socknens hela areal är: 21,921 tld, motsvarande 122,760 kvadratreffvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: Å jordbruksfastighet 214: 71.
 Å annan fastighet 66: 55.
 Å inkomst af kapital och arbete 229: 00.

Sgr 510: 26.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 7,358 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Hemmansegaren Hans Nilsson i Bön.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigrårds-Styrelse:* Hemmanseg. Jon Andersson i Stensbyn.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* A. Persson i Bryngelsbyn.

Organist och Klockare: Karl Julin, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska: densamma som i Holmedal (307).

Skol-lärare: Klockaren Karl Julin.

Småskol-lärare: Torsten Eriksson i Stensbyn, Nils Eriksson i Elofsbyn och Karl August Karlsson i Daln.

Nämndeman: Kyrkovärden Anders Svensson i Elofsbyn.

Fjerdingsmän: A. Dalman i Skarbol, N. Nilsson i Östegård, L. Andersson i Bryngelsbyn och Simon Olsson i Gråbol.

Gode Män vid laga skiften: Nils Olsson i Knutsbol, Erik Andersson i Sanda, Erik Ersson i Nedra Hån och Anders Svensson i Bryngelsbyn.

Landthandlare: Töcksfors Aktie-Bolag; Föreståndare är Gustaf Lindblom, Erik Olsson i Väng och Anders Andersson i Bryngelsbyn.

Gästgiverier äro: a) *Vid Östra Bön*, hvarifrån skjutsas till Hajom 0, mil och till Bön i Östervallskog 1, mil, till Nedra Hån 0, mil och till Upran 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Nedra Hån*, hvarifrån skjutsas till Bön i Norge 1, mil, till Hajom 1, mil, till Upran 1, mil och till Östra Bön 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: Töcksfors bruk, hvilket, med jordegendom, stångjernsbruk och manufakturverk, qvarn, såg och trämassfabriker vid Töcksfors och Hån, eges af det så kallade Töcksfors Aktie-Bolag, som stadfästades den 1 Juni 1872, och har till ändamål att drifva fabriksrörelse för tillverkning af trämassa och andra fabrikater. Aktiekapitalet är minst 35,000 och högst 700,000 kronor med aktier à 500 kr. till viss man. Styrelsens säte är i Stockholm. Jordbruksfastigheten utgöres inom Töcksmarks socken af 439 öre $2\frac{1}{16}$ pgr skatt, med 114 tld 27, kpld inrösnings- och 541 tld 22 kpld afrösningsjord, samt ett taxeringsvärde af 18,100 kr. I Holmedals, Silbodals och Östervallskogs socknar höra hit ungefär 439 öre 13 pgr skatträtt med 86 tld 22 kpld inrösnings- och 587 tld 18 kpld afrösningsjord, samt ett sammanlagdt taxeringsvärde af 213,400 kronor. Tillverkningsgarnes medeltal utgör 12,000 ctr torkad pappersmassa af gran och asp, 14,000 kubikföt plankor, bräder och staf, 400 st. täljstensgrytor af åtskilliga storlekar och 600 kft bakugnsbottnar af täljsten.

Bolagets styrelse-, förvaltnings- och tjenstepersonal utgöres af:

Styrelse: J. N. Biesert, Fabriksiddkare, Verkställande Direktör (adr. Stockholm). P. A. Hylin, Grosshandlare i Stockholm, Julius Carlsson, Kontorist i dito, Arvid Fagergren, Bruksegare, Disponent vid Töcksfors.

Förvaltningspersonal: A. F. Lundeberg, *Civil-Ingeniör, Verkmästare* vid Töcksfors; E. Nilsson, *Inspektör och Bokförare* vid dito. *Skogvaktare:* Nils Andersson i Ulfvestad, Silbodals socken.

Inom socknen finnes inga herregårdar, men större hemman och byar äro: Bryngelsbyn, Östra och Vestra Bön, Öfra och Nedra Hån, Skarhol, Stensbyn, Stommen och Töresbyn.

För folkundervisningens befrämjande äro inom socknen upförda 3:ne skolhus, ett i hemmanet Töresbyn, ett i hemmanet Dalen, och sockenstugan är apterad till det tredje; och kostnaden för dessa utgöra tillsammans 63,393 kronor.

8) Östervällskog.

(adr. Östervällskog).

Socknens hemmantal är: $8\frac{2}{3}$ förmedlade mtal skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 473,000 kr., å annan fastighet 6,600 kronor och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 21,300 kr. eller tillhopa 500,900 kr.; och folkmängden vid 1875 års utgång upgick till 1,157 personer. Socknens hela areal är: 28,697 tld, motsvarande 160,700 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Sjön Östen, säger M. Höjer, har gifvit socknen namn.

Bevilling för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 154: 67.
å annan fastighet 2: 90.
å inkomst af kapital och arbete . . . 36: 00.

Sgr 193: 57.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 3,193 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Anders Andersson i Stommen o. Björkskog.

i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: dito man.

Klockare, Vaccinator och Skol-lärare: A. Östlund i Stommen.

Småskol-lärare: Gustaf Andersson i Strömmen och Nils Olsson i Stommen.

Barnmorska: densamma som i Holmedal (307).

Nämndeman: Olof Andersson i Stommen.

Fjerdingsmän: Olof Larsson i dito och Bryngel Karlsson i Djurskog.

Landthandlare: Elof Lagrelius vid Töcksfors, Östervällskogs Handelsförening och Johan Östenbye.

Gästgifteri är: *rid Bön*, hvarifrån skjutsas till Fjell 1, mil och till Östra Bön 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar finnas icke, men större hemman äro: Ivarsby med 26, samt Bön och Strömmen med 25, och Stommen med 18 åboer o. s. v.

Socknen är indelad i fyra skolrotar, nemligen 1) Böns rote med skol-lokal i sockenstugan, 2) Stommens rote, 3) Ivarsby rote och 4) Djurskogs rote med hvar sitt skollhus.

(311)

9) **Karlanda.**

(adr. Karlanda).

Hemmantalet är: $\frac{1}{4}$ mtl krono och $20 \frac{2}{3}$ mtl skatte eller tillhopa 20 $\frac{11}{12}$ förmedlade mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 891,500 kr., å annan fastighet 11,200 och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 31,000 kr. eller tillhopa 933,700 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,696 personer. Socknens hela areal är 42,731 tld, motsvarande 239,290 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 6,236 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: N. Nilsson i Vrängebol.

” *i Kommunal-Nämnd:* E. Andersson i Hämnäs.

” *i (lanets) Brandstodskomité inom socknen:* Nämndemannen Anders Elowson i Hämnäs.

Klockare: O. Håkansson, innehafvare af Kongl. medalj i silfver för medborgerlig förtjenst.

Barnmorska: densamma som i Holmedal (307).

Skol-lärare: Klockaren O. Håkansson, Johan Dalman och Daniel Cornelius de Bourg.

Småskol-lärare: Olof Jonasson och *lärarinna:* Agata Danielsdotter.

Nämndeman: Gustaf Gustafsson i Hämnäs.

Landthandlare: A. Andersson i Årstad och A. Andersson i Bryngelsbyn. med bod i Åmått.

Gästgifveri är: vid *Stommen*, hvarifrån skjutsas till Mosstakan 1, mil, till Södra Ström 1, mil, till Selen 1, mil och till Ilajom 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: de enda äro fem stycken vattentullmjölqvarnar.

I afseende å anstalter inom socknen för folkundervisningens befrämjande är att märka: församlingen är indelad i fyra skolrotar, nemligen Hämnäs-, Vrängebols-, Smalmarks- och Månseruds rotar, och i hvarje af de fyra förstnämnde finnes upfördt särskildt skolhus; dessa fyra skolhus hafva kostat tillhopa 16,300 kr.; men 5:te skolroten, som omfattar hemmanen Mörtnäs, Sörboheden och Gladåker saknar ännu eget skolhus. Planteringsland fattas till alla.

10) Jernskog.

(adr. Jernskog).

Hemmantalet är: $15\frac{1}{4}$ mtal skatte och $4\frac{2}{3}$ mtal frälse eller tillhoppa $20\frac{1}{12}$ förmedlade mtal; 1875 Års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,037,305 kr., för annan fastighet 43,303 kr. och för bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 17,200 kr. eller tillhoppa 1,097,808 kronor; och folkmängden vid 1875 Års slut upgick till 2,754 personer. Socknens hela areal är: 53,803 tld. motsvarande 301,300 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875 upgick till 7,318 fyrk.

Ordförande i Kommunalst., Nämnd och Fattigr.-Styrelse: Nils Olsson i Fjuserud, i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Brukseg. och Ridd. H. O. Juel på Nöresund.

i socknens enskilda Brandstodsbolag: Nils Guldbrandsson i Beted.

Klockare: Gunnar Olsson i Beted, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska: Kristina Eriksdotter, som jemväl har Kola och Skillingmark till sitt distrikt.

Skol-lärare: Olof Nilsson i Beted och Olof Börjesson i Nafve.

Nämndeman: Nils Bengtsson i Mosstakan.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: N. Gullbrandson i Beted.

Gode Män vid laga skiften: f. d. Ridsdagsm. O. Olsson i Mosstakan, f. d. Nämndemannen O. Brynteson i Beted, f. d. Nämndemannen A. Gullbrandson i Hajom och J. Nilsson i Skönerud.

Fjerdingsmän: Karl Nilsson i Jernskogsboda, Gustaf Andersson i Hajom, Olof Andersson i Påterud och Gustaf Andersson i Ska Liane.

Landthandlare: Koppoms Bruksegare, med bod i Koppom, *Handelsbokhållare* är Hedberg; Anders Gustaf Andersson i Beted, Nielsen & Zegolson i Rämjeng, Gustaf Andersson i Hajom.

Gästgiverier finnas: a) *Vid Mosstakan*, hvarifrån skjutsas till Karlanda stom $1\frac{1}{2}$ mil, till Jernskogsboda $1\frac{1}{2}$ mil, till Fjuserud $1\frac{1}{2}$ mil och till Fjäll $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Jernskogsboda*, hvarifrån skjutsas till Flogned $0\frac{1}{2}$ mil, till Fjuserud $1\frac{1}{2}$ mil, till Mosstakan $1\frac{1}{2}$ mil och Ränkeseid $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

c) *Vid Fjuserud*, hvarifrån skjutsas till Påterud $0\frac{1}{2}$ mil, till Jernskogsboda $1\frac{1}{2}$ mil, till Mosstakan $1\frac{1}{2}$ mil, till Fjäll $1\frac{1}{2}$ mil och till Korterud $1\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

d) *Vid Påterud*, hvarifrån skjutsas till Östra Hångstad $1\frac{1}{2}$ mil och till Fjuserud $0\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Verk och inrättningar: Koppoms bruk, hvartill höra andelar i hemmanen Stora Koppom, Fjuserud och Slärteg, med en sammanlagd areal af 101 tld 19 kpld inrösningsmark och 57 tld 30 kpld skogsmark, utgöres af en smedja, hvari finnes en franche-comtéhärd med 2-ne hammare, 4 manufaktur-ässjor med en styck- eller knipphammare, en klipsax och 2-ne spikhammare; hvarjemte hithöra: en såg med en finbladig snällram och en kanttrissa, 1 qvarn med fyra par stenar för sammald och ett par stenar för sigt samt ett grynverk. Denna egendom tillhör broderne Kammar-Rätts-Rådet C. A. Juel och Bruksegaren H. O. Juel, hvilken senare är *Disponent*, men bor på Nöresund. **Förrättare:** F. Otterborg.

Sköneruds tullmjölkvarn och finbladiga såg eges af Jernskogs församling; och Jernskogsboda finbladiga såg, som eges af allmoge.

Fornlemningar: Å hemmanet Beteds mark vid den så kallade Halvarsbäcken finnes en kulle, hvilken synes vara en ättehö, ty det tyckes tydligen som om jorden till densamma varit hämtad i backslutningen på ömse sidor om bäcken. Om den blifvit undersökt, är icke bekant, till och med ej troligt — säger meddelaren af denna notis — ty någon betydligare fördjupning å densamma finnes ej. På tomten Hagen i Jernskogsboda förvaras ett stenkrus från 1500-talet med holländsk inskription.

(313)

11) **Skillingemark**¹⁾.

(adr. Skillingemark).

Hemmantalet är: 7 $\frac{1}{2}$ mtl. förmedladt med 8 $\frac{1}{2}$ mtl oförmedladt; 1875 års bevällningstaxeringsvärdet utgjorde: å jordbruksfastighet 396,951 kr., å annan fastighet 14,950 kr. och å bevällningsfri kommunen tillhörig. egendom 3,600 kr. eller tillhopa 415,501 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,219 personer. Socknens hela areal är 22,101 tld. motsvarande 123,770 kvadratrekvar åker²⁾, ängs- och skogsmark. Summan fyrktal enligt langd, som antagits 1875, upgick till 3,417 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Handlanden Olof Stenbock i Hångstad.
i Kommunal-Nämnd o. Fattigårds-Styrelse: Olof Andersson i Bön.
i socknens enskilda Brandstodsbolag: A. Nilsson i Vikene och N. Olsson i Bergerud.

Klockare: P. Petersson. *Vaccinator:* Anders Olsson i Bergerud.

Barnmorska: densamma som i Jernskog (312). *Skol-lärare:* Klockaren Peterson.

Nämndeman: Anders Erik Bengtsson i Holmsrud.

Gode Män vid laga skiften: P. Holm i Holmsrud och Erik Persson i Bön.

Fjerdingsmän: Johan Nilsson i Olerud och Magnus Olsson i Boda.

Landthandlare: Skillingemarks Handels-Aktie-Bolag. Skillingfors Bruks-Bolag. med handelsbod vid bruket. *Handelsföreståndare:* C. O. Olofsson; E. Sandberg i Johannesberg. Per Fredrik Olofsson i Hogsäter och O. Stenbock i Hångstad.

Gästgifveri är vid *Östra Hångstad*, hvarifrån skjutsas till Säterud 1, mil, och till närmaste hemman i Norge. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Verk och inrättningar: Skillingfors Bruk, med stångjerns- och manufakturmedja, qvarn och såg; eges af C. O. Olofsson, C. A. Geijer samt H. och C. Haneborg.

Dessutom finnas qvarn och såg vid Sundskogen, sågar vid Hångstad och Boda samt garveri och färgeri vid Johannesberg.

¹⁾ Socknens namn statras olika: Statskalendern och M. Höjer antaga *Skillingemark*; men Kongl. Statistiska Central-Byrån *Skillingemark*. Allmänna språkbruket i orten synes gifva det forra sättet företräde.

²⁾ Åkerjorden inom denna socken är mycket klippig och stenbunden.

(314) E. VESTERSYSSLETS FÖGDERI.

Detta fögderi omfattar Jösse härad samt Fryksdals nedre tingslag.

I. Jösse Härad.

Häradet består af följande tio socknar, nemligen Köla, Eda, Ny, Gunnarskog, Bogen, Elgå, Arvika, Brunskog, Boda och Mangskog.

1) Köla¹⁾.

(adr. Köla eller Ämot).

Hemmantalet är: 13^{7/8} mtl skatte, 1 mtl krono och 8^{3/4} mtl frälse eller tillhopa 22^{2/3} mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: Å jordbruksfastighet 1,156,592 kr., å annan fastighet 57,550 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 17,400 kr. eller tillhopa 1,231,542 kronor; och folkmängden vid samma års slut var 1,536 mankon och 1,645 qvinkön eller tillhopa 3,181 personer. Socknens hela areal är: 50,137 tld, motsvarande 280,770 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 9,364 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Hemmans-egaren Olof Olsson i Korterud.

Organist, Klockare och Vaccinator: N. V. Larsson.

Barnmorska: Kristina Jansson i Hofsten.

Folkskol-lärare: Klockaren Nils Vilhelm Larsson och Johan Edén.

Nämndemän: Anders Olsson i Skällarbyn.

Gode Män vid laga skiften: dito man samt Olof Olsson i Korterud och Måns. Elowson i Vestra Flogned.

Landthanoläre: Köla sockens Handels-Aktie-Bolag, Karl Andersson i Rudsgården, Olof Olsson i dito, Anders Jonsson i Lernäs och Nielsen & Zegolson i Hofsten.

Gästgiverier äro: a) *Vid Vestra Flogned*, hvarifrån skjutsas till Korterud 1, mil, till Ämot 0, mil samt till Jernskogsboda 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Korterud*, hvarifrån skjutsas till Vestra Flogned 1, mil, till Hångstad 1, mil samt till Fjuserud 1, mil. Skjutslegan är 80 öre pr mil.

Herregårdar äro: *Adolfsfors*, hvarom härnadan mera; och *Noresunds* landtegendom utgörande $\frac{1}{2}$ mtl af hemmanet Skarbol, med ovanligt naturskönt läge på en udde i sjön Hugn. Gården anlades 1762; arealen är 86^{2/3} tld åker och tomtor, 31 tld äng- och hagmark samt 208^{1/3} tld skogsmark; tillhör bröderna Kammar-Rätts-Rådet C. A. Juel och Bruks-egaren H. O. Juel, hvilken senare bebor och förvaltar egendomen.

Verk och inrättningar: *Adolfsfors bruk*, med 2 stångjerns, sex spik-

¹⁾ Ut i K. Sidenbladhs bok om Sveriges härads- och socknenamn, 2 upl. sid. 74. säges: «Vid betraktande af de nuvarande formerna: *Köla* för moderförsamlingen, och *Köln* för pastoratet (samt någon gång *Kölen*) samt de gamla *Kyöl* eller *Kjol*, såsom det skrefs 1379, visar sig heldst, att *Köln* är en sammandragen form (af *Kölen*), upkommen af det gamla ordet *Köl* med bestämda artikeln (n). *Kölen* är numera nästan aldeles ur alt bruk; så att valet är emellan *Köla* eller *Köln*, men då det sistnämnda är en aldeles osvensk ordform, som kan duga i tal men ej i skrift, blir ej annat qvar än *Köla* såsom namn ej blott på moderförsamlingen utan äfven på pastoratet, då enligt regeln det kallas efter moderförsamlingen».

och en knipphammare, en såg med 2-ne finbladiga ramar, en qvarn med 4 par stenar och grynverk, och en hennmjölsfabrik. Jordegendomen består af $3\frac{1}{2}$ mtl, med 247 tld åker, 26 tld ängs- och 33 tld skogsmark, samt *Kyrkoskogen* $\frac{1}{10}$ mtl med vattensåg samt 650 tld skogsmark. *Långelanda* $\frac{1}{16}$ mtl med 48 tld åker och 317 tld skogsmark samt *Torgilsrud* $\frac{1}{320}$ mtl med mjölqvarn för 2 par stenar samt 10 tld åker och 11 tld skogsmark. Tillhör Bruksegaren Hugo Schütz. *Förvaltare* är Georg Hydbom.

Ibland större gårdar och hemman inom socknen äro: Kålstad, Öfre och Nedre Elgstad, Östra och Vestra Flogned, Graf, Gryterud, Hofsten ¹⁾, Hofdane, Hälle, Lunden, Lässerud, Skarbol, Skällarbyn och Växvik, hvarför utan må nämnas de mindre hemmansdelarne Erlingsrud ²⁾ och Grafsund ³⁾.

Inom Köla socken finnas 2-ne ambulerande skolor med 5 skolhus upförda under år 1875.

¹⁾ Från detta hemman, 1 mtl med 205 tld 1 kpld åker och 410 tld 15 kpld skogsmark, beläget intill Jernskogs socken, härstammar adeliga ätten *von Hofsten*. Stamfadern var bonden Erik Nilsson, som med sin hustru Karin Svensdotter lefde i senare hälften af 1500-talet. Sonen Nils Mef kyrkoherde i Arvika och genom gifte med föregångarens dotter beslägtad med Lowenhielm och Spake-ättens många grenar. Dennes son Erland dog som kyrkoherde i Filipstad; han var vittor och har efterlemnadt i handskrift en beskrifning öfver Vermland. Genom gifte med biskopsdottern och biskopssyatern Kristina Caméen blef han befrindad med en annan grupp af de stora släkterna i Vermland. Hans son var Sekreteraren i Kammar-Kollegium Bengt von Hofsten, hvilken för 22,000 Rdr pommerske köpte Villingsbergs bruks- och landegendom i Nerike, der ättlingar af von Hofstenska familjen sedermera haft sitt stamgods intill år 1856, då det såldes af Sten Erland von Hofsten till Bruksegaren C. J. Yngström. — Se Gie Bandet af Tidskriften *Förr* och *Nu* för 1875 sid. 215.

²⁾ *Erlingsrud* hörde på 1820-talet till Adolfsfors bruk, som då tillhörde Bruksegaren Viern, hvars son Jonas, då han inträdde i Manhemsförbundet, erhölet det af fadern, flyttade dit och började det bondelif, som förbundsbröderna upgjort såsom ideal för lycka och trefnad. Sedan Jonas Viern flyttat till Erlingsrud i Januari 1824, skref han till förbundsbröderna, skolmannen och författaren C. J. L. Almqvist och bad honom komma dit: «kom och blif vår patriark, jord skall jag skaffa att bebygga», skref Viern. Gamle Bruksegaren Viern var förbittrad på sonens idéer och hyste fruktan för hvad han kallade Almqvists feber-drömmar. Fru Viern deremot förmanade sin kära Jonas «att hålla sig till lagen och evangelium och lemna Johannis uppenbarelse så länge; men — Almqvist kom till Köla i Januari 1824, bodde först på Skillingsfors bruk.

³⁾ Inom kort fick Almqvist för 1,000 kr. köpa en liten hemmansdel i *Grafsund*; bygde der sin egen stuga, klädde sig i bonde-dräkt, deltog i skogshygg, och ville på detta sätt förverkliga de idéer om ett fysiskt verksamt lif i förening med ett intellektuellt, hvilka gjort sig gällande i Manhemsförbundet, som år 1815 stiftades af C. F. Dahlgren och A. J. Cuattingius och hvari Almqvist, sedan han år 1816 inträdt i detsamma, inom kort blef en af ledarne. Snart började Almqvist likval att tröttna vid det kroppsliga arbetet, sysselsättningar af mera andlig art började uptaga större delen af hans tid. Så t. ex. sysselsatte han sig med att, på uppdrag af Vermlands Hushållningssällskap, emot betalning utarbета flera sockenkartor. Af dessa kartor finns dock icke någon i behåll: sannolikt hafva de gått förlorade vid den brand, som timade i Karlstad 1828, då sällskapet förlorade ett dyrbart bokförråd samt kartor och handlingar.

Efter 2 års bondelif flyttade Almqvist 1826 från Grafsund till Stockholm och blef 1829 Rektor vid nya elementarskolan. Något tidigare tröttnade Jonas Viern vid sitt bondelif, lemnade detta i sitt värde sedan han blifvit antagen till Disponent på ett bruk.

Se N. Linders Real-encyklopedi, utgifven i Stockholm 1875. I:a band. sid. 515 och Arvid Ahnfelts bok: C. J. L. Almqvist, hans lif och verksamhet, utgifven i Stockholm 1876 sid. 24 t. o. m. 33. En vy af Almqvists stuga i Grafsund nänes införd i Ny Illustrerad Tidning 1876 N:o 1.

(adr. Ämot eller Charlottenberg eller Helgebodafors),

Hemmantalet är: 1 mtl krono, 17 $\frac{3}{4}$ mtl skatte och 5 $\frac{1}{2}$ mtl frälse eller tillhopa 24 $\frac{1}{2}$ mtl, förmedladt; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,238,381 kr., å annan fastighet 289,128 kr., å bevilningsfri egendom, som tillhör staten 52,000 kr., och kommunen 22,325 kr. eller tillhopa 1,646,834 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut var: 2,692 mankon och 2,815 qvinkon eller tillhopa 5,507 personer. Socknens hela areal är: 59,986 tld, motsvarande 335,920 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 20,743 fyrk.

Genom socknen går nordvestra stambanan, som vid Charlottenbergs station, den sista på svenska sidan, utgör slutet på det band, som sedan den 11 Oktober 1867 sammanknyter de begge brodrarikena Sverige och Norge till fredlig, daglig samfärdsel.

Ordförande i Kommunalstämma: Ord.: Bruksegaren J. O. Sundström på Charlottenberg, vice Ord.: Bruksförvaltaren E. Schultz.

” i *Kommunal-Nämnd och Fattigrårds-Styrelse:* Ord. Ordf.: Unge Olof Andersson i Morast, v. Ordf.: Landtbrukaren Jonathan Andersson i Ämot.

” i (länets) *Brandstodskomitè inom Eda:* Brukseg. J. O. Sundström.

” i *socknens enskilda Brandstodsbolag:* Hemmansegaren Anders Olsson i Lilla Hög.

” i *socknens (fildal-) Sparbankskomitè:* Brukseg. J. O. Sundström.

Organist: Nils Levin; *Klockare:* Magnus Levin, som tillika är *Vaccinator*. *Barnmorska:* Maria Levin.

Skol-lärare: Magnus och Nils Levin, Isak Törnqvist och T. Vålström.

Nämndemän: Per Jönsson i Helgeboda och Olof Nilsson i Vestby.

Gode Män vid laga skiften: Hemmansegaren Johannes Olsson i Lilla Bög, Hemmansegaren Nils Andersson i dito, Hemmansegaren Per Olsson i Långelanda, Hemmansegaren Olof Andersson i Morast, Hemmansegaren Isak Hansson i Vestby, Landtbrukaren J. P. Brunmark i Södra By.

Fjerdingsmän: Håkan Andersson i Hammar, Nils Andersson i Fjäll, Nils Byfält i Södra By, Nils Andersson i Kortlanda, Olof Olsson i Helgeboda och Olof Nilsson i Vestergården.

Landthandlare: Bruksegaren J. O. Sundström, med bod vid Charlottenberg, *Förståndare:* Gustaf Lyden, *Bokhållare:* Fr. Christensson; Kristina Hult vid Charlottenbergs station, O. Lowén vid Charlottenbergs station, Anders Olsson i Haga, Olof och Anders Olsson i Ämot och L. M. Nordström vid Ämots station.

Jernvägsstationer inom Eda äro: Ämot och Charlottenberg.

Hotell vid Charlottenberg. Restauratris är Fredrika Friberg.

Gästgifterier äro: a) *Vid Ämot*, hvarifrån skjutsas till Morast 1, mil, till Östra Flögne 0, mil, till Ottebol 0, mil, till Grafås 1, mil och till Högvalta 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

¹⁾ Denna trakt — säger M. Höjer — är ganska rik på historiska minnen, i synnerhet från de ofta återkommande gränskrigen mot Norge, då Eda socken nästan alltid var den förnämsta platsen för alla fejder. Den förnämsta af dem alla var *Eda skans*, upförd under Karl Gustafs regering söder om kyrkan nära Bysjön. Denna gjorde ofta tjänst under följande krig med Danmark—Norge. Andra befästningar voro den så kallade *Morast skans* upförd och bezagnad under Hannibalsfejden, samt *Emteruds skans* från samma tid.

b) *Vid Morast*, hvarifrån skjutsas till Åmot 1, mil och till Magnor i Norge 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil,

Verk och inrättningar äro: *Charlottenbergs bruk*, på ungefär 3,000 fots afstånd från Charlottenbergs station, till hvilken från bruket leder en enskild järnbana för hästkraft. Bruket består af 6 lancashire-härdar, ett gröfre och ett finare valsverk, 2:ne vällugnar, en fabrik med 13 maskiner för tillverkning af patenterad furu- och ekspik, samt 2 maskiner för räls-spik; ett gjuteri med 2:ne kupolugnar samt mekanisk verkstad för eget behof, en tullmjölqvarn med 3 par stenar för sammald, en sigt- och en grynqvarn; en salu- och en legosåg med 2:ne finbladiga ramar och en dubbel cirkelsåg, samt ett Bäjerskt ölbryggeri. Egendomen, med andelar i hemmannen Morast, Södra Emterud, Mellby, Hulteberg och Kortlanda har en areal af 360 tld åker samt 3,175 tld ängs- och skogsmark. Derjemte höra till denna egendom: Kyrkskogen (i Bogens kapell) med 63 tld åker och 4,940 tld ängs- och skogsmark; Näs-skogen (i Fidskogs prest-gield i Norge) med 90 tld åker och 5,009 tld ängs- och skogsmark samt Galterudsengen (i Odalens prestgield) med underlydande egendomar i Solør och Vinger med 71 tld åker och 3,053 tld skog- och ängsmark, samt Galterudsengens nyanlagda masugn med årlig tillverkning af 75,000 ctr tackjern, äfvensom Ramsöi och Spetalens grufve-fält. Egare är Bruks-egaren J. O. Sundström.

Förvaltningspersonal och betjening utgöres af:

Förvaltare vid Charlottenberg: E. Schultz, *Verkmästare*: Gustaf Norling, K. J. Petersson, *Faktor*: A. V. Henriksson, *Bokhållare*: Ad. och Vilhelm Henrikssöner och August Karlsson, *Smidesmästare*: P. G. Borck, *Bygmästare*: A. Eriksson, *Brygmästare*: August Heim, *Skograktare*: J. E. Nilsson och A. E. Gullé.

Eda glasbruk, å hemmanet N:a Emteruds mark, 0, mil från Charlottenbergs järnvägsstation. Består af en glashytta för tillverkning af småglas och en glas-ugn för gasledning med tio deglar; ett glas-sliperi med 28 slipstolar; en tullmjölqvarn med tre par stenar, en såg med en ram och cirkelsåg samt en stafsåg; en mindre mekanisk verkstad och ett kran- verk för tillverkning af eldfast lera och glasmaterialier. Egas af Eda Aktie-Bolag, som erhöi Kongl. fastställelse å sin bolagsordning den 17 April 1868. Aktiekapitalet utgör 150,000 kronor och aktierna äro å 200 kr. till viss man, fördelade i 2:ne serier, nemligen 500 aktier, betecknade med Litt. A. och 250 aktier, betecknade med Litt. B., af hvilka de förre hafva förmånsrätt till sex procent utdelning. För vinnande af driftkapital eger styrelsen att af aktie-egarne infordra tillskott, dock ej högre än 25 procent af aktiebeloppet. Styrelsen har sitt säte vid Eda glasbruk.

Bolagets styrelse, förvaltnings- och tjenstepersonal utgöres af följ.:

Styrelse: Professoren och Kommend. m. m. C. G. Santesson (adr. Stockholm) Med. Dokt. och Kommendören m. m. Charles Dickson (adr. Göteborg), Grosshandl. och Ridd. P. E. Norstedt (adr. Stockholm), *Disponent*: C. Hjertström.

Noreborgs bruks- och landegendom. Bruket består af en franche-comté-härd och en tyskhärd med 2:ne hammare, en knipphammare och sex spikhammare samt en klipsax; dessutom en såg med 2:ne ramar och ett kantverk, en tullmjölqvarn med trenne par stenar för sammald. Bruket be-läget å i mtal Norum med 168 $\frac{1}{2}$ tld åker, 21 tld ängs- och 399 tld skogs-mark. Tillhör Bruksegaren Alfred Nordström; *Förvaltare* är: C. G. Grundström, och *Bokhållare* Alfred Edgren.

Helgebodafors bruk, med en lancashire- och 2 tyskhärdar med 2:ne hammare, en knipphammare och sex spikhammare, jemte tullmjölqvarn med tre par stenar och såg med två ramar. Tillhör Bruksegaren M. von Krusenstjerna.

Åmots ängsäg, hvilken, belägen vid Åmots jernvägsstation, eges af ett norskt bolag och förvaltas af Georg Jensen.

Åmots grarn med tre par stenar eges af Jonathan Andersson i Åmot.

Djupfors såg- och qvarnverk, eges af flere intressenter, men disponeras af Roland Stjernström.

Hofvilsruds skogs- och landegendom, ⁵⁰³/₁₀₆₀ mtal. eges af bröderne Komministern L. M. Björlin, Artisten A. F. Björlin och Fil. Dokt. Knut S. Björlin, samt förvaltas af den senare.

Minnesmärken: 1) *Eda skans*, på hemmanet Hagas egor vid Bysjöns strand. Numera planerad, men å stället är upförd en minnessten, till minne af föreningen emellan Sverige och Norge.

2) *Morast skans*, på hemmanet Nalbys egor, upförd under krigen emellan Sverige och Norge åren 1813 och 1814, men nu raserad.

3) *Mugneskans*, på hemmanet Morasts egor.

4) *Konung Karl XII:s källa*, vid Noreborgs bruk.

Fornlemningar: flera stenkummel finnas å hemmanet Vestbys egor invid sjön Hugns vestra strand.

(316)

3) Ny.

(adr. N. V. S. Ottebol).

Hemmantalet är: $3\frac{1}{4}$ mtl krono, $12\frac{1}{12}$ mtl skatte och 4 mtl frälse eller tillhopa $19\frac{1}{4}$ förmedlade mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 751,156 kr., å annan fastighet 53,000 kr., samt å bevilningsfri, staten tillhörig egendom 37,500 kr., och kommunen tillhörig 17,250 kr., eller tillhopa 858,906 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 867 mankon och 938 qvinkon eller tillhopa 1,805 personer. Socknens hela areal är: 16,552 tld, motsvarande 92,690 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 6,940 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Ord.: Komminister L. L. Eldin; *vice Ordf.:* Skolläraren A. Nilsson.

.. *i Kommunal-Nämnd och Fattiga.-Styr.:* Olof Olsson i Käringerud.

.. *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Fanjunkaren N. Ohlsson i Stommen.

.. *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Nils Olsson i Öna.

Kyrkovårdar: Peter Andersson i Strand och Erik Andersson i Brevik.

Klockare: Hemmansegaren Nils Nilsson ¹⁾, som tillika är *Vaccinator*.

Skollärare: dito man och hans broder Hemmansegaren A. Nilsson.

Nämndeman: Olof Jansson i Brevik (adr. Ämot).

Gode Man vid laga skiften: Nils Andersson i Tanderud, Emil Olsson i Kyrkebol, Olof Persson i Dalen och Olof Olsson i Käringerud.

Fjerdingsmän: Landtbruk. Adolf Lagerlöf på Norserud och O. Olsson i Brevik.

Landthandlare: Ny sockens Handels-Aktie-Bolag, med 2:ne bodar, nemligen vid Ottebol och Dalen, med rättighet, enligt Kongl. Maj:ts Befhdes särskilda tillstånd, till mindre parthandel tillika med spritdrycker. *Föreståndare* är: Fanjunkaren N. Ohlsson.

Gästgiveri är vid Ottebol, hvarifrån skjutsas till Fröbol 1.₀ mil, till Arvika köping 1.₀ mil, till Ämot 0.₈ mil och till Ränkesed 0.₈ mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Verk och inrättningar: Kroppstads salusäg med två ramar och en kantsåg, samt en vattentullmjölkvarn, eges af broderne C. A. och H. O. Juel.

Herregårdar: *Rud*, ett mtl, med 262 tld åker, 26 tld äng och 736 tld skogsmark, eges och brukas af G. Jochnick; *Norserud*, ett mtl säteri, bevilningstaxeradt till 48,000 kr., eges af Majorskan M. Lagerlöf och sonen Adolf, hvilken senare förvaltar egendomen; *Vagge*, ett mtl. Kronofogdeboställe, som uplåtits på 20-årigt arrende till C. A. Oterdal; *Fiskerik*, hvar af en del eges af Agronomen och Ridd. J. Lindeqvist; *Tostebol*, 1 mtl, Kompanichetsboställe, arrenderas af E. Brefeldt; *Kroppstad*, $\frac{1}{2}$ mtl, f. d. monsterskrifvareboställe, på tjugearigt arrende uplåtet till Kronolänsmannen P. J. Lundqvist; *Stommen*, 1 mtl, med 50 tld åker och 56 tld ängs- och betesmark, fanjunkareboställe, som innehafves af Fanjunkaren N. Ohlsson.

Inom församlingen finnas fyra skolhus, upförda under åren 1873—1875 för en kostnad af tillhopa 12,000 kr. Socknen är indelad i fyra skolrotar, hvardera roten med ett medeltal af 61 barn. Planteringslund finnas till alla skolhusen, men äro ännu oröjda. De båda lärarne ambulera med 18 veckors läsning i hvarje skolhus.

¹⁾ Såsom en egenhet må här anmärkas, att Nils Nilssons förfäder under flere generationer varit klockare i Ny socken.

4) Gunnarskog.

(adr. Gunnarskog).

Hemmantalet är: $\frac{1}{2}$ mtl krono, $22\frac{1}{18}$ mtl skatte och $1\frac{1}{8}$ mtl frälse eller tillhopa $24\frac{3}{21}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 1,742,500 kr., å annan fastighet 85,750 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 37,865 kr. eller tillhopa 1,866,115 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 3,059 mankon och 3,303 qvinkön eller tillhopa 6,362 personer. Socknens hela areal är 76,945 tld, motsvarande 430,890 kvadratrefvar åker, ångs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 14,115 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Anders Olsson i Treskog.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* P. L. Sjöberg i Treskog.

” *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Erik Andersson i Bosebyn.

Organist och Klockare: tillförordnad J. G. Burman, som tillika är *Vaccinator*. *Barnmoriska:* Lovisa Gustafsson.

Skol-lärare: E. Telenius i Stora Årbotten, Lars Rosenberg i Treskog, J. G. Burman i Grafäs och A. Sundberg i Bortan.

Småskol-lärare: Erik Kronberg och Per Udd; *lärarinnor:* Märta Svensdotter och Stina Persdotter.

Nämndemän: Erik Olsson i Lilla Gårdsås och A. Hjerpe i Bortan.

Landthandlare: Sälboda Aktie-Bolag, T. A. Stuart i Rexed, Anders Jansson i Stommen, G. F. Ågren i Stommen, M. Schröder i Viktoria, Jonas Andersson och P. L. Sjöberg i Elfbacka.

Gästgifverier äro: a) *Vid Treskog*, hvarifrån skjutsas till Grafäs 1,3 mil, till Vestra Kymmen 1,3 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil; samt b) *Vid Grafäs*, hvarifrån skjutsas till Treskog 1,3 mil; till Åmot 1,3 mil och till Högvalta 1,3 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: Sälboda bruk, som, jemte annan bruks- och landt-egendom tillhör Sälboda Aktie-Bolag, som stadfastades den 19 Juni 1874 och har för ändamål att under eganderätt öfvertaga det förra Sälboda Bruksbolags egendomar och öfriga tillgångar, för att idka bergs- och jordbruks-, samt qvarn- och sågverksrörelse, Aktiekapitalet är 1,320,000 kr. fördelade i aktie å 11,090 kr.; och vid bolagets trädande i verksamhet borde aktieegarne för hvarje aktie inbetala $2,666\frac{2}{3}$ kronor samt återstoden inom tre år derefter. Till bruket hör stångjerns- och manufakturverk, såg, qvarn och tegelbruk, äfvensom Rexeds jernbruk, Fredros bruk och Treskogs manufakturverk. *Disponent* är: S. Falck. *Förvallare* är: E. G. Lidback.

Inom socknen finnas upförda tolf skolhus, men planteringsland finnes ej till något af dem.

(318)

5) **Bogen**¹⁾.

(adr. Bogen).

Hemmantalet är: $\frac{1}{2}$ mtlal skatte och $\frac{1}{4}$ mtlal frälse eller tillhopa $\frac{3}{4}$ förmedladt mtlal; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 162,669 kr., å annan fastighet 600 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 5,150 kr. eller tillhopa 168,419 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 253 mankon och 278 qvinkön eller tillhopa 531 personer. Socknens hela areal är: 14,367 tld, motsvarande 80,460 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgick: å jordbruksfastighet 51: 42.
 å annan fastighet — 64.
 å inkomst af kapital och arbete 68: 00.

Sgr 120: 06

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, var 1,725 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma och Fattigvårds-Styrelse: Kapellpredikanten A. Nystedt.

i Kommunal-Nämnd: Anders Magnusson i Axland.

Organist, Klockare, Vaccinator och Skol-lärare: Thure Hallgren.

Gode Man vid laga skiften: Peter Olsson och Magnus Andersson.

Fjerdingsman: Bruksegaren J. O. Sundström på Charlottenberg.

Herregård: Mitanderstors bruk, som med tillhörande jord är bevillningstaxerad till 72,000 kr.; här finnas en stångjernshammare och 2:ne härdar, samt 1 spik- och 1 knipphammare. Eges af Grosserer P. V. V. Kildal i Kristiania.

Storre hemman äro: *Kyrkoskogen*, hvarom redan är nämnt (315); och *Axland* $\frac{1}{4}$ mtlal, bevillningstaxerad till 46,000 kr., eges af 22 bönder.

¹⁾ Rörande det första bebyggandet af denna trakt, som i dagligt tal ännu ofta kallas "Gunnarskogs finskoga", har bland ortens finnbefolkning berättats, att detta skett omkring 1609 då finnen Grils Mattsson Kavala från Rautalammi up-slog sina bopålar i Stor Bogen, $\frac{1}{4}$ mil norr om den nuvarande kyrkan. Om Bogens finska ursprung påminnes man än i dag genom innvånarnes ansigtsbildning och seder, af brytningen i deras tal och af de annu begagnade rökstugorna samt af flere förekommande ortnamn. M. Höjer: Konunga-Riket Sverige 1:a del, sid. 481.

6) Elgåå.

(adr. Elgåå.)

Hemmantalet är: 1 $\frac{1}{10}$ mital krono, 15 $\frac{1}{100}$ mital skatte och $\frac{1}{10}$ mital frälse eller tillhopa 17 $\frac{1}{10}$ mital: 1875 års bevillningstaxeringsvärden upgick för jordbruksfastighet till 768,427 kr., för annan fastighet till 49,575 kr. och för bevillningsfri. kommunen tillhörig egendom, till 18,800 kr. eller tillhopa 836,802 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut var 1,131 mankon och 1,198 qvinkon eller tillhopa 2,329 personer. Socknens hela areal är 34,548 tld, motsvarande 193,470 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark. Bevillning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 235: 65.
å annan fastighet 34: 00.
å inkomst af kapital och arbete . . . 193: 56.

Sgr 463: 21.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 6,640 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Karl Fahlström i Fröbol.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigr.-Styrelse:* Johs Olsson i Fröbol.

” *i (länets) Brandsodskomité inom socknen:* Karl Fahlström i dito.

Organist och Klockare: Nils Nilsson, som tillika är *Vaccinator*.

Skol-lärare: Bengt Lorentz Gasslander i Valnäs och Karl Olsson.

Småskol-lärarinnor: Anna Nyrén och Maria Elovsdotter.

Nämndeman: Nils Frisk i Skyberg; *Fjerdingsman:* J. Anderssen i Gorsby och J. Andersson i Fröbol.

Landthandlare: Nilsson & Eriksson i Lillevik.

Gästgifverier äro: a) *Vid Fröbol*, hvarifrån skjutsas till Tönsbol, 1, mil, till Ränkesed 0, mil, till Ottebol 1, mil, till Högvalta eller Arvika köping 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Ränkesed*, hvarifrån skjutsas till Fröbol 0, mil, till Jernskogs-boda 1, mil, till Ottebol 0, mil, och till Högvalta eller Arvika 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: Elgå bruk, Grinsbol, Lillevik och Berg. Detta sist-nämnde ställe eller kronosäteriet Berg, förste majorsboställe vid Verm-lands Regemente, med qvarn, säg och laxfiske. Detta urgamla säteri till-hörde på 1520-talet Brynte Knutson Roos samt efter honom sonen Gustaf Brynteson, genom hvars dotter det kom till Per Jönsson Bratt till Vik, Rud, Berg, Norserud. Öna m. fl. egendomar i Vermland. Denna egendom, som varit utarrenderad till Bruksegaren, Frih. Svante Fleetwood, skall den 14 Mars 1867 af honom afträdas till Landtbrukaren C. E. Ekman. Berg innehåller i areal: 300 tld åker; men å ängs- och skogsmark finns ej karta: dess bevillningstaxeringsvärde är 90,000 kronor.

Grinsbol, eges af Bruksegaren H. O. Juel på Noresund, men brukas af Rättaren Karl Segerstedt.

Verk och inrättningar: Elgå bruk, hvilket med tillhörande jordegendom, stångjerns- och manufakturverk, qvarn och säg eges och bebos af Bruksegaren Carl Rhodin; *Inspektor* är hans son, Carl Rhodin. *Skograk-tare* är Erik Bas.

Sågerverk vid Sulvik och Fröbol.

Jernväg finnes anlagd emellan Elgåfjolen och sjön Ränken $\frac{1}{4}$ mil med hufvudstation vid Sulvik, hvarest tillika är lastageplats. Jernvägs-Bolagsstyrelsen utgöres af *Ordförande:* Bruksegaren Alfred Nordström på Noreborg, *Ledamöter:* Bruksegaren H. O. Juel på Noresund och Godsega-ren G. Jochnich på Rud. *Faktor* vid Sulvik är Karl Fahlström på Fröbol.

Sedan år 1872 hafva inom Elgå socken, för en kostnad af 10,000 kr., blifvit upförda fem stycken skolhus; och det sjetta var beslutadt att byg-gas under år 1876. Planteringsland till dem finnes icke.

(320)

7) **Arvika** (socken).

(adr. Arvika).

Hemmantalet är: 3 mtal krono, 21 $\frac{1}{4}$ mtal skatte och 5 $\frac{3}{4}$ mtal frälse eller tillhopa 30 förmedlade mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärdet utgjorde: å jordbruksfastighet 1,600,245 kr., å annan fastighet 686,496 kr. och å bevilningsfri, staten tillhörig, egendom 42,000 kr. samt å socknen tillhörig egendom 44,500 kr. eller tillhopa 2,373,151 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,013 mankon och 2,073 qvinkön eller tillhopa 4,091 personer. Socknens hela areal är: 27,005 tld, hvaraf 5,520 tld utgör åker, samt återstoden tomter, trädgård, ängs- och skogsmark. Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 476: 30.
å annan fastighet 339: 15.
å inkomst af kapital och arbete 522: 12.

Sgr 1,337: 57.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1876, upgick till 15,339 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Nämndem. A. Bengtsson i Kärrsmässen.

„ *i (länets) Brandstodskomite inom socknen:* Landtbrukaren M. F. Naclér i Gated.

„ *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Häradsdomaren N. Andersson i Koppsång.

Organist: M. Persson; *Klockare och Vaccinator:* P. Rudén i Kärrsmässen.

Kyrkovårdar: Per Eriksson i Perserud och Nils Jonsson i Kärrsmässen.

Barnmorska: Fru Callin, som bor i Arvika köping.

Skol-lärare: Nils Sandén i Kärrsmässen, A. Lundén i Vestra Högvalta, Per Johan Johansson, O. Lundén i Rockstad och A. Kjellin i Dottevik.

Nämndemän: Magnus Olsson i Ågården (Häradsdomäre) och Anders Bengtsson i Kärrsmässen.

Gode Män vid laga skiften: Häradsdomaren Nils Andersson i Koppsång, Häradsdomaren Magnus Olsson i Ågården, Kyrkovärden Nils Andersson i Holm, Nämndemannen A. Bengtsson i Kärrsmässen, Nämndemannen Erik Olsson i Högvalta och Per Andersson i Mötterud.

Fjerdingsmän: Olof Persson i Gustås, Unge Nils Persson i Rud och Yngste A. Persson i Vestra Sund.

Upbördsmän för kommunal-utskylder: Häradsdomaren N. Andersson i Koppsång och Nämndemannen A. Bengtsson i Kärrsmässen.

Granskningsmän af förmyndareräkningar: Nämndemannen A. Bengtsson i Kärrsmässen, Nämndemannen Per Andersson i Mötterud och Nämndemannen A. Jansson i Humlekil.

Utgifvare af bevis för skottpenningar för Räf m. m.: Brukseg. H. Indebetou på Segerfors och Landtbrukaren M. F. Naclér på Gated.

Arvika sockens Handels-Aktie-Bolag: *Ordförande* i Styrelsen: Nämndemannen Anders Bengtsson i Kärrsmässen, *Handelsföreståndare:* P. Olsson och P. Hagström.

Gästgäfverier äro: a) *Vid Högvalta*, hvarifrån skjutsas till Åmot 1, mil, till Grafås 1, mil, till Ränkesed 1, mil, till Ottebol 1, mil, till Fröbol 1, mil, till Lerhol 1, mil och till Arvika köping 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *i Arvika köping*, hvarifrån skjutsas till Ränkesed 1, mil, till Fröbol 1, mil, till Ottebol 1, mil, till Högvalta 0, mil och till Lerhol 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Säteriet Vik*, som är en mycket gammal gård. Den tillhörde i slutet af 1500-talet Gustaf Brynteson Roos och kom med hans

dotter till Per Jönsson Bratt, om hvilken är sagdt att han egde nästan alt frälse i Jösse härad. Genom denne Bratts sondotter kom Vik till Joen Thorstensson, som 1650 adlades under namnet Blankenfjell, gick sedan till hans ättlingar, son efter son i flere leder, ända till Johan Blankenfjell, som dog 1749. I början af 1800-talet inköptes denna egendom af Kaptenen J. L. Hård, som bodde der till sin död 1836 och sedermera innehades af hans enka M. C. Hård, född von Vicken. till hennes död 1861, då den öfvergick till dessas barn, som delade och sålde desamma. Hufvudgården Vik, som utgöres af $\frac{7}{11}$ mтал och är bevillningstaxerad till 100,800 kronor, eges numera af engelske undersåten, Civil-Ingeniören Robert Sinclair; och $\frac{2}{11}$ mтал, kalladt "*Skog*", eges af J. L. Hårds son, f. d. Öfverste-Löjtnanten och Ridd. E. V. Hård; och återstående $\frac{2}{11}$ mтал, kalladt "*Trotaken*", eges af Häradsdomaren Nils Andersson i Koppsång samt Nämndemannen A. Bengtsson i Kärrsmässen och A. Jansson i Humlekil.

Segerfors bruks- och landegendom, hvartill hör 1 mтал Rockstad, eges af Bruksegaren H. Indebetou.

Agneteberg, med Kyrkeby, 1 mтал, bevillningstaxerad till 86,408 kr., eges af Kaptenen C. J. P. Ugglä på Kisterud i Gillberga; forvaltas af Inspektoren Lindström. *Gate*, ett mтал, innehafves på 20-årigt arrende af M. F. Nauchér m. fl.

Verk och inrättningar: å säteriet Viks egor: ångsåg och vattenmjölqvarn med två par stenar, tillhör R. Sinclair; å Gateds egor, en mjölqvarn, å Brättne egor mjölqvarn och såg, å Skogs egor en såg för vattenkraft och en dito vid Kälkersrud. Vid Häfves finnes trämassfabrik med såg och qvarn; vid Segerfors bruk finnes stångjernsbruk, spiksmide samt qvarn med tre par stenar och sigtverk, jemte teknisk fabrik för tjära och terpentintillverkning; samt slutligen i hemmanet Långtrak fem verkstäder för kälkugnsmakeri.

Inom Arvika socken finnes ingen fast skola. Socken är indelad uti nio skolrotar, af hvilka sju äro försedda med skolhus, men de äldsta af dessa skolhusen äro tränga och otillräckliga för ändamålet, med anledning hvaraf de tarfva tillbyggnader. De i senare åren upförda skolhusen äro deremot rymliga, ljusa och ändamålsenliga. Planteringsland finnas, men icke ett enda är ännu röjdt och odladt.

(321)

8) Brunskog.

(adr. N. V. S. Brunsberg eller Edane).

Hemmantalet är: $1\frac{1}{4}$ mtl krono, $21\frac{3}{4}$ mtl skatte och $\frac{1}{2}$ mtl frälse eller tillhopa $23\frac{1}{8}$ mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,793,600 kr., å annan fastighet 156,200 kr. samt å bevillningsfri egendom, som tillhör staten 2,000 kr. och som tillhör kommunen 31,200 kr. eller tillhopa 1,982,800 kronor; och folkmängden vid 1875 slut upgick till 2,514 mankön och 2,623 qvinkön eller tillhopa 5,137 personer. Socknens hela areal är: 43,916 tld, motsvarande 245,930 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilling för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 532: 01.
å annan fastighet 71: 75.
å inkomst af kapital och arbete 397: 65.
Sgr 1,001: 41.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits år 1875, upgick till 15,798 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Bruksegaren L. J. Kolthoff på Brunsberg.
i *Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Häradsdomaren Jan Andersson i Mølnerud.

i (länets) *Brandstodskomité inom socknen:* Brukseg. L. J. Kolthoff.

Organist och Klockare: Karl Persson och Vaccinator: Olof Pålsson.

Barnmorska: Kajsa Ehrenström.

Skol-lärare: A. G. Gustafsson i Kronan, Karl Persson i Vikene och M. Valund i Östra Takene.

Skol-lärarinna vid Brunsbergs fasta skola: Mamsell Helling.

Nämndeman: Unge A. Andersson i Ärnäs; *Ledamot i Egodelnings-Rätt:* Häradsdomaren Jan Andersson.

Gode Män vid laga skiften: Olof Elowson i Östra Takene och Johannes Olsson i Näs.

Landthandlare: Brunsbogs Handels-Aktie-Bolag, med bod i Edane, Gullsby och Vikane; *Föreståndare* är: Nämndemannen A. Andersson i Ärnäs; A. F. Hammar med bod i Slorud och Skärmnäs. Borgviks Aktie-Bolag med bod vid Brunsberg, Traung & Son i Arvika med bod i Lerhol.

Gästgifverier äro a) *Vid Lerhol*, hvarifrån skjutsas till Högerud 1. mil, till Arvika 1. mil, till Högvalta 1. mil, till Grytterud 2. mil och till Finneback 1. mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Finneback*, hvarifrån skjutsas till Aplung 1. mil, till Grytterud 1. mil, till Lerhol 1. mil och till Högboda 1. mil. Skjutslegan är 80 öre pr mil.

Herregårdar: Brunsberg, Gullsby och Berga.

Verk och inväntningar: Brunsbergsverken, hvilka utgöras af Brunsbergs stångjernsbruk, Moriansfors manufakturverk och gjuteri, Rinnefors och Ämatts stångjernsverk samt det i Mangskog liggande Reinholdsfors, äfvensom af Borgviks bruks- och landtegendom i Borgviks socken, med tillydande sägar, qvarnar och tegelbruk (se vidare härom 275). *Disponent* är: Kammarherren C. Sköldebrand. *Föreståndare* vid Brunsberg: Bruksegaren L. J. Kolthoff. *Bokhållare:* M. A. Beckman, C. A. Köhler, A. Kjellman och G. von Essen. *Skogsraktare:* A. Riddarsporre, Berthold Olsson och Nils Larsson.

Fäens sjösänkning. Genom redan verkställd 13 fots sänkning af sjön Fäen har en landvinning af omkring 200 tld vunnits; men genom ytterligare sänkning af 9 fot vinnas dertill 300 tld odlingsmark. Arbetet på detta företag har fortgått under åren 1875 och 1876. Utloppskanalens största djup är 30 fot under vattenståndet. Bergsprängning har skett till 20 fot

såsom största djup. Eges af ett bolag kalladt: Fäens Sjösenknings-Bolag; och aktiekapitalet är 100,000 kronor, fördelade i 1,000 aktier.

Bolagets Styrelse: Ordförande: Häradsdomaren Jan Andersson i Mølnerud.
Ledamöter: Kyrkovärden O. Jansson i Kallviken, Joh:s Olsson i Näs, Yngre A. Andersson i Byn, f. d. Handlanden O. Olsson i Lerhol, *Räkenskapsförare och Kassör:* dito man.

Gullsby egendom med pappersbruk, jemte Fångnäs såg och qvarn. Jord-egendomen består af 428 $\frac{2}{3}$ öre smt skatt i hemmanet Gullsby, 20 öre skatt i hemmanet Viken och 5 öre skatt i hemmanet Storud, med en areal af 6,160 kvadratrefvar, deraf 1,160 refvar inegor och resten skogsmark. Tillhör Bruksegaren O. Naucér (adr. Schebo: Norrtelje). *Förrättare* vid Gullsby är O. Blomberg.

(322)

9) Boda.

(adr. N. V. S. Boda).

Hemmantalet är: $6\frac{1}{4}$ mtl skatte och $\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa $7\frac{1}{12}$ förmedlade mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 537,877 kr., å annan fastighet 8,963 kr. samt å bevillningsfri egendom, som tillhör staten, 10,000 kr., och som tillhör kommunen 17,000 kr. eller tillhopa 573,840 kr., och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,126 mankon och 1,071 qvinkon eller tillhopa 2,197 personer. Socknens hela areal är 9,072 tld, motsvarande 50,800 kvadratfvar-åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet | 166: 20.
 å annan fastighet |
 å inkomst af kapital och arbete . . . 68: 00.

Sgr 234: 20.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 4,037 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Kommuni-
 stern A. E. Molinder på Grimstad.

.. i (länets) Brandstodskomité inom socknen: Kristoffer Samuelsson
 i Smedserud.

Klockare och Vaccinator: Nils Jansson. *Barnmorska:* Kajsa Nilsson.

Skol-lärare: K. A. Engström i Högoda och J. A. Virén i Smedserud.

Småskol-lärare: N. Nilsson i Boda och lärarinna: Stina Maria Nilsdotter.

Nämndeman: Johannes Andersson i Norra Boda; *Fjerdingsmän:* J. Jansson
 i Högoda, J. Andersson i Renstad.

Gode Män vid laga skiften: Anders Byström och Nils Nilsson i Lerbodatorp.

Landthandlare: Boda Handels-Aktie-Bolag, med bod i Lerboda, *Föreståndare:*
 J. T. Wiegandt; Axel Andersson & Co, C. F. Magnusson i
 Björknäs och C. V. Molinder i Grimstad.

Gästgifveri vid Högoda, hvarifrån skjutsas till Finnebäcken 1, mil och
 till Prestbol 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregård: Norra Grimstad, $\frac{1}{2}$ mtl, bevillningstaxerad till 28,000 kr..
 komministergård, som innehafves af Komministern A. E. Molinder.

Verk och inrättningar: Vid Lerboda, tullmjölqvarn, såg och tegelbruk.

Inom socknen finnas 4 skolhus, som kostat tillhopa 12,500 kr. Två
 af dem bygdes 1869 och de andra år 1875. Planteringsland finns endast
 till ett af dem.

(323)

10) Mangskog¹⁾.

(ads. Magneskog eller N. V. S. Edane).

Hemmantalet är: 6 $\frac{1}{2}$ förmedlade mtlal skatte; 1875 års bevilnings-taxeringsvärden utgjorde: Å jordbruksfastighet 602,000 kr., å annan fastighet 27,600 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig, egendom 17,050 kr. eller tillhopa 646,620 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,209 mankon och 1,278 qvinkon eller tillhopa 2,487 personer. Socknens hela areal är: 21,736 tld. motsvarande 121,720 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för 1875 utgjorde: Å jordbruksfastighet 172: 44.
 Å annan fastighet 14: 60.
 Å inkomst af kapital och arbete 85: 00.

Sgr 272: 04.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 4,415 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Namnd och Fattigvårds-Styrelse: Nils Nilsson i Löfnäs.

Klockare och Vaccinator: P. Olsson.

Skol-lärare: Klockaren P. Olsson och J. Hazelius.

Småskol-lärarinnor: Maria Kajsa Tybäck och Anna Lena Vestman.

Nämndeman: Johannes Andersson i Grytterud.

Gode Män vid laga skiften: Nils Nilsson, Anders Bryntesson i Löfnäs, Nils Olsson i Takene och Anders Jansson i Fjäll.

Fjerdingsmän: Magnus Persson i Takene och Olof Olsson i Tobyn.

Landthandlare: Brunsbogs Handels-Aktie-Bolag, med bod i Mangskog, *Föreståndare:* N. Karlstrand; Gustaf och Karl August Kjellin, och Magnus Eliason.

Gästgifeeri: Vid Grytterud, hvarifrån skjutsas till Södra Vester-Rottna 1 $\frac{1}{2}$ mil, till Finneback 1 $\frac{1}{2}$ mil och till Lerhol 2 $\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1:60 per mil.

Herregårdar: *Lundsholm*, $\frac{1}{2}$ mtlal, eges af Landtbrukaren A. Olsson i By (Köla socken) och *Kyråsen*, $\frac{1}{4}$ mtlal, komministergård, innehafves af Komminister B. J. Varodell.

Verk och inrättningar: Reinholdsfors jernbruk (se 321); Fjälls såg och qvarn, Tobys såg och qvarn.

I socknen finnas sex skollhus, upförda under senaste 10 åren för en kostnad af 29,500 kronor.

¹⁾ Socknens namn kommer af sjön *Mangen* och ej af namnet *Magnus*, hvarföre det är orätt att skriva Magneskog. Karl Sidenbladh, Sveriges Härads och socknenamn, 2:a upl. sid. 81. Ehuru 1877 års statskalender, vid införande å sid. 478 af poststationens namn, brukat det oriktiga stafuingsättet, har kalenderns utgifvare icke ansett sig kunna annat än att återgifva detta i texten.

(324) II. Fryksdals Nedre Tingslag

består af de 5 socknarne Östra och Västra Emtervik, Sunne, Gräsmark och Lysvik.

1) Östra Emtervik.

(adr. Östra Emtervik).

Hemmantalet är: $17\frac{3}{4}$ mtl skatte, 1 mtl krono och $2\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa $20\frac{1}{2}$ förmedlade mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 932,780 kr., å annan fastighet 41,345 kronor och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom, 41,600 kr. eller tillhopa 1,085,765 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,403 man-kön och 1,562 qvinkön eller tillhopa 2,965 personer. Socknens hela areal är: 13,367 tld, motsvarande 74,860 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark. Summa fyrktal enligt langd, som antagits 1875, upgick till 6,754 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämman: Handlanden A. Schullström.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigr.-Styr.*: Nils Andersson i Prestbol.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Handl. T. Schullström.

Organist och Klockare: N. Melanoz, som tillika är *Vaccinator*.

Barnmorska: Fru Brita Olsson.

Skol-lärare: Klockaren N. Melanoz och Jonas Mellin i Gunnerud.

Småskol-lärarinnor: Sofia Aurora Melanoz och Karolina Nilsson i Smedby.

Namndeman: Håradshofmestaren N. Jansson i Bäfvik och Lars Klementson i Ås.

Gode Män vid laga skiften: Lars Persson i Gunnerud och Nils Andersson i Gunnerudstorp.

Ledamot i Egodelnings-Rätt: Håradshofmestaren Nils Jönsson i Bäfvik.

Fjerdingsmän: Nils Jansson i Högberg och Yngre Olof Nilsson i Visterud.

Ledamöter i socknens Sparbanks-Komité: *Ordinarie:* Lars Magnus Klementson i Södra Ås, Jan Larsson i Södra Ås, Klockaren N. Melanoz, *Suppleanter:* Handlanden A. Schullström och Nils Eriksson i Fölsvik.

Landthandlare: Östra Emterviks Handels-Aktie-Bolag, med bod i Bäfvik. *Föreståndare:* Johan Larsson, i Nyckelby i Ofra Ullerud med bod i Södra Ås. A. & T. Schullström i Elfvik, dito i Fölsvik och Theodor Nilsson i Visteberg.

Gästgivaregårdar äro: a) *Vid Högberg*, hvarifrån skjutsas till Gunnarsby i Kil 1 $\frac{1}{2}$ mil, och till Skäggeberg 1 $\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

b) *Vid Södra Ås*, hvarifrån skjutsas till Olsäter 2 $\frac{1}{2}$ mil, till Gunnarsby i Kil 2 $\frac{1}{2}$ mil, och till Skäggeberg 1 $\frac{1}{2}$ mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

Herregårdar äro: *Herrestad*, som tillhör Kommissions-Landtmätaren E. A. Noréen; *Mårbacka*, som tillhör f. d. Löjtnanten E. G. Lagerlöf.

Verk och inrättningar: Gårdsjö bruk, som ligger i socknens norra del nära gränsen till Sunne; bruket anlades 1694, då privilegium utfärdades för Torbjörn Vildman på stångjernstillverkning vid en hammare och 2 ne hårdar. Under senare åren har likväl något smide ej ifrågakommit. Dit hörer tegelbruk, qvarn och såg, hvilket, jemte landtegendom, tillhör Bruks-egaren C. F. Chöler.

Byar och större hemman äro: Södra Ås, Svenserud, Skacksjö o. Fölsvik.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: under åren 1855—1867 hafva för en kostnad af tillhopa 14,500 kr. blifvit upförda sex skolhus, nemligen i Prestbol, Alkärrsrud, Östanby, Skacksjö, Boanäs och Fölsvik. Planteringsland finnes endast vid Östanby, der mycket arbete redan är nedlagt och ärligen nedlägges. Hvar-dera skol-läraren ambulerar på trenne stationer.

Under år 1876 blefvo af inneväanarne i Östra Emtervik insatta i spar-bank 16,787 kronor och uttagna 9,137 kronor.

2) **Vestra Emtervik.**

(adr. Vestra Emtervik).

Hemmantalet är: 10 $\frac{11}{100}$ mtal skatte och 1 mtal frälse eller tillhoppa 11 $\frac{17}{100}$ förmedlade mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 715,024 kr., å annan fastighet 24,646 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 37,000 kr. eller tillhoppa 776,630 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,204 mankon och 1,276 qvinkön eller tillhoppa 2,483 personer. Socknens hela areal är: 22,365 tld, motsvarande 125,250 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 212: 37.
å annan fastighet 10: —
å inkomst af kapital och arbete 51: 50.

Sgr 273: 87.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 4,984 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattighårds-Styrelse: Nils Olsson i Bäckebrom.

.. *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Klockaren O. Jonsson i Berga.

.. *i socknens enskilda Brandstodskomité:* Nils Olsson i Bäckebrom.

Klockare, Vaccinator och Poststationsföreståndare: O. Jonsson i Berga.

Barnmorska: Maja Kajsa Andersson.

Skol-lärare: Klockaren O. Jonsson och O. P. Lidén i Elofsrud.

Småskol-lärarinnor: Emma Nilsson och Olivia Paulina Olsson.

Nämndemän: Johan Nilsson i Persby och Nils Olsson i Kisterud.

Gode Män vid laga skiften: A. Persson i Säljebacka och A. Jonsson i Aplungstorp.

Fjerdingsmän: Peter Larsson i Hensgård och Nils Svensson i Bäckebrom.

Landthandlare: Vestra Emterviks Handels-Aktie-Bolag, *Föreståndare:* Karl Jansson i Elofsrud; J. O. Olsson i Svensby.

Gästgifterier äro: a) *Vid Bäckebrom*, hvarifrån skjutsas till Aplung 1.₀ mil, till Södra Sånaby 1.₃ mil och till Prestbol 1.₈ mil. Skjutslegan är 1 60 per mil.

b) *Vid Aplung*, hvarifrån skjutsas till Bäckebrom 1.₀ mil, till S:a Sånaby 0.₈ mil och till Finnebäck 1.₃ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Verk och inrättningar: 2:ne mjölkvarnar, 3:ne vattensågar, 3:ne garfverier, ett färgeri och en benstamp.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: fyra skolhus finnas, hvaraf tvenne i norra och tvenne i södra delen nemligen:

ett i Säljebacka, af sten, särdeles prydligt, kostar 6,000.

ett i Elofsrud, af trä, invid kyrkan, kostar 3,000.

ett i Svensby invid kyrkan 3,500.

ett i Hensgård 2,500. S:a 15,000;

och till 3:ne af dessa finnas planteringsland, hvilka omsorgsfullt blifvit bearbetade och ordnade. Alla skolorna äro ambulerande på 2:ne stationer och undervisning meddelas under halva läsetiden på hvardera stället. Till hvarje folkskola hör en småskola, som ambulerar på 3:ne stationer, hvaraf 2:ne i skolhusen och den 3:e i hyrda lokaler. Lärarinnorna i dessa småskolor meddela en afton i veckan undervisning i qvinlig handslöjd, hvarvid en inom socknen bildad fruntimmersförening biträder.

(326)

3) Sunne¹⁾.

(adr. Sunne).

I Kronans jordebok är Sunds socken skild i 2:ne delar, som hafva följande hemmantal: Sunds Östra del 3¹/₂ mtal krono, 24³/₁₂ mtal skatte och 3¹/₄ mtal frälse eller tillhoppa 31¹/₂₄ förmedlade mtal; och Sunds Västtra del: 1¹/₂ mtal krono, 31¹/₁₂ mtal skatte och 2 mtal frälse eller tillhoppa 34⁷/₁₂ förmedlade mtal, hvilket sammanlagdt för begge delarne gör 65¹³/₂₄ mtal; 1875 Års bevilningstaxeringsvärden utgjorde inom Sunds östra del: å jordbruksfastighet 1,923,811 kronor, å annan fastighet 47,747 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 60,500 kronor eller tillhoppa 2,042,058 kr. och inom Sunds västra del: å jordbruksfastighet 1,894,379 kr., å annan fastighet 204,185 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 33,250 kr. eller tillhoppa 2,131,814 ..

Summa 4,173,872 ..

Folkmängden vid 1875 års slut upgick inom östra delen af socknen till 2,977 mankon och 3,279 qvinkön eller tillhoppa 6,256 personer, samt för socknens västra del till 2,666 mankon och 2,929 qvinkön eller tillhoppa 5,595 personer, hvilket för hela socknen gör sammanlagdt 11,851 personer. Socknens hela areal är: 104,754 tld, motsvarande 586,620 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Ordförande i Kommunalstamma: förre Nämndemannen Nils Jönsson i Årås.
i Kommunal-Nämnd: Bruksegaren L. Hellstedt på Skarped.
i Fattig-Styrelse: dito man och Handl. O. Johansson på Sundsvik.
i (länets) Brandstodskomite inom socknen: Bruksförv. L. Andersson.
i Sunne enskilda Brandstods-Bolag: Jan Svensson i Ås, L. Persson i Arneby och Skollararen S. Nyberg.

Barnmorska: Fru Anna Margareta Helin i Södra Åmberg.

Skol-lärare: a) *vid Sunne och Öra Emterriks socknars Högre folkskola:* A. Örtendal; b) *vid egentliga folkskolan:* J. Görling, Nils Zetterlund, S. Nyberg, O. A. Berg, G. F. Petersson, A. Edgren, F. Eriksson, J. F. Mellin, A. Andersson, N. Frykman och L. F. Lundqvist; c) *vid småskolorna:* Jan Åberg, Maria Larsdotter, Anna Nyberg, Brita Eriksdotter, Maria Jansdotter och Kajsa Eriksdotter.

Nämndemän: Uge Olof Jansson i Ufsby, Nils Nilsson i Södra Arneby, Erik Larsson i Nya Arneby och Per Larsson i Sja Borgeby.

Gode Man vid laga skiften: f. Nämndemannen Jan Persson i Skäggeberg, Nils Jönsson i Årås och Lars Olsson i Huseby.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: f. d. Riksdagsmannen Jons Ersson i Sja Sänby och Landtbrukaren J. Eriksson i Björke.

Fjerdingsmän: Nils Persson i Bråtebron, Per Olsson i Højen, Lars Nilsson i Gälserud och Johan Ehrencrona i Östanbjörke.

Landthandlare: Edsvalla Bolag; vid Skarped, *Föreståndare:* A. Johansson; Sunne Handels-Aktie-Bolag, med 3 bodar, vid Skäggeberg; *Föreståndare* J. A. Blavier, vid Haga dito, vid Gjntaregården dito; Nils Jansson i Hån, E. B. Dahlén i Ed, O. Johansson & Co i Skäggeberg, dito i Ufsby, C. M. Nordqvist i Skogsberg, V. Nordqvist i dito, Carlgren & Särnblad i Brårud, Otto Bergman & Co i Skäggeberg, V. Sundblad & Co i dito, Frithiof

¹⁾ Det sedan 1400-talet kända namnet «Sund» skrifves nu allmänligen *Sunne*, hvaremot det förstnämnda är ganska sällsynt — säger Karl Sidenblad i sin förut återopade bok, sid. 100; men i kronans jordebok förekommer likväl det gamla ordet, hvarföre man skulle kunna säga att socknens officiella namn är *Sund*, samt att vanliga språkbruket nu öfvergått till begagnande af det mjukare namnet *Sunne*.

Dahlén i Hälserud, Johannes Nilsson i Getkärn, Nils Söderberg i Näs, J. M. Andersson i Gjutaregården, C. J. Tjeder i Norra Borgeby, C. G. Norling vid Sunne, Stöpafors Bruks-gare: vid Stöpafors, *Föreståndare*:

Gästgifverier äro: 1) *Vid Löfåsen*, hvarifrån skjutsas till Skäggeberg 2,3 mil, och till Skoga 2 mil.

2) *Vid Södra Säneby*, hvarifrån skjutsas till Bäckebron 1,3 mil, till Skäggeberg 0,9 mil, till Aplung 0,8 mil och till Södra Vesterrottna 1,3 mil.

3) *Vid Ingebyfjöl*, hvarifrån skjutsas till Åshagen 1,3 mil, och till Skäggeberg 1,3 mil;

4) *Vid Skäggeberg*, hvarifrån skjutsas till Löfåsen 2,3 mil, till Strandvik 1,6 mil, till Högherg 1,6 mil, till Södra Ås 1,3 mil, till Uddheden 2,0 mil, till S:a Säneby 0,6 mil, till Ingebyfjöl 1,3 mil och till S:a Vesterrottna 1,6 mil. Vid alla fyra dessa gästgifvaregårdar inom Sunne är skjutslegan 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Sunne prestgård*, 1 $\frac{1}{2}$ mtlal med 600 tld åker, och 3,050 tld skogsmark, samt bevillningstaxerad till 119,600 kr., innehafves af kyrkoherden i Sunne, Professoren Anders Fryxell, men arrenderas af Jan Enberg. *Björsholm*, (eller Björserud), $\frac{1}{2}$ mtlal med, 96 tld 13 kpld åker, 18 tld äng och 51 tld 19 kpld skogsmark, tillhör och brukas af Landtbr. C. V. Stenbeck. *Gytteby*, 1 mtlal, bevillningstaxerad till 40,000 kronor, eges till $\frac{1}{2}$ af Fabrikören M. Olsson och till $\frac{1}{2}$ af Erik Larsson. Under 1600- och 1700-talen stamgods för adeliga ätten Gyllenspetz. *Rådom* 1 mtlal och *Ålby* 1 mtlal med 255 tld 30 kpld åker, 69 tld 10 kpld ängs- och 1,372 tld 19 kpld skogsmark, tillhöriga Majoren Christer Oxehufvud, men förvaltas af Inspektören A. H. Vallgren. *Gortsby eller Sundsberg*, 1 mtlal, med 184 $\frac{1}{2}$ tld åker och 256 tld 12 kpld skogsmark, är bevillningstaxerad till 40,000 kronor, eges och brukas af Ingeniören Chr. Maule; *Skinnaregården*, 1 mtlal, kompanichefs-boställe med 201 tld 3 kpld åker och 528 tld 17 kpld skogsmark, innehafves af Kaptenen J. Alstermark, men arrenderas af G. Lundh; *Sundsvik*, vid sjelfva sundet emellan sjöarne Fryken, väl bebyggt ställe, eges af Handlanden Olof Johnsson. *Öjervik*, $\frac{1}{2}$ mtlal, tillhör Edsvalla bruks Aktie-Bolag, men arrenderas och bebos af Bengt Fröding, äfvensom *Rottneros*, bruks- och landegendom, om hvilket senare ställe M. Hojer i sin beskrifning öfver Sverige sid. 477 säger, att det är den «den praktigaste herregården inom Sunne, tillika ett bland de vackrast belägna inom Vermland, ja inom hela Svea land»; är beläget på västra stranden af Mellan-Fryken, $\frac{1}{2}$ mil från Sunne kyrka, tillhör numera, med underlydande Rottneholms, Rottnedals och Skarpeds stångjernsbruk (eller de så kallade Rottneros-verken) samt sågar och qvarnar, Edsvalla Bruks Aktie-Bolag. Bruken äro anlagda vid Rottna elf, som både vid Skarped och längre ned nära Rottneros bildar vackra vattenfall och straxt söder om herregården utmynnar i Fryken. *Förcallare*: Bruksegaren L. Hellstedt, *Kassör och Räkenskapsförare*: C. Norström; *Smidesbokhållare*: C. Svante Ahlgren; *Föreståndare vid mekaniska verkstaden*: Ingeniören G. Undén. *Stöpafors bruk*, beläget vid foten af Tossebergsklätten, nära stranden af Öfre Fryken och med underlydande jord och lägenheter tillhör Bruksegaren B. Petersson. *Ribbenäs*, $\frac{1}{2}$ mtlal, med 53 $\frac{1}{2}$ tld åker samt 1,024 tld skogsmark, eges af Fru Leontina Bergman.

Verk och inrättningar: De nyssnämnda Rottnerosverken, bestående af 5 smälthårdar, 2 vållugnar, gjuteri och mekanisk verkstad, 3 qvarnar med 19 par stenar, såg med 2 finbladiga ramar samt en vadmalsstamp. Jernverken vid Rottneholm och Rottnedal anlades det förre 1691 och det senare 1693 på grund af privilegium, utfärdadt för Anders Björnberg. Skarpeds bruk återprivilegierades 1694 för Kommissarien Johan Karlheim. Stöpafors bruk anlades af Christofer Myrman på grund af ett år 1747 honom meddeladt privilegium på en hammare och 2 hårdar. Vidare äro att märka: Annefors qvarn med 2 par stenar, och såg med två finbladiga ramar

och en centrumssåg; Hånsjö ångsåg med en finbladig ram och centrums-
såg; Björkefors qvarn med 2 par stenar; Bäckes qvarn med 2 par stenar
och såg med finbladig ram; Kolleboda qvarn med två par stenar. Lersjöfors
såg med en finbladig ram och qvarn med tre par stenar samt Backetorps
qvarn med tre par stenar och såg med en finbladig ram.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom Sun-
ne socken är att märka: att der finnas 4 fasta skolor med 15 skolhus, af
hvilka åtta äro belägna på östra och sju på vestra sidan af sjön Fryken.
Alla skolhusen bygdes under åren 1864—1870 för en sammanlagd kostnad
af ungefär 90,000 kronor. Dessutom är under uppförande ett skolhus i
Svinebergs-sättern. Planteringsland finnas till några. I socknen finnas
6 småskolor och en syskola, hvori hvarje lördagseftermiddag meddelas
undervisning af en småskollärarinna. Lokal för högre folkskolan är tills
vidare i sockenstugan.

4) Gräsmark.

(adr. Gräsmark).

Hemmantalet är: 12¹³₂₄ förmedlade mtal skatte; 1875 års bevilnings-taxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,180,300 kr., å annan fastighet 33,000 kronor och å bevilningsfri, kommunen tillhörig, egendom 70,500 kr., eller tillhoppa 1,283,800 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 2,684 mankon och 2,846 qvinkon eller tillhoppa 5,530 personer. Socknens hela areal är: 65,133 tld, motsvarande 370,350 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 351: 24.
å annan fastighet 20: 00.
å inkomst af kapital och arbete 246: 50.

Sgr 617: 74.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kommissions-Landtm. N. M. Frykberg på Anneberg.

.. *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Nämndemannen J. Nilsson i Kärr.

.. *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Riksdagsmannen J. Magnusson i Granbäckstorp.

.. *i Gräsmarks sockens Husbonde-Förening:* dito man.

Organist: A. G. Andersson i Kymstad; *Klockare:* J. G. Andersson i Råbäcken.

Vaccinationsföreståndare: Häradsdomaren Håkan Jonsson i Näs.

Vaccinator: Klockaren J. G. Andersson och Skollär. J. G. Rudberg i Hedås. *Barnmorska:* Fru Paulina Olsson i Uggelheden.

Folkskol-lärare: J. G. Rudberg i Hedås, Karl Valström i Hedås, Organisten A. G. Andersson i Kymstad och Lars Persson i Långkärn.

Småskol-lärarinnor: Anna Maja Olsson i Näs, Maria Johansson i dito, Johanna Andersson i Hedås, Brita Jonsson i Högfors, Brita Maja Johannessson i Lammås, Maria Petersson i Timbonäs, Maria Nilsson i Lillhussjön och Stina Kajsa Eriksson i Kymstad.

Nämndemän: Sven Jonsson i Ragvaldskärn och Johannes Nilsson i Kärr. *Gode Män vid laga skiften:* Häradsdomaren Håkan Jonsson i Näs, P. Nilsson i Daln och N. Eriksson i Kärr.

Fjerdingsmän: O. Olsson i Nässkogen, J. Andersson i Forsnäs och Matts Skåreson i Kames-mark.

Landthandlare: Nils Eriksson i Kymstad, N. A. Löfqvist i Krokbacken, J. J. Andersson i Forsnäs, N. Hellekson i Högfors, J. Berglund & J. Nilsson i Timbonäs, Olof Jönsson i Ragvaldskärn, Olof Olsson i Uddheden och Magnus Persson i Berg.

Gästgifverier äro: a) *Vid Uddheden*, hvarifrån skjutsas till Grinnemo 1₀ mil, till Vestra Kymmen 1₃ mil, till Skäggeberg 2₀ mil och till Södra Vester-Rottna 1₃ mil.

b) *Vid Grinnemo*, hvarifrån skjutsas till Uddheden 1₀ mil, till Åshagen 1₃ mil och till Södra Lekvattnet 2₀ mil.

c) *Vestra Kymmen*, hvarifrån skjutsas till Uddheden 1₃ mil och till Treskog 1₃ mil.

d) *Vid Södra Vester-Rottna*, hvarifrån skjutsas till Södra Säneby 1₃ mil, till Uddheden 1₃ mil, till Grytterud 1₀ mil och till Skäggeberg 1₀ mil. Vid alla fyra dessa gästgifverier är skjutslegan 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Kymsbergs bruk*, som jemte landtegendom tillhör Kymsbergs bruks Aktie-Bolag, hvars *Disponent* är Majoren Oskar Örn på Qvarnatorp (adr. Deije). *Södra Bråne* (eller Anneborg), ¹/₄ mtal, med 34 tld åker, 61 tld ängs- och 346 tld skogsmark, bevilningstaxerad till 11,000 kronor,

eges af B. L. V. Frykberg. Detta hemman säges vara »afgårdaby» från Ed i Sunne, löstes derifrån 1676 och bebyggdes till herregård 1795. *Brandsbol*, oskattlagd lägenhet, Komministersbol med 22 tld åker, 2 tld ängs- och 21 tld skogsmark, innehafves af tillförordnade Komministern J. Örtqvist.

Byar och större hemman: Uddheden, Norra och Södra Vester-Rottna, hvilka 2ne senare hemman äro de enda »bolbyar» i socknen, alla de andra äro afgärda hemman från en eller annan af grannsocknarne.

Verk och inrättningar: Kymstads, Borra, Vestanå, Högfors, Grinnemo, Granbäcks, Långkärrns, Timbonås och Mangens finbladiga sågar; Vester-Rottna, Borra, Vestanå, Högfors och Timbonås tullhjulqvarnar med hvar sina 2 par stenar; Högfors stångjerns- och spiksmedja, ej begagnade och delvis raserade; Uddhedens och Fagerstads garfverier; Uddhedens, Fagerstads och Gustafsdals färgerier; Fagerstads och Gustafsdals vadmalstampar; Annebergs tjaru- och terpentinfabrik, som för närvarande ej drifves; Kymstads hälsobrunn; Forsnäs tegelbruk; och dessutom flera husbehofs sågar och qvarnar.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom Gräsmark är att märka: att inom denna socken finnas 13 skollhus, af hvilka fem stycken under de tvenne senare åren blifvit upförda och för undervisningen uplätna. Omkostnaderna för hvarje skollhusbyggnad vexla emellan 3 och 5,000 kronor. Vid de flesta finnas planteringsland, men något odlings- och planteringsarbete å dem har ännu ej blifvit utfördt. Socknen har för närvarande 4 ambulerande skollärare och 8 småskollärarynnor. Församlingen hade för 1875 års skolbehof tillskjutit genom uttaxering å allmänna kyrken 3,465 kronor; hvarförutan 300 kronor, utgörande årliga räntan å den så kallade Tingbergska skolfonden, varit för skolorna använda.

5) Lysvik.

(adr. Lysvik).

Hemmantalet är: 9^{11/12} mtl skatte, förmedlade; 1875 års bevillnings-taxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,179,050 kr., å annan fastighet 128,400 kronor och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 41,000 eller tillhopa 1,348,450 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,148 mankon och 2,140 qvinkon eller tillhopa 4,288 personer. Socknens hela areal utgör: 35,992 tld, motsvarande 201,550 kvadrattrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilling för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 353: 44.
å annan fastighet 64: 20.
å inkomst af kapital och arbete 452: 91.
Sgr 870: 55.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 12,419 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Komministern C. N. Juhlin.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Nämndem. Nils Persson i Skäggegård.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Klockaren J. Andersson.

” *i Lysviks enskilda Brandstods-Bolag:* Skol-läraren M. Lysén.

Organist och Klockare: J. Andersson, som tillika är *Vaccinator*.

Skol-lärare: Klockaren J. Andersson, M. Lysén, J. A. Bjurström och 1 vakant.

Nämndemän: Nils Persson i Skäggegård och Lars Larsson i Bjelfverud.

Gode Män vid laga skiften: dito man, Lars Persson i Gålsrud och Per Nilsson i Råby.

Landthandlare: A. F. Hult & Co i Kyrkobyn, J. Svensson i Kyrkobyn, P. L. Nilsson i Råby, Jon Persson i Kårud och B. J. Bergman vid Löfstaholm.

Herregårdar: *Berga* ^{55/100} mtl, bevillningstaxerad till 71,500 kr., tillhör *Löjtnanten* A. N. Gullström; *Vålberga*, ^{47/100} mtl, bevillningstaxerad till 30,550 kr., tillhör *Landthbrukaren* F. Norring; *Löfstaholms bruk*, bevillningstaxerad till 85,500 kr., eges af *Edsvalla Bolag*, *Förvaltare:* S. E. Melander.

Verk och inrättningar: Löfstaholms jernbruk med såg och qvarn; Vålberga hälsobrunn; Stafvarby färgeri och garfveri; Silfverfors tullmjölqvarn och såg; Björkelholms qvarn och såg.

Större byar och hemman: Ransby, 1 mtl, med 406 tld åker, 214 tld ängs- och 4,363 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 220,800 kronor, eges af 75 delegande bönder; Östra Berga, 1 mtl, med 317 tld åker, 130 tld ängs- och 3,259 tld skogsmark, eges af 8 bönder, och Backa, 1 mtl, eges af 30 bönder.

I afseende å åtgärder för folkundervisningens befrämjande inom Lysvik är att märka: inom socknen hafva sju skolhus blifvit uppförda, för hvilka sammanlagda kostnaden går till ungefär 21,000 kronor. Dessutom finnes vid Löfstaholm en skol-lokal, som brukets egare uplåta för ändamålet. Planteringsland finnes endast vid ett af de sju förstämda skolhusen, nemligen vid Ransby; men beslutadt är, att sådana skola inköpas för alla skolhusen, ehuru det ännu ej skett för mer än två utaf dem. Af församlingens skolor äro trenne ambulerande. Slöjdskola finns icke.

Gästgifveri är: *Vid Strandrik*, hvarifrån skjutsas till Bada 1, mil och till Skäggeberg 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

(329)

F. NORRSYSSLETS FÖGDERI

omfattar Fryksdals Öfre Tingslag samt Elfdals Öfre och Nedre Tingslag.

I. Fryksdals Öfre Tingslag

består af fyra socknar, neml. Fryksände, Östmark, Lekvattnet och Hvitsand.

1) Fryksände.

(adr. Torsby).

Hemmantalet är: 1 mtal krono, 15 $\frac{5}{8}$ mtal skatte eller tillhopa 16 $\frac{5}{8}$ mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde för jordbruksfastighet 2,129,000 kronor samt för annan fastighet 175,300 kronor, och socknens hela areal är 97,089 tld, motsvarande 543,700 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. Folkmängden vid 1875 års slut upgick till 7,259 personer. Bevilning för 1875 erlades: å jordbruksfastighet 638: 70.
å annan fastighet 87: 65.
å inkomst af kapital och arbete 652: 50.
Sgr 1,378: 85.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, utgör 20,388 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Landtbrukaren J. Våhlstedt, Vestanå, *vice*
Ordförande: Beväkningskontrollören P. Z. Ekengren.

„ *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* J. O. Pollack i
Torsby, *vice Ordförande:* Bruksförv. C. M. Landberg på Torsby.

„ *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* J. O. Pollack.

„ *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Ole Kallnæs i Svenneby.

Organist och Klockare:

Barnmorska och Vaccinatrix: (antagen 1861) Fru C. Jansson, född Magnusson, i Torsby.

Folk-skollärare: P. Höjden i Bada, Chr. Hult i Röbjörkeby, J. H. Ekendal i Rådom, J. R. Kjellgren i Fensbol, Jan Kjellgren i Svenneby, O. Frykholm i Vasserud.

Småskol-lärarinnor: Marit Larsdotter för Vestanviks rote, Ingeborg Ersdotter för Rådoms rote, Stina Maria Fritzberg för Fensbols rote, Maria Nilsson för Bada och Rinns-rote.

Småskol-lärare: J. Utterberg för Röbjörkeby rote.

Nämndemän: Håaradsdomaren A. Nilsson i Ganterud, Landtbrukaren Janne Våhlstedt, Hemmansegaren Jan Larsson i Boda, Hemmanseg. Per Jönsson i Fensbol, Hemmanseg. Per Silfvander i Persby.
Gode Män vid laga skiften: Håaradsdomaren Anders Nilsson, Lars Jönsson i Rådom, Erik Persson i Utterbyn, Nämndemannen Per Jönsson i Fensbol, Jon Ersson i Vestanvik, Jon Olsson i Oleby, Jon Olsson i Edet.

Fjerdingsmän: Olof Nilsson i Bada, Per Jansson i Oleby, Lars Persson i Onneby, Hallsten Jansson i Vestanvik, Jan Jönsson i Torsby, Jon Nilsson i Kållerud, Jan Persson i Vadje.

Af Landstinget utsedda Lokal-Styrelsen för sjukhuset i Torsby: Provincialläkaren L. Kumlien, Per Sahlström i Utterby, Landtbrukaren J. Våhlstedt.

Landthandlare: Fryksände Handelsförening, *Föreståndare:* H. Persson; Edsvalla Bruks Aktie-Bolag, arrenderas af Axel Norström & Co; Hjalmar Schmidt & Co, *Föreståndare:* Axel Norström i Skalleby; Bröderne Persson, *Föreståndare:* B. Persson i Bergsäng; Jan Persson i Mølnerud, A. Bergman i Bada (adr. Lysvik).

Gästgifverier: a) *Bada*, hvarifrån skjutsas till Torsby 1,4 mil och till Strandvik 1,1 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Rådom*, hvarifrån skjutsas till Östmark 1,6 mil och till Södra Lekvattnet 1,8 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

c) *Torsby*, hvarifrån skjutsas till Bada 1,4 mil, till Öfverby 2,1 mil, till Åshagen 0,6 mil och till Rådom 0,6 mil. Skjutslegan är 1: 20 pr mil.

d) *Åshagen*, hvarifrån skjutsas till Torsby 0,6 mil, till Grinnemo 1,3 mil, och till Ingebyfjölh 1,3 mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

Verk och inväntningar: *Bada bruks- och landegendom*, som tillhör Edsvalla bruks Aktie-Bolag, utgöres af 158 $\frac{1}{2}$ öre smit skatt i hemmanet Bada, som innehåller i areal: 175 tld 25,2 kpld åker, 54 tld 2,3 kpld äng samt 1.346 tld 9,6 kpld skogsmark. Bruket anlades omkring 1654; och består af 2 lancashirhårdar, vid hvilka tillverkas årligen ungefär 20,000 ctr smaltstycken. Till denna egendom hör en vattentullmjölqvarn med 3 par stenar och en husbehofssåg med 2:ne ramar. *Förvaltare:* Bruksegaren J. H. Dahlberg (adr. Lysvik).

Torsby bruks- och landegendom, utgöres af 288 $\frac{2}{3}$ öre skatt i Torsby, 882 öre 4 $\frac{1}{2}$ pgr i Vasserud, 82 $\frac{3}{4}$ öre i Bergeby, 188 öre 22 $\frac{2}{3}$ pgr i Bergsäng, 176 öre 21 $\frac{1372}{2700}$ pgr i Vestanvik, 88 $\frac{3}{4}$ öre i Röhjörkeby, $\frac{1}{12}$ öre i Skalleby, 131 $\frac{2}{3}$ öre i Vestanå, 20 öre i Utterby och 25 $\frac{3}{4}$ i Öfverbyn, med tillhopa 675 tld 16 kpld åker, 525 tld 24 kpld ängs- och 11.236 tld 19 kpld skogsmark. Vid bruket, som anlades 1693, finnas 6 lancashirhårdar, vid hvilka tillverkas årligen 50 å 60,000 ctr smaltstycken, som sedermera utvalsas vid Edsvalla, 2 spikhammare, 2:ne såghus med hvardera 2:ne ramar och kantrissor, numera endast begagnade för eget behof och legosågning; en qvarn med 6 par stenar, samt sikt- och grynverk. Derjemte finnas vid Torsby: station för Edsvalla Bolags timmerhandel, faktori och lastageplats för Öfre Fryksdalen och Elfdalen, hvarifrån sommartiden underhålls daglig ångbåtskommunikation med Fryksta. Faktoriets arrenderas af Handelsfirman Axel Norström & Co.

Hotell finnes i närheten af lastageplatsen, *Föreståndare* är O. Kähr.

Sjukhus är under bygnad, beläget å hemmanet Torsbys egor i närheten af läkarens boställe. Sjelfva huset är färdigt till det yttre. Inredningen är under arbete. Sjukhuset är beräknadt för 10 å 16 sängplatser och antages komma att kosta 12,600 kronor, som bekostas af landstingsmedlen. Barnmorskan har boställe å hemmanet Torsbys egor i närheten af sjukhuset och eges af kommunen. Bostaden utgöres af 3 rum och kök och till lägenheten hör 1 tld 29 kpld åker, 2 tld 5,6 kpld äng och 33 tld 14,2 kpld skogsmark.

Tingshus finnes ej, utan lokal hyres hos Per Halstensson i Torsby och är belägen cirka 2,500 fot från Torsby lastageplats.

Post-expeditionen, för hvilken lokal hyres af Torsby bruksegare, är belägen vid hotellet.

Apotekslokalen hyres likaledes af Torsby bruksegare och är belägen vid hotellet.

Läns-Veterinären, som har Torsby till station, bor i apoteksbyggnaden och heter A. Billström.

Läkarebostället, beläget å hemmanet Torsbys ego-område invid allmänna landsvägen, ungefär 4,000 fot från Torsby, eges af häradet. Bostadshuset innefattar 7 rum, jemte kök och skafferier. Till bostället hör 10 tld 3,6 kpld åker, 2 tld 2,7 kpld äng och 86 tld 25,2 kpld skogsmark.

Förvaltningspersonalen vid Edsvalla Bruks Aktie-Bolags
här belägna egendomar utgöres af:

vid Torsby och Kristinefors: *Förvaltare:* C. M. Landberg, *Bokförare:* C. L. Braune, *Smidesmästare:* D. Egnell, *Bokhållare och Timmermästare:* N. V. Runqvist och N. Sjögren.

Arrendator af landbruket: Agronomen Clas Petersson, Bygmästare vid samtliga bruken: J. P. Forsgren, Skogsforvaltare: A. F. Svensson i Bergsäng, hvilken tillika förestår bolagets fröberedningsanstalter samt plantskolor för skogs- samt frukt- och parkträd.

Herregårdar äro: Torsby, Bada, Bergsäng, Stensgård och Skalleby.

I afseende å anstalter för folkundervisningen meddelas: att församlingen är indelad i sex skolrotar, inom hvilka finnas följande skolhus, nemligen

a) *Rådoms skolrote*, omfattande vestra delen af socknen. Skolhuset, beläget invid allmänna landsvägen, bygdes 1852 och har ordnad planteringsland. Huset är brandförsäkradt för 4,000 kronor;

b) *Vestanviks skolrote*, omfattande sydvästra delen af socknen. Skolhuset, beläget invid allmänna landsvägen, bygdes 1848 och är brandförsäkradt för 3,500 kr.; planteringsland om $\frac{1}{2}$ tlds vidd finnes, men är ännu ej bearbetadt;

c) *Fensbols skolrote*, omfattande nordöstra delen af socknen. Skolhuset, beläget invid allmänna landsvägen, bygdes år 1849 och är brandförsäkradt för 3,000 kr. Planteringsland finnes och har börjat bearbetas, men är ännu ej ordnad;

d) *Robjörkeby skolrote*, omfattande östra delen af socknen. Skolhuset, beläget $\frac{1}{8}$ mil från allmänna landsvägen, bygdes 1850 och är brandförsäkradt för 4,000 kronor. Ordnad planteringsland finnes här;

e) *Vasseruds skolrote*, omfattande mellersta delen af socknen. Skolhuset bygdes 1870 och är värderadt till 5,300 kr. Detta hus är särdeles prydligt och der finnes ordnad planteringsland om ett tlds vidd;

f) *Bada och Rinnas skolrote*, omfattande sydvästra delen af socknen. Är försedd med 2:ne skolhus, det ena på $\frac{1}{8}$ mils afstånd från allmänna landsvägen, vid Bada, bygdes 1872 och anses värdt 3,500 kronor; det senare på $\frac{1}{4}$ mils afstånd från allmänna vägen, vid Rinn, bygdes 1871 och anses i värde till 3,000 kronor. Vid begge skolhusen finnas planteringsland, men är ej bearbetadt och ordnad mer än vid Bada.

Utom ofvannämnde folkskolor inom Fryksände socken finnes i dess mellersta del, invid sjön Frykens norra ända, den så kallade *Torsby bruksskola*, hvarst barn, tillhörande Torsby bruk samt hemmanen Torsby och Vestanå, åtnjuta undervisning. Skolhuset bygdes redan 1833 och är brandförsäkradt för 3,000 kronor. Skolläroretjensten är för närvarande vakant, men undervisningen uppehålls af småskole-lärarinnan i Vestanviks rote. Denna bruksskola är tillkommen genom testamentarisk disposition af framlidne Bruksegaren A. G. Lewgren, som egt Torsby bruk. Skolläraren Åtnjuter har i lön 600 kronor.

2) Östmark.

(adr. Östmark).

Hemmantalet är $5\frac{1}{11}$ mtl skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 860,100 kronor, å annan fastighet 41,300 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom 29,900 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till personer. Socknens hela areal är: 84,648 tld, motsvarande 474,020 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 258: 03.
å annan fastighet 20: 65.
å inkomst af kapital oah arbete 182: 00.

Sgr 460: 68.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 7.397 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Krono-Länsmannen Gottfrid Harling på Röna (adr. Torsby).

" *i Kommunal-Nämnd och Fattigv.-Styr.:* Halsten Olsson i Sormark.
" *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* förre Riksdagsm. Arvid Jönsson i Östmark.

Klockare och Vaccinatör: K. F. Nordberg. *Barnmorska* finnes ej.

Skol-lärare: för Östmarks rote Johan Petersson, för Lembäckens rote Karl Vålstedt, för Röjdåsens rote Karl E. Andrén och Bernhard Johan Modén, tjänstförr. för Sormarks rote Klockaren K. E. Nordberg, för Ulfsjö rote Anders Nilsson, för Viggelfvens rote H. Norelius i Norra Methäcken.

Nämndemän: Olof Larsson i Östmark, Sven Svensson i Sormark och Halsten Erik Olsson i Långerrud.

Gode Män vid laga skiften: Lars Larsson i Nolla, Henrik Mikelsson i Arn-sjön, Per Andersson i Millmark, Erik Olsson i Östmark.

Emottagare af inkasseringar och kommissioner: Länsmannen Gottfrid Harling på Röna.

Landthandlare: Östmarks Handels-Aktie-Bolag med bod i Östmark; *Föreståndare:* P. Sandborg; Långerruds Handels-Aktie-Bolag med bod i Långerrud; *Föreståndare:* J. Östling; och F. V. Åberg i Östmark.

Gästgiverier äro: a) *Vid Östmark*, hvarifrån skjutsas till Rådom 1., mil, till Röjdöset 1., mil och till Asped (ridväg) 1., mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

b) *Röjdöset*, hvarifrån skjutsas till Östmark 1., mil och till Mældal i Norge 2., mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

Herregårdar: Millmark, som eges af norske undersåten Ivar Madslie; Röna, som eges af Länsmannen Gottfrid Harling; samt *Knutnem*, som eges af Edvard Dalman; *Tväråna*, som eges af Inspektoren C. J. Nilsson.

Verk och inrättningar: Konradsfors och Röjdåfors bruk, jemte landt-egendom, qvarn och såg, eges af norske undersåtarne Stortingsmannen M. Gundersén, S. Isaksøtre, Martin Haug och P. O. Udnæset; *Förvaltare* och svenskt ombud är G. Nelander.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande i Östmark är att märka: att socknen har bygt 11 stycken skolhus, nemligen:

1) *Östmarks:* med fast skola, den enda i socknen; skolhuset, som är beläget invid kyrkan, bygdes 1860; odladt planteringsland finnes der.

2) *Viggelfrens:* på ungefär $\frac{3}{4}$ mils afstånd från kyrkan invid Viggelfven; bygdes 1874; planteringsland finnes, men ännu ej bearbetadt.

3) *Sormarks:* på ungefär $\frac{3}{4}$ mils afstånd från och söder om kyrkan, bygdes 1860; planteringsland om $\frac{1}{2}$ tlds vidd finnes och är odladt.

4) *Lembachens*: $\frac{1}{2}$ mil nordvest från kyrkan, bygdes 1860, odladt planteringsland finnes.

5) *Södra Rördåsens*: 1 mil norrut från kyrkan, bygdes 1866, odladt planteringsland finnes.

6) *Hollandstorps*: $1\frac{1}{4}$ mil norrut från kyrkan, bygdes 1866, planteringsland, oodladt, finnes.

7) *Arnsjö*: $1\frac{1}{4}$ mil nordvest från kyrkan, bygdes 1866, planteringsland, ej odladt.

8) *Ulfsjö*: $\frac{3}{4}$ mil vesterut från kyrkan, bygdes 1862, planteringsland, ej odladt.

9) *Rundsjö*: $\frac{3}{4}$ mil sydvest från kyrkan, bygdes 1862, planteringsland, till en del odladt.

10) *Lillskogshöjden*: $1\frac{1}{4}$ mil nordost från kyrkan, bygdes 1862, planteringsland, till en del odladt.

11) *Basteälens*: $\frac{3}{4}$ mil österut från kyrkan, bygdes 1862, planteringsland, till en del odladt.

Kostnaden för dessa skolhus är ungefär 3,500 kr. per stycket, det vill säga tillhopa 38,500 kr. Småskola finnes icke, icke eller någon slöjdskola.

Fattigvårds-tungan inom denna socken är ovanligt hög och tryckande, hvilket förhållande, synnerligast i början efter landstingsinstitutionens tillkomst, föranledde framställningar härom till Vermlands landsting.

I Östmarks socken, som numera utgör särskildt pastorat (se afd. 37), har kyrkoherdebefattningen blifvit den 15 Juni 1877 af Kongl. M:t tillsatt, i det att Komministern i Blomskog Olof Andreasson blifvit utnämnd.

3) Lekvattnet.

(adr. Lekvattnet).

Hemmantalet utgör $\frac{3}{4}$ mtl skatte och $\frac{1}{4}$ mtl frälse eller tillhopa $\frac{1}{4}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 250,600 kr., å annan fastighet 4,800 kronor och å bevilningsfri, kommunen tillhörig, egendom 14,300 kr. eller tillhopa 269,700 kronor; och folk-mängden vid 1875 års slut upgick till 1,425 personer. Socknens hela areal är: 35,917 tld, motsvarande 201.140 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark. Bevilning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 65: 76.
å annan fastighet 10: 98.
å inkomst af kapital och arbete 42: 60.

Sgr 119: 34.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 2,026 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Hemmanseg. Jan Persson i Bredsjön.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Hemmansegaren A. Henriksson i Spettungen.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Handlanden Erik Olsson i Vestra Strand.

Organist och Klockare: Per Lindberg, som tillika är Vaccinatör.

Barnmorska: Mamsell Berta Maria Hansen (antagen 1873).

Skol-lärare: Klockaren P. Lindberg i Pavila o. A. O. Branzell i S:a Mårbacken.

Småskol-lärarinnor: Lisa Eriksdotter i Käcketorp och Ingeborg Persdotter i Södra Mårbacken.

Nämndemän: Per Nilsson i Rörkullen och Olof Olsson i Brätetorp.

Gode Män vid laga skiften: A. Henriksson i Spettungen och Anders Olsson i Fåbacken.

Fjerdingsmän: J. Henriksson i Hökärn och N. Mattsson i Kittmon.

Landthandlare: Lekvattnets Handelsförening, *Föreståndare:* Jon Jönsson; Erik Olsson i Vestra Strand, J. N. Malmgren i Bäckelid, norske undersåten Gulle Aslesen i Pavila.

Gästgiveri är i Södra Lekvattnet, hvarifrån skjutsas till Rådom 1, mil, till Grinnemo 2, mil och till Abrahamstorp i Norge 1, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Verk och inrättningar: Gustafsdals såg och qvarn, som eges af Kymsebergs Bolag, samt Fåbackens vadmalssstamp.

Herregårdar: Rottnedal, boställe med 32 tld 10 kpld åker, 31 tld 5 kpld äng och 358 tld 17 kpld skogsmark, innehafves af Kapellpredikanten J. V. Sundelius; Bäckelid, utgörande en del af hemmanet Södra Lekvattnet, eges af Landtbrukaren J. N. Malmgren, och Vestra Strand, utgörande en del af Stensgård, eges af Handlanden Erik Olsson.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: intill 1871 utgjorde församlingen ett skoloråde med en lärare, men då delades den i 2:ne, nemligen det södra och det norra; och sedermera finnas här 2:ne ambulerande folkskolor, med hvar sin lärare, som undervisar i 2:ne skolrotar, med 18 veckors undervisningstid i hvarje. För närvarande finnas 3:ne skolhus, nemligen inom Bredsjö skolrote, å hemmanet Södra Mårbackens mark, invid stora landsvägen. Detta bygdes 1854 och kostade 2,000 kr.; inom Hvitkärns skolrote, å Stensgårds utskogs mark. Detta bygdes 1855 för 2,000 kr.; inom Örnhöjdens skolrote, invid norska riksgränsen, å Södra Lekvattnets mark, bygdes 1859 och kostade äfven det 2,000 kronor.

Beslut är fattadt att ordna jemväl en 4:e skolrote, för den så kallade kyrkrotten, som hittills begagnat socknestugan till skollokal. Skolhus skulle år 1876 upföras å Stensgårds utskog å en udde söder om kyrkan, utmed Lekvattensjön. Tvenne småskolor hafva sedan år 1864 härstädes varit i verksamhet.

Hela denna trakt — säger M. Höjer — var obygd på 1500-talet. De första odlingarne gjordes af finnar under det sjuttionde århundradet och deras ättlingar bygga och bo häruppe än i dag. Det äldsta hemmanet skall vara *Lukanen* ej långt från kyrkan med namn efter Leukvinen finnen, som här först slog sig ned. Egen kyrka fick trakten ej förr än i våra dagar och den är nu icke mer än ett fjerdedels sekel gammal. Den ligger vid stranden af sjön Lekvattnet och söderut sträcker sig den vackra dalgången med sina talrika, ofta sammanträngda bostäder.

4) Hvitsand.

(adr. Hvitsand).

Hemmantalet är: 3 $\frac{1}{2}$, mtl skatte: 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde å jordbruksfastighet 672,300 kronor, å annan fastighet 49,300 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom, 21,000 kr. eller tillhopa 742,600 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2,573 personer. Socknens hela areal är: 49,470 tld, motsvarande 277,230 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevillning för år 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 201: 69.
å annan fastighet 24: 65.
å inkomst af kapital och arbete 131: 00.

Sgr 357: 34.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 5,673 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Handlanden August Hedberg i Asped.
" *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* J. Sundén i Asped.
" *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* Bruksförvaltaren A. V. Landström.
" *i socknens enskilda Brandstods-Bolag:* Kyrkovärden Jöns Jansson.
Organist: Skolläraren Erik Ekvall. *Klockare och Vaccinator:* A. Bystedt.
Skollärare: Klockaren A. Bystedt, Organ. E. Ekvall och Joh. Gust. Nygren.
Nämndemän: Per Arvidsson i Åsteby och Hallsten Olsson i Asped.
God Man vid laga skiften och Ledamot i Egodelnings-Rätt: J. M. Sundén i Asped.
Fjerdingsmän: Handlanden A. Hedberg och Jöns Persson i Gullsjögården.
Landthandlare: August Hedberg i Asped och Olof Persson.

Gästgifverier äro: a) *Vid Asped*, hvarifrån skjutsas till Flotåsen 1, mil, till Ofverbyn 0, mil, och till Östmark (ridväg) 1, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Ofverbyn*, (Gullsjögården), hvarifrån skjutsas till Torsby 2, mil, till Stöllet 2, mil, och till Asped 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Vägsjöfors*, hvarom M. Höjer i sin beskrifning säger: stället läge är utmärkt vackert med skogbevuxna höjder i öster och väster samt i norr sjön Öfra Brocken med Hvitsands kyrka. En mil från herregården ligger en lägenhet kallad Gårdsjö-sättern, hvarifrån man har en bland de vackraste och vidsträcktaste utsigter i Vermland. Vägsjöfors tillhör numera Edsvalla Bruks Aktie-Bolag.

Verk och inrättningar: *Vägsjöfors* och *Kristinefors* jernbruk, för tillverkning af stångjern, stål och spik; hvilka egendomar, med tilltydande sägar och qvarnar, eges af Edsvalla Bruks Aktie-Bolag. *Kristinefors* bruk anlades 1803 och innehåller 107 tld 29, kpld åker, 344 tld 29, kpld ängs- och odlingsmark, samt 5,536 tld 20 kpld skogsmark. *Förvaltare* vid Vägsjöfors är A. V. Landström. *Kristinefors* skötes af samma personal som Torsby Bruk.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att här finnas 2:ne skolhus, som ligga det ena å hemmanet Ofverbyns mark och är afsedt för södra delen af församlingen samt det andra å hemmanet Aspeds mark för mellersta delen; begge dessa bygdes på 1850-talet; och derjemte finnes ett i Mången för norra delen af församlingen, uppfördt 1863. Kostnaden för hvarje skolhus har utgjordt 3 å 4,000 kronor. Planteringsland finnas till alla tre, men det i Ofverby är ännu icke bearbetadt och planteradt. Småskolor finnas icke.

(333)

II. Elfdals Öfre Tingslag

består af följande 5 socknar, nemligen Norra Finnskoga, Södra Finnskoga, Dalby, Ny och Nyskoga.

1) Norra Finnskoga.

(adr. Finnskoga).

Hemmantalet är: 1 $\frac{17}{2}$, förmedlade mtal skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvarden utgjorde: å jordbruksfastighet 194,800 kr., å annan fastighet 4,000 kr., och å bevillningsfri, kommunen tillhörig egendom, 17,900 kr. eller tillhopa 216,700 kronor; och socknens folkmängd vid 1875 års slut upgick till 1,393 personer. Hela arealen utgör: 102,569 tld, motsvarande 574,390 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark.

Ordförande i Kommunalstämma: Hemmanseg. Olof Andersson i Båtstad.

” *i Kommunal-Nämnd och Fattigv.-Styrelse:* Jon Jansson i Båtstad.

” *i (länets) Brandstodskomite inom socknen:* Hemmansegaren Håkan Jansson i Båtstad.

Klockare: Olof Svanberg; *Vaccinatrix:* Klockarenkun Ingeborg Vålén i Höljes.

Skollärare: O. Svanberg för södra området och Sven Vålén i Aspberget för norra området.

Småskol-lärarinnor: Olina Martinsdotter i Aspberget och Hilda Pålsson i Långflon.

Nämndeman: Hemmansegaren Yngre Jon Jonsson i Båtstad.

Gode Män vid laga skiften: Äldste O. Olsson i Aspberget och Äldre O. Andersson i Höljes.

Landthandlare: Paul Öster i Höljes och A. G. Andersson i Höljes.

Gästgifveri är i Båtstad, hvarifrån skjutsas till Slättne 2, mil, till Borangen 2, mil, till Aspberget (icke gästgivaregård) 2, mil och till Rundflon i Norge 2, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Större hemman äro Höljes, Båtstad, Aspberget och Uggelheden.

Uti denna socken, som räknar sin tillvaro från år 1826, finnas 4 skolor, af hvilka ett bygdes 1850 i Vestra Tjärbackstrand och kostade 2,000 kronor; de ofrige 3:ne hafva bygts under de 5 sista åren, det i Aspberget kostade 4,000 och de uti Långflon och Båtstad 3,000 kronor hvardera. Till skolhusbyggnaderna erhöles statsanslag. Socknen är indelad i 2:ne skolområden med 2:ne ambulerande folkskolor och 4 skolrotar i hvardera området.

2) Södra Finnskoga.

(adr. Bograngen).

Hemmantalet är: $\frac{1}{16}$ mtal krono och $3\frac{1}{36}$ mtal frälse eller tillhoppa $3\frac{1}{4}$ mtal; 1875 års bevilningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 222,500 kr., å annan fastighet 33,300 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom 28,000 kronor eller tillhoppa 283,800 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 1,754 personer. Socknens areal är af Kongl. Statistiska Central-Byrån sammanförd med arealen för Dalby och innehåller i sin helhet 309,040 tld, motsvarande 1,730,620 qv.-refvar åker, ängs- och skogsmark.

Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 65: 34.
å annan fastighet 16: 95.
å inkomst af kapital och arbete . . . 195: 50.

Sgr 277: 79.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 5,136 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Hemmanseg. Anders Mattsson i Djekneliden.

" i *Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Hemmansegaren Olof Larsson i Medskogen.

" i *(länets) Brandstodskomité inom socknen:* Handl. G. Håkansson i Bograngen.

Klockare: Erik Lidén, som tillika är *Vaccinator*.

Skollärare: Klock. E. Lidén i Skrockerberget och L. Hansson i Bjurberget.

Småskol-lärarinna: Karolina Karlsdotter i Medskogen.

Nämndemän: Jon Jonsson i Hjerpliden och Olof Halfvardsson i Kindsjön.

God Man vid laga skiften: Hemmansegaren Olof Persson i Medskogen.

Fjerdingsmän: Yngre Matts Mattsson i Hjerpliden, Olof Halfvardsson i Kindsjön, Matts Henriksson i Södra Viggen och Henrik Hansson i Rögden.

Landthandlare: G. Håkansson i Bograngen, Nils Olsson i dito och Johan Hellström i Letafors.

Gästgifverier äro: a) *Vid Bograngen*, hvarifrån skjutsas till Ransby 2,3 mil, till Kindsjön 0,8 mil, till Båstad 2,8 mil och till Grætviken i Norge 1,4 mil¹⁾. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Bjurberget*, hvarifrån skjutsas till Kindsjön 1,8 mil och till Flatåsen 1,4 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

c) *Vid Kindsjön*, hvarifrån skjutsas till Bograngen 0,8 mil och till Bjurberget 1,8 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Anm. Enligt Kongl. Kammar-Kollegii utslag den 21 Juni 1871 skola gästgifverierne vid Bjurberget och Kindsjön indragas och förflyttas till hemmanet Elgsjön, då skjutsentreprenad der kan ävägbringas; men hittills och ännu synes detta möta svårigheter.

Herregårdar: *Letafors Bruk*, det nordligaste i Vermland. Smide befrädes numera icke, men bruket har värde genom tillhörande skogar. Tillhör Grosserer Mads Stang & Co i Kristiania; *Djekneliden*, ^{29/960} mtal pastorsboställe, som innehafves af Kyrkoherden B. H. Vahlström.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att inom norra skolområdet finnas 3:ne skolhus, nemligen i Djekneliden, Medskogen och Hjerpliden; och i södra skolområdet finnas äfvenledes 3:ne skolhus, nemligen i Bjurberget, Rögden och Skallbäcken; hvarjemte skollokaler hyras för hjälpstationerne vid Letafors och Bjurberget. En ambulerande småskola finnes äfven, men ingen slöjdskola.

Forntlemningar: en kavelbro öfver en mosse söder om landsvägen till Norge finnes, på hvilken en konung — ovisst är om det var Karl XII eller någon senare — säges hafva låtit draga sina kanoner och annan krigsmateriel, som skulle föras in till Norge.

¹⁾ I Dagboken vid Grætviken upptages niståudet till 1,3 mil.

(335)

3) Dalby.

(adr. Ransby).

Hemnantalet är: 21 $\frac{1}{2}$, förmedlade mtal skatte: 1875 års bevilnings-taxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 981,200 kr., å annan fastighet 36,300 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig egendom, 73,500 kr. eller tillhopa 1,091,000 kr.; och folkmängden, som vid 1875 års slut upgick till 3,617 personer, hade under år 1876 ökat till 3,627 personer. Socknens areal har endast i en summa med Södra Finnskoga socken kunnat upgifvas, hvarom se (afdeln. 334). Bevilling för 1875 utaf alla beskattningsföremål upgick till 11,022 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Faltigrårds-Styrelse: f. d. Riksdagsmannen B. Bengtsson i Gunneby.

” *i (länets) Brandstodskomité inom socknen:* f. d. Löjtnanten Vilhelm Edgren i Vingång.

Organist och Klockare: P. Modén, som tillika är Vaccinator.

Barnmorska: Maria Ekblom.

Skol-lärare: i Backa rote: Per Johan Bäckman, i Transtrands rote: Emil Ekblom, i Branäs rote: Klockaren P. Modén, i Hole-Sysselsbäcks rote: Halfvard Sandegren.

Småskol-lärarinnor: Sigrid Modén, Sigrid Olsdotter och Marit Olsdotter.

Namndemän: Hemmanseg. Jon Olsson i Branäs, Hemmanseg. Per Larsson i Möre, Hemmanseg. N. Sundén i Amnerud och Hemmanseg. Erik Henriksson i Slättne.

Gode Män vid laga skiften. Hemmanseg. Gunnar Andersson i Branäs, Hemmansegaren Markus Larsson i Branäs, Hemmanseg. A. Persson i Uggenäs och Hemmanseg. O. Andersson i Amnerud.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: A. Holmstrand i Lillbergsgården och Namndemannen Jon Olsson i Branäs.

Fjerdingsmän: Jan Bengtsson i Gunneby, Amund Amundsson i Vingång, Anders Persson i Uggenäs och Per Jönsson i Hjelstad.

Lokalstyrelse vid Dalby sjukhus: *Ordförande:* Provincialläkaren sjelfskrifven. Med-Lic. V. Friberg, tillika sjukhusläkare; *Ledamöter:* Per Amundsson i Likenäs och Löjtnanten Vilhelm Edgren. Apotek i Persby; *Apotekare* är: C. L. Viberg.

Landthandlare: Maria Karlsson i Transtrand, Halfvard Halfvardsson i Uggenäs, E. Lundbergs sterblhus i Långaf, A. Karlsson i Ransby, A. Deijenberg i Vingång, A. Holmstrand i Lillbergsgården, Eskil Eskilsson i Slättne, Eskil Bengtsson i Sysselbäck, A. Lagerqvist i Brattnäsheden. Derjemte 4 å 5 småhandlare.

Gästgiverier äro: a) *Vid Likenäs*, hvarifrån skjutsas till Ambjörby 1, mil och till Ransby 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil. Anmärkas bör här att gästgivarvärdgården är egentligen i *Transtrand*, men att, under nu gällande entreprenadkontrakt, som uphörer den 1 Juli 1878, gästgiveriet är flyttadt till Likenäs; äfvensom att från Transtrand är afståndet till Ambjörby 1, mil och till Ransby 2, mil.

b) *Vid Ransby*, hvarifrån skjutsas till Likenäs 0, mil, till Transtrand 1, mil, till Slättne 0, mil och till Bograngen 2, mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

c) *Vid Slättne*, hvarifrån skjutsas till Båtstad 2, mil och till Ransby 0, mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar äro: *Vestby*, $\frac{1}{2}$ mtal, med 22 tld åker, 27 tld ängs- och 640 tld skogsmark, eges af norske undersåten Simenstad; *Transtrand*, $\frac{1}{2}$ mtal, med 7 tld åker, 4 tld ängs- och 321 tld skogsmark, eges af Timmermärkaren C. M. Örtensten; *Liknäs*, $\frac{1}{2}$ mtal, med mjölkvarn för 2 par stenaar; jernbruket, som tillhör Uddeholms Bolag, är nedlagdt. Detta ställe

har en ovanlig naturskönhet. beläget intill Klara-elf; *Långaf*, $\frac{1}{4}$ mtl, eges af Enkefru Sigrid Pollack; *Södra Persby*, $\frac{1}{10}$ mtl, innehaflves såsom boställe af Provincial- och Sjukhusläkaren V. Friberg; *Norra Persby*, $\frac{1}{5}$ mtl, med 21 tld åker, 67 tld ängs- och 3,850 tld skogsmark, tillhör Särna Bolag, men förvaltas af A. Vennerström; samt *Vingång*, $\frac{1}{5}$ mtl, med 13 tld åker, 9 tld ängs- och 775 tld skogsmark, eges af Löjtn. Vilhelm Edgren.

Större hemman äro: *Gunnaby*, 1 helt mtl, med 23,190 tld skogsmark, eges af 10 bönder; *Sysselbäck*, $\frac{1}{2}$ mtl, med 13,160 tld skogsmark, eges af 7 bönder.

Ann. Allmogén i Dalby, likasom i närliggande socken Ny, hafva från äldre tider bibehållit sin nationaldräkt, bestående af grå långröck med ståndkrage samt en knapprad och röda uppslag omkring händerne, gråa benkläder med hvita strumpor och skor.

Från Vingångssjön, som egentligen utgör en förbredning af Klarelfven, och ner till Edebäcks faktori i Ekshärads socken finnes numera en transportled i elfven för ångfartyg på en sträcka af 13 mil, der elfven går med lugnvatten; och hvilken kommunikation är af stor vikt för Dalby och öfvan liggande bygd.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom Dalby är att märka: att socknen är indelad i trenne småskole-områden; samt att under åren 1863 och 1864 fem skolhus blifvit upförda för en kostnad af tillhoppa 17,000 kronor.

(336)

4) N y.

(adr. Stöllet).

Hemmantalet är: 1 mtal krono, 1 mtal frälse och $15 \frac{211^{29}}{23040}$ mtal skatte eller tillhopa $17 \frac{211^{29}}{23040}$ förmedlade mtal; 1875 års bevällningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 827.300 kr., å annan fastighet 25.200 kr. och å bevällningsfri, kommunen tillhörig, egendom 39.400 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 2.965 personer. Socknens hela areal, deri inbegripen afven arealen för Nyskoga kapell, är: 196,918 tld, motsvarande 1,102,740 kvadratrekvar åker, ängs- och skogsmark. S:a fyrktal enligt längd, som 1875 antagits, upgick till 8.234 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kronolänsm. J. Fritzberg på Björbyholm.
 " *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Hemmansägaren Olof Petersson i Kårbol.

" *i (länets) Brandstodskomite inom socknen:* dito man.
Organist: Joh. Vikt. Nilsson; *Klockare:* J. M. Jerdin, som tillika är *Vaccinator*.
Skol-lärare: Organisten J. V. Nilsson, L. Andersson i Backa och Vilhelm Johansson i Munkebol.

Hjelp-Skollärare: Gustaf Jonsson.

Nämndemän: Henrik Brattström i Ambjörby, Per Persson i Ljusnäs, Halfvard Jonsson i Osebol och Lars Andersson i Näsberget.

Gode Män vid laga skiften: Olof Persson i Grafolsmon, Lars Jansson Nordqvist i Nedra Värnas och Matts Mattsson i Stöllet.

Fjerdingsmän: Olof Nilsson i Ambjörby, Olof Håkansson i Nedra Värnas, Anders Mattsson i Osebol, Per Håkansson i Elindebol och Lars Peter Eriksson i Ennarbol.

Landthandlare: Henrik Brattström i Ambjörby, C. L. Lypert i Fastnäs, Johan Thoren och Lisa Lena Svensdotter.

Gästgifverier äro: a) *Vid Ambjörby*, hvarifrån skjutsas till Likenäs 1,6 mil. och till Stöllet 1,1 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Fastnäs*, hvarifrån skjutsas till Stöllet 1,6 mil och till Näs 1,3 mil. Skjutslegan är 80 ore per mil.

c) *Vid Stöllet*, hvarifrån skjutsas till Ambjörby 1,1 mil, till Fastnäs 1,6 mil och till Överbyn 2,2 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar: *Kyrkebol*, 1 mtal, Kyrkoherdeboställe, med 136 refvar, 20 st. åker, 144 refvar 15 st. äng samt 1,808 refvar 95 st. skogsmark, bevällningstaxerad till 20.000 kronor; innehafves af Prosten J. A. Almqvist. Vid denna egendom har nämnde innehafvare gjort en jordvallsfördämning till skydd emot Klarellvens öfversvämningar å prestgårdens intill elfven belägne mark. Prestgården har ett utmärkt vackert läge invid nämnda elf; *Björbyholm*, som bebos af Länsmannen J. Fritzberg.

I afseende å anstalter för folkundervisningens befrämjande inom socknen är att märka: att inom församlingen finnas tre ambulerande folkskolor, hvardera med två stationer samt med skolhus i Ennarbol, Backa, Stöllet, Ljusnästorp, Munkebol och Ambjörby. Skolhusen byggdes 1863-1864 och samtidigt härmed skollärarebostäder i Munkebol och Stöllet. Hvarje skolhus har kostat 2,500 å 3,000 kronor. Planteringsland finnas vid hvarje skolhus, men odling och bearbetning deraf går långsamt. Derjemte finnes en hjälpskola för de aflägsnaste hemman och torpen, hvilken har två stationer, den ena vid gränsen emot Malung i Dalarne och den andre emot gränsen af Ekshärad, Fryksände och Ilvitsand.

5) Nyskoga.

(adr. Nyskoga).

Hemmantalet är: 1 ¹¹⁵¹¹/₁₂₀₄₀ mtal skatte; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 93,700 kr., å annan fastighet 500 kr. och å bevillningsfri kommunen tillhörig egendom 9,500 kr. eller tillhopa 103,700 kronor. Socknens areal är i sammanhang med moderförsamlingen förut upgifven (afd. 336); och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 823 personer.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 28: 11.
å annan fastighet — 25.
å inkomst af kapital och arbete 34: 69.
Sgr 63: 05.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 823 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Kapellpredikanten E. G. Nylén.

i (länets) Brandstodskomité inom socknen: dito man.

Organist, Kluckare, Vaccinator och Skol-lärare: Nils Bergqvist.

Nämndeman: Nils Henriksson i Viggen, som tillika med J. Persson i Degerberg är *God Man vid laga skiften*.

Fjerdingsmän: H. Svenkund och O. Schöijén.

Gästgifveri är: *vid Flatåsen*, hvarifrån skjutsas till Bjurberget 1,3 mil och till Asped 1,3 mil. Skjutslegan är: 1: 60 per mil.

Herregård: *Nyskoga* prestgård, utgör 41 öre skatt i hemmanet Norra Flatåsen, som inköptes 1873. Har 20 tld åker, 34 tld ängs- och 296 tld skogsmark och är bevillningstaxerad till 2,500 kronor. Under år 1876 upfördes manbyggnad i stället för förut varande och af presten derstädes till bostad begagnade rökstuga. Gården har vacker belägenhet, med storartade omgifningar och utsigter.

Genom Kongl. Bref af den 20 December 1872 blef denna, förut Ny socken tillhöriga, finnbygd utbruten från moderförsamlingen och har sedan 1 Maj 1873 bildat egen församling med benämning Nyskoga Kapell. Ny kyrka, rymmande 800 personer, är upford och färdig till begagnande.

Folkskolan är fördelad på 3-ne stationer med skolhus vid Flatåsen, Viggen och Degerberg. Dessa bygdes åren 1863 och 1864 med bidrag af statsmedel.

(338)

III. Elfdals Nedre Tingslag

består af följande fyra socknar nemligen: Ekshärad, Råda, Gustaf Adolf och Sunnemo.

1) Ekshärad.

(adr. Ekshärad).

Hemmantalet är: $2\frac{1}{2}$ mtl krono, $16\frac{1}{4}$ mtl skatte och $16\frac{1}{2}$ mtl frälse eller tillhopa $34\frac{1}{2}$ förmedlade mtl; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 2,081,500 kronor, å annan fastighet 129,300 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom, 56,800 eller tillhopa 2,267,600 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 7,304 personer. Socknens hela areal är: 170,739 tld, motsvarande 956,140 kvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark; och har en ytvidd land och vatten af något mer än åtta kvadratmil.

Bevillning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet	3: —
å annan fastighet	— —
å inkomst af kapital och arbete	— —
	Sgr — —

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Kronolänsmannen B. D. Pallin på Motorp.
 " i Kommunal-Nämnd och Fattign.-Styrelse: Hemmanseg. Bengt-
 Persson i Skoga. *Jon Eriksson i Råda*
 " i (länets) Brandsnedskomité: Timmermärkaren A. Norring i N:a
 Löfstrand.

Organist, Klockare och Vaccinator: Riksdagsmannen Karl Ekman.

Barumorska: F. Högberg.

Skol-lärare: Organisten Karl Ekman, P. J. Ekström i Elofsbyn, B. Sund-
 qvist i Bergsäng, Per Enlund i Tönnet och A. J. Norbäck i
 Skoga.

Biträd. Skollärare: Erik Persson i Kråkåsen och P. Ekelund i Vestanskog.

Biträd. Lärarinnor: Brita Maja Olsdotter i Solberg.

Småskol-lärare: Jöns Jansson i Halla, Anna Lisa Larsdotter i Nore, Stina
 Larsdotter i Våle, Marit Larsdotter i Nore, Karin Eriksdot-
 ter i Hamra och Anna Jönsdotter i Elfdäbäck.

Nämndemän: Per Eriksson i Vestra Tönnet, Erik Jonsson i Råda, Jan
 Persson i Loffstrand, Sven Persson i Oijenäs, Tore Persson i
 Basterud och Häradshofvaren Per Larsson i Skoga.

Gode Män vid laga skiften: Nämndemannen Jan Persson i Loffstrand, Hem-
 manseg. Jan Larsson i Tönnet, Hemmanseg. J. P. Lundberg
 i Ostra Tönnet, Nämndemannen Sven Persson i Oijenäs, Hem-
 manseg. Lars Larsson i Råda och Hemmanseg. Håkan Jons-
 son i Hamra.

Landthandlare: Georg Dals enka i Edebäck, P. Kjellin i Edsfors, A. Ha-
 gelin i Emthjörk, P. Sahlström i Emthjörk, T. Eriksson i
 Skoga och A. Vännerström i Råda.

Gästgiverier äro: a) Vid Bergsäng, hvarifrån skjutsas till Näs 1.₀ mil.
 till Råda 1.₀ mil, till Torsby i Råda 1.₀ mil och till Asplund 1.₀ mil. Skjuts-
 legan är 1: 60 per mil.

b) Vid Näs, hvarifrån skjutsas till Bergsäng 1.₀ mil, till Fastnäs 1.₀
 mil och till Norra Skoga 1.₀ mil. Skjutslegan är 1: 20 per mil.

c) Vid Norra Skoga, hvarifrån skjutsas till Råda 1.₀ mil, till Näs 1.₀
 mil och till Löfåsen i Sunne 2.₀ mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Jernvägsstationer, tillhörande Uddeholms enskilda jernväg, äro: vid
 Skoga, Bergsäng, Näs och Edebäck, *Skoga, Bergsäng, Näs och Edebäck*

Verk och invättningar: Föskefors bruk, med tre lancashirehärdar och en vällugn, Grunna qvarn med fyra par stenar och Kråkås såg. Tillhör Uddeholms Bruks Aktie-Bolag. Föskefors anlades på grund af ett år 1755 åt bolaget gifvet privilegium att få ditflytta Ofre Föskefors stångjernshammare med 800 skeppunds smide. *Förrättare* är ~~S. H. Samuelson~~ *C. J. J.*

Halgå bruk med tre lancashirehärdar, qvarn och husbehoissåg, eges af Uddeholms bruks Aktie-Bolag och anlades år 1834, då privilegium gafs bolaget att der upföra 2 hammare och 2 härdar med 1,000 skeppunds smide. *Förrättare* är ~~Alfred Malmström~~. *Edsfors qvarn* och såg tillhör Handlanden P. Kjellén.

Herregårdar: Föskefors, jemte dertill lydande 1 mtal Råda, med 890 tld åker, 98 tld ängs- och 5,068 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 120,000 kronor. *Halgå*, hvarom förut är nämnt; *Nygård*, som innehafves af Kronofogden C. V. Veinberg; *Löfstrand*, som eges af Jägmästaren A. T. Fagerlin; *Motorp*, $\frac{1}{4}$ mtal, med 26 tld åker, 9 tld ängs- och 119 tld skogsmark, eges af Länsmannen B. D. Pallin; *Hjeltin*, $\frac{1}{2}$ mtal kompanichefsboställe, med 56 tld åker, 14 tld ängs- och 387 tld skogsmark innehafves af Kaptenen J. Knut Berggren; *Grinnemo*, 1 mtal kyrkoherdeboställe, med 111 tld åker, 113 tld ängs- och 3,691 tld skogsmark, bevillningstaxerad till 33,600 kronor, innehafves af Kyrkoherden J. P. Pihlgren.

Inom socknen finnas tio skolhus, som blifvit upförda under åren 1867 och 1868 för en kostnad emellan 30 och 40,000 kronor. Planteringsland finnas vid tvenne skolhus, och vid 3:ne andra äro sådana under upodjning och bearbetning. En af socknens folkskolor är fast, men de öfriga ambulerande. Sex småskolor finnas och tre biträdande skolor, men ännu icke någon slöjdskola.

(339)

2) R å d a.

(adr. Råda).

Hemmantalet är: 11 $\frac{1}{12}$ mtal skatte och 7 mtal frälse eller tillhopa 18 $\frac{1}{12}$ mtal: 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 1,172,700 kronor, å annan fastighet 78,500 kr. och å bevillningsfri, kommunen tillhörig, egendom 59,800 kr. eller tillhopa 1,311,000 kronor; och folkmängden vid 1875 års slut upgick till 6,390 personer. Socknens hela areal — enligt Kongl. Statistiska Central-Byråns uppgift, grundad på beräkning af Generalstabens topografiska afdelning, och af Statistiska Byråns uträknad på G. V. de Freses karta öfver Karlstads stift — utgör 105,198 tld ¹⁾. motsvarande 589,100 qvadratrefvar åker, ängs- och skogsmark, eller en yttvidd af drygt 5 qvadratmil.

Bevillning för år 1875 utgjorde: Å jordbruksfastighet 351: 81.
Å annan fastighet 39: 25.
Å inkomst af kapital och arbete 1,959: 50.

Sgr 2,350: 56.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, upgick till 27,102 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma: Brukseg.-o.-Råd.-K. Holmberg på Uddeholm.
" *i Kommunal-Nämnd och Fattigvårds-Styrelse:* Bruksförvaltaren G. Hjelm på Loviseberg.
" *i (länets) Brandstodskomité i socknen:* Bruksförvaltaren J. N. Ullgren på Stjernfors.

Organist och Klockare: J. Ekelund, som tillika är Vaccinator.

Distrikt- och Sjukhusläkare: Medicine Kandidaten N. A. Bergenholtz.

Barnmorska: Augusta Larsson i Råda kyrkoby.

Skol-lärare: Organisten J. Ekelund i Råda, A. G. Jansson i Sörby, Karl Lundberg i Vestra Skymnäs, E. G. Tegerström i Nybacka, M. Nilsson i Torsby och N. Bäckström i Prestbol.

Namndemän: Per Andersson i Prestbol, Lars Olsson i Sörby och Jan Larsson i Lilla Skymnäs.

Gode Män vid laga skiften: Hemmansegaren Nils Nilsson i Høje, Hemmansegaren Olof Larsson i Lilla Skymnäs, Hemmansegaren Jonas Andersson i Prestbol och Hemmanseg. Olof Eliesson i Sörby.

Ledamöter i Egodelnings-Rätt: Kronolänsmannen B. D. Pallin och Häradsdomaren Per Larsson i Skoga.

Fjerdingsmän: Anders Persson i Råda och Sven Svensson i Råda.

Lokal-Styrelse för Uddeholms sjukhus²⁾: Sjukhusläkaren: Med. Kand. N. A.

¹⁾ Enligt de arealuppgifter, som Kamreraren A. Lagergréen benäget meddelat till kalendern och hvilka grunda sig på den topografiska karta, som Uddeholms Bolag låtit uprätta öfver denna socken, utgör summa arealen 111,033 tld 16 kpld, deraf 28,93 tld ar träd- och kålgård, 5,496,75 tld åker, 2,628,75 tld ängs- och 87,729,50 tld skogsmark, hvadan någon skilnad häremellan och Statistiska Byråns meddelande i Statistisk tidskrift, häftet 47. sid. 78. företer sig

²⁾ Sjukhuset är beläget i den så kallade Uddeholms-parken, norr om Ufåns utlopp i Rådasjön och invid nämnda sjös östra strand, har både vackert och sundt läge. Det är bekostadt af Vermlands landsting utom de 600 kronor, hvarmed Uddeholms bolag härtill bidragit; innehåller 2:ne större och ett mindre sjukrum, jemte kök, skafferi samt rum för sköterskan på nedra botten, och på öfra ett större och två mindre sjukrum, jemte garderober; är uppförd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af landstinget för häradssjukhusen godkända ritning. I särskild byggnad finnas brygg- och bagarstuga, vishusbod, vedskjul och likrum. Lakarevärden bestrides af den vid Uddeholm anstälde distriktläkaren. Sjukhuset bygdes år 1870 och redan den 14 Juli samma år intogos der de första patienterna: det var ursprungligen afsedt för tio sängar, men landstinget har sedermera medgifvit säng

- Berghenholz, *Ledamöter*: (utsedde af Landstinget), Bruksegaren E. Holmberg, Majoren och Ridd. Vilhelm Falk, *Sysselman*: Inspekt. J. E. Andersson, *Sköterska*: diakonissan Fina Forsberg.
- Vernlands Enskilda Banks Afdelningskontor**: Ord. *Kontrollanter*: Brukseg. E. G. Danielsson, Brukseg. E. Holmberg, *Suppleant*: Bruksförvalt. J. N. Ullgren. *Kassör*: C. A. Hultén, *Räkenskapsförare*: S. Ornbom. *Lokal*: Vid Uddeholm.
- Kristinehamns Enskilda Banks Expeditionskontor**: Ord. *Kontrollant*: Majoren V. Falk, *Suppleant*: Bruksförvaltaren G. Hjelm, *Kamrerare och Kassör*: A. Lagergrén. *Lokal*: det så kallade Riddarhuset i Råda kyrkoby. Banken hålles öppen alla helgfria dagar, utom fredag och lördag, emellan kl. 10—12 f. m.
- Postexpeditionen i Råda kyrkoby**, hålles öppen alla helgfria söcknedagar emellan kl. 8—12 f. m. och 4—6 e. m. *Postexpeditor*: A. F. Möllerberg, *Kontorsskrifvare*: C. V. Cæsar.
- Medikamentsförråd vid Uddeholm**, eges af Apotekaren L. Kaijser i Karlstad och förestås af Apotekaren E. Lagerqvist.
- Landthandlare**: Uddeholms Bolag med bod vid Högforsen. *Föreståndare* är: Arvid Hasselblad; G. Dals enka, i Råda. Råda Handelsaktiebolag, med bod i Høje, *Föreståndare*: Oskar Hörberg i Råda; A. Vetterlind i Backafors, O. Karlsson i Sorby, M. Lundqvist i Backa, Erik Eriksson i Skymnäs, G. Gustafsson i Høje, Nils Olsson i Vestra Skymnäs och Karl Petersson i Torsby.

Gästgiverier äro: a) *Vid Råda*, hvarifrån skjutsas till Norra Skoga 1,6 mil. till Bergsång 1,1 mil. till Asplund 1,5 mil. till Bogerud 1,4 mil och till Dufvenäs 1,4 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Torsby*, hvarifrån skjutsas till Asplund 0,6 mil. till Dufvenäs 1,3 mil. till Bergsång 1,4 mil och till Södra Gras 1,4 mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

c) *Vid Asplund*, hvarifrån skjutsas till Torsby 0,6 mil. till Råda 1,4 mil. till Bergsång 1,4 mil. till Otterdalen 1,4 mil och till Laggåsen 1,6 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

d) *Vid Bogerud*, hvarifrån skjutsas till Dufvenäs 1,3 mil. till Råda 1,4 mil och till Ölsäter 1,6 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

e) *Vid Gumba* (eller Otterdalen), hvarifrån skjutsas till Mokarnshyttan 1,6 mil. till Asplund 1,4 mil. till Bogerud 1,4 mil och till Dufvenäs 1,4 mil. Skjutslegan är 1: 60 per mil.

Herregårdar inom Råda äro: *Uddeholm*, hvars hufvudbyggnad ligger nära stranden af den vackra Rådasjön. Vid Uddeholms bruk förekommer numera ej något smide. Det anlades af Johan Karlström, som år 1699 erhöi privilegium att här anlägga tvenne stångjernshammare. Samme Karlström, på sin tid känd såsom en af Vernlands driftigaste bruksegare, anlade och innehade en mängd andra jernbruk afven inom provinsen. År 1695 egdes Uddeholm af Chr. von Gersdorff, som efter Karlströms död gifte sig med hans enka. Det öfvergick sedermera i början af 1700-talet genom köp till B. G. Geijer, sjelf på dubbelt sätt i släktskap med Uddeholms grundläggare.

Söder ut från Uddeholm, men på östra sidan om Rådasjön, ligger *Risbergs* säteri, tillhörigt Uddeholms bolag och nu bostad för en af dess disponenter.

Norr ut från Uddeholm vid det vattendrag, hvarigenom Ufån med dess tillflöden utgjuter sig i Rådasjön, ligger *Stjernsfors* bruk med manufakturverk; det anlades 1669, då det samfaldt med Uddeholm privilegierades. Smidet flyttades 1756 till Loviseberg, men 1781 erhöi bolaget rätt att här åter upföra en stångjernssmedja.

antalets ökande till 15. För orten har detta sjukhus varit särdeles välgörande, och omlattas afven af allmänheten med mycket förtroende. Under 1875 var patienternas antal 85, med 3,002 underhållsdagar, således i medeltal för hvarje patient 36,6 dagars sjukvård.

I socknens vestra del, vid det vatten, som förenar Lakenesjön med Klarelfven, ligger *Lorisebergs bruk*, anlagdt på grund af det ofvannämnda, år 1756 meddelade privilegium att få dithytta Stjerner-hammaren med 2:ne hårdar och hela smidet.

Vidare ligger vid Rådasjön landtegendomen *Risäter*, som egdes af Hotjägmastaren H. A. Falk, men af hans sterblus försålles på 1840-talet till Uddeholms Bolag; arrenderas och behos af förre egarens son, Majoren och Ridd. Vilhelm Falk, hvilken är Flot-Chef å Klarälf och dess bifoder.

Verk och inrättningar äro: Uddeholmsverken med dertill hörande Stjernerfors och Lovisebergs bruksegendomar samt Hagforsens sågverk, masugnar, gjuteri och mekanisk verkstad m. m. I afseende å dessa verk meddelar M. Höjer i sin beskrifning: »Större delen af socknen tillhör i våra dagar det maktiga Uddeholms-Bolaget, som här i Råda har medelpunkten för sin öfver hela Nedre Elfdalen utbredda och äfven till andra delar af provinsen sig sträckande verksamhet. Bolagets stiftare kan anses vara Bruksegaren Bengt Gustaf Geijer, hvilken 1720 inköpte Uddeholms hamrar och Risbergs säteri i Råda, sedermera der anlade flera andra hyttor och bruk samt till sist förordnade, att alla hans stora och sammanhängande egendomar skulle, under namn af Uddeholms-bolaget, för alltid drifvas samfäddt af hans barn i senare giftet. Detta bolag har nu egt bestånd sedan midten af det förra århundradet och alltid utvecklat en betydande verksamhet, hvilken isynnerhet under de sista tiderna vasentligen ökats».

»År 1870 förvandlades bolaget till Aktie-Bolag, med ändamål att öfvertaga det förra bolagets egendomar, samt idka bergs- och jordbruks-, qvarn- och sågverksrörelse. Styrelsens säte är Uddeholm. Aktiekapitalet är minst 2,400,000 och högst 3,000,000 kronor. Aktierna lyda å 240 kronor och äro ställda till viss person».

Inom Nedre Elfdalen eger bolaget flera bruk, såsom Uddeholm, Loviseberg och Stjernerfors i Råda, Föskefors och Hålgå i Ekshärad, Gustafsfors, Ufvånå och Geijersholm i Gustaf Adolf, Munkfors inom Ransäter, samt Femtå och Likånå inom Dalby och Ny socknar, samt derjemte följande masugnar, nemligen Mokärnslyttan i Nordmarks socken, Uddeholmslyttan i Gustaf Adolfs socken och Sunnemohyttan inom Sunnemo socken; äfvensom slutligen en mängd qvarnar, sägar och andra lägheter. Jernmalm erhåller bolaget från sina andelar i Nordmarks-, Tabergs-, och Persbergstälten i Filipstads Bergslag samt från grufvedelar, inköpta i Nora bergslag.

Vid Hagforsen i Eda socken äro under bygnad: tvenne masugnar, bessemer- och valsverk, och färdigbygda äro: gjuteri, mekanisk verkstad, tegelbruk och såg.

Uddeholms bolags sammanräknade jordegendomar hafva följande dimensioner: 43 $\frac{1}{2}$ mtlal med en areal i jemna tusental af 8,000 tld åker, 10,000 tld ångs- och betesmark samt 250,000 tld skogsmark. Till Bolaget höra 356 åbönder, 241 hästtorpare och 555 dagsverktorpare. Hela folkmängden, tillhörande bolagets egendomar, utgör 10,387 personer, hvaraf fullt arbetsföre (d. v. s. öfver 15 år) äro 5,683 personer. Kreatursantalet vid bolagets egendomar uppgår i medeltal till 775 hästar, 111 oxar, 3,755 kor, 854 ungnöt och 6,354 får.

Uddeholms Aktie-Bolags tillverkningar under år 1875 uppgingo till: 187,290 ctr tackjern, 123,932 ctr stångjern, 29,691 ctr knippjern, 8,094 ctr stål, 42,584 ctr gjutjern och stål, 10,215 ctr gjutgods, 4,524 ctr diverse manufakturjern, 2,845 tolfter plankor och 26,800 tolfter bräder.

Uddeholms Aktie-Bolags

1. Styrelse:

Disponenter: Bruksegaren E. G. Danielsson, K. V. O. och R. N. O., på Risberg, Bruksegaren E. Holmberg, R. V. O., på Uddeholm. *Om-budsmän:* Bruksegaren C. F. af Geijerstam, som är *Ordförande*, Brukseg. M. E. Värn. *Suppleanter:* Majoren och Ridd. Vilhelm Falk på Risäter, Brukseg. Kristoffer Vilhelm Geijer i Karlstad.

2. Förvaltningspersonal:

- a) *Vid Uddeholms hufvudkontor:* Kassör: C. A. Hultén, Räkenskapsförare: S. Örbom, b) *Vid Uddeholms landbruk:* Inspektor: J. E. Andersson, c) *Skogsstaten:* Skogs-Chef: Y. Segerdal, Skogsförvaltare: C. H. Beerman och F. von Garreltz, d) *Byggnads-Ingenjörer:* Chef: A. J. Atterberg, Biträdande: Ingenjören N. L. Nejlich och C. O. Korsgren, e) *Verkmästare:* vid Hagforsen, David von Vicken, vid Sunnemohyttan, J. H. Sunström, f) *Förvaltare vid följande bruk:* vid Munkfors, R. Geijer, vid Stjernsfors och Geijersholm, J. N. Ullgren, vid Gustafsfors, S. J. Anrep, vid Föskefors, S. H. Samuelsson, vid Halgå, A. Malmström, vid Loviseberg, G. Hjelm, vid Mokärnshyttan, C. Vahlund, vid Sunnemohyttan, C. V. Veinberg, vid Tabergsgrufvan, J. E. Jansson, vid Skoghalls såg, P. V. Dahlgren, vid Hagforsen, Inspekt. A. O. Lindqvist, g) *Öfrige Embetsmän:* Hylle-Notarie: A. Vinbergh, Smidesmäst.: J. Price, Revisor: Kamrer. A. Lagergréen
- Distrikt-Veterinär:* J. Eriksson.

I Råda finnas 10 skolhus upbyggda och det 11:te beslutadt. Planteringsland finnas till 6 af dem. Kostnaden har för hvarje skolhus beräknats utgöra 2,000 å 2,500 kronor. En skola är fast; fem ambulera. En biträdande folkskola fanns 1875 och en ytterligare skulle under 1876 inrättas, då äfven en s. k. fortsättningsskola borde tråda i verksamhet, der äfven hus- och hemslojdundervisning skall ega rum under 3 månader årligen.

(340)

3) Gustaf Adolf.

(adr. Gustaf Adolf).

Hemmantalet är: 6¹/₂ förmedlade mtal. som finnas inräknade under Ekshärads och Råda socknar; 1875 års bevillningstaxeringsvärden utgjorde: å jordbruksfastighet 10,000 kronor, å annan fastighet 178,000 kronor, samt å bevillningsfri egendom, som tillhör staten, 12,000 kr. och som tillhör kommunen 10,000 kr. eller tillhoppa 210,000 kronor. Folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 2,362 personer. Kongl. Statistiska Central-Byrån angifver socknens hela areal till 50,100 tld, motsvarande 280,640 kvadratrekvar land utan vatten d. v. s. åker, ängs- och skogsmark. Gustaf Adolfs kapellag bildades 1765 af delar, afsöndrade från Ekshärads och Råda socknar; och hela socknen, med undantag af Laggåsens skog, eges af Uddeholms Bolag; men ännu äro sockengränserna ej tydligen bestämda, hvadan areala förhållandet kan vara något ovisst¹⁾).

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattighårds-Styrelse: Bruksförv. S. J. Anrep på Gustafsfors.

” *i (länets) Brandstodskomite:* Skogsförvaltaren C. H. Bœerman på Geijersholm.

Organist, Klockare och Vaccinator: F. Olbers. *Barnmorska:* Maria Olsson. *Folkskol-lärare:* J. E. Olberg i Deglund, H. Skoglund i Gustafsfors och O. Andersson i Deglund.

Småskol-lärarinnor: Karolina Norder vid Gustafsfors, Maria Berg i Laggåshöjden och Stina Lisa Nilsson.

Nämndeman: Erik Larsson i Vacker-åsen.

Fjerdingsmän: Karl Jönsson i Butorp och Anders Eriksson i Trindkärn.

Gästgifveri är: *Vid Laggåsen*, hvarifrån skjutsas till Tyngsjön 1, mil, till Asplund 1, mil och till Otterdalen 2, mil. Skjutslegan är 1: 60 pr mil.

Verk och inrättningar: Ufvanå, Geijersholms och Gustafsfors jernbruk, hvilka alla tillhöra Uddeholms Bolag. Vid Ufvanå äro 2:ne stångjernshammare med 3:ne hårdar; vid Gustafsfors 2:ne hammare och 4 hårdar. I socknens östra del ligga Uddeholmshyttan och Gustafsforshyttan.

Tre skolhus, upbyggda under åren 1865 och 1866, hafva kostat tillsammans ungefär 9,000 kronor. Inga planteringsland äro till dem. Tre småskolor finnas, men ingen slöjdskola.

¹⁾ Den så kallade Laggåsens skog, som ursprungligen tillhört Ny pastorats pastorsbol, ligger utefter östra sockengränsen emot Rämmens socken. Ännu råder osisshet, huruvida derå befintliga befolkning tillhör Ny pastorat eller Gustaf Adolfs socken i kyrkligt hänseende. Skulle det höra till Ny pastorat, så hade den befolkningen ungefär 5 mil till sockenkyrkan; men deremot Gustaf Adolfs kapellkyrka sig helt nära. Förhållandet förtjenar vederbörandes uppmärksamhet.

4) **Sunnemo.**

(adr. Sunnemo).

Hemmantalet är: $2\frac{1}{4}$ mtl frälse och $10\frac{11}{24}$ mtl skatte eller tillhopa $12\frac{17}{24}$ mtl; 1875 års bevilningstaxeringsvärdet utgjorde: å jordbruksfastighet 958,400 kr., å annan fastighet 71,300 kr. och å bevilningsfri, kommunen tillhörig, egendom 18,300 kr. eller tillhopa 1,048,000 kr.; och folkmängden vid 1875 års slut uppgick till 2,180 personer. Socknens hela areal är 36,473 tld, motsvarande 204,250 qv.-refvar åker, ängs- o. skogsmark. Bevilning för 1875 utgjorde: å jordbruksfastighet 287: 52.
å annan fastighet 35: 65.
å inkomst af kapital och arbete . . 321: 00.

Sgr 644: 17.

Summa fyrktal enligt längd, som antagits 1875, uppgick till 9,363 fyrk.

Ordförande i Kommunalstämma, Nämnd och Fattigvårds-Styrelse: Handlanden N. Svanberg i Aspåsen.

„ *i (länets) Brandstodskomité:* Verkmästaren J. H. Sunström i Sunnemohyttan.

Klockare och Vaccinator: J. Eriksson i Björkil; *Barnmorska:* Anna Elisabet Hallberg.

Folkskol-lärare: Klockaren J. Eriksson, P. G. Kjellin i Gräs och P. Tillqvist i Bosjön.

Biträdande dito: Lars Persson i Gräs; *Småskol-lärarinna:* Anna Olsson i Lid. *Nämndemän:* Bergskondukt. och Ridd. L. J. Igelström o. Lars Larsson i Nore. *Gode Män vid laga skiften:* Hemmanseg. Nils och Håkan Håkanssoner i Gräs. *Fjerdingsmän:* Nils Bengtsson i S:a Viljamsbol och Jan Bengtsson i N:a Gräs. *Post-Stationsföreståndare:* Handl. N. Svanberg. *Föreståndare:* C. J. Grundstedt.

Landthandlare: N. Svanberg med bod i Aspåsen, dito med bod i Tutemo, *Handelsbiträde:* C. J. Grundstedt; C. Skoglund & Co i Björkil, *Sunnemo Handels-Aktie-Bolag* med bod i Tömte, *Föreståndare:* B. W. Veinberg; dito med bod i S:a Gräs, *Föreståndare:* P. V. Öfverström.

Gästgifverier äro: a) *Vid Dufvenäs*, hvarifrån skjutsas till Södra Gräs 0, mil, till Torsby 1, mil, till Bogerud 1, mil, till Råda 1, mil och till (Stenåsen) Lersjön 1, (1, mil). Skjutslegan är 1: 60 per mil.

b) *Vid Södra Gräs*, hvarifrån skjutsas till Dufvenäs 0, mil och till Forshyttan 2, mil. Skjutslegan är 80 öre per mil.

Herregårdar: *Tutemotorp*, $\frac{1}{2}$ mtl, med 38 tld åker, 35 tld ängs- och 981 tld skogsmark, eges af Uddeholms bolag, men begagnas till boställe åt bolagets förvaltare vid Sunnemohyttan C. V. Veinberg; *Noretorp*, $\frac{1}{4}$ mtl, med 18 tld åker, 11 tld ängs- och 161 tld skogsmark, komministersboställe, som innehafves af Komministern A. F. Holmqvist; *Södra Väsby*, $\frac{1}{4}$ mtl, med 32 tld åker, 3 tld ängs- och skogsmark gemensam med andra hemman, eges af Uddeholms Bolag, men innehafves af dess Skogsförvaltare F. von Garreltz; *Södra Gräs*, som till en del eges och brukas af Bergskondukt. L. J. Igelström.

Verk och inrättningar: Sunnemohyttan, anlagd 1640 af Borgmästaren Johan Börjeson, dit hörer gjuteri, mekanisk verkstad och qvarn och Forsnäs qvarn, hvilket allt eges af Uddeholms Bolag; Björkils garfveri, som eges af bönder, och Nore ölbryggeri, som eges af H. Kolthoffs sterblhus. Atskilliga hemman inom denna socken egas dels af Uddeholms bolag, dels af Elfsbacka Bruks Bolag och dels oskattlagda lägenheterna Bosjön, Bjursjön och Springsjön af Bosjö brukseg, och det mesta öfriga af allhuoge.

Sunnemo, fordom kalladt Sundmo, har utgjort en del af Råda socken, men efter anläggning af Sunnemohyttan, skildes denna socken ifrån Råda och fick år 1653 egen kyrka. På Uddeholms Bolags bekostnad blef Sunnemo socken under år 1875 topografiskt kartlagd, i sammanhang med ett dylikt arbete för öfriga delar af hela Nedre Elfdals Härad.

I afscende å anstalter för folkundervisningens befrämjande är att märka: att inom församlingen finnas trenne ambulerande folkskolor och 2 småskolor; att under åren 1868—1870 fyra vackra skolhus blifvit upförda och ifrågasatt är att ytterligare bygga 3:ne. Ett af de forstnämnda skolhusen uppskattas i värde till 6,000 kr. och de 3:ne öfriga till 3,000 kronor hvardera. Församlingen har beslutat att planteringsland för hvarje skolhus skall anskaffas och bearbetas. Vissa dagar under skolverminerna lemnas uti skolsalarne skolans flickor undervisning i sömnad och andra qvinliga arbeten.

Bil. *M.* 1.

Förteckning å personer, som inom Vermland varit val-
bare till Riksdagens Förste kammare under år 1876.

1. Inom Östersysslets fögderi.

Visnum:

Björneborg: Kammarh. O. Nordenfeldt.
Jonshol: Brukseg. J. E. Rundberg.
Sommersta: Kronol. E. G. Lidström.
Säby: Frih. S. G. N. Åkerhielm.

Kil:

Nynäs: Brukseg. C. Hammarhielm.

Råda:

Årås: Brukseg. Franz Geijer.

Rudskoga:

Sunnehol: Kyrkoherden O. Tenow.

Nysund:

Hållunda: Ryttmäst. C. Strokirk.
Eng: Majoren Crispin Löwenhielm.

Ölme:

Prestgården: Kyrkoh. J. P. Höjer.

Varnum:

Gustafsvik: Brukseg. R. Adlersparre.
Niklasdam: Brukseg. P. H. Uggla.
" Notarien R. Vestman.
" Brukseg. J. A. Juhlin.
Vassgård: Brukseg. G. Löthner.

Väse:

Björkebron: Kam:h. C. Sköldebrand.
Bäck: Nämndemannen Jan Jansson.
Hammar: Kaptenen H. Anrep.
Prestgården: Prosten D. Nordmark.
Olmskog: Godseg. L. P. Larsson.

Fogelrik:

Grosshandl. F. Velin (i Göteborg).

Ålster:

Allstrum: Brukseg. A. C. Lexow.
Forsnäs: Brukseg. H. F. Lexow.

Björby: Majoren H. O. Schroderheim.
Höje: Landtbrukaren A. G. Olsson.
Rotnäs: Brukseg. C. H. Lennartson.

Nyed:

Högåsen: Bygmäst. C. J. Nilsson.
Lindfors: Brukseg. J. F. Geijer.
Norum: Kaptenen G. Lindequist.
" Brukseg. J. F. Langenberg.

Elfsbacka:

Östanås: Kammarh. V. Croneborg.

Fernebo:

Bornshyttan: Brukseg. A. Karlsson.
Finshyttan: Brukseg. O. Bergström.
Fogdehyttan: Brukseg. Fritz Stål.
Kälhyttan: Brukseg. J. P. Björsson.
Nyhyttan: Brukseg. E. J. Jansson.
Saxåhyttan: Brukseg. J. E. Jansson.
" Brukseg. C. J. Yngström.
Storbröh: Brukseg. L. A. Karlsson.
Torskbäcksh. Brukseg. J. E. Eriksson.
Yngshyttan: Disponenten C. Billman.
Persberg: Disponenten C. Mossberg.
Stöpsjöhyttan: Brukseg. A. Danielsson.

Brattfors:

Brattforshyttan: Brukseg. H. G. Geijer.
" Brukseg. C. R. Geijer.

Nordmark:

Taberg: Disponenten J. E. Jansson.

Kroppa:

Edsberg: Prosten N. G. Lundström.
Gammalkr.: Brukseg. J. E. Mörtstedt.
Storfors: Brukseg. J. Herlenius.

Lungsund:

Fallet: Bruksförv. A. G. Vallerstedt.

2. Mellansysslets fögderi.

Ransäter:

Ransäter: Brukseg. Edv. Dahlgren.
Munkerud: Handl. L. Olsson.
Munkfors: Bruksförv. R. Geijer.
" Handl. O. Högberg.

Öfra Ullerud:

Nordsjö: H. Nordén.

Nedra Ullerud:

Qvarntorp: Majoren O. Örn.
Katrineberg: Öfv.-Löjtn. H. O. Falk.
Mölnbacka: Bruksf. C. Gripenberg.
Deijefors: Brukseg. Axel Geijer.

Vik (Dömle): Brukseg. C. E. Andersson.

Grafra:

Allmar: Kyrkoherden F. Thorelius.
Kärne: General-Maj. A. T. Vijkander.
Färjestad: Brukseg. J. H. Huss.
Trangårdstorp: P. Norbäck.
Ilanda: Godseg. A. G. Stenberg.
Skåre: Disponenten N. Mathiesen.
Forshaga: Brukseg. Elis Cederblom.
Hynboholm, Godseg. Sven Cederroth.

Hammarön:

Lunda: Bruksf. P. V. Dahlgren.

Karlstads s:n:

Gäfverön: Kapten H. Uggla.
Våxnäs: Kapten A. F. Lilliehöök.

Grums:

Long: General-Maj J. H. Rosensvärd.
Karlberg: Majoren J. F. v. Echstedt.
Sem: Kyrkovården Anders Jansson.
Malsjö: Gästgifvaren L. Andersson.

Nor:

Prestgården: Doktor O. Arrhenius.
Trossnäs: v. Häradsh. C. Vikström.
Vålberg: M. Andersson.

3. *Vestersysslets fögderi.**Eda:*

Charlottenb.: Brukseg. J. O. Sundström.
Noreborg: Brukseg. J. A. Nordström.
Norra By: Handl. A. Olsson.

Elgå:

Elgå bruk: Brukseg. C. Rhodin.

Brunskog:

Berga: Kaptenen J. Alstermark.

Östra Emternik:

Gårdsjö: Brukseg. C. F. Chöler.

Sunne:

Annefors: Majoren C. G. Oxehufvud.
Prestgården: Prof. Anders Fryxell.

Lysvik:

Berga: Landtbrukaren F. Norring.

4. *Södersysslets fögderi.**Gillberga:*

Björnö: Godseg. J. F. Vennerlöf.

Långserud:

Kålsäter: Brukseg. Aug. Henström.

Seanskog:

Svaneholm: Brukseg. C. G. Uggla.

Stafnäs:

Prestgård: Prosten Anders Unger.

Eskilsäter:

Rosenborg: E. Hirsch.

Botilsäter:

Forsvik: Godsegaren J. A. Bengtsson.

5. *Nordmarks fögderi.**Silbodal:*

Häradshöfd. P. Sundblad.

6. *Norrssysslets fögderi.**Södra Finnskoqa:*

Prestgården: Kyrkoh. B. H. Valström.

Dalby:

N:a Persby: A. M. Vennerström.
Likenäs: Jöns Persson.

Ny:

Prestgården: Prosten J. A. Almqvist.

Ekshärad:

Emtbjörk: Handlanden N. Kjellén.

Varpnäs: Godseg. J. Andersson.
Höglunda: Grefve C. P. von Rosen.
Riis: Fil. Dokt. D. Danielsson.
Edsvalla: Disponenten A. Ros.
.. Ingeniören . . . Rambäck.

Segerstad:

Asberg: Nämndem. J. Andersson.

Borgeik:

Starrkärr: Brukseg. C. Lindberg.

Ed:

Liljedal: Disponenten L. Andersson.

Löjtnanten A. N. Gullström.

.. Häradsh. A. J. Pihlgren.

Arvika köping:

Häradsh. J. F. Ekman.
Apotekaren N. H. Hellman.
Handlanden C. J. Flodqvist.
Handlanden J. A. Rudström.
Handlanden J. V. Pihlgren.
Handlanden S. P. Svensson.
Bruksegaren O. V. Jungmarker.
Prov.-Läkaren O. R. Borgström.
Kassören Oskar Björck.
Bryggaren C. E. Rülcher.
Kaptenen A. T. Roos.

Ny:

Skönnebol: f. d. Löjtn. M. J. Lilliehöök.

Bro:

Ö:a Brosäter: Kaptenen C. M. Bratt.
Mässvik: Majoren C. J. H. v. Axelsson.
Ingerud: Handlanden A. Eliæson.
Sund: Godsegaren M. Koch.
Seffle: Majoren D. V. Lilliehöök.

Kila:

Prestgården: Kyrkoherden L. Edgren.

I Städerna.

1. Karlstad.

a) på grund af uppskattad årlig inkomst.

Biskopen C. H. Rundgren.	Handlanden A. G. Moberg.
Landskamrer A. Andersson.	Handlanden L. N. Fitinghoff.
Magistrats-Sekreteraren H. Falk.	Hyp.-Fören:s Ombudsm. F. F. Mæchel.
Löjtnanten P. V. Almqvist.	" Kamrerare L. A. Göthlin.
Rådman A. F. Grundström.	Majoren Uno Troili.
Kamreraren C. F. Hamberg.	Lagmannen C. G. Veinberg.
Apotekaren L. Kaijser.	Bank-Direktoren Fritz Clarholm.
Stadskamreraren A. G. Olson.	Räntmästaren C. G. Hultman.
Bokhandlaren Hjalmar Petersson.	Handlanden N. Fellander.
Landshöfdingen H. Gyllenram.	Borgmästaren A. A. Valdenström.
Regementspastor A. Thorstenson.	Handlanden Oskar Nygren.
Rektorn J. Vallinder.	Handlanden A. M. Lanner.
Handlanden A. Th. Brattberg.	Kaptenen B. A. Beckman.
Handlanden Edvard Vallerstedt.	Handlanden A. V. Moberg.
Handlanden P. M. Ågren.	v. Håradshöfd. K. A. Liljesköld.
Bokhandlaren C. A. Nerman.	Fabrikören Gustaf Adolf Andersson.
Regementsläkaren C. A. Haak.	Lasarettsläkaren P. A. Eneström.
Kamreraren R. Myrin.	Öfverste-Löjtnanten C. H. Falk.
Handlanden L. Klein.	

b) på grund af egande fastighet till uppskattadt värde icke understigande 80,000 kr.

Handlanden J. A. Nygren Senior.	Handlanden A. V. Vallerstedt.
Garfvaren J. P. Falk.	Gästgifvaren N. Andersson.
Handl. A. T. Brattberg (förut uptagen).	Grosshandlanden P. F. Broman.

2. Kristinehamn.

Bruksegaren Gustaf Vahlund.	Bryggaren C. Bergsten.
Handlanden J. A. Rydberg.	Bryggaren J. V. Tählin.
Borgmästaren C. H. Nordenfelt.	Magasinsförvaltaren H. C. Petersson.
Rådm., v. Håradshöfd. A. R. Geijer.	Källarmästaren C. G. Fredholm.
Bokhandlaren C. E. Hygrell.	Handlanden L. J. Andersson.
Vågmästaren J. E. Andersson.	Handlanden J. Fallqvist.
Kyrkoherden J. B. Unger.	Postmäst., Kapten V. H. Sylvander.
Bryggaren L. Halvorsen.	Handlanden A. G. Hedin.
Mjölh. O. G. Olsson (vid Björklund).	" F. Olsson.
Rektorn B. C. Lagerlöf.	" E. Nilsson.
Handlanden C. Lalin.	Bank-kassören V. L. Rydberg.
Ingenjören Harald Asplund.	Stadsläkaren, Dokt. C. E. Berg.
Provincialläkaren, Dokt. G. H. Bohm.	f. d. Apotekaren C. F. Hellman.
Handlanden C. J. Lilliesvärd.	Apotekaren Erik Hellman.
Rådman A. J. Jern.	

3. Filipstad.

Fil. Dokt. Aug. Forsberg.	Gruf-Ingenjören C. H. Lundström.
Handlanden C. Dahlström.	Handlanden Henrik Rådström.
Borgmästaren J. G. Vinnerström.	Handlanden C. O. Nysell.
f. f. Lasarettsläk. E. V. B. Erhardt.	Källarmästaren C. V. Ohman.
Provincialläk. Dr L. G. Örtengren.	Borgmästaren C. A. Sjögren.
Kontraktsprosten A. F. Björlin.	Smidesmästaren C. A. Jacobson.
Apotekaren R. V. Ringström.	Rådman Christian Sundin.

Bilaga *N:o* 2.

Presterskapets löner, sådane de vid lönerogleringarnes fastställande af Kongl. Maj:t blifvit i penningar beräknade. Se Svensk författningssamling för år 1874 *N:o* 93 sidan 29.

Fastställdes af Kongl. Maj:t.			Pastoratets namn.	Kyrko- herdes lön.	Konmi- nisters lön.
			Karlstads stift.		
			Biskopen	12000	
1868	Okt.	9	Grafva	4420	1830
1870	Dec.	16	Hammarö	2270	1530
1872	"	20	Ny (i Elfdal)	5000	2000
"	"	"	Dalby	4940	
"	"	"	Finnskoga	4970	2000
"	Nov.	1	Karlskoga	6000	2000
"	"	"	"		1400
"	April	26	Bjurkärn	2700	
1867	Mars	22	Visnum	6240	2030
1869	Nov.	23	Kristinehamn	5000	2200
1872	Okt.	4	Filipstad	5340	2380
"	"	"	Nordmark	3000	
"	"	25	Näsram eller Råmen	2330	
"	April	26	Gåsborn	2440	
1874	Sept.	18	Brattfors	3350	
1870	Dec.	16	Väschärad	6270	2000
"	"	"	Alster	3000	
1873	Juni	27	Nyed	4900	1880
"	"	"	"		1880
1871	Mars	10	Ölmehärad	4510	1800
1873	Febr.	7	Kroppa	4510	2180
1867	"	8	Brunskog	5090	1180
"	"	"	"		1160
1869	Juni	18	Arvika	5500	1820
"	"	"	"		1820
"	"	"	Gunnarskog	5000	1360
1873	Nov.	28	Köla	5000	2300
Transport				113780	36750

Fästställes af Kongl. Maj:t.			Pastoratets namn.	Kyrko- herdes lön.	Kommi- nisters lön.
			Transport	113780	36750
1873	Nov.	28	Eda	3860	
1867	Maj	24	Holmedal	5800	2200
"	"	"	"		2200
1870	April	16	Blomskog	5000	2000
"	"	"	"		1800
"	"	"	"		1800
1867	Maj	24	Sillerud	4800	
"	Okt.	21	Silbodol	3310	
"	Maj	17	Gillberga	6500	2500
"	"	24	Kila	6750	2200
"	"	"	"		1600
"	Juni	13	Stafnäs	5000	1980
"	"	"	"		1200
"	"	"	Glafva	3160	
1871	Maj	25	Nor	6810	2500
"	"	"	"		2000
"	"	"	"		2000
"	"	"	"		1500
1867	Febr.	1	By	5400	2000
"	"	"	"		1900
1870	"	18	Millesvik	4020	1790
"	"	"	"		1490
1866	Okt.	26	Steneby	4300	1600
"	"	"	Ertemark	3050	
"	Nov.	2	Edsleskog (Hesselskog)	4520	1490
"	"	"	"		1020
"	"	"	"		970
1867	Dec.	20	Tössö	4700	
"	"	"	Animskog	3830	
1868	Juni	11	Amål	3280	2110
1865	"	1	Bolstad	6540	2310
"	"	"	"		2180
"	"	"	"		1600
1870	"	9	Frendefors	7990	2320
"	"	"	"		2320
1867	April	4	Högsäter	6250	1640
Transport				218650	90970

Fastställdes af Kongl. Maj:t.			Pastoratets namn.	Kyrko- herdes lön.	Kommi- nistens lön.
1867	April	4	Transport	218650	90970
			Högsäter		1600
"	"	"	"		1510
1866	Sept.	27	Ed	4040	1500
			"		1490
			"		1480
"	"	"	Färglanda	4190	1820
"	"	"	Rölanda	2860	1150
"	"	"	Torp och Ryr	3050	
			Summa	232790	101520
<i>Sammandrag:</i>					
			Biskopen i Karlstads stift . .	12000	
			Presterskapet i 33 pastorater i Vernland	153540	68010
			Dito i 13 pastorater å Dalsland	58550	30110
			Dito i 2 „ i Örebro län	8700	3400
			Summa	232790	101520

Bilaga A 3.

Förteckning å Kyrko- och Kommunal-Utgifter inom Vermlands
län för år 1874.

Nr	K o m m u n.	Beslutade å Kyrkostämman			Beslutade å Kommunalstämma		Summa Kronor.
		för kyrka m. m.	för folk- skola.	öfriga utgift.	för fat- tigvård.	öfriga utgifter.	
1	Fernebo ¹⁾²⁾ . . .	12177	5170	806	3467	1060	22680
2	Nordmark . . .	4869	1798	231	9098	719	16715
3	Rämmen* . . .	3200	1938		558	445	6141
4	Brattfors ¹⁾ . . .	231	1984	21	1115	601	3952
5	Gåsborn* . . .	3389	8596	20	5555	1135	18695
6	Kroppa* . . .	3784	3055	9	709	779	8336
7	Lungsund* . . .	3904	3671	17	6820	1287	15699
8	Nyed . . .	6101	2994	95	4340	2680	16210
9	Elfsbacka . . .	763	880		1837	170	3650
10	Väse . . .	273	5158		9787	972	16190
11	Alster . . .	3468	2177		4095	1691	11431
12	Fogelvik . . .	3686	1298		4463	707	10154
13	Olme . . .	6335	2950		6216	514	16015
14	Varnum . . .	6186	3248		7613	926	17973
15	Visnum . . .	4303	5047	43	6772	902	17067
16	Kil ¹⁾ . . .	2680	2756		1749	208	7393
17	Rudskoga . . .	1824	2148		1858	463	6293
18	Råda . . .	2325	2493	9	2159	822	7808
19	Kil i (i Kil) ¹⁾ . .	540	2898	105	1908	3929	9380
20	Frykerud . . .	5477	4056		5476	713	15722
21	Öfre Ullerud . .	3415	2477		5598	1976	13466
22	Ransäter ¹⁾³⁾ . .	1854	2886	410	2378	617	8145
23	Nedre Ullerud .	9	2619		8794	3097	14519
24	Karlstads landsförs.		1512		1861	840	4213
25	Grafva . . .	5814	5402	242	9090	747	21295
26	Hammarö . . .	245	1353		2600	688	4886
27	Nor . . .	519	2808		8336	757	12420
28	Segerstad . . .	77	1516		2183	1723	5499
29	Grums . . .	3932	2562	15	4835	2673	14017
30	Borgvik ¹⁾³⁾ . .	146	892		762	457	2257
31	Ed ¹⁾ . . .	158	1930	2	289	580	2959
Transport		91684	90272	2025	132321	14878	351180

Nr	K o m m u n.	Beslutade å Kyrkostämman			Beslutade å Kommunalstämman		Summa Kronor.
		för kyrka m. m.	för folk- skola.	öfriga utgift.	för fat- tigvård.	öfriga utgifter.	
	Transport	91684	90272	2025	132321	34878	351180
32	Gillberga ¹⁾ . . .	3913	2803	50	3745	445	10956
33	Långserud . . .	2715	12948	5	6737	426	22831
34	Stafnäs . . .	417	2537	5	3297	2521	8777
35	Högerud . . .	143	740		1145	45	2073
36	Glafva . . .	385	2726	3	1455	553	5122
37	Vermaskog . . .	3371	1567	19	2521	1504	8982
38	Svanskog . . .	83	2219	20	3205	263	5790
39	Millesvik . . .	86	1002		1277	111	2476
40	Eskilsäter . . .	312	1327		1633	173	3445
41	Ölserud . . .	152	1150		1133	142	2577
42	Botilsäter . . .	76	1276		1801	448	3601
43	By . . .	5014	4130	23	6791	20996	36954
44	Bro . . .	2493	1982	46	4563	12223	21307
45	Ny ⁷⁾ . . .	2712	1489	7	1921	113	9075
46	Huggenäs . . .				1543	1290	
47	Kila . . .	175	1875	16	3365	462	5893
48	Tveta . . .	1314	1156	7	2264	217	4958
49	Sillerud ¹⁾ . . .	246	4096	51	5385	458	10236
50	Holmedal . . .	2503	1440		2828	478	7249
51	Fogelvik . . .	1415	1475		1264	121	4275
52	Töcksmark ¹⁾ . . .	2049	1334		1052	327	4762
53	Östervallskog ¹⁾ . . .	2244	1120	219	496	93	4172
54	Karlanda . . .	2919	1840	30	4308	263	9360
55	Blomskog ¹⁾ . . .	121	768		1405	406	2700
56	Trankil . . .	5385	789	4	3591	81	9850
57	Silbodal ¹⁾ . . .	8184	1232	27	2134	164	11741
58	Skillingmark ¹⁾ . . .	163	948	1	2633	54	3799
59	Jernskog . . .	102	1740	6	8037	303	10188
60	Köla ²⁾ . . .	344	1835	83	6807	344	9413
61	Eda* . . .	220	2321	103	12171	750	15565
62	Arvika . . .	5455	2688	35	7519	369	16066
63	Ny . . .	2088	1313	31	4960	307	8699
64	Elgå . . .	2040	4881	65	3987	194	11167
65	Gunnarskog* . . .	250	4039		17248	450	21987
	Transport	150773	165058	2881	266542	81972	667266

Nr	K o m m u n .	Beslutade å Kyrkostämma			Beslutade å Kommunalstämma		Summa Kronor.
		för kyrka m. m.	för folk- skola.	öfriga utgift.	för fat- tigvård.	öfriga utgifter.	
	Transport	150773	165058	2881	266542	81972	667566
66	Bogen * ¹⁾ . . .	158	840	70	390	508	1966
67	Brunskog * ¹⁾ . .	4204	5356	51	1854	415	11880
68	Mangskog . . .	3909	1751	21	3805	193	9679
69	Boda *	1949	600	115	2353	332	5349
70	Sunne * ¹⁾ . . .	11164	11050	56	7304	2955	32529
71	Östra Emtervik ¹⁾ .	766	1760	279	937	1367	5109
72	Vestra Emtervik .	1157	1900	8	2108	999	6172
73	Gräsmark * ¹⁾ . .	5183	11109		5012	756	22060
74	Lysvik	141	2714		2259	1579	6693
75	Fryksände ¹⁾ . .	583	5509		2626	5632	14350
76	Östmark	4370	9421	211	9660	1516	25178
77	Lekvattnet ¹⁾ . .	98	1584	22	1298	361	3363
78	Hvitsand	332	2275		5600	300	8507
79	Ekshärad ¹⁾ . . .	450	6374	114	4879	883	12700
80	Råda	290	3651		9062	863	13866
81	Sunnemo	105	2301		2164	552	5122
82	Gustaf Adolf ¹⁾ .	2794	2486	6	5111	129	10526
83	Ny ¹⁾	462	3072		1590	1280	6404
84	Nyskoga ¹⁾	554	749	9	1171	243	2726
85	Dalby ¹⁾	118	3060	50	4500	748	8476
86	Södra Finnskoga ¹⁾	37	1512		1236	510	3295
87	Norra Finnskoga .	799	1584	29	1479	956	4847
	Summa	190436	245716	3922	342940	105049	888063

Anmärkingar. * Utmärker att oregelbundenhet emellan jordebokssockens och kyrkoföresamlingsområde är inskränkt till haradet, hvari kommunen finnes upptagen.

¹⁾ Utmärker att kosthåll åt rothjon och dylikt icke är inräknadt i fattigvårdsutgifter för följande socknar, nemligen: Fernebo 22,172, Brattfors 1,665, Kroppa 13,680, Kil i Visnum 700, Kil i Kil 6,332, Ransäter 1,241, Borgvik 750, Ed 2,049, Gillberga 8,300, Sillerud 3,840, Töcksmark 1,980, Östervallskog 581, Blomskog 2,190, Silbodal 2,208, Skillingmark 730, Bogen 925, Brunskog 5,646, Sunne 9,420, Östra Emtervik 1,768, Gräsmark 4,027, Fryksände 19,682, Lekvattnet 1,000, Ekshärad 1,773, Elfdals-Ny 1,165, Nyskoga 1,260, Dalby 1,400 och Södra Finnskoga 2,800 eller tillhopa 119,292 kr.

²⁾ Utmärker att de särskilda skolrotarne, utom här upptagne kostnader, utgifvit för underhåll af hus 1,513 kr. och för öfrige förbrukningspersedlar 350 kr. eller tillhopa 1,863 kr.

³⁾ Utmärker att inom härmed betecknade socknar enskilda fattigvårdssamhälens kostnader för deras fattigvård ej är inräknad, nemligen i Ransäter 2,081 kr., i Borgvik 589 kr. och i Köla 792 eller tillhopa 3,462 kronor.

Sammandrag af förestående utgifter för landsbygden.

	Beslutade å Kyrkostämma			Beslutade å Kommunalstämma		Summa.
	för kyrka m. m.	för sko- lorna.	för öfriga behof.	för fattig- vården.	för öfriga behof.	
Enligt förestående lund som uptager . . .	190436	245716	3922	342940	105049	888063
Tillkommer enligt an- märkningarne . . .		1863		119282		121145
Dito				3462		3462
Summa	190436	247579	3922	465684	105049	1012670

Utdrag af Statistiska Central-Byråns Berättelse öfver kom-
munernas fattigvård och finanser för år 1874, offentliggjord i
tryck år 1877.

Stadga för laxfisket

i Klarelfven och närmast derintill belägna delar i sjön Venern,
af Kongl. Maj:ts Befalningshafvande i Verml:s län faststeld den 31 Dec. 1866.

§ 1.

I Klarelfven får laxfiske icke idkas under tiden från och med den 1:e Augusti hvarje år intill årets slut. Under sagda tid må icke heller i Venern nät eller annan redskap för fångst af lax utsättas i Dingelsunds-ådran, mellan Annholmen och Kars-öarne eller emellan Kars-öarne och Garpen vid elfvens vestra utlopp, äfvensom i Råfsundet, eller emellan Örsholmen och nämnde sund vid elfvens östra utlopp. Fångst af lax med så kallad svirfvel vare dock i sjön tillåten under hela året. Metning af lax eller laxyngel vare aldeles förbjuden.

§ 2.

Under den för laxfisket i allmänhet tillåtna tid må dock från lör-
dagsaftonen klockan sex till nästföljande måndagsmorgon klockan sex nå-
got fiske ej idkas, hvarken i minor eller mjårdar, eller med nät, notar eller
på annat sätt; och skola fördenskill under sistberörde mellantider alla
redskap för fångst af lax vara utur vattnet uptagna.

§ 3.

I maskorna å nät och notar, som till laxfiske användas, må afståndet
mellan knutarne icke vara mindre än 2 $\frac{1}{2}$ decimal-tum; och skola afstån-
den, såväl emellan minornas fasta spjälår, som emellan de 2 fasta bran-
derne i framändan af mjårdarne, hvilka böra hartill förändras från att
nu ega endast en brand, vara minst 2 decimal-tum. Svirfvel, som till lax-
fiske begagnas skall vara minst 3 decimal-tum lång.

§ 4.

Not, som drages i elfven eller i djupaste rännorna vid dess utlopp,
må icke hafva större längd än elfvens halva bredd å de ställen, der no-
ten begagnas, och må icke heller mer än en not i sänder utlaggas.

§ 5.

För att vaka öfver noggrannt iakttagande af de i denna stadga med-
delade bestämmelser, tillsättas af Kongl. Maj:ts Bef:de 2 särskilda Till-
syningsmän ¹⁾, den ene för laxfisket emellan Dejsefors och Karlstad, samt
den andre för laxfisket vid nämnde stad och elfvens utlopp i sjön Venern;
skolande desse Tillsyningsmän ställa sig till efterrättelse de föreskrifter,
som af Fiskeri-Intendenten kunna varda dem meddelade.

§ 6.

En hvar, som öfverträder de härofvän, beträffande laxfiskets idkande,
gifna föreskrifter, skall vara förfallen till 50 rdr böter, jemte förlust af
redskap och fångst. Böterna fördelas sålunda, att $\frac{1}{2}$ del tillfaller kronan
samt $\frac{2}{3}$ delar åklagaren. Värde af förverkad redskap eller fångst till-
falle åklagaren ensam.

§ 7.

Denna stadga, som årligen bör vid fisketidens början i vederbörande
socknekyrkor upläsas, skall lända till efterrättelse från och med den 1
Augusti 1867.

¹⁾ Vermlands Hushållnings-Sällskap aflönar numera 3 dylika tillsyningsmän,
med särskildt tjenstgöringsdistrikt för en hvar af dem.

**Instruktion för tillsyningsmännen vid laxfisket i Klarelfven,
af Kongl. Maj:ts Befallningshåfande i Vermlands län faststeld
den 31 December 1868.**

§ 1.

I allmänhet åligger Tillsyningsmännen att med nit och upmärksamhet vaka deröfver, att de föreskrifter, hvilka innefattas i Kongl. Maj:ts Befehs den 31 December 1866 utfärdade Stadga angående laxfisket i Klarelfven, noggrannt efterlevas samt att öfverträdelser häraf, äfvensom af Kongl. Fiskeri-stadgan den 29 Juni 1852, i laga ordning beifra.

§ 2.

Ärligen före fisketidens början skall Tillsyningsman besigtiga alla inom det honom tillhöriga distrikt befintliga inrättningar för laxfångst, samt foga anstalt att felaktiga eller med de i stadgan meddelade föreskrifter icke öfverensstämmande fiskeverk ofördrojligen varda i lagligt skick försatte. Öfver sådan besigtning skall föras fullständigt protokoll, upptagande tiden, då besigtningen egt rum, samt antalet och beskaffenheten af de på hvarje ställe inrättade fångst-anstalter, jemte annan redskap till laxfiskets idkande.

§ 3.

Genom tätta besök vid fiskeställena bör hållas noggran uppsigt derå, att förbudet mot laxfiskes idkande från lördagsafton till måndagsmorgon behörigen iakttages. Befinnes härvid, att oaktadt fångst-inrättningarne äro uptagne, lax ändock änder langre tid uppehåller sig uti lä-vatten inne i minor eller dammar, eller uti hålor eller iden, hvarmed förstås tillbakaströmmande vatten, som i forssar vanligen anträffas nedanför klippor, stenar eller stenkar, bör Tillsyningsman härå fasta vederbörande fiskvattenegares upmärksamhet, på det att, om möjligt, så beskaffade hinder för laxens fortkomst må varda undanröjde, samt tillika om förhållandet ofördrojligen lemna Fiskeri-Intendenten underrättelse.

§ 4.

Å de vanliga notvarpen bör elfvens bredd af Tillsyningsmannen upmätas för ernående af visshet derom, att de notar, som på hvarje ställe vid laxfiske begagnas, icke hafva större längd än som i den utfärdade stadgan finnes bestämdt.

§ 5.

Under hösten, efter det den tillåtna fisktiden gått tillända, hälle Tillsyningsmannen sorgfälligt uppsigt derå, att oloflig laxfångst icke bedrives, för hvilket ändamål honom åligger att besöka inom distriktet belägna fiskeplatser, tillse att minorna hållas öppna samt att andra icke fasta fångstinrättningar äro ur vattnet uptagne, äfvensom att ljustring af lax icke utöfvas o. s. v.

§ 6.

Vid besök å fiskeställena bör Tillsyningsman förskaffa sig, så vidt ske kan, noggranna upgifter rörande fiskets afkastning, dess till- eller aftagande, samt i allmänhet göra sig underrättad om de förhållanden, som kunna på laxfisket äga inlytande; skolande det åligger Tillsyningsman att vid hvarje års slut till Fiskeri-Intendenten aflemna skriftlig berättelse om sin verksamhet¹⁾, samt dervid redogöra för sina iakttagelser under besöken vid fiskställena, äfvensom meddela afskrift af protokollen vid de i § 2 omformalde besigtningförrättningar, samt upgifter å hvad Tillsyningsmannen inhemtat rörande fiskets afkastning under den tilländagångna fisketiden, med mera som till Fiskeri-Intendentens kännedom komma bör, för vidtagande af de ytterligare åtgärder till laxfiskets förbättrande, som kunna finnas af behöfvet påkallade.

¹⁾ En afskrift af samme berättelse bör samtidigt inlemnas till Hushållnings-Sällskapet, för att kunna indytta uti Sällskapets årsberättelse.

Stadga för annat fiske

än laafiske uti Venern och de vattendrag, som utmynna i Venern, utfärdad af Kongl. Maj:ts Befhde i Vermland den 15 Juli 1870 och utaf Kongl. Maj:t genom Utslag den 20 Juni 1873, godkänd och antagen till följande lydelse.

§ 1.

Fiske med not får icke utöfas under tiden från den 1:te Maj till den 15:e Juni, men dragning med not under is må tills vidare utan inskränkning till tiden ega rum.

§ 2.

Så kallad *drag- eller fisknot* må hafva hvilken längd och storlek som heldst, men skall både på armarne och i kilen vara bunden med maskor, som hålla minst en decimal-tum från knut till knut.

§ 3.

Ej må med härnadan under §§ 5, 6 och 9 omformalda undantag, till fiske begagnas *ryssjor, mjårdar, nät, häfvar eller annan redskap*, som innehålla mindre maskor, än en decimal-tums afstånd från knut till knut, och få, hvad mjårdar beträffar, endast sådana användas, som äro bundna af garn.

§ 4.

Skottnät må icke hålla flera än åtta hvarf eller maskstolpar på en fots nät-längd, och så kallad *puls* får icke vid fiske användas under tiden emellan den 1 Maj och 1 Juli.

§ 5.

För fångst af *nors, loja, stinta, sickling* eller *sikloja* samt *nödig betes-fisk* för krokfiske må begagnas *nät*, hållande högst 18 maskstolpar på en fots notlängd, samt häfvar och mindre notar, hvilkas maskor bora utgöra minst $\frac{1}{10}$ dels decimal-tum eller $\frac{1}{2}$ verkum från knut till knut. Sådan nors eller betesnot må icke hålla mera än 48 fot på hvardera armen, räknadt från kilens midt och får endast för egarens egen räkning begagnas eller af honom åt en enda person till fiske öfverlätas.

Hvar och en, som använder ofvan omformalda redskap för agnfångst, vare skyldig att hålla *nödiga sumpar* för förvaring af uppfångad, men för tillfället obehöflig agnfisk.

§ 6.

Under tiden från den 1 Maj till den 15 Juni får *nors- eller betes-not* icke användas, hvaremot den, som innehar fiskrätt och önskar utöfa ref-fiske, i stället må fanga betesfisk med högst 5 stycken *agn-mjårdar*, hvilkas maskor må hålla minst $\frac{1}{2}$ decimal-tum från knut till knut.

§ 7.

Aborre-fiske med så kallade *kupor* eller *mindre mjårdar* må hädanefter icke utöfas; och *sänkehöf*, som användes för fångst af aborre och annan fjällfisk, skall vara försedd med maskor, hållande minst $1\frac{1}{4}$ decimaltum från knut till knut.

§ 8.

Idkande af fiske efter laxöring må icke ega rum under tiden från den 1 Oktober till den 1 Maj. Der genom fiskodling eller annorledes åtgärder blifvit vidtagna, för att befrämja förökandet af denna fiskart och en vårdande omsorg deråt fortfarande egnas, må utöfvande af fiske efter lax-

öring äfven å annan tid kunna medgifvas uppå framställning derom hos Konungens Befallningshafvande.

§ 9.

För fångst af ål får användas ryssjor eller hommor, hvilkas maskvidd hålla minst $\frac{9}{10}$ dels decimaltum eller 1 verktrum från knut till knut; dock må ingen af de ringar, hvaröfver nätet i dylika ryssjor utspännes, hafva större diameter än en fot, men i öfrigt må ålfiske utöfvas på förut vanligt sätt.

Måttet å maskor i fiskredskap, bunden af garn, afser förhållandet i vått tillstånd.

§ 10.

Fiskande åligger tillse att vid fångst af så väl ål som andra fiskarter, vattendraget, på sätt lag stadgar, i strömmar och åar hålles öppet till $\frac{2}{3}$ del af vattendragets bredd, der kungsådra af ålder varit, och till $\frac{1}{6}$ del deraf, der kungsådra icke finnes.

§ 11.

Hvar och en, som bryter emot ofvan meddelade föreskrifter, vare fallen till böter från och med 7 Rdr 50 öre till och med 75 Rdr Rmt, jemte forlost af redskap och fångst, och tillfalla $\frac{2}{3}$ delar af såväl böter som värdet af förbruten redskap och fångst åklagaren.

§ 12.

Den redskap, som för närvarande af de fiskberättigade innehafves, må under häröfvan tillåtna tider begagnas till den 1 Januari 1876 med iakttagande dock deraf, att fisknotarne böra före den 15 Juli 1874 förses med en kil, hållande härforut bestämd maskstorlek, samt att efter sistnämnda tid inga betesnotar få användas, som äro längre, än häröfvan i § 5 föreskrifvits.

§ 13.

För att biträda kronobetjeningen och statens fiskeritjenstemän vid tillsynen af dessa stadgars efterlefnad förordnar Konungens Befallningshafvande, uppå förslag af kommunerna, särskilde *Upsyningsmän*, med de skyldigheter och förmåner, som omformalas uti Kongl. Maj:ts Nådiga fiskeristadga den 29 Juni 1852 och Kongl. Kungörelsen den 8 November 1867.

timma före hvarje bantågs afgang, och är det ej tillåtet för resande af 3:de klassen att ingå i de andra klassernas väntsalar.

Vid tågens utgångsstation och mellanstation, der längre uppehåll göres, öppnas dörrarne från väntsalarne till platformen på gifvet tecken med ringklocka och böra de resande då ofördröjligen intaga sina platser i vagnarne. Konduktörerna visitera derefter biljetterna och stanga vagnsdörrarne. Två minuter före tågets afgang gifves ytterligare signal med ringklocka.

Vid mellanstation med kortare uppehåll öppnas dörrarne till platformen senast 5 minuter före tågets afgangstid, men signal med ringklocka gifves blott en gång, 2 minuter innan tåget sättes i rörelse eller, der uppehållet är mycket kort, genast vid tågets ankomst.

Der tåg mötas, utropas samtidigt med ringningen namnet å de hufvudstationer, dit det tåg går, som signalen gäller.

De resande, som under uppehållen lemna vagnarne, böra iakttaga den å vagnsdörrarnes insida anbragta nummer, för att återfinna forut innehaft plats.

Vid mellanstationerna utropa konduktörerna, sedan bantåget stadnat, stationens namn och tiden för uppehållet.

§ 6.

Resande varnas för att under tågets gång sträcka sig ut genom fönstret eller stöджа sig mot vagnsdörr samt för att nedsläppa tändstickor, aska eller andra föremål i fönsterfalsarna, och erinras om att den, som skadar sitser eller annat innaurede i vagn, är underkastad ersättnings-skyldighet.

Vagnsfenster å vindsidan skall hållas stängdt, om någon resande i kupén sådant yrkar.

Tobaksrökning är förbjuden i 1:sta och 2:dra klassernas väntsalar och expeditionerna, samt i de kupéer af 1:sta och 2:dra klassens vagnar, som icke äro genom utvändigt skylt angifna såsom rök-kupéer.

Män få icke under någon förevändning taga plats i kupé, hvilken genom utvändigt skylt angifves som damkupé.

Resande skola för in- eller utstigande afbida bantågets fullkomliga stillastående, men få ej själfva öppna vagnsdörrarne.

§ 7.

Expeditionen för emottagande af resgoods på hvarje station öppnas och slutes samtidigt med biljettluckorna.

De under rubrik af resgoods inbegripna persedlar, hvilka resande önska befordrade med samma bantåg, de själfva begagna, böra inlemnas i berörda expedition minst 10 minuter före bantågets utsatta afgangstid. Vid resgodsets inlemnande åligger egaren att tillika aflemna personbiljetten för att märkas. Sedan vigten blifvit i expeditionen utrönt och likvid för möjligen befintligt öfvervigt erlagd, återfås biljetten och erhålles kontramärke, försedt med samma nummer, som är åsatt resgodspersedlarne. Den resande bör själf tillse att riktiga stationsnamn anbringas å honom tillhörigt resgoods, i synnerhet vid godsets ompollettering till station, dit ny biljett köpts under resan.

Från resgoods, som inlemnas, böra äldre resegodsmärken vara borttagna, emedan sådana lätt föranleda felsändning.

Resgoods utlemnas på bestämmelsestationen till den resande eller hans ombud emot återställande af erhållna kontramärken. Hafva dessa under resan gått förlorade, åligger det egaren att på annat sätt styrka sin rätt till effekterna eller ställa borgen, innan dessa få afhämtas.

För de effekter, resande medför i kupén, ansvarar icke jernvägsförvaltningen.

§ 8.

Åkdon och lefvande djur transporteras med blandade och godståg samt medtagas undantagsvis på vissa bansträckor å snälltåg, der utrymme och tid sådant medgifver. Hundar medtagas å alla slags tåg.

Afsändare af större djur skall besörja djurens inlastning å och lossning från de till transporten uplåtna vagnarne.

§ 9.

Åkdon, som skola åtfölja ett bantåg, böra aflemnas senast 1 timme före den utsatta afgångstiden. Plats för åkdon måste dock requireras på afsändningsstationen 24 timmar förut, derest egaren önskar att detsamma skall med bestämdt bantåg afgå.

Fraktbiljett för åkdon löses, då detsamma på stationen aflemnas.

Åkdon utlemnas på bestämmelsestationen emot återställande af fraktbiljett.

§ 10.

För hundar, som resande önska medtaga å bantåg, löses biljett. förrän biljettluckan stänges. Hundarne, som böra vara försedda med munkorg eller åtminstone halsband, införas derefter å de för sådana djur inrättade platser och utlemnas på bestämmelsestationen mot biljettens återställande. Saknas munkorg, bör den som aflemnar hunden, själf införa honom på den plats, som anvisas. Hundar utan både munkorg och halsband medtagas icke.

Smarre knåhundar samt kanarie- eller dylika mindre burfoglar få medtagas i kupéen, om samtliga medresande gifva sitt tillstånd dertill, och mot erläggande af vanlig afgift.

§ 11.

För hästar, som skola sändas med bantåg, bör vagn requireras på afsändningsstationen minst 24 timmar före tågets afgångstid. Vid requisition af vagn för hästtransport skall afsändaren uppgifva hästarnes antal samt särskildt angifva, huruvida vagn med kladda spiltor åskas.

Hästar, som skola försändas med bantåg, böra genom afsändarens försorg hållas färdiga att införas i de dertill afsedda vagnar minst 1 timme före bantågets afgång.

Biljetter för hästar uttagas, då hästarne inställas på stationen och innan de införas i vagnarne.

Hästarne ställas till ledsagarens eller egarens disposition på bestämmelsestationen emot biljettens aflemnande och fraktens erläggande, derest denna icke blifvit betald vid afsändningen.

§ 12.

Afsändare af boskapskreatur skall i afsändningsstationens godsexpedition, senast 24 timmar före det tågs afgångstid, hvarmed transporten åskas, uppgifva kreaturens antal och beskaffenhet.

Stationsbefälet bestämmer, hvilket slag af vagnar skall för hvarje transport begagnas.

Kreaturen skola genom afsändarens försorg hållas färdiga å bangården senast 2 timmar före bantågets utsatta afgångstid, och skall biljett för transporten uttagas, innan kreaturen införas i vagnarne.

Småkreatur, såsom smärre kalffvar, lamm, killingar, lefvande fjäderfå m. m., skola alltid aflemnas instängda i burar, korgar eller andra dylika stängsel, såvida ej hel vagn för dem requirerats.

Transporterade kreatur utlemnas på bestämmelsestationen, sedan frakten betalats, och emot biljetternas aflemnande.

§ 13.

Allt gods, som aflemnas till transport på Statens jernvägar, skall vara åtföljdt af behöriga fraktsedlar enligt fastställt formulär, hvartill blanketter tillhandakållas trafikanter på alla jernvägsstationer emot lösen af 2 öre stycket.

Härför kan göras undantag endast för sådana mindre kollyn af högst 25 Q:s vikt utan uppgifvet innehåll, hvilka inlemnas att afgå på afsändarens egen risk.

Med undantag af gods, som på fraktsedel försändes i hela vaguslaster, emottages i allmänhet intet gods till befordran på jernvägen, å hvars yttre omslag godsets destination och emottagarens namn eller kollymärke icke äro tydligt utsatta.

Gods, som med oriktig fraktsedel ankommit till en station, får återtagas eller blifver, om utrymmet sådant medgifver, på inlemnarens ansvar å stationen qvarliggande, till dess att ny behörig fraktsedel inkommit. Dröjes dermed öfver 24 timmar, är godsegaren skyldig att enligt taxan betala plats- eller magasinshyra.

Vederbörande jernvägstjenstemans anteckning å fraktsedeln om inlemningstiden är ensamt gällande.

Alla godsexpeditioner hållas tillgängliga för allmänheten hvarje helg-fri dag från kl. 6 förmiddagen till kl. 8 eftermiddagen under April till och med September månader samt från kl. 8 förmiddagen till kl. 6 eftermiddagen under Oktober till och med Mars.

Å station, från hvilken godsförande tåg afgår tidigare än hvad ofvan sagdt är, öpnas expeditionen för inlemnande af ilgods och matvaror å tid, som af Trafikdirektören bestämmes och å stationen är angifven genom anslag.

Helgdagar mottages ilgods under den genom anslag å stationen tillkännagifna tid.

Vid mellanstation, der icke genom särskildt anslag är annorlunda bestämdt, stänges godsexpeditionen och magasinet under den tid, då personalen är sysselsatt i och för tågets expedierande.

För att, derest utrymme och öfriga omständigheter medgifva, kunna befordras med något bestämdt godsförande bantåg, måste fraktgods vara å stationen inlemnadt senast 2 timmar före tågets utsatta afgångstid.

Gods kan insändas direkt till godsexpeditionerna med förman, och emottages derstädes, utan att särskild kommissionär behöfver anlitas för dess överlemnande, allenast godset åtföljes af behörig fraktsedel i 2:ne exemplar.

Allt gods, som ej lastas i vagnarna genom afsändarens egen försorg, skall genom aflemnaren upläggas, enligt stationsbetelets anvisning, å lastplattformen eller i godsmagasin.

§ 14.

Ilgods, som önskas befordradt med visst tåg, bör aflemnas sist 30 minuter före tågets afgångstid.

Befinnas flera kollyn vid inlemnandet vara blott sammanbundna och icke i gemensamt omslag inneslutna, behandlas och taxeras de såsom särskilda kollyn.

Utlemnning af gods, som ankommit till en station, begynner så fort ske kan efter hvarje bantågs ankomst; dock med iakttagande af de för godsexpeditionernas öppnande och stängande uti föregående § bestämda tider. Särskilda undantag härifrån kunna dock af trafikdirektören medgifvas.

§ 15.

Utom hvad som kan af vederbörande trafikdirektör särskildt för hvarje fall föreskrifvas, skola följande försigtighetsmått iakttagas vid transport af nedan uppräknade ämnen, nemligen:

1:o Damejeanner och andra glas- eller lerkärl, hvaruti flytande ämnen förvaras, skola vara omsorgsfullt tillslutna och inpackade i tillräckligt starka lådor eller spilträn. Sker försändningen i full vagnslast från en afsändare till en emottagare och emellan stationer, belägna vid banor med samma spårvidd, så att omlastning ej behöfver ifrågakomma, må flaskorna eller damejeannerna föras i korgar.

2:o Klorsyradt kali och andra ämnen af likartade egenskaper skola vara inlagda i papperskapslar, samt dessa förvarade i väl slutna trälådor.

Fosfor skall vara inlagd i med vatten fyllda, tillödda bleckdosor, förvarade i tätt slutna, med sågspån fyllda trälådor, ej vägande öfver 4 centner brutto.

3:o Alla lådor, hvaruti förenämnda ämnen transporteras, skola vara försedda med handtag samt påskrift, angifvande innehållet och den sida, som alltid bör vändas uppåt.

4:o Eldfarliga oljor och explosiva ämnen skola vara inpackade på sätt särskilda Kongl. Förordningar föreskrifva.

5:o Mindre kvantiteter af frätande syror, samt de i mom. 2 och 4 omnämnda ämnen få endast sändas på de dagar och med de tåg, som genom särskilda å stationerna uppsatta anslag angifvas. Erlägges deremot frakt för minst 100 centner och öfverstiger ej kvantiteten hvad som med nödig säkerhet för bantåget kan på en vagn inrymmas, få dessa varor, med undantag af explosiva ämnen, hvilka senare endast transporteras med vissa tåg, hvilken dag som helst sändas med de bantåg, som medföra gods. För möjligen öferskjutande kollyn, som ej kunna inlastas å samma vagn, betalas afgift såsom för full vagnslast, derest afsändaren yrkar deras samtida afsändande.

6:o Afsändare af de i föregående mom. omnämnda varor, utan explosiva ämnen, skall å fraktsedeln teckna en förbindelse, att han ansvarar för all skada, som genom lackning, sjelfantändning, kärlets eller emballagets bräcklighet kan vidkomma icke allenast eget eller annans gods utan äfven jernvagens tillhörigheter.

Från ansvaret för den skada å *annans gods* eller *jernvägens tillhörigheter*, som genom bemälda varor kan föranledas, må afsändare vara fristagen, mot det att han erlägger 25 procent högre frakt än den i taxan och dertill hörande förklaringar och tillägg bestämda.

Vill afsändare begagna sig af denna rättighet, åligger det honom att jemte godset aflemna tvenne lika lydande fraktsedlar, undertecknade sålunda: "Transporten verkställes för N. N. (afsändarens eller mottagarens) räkning och risk". — Ort, datum, namn.

För skador, som af ofvan anförda orsaker kunna träffa sjelfva de här ifrågavarande varorna, ikläder nemligen Styrelsen hvarken sig eller sina underlydande något ansvar, utan sker dessa varors transport alltid, såsom hittills, på afsändares eller mottagares risk.

Derest afhemtning af till en station med bantåg anlända dylika varor fördrojes, för explosiva ämnen öfver 2 timmar, för eldfarliga oljor öfver 48 timmar och för öfriga här nämnda ämnen öfver 24 timmar efter ankomsten, eger stationsbefalet att på egarens risk med dem förfara så som nödig säkerhet erfordrar.

7:o Tändstickor skola vara inlagda i bleckaskar eller med papper klädda trälådor.

Ort-register¹⁾.

	sid.		sid.
Ackkärrs bruk	179.	Bergskog, Södra	28.
Adolfsfors bruk	236.	Bergsäng i Eksharad, gästgd .	273.
Afvelsätters post-station . . .	16.	Beted, hemman i Jernskog . .	234.
" gästgifveri	212.	Billinge	153.
Afvelsättersmon	4.	Billingsberg	219.
Afverstad, Norra	208.	Bjurberget i S. Finask., gästgd .	268.
" Södra	208.	Bjurbacks bruk	177.
Agneteberg	245.	" gästgd	179.
Agnhammar	187.	Björby, i Alster	165.
Algustad	186.	" i Svanskog, gästgd . .	221.
Allstrum	165.	Björbyholm i Elfdals-Ny . . .	271.
Almar, kyrkoherdeboställe . . .	183.	Björke, majorsboställe	44.164.
Alsters socken	165.	Björkeberg, gästgd	179.
" sågverksegendom	"	Björkefors	255.
" poststation	16.	Björkeholm	258.
" pastorat	50.	Björkils garfveri	280.
Alstern	8.	Björkvik (el. Odebotten) i Vase .	163.
Alstrandsdal	2.	Björneborgs jernvägsstation . .	22.
Ambjörby i Elfdals-Ny, gästgd .	271.	" bruk	148.
Angersby	29.	Björnö egdm i Gillberga . . .	213.
Angunnerud	"	Björnö-tjöl	7.
Anneborg (el. Södra Bråne) . .	256.	Björbyholm i Sunne	254.
Apertin, säteri	192.	Blombacka	167.
Aplung i V. Emterv., gästgd . .	252.	Blomskogs poststation	18.
Arfsby	200.	" pastorat	52.
Arn-ön	5.	" socken	226.
Arvika pastorat	51.	Bockåsen, militärboställe . . .	44.
" köping	142.	Boda jernvägsstation	22.
" socken	245.	" socken	249.
" jernvägsstation	22.	Bogens poststation	17.
Aspberg i Segerstad	186.	" socken	243.
Aspberget, hemman	267.	Bogerud, gästgd	276.
Asped i Hvitsand, gästgd . . .	266.	Bograngen, poststation i S:a .	
Aspen, sjö	8.	Finnskoga	18.
Asplund i Elfdals Råda, gästgd .	276.	Bograngen, gästgd	268.
Aspsäter i Gillberga	214.	Boken i Hvitsand	4.
Axlands hemman i Eda	243.	Bon, militärboställe	44.183.
		Borgerud	44.
Backa i Kil	151.	Borgviks poststation	16.
" quarn och såg	163.	" socken	189.
Bada i Fryksände, gästgd . . .	260.	Borgvik, Norra, gästgd	189.
" bruk	"	" bruksegendom	"
Bellevue invid Filipstad	141.	Borra	257.
Benneberg	160.	Borsjön	4.
Berg i Vase, säteri	163.	Bortans poststation	17.
" i Elgå, majorsboställe . .	28.	Bosjön	170.
" i Kil	151.	Botilsätters poststation	16.
Berg(o. Torp) i Millesv., gästgd .	206.	" socken	209.
Berga i Lysvik	258.	Brandsbol i Gräsmark	257.
Bergerud i Holmedal	228.	Brattfors poststation	17.
Bergskog, Norra	28.	" pastorat	50.
		" socken	176.

¹⁾ Detta register hänvisar ensamt till sidtalen i motsats till realregistret, som hänvisar till afdelningsnumrorna.

	sid.		sid.
Brattfors gästgd	176.	Eda jernvägsstation	22.
Brattforsheden	4.	„ socken	238.
Brattforshyttan	176.	„ glasbruk	239.
Bredene	205.	Edane poststation	19.
Brerefven	174.	„ jernvägsstation	22.
Bro socken	202.	Edebäcks dito	73.
Brosäter, Östra	„	Edfors såg och qvarn	274.
Brotorp	203.	Edsholms f. d. slott	190.
Brunsbjergs poststation	19.	Edsvalla bruk	184.
„ jernvägsstation	22.	Ekenäs, eckles.-boställe	192.
„ bruk	247.	„ gästgd	207.
Brunskogs pastorat	51.	Eketorp, O:a, militärboställe	44, 154.
„ socken	247.	Ekshärads poststation	18.
Bryngelsbyn	„	„ pastorat	49.
Bråne, S:a (el. Anneborg)	256.	„ socken	273.
Bråte säteri	186.	Elfsbacka poststation	19.
Bråten, hemman i Ölme	160.	„ bruksegendom	168.
Brättne	„	„ socken	„
Buskegrufvan	171.	Elbrohytte masugn i Varnum	156.
By pastorat	53.	Elfsjöhytte poststation	17.
„ socken	200.	„ masugn	172.
Byelfvens dal	3.	„ gästgd	„
Byn (och Kalfhagen)	209.	Elgå poststation	18.
Bynsberg	202.	„ socken	244.
Båstenäs, gästgd	229.	„ bruk	„
Båttstad, dito	267.	„ fjölen	7.
Bäck	200.	Elgstad	237.
Bäckebro i V. Emtervik, gästgd	252.	Emtervik, Vestra, socken	252.
Bäckelid	264.	„ poststation	17.
Bön, V:a, gästgd i Östervallsk.	232.	„ Östra, dito	„
„ O:a, dito i Tocksmark	230.	„ socken	251.
Charlottenbergs jernvägsstat.	22.	Eng, säteri, i Nysund	153.
„ bruk	239.	„ qvarn	„
Daglösen, sjö i Fernebo	8.	Enggrufvorna poststation	19.
„ jernvägsstation	19, 70.	„ jernvägsstation	22.
Dalby pastorat	49.	Enggrufvefaltet	173.
„ socken	269.	Eriksberg	141.
Dalkarlsjöhyttan, gästgd	173.	Erlingsrud i Köla	237.
Degerby i Vermskog, dito	222.	Eskilsåters poststation	16.
Degerfors poststation	18.	„ socken	207.
„ jernvägsstation	22.	Fagerbergs grufvor	171.
Deijje jernvägsstation	19, 70, 195.	Fagerstad	257.
„ Östra, gästgd	195.	Fagerås egendom	193.
Deijjefors jernväg	76.	„ poststation	19.
„ egendom	197.	„ jernvägsstation	22.
Dettern	5.	Fallgrufvan	171.
Djckneliden	268.	Fantgrufvan	„
Djupfors, såg och qvarnverk	240.	Fastnäs gästgd	271.
Drögsfors dito	163.	Fernebo socken	169.
Dufvenäs i Sunnemo, gästgd	280.	Filipstads telegrafstation	20.
Dunderbackens grufvor	171.	„ postkontor	17.
Dåsserud	207.	„ jernvägsstation	71.
Dömle bruksegendom	197.	„ pastorat	50.
Eds socken	190.	„ stad	130, 141.
Ed, Norra, i Köla, gästgd	210.	Finneback i Brunskog, gästgd	247.
„ (och Melltorp)	151.	Finnmossens poststation	19.
Eda poststation	19.	„ jernvägsstation	22.
		„ grufvor	173.
		Finnskoga poststation	18.

Finnskoga pastorat	49.	sid.	Glafsfjolen	7.	sid.
" Norra, socken	268.		Glafva poststation	18.	
" Södra, dito	260.		" pastorat	53.	
Finnsbytte jernvägsstation	71,72.		" socken	217.	
Finnsbyttebergs grufvor	171.		" glasbruk		
Fiskevik	241.		Glumshammar i Våse	163.	
Fjuserud i Jernskog	234.		Graf	237.	
Fjäll i Kila	211.		Grafva pastorat	48.	
" i Mangskog, såg o. qvarn	250.		" socken	181.	
Fjölle, poststation	18.		Grafsund i Kila	237.	
" gästgd i Stafnäs	219.		Grafås i Gunnarskog, gästgd	242.	
Flagan eller Nysockensjön	3.		Granbäck i Gräsmark	257.	
Flaterud i Kila	210.		Grimstad, kom:stersbol i Boda	249.	
Flatåsen i Nyskoga, gästgd	272.		Grimnemo i Gräsmark, gästgd	256.	
Flogned, V:a, i Kila, gästgd	236,237.		" i Ekshärad, boställe	274.	
Flottufvan	141.		Grinsbol	244.	
Fogdhyttans jernvägsstation	19,72.		Grums socken	187.	
Fogelviks socken i Våse	164.		" poststation	16.	
" i Nordmark	229.		Grunna, qvarn	274.	
Forshaga kanal	76.		Grytterud, i Kila	237.	
" egendom	181.		" i Mangskog, gästgd	250.	
Forshyttan	176.		Gränsjön, i Svanskog, dito	221.	
Forsnäs bruk	165.		Gräs, Södra, i Sunnemo	280.	
Forsviks säteri, i Botilsäter	209.		Gräsmarks poststation	17.	
Framnäs	193.		" socken	256.	
Fryken, sjön	7.		Gullsbj pappersbruk	248.	
Frykens dal	2.		Gulliksholmen i Olme	159.	
Frykeruds poststation	17.		Gullsjö, i Långserud	29,215.	
" socken	193.		" i Ölserud	208.	
" rykfors	3,192.		Gullspångs manufakturverk	154.	
" ryksand	192.		Gullspångselfven		
" ryksta poststation	19.		Gumma, gästgd	276.	
" jernvägsstation	22.		Gummeruds såg i Våse	163.	
" ångsåg	192.		Gumpetan	183.	
Frysände pastorat	51.		Gunnarsby, gästgd	192.	
" socken	259.		Gunnarskogs poststation	17.	
Fröbol i Elgå, gästgd	244.		" pastorat	52.	
Fyramilaskogen	4.		" socken	242.	
Fyraryne i Venern	76.		Gunneby i Dalby	270.	
Fåen	247.		Gunnerud	165.	
Fäbackens vadmalstamp	264.		Gustaf Adolfs poststation	17.	
Färjestad egendom i Grafva	182.		" socken	279.	
Fölsvik	251.		Gustafsdals såg	264.	
Förby	198.		Gustafsfors bruk	279.	
Föske	167.		Gustafsströms dito	172.	
Föskefors bruk	274.		Gustafsvik, säteri	156.	
			Gustås	29.	
Gambol i Kila	211.		Guttane	212.	
Gammelkroppa jernvägsstation	19,71.		Gylleby i Sunne	254.	
" bruk	177.		Gårdsjö lantegendom	214.	
Gated	245.		" bruksegendom	141.	
Geijersdals jernvägsstation	19,70.		Gåsborns poststation	17.	
Geijersholms dito	73.		" pastorat	50.	
" bruk	279.		" socken	172.	
Gerstad	183.		" klätten	4.	
Getebol i Tveta	212.		Gåsborns hytte-egendom	174.	
Getkänsklätten i Östmark	4.		Gåsgrufvefältet	171.	
Gillberga poststation	18.		Gäddekärn (el. Kärns) gästgd	179.	
" pastorat	52.		Görtsby (el. Sundsberg)	254.	
" socken	213.		Göstakrog, gästgd	205.	

	sid.		sid.
Göta-elf	6.	Hån, gästgifvaregård	230.
Götterstad	206.	Hångstad, Östra, gästgd	235.
Hagforsens såg o. manufakturv.	277.	Hånsjö	255.
Hajom i Holmedal, gästgd	228.	Hälle	237.
Halgå bruk	274.	Hastås i Ölme, gästgd	159.
Halåvarsbäcken	234.	Höfves	246.
Hammar i Våse, säteri	163.	Högberg i Öa Emtervik, gästgd	251.
" i Hammarö, boställe	28, 183.	Högboda, gästgd	249.
" i Bro, fideikomisseg.	202.	Högerud i Silbodal	225.
Hammarsten i Grums	188.	" poststation	16.
Hammarön	4.	" socken	216.
" socken	184.	Högfors	257.
" poststation	16.	Höglunda i Nor	184.
Hamra	273.	Högsätersby poststation	18.
Hannäs	192.	Högvalta i Frykerud, civilbost.	193.
Hanvik	186.	" i Arvika s:n, gästgd	245.
Harnäs i Sillerud, gästgd	223.	Höjden (el. Borsjötorp) i Våse	163.
Harsäter	44.	Höke, Södra	210.
Hastaberget invid Filipstad	141.	Höljes	267.
Hedarne	176.	Hösserud	209.
Hedenskogshyttan	141.	Ilandaholm	183.
Hedvigslund invid Filipstad	19.	Illberg, gästgd	191.
Helgobodafors poststation	239.	Ingebyfjöl i Sunne, gästgd	254.
" bruksegendom	213.	Inggerdsby, poststation	17.
Heljeböl i Gillberga, gästgd	214.	Ivarsby i Östervallskog	232.
Hellsback	111.	Jernsjön	8.
Herregården, landeri	209.	Jernskogs poststation	19.
Herrestad i Botilsäter	251.	" socken	234.
" i Öa Emtervik	70, 71.	Jernskogsboda gästgd	148.
Herrhults jernvägsstation	217.	Jonsbols bruk i Visnum	141.
Hillringsbergs bruk	206.	Jonstorp, invid Filipstad	7.
Hjelleskata	28, 274.	Jösseelven och Jösseforsen	
Hjeltin, mil.-boställe	184.	Kalfhagen (o. Byn) i Botilsäter	209.
Hjerpeta	237.	Kalfön i Venern	206.
Hofdane	4.	Karingerud i Ölme, civilbost.	160.
Hofjellet	183.	Karlanda socken	233.
Hoflanda, Vestra	151.	" poststation	19.
Hofmanstorp	237.	Karlberg i Grums, säteri	187.
Hofsten i Köla	240.	Karlsfors bruk i Sillerud	223.
Hofvilsrud	19.	Karlskoga Bergslag	1.
Holmedals poststation	52.	" pastorat	49.
" pastorat	228.	" jernvägsstation	21.
" socken	235.	Karlslund, säteri	192.
Hongstad	6.	Karlstads stad	84, 112.
Hufvudnäs-ön vid Venersborg	205.	" pastorat	48.
Huggenäs socken	216.	" postkontor	16.
Hugnvik, Vestra	160.	" telegrafstation	20.
Hults qvarn	19.	" jernvägsstation	22.
Hultebergs poststation	216.	" landsförsamling	180.
Hultefors i Högerud	163.	Karsbol	222.
Hultsberg i Våse	266.	Karud	212.
Hvitsands socken	18.	Kastensbol, militärboställe	29, 215.
" poststation	151.	Katrineberg	197.
Hygn	183.	Kils pastorat	48.
Hyllerud	19.	Kils (i Visnum) socken	150.
Hynbolholm i Grafva	153.	Kils (i Kil) dito	191.
Håkanbols jernvägsstation	160.		
Håkanbol, N:a och S:a, bruk			
Hålleruds qvarn i Ölme			

	sid.		sid.
Kila pastorat	53.	Laggåsen i Gust. Ad:s:s:n, gästgd	279.
” socken	210.	Larberg	183.
Kilsby	151.	Larserud	209.
Kindsjön, gästgd	268.	Lassegård (el. Posseberg)	157.
Kinneviken	5.	Le, stora (eller Le-sjön) . .	7.
Kisterud	214.	Learnes dal	3.
Kjerfvinge	207.	Lekvattnets poststation . .	17.
Klarelfvens dal	2.	” socken	264.
Kläggen	4.	” Södra, gästgd	”
Knoll, Östra	29.	Lennartsfors bruk	227.
Knuthem	262.	” poststation	18.
Knöstad	211.	Lenungen i Glafva, gästgd	217.
Kocklanda	29.	Lerboda, qvarn och såg . .	249.
” civilboställe	202.	Lerhol i Brunskog, gästgd	247.
Kalleboda	255.	Lermarkens qvarn och såg .	163.
Kolsheden	29.	Lesjöfors bruk	174.
Kolstrand	8.	Lersjön	8.
Konradsfors bruk	262.	” gästgifvaregård	168.
Konsteruds jernvägsstation .	19.	Letafors bruk	268.
Koppoms bruk	234.	Let-elfvens dal	2.
Korterud i Köla, gästgd . .	236.	Let-stigen	4.
Kristinefors bruk	266.	Liane	228.
Kristinehamns stad	113, 129.	Lidetorp	153.
” postkontor	17.	Likanå	269.
” telegrafstation	20.	Likenäs, gästgd	”
” jernvägsstation	22.	Liksta invid Filipstad . . .	141.
” pastorat	49.	Liljedals glasbruk	190.
Krokfors bruk	227.	Liljendals bruk	174.
Kroksta	200.	Lillevik	244.
Krontorps bruk	148.	Lillfors	179.
Kroppa pastorat	50.	Lillnor, gästgd	184.
” grufvor	171.	Lindfors jernvägsstation . .	19, 70.
” socken	177.	” brukegendom	166.
Kroppkärr	180.	Linkärns gruffält	171.
Kroppa sågverk i Ölserud . .	208.	Ljusna-elfven	7.
Kroppstad	29, 241.	Long, säteri	187.
Kroppsta såg	241.	Lovisebergs bruk	277.
Kummelön	160.	Lunden	237.
Kungsskogens egendom . . .	179.	Lundsbergs bruk	179.
Kymmen Vestra, gästgd . . .	256.	Lundsholm, säteri, i Ölme .	159.
Kymsbergs bruk	”	” hem:n i Mangskog . . .	250.
Kymstad	257.	Lungen, Stora och Lungselfven	8.
Kyrkehol, kyrkoherdebost. i Ny	271.	Lungsunds poststation . . .	16.
Kyrkerud i By, kom:rsbol . .	200.	” socken	179.
” i Silbodal	225.	Lurön, skjutsstation	207.
Kyrkeby egendom i Ed	190.	Lysviks poststation	17.
Kyrkoviken	7.	” socken	258.
Kyrkskogen	236, 243.	Låbbyn i Silbodal, gästgd	225.
Kyrkäsen	250.	Långaf	269.
Källands-ö	1.	Långbans grufvor	171.
Kålsäter	214, 215.	Långbanshytte egendom . .	174.
Kåstad	237.	” poststation	17.
Kärud	206.	” gästgd	170.
Kärr	44.	Långbansände	174.
Kärne, reg:ts-chefsboställe .	28, 181.	Långelanda	237.
Kärn (eller Gäddekärn) gästgd	179.	Långkärn	257.
Kärnshyttan	167.	Långseruds poststation . .	18.
Köla poststation	19.	” socken	215.
” pastorat	52.	Lässerud	237.
” socken	236.	Löfed	181.

	sid.		sid.
Löfstaholms bruk	258.	Noresund i Köla	236.
Löfstrand	274.	Noretorp	280.
Löfåsen i Sunne; gästgd	254.	Norserud	241.
Lökene	192.	Norums bruk	166.
Magneby	214.	Ny pastorat	49.
Malma säteri	184.	Ny (i Elfdal) socken	271.
Malsjö, Östra, gästgd	187.	„ (i Jösse) socken	241.
Malöga poststation	16.	„ (i Näs) socken	204.
„ gästgd	190.	Nyeds " poststation	16.
Mangens såg	257.	Nyeds " pastorat	50.
Mangselfven	7.	„ socken	166.
Mangskogs poststation	17.	Nygrufvan	171.
„ socken	250.	Nygård	274.
Marieberg	129.	Nyhyttan jernvägsstation	71.
Medhamn	151.	Nykroppa	19,71.
Medskogen	268.	„ bruksegendom	177.
Mellbyn	202.	Nynäs, säteri	150.
Melltorp (och Ed)	151.	Nyskoga poststation	13.
Millesviks poststation	16.	Nysockenssjön (el. Flagen)	3.
„ pastorat	53.	Nysunds socken	153.
„ socken	206.	Nyttkärrs-grufvan	171.
Millmark	262.	Näs, reg.-qv.-mäst.-boställe	29.
Mitandersfors	243.	„ i Ekshärad, gästgd	273.
Mogård	192.	„ Södra	28.
Mokärnshyttans jernvägsst.	73.	Näsräms poststation	174.
„ gästgd	173.	Nässundet, jernvägsstation	19,71.
Molkoms jernvägsstation	19,70.	Odenstad, säteri	213.
„ gästgd	166.	Olsäter, gästgd	198.
„ bruks- o. landtegd	167.	„ civil-boställe	184.
Morast	239.	Ottébols poststation	19.
Morianfors bruk	247.	„ jernvägsstation	22.
Mosseruds egendom	179.	„ gästgd	241.
Mosstakan, gästgd	234.	Otterbäcken, jernvägsstation	73.
Motorp	274.	Pajsbergsgrufvan	171.
Munkfors bruk	199.	Pardixhyttan	176.
Myroms qvarn	160.	Persbergs jernvägsstation	71.
Mårbacka	251.	„ gruffält	170.
Mässvik, säteri	202.	Persbol	161.
Mölnbacka bruksegendom	195.	Persby	269.
„ poststation	19.	Pilgrufvan	171.
„ jernvägsstation	163.	Posseberg (eller Lassegård)	157.
Mölntorps qvarn och såg	28.	Prestbol i Segerstad	186.
Mörkerud	183.	„ i Frykerud	193.
Mörmon	28.	„ i Vermskog	222.
Mörnäs	28.	Prestbol i Holmedal	228.
Niklasdams bruk	156.	Presterud	157.
Nolby i Vase	163.	Prestgården i Alster	165.
„ i By	200.	„ i Kila	210.
Nors poststation	16.	„ i Gillberga	214.
„ pastorat	53.	Puckerud (och Hässerud)	209.
„ socken	184.	Päterud i Jernskog, gästgd	234.
Nordmarkens socken	173.	Qvarntorp	29.
„ gruffält	72,73.	Qvarntorps bruk	196.
„ gästgd	173.	Ragnilbol	214.
„ jernvägsstation	198.	Ragnilrud	28.
Nordgrufvan	195.		
Nordsjö	280.		
Nordsjötorp, gästgd			
Nore ölbryggeri			

	sid.		sid.
Ramholmarne	5.	Selen i Holmedal, gästgd	228.
Ransby poststation	18.	Sibberön	5.
„ i Lysvik	258.	Silarnes dal	3.
Ransäters poststation	18.	Silen, Östra och Vestra, sjö	8.
„ socken	199.	Silbodals pastorat	52.
„ bruk	247.	„ socken	225.
Reinholdsfors bruk	202.	Silfverfors	258.
Remmene	254.	Sillebotten, gästgd	223.
Ribbenäs	184.	Silleruds poststation	18.
Riis, säteri	247.	„ pastorat	52.
Rinnefors bruk	276.	„ socken	223.
Risberg, säteri	277.	Silltorp	151.
Risäter, egendom i Råda	207.	Sirbotorp	44.
Rosenborg, säteri	7.	Sjögerås i By	200.
Rottna-elf	264.	Sjögränd, jernvägsstation	73.
Rottnedal	251.	Sjönnebol, fideikom.	204.
Rottneros bruk	241.	Sjöstad i Olme	159.
Rud, egendom	163.	Skacksjö	251.
„ qvarn	29.	Skagen i Sillerud, gästgd	223.
„ Vestra, mil.-boställe	159.	Skatteby	260.
Rudsberg, egdm i Olme, gästgd	215.	Skanö, Södra, i By	200.
Rudsbj i Långserud, dito	49.	Skarbol	237.
Rudskoga pastorat	152.	Skattkärrs poststation	19.
„ socken	192.	„ jernvägsstation o.	22, 164.
Runnevål	154.	ängsäg	227.
Råda (i Visnum) socken	278.	Skenhall i Trankil, gästgd	235.
„ (i Elfdal) poststation	275.	Skillingfors bruk	19.
„ „ socken	276.	Skillingemarks poststation	235.
„ „ gästgd	251.	„ socken	254.
Rådom, (i Sunne) hemman	260.	Skinnaeregården, mil.-boställe	245.
„ (i Fryksände) gästgd	209.	Skog, i Arvika socken	273.
Råglanda i Botilsäter, gästgd	160.	Skoga, i Ekshärad, gästgd	183.
Räftertorp, komm:rbol i Olme	17.	Skoghall, faktori	73.
Rämmens (num. Näsram) postst.	50.	Skymnäs, jernvägsstation	19.
Rämmens pastorat	174.	Skåre poststation	22, 181.
Rämmens s:n, bruk o. gästgd	274.	„ jernvägsstation	254.
Ränkesed i Elgå	4.	Skäggeberg, gästgd	237.
Ränneberget i Östmark	7.	Skällarbyn	212.
Rögdelfven	262.	Skärsmyr	234.
Rögdoset, i Östmark, gästgd	18.	Slärteg	269.
Rögdåfors, poststation	262.	Slättne, gästgd	44.
„ bruk	211.	Slätton Vestra, militärbost.	210.
Röna	157.	„	209.
Sandbol	4.	Smedbyn, Vestra	29.
Sanna i Varnum	170.	Smedsta	223.
Saxe-knuten i Fernebo	4, 74, 79.	Smörgrufvan	183.
Saxå-hyttan, och gästgd	16.	Snarkils bruk	198.
Seflle kanal	20.	Solberg, civilbost. i Grafva	177.
„ poststation	200.	Solbacken	164.
„ telegrafstation	245.	Spjutbäcks egdm (i Varnum)	29, 203.
„ säteri	190.	Spånga gästgd	18.
Segersfors bruk	186.	Staf, milit.-boställe	53.
Segersmon	186.	„ pastorat	219.
Segerstaby	16.	„ socken	29-38.
Segerstads socken	16.	Stamrotar v. Verml:s reg:te ¹⁾	44-46.
„ poststation		„ v. Nerikes reg:te ¹⁾	261.
		Stensgård	

¹⁾ För att undvika onödig vidlyftighet uti detta register, har utgifvaren förbigått att ånyo uppräknat stamrote-hemmanen, endast hänvisat till sidtalen, der de återfinnas. Detsamma gäller om fyrrarne i Venern.

	sid.		sid.
Stensta	141.	Tabergs grufvefält	173.
Stenäsen, gästgd	168.	Takene, Östra och Vestra	211.
Stjernsfors bruk i Råda	276.	Timbonäs (i Gräsmark)	257.
Stommen (i Kila)	210.	Tiomilaskogen	4.
„ (i Karlanda), gästgd	233.	Toby (i Mangskog), såg o. qvarn	250.
„ (i Jösse-Ny), mil.-bost.	28, 241.	Tolfmilaskogen	3.
Stordalen (i Stafnas), dito	28.	Tolerudstorp	28.
Storfors jernvägs- o. poststat.	19, 71.	Tolita	192.
„ bruksegendom	177.	Tollerud i Grafva	182.
Strand invid Filipstad	141.	Torgilsrud	237.
„ (i Långserud)	29, 215.	Torp	215.
„ (i Vermskog)	222.	Torp, V:a (i Grafva), milit.-bost.	28.
„ (i Lekvattnet)	264.	Torsby (i Fryksände), poststat.	18.
Strandvik, gästgd	258.	„ (i d:o), bruk o. gästgfv.	260.
Ström	210.	„ (i Elfdals-Råda), gästgd	276.
Strömmer	232.	Torstensrud	208.
Ström, S:a (i Silbodalen), gästgd	225.	Tossebergsklätten i Sunne	4.
Stålsbyn	29.	Tostebol (i Jösse-Ny), mil.-bost.	28, 241.
Stålvorsbyn	258.	Trangårdstorp	183.
Stöllet, poststation	18.	Trankils socken	227.
Stömmesta, N:a o. S:a, mil.-bost.	28.	Transtrand	269.
Stömne bruk	219.	Treskog i Gunnarskog, gästgd	242.
„ Vestra, gästgd	17.	Trossnäs mötesplats, egendom	25, 184.
Stöpafor's poststation	17.	Trotaken (i Arvikas:n), hem:n	245.
„ bruksegdm i Sunne	254.	Trubbyn (i Sillerud), gästgd	223.
Sulvik, faktori	3, 244.	Tryssil	196.
Sund, egendom i By	200.	Träfors, egendom	159.
Sundsberg (el. Görtsby)	254.	„ qvarn och såg	160.
Sundsby, poststation	19.	Trättlanda (i Blomskog), V:a	226.
„ gästgiveri	229.	„ gästgd	226.
Sundsvik	254.	Tutemotorp	280.
Sundstaby (i Blomskog), gästg- gifvaregård	226.	Tveta socken och d:o egendom	212.
Sunne postkontor	17.	Tväråna	262.
„ pastorat	51.	Töcksfors poststat. bruksegdm	19, 230.
„ socken	253.	Töcksmarks socken	230.
Sunnemo poststation	19.	Töresbol (i Glafva) gästgd	217.
„ socken, hytteegdm	280.	Törne	186.
Svaneholms bruk	221.	Uddeholms bruk	276.
Svanskogs poststation	19.	Uddersrud	199.
„ socken	221.	Uddheden (i Gräsmark), gästgd	256.
Svartmyra qvarn	163.	Ufvanå	279.
Svartsången, bruk	177.	Uggebol, säteri	159.
Svartåhyttan	168.	Uggelheden	267.
Svensbol	44.	Uggleberg, säteri	205.
Svenserud i Östra Emtervik	251.	Ugglebol, Södra (i Rudskoga)	44.
Svinesund	7.	Ullerud (Nedra), socken	195.
Sysselback	270.	„ (Öfra), dito	198.
Såneby (i Sunne), gästgd	254.	„ poststation	18.
Såby i Visnum	148.	Ullvettern	8.
„ i Kil	192.	Upperud	166.
Sälboda bruk	242.	Upran, gästgd	229.
Särdfallsgrufvan	173.	Upsala (i Våse), hemman	162.
Särna	196.		
Säter (i Eskilsäter), säteri	207.	Vagge	241.
„ (i Kila)	210.	Vall	224.
Södervik	198.	Varnums socken	156.
Sölje glasbruk	219.	Varpnäs	184.
Sörmon	4.	Vassgärda bruk	156.
Sättersbol (i Stafnas), gästgd	219.	Vee, civilstats-bost.	163.

	sid.		sid.
Venern	5.	Åleby	254.
Venersvik	159.	Åmberg	12.
Vennerud (i Elgå), milit.-bost.	28.	Åmots post- och jernvägsstat.	19,22.
Vermeln	7.	såg och qvarn	240.
Vermelns mellandal	3.	Åmåls postkontor	19.
Vermlands-Bro poststation	16.	Ånaholm	193.
Vermlands Säby, jernvägsstat.	19.	Årjeng, poststation o. gästgiv.	18,225.
Vermskogs poststation	16.	Årsås (i Segerstad), reg:tsskr.-	
s:n o. silfvergrufv.	222.	boställe	28,186.
Vestanå i Gräsmark	257.	Årtan (i dito), milit.-bost.	18,225.
Vestbro	202.	Årås bruk	154.
Vestby	269.	Ås (i Botilsäter), säteri	203.
Vesterrottna, Södra, gästgd	256.	(i Ö. Emtervik) S:a, gästgd	251.
Vestsjö	198.	Åshagen (i Fryksände), dito	260.
Vidön	180.	Åstenskog (i Långserud), mil-	
Vik, säteri	245.	boställe	28,215.
Vikebotten	225.	Åtorp	153.
Viker, Norra, i Trankil, gästgd	227.		
Vingängs hemman och sjö	269,270.	Åmneskog (i Långserud) in-	
Vismen	8.	draget boställe	29.
Visnums socken	147.		
Visnums-mon	4.	Ödebotten (el. Björkvik)	163.
Vrångselfven	3.	Öfverbyn, poststation	18.
Vålberg	184.	gästgd	266.
Vålberga	258.	Öjjevettern	8.
Våle, Södra	183.	Öjervik	254.
Välön	5,157.	Ökne (i Gillberga), gästgd	213.
Vångstorp, komministersbol	164.	Ölme, post- o. jernvägsstation	19,22.
Våxnäs bryggeri, lilla Våxnäs		socken	158.
hemman	180.	Ölmhult Norra	44.
Vågsjöfors bruk	266.	Ölmskog (med Gummeruds sä-	
Vålinge, säteri	163.	teri), i Våse	163.
Vålsäser, S:a (i Kil), mil.-bost.	28.	Ölseruds, socken	208.
N:a (i d:o), dito	44.	Öna (i Ekshärad) med Hjeltin	28.
Väsby	214.	(i Våse), gästgd	162.
Södra (i Sunnemo)	280.	Östbro, N:a (i Bro), mil.-bost.	29,202.
Våse, post- o. jernvägsstation	19,22.	Östbro, S:a (i d:o), d:o	28,202.
pastorat	50.	Östersjön (i Kroppa)	8.
socken	162.	Östervallskogs poststation	19.
		socken	232.
Yngen	8.	Östmarks poststation	18.
Yngshyttan, poststation	17.	pastorat	51.
Yngshytte gästgiv. o. gruffält	170,171.	gästgiv.	262.
		socken	262.
Ågårdén (i Våse), mil.-bost.	44.		

Person-Register¹⁾.

afd.	Amundsson, P., hemmanseg., Likenäs	afd.
	299 Andersdr, A. S., lärarinna i Grums	335
	58 Andersdr, E., lärara, Varnum	278
	291 " K., d:o Blomskog	259
	258 " K., d:o d:o	305
	289 " L., d:o Grums	305
	272 " M., d:o Nor	278
	26 " S., d:o Sillerud	276
	81 Andersen, J., fjerdingsman, Görshby	303
	4 Andersson & Berglund, garnhandlare	319
	56,66,181,259 " C. J., & k. handlande	143
	11 Adlerstam, Ebba	187, 191, 192, 197
	11 " L., f. d. kapten	Anderson, A., landskamrer 1,63,68,70,82,119,120
	54,300 Afzelius, A. A., f. d. major	Andersson, A., skogvaktare, Dömle
	22 " A. H., underlöjtn.	283
	266,269 Agrell, V., disponent	" A., prickhållare
	271 Ahlén, E., öfverskogv.	85
	326 Ahlgren, C. S., bruksbokh.	" A., landtbrukare, Smedby
	297 Ahlin, M., klock., Långserud	49
	11,33 " N., komminister	" A., brefbärare
	116 Ahlmark, K. A., handlande	11
	135,137,143 " O. F. & komp., handelsbolag	" A., postiljon
	45,215,218,220 Ahlqvist, D., rektor	11
	198 Ahlstrand, F. V., skrädd.	" A., handl., Årstad i Karlanda
	148 Ajaxson, A., bokhållare	311
	22 Allström, F., sergeant	" A., organist, Gåsborn
	11 Almgren, A. L. N., postbitr.	11,267
	254 " E., jägmästare	" A., kommissionär
	17 Almkrantz, J. Åson, stationsföreståndare	196
	77 Almlöf, A. H., byråingeniör	" A., handl., Torp i Olme
	82,276 Almqvist, Aug., brukseg.	260
	sid. 83 " J. M., nivellör	" A., kakekugnsnsm., Arvika
	34,336 " J. A., kyrkoh.	252
	39 " K. M., v. pastor i Sillerud	" A., hemmansegare, Östra Åm.
	45,149 Alsterlund, J. V., kollega	260
	162,163,173,174,175,178 " Sofi, hotelleg., Arvika	255
	250 Alstermark, J., kapten	" A., nämndeman, Hulteby
	22, 326 Althar, A. F., snick., Filipstad	264
	239 " K., målare, d:o	" A., handelsförest. Rämnen
	239 Amundsson, A., hemmanseg., Vingång	269
	335 " "	" A., fjerdingsman, Trägen
		268
		" A., nämndeman, Stockåker
		50,278
		" A., hemmanseg., Näa Borgvik
		279
		" A., hemmanseg., Smedstad
		50,281
		" A., fjerdingsman, Sorkedaln
		261

¹⁾ Detta register hänvisar ensamt till afdelningsnumrorna i kalendern, såvida icke särskildt sidtal finnes angifvet.

	afd.		afd.
Andersson, A., inspektor, Gerdsviken . . .	284	Andersson, A. F., kommin:r A. F., handlande, Hästås . . .	37 260
" A., landtbrukare, Kårud, Millesvik . . .	290	" A. G., extra kro- nojägare . . .	16
" A., God man, Bot- tillsäter . . .	293	" A. G., sergeant . . .	28
" A., hemmansegare, Byn i Ölserud . . .	292	" A. G., garfva- re . . . 114, 206, 219, 239	
" A., skollärare, Långserud . . .	297	" A. G., hemmans- egare, Lund . . .	261
" A., handlande, Blomskog . . .	305	" A. G., handlande, Jernskog . . .	312
" A. ordf. i Öster- vallskogs kom.-st. . .	310	" A. G., organist, Gräsmark . . .	327
" A., skoll., Sunne . . .	326	" A. G., handlande, Norra Finnskoga 11, . . .	333
" A., handlande Svanskog . . .	301	" A. J., barberare . . .	144
" A., riksdagsman, V:a Smedby . . .	294	" A. L., löjtnant . . .	26
" A. (unge), hem- manseg., Årnäs . 50, . . .	321	" A. L., gymnastik- lärare . . .	45
" A., nämndem., Sörås . . .	260	" B., lärarinna, Karlstad . . .	121
" A., " Kar- forssen . . .	261	" B. G., kopparslag. C., handl., Kristi- nehamn . . .	144 67, 169
" A., nämndeman, Sorkedaln . . .	261	" C., gasmästare, Karlstad . . .	111
" A., hemmanseg., Höjden i Väse . . .	261	" C. A., sotare . . .	198
" (yngre), hemmans- eg., Byn, Bruns- kog . . .	321	" C., lärarinna, Kila . . .	294
" A., (äldre), f. d. nämndem., Ström . . .	294	" C. A., bruksbokh., Liljendal . . .	269
" A., (yngre), hem- manseg., Ström . . .	294	" C. E., bruksegare, Dömle . 55, 128, 274, . . .	283
" A., hemmansegare Skomperud . . .	296	" C. J., volontär . . .	28
" A., hemmansegare, Bofasterud . . .	298	" C. R., sockerbag., Filipstad . . .	239
" A., hemmanseg., N. Fjölle . . .	300	" D., skomakare . . .	144
" A., hemmanseg., Guttarbol . . .	303	" D., hemmansegare, Ingerdsby . . .	11
" A., hemmanseg., Utängen . . .	303	" D., nämndeman, Karterud . . .	277
" A., handl., Töcks- mark . . .	309	" D., handl., Grums . . .	278
" A., (yngre), näm- ndeman., Årnäs . . .	321	" E., Brun- torp i Fogelvik . . .	308
" A., riksdagsman, Måsserudstorp . . .	260	" E., skollär., Ran- säter . . .	285
" A., nämndeman, Bottenängen . . .	278	" E., skogv., Sand- sjö . . .	269
" A., handl., Berga i Glafva . . .	299	" E. E., bruksför- valtare, Liljendal . . .	269
" Augusta, fru . . .	125	" E., f. d. nämnde- man, Boseby . . . 50, . . .	317
" Augusta, lärarin- na i Fernebo . . .	226	" E., hemmanseg., Sanda . . . 50, . . .	309
" Axel & komp., handl. i Boda s:n . . .	322	" E., nämndeman, Nilsby . . .	281
" A. F., postexpe- ditör i Gillberga . . .	11	" E., handl., Hol- medal . . .	307
		" E., hemmanse- gare, Flötane . . .	307
		" E., kyrkov., Brevik . . .	316

	afd.		afd.
Andersson, E., lärara: F'ernebo	266	Andersson, J. A. brefbärare .	11
" E. J., skogvaktare,		" J. A., bruksbokh.	272
Jonsbol	254	" J. A., skollärare i	
" E. J., fjerdingsm.		Vermkog	302
Mårtenslid	268	" J. E., vågmästare	68,72
" E. J., nämndeman,		78,82,129,162,168,169,193	
Oijenäs	274	" J. E., inspekt., Ud-	
G., kommissionär	116	deholm	339
" G., mjöln., Smedby	198	" J. G., hemmanseg.,	
" G., trädgårdsmäst.	198	Smedsgården	291
" G., handl., Seffle	286	" J. G., klockare i	
" G., skollär., Öster-		Gräsmark	327
vallskog	310	" J. H., Vaktkonst.	2
" G., hem:eg., Branäs	335	" J. J., handl., Fors-	
" G., fjerd., Emtfalla	259	näs, Gräsmark	327
" G., d:o Håjom	312	" J. K., lärarinna i	
" G., d:o S:a Liane	312	Frykerud	282
" G., nämndem., Rud	274	" J. M., handl., Sunne	326
" G. A., fabrikör, 89,104,		" J. M., dito, Inger-	
108,110,128,144,146,147,148		byn i Kila	294
" H., stationsförest.	17	" J. O., länsman	3,263
" H., fru, f. Freu-		" J. O., bagare, Fi-	
denthal	178	lipstad	239
" H., fjerdingsman,		" J., P., sergeant	28
Hammar	315	" J. P., volontär	28
" J., brefbärare	11	" J., häradsdomare,	
" J., prickhållare	85	Mölnérud	321
" J., stationsinspekt.		" J., nämndem., In-	
Björneborg	12,17	grirud	287
" J., fanjunkare	22	" J., fjerdm., Fröbol	319
" J., landtbrukare,		" J., lärara: i Gräs-	
Hertzöga	50	mark	327
" J., landtbrukare,		" J., nämndem., Fin-	
Varpnäs	50,276	tatorp	273
" J., nämndem., In-		" J., f. d. nämndem.,	
grirud	287	Aspberg	277
" J., skomak., Ärvika	73	" J., handl., Nedra	
" J., kontrollör	77	Ullerud	283
" J., landtbruk., Sol-		" J., fjerdingsm., Ö:a	
backa	84,284	Hugnvik	298
" J., snickare, Karl-		" J., fjerdm., Löfås	299
stad	144	" J., nämndem., N:a	
" J., handl., Sillin-		Boda	322
gebyn	297	" J., nämndem., Gryt-	
" J., handl., Kristi-		terud	323
nehamn	165,197	" J., hem:eg., Stensby	309
" J., fjerdingsman,		" J., d:o, Sundstegen	305
Sandenäs	261	" J., handl., Gun-	
" J., skom., Ärvika	255	narskog	307
" J., handl., Dufnäs,		" J., handl., Ruds-	
Nyed	264	hult, N:a Ullerud	283
" J., organist i Kil	281	" J., hem:eg., Prest-	
" J., hemmansegare,		bol i Råda	339
Ingersby	298	" J., landtbr., Ämot	315
" J., nämndem., Ler-		" J., hem:eg., Hedane	301
by i Tveta	295	" K., lärarinna i Kil	281
" J., nämndem., Ren-		" K., hem:eg., Fjöle	50
stad i Boda	322	" K., nämndem., S:a	
" J., fjerd., Hugnvik	298	Räfverud	254
" J., d:o Forsnäs	327	" K., handl., Ruds-	
" J., organ. i Lysvik	328	gården i Köla	314

	afd.		afd.
Andersson, K., skeppare . . .	129	Andersson, N., fjerdingsm., Fjäll	315
" K., landtbr., Stensta	220	" N., dito, Tanderud	316
" K., d:o, Karlsgrund	273	" N., häradsdomare,	
" K., fjerdm., Butorp	278	" Koppång	320
" K., handl., Djupvi-		" N., kyrkov., Holm	320
ken i Kila	294	" N., hemmansegare,	
" K., hemmansegare,		" Prestbol	324
Tängsby	300	" N., hem:eg., Gun-	
" K., fjerdm., Fjöle	300	" nerudstorp	324
" K., lär:a i Fogelvik	262	" N. F., nämndeman,	
" K., lär:a i Grafva	274	" Rambotten	302
" K. T., nämndem.,		" O., fanjunkare . . .	26
Krabbenäs	301	" O., skeppare	129
" L., räakenskapför.	74, 326	" O., hemmansegare,	
" L., hem:eg., V. Vall	260	" Skåperud	289
" L., d:o, Ö. Smedbyn	294	" O., fjerd., Töresbol	299
" L., fjerdingsman,		" O., hem:eg., Rud i	
Bryngelsby	309	" Kila	294
" L., skollärare i		" O., hem:eg., Rag-	
Elfdals-Ny	336	" nilsrud	50
" L., nämndeman,		" O., nämnd., Ekenäs	50
Näsberget	336	" O., fjerdm., Backa	287
" L., gästgifv., Malsjö	278	" O., handl., Millesvik	290
" Lina, fru, f. Ha-		" O., nämnd., Stom-	
gander	63, 124, 125	" men	310
" Lovis, mösshandl.	143	" O., fjerd., Päterud	312
" Ludv., bruksegare,		" O., hem:eg., Bön .	313
Liljedal	280	" O., (Unge) d:o, Mo-	
" L. E., nämndem.,		" rast	315
Frosterud	236	" O., hem:eg., Båtstad	332
" L. J., hem:egare,		" O., (Aldre), hem:eg.,	
Grunnebacka	256	" Höljes	333
" L. J. handl., Kristineh.	197	" O., hem:eg., Am-	
" L. J., handl., Blom-		" nerud	335
skog	305	" O., t. f. skollärare	
" M., landtbr., Vål-		" i Gustaf Adolf . . .	340
berg	276	" O. G., frukthandl.	
" M., fjerdm., Rud .	274	" Karlstad	143
" M., d:o, Rudshult	283	" O. G., skogv., Bråne	259
" M., hem:eg., Bogen	318	" O. G., godsegare,	
" M. K., barnm. i		" nämnd., Venersvik	260
V:a Emtervik	325	" P., repsl., Filipstad	239
" M. K., lärarinna i		" P., fjerd., Bjurtan	277
Nyed	264	" P., h:eg., Engebäck	304
" N., hotelleg., Karl-		" P., f. d. nämndem.,	
stad	107, 116, 141	" Mötterud	320
" N., vaktmäst. . . .	160	" P., hem:eg., Mill-	
" N., f. d. riksdagsm.,		" mark	330
Smedby	50	" P., nämndm., Prest-	
" N., nämnd., Bodetta	282	" bol	338
" N., arrend., Hög-		" P., fjerdingsm., V:a	
valta	282	" Trättlanda	305
" N., handl., Silbodäl	304	" P., kyrkov., Strand	316
" N., fjerdingsm., N:a		" P. Ö., skomakare	198
Viker	306	" P. Ö., handl., Råda	259
" N., hem:eg., Hajom	307	" S. A., volontär . . .	28
" N., skogvakt., Ulf-		" S., skollärare, Ed	280
vestad	309	" S., hamnf., vaktm.	106, 110
" N., hemmanseg.,		" S. M., lärarinna,	
Lilla Bög	315	" Nysund	257
" N., fjerdm., Kortlanda	315	" V., fabrikör	130, 144

	afd.		afd.
Andersson, V., garnhandl.	143	Bellander, L. M., kom:r	39
" T., bruksbokh.	272	Bengtsson, A., handelsförest.	
Andreasson, O., utn. kyrkoh.	39,306	Rämmen	11
" V., skollärare i		" A., nämndm., Kärrs-	
" Kila	294	mässen,	50,52,246,320
Andrén, K. E., skoll. i Östmark	330	" A. E., nämndem.,	
Annell, bruksbokh., Dejefors	233	Holmsrud	50,313
Anrep, H., f. d. kapt., godseg.	261	" B., f. d. riksdagsm.,	
" S. J., bruksförv.	339,340	Gunnaby	50,335
Apell, C. J., trumslagare	28	" E., handl., Dalby	335
Appell, A. F., fält-musikant	26	" G., kapellpred.	34
Appelberg, A. R., stationsskr.	17	" G., handl., Högberg	
" F. T., godseg.	50,57,280	i N:a Ullerud	283
Appeltoft, C. F., regnmts-läk.	20	" J., vaktkonstapel	2
" m:na, handl., By	286	" J., snickare	198
Arnell, J., skollärare	254	" J. A., landtbrukare,	
Arneson, A., hemseg., Flötane	308	Forsvik	293
Aronsson, A., brefbärare	11	" J. F., f. d. fanjunk.	
" A., bag., Kristineh.	198	Rudskoga	256
" M., fru, garnhandl.	197	" J. P., hemmanseg.,	
Arrhénborg, L., v. kom:r	36	Sterserudstorp	287
Arrhenius, Julia	276	" J., lots	254
" Maria	276	" J., fjerdingism., Gun-	
" Olof, prost	41	neby	335
Arvedsson, A., ingenjör	166,187	" J., d:o, N:a Gräs	341
" Ludv., brukseg.	279	" M., bergsm., Asp-	
" P., nämnd., Åstebý	332	hyttan	266
" R. U., landtbr.	12	" N., prickhållare	85
Asker, N. G., trumslagare	22	" N., handl., Öfra Ul-	
Aslesen, Gulle, handl., Pavilla		lerud	284
i Lekvattnet	331	" N., nämnd., Mossta-	
Asplund, H., ingen., 18,50,78,162,193,254		kan	312
" K. G. V., vik.-adj.	44	" N., fjerdingism., S:a	
Asplöf, K., skoll. i Gåsborn	267	Viljamsbol	341
Atterberg, A. J., civil-ingenjör	339	" S. A., kyrkoherde	38
Aurell, P., handl.	143	" E., enka, Berg i Väse	261
Aurelius, M., handl., Gräsmark	11	Bennet, R., v. häradshöfd.	3
Austrin, G. V., kapellpred.	41	Berg, A. G., målare, Arvika	252
Axelsson, S. H. V., skollärare		" C. E., stadsläkare, 5,162,163,166,	
i Olme	260	183,273	
von Axelsson, C. J. H., ma-		" C. F., målare, Karlstad	144
jor	22,23,54,55,85,287	" E., länsman	3,260
v. Axelsson, F. G. O. E., kapt.	22,23,274	" J., stationsföreståndare	12,78
		" J., förrådsförv.	81
B ack, J., vaktm.	1,71	" K., barum., Karlstad	273
Backelin, L. V., handl., Yngsh.	266	" M., lärarinna, Gust. Ad.	340
Bagge, G. A., löjtn.	26	" O. A., skollärare, Sunne	326
" P. H., stationsförest.	12,77	" S., fru, barnmorska	127
" S., lärarinna, Sillerud	303	" S., skolföreståndarinna	124
Baggerud, J. P., handl., In-		" U. S., lärarinna, Bro	287
grirud	287	" V., kassör	77
Balck, V. G., löjtn.	28	Bergendal, J. P., lektor	43,61
Bang, T., overrets-sagförer	299	Bergenholtz, N. A., prov.-läk.	5,339
Bang, (Hofman), T., direktör	293	" A., bagare	144
Barck, K. M., sockerbagare	198	Berger, G. A., brög., Håkanbol	257
Bas, Erik, skogv., Elgå	319	" M. T., v. häradshöfd.	77
Becker, A., handl. 69,76,206,221,230,231		" O. F., läroverks-adj.	43
Becker & Jansson, handelsbol.	238	Berggren, J., organist	69
Beckman, Eva, handl.	197	" J. K., kapten	22,338
" M. A., bruksbokh.	321	" J. U., skrädd., Fi-	
Beerman, C. H., skogsförvalt.	339,340	lipstad	239

	afd.		afd.
Berggren, M., T:s sterbhus	259	Billström, A., länsvet., Torsby	329
" O., v. pastor i Gillberga	44	" J. M., stationsförest.	12,17
" T. B., löjtn. 22,23,261,277	280	Bilack, K. A:son, fjerd., Varum	259
Berglund, J. P., organist i Ed	280	Bjurstrom, J., skollär. Lysv.	328
Berglundh, J. P., klockare	50	" L. F., d:o Lungsund	272
Berglund, fru, barnm., Fernebo	266	Björck, O., bankkass., handl. 68,249,251	26
" A., smed	198	" R. L., löjtnant	11
" A., handl., Fogelvik	262	" S., enkefru	239
" A., lärna, Kristneh.	176	Björckman, A. F., urmak., Fi-	193
" A. J., sadelm.	144	" lipstad	78,79
" J., & Jan Nilsson i	327	" E. A., stationsförest.	239
Timbonäs, handlande	329	" J., skom., Filipstad	83
Bergman, A., handl., Bada i	37	" J. M., nivellör	144
Fryksände	71	" L. M., kakelugnsn.	215,216,217,218,224
" A., vice kommin:r	328	Björck, A. F., prost, 36,45,68,209,214,	315
" A. F., f. d. rådman	216,221	" A. F., artist	217
" B. J., handl., Löf-	238	" C., prostinna	315
staholm	272	" K. L., fil. d:r, godseg.	11,33
" C., handl.	177	" L. M., (senior), kom:r	36,265,315
" C., & C:o, Filipstad	104,116,117,144	" L. M., (junior), d:o	266
" C. F., brukseg.	326	Björn, J. Jansson, hemm:eg.	255
" E., fru	326	Björndal, A., skollärare, Vis-	224
" K., smed	165,174,175	nums-Kil	326
" L., fru, Ribbenäs	198	Blavier, J. A., handelsförest.	22
" Otto & C:o, handl.,	174,178	Blidberg, A. H. E:n, löjtnant	276
Sunne	26	Blidberg, C. A:s sterbhus	287
Bergsten E., bank-direktör, 68,72,162,	173	Blom, A., skollärare, Bro	198
" K., & C:o, bryggeri-	283	Blomberg, A., kopparsl.	12
bolag	206,212	" A. R., resepost-exp.	268
" N., kom:r	144	" J., handl., Nord-	321
Bergstrand, A., klock. i Tveta	283	marken	269
Bergström, A., trummslagare	81	" O., förv., Gullsby	257
" A. G:son, fältmusik.	11	" & Bengtsson, handl.	232
" C. J., ingenjör	239	Blomqvist, C. A., handl., Ny-	239
" E., vagnm.	239	sund	284
" förvalt., Dömle	265	" F. E., bryggare	133
" E. G. M., stationsf.	281	Blomros, M., målare, Filipstad	266
" Ida, poststationsför.	128	Blomstrand, K., lärarinna, O.	26
" J., glasm., Filipstad	50	Ullerud	5,183
" J., smed, dito	266	Blum, A. A., maj. 22,23,55,70,104,109,133	198
" J., handl., Elfsbacka	77	Bobäck, E. V., hem:eg., Yngsh.	198
" J. A., skollär., Kil	265	Bohnfält, G., volontär	271
" N. J., vaktmästare	337	Bohm, G. H., prov.-läk.	185
" O., bygmästare	5	Bohman, J. G., barberare 190,197,198	239
" O., dispon., Finnsh.	9	" J. G., sadelmakare	278
" P. A., landshöfding	28	Boklund, K. A., skoll., Kroppa	284
" S., barnm., Elfsbacka	17	Bolander, K. A., skogv., Vass-	26
Bergqvist, N., organ., Nyskoga	261	gårdar	284
Bergvall, J. E., prov.-läk.	49,301	" P., skrädd.	302
Bernhardt, G. E. M., skogsing.	33,283	Bolin, C., garfware, Filipstad	284
Bernheim, A. H., batalj.-läk.	266	Bolin, L. J., snickare	315
Beskow, A. B., assistent	266	Boqvist, A., handl., Longstad	284
Biemer, B., handl., Backa i Väse	266	" A., skoll., Ö. Ullerud	284
Biesert, J. C. N., bruksförv.	266	" J. D., furir	284
Billman, B. A. G., kommin:r	266	" L. M., t. f. lärare,	284
Billman & Blomberg, handl.,	266	Öfra Ullerud	302
Långbanshyttan	266	" P. A., handl. Degerby	315
Billman, C., disp., Yngshyttan	266	Borck, P. G., smidesmästare	315

	afd.		afd.
Borgman, A., bokhållare . . .	81	Broström, A. F., & Co, tryc-	
Borgström, J. G. S., rektor . .	45	keribolag . . .	195
O. R., prov.-läk. 5,245		G., landtbr., Ana-	
Bostrom, A. F., löjtn.	21	holm	282
S., sjökapt.	129	Brunmark, J. P., dito, Södra	
de Bourg, D. C., skoll., Karlanda	311	By i Eda	315
Bouvin, C. A., förrädsförvalt.	17	Brunsell, A., poststationsför.	11
Brand, M., sergeant	26	K., lärar, Gillberga . . .	296
Brandel, A., dito	22	Bruse, K. G., handelsförest.	266
N., dito	22	Bryngelsdr. B., lärar, Grums	278
Brander, A., bundtm., Arvika	252	Bryngelsson, J., fjerdingsman,	
O. J., löjtnant	26	Krogserud	302
Brandt, J. F., privatlärare . .	122	Bryntesson, A., hemmanseg.,	
Brandtberg, J. A., material-		Löfnäs	323
förvaltare	78,169,170,188	O., f. d. nämndem.,	
Branzell, A. O., skollärare, Lek-		Beted	312
vattnet	331	Bråberg, A., komminister . .	38
Brask, G., nämndem., Narsbyn	305	Burman, A., extra jägmästare	16
L., hemseg., Kalflund	305	Burman, J. G., t. f. klockare,	
Bratt, A., lararinna	124	Gunnarskog	317
Chr., löjtn., 26,27,44,46,116,287		Byfeldt, N., fjerdm., S. By, Eda	315
C. A. C., löjtnant	26	Bystedt, A., klock., Hvitsand	11,332
C. G., godseg., O. Brosäter	287	A. J., landtbr., Moss-	
C. M., kapten . 50,54,57,85,286		vik	295
Brattberg, A. T., handl. 104,105,114,		J., komminister	40
116,131,141,142,143,144		J. Jansson, organ., By	286
Brattberg, J., fartygsbefälhav.	193	Byström, A., hemmanseg., Ler-	
Brattén, C. O., extra postbitr.	12	bodatorp	332
Brattlöf, N., skogv., Östanäs	265	F. E., landtbr., Lilla	
Brattström, A. J., fabrik. 114,120,144		Skasås	50,302
E. J., fanjunkare	22	Byttner, A. L., sergeant . . .	22
H., handl., näm-		Bägenholm, A., major	53
deman, Ambjörby	336	C. H., kollega	45
Braune, C. L., bokförare . . .	329	Bäckman, P. J., skoll., Dalby	335
Brefeldt, E., arrendator . . .	316	Bäckström, A., landtbrukare	297
Breitholtz, G. E. J., apotekare	7,68	C. J., handlande,	
Brinell, J. A., verk., Lesjöfors	269	Långserud	11,297
Brink, J. E., komm. . 36,216,224		N., skollärare i	
Brissander, A., snickare . . .	239	Elfdals Råda	339
Broberg, C. H. F., postexped.		Bärfverfeldt, O. O., landtm. .	8
Sunne	11	Börjesson, A., fotograf	198
Broberg, C. M., skrädd.	239	D., hemmansegare,	
Brock, B., bankchef	290	Nästebäcka	304
Brockmann, C., juvelerare 104,130,144		O., skoll., Jernskog	312
Brodin, O. P., hemmansegare,		Börresen, C. F. V., barberare	144
Botilsäter	293	Callin, fru, barnm., Arvika	320
J. M., nämndem., Bro		Camitz, O. A., löjtnant	26,64
socken	287	Carlgrén, L. E., postskriv. . .	"
Brolén, H., bankkassör	69	Carlgrén & Särnblad, handl.,	
Broman, P. F., handl. 55,64,67,71,104,		Sunne	326
129,130,131,275		Carlmark, G. B., löjtnant 22,23,56,116	
Bronell & Co, handl.	238	Carlqvist, C. M., landtm. . . .	8
Bronell, J., tull-insp.	224	Clara, fru	177
Broqvist, C. G., bleckslagare 162,198		Carlsson, A., hemseg., Hönacka	50
J. A., landskontor. 1,118,		C. A., trädg.-direkt. 46,112	
161,205		C. G., f. d. v. kon-	
A., fartygsbefälhav. 198		sul, nämndem.	259
A. F., arbets-inr-		C. O., stationsför.	81
föreståndare 165,170,195		C. J., urm., Filip-	
Broström, F. & Co, Bokhandl. 197		stad	206,208,239
Broström, G., arrendator . . .	259		

	afd.		afd.
Carlsson, J., bokh.. Orrh:n .	148	Dahlgren, T., godsegare . .	286
„ Julius, kontorist,		Dahlman, A., fjerdm., Skarbol,	309
Stockholm	309	„ A. F., ex. postbitr.	12
Carlström, C. T., smidesbokh.	276	Dahlstedt, S. J., bleckslagare	239
J. P., rådm. 76,204,205,238	238	Dahlström, A., sergeant . .	22
Caullvin, A. V., bokhållare .	17	„ C. F., handl. 69,76,206,	203,209,219,238,240
Cæsar, G. V., postbitr. . . .	11,339	Dahlén, E. B., handl., Edi Sunne	326
Cederberg, C. J., skomakare	144	„ F., d:o, Halserud, i d:o	326
V. A., kontorsskr.	77	Dalén, L. M., komminister .	39
Cederblom, E., brukseg. . . .	84,274	„ L. J. M., d:o	41
Cederborgh, F., löjtnant . . .	9	Dalin, A. G., bokhållare . .	11,279
Cederlund, N., skrädd.	252	Dalman, . . . skoll., Karlända	311
Cederroth, A., stationsskrifv.	17	„ O., handl., Östmark . . .	11
„ H., barnm.	127	Dalqvist, N., handl., Valsäter	281
„ S., godseg.	50,57,274	Dalström, C. M., bruksbokh.	271
Frih. Cederström, C. R., kam-		„ J. U., dito	271
marherre	277	Danielsson, A., lärarinna .	311
Cederström, Louise, fröken .	276	„ A., organ., Ölsrud . . .	292
Cervin, A., länsman . 3,12,57,304,306	306	„ A., handl., Helgebyn . .	303
„ J. P., disponent	84,104	„ A., bruksegare	57
Charpantier, V., stationsskr.	17	„ C. A., postskrifv.	11
Christenson, A., snickare . . .	144	„ D., fil. d:r. godseg. . . .	276
F., handelsbokh.	315	„ E. G., brukseg. 50,57,68,77,	226,339
Christiansson, K., stationsför.	78	„ J., hemseg., Sille-	
Christman, E., handl., 113,119,131,132	132	gårdsed	304
„	143,144	„ K., handl., Helge-	
Chytréus, C., bagare	252	byn i Sillerud	303
Chöler, C. F., bruksegare . . .	324	„ K. A., apoteksbitr. . . .	183
Carlsson C. C., stationsförest.	12,78	„ F., handl., Filipstad 222,238	222,238
Claréus, E. A., bruksbokh. . .	300	„ H., generalkonsul	77
„ O. M., landtm.	8	Deijenberg, A., handl., Vingång	335
„ P., landtm.	8	Delbanco, E., grosshandl. .	77
Clarholm, F., bankdir. 50,68,104,133.	133	Delin, J., klockare i Kila . .	294
„	146,289	Delin, L. V., vice organ. i d:o	294
„ Leontine	125	Detthow, R. F., nivåellör . .	sid. 83
Cohn, D., handlande	197	Dickson, Charles, med. d:r . .	315
Collet, C., distrikt-ingeniör . .	sid. 83	„ James, grosshandl. . . .	77
Colliander, H. K., lärarinna .	176	Dixner, J., bruksinspektör .	271
N. J. O.	26	Drakenberg, S., t.f. stationsför.	81
Collin, L., fiskal, Arvika 247,248,249	249	Drefvelin, J. V., urmakerif.	198
Collvin, M. F., stationsskrifv.	17	Dylén, J., målare	144
Croneborg, J. U. V., kammar-		Dunker, H., flötschef, Tryssil	84
herre	48,50,53,58,66,265,284	Dyring, J. F., bleckslagare .	144
Dahl, G., ingeniör	80	von Döbeln, E. J. J., löjtnant	26
Dahl, Georgs enka, handlande,		von Echstedt, J. F., f. d. maj.	278
Edebäck	338,339	Eckman, A. P. H., batalj.-lak.	28
Dahl, O. & Co, urmakare . . .	144	Ed, K., lärarinna, Ed	280
Dahlberg, J. H., brukseg. . . .	329	Edborg, C. C. K., löjtnant .	26
Dahlbom, K. E., löjtnant . . .	22	Edell, E., komminister . . .	33
Dahlgren, A., civilingeniör 108,111,115.	115	Edén, E., inspektör	52
„	144,148	„ J., komminister	33
„ E., bruksegare	50,285	„ J. E., kassör	80
„ C. J., handlande	143	„ J., skoll. i Kola	314
„ J., sågverksegare	278	Edfeldt, A., fjerdingssm. i Kila	294
„ J. H., volontär	26	Edgren, A., handlande . . .	16
„ J. V., kakelugnsnsm. . . .	198	„ A., bruksbokhållare . . .	315
„ L. M., nämndeman		„ A., skollärare, Sunne . .	326
Fernsås	288	„ A. B. komminister . . .	41
„ N. J., sergeant	22		
„ P. V., förvaltare	339		

	afd.		afd.
Edgren, A. V., pastorsadj.	40,294	Ekman, J., bergsman	241
" E., flötchef	84	" O., konsul	77
" G., handl., Förby i		Ekmark, qvarneg., Drögsfors	261
" Öfra Ullerud	284	Ekner, G., handl., Rudskoga	256
" G. F., löjtnant	22	Ekstam, A., målare	116,143,144
" L., kyrkoherde	40,294	" Sofi, fru	125
" V., f. d. löjtn. Vingång	335	Ekström, A., bundtm., Filipst.	239
Edlund, E., mönsterskriftvare	22	" C. A. A., kronofogde	3,287
Edman, E., fru, barnm.	127	" A. J., fjerdm., Tveta	295
" O. P., fältmusikant	22	" P. J., skoll. i Eksh.	338
" T., bruksförvaltare	271	" P. L., konsistorienot.	3,32
Edner, E., organist i Ransäter	285	" S., tuunbind.	239
Edsberg, O., handl., Rök i Sil-		Ekvall, E., organ. i Hvitsand	332
lerud	303	Eldin, P. L., komminister	38,316
" P., kamrer	64	Elefant, N. P:son, fjerdingssm.	266
Edström, C. A., organ. i Kri-		Elfdal, M., lärarinna, Olme	260
stinehamn	161,164,172,183,259	Elfstedt, E., handl., Hallanda	301
Edström, C. E., bankbokhåll.	69	Elfving, L., länsman	69
" K., fru	177	Elgstrand, N. O., urmakare	198
Egerström, O. V. J., regt:släk.	21	Eliasson, E., hem:eg., Sund	254
Egnell, D., smidesmäst.	329	" M., handl. i Mangskog	323
Ehrencrona, J., fjerdingsman,		Elieson, A., handl.	50,278,287
Ostanbjörke	326	" O., hem:eg., Sörby	339
Ehrenström, K., barnm. i Brun-		Ellström, A. P., klock. i Kroppa	271
skog	321	" J. M., skollärare i d:o	271
Ek, L. R., extra lärare	43,124	" V., kassör	193
Ekblad, J. G., handl., Filipstad	238	Elmlund, Julia, manuf.-handl.	197
Eklblom, E., skoll. i Dalby	335	Elmstedt, E., tullvaktm.	14
" M., barnm. i dito	335	Elofsd:r, M., lärarinna i Elgå	319
Ekelund, D., regem:släk.	26,68	Elofsson, A., f. d. nämndem.,	
" J., organ. i Elfdals-		Hämnäs	311
Råda	339	Elowsson, G., lektor	32,44,50,62,104,
" J., vice pastor	36		119,120,147
" L. P., landtm.	8	" L., fjerdm., Getebol	264
" P., skoll. i Ekshärad	338	" M., hemm:eg., V:a	
Ekendal, C. S., fanjunkare	28	" Flögnd	314
" F. V., stadsfiskal	204,208,	" O., hemm:eg., Ö:a	
	209,222	Takene	321
" G., stationsskrifvare	17	Enberg, J., arrend., Sunnepgd	326
" J. H., skoll. i Fryks-		Engren, N. A., charkut.-handl.	143
ände	329	Eneström, A., garfv., Arvika	252
Ekengren, P. Z., bev.-kontroll.	329	" P. A., laz.-läk.	5,126,128
Ekeröth, G. E., handl., Ny-		Engdahl, P. A., hökare, träd-	
kroppa	271	gårdsmästare	7,198
Eklund, A., bruksbokhållare	169	Engelholm, O. A., handl., Örebro	284
" C. F., telegrafist	81	Engström, C., skomakare	144
" E., A., stationsförest.	12,17	" J. F., skoll., Nysund	257
" E. E., ritare	147	" J., vaccinator	288
Ekelöf & Svensson, handl.	143	" K. A., skoll., Boda	322
Ekman, A., volontär	28	Enlund, P., dito, Ekshärad	338
" A., spikfabrikör	198	Erdman, G., stationsförest.	79
" A., handl., Gåsborn	267	Erhardt, E. V., B., stads-läk.	5,209,
" C., klock. i Eksh.	11,49,50,338		211,227
" C. E., arrendator, Berg		Eriksd:r, B., lärarinna, Sunne	326
i Elgå	319	" E., d:o, Sillerud	303
" F. J., häradshöfding	3,4,68	" K., d:o, Sunne	326
" J. A., handl., Nysund	257	" K., d:o, Ekshärad	338
" J. E., bergsm., Gås-		" K., d:o, Nysund	257
born	267	" K., barnm., Köla m.	
" J. J., grossh., Göteb.	269	f. socknar	312,313,314
" J., bruksegare	304	" L., lär:nä, Lekvattn.	331

	afd.		afd.
Eriksd:r, M., kokerska, länsf.	2	Eriksson, K. A., skoll., Ölme	260
Eriksen, J. H., godsegare	286	" K. A., d:o, S. Uplanda	256
Eriksson, A., kyrkovård, Ed	280	" K. G., enkefru, urm.	198
" A., fjerd., Trindkärn	340	" L. K., lärar, Sillerud	303
" A., fälmusikant	26	" L., skoll., Brattfors	270
" A., sparbanksbh., 71, 131, 132	131, 132	" L. P., hem:eg., En-	
" A., hotellv., Kristi-		narbol	336
nehamn	196	" N., stockmakare	26
" A., fjerdm., Botilsäter	293	" N., bagare	144
" A., bruksbokhållare	300	" N., klockare, Sillerud	303
" A., bygmästare	315	" N., skoll., Töcksm.	309
" A. G., handl., Skäg-		" N., hem:eg., Fölsvik	324
geby	301	" N., dito, Kärr	327
" A. K., lärara, Väse	261	" N., handl., Kymstad,	
" B. J., häradskrifv.	3	Gräsmark	327
" E., sergeant	22	" O., nämnd., Brattfors	270
" E., volontär	26	" O., d:o, Östergården	295
" E., hem:eg., Ljung-		" O., d:o, Kalleboda	303
gården	254	" O., d:o, Bäckehvarf	304
" E., lärarinna, Nyed	264	" O. A., fanjunkare	28
" E., landtbr., Boxerud	50, 261	" P., f. d. länsn., Asp-	
" E., skogv., Lesjöfors	269	säter	296
" E., nämndm., Nysäter	296	" P., kyrkov., Perserud	320
" E., fjerd., Torgelsbyn	305	" P., nämnd., V. Tönnet	338
" E., handl., Elfdals-		" P., d:o, Klenoret	272
Råda	339	" P. G. kyrkov., Löfås	50
" E. G., nämnd., Klaxås	282	" S., barnm., Rudskoga	256
" E. J., fjerdingsm., Na		" S., hem:sg., Seger-	
Björkkärn	297	staby	277
" F., skollärare, Sunne	326	" S. K., lärara, Gräsm.	327
" G., h:eg., Afvelsåter	11	" T., handl., Ekshärad	338
" G. K., enkefru, korg-		" T., skoll., Töcksm.	309
handl.	197	" V., barnm., Eds sn	280
" J., veterinär	6, 339	" & Lindberg, handl.	
" J., skoll., Frykerud	282	Karlstad	143
" J., kyrkov., Tofverud	289	Erlandsson, J., hem:eg., Mic-	
" J., hem:eg., Ölserud	292	kelsrud	257
" J., landtbruk., Björ-		Ersd:r, J., lärara, Fryksände	329
ke, Sunne	326	Ersson, E., kyrkov., Åsen i	
" J., klock., Sunnemo	341	Väse	261
" J., led. i egod.-rätt,		" E., Bergsm., Habors-	
Råglanda	290	hyttan	266
" J., led. i egod.-rätt,		" E., hem:eg., Na Hån	309
Botilsäter	293	" J., dito, Vestanvik	329
" J., fjerdm., Gäddevik	287	" J., f. d. riksdagsm.,	
" J., hem:eg., Skärnnäs	50	Såneby	326
" J., dito, Hult	262	Eskilsson, E., handl., Slättne	335
" J., nämndem., Kärr-		Esping, C. V., handl., Floke-	
holmen	294	rudstorp	278
" J. E., nämndm., Blom-		" G. A., handl., Stora	
sterhult	254	Skärnnäs	302
" J. E., fattigv.-sysslo-		von Essen, G., bruksbokhåll.	321
man, Karlstad	107, 116		
" J. H., nämndeman,		Fagergren, A., disponent	309
Bäckelid	264	Fagerlin, A. T., jägmästare	16, 338
" J. G., nämnd., Högberg	257	Fagerlind, G., skoll., Sillerud	303
" J. K., lärarinna, Fo-		Fagerström, K. G., telegrafist	17
gelvik i Väse	262	Fahlgren, C. A., boktryckare	139, 143
" K., lärarinna, Kil	281	Fahlström, K., faktor, Fröbol	11, 319
" K., lärara, Holmedal	307	Falk, A., godseg., Sjöstad	260
" K., dito, Nysund	257	" A., nämndm., Sillebotten	303

	afd.		afd.
Falk, B. H., magistrats-sekret.	3,68,102	Forsström, E., bruksbokhåll.	300
"	109,128,289	Francke, D. O., grosshandl.	77
" C. J., blecksl., Kristineh.	198	Fredholm, C. G., källaremäst.,	196,198
" C. H., öfverstelöjtnant	26,27	Kristinehamn	
" G. A., blecksl., Karlstad	116,144	Freding, G. H., skoll., Karl-	273
" H. O., öfverstelöjtnant	50,58,66	stads landsförsamling	
"	75,128,283	Fredriksson, F., reg:ts-past.	26,36,260
" J., garfware	116,143,144	Frendenthal, M. J., kassör	148
" J. & Co, läderhandl.	143,144	Friberg, F., restauratris, Char-	
" J. P., fabrikör	104,143,144	lottenberg	315
" K. V., underlöjtnant	28	" H., löjtnant	78,167
" L., godsegare	260	" M., fältmusikant	26
" P. L:s arfvingar, Sjöstad	260	" V., prov.-läkare	5,335
" S., disponent, Sälboda	317	Friberger, F. E., bruksförv.	57,58,64
" V. E., major, flöt-chef,			65,283
Risäter	50,69,84,339	" V., modehandlande	
" V. O., kapten, Karlstad	22,23,64	Kristinehamn	195
Falkman, O., löjtnant	28,29	Fridlund, A., skoll., Gillberga	296
Fallqvist & Co, klädes- och		Friedeman, K., skogsförvalt.,	
div.-handlande	197	Rämmen	269
Fallqvist, F., skom., Filipstad	239	Friman, N., sadelmak., Arvika	252
Fehrm. C., handl., dito	223,238	Frisell, A. H., brukseg., Stömne	300
Fellender, N., dito, Karlstad	143	" H., grossh., Göteborg	300
Fellqvist, . . . telegr.-vaktm.	13	Frick, N., hem:eg., Sigfridstorp.	
Ferm, E. G., skollärare	121,273	Glaiva	290
Fernholm, A., baptistpastor	195	Frisk, N., nämndm., Skyberg.	
Fernström, K., skogv., Östanås	265	Elgå	319
" P. J., ex. kronojäg.	16	Fritzberg, C. A., hotellvärd,	
Fitinghoff, L. N., handlande	67,143	Arvika	250
Fjellman, B., extra lärare	44	" J., länsman	3,336
Fjellman, E. V., landtmätare	8	" S. M., lärar, Fryks-	
Fjellstedt, C. O., handlande		ände	329
Ekilsäter	291	Frodig, F., stationsförestånd.	12,77
" O., handl., Millesvik	290	Fryk, K., sjuksköterska	128
frih. Fleetwood, A., telegrafist	17	Fryk, P., hem:eg., Tjustersby	74
" J. G. C., stat.-insp.	17	Frykberg, B. L. F.	327
" G. M. C., löjtnant	22	" N. M., landtmätare	8,327
" S., bruksegare	77,319	" V., bruksförvaltare	50
Flod, M. J:dotter, lärara, Nor	276	Frykholm, L. M., länsman	3,274
Flodman, G., förv., Tryssils		" M., kyrkoherde	41
skogar	283	" O., skoll., Fryks-	
Flodqvist, C. J., handl.	68,243,246,249	ände	329
Flodqvist, G., cigarrhandlande	251	" P. N., nämndem.,	
Floréns, J. V., enka, Filipstad	236,239	Klaxås	282
frih. Fock, C. A., godsegare		Frykman, A. G. V., skollär.,	
Nysund	257	Svanskog	301
Fogde, J., nämnd., Yngshyttan	266	" K. E., vice kloc-	
Fogelgren, K. J., vice komr	37	kare, Rudskoga	256
Fogelqvist, C. J., t. f. trafikchef	79	" N., skoll., Sunne	326
Fornander, F., stationsskrifv.	17	Fryxell, A., professor	37,326
Forsberg, A., fil. dr	45,69,206,208,216	Fryxell, R., fältmusikant	26
"	218,226	Fräudberg, O., stationsförest.	12,79
" J., lärara, Filipstad	225	Fränzel, F. M., portier, Karl-	
" J., barnm., Visnum	254	stads hotell	141
" C. J., skogv., Möln-		Fröberg, C. J., skjutsentrepren.	223,257
backa	283	Fröding, A., lärarinna	124
" . . . urmakare	144	" B., arrend., Öljervik	326
" O. V., klädeshandl.	143	" C. L., underlöjtnant	28
Forsgren, J. P., bygmästare	329	" J., kontraktsprost	35
Forssell, A. F., postbiträde	11	Fähréus, O. J., major	21
" C. D., boktryckare	139,143	Fältqvist, E., stationsförest.	78

	afld.		afld.
G abrielsson, J., nämndem., Hedås	285	Grund, J. F., spegelfabrikör	144
Garp, J., lärarinna, Borgvik	279	Grundel, J. L., urm. Filipstad	209,239
von Garreltz, F., skogsförv.	339,341	Grundel, K. A., kollega, Kristinehamn	45,181,182,194
Gasslander, B. L., skoll., Elgå	319	Grundstedt, C. J., postst.-för.	341
frih. v. Gedda, A., kapten	29	Grundström, A. F., rådmän	70,102,109
Geete, C. E. A., löjtnant	28,261		116,136,137
v. Gegerfelt, J. G. M., lekt.	32,44,104	Grundström, C. G., förvaltare Noreborg	315
Geijer, A. F., bruksförvaltare, Brattfors	270	Gråberg, B., lärara, Hammarö	275
„ A., brukseg., Dejiefors	50,75	Grön, L., stationsföreståndare	12,79
„	84,283	Gröndal, enkefru, Karlslund	281
„ A. R., rådmän	3,69,72,160,162	Gröndal, C. H., telegrafist	17
„	169,170,171,187	Grönqvist, J. O., handl., Filipst.	238
„ A. R., f. d. löjtnant	249	„ N. P., ex. kronojäg.	16
„ Chr., brukseg.	50,53,227	Gudmunsson & Svensson, handlande, Nyed	264
„ C. A., löjtnant	26	Guizetti, E., skogsförvaltare	283
„ C. A., brukseg., Skillingfors	313	Gullberg, G., kronofogde	3
„ C. G:s arfvingar	290	Guldbrand, J., privat-läkare	126
„ C. J. M., jägmästare	16,285	Gullbrand, J., skoll., Grafsa	274
„ C. R., brukseg.	69,79	Gullbrandsson, A., f. d. nämndeman, Håjom	312
„ Franz, brukseg.	60,258	Gullbrandsson, N., hæg., Siled	304
„ G. A., inspektor	11	Gullbrandsson, N., d:o, Beted	312
„ H. G., brukseg., Brattfors	261,264,270	Gullé, A. E., skögv., Charlottenberg	315
„ J. F., brukseg.	50,51,52,57,65	Gullström, A. N., löjtnant	328
„	79,226,227,264	„ J., hæg., Gunnerud	291
„ J. G., arrendator, Hjelleskata	290	Gundersen, M., stortingsman	330
„ K. V., brukseg.	66,83,104,105	Gunnarsson, B. K., barnm.	127
„	108,283,339	„ J., skom., Kristinel.	198
„ L., bokhåll., Karlstad	68	Gustafsson, A., bokhållare	17
„ O. L., bruksegare	64,66,283	„ A., sergeant	22
„ R. förvalt., Munkfors	285,339	„ A., lärara, Eskilsäter	291
af Geijerstam, C. F., brukseg.	81,339	„ A. G., nämndem., Hulteby	264
„ J., fru, f. Herlenius	272	„ A. G., skollärare	321
Gelhaar, S. B., barnm., Kil	281	„ Brunskog	321
Giertz, C. L., postmästare	11	„ A. L., landtbruk., Nølby i Vase	261
Gillblad, H., handlande	143	„ C., tullvaktm.	14
Gillgren, C., folkskoleinspekt.	47	„ C., skogsvaktare	300
Gjörcke, J. F., läroverksadj.	44	„ E., lärarinna	176,178
Godenius, K. F., kapten	26	„ E., fru, handl.	198
Graaf, C. J., skom., Filipstad	239	„ G., handl., Høije i Elfdals-Råda	339
Grafström, A. M., prov.-läk.	5	„ G., furir, fältmusik.	26
Granér, A. V., ordf. i Verm-skogs kommunalstämma	302	„ G., nämndeman, Hämnäs	50,311
Granfeldt, G., löjtnant	20	„ J., brefbärare	11
Granström, G., godsegare	302	„ J., vaktmästare	11
Granroth, H., hypots-bokh.	66	„ J., f. d. masmäst., Norra Hult	260
Gravström, J., vaccinator	266	„ K., fjerdm., Grums	278
Grell, A., handl.	143	„ L., barnm., Gunnarskog	317
Grén, J., d:o, Høgsby i Ransäter	285	„ L. E., fru, mössh.	197
Gripenberg, C., bruksförvalt.	75,283	„ S. G., volontär	26
Gripenschöld, S., slöjdlärara	266		
Groth, J. P:s sterbhuss, Torp i Långserud	297		
„ L. M., prost	32,44,46,60,61,63,65		
Grund, C. L., utn. kyrkoh.	34		

	afd.		afd.
Gyberg, L., landtbr., Puckerud	293	Hammarström, A. T., handl.	169,197
Gyllenram, H. G. V., lands- höfding	1,23,55,59,61,63,128	Hamnqvist, A. G., skom., Fi- lipstad	239
Gylling, B. G., underlöjtnant	26	Hane, E., handl., Visnums-Råda	258
Gynther, B., lärar., N:o Ullerud	283	Hanelborg, C. och H., brukseg., Skillingsfors	313
Görling, J., skollärare, Sunne	326	Hanell, serg., Visnums komp.	28
Götherström, L. V., postskr.	11	„ A. G., fanjunkare	29
Göthlin, L. A., hypoteksför:s kamrer	66,115	„ P. E., skoll., Väse	261
Haak, C. A., regnmts-läkare	5,22,50	Hansdr., A., lärarar., Varnum,	259
	68,104,108,126,146	Hansen, B. M., barnm., Lek- vattnet	331
Haak, Sofia, förest. f. slöjds.	177	„ C., restauratris, Karl- stad	140
Hagberg, C. P., arrendator, Ekenäs	281	Hansson, C. N., tunnbindare	198
„ C. G., poststationsf.	279	„ E., handl., Uppersbyn	298
„ Emma	177	„ H., fjerdm., Rögden	334
Hagelin, A., brov. vid Nysäter	85	„ J., hæg., Vestby i Eda	315
„ A., handl., Embtjörk	338	„ J. J., lärarar., Råmmen	269
Hagelqvist, J. G., handlande, Karlstad	143	„ J. P., nämnd., Gun- nerud	291
Hagström, E. V. M., sergeant	28	„ L., skoll., S:a Finn- skoga	334
„ J. A., furir	26	„ „ G., trumslagare	28
„ P., handelsförestånd.	320	„ N. G., restauratör, Kristinehamn	196
Hahn, O. F., landtbruksbokh.	283	„ O., gjuteriförestånd..	198
Mahr, A. V. Th., skogsinspekt.	16	Haques, V., länsman	81
Halvardsson, A., hemmanseg., Dusserud	308	Hardin, Tilda, lärarinna	124
„ H., handl., Ugge- näs	335	Harling, J. G., länsman	3,330
„ J., hæg., Ransby	11	Hassel, C. F., ex. postiljon	11
„ L., bryggare	179,198	Hassel, K. E., skoll. i Kil	281
„ L. & C:o, träva- ruhandlande	197	Hasselblad, A., handelsförest., Hagforsen	339
„ O., nämnd., Kind- sjön	334	„ H., fru	217
Hall & Peart, sågv.-eg., Alster	263,273	„ L. C., tunnbind.	165
Hallander, A. V. F., landtm.	8	„ N., rådm., Filipstad	68,76 204,206,213,227,228,229
Hallander, S. G., dito	8	Hasselgren, A., vinhandelsför., Karlstad	143
Hallberg, A., barnm., Elfsbacka	265	Hatofski & J. Jakobsson, fo- tograf., Kristinehamn	198
„ A. E., d:o, Sunnemo	341	Haug, S., grosserer	299
Hallblom, A., sergeant	28	Haug, M., norsk undersäte	300
Hallgren, J., lärarar., Fernebo	266	Hazelius, J., skoll., Mangskog	323
„ C., inspektör	290	Hedberg, . . . privatlärarinna, Karlstad	122
„ J. G., skomakare	144	„ . . . handelsbokhåll., Koppom	312
„ T., klock. i Bogen	318	„ A., handl., Hvitsand	11,50,352
Hallin, B. K., barnm., Ransäter	285	„ A., landtbr., Berg	18
Hallstensson, P., f. d. nämnd., Torsby	329	„ A., fjerdm., Gåsborn	267
Hamberg, C. F., sparb.-kamr.	50,71,118	„ A., skollärare dito	267
„ J., handl., Risäter i Ullerud	283	„ A., barnm., dito	267
„ P. G., bygm., Karl- stad	114,115,116,144	„ J. A. F., kapten	26,27,278
Hammar, A. F., handl., Brun- skog	321	„ J. O., skoll., Gåsborn	267
„ H. M., löjtnant	22	„ . . . kontrollör	81
„ P., koll., Kristineh.	45,170	Hedborg, J. G., byråassistent	17
Hammargren, S., kyrkoherde	39	Hedbäck, J. V., sprithandelsf.	132
Hammarhielm, C., bruksegare	48,50,52 53,255,283	Hedelund, J., landtmätare	8
		Hedelund, O. P., landtm.	8

	afd.		afd.
Hederström, K. A., löjtnant	22	Hjelm, C. G., dito, Väsby	57,296
Hedin, A. G., handl., 162,163,164,168	174,193,197	Hjelm, G., bruksförvaltare	69,339
" Bertha, modehandl.	143	Hjerdin, A., sergeant	22
" L. A., bokbindare	162,198	Hjerpe, A., nämndm., Bortan	11,317
" P., bleckslag., Arvika	252	Hjertberg, O., fältmusikant	26
" Ohlsson & Co. handl.,		Hjertström, C., dispon., Eda	325
" Kristinehamn	197	Hjort, J., målare, Arvika	252
Hedlund, A., t. f. skoll., Ed	280	Hjärne, C., fartygsbefälhafv.	193
Hedlund, N., organ., Nordmark	268	Hoff, J. O., f. d. handl.	185
Hedqvist, B., hæg., Vee i Vase	261	Hofman (Bang), T., schäferi-	
" A. J., handl., dito	261	direktör	293
Hedron, S., kyrkoherde	36,37	von Hofsten, E., löjtnant	28
Hedstrand, C. O., kronofogde	3,68,304	" H. R., volontär	28
Hedström, A., stationsförest.	78	Hofströms enka, bundtmak.,	
Hedström, C., organ., Visnum	254	Karlstad	144
Heim, Aug., bryggare, Char-		Hofvander, A., handl., Karlstad	143
lottenberg	315	Hollstedt, N., fjerd., Nordmark	268
Heintz, A., hyttmäst., Sölje	300	Holm, A., skom., Karlstad	144
" A. F., häradskrifv.	3	" A., arrend., Va Ullsjö	260
" O. L., komminister	33	" A., handl., Holmedal	307
Helgeson, . . . lots, Vålön	259	" A. P., organ., Botilsäter	293
Helin, A. M., barnm., Sunne	326	" E. D., smed, Karlstad	144
Hellberg, N. M., landtfr.	8,50,297	" G. C., landtbr., Herrestad	50,293
Helleksen, N., handl., Gräsmark	327	" J. P., skollärare, Bro	287
Heller, Anna, bokhållare	132	" P., hemæg., Holmsrud	313
Hellgren, A. O., fanjunkare	22	Holmberg, C., handl., Karlstad	143,146
" C., bokbind., Filipst.	239	" E., bruksegare	50,68,84,339
" C. F., landtmätare	8,11	" J. A., skoll., Hol-	
Helling, . . lärara, Brunskog	321	medal	307
Hellner, A., klädeshandl.	143	" J. L., organ., Nor	276
Hellman, E. F., apotekare,		" S., barnm., dito	276,277
Kristinehamn	7,162,166,183	" S. J., smidesbokh.	283
" N. F., apotekare,		Holmén, G., bruksf., Jonsböl	254
Arvika	7,245	Holmgren, C. F. L., tullkam-	
Hellstedt, L., brukseg., Skarped	74,326	marförest.	14,248,249
Hellström, A. P., jernhandl.,		" O., handl., Yngshytta	266
Karlstad	143	" O. G., löjtnant	28
" C., modeh., Arvika	251	" S., poststationsför.	11
" J., handl., Letafors	334	Holmqvist, A. F., komr.	34,341
Henriksson, A., organist, Nyed	264	" A. G., landtbr., Na	
" A., hemæg., Spett-		Afverstad	292
ungen	331	" G., landtbr., Ås i	
" A. V., faktor, Char-		Olserud	292
lottenberg	315	" N., vaktmästare	2
" B., skollär., Gill-		" O. J., landtbr., Sa	
berga	296	Afverstad	292
" E., nämnd., Slättne	335	Holmsten, G., veterinär	6
" J., fjerdm., Hökarn	331	Holmstrand, A., handlande,	
" M., d.o. S. Viggen	334	Lillbergsgården	335
" N., nämndem., d.o	337	Holmström, . . . bokhållare	283
" N. J., handl., Elfs-		" V. C. H., stationsf.	12,17
backa	265	Hult, A. F., handl., Lysvik	11
" P. A., bruksegare	69	" A. F., & Co. dito dito	328
Herlenius, J., brukseg., 50,66,69,78,82	193,271	" C., skoll., Fryksände	329
Herlin, O:s enka, skrädderi	239	" K., handl., Charlottenb.	315
Hinneresson, B., skollär., Elfs-		Hultén, C. A., kassör	68,339
backa	265	Hultman, C. G., landtränm.	1,3,55
" N., komminister	41	63,71,104,105,115,119,170	
Hirsch, E., godseg., Hanvik	277	" & Co. handl., Backa	261
		i Vase	
		" S., skrädd., Karlstad	144

	afd.		afd.
Hultqvist, A. V., organ.. Öhne	260	Isberg, L. A. G., bandirektör	17
Humbla, A. G., bruksförvalt., Tollesta	281	Jacobsson, F., hæg., Storbron	27
Husén, H. A., inspektor . . .	254	Jakobi, J., komminister . . .	40
Huss, J. H., brukseg. 55,131,132,274		Jakobsson, A., bokh., Arvika 251,252	
Hüttling, J. A., kapten . . .	26	" C. A., lärare vid	
Hydbom, G., förv., Adolfsfors	314	bergsskolan	226
Hydén, P. V., telegrafist . . .	17	" C. A., smidesmäst. 69,206	
Hygrell, C. E., bokhandlande 162,164			208,233
168,169,183,197		" J. F., stadsfiskal . 160,189	
Hyllin, P. A., grossh., Stockh.	309	" P. O., handl. 206,221,238	
Häckerström, A. T., bryggare	192	" V., bankkassör . . .	69
Håkansson, A., målare, Filipst.	239	Jansd:r, A. L., lärara, Ny i Näs	288
" G., handl., Bogran-		" E., lärara, Huggenäs	289
gen	334	" K., dito, Grums . . .	278
" H., hæg., Nyckelby	284	" M., dito, Sunne . . .	326
" H., d:o, Gräs i Sun-		Jansson, A., postiljon . . .	11
nemo	341	" A., faktor	220
" J., d:o, Nordsjötorp	283	" A., poliskonstapel . .	160
" L., nämnd., Båttstad	50	" A., vaktmästare . . .	163
" N., hem:eg., Gräs	341	" A., lärarinna, Nysund	257
" O., klock., Kärlanda	311	" A., hem:eg., Mo i d:o	257
" O., hem:eg., Nedra		" A., d:o, Fjäll i Mang-	
Värnäs	336	skog	323
" P., hæg., Elindebol	336	" A., hem:eg., Borgebol	302
" S., fru, slöjdlära:ra	225	" A., d:o, Stommen . . .	317
" urmakare	144	" A., d:o, Knollsviken	
Hård, E. A., landtm., landtbr.	8,275	i Glafva	299
Hård, E. V., öfverstelöjtnant	18,320	" A., handl., Nordmark	268
Hård, J. A., smidesbokhåll. .	265	" A., d:o, Gillberga . .	296
Hårdh, G. L., f. d. major . . .	30,262	" A., d:o, Vikersruds-	
" V. L., löjtnant	22	torp, Tveta	295
Hög, M., lärarinna, Grafva . .	274	" A., nämnd., Linnhöjden	271
Hög, O., skogvaktare	271	" A., d:o, Humlekil . .	320
Högberg, Anna, handl., Fin-		" A., d:o, Risäter . . .	283
nerud	297	" A., f. d., nämnd., Ud-	
" F., barnm., Ekshärad	338	dersrud	280
" F., förvalt., Östanäs	265	" A., häradsdom., Ham-	
Högdal, F. G., handlande . . .	68	marsten	278
Höglund, S., barnm., Råmmen	269	" A., barnm., Lungsund	272
Högman, J., fanjunkare . . .	26	" A. E., hamnfogde, Fi-	
Högmark, A., hattm., Filipst. 206,239		lipstad	237
Högström, K., lärarinna, Öfra		" A. G., ritare	147
Ullerud	284	" A. G., skollärare, Elf-	
" O. T. M., stadsbygm.		dals-Råda	339
Karlstad . 106,114,116,144		" B. L., lära, Botilsäter	283
Höjdén, P., skoll., Fryksände	329	" C., målare	144
Höjer, J. P., kyrkoherde 36,65,260		" C., garfvare, Arvika	252
Hörberg, f. d. apotekare,		" C., barnm., Fryksände	329
landtbrukare	286	" C. G., fältmusikant . .	26
Hörberg, O., handelsför., Råda	339	" E. B., prickhållare . .	65
Hök, C. Christoffersson, nämnd. 50,269		" E. G., hæg., Gåsslösa	260
		" E. H., handl., Kristineh.	164
Ifvarsson, C. G., postexped.	11	" E. J., brukseg., Hennik-	
Igelström, L. J., bergskondukt.	341	hammaren 50,214,227,241,266	
Ignelius, O., landtmätare . . .	8	" G., vägsyningsm. . . .	222
Indebetou, H., bruksegare 18,50,320		" H., fjerd., Vestanvik	329
Insulander, D., kapten	77	" H., hem:eg., Båttstad	333
Invenius, A. L., fru	180	" J., landtbruk., Södra	
Isaksson, J., handl., Kristineh.	197	Skarbol	11,301
Isaksetre, norsk undersäte . .	330	" J., riksdm., Åsen i Väse	49,261

	afsl.		afsl.
Jansson, J., landtbruk., Ed i		Janzon, Hjalmar, landtbr.	296
Visnums-Kil	50,255	" Hanna, modehandl.	197
" J., hem:eg., Gunnerud	74	Jarlén, J. A., skoll., Vase	261
" J., dito, Runnäs	258	Jensen, G., ångsågsförr., Åmot	315
" J., dito, Hornkullen	271	Jerdin, J. M., klockare i Elf-	
" J., nämndm., Brattfors	270	dals-Ny	336
" J., dito, Gunnarsbol	286	Jerdin, P. T., komminister .	40,302
" J., (äldre), hem:eg.,		Jern, Hilda	178
Mossängen	285	Jern, J. J., rådm. 72,160,161,	168,170
" J., skollärare, Glafva	299		173,181
" J., hem:eg., Båstads	333	Jernberg, J. E., gevärssmed	22
" J., fjerdm., Höghoda	322	" V., barnm., Silbodal	304
" J., kyrkov., Hvitsand	332	Jeurling, G. E., handlande .	197
" J., småskollär., Eksh.	338	Jeurling, J., fru, frukthandl.	197
" J. A., bergsm., Born	266	Jochnick, G., godsegare . .	319
" J. E., brukseg., Saxå 49,50,	266	Johannesson, . . . f. d. nämnd.,	
" J. E., d:o, Taberg	268,339	Karsby	303
" J. F., nämnd., Ölserud	292	" A., fjerdm., Gösta	289
" J. P., handl., Maxsta	262	" A., dito, Hvissle	299
" K., dito, Vermskog . . .	302	" A., hem:eg., V:a	
" K., handelsf., Elofsrud	325	Uggelsäter	289
" K., barnm., Köla	314	" A., handl., Tveta	295
" K. V., stationsingen. sid.	83	" A., d:o, Essbjörby	297
" L., nämnd., Skräckvik	260	" A. A., hem:eg., S:a	
" L., skollärare, Vase	261	Skarbol	301
" M., lärarinna, Nysund	257	" B. M., lär:a, Gräsm.	327
" M., barnm., Kroppa . .	271	" G., postiljon	11
" N., nämndm., Nygård		" J., handl., Bråten	
i Vase	261	i Glafva	299
" N., hem:eg., Grorud	288	" K., handl., Elofs-	
" N., klockare, Boda . . .	322	byn i Långserud	297
" N., häradsd., Båfvik	324	" O., nämnd., Arfs-	
" N., fjerdm., Högberg	324	viken	264
" N., ordf. i Blomskogs		Johansdr., A. S., lärarinna .	256
kommunalstämma	305	Johansdr., L., dito	259
" N., handl., Håhn i Sunne	326	Johansson, . . . skogsrattare	53
" N. A., fiskeritillsyn.,		" A., stationsforest. . .	12,17
S:a Ed	294	" A., furir	26
" N. M., fjerdm., Hel-		" A., handl., Råda	258
lekilstorp	284	" A., nämndm., Årtan	277
" N. P., vaktkonstapel	2	" A., handelsforest.,	
" O., (unge), nämndem.,		Skarped	326
Ulfaby	50,326	" A. O., fältmusikant	22
" O., nämnd., V:a Brevik	316	" B. G., handl., Gösta-	
" O., lärare, Fogdhyttan	266	krog	289
" C., handl., Norra Ed		" C., skom., Arvika . . .	252
i Kila	294	" C. A., furir	26
" O., handl., Djupviken		" C. M., handl., Karl-	
i Kila	294	stad	143
" O., organ., Segerstad	277	" E., glasm., Kristineh.	198
" O., kyrkov., Brunsbog	321	" E., bruksbokhållare	279
" O., handl., O:a Ullerud	284	" E., nämnd., Harjene	286
" P., arrendator, Almar	274	" Es sterbhus, handl.,	
" P., häradsdm., Finn-		By	286
gårdarne	266	" E. N., skogv., Lil-	
" P., fjerdm., Oleby i		jendal	269
Fryksände	329	" G., stationsforest. . .	12,17
" P., skogv., Rämnen	269	" G., h:eg., Valdersrud	291
" & C:o handl., Glums-		" H., skollärare, Vis-	
hammar	261	nums-Råda	258
Janzon, G:s sterbhus, Gillberga	296	" H., lär:a, Hammarö	275

	afd.		afd.
Johansson, J., vaktkonstapel	2	Jonsson, E., nämnd., Råda i	
" J., stockmakare	22	Ekshärad	328
" J., utn., kyrkoherde	35	" G., agent för Nord-	
" J., handl., Karlstad	143	stjernan	228
" J., bygmästare, d:o	144	" G., handelsbiträde	11
" J., krögare	196	" G., nämnd., Gaterud	173,259
" J., f. d. nämndem.		" G., dito, Smedstad	276
Sandviken	306	" G., dito, Öfverrud	279
" J. A., poliskonstap.	102	" G., skoll., Grafva	274
" J. A., handl., Flä-		" G., hjelpskoll., Elf-	
skerud	291	dals-Ny	336
" J. G., skogv., Edsvalla	276	" H., f. d. häradsdom.,	
" J. P., nämnd., Byn		Näs	50,327
" K., lärara, Karlstad	121	" H., hem:eg., Hamra	338
" K., fru, hökerihandl.	197	" H., nämndm., Osebol	336
" K., lära, Eskilsäter	291	" H., organ., Visnums-	
" K., bruksbokhållare	269	Råda	258
" L., bygmästare	115,144	" J., sergeant	22
" L., skom., Filipstad	239	" J., hem:eg., Båttstad	60
" L., fjerd., Brattfors	270	" J., stationsskrifvare	79
" L., handelsforest.		" J., handl., Karlstad	143
Lesjöfors	269	" J., häradsdm., Hästas	241,260
" & Lindman, handl.	197	" J., skoll., Visnum	254
" M., lärara, Nysund	257	" J., hemmansbrukare,	
" M., dito, Gräsmark	327	Stora Skanum	260
" N., h:eg., Afverstad	262	" J., skollärare, Nyed	264
" N. G., skoll., Nyed	264	" J., bergsm., Habors-	
" P., organ., Gillberga	296	hyttan	266
" P. J., skoll., Racksta	320	" J., dito Gåsborn	267
" S., bagare, Arvika	252	" J., hem:eg., Brattfors	270
" S., sejlare, dito	252	" J., lärara, Storfors	271
" S., nämnd., Runnäs	258	" J., ordf. i Kils brand-	
" S., bruksegare	214,241,266	stods-kom., Åmberg	285
" S., hem:eg., Källås	296	" J., hem:eg., Barås	288
" V., skoll., Elfdals-Ny	336	" J., fiskeritillsynsm.,	
Johnson, O., handl., Sunne	68,74,326	Vä Takene	294
" O. & C:o, dito, dito	326	" J., fjerdm., Björbol	299
Jonasson, A., dito, Djupviken		" J., hem:eg., Egenäs	303
Kila	294	" J., (ä.) d:o, Båttstad	333
" C., nivellör	sid. 83	" J., (y.) nämndm., d:o	333
" E., lärara, Rämnen	269	" J., d:o, Hjerpliden	334
" G., fjerd., Tängelsby	301	" K., f. d. fjerdm., Torp	75
" K., (ä.) d:o, Gansby	302	" L., nämndm., Ö:a Vall	260
" O., skoll., Karlanda	311	" L., fjerd., Mosserud	261
Jonsson, A., kanslivaktmäst.	13	" L., skoll., Karlstad	121
" A., skrädd., Karlstad	144	" L., nämndm., Sutter-	
" A., smed, dito	144	höjden	264
" A., blecksl., Filipst.	239	" L., nämndm., Rådom	329
" A., nämndm., Bårum	276	" L., barnm., Frykerud	282
" A., handl., Ö:a Ullerud	284	" M., häradsdom., Med-	
" A., barnm., Glafva	299	hamn	255
" A., handl., Lernäs i		" M., barnm.	127
Köla	314	" N., murare	198
" A., h:eg., Aplungstorp	325	" N., nämndem., Skål-	
" A. J., handl., Filipst.	230,238	kärnshyttan	266
" B., klockare, Stafnäs	300	" N., häradsbetr., fjerd.	266
" B., lärara, Gräsm.	327	" N., hem:eg., Grorud	288
" E., dito, Ölme	260	" N., kyrk., Kärrmossen	320
" E., dito, Grums	278	" O., klockare, Vestra	
" E., nämnd., Skinnar-		Emtervik	11,325
torp	264	" O., faktor, Forshaga	83

	afd.		afd.
Jonsson, O., handl., Viberg i Våse	261	Karlbom, O. F., fanjunkare	26
" O., skoll., Stafnäs	300	Karlqvist, J., lärare, Råmmen	269
" O., vaccinator	266	" O., organist, dito	269
" O. H., hem:eg., Brattfors	270	Karlsdr., A. V., lärare, By	286
" P., stationsskrifvare	17	Karlsdr., K., d:o, S:a Finnskoga	334
" P., arbetsförmän	198	Karlson, C. M., slagtare	198
" P., hem:eg., By	258	" K. F., regm:tpastor	28
" P., handl., Bondestad	281	Karlsson, A., handl., Ransby	335
" P., dito, Lungsund	11	" A., bruksbokhållare	315
" S., hem:eg., Vestanå	285	" A., fjerdm., Holmen	254
Jordansson, A., handelsförest., Trankil	306	" A., brukseg., Storbron	266
Jordell, H. M., telegrafist	13	" A., kyrkov., Glafva	299
Juel, C. A., kammarräts-råd, Stockholm	312,314	" A. A., dito, Hönacka i Glafva	299
" H. O., br:eg. 12,55,65,312,314,319	299	" A. F., handl., Ökne	296
" J. A., grosserer	37,328	" A. G., dito, Nyed	264
Juhlin, C. N., komminister	259	" A. G., skoll., Kil	255
Juhlin, J., bruksegare	22	" S. A. T., d:o, Nysund	257
Julin, C. M., sergeant	26	" C. J., urm., Filipst.	239
" E., dito	309	" C. J., handl., Långserud	254
" K., organ., Töcksmark	183	" C. J., dito, Nyed	264
Jullander, A., apoteksbitr.	242	" C. M., slagtare, Kristinehamn	199
Jungmarker, O. V., f. d. br:seg.	338	" J. F., handl., Fermerud i Stafnäs	300
Jönsdr., A., lärare, Ekshärad	50,330	" J. M., sadelm., Karlstad	144
Jonsson, A., riksdm., Östmark	197,198	" J. M., tapets., Karlst.	144
" C., frukthandlare	197	" K., nämnd., Måsserud	255
" C., handlande	296	" K., fru, f. Åberg, barum., Olme	260
" J., dito, Nysäter	329	" K., skoll., Fernebo	266
" J., fjerdm., Torsby	331	" K., landtbruksfogde	269
" J., handelsförest., Lekvattnet	340	" K. A., skoll., Töcksm.	309
" K., fjerdm., Butorp	326	" K. J., dito, Olme	260
" N., f. d. nämnd., Årås	327	" L., handl., N. Hannås	281
" O., handl., Gräsmark	329	" L. G., fanjunkare	28
" P., nämnd., Fennsbo	315	" M., handlande, Transtrand	335
" P., dito, Heljeboda	335	" N., fjerdingsman	266
" P., fjerdm., Hjelstad	327	" N. R., handl., Grossbol	274
" S., nämndem., Ragvaldskärn	282	" O., dito, Sörby i Eldals-Råda	339
" S. K., lärare, Frykerud		Karlstedt, A. G., skollärare, Varnum	181,259
K ajiser, L., apotekare 7,55,67,104 105,109,124,131,132,143,144,148,274,339		" E. J., handl., Filipst.	238
Kajiser, T., landtbr., Gumpetan	274	Karlstrand, N., handelsförest.	323
Kalin, C., skollärare, Sillerud	303	Karlsten, K., sergeant	26
Kalin, F., dito, Visnurr	254	Karlsten, f. d. dito, fjerdm.	274
Kallnes, Ole, h:eg., Svenneby	329	Karlström, J. L., skoll., Vase	261
Kallstenius, C. J., kamrer 76,206,207 213,239		Karsberg, R., handl., 206,207,212,219 221,230	
Kallstenius, G., stadskassör 50,68,76 205,209,219,221,224		Kastman, K. V., rektor 45,47,59,119 120,124	
Kamph, J. C., handl., Nedra Ullerud	283	Kilberg, L:s enka, bagare	239
" J. H., slagtare	198	Kihlén, O., landtbr., Skog	282
" J. L., förv., Niklasdam	259	Kihlgren, A., organist, Ny i Näs	11,288
Karlberg, A., ordför. i Kila brandstodskommité	294		
Karlberg, A., vice komr	40		

	afd.		afd.
Kihlgren, S., hem:eg., Näs i Blomskog	305	Kristofersson, K., barnm.. Hol-medal	307
Kihlstedt, C. E., regm:tskrifv.	28,29	Kromberg, A. F., bokförare	283
Kihlstrand, J. P., e. o. larov.-adj.	44	Kronberg, E., skoll., Gunnar-skog	317
Kildal, C. V. V., grosserer, Kristiania	318	Kronberg, J. F., mål., Karlst.	144
Kinnander, K., handl., Filipstad	238	H. Kongl. Högh. Kronprinsen	22
Kinberg, A., bruksegare	81	Kruckenbergl, J. A., grosshandl.	71,104
Kindberg, Emma, fotograf, Filipstad	239	105,109,114,129,148	
„ P. C., fröhandlande, Karlstad	143	v. Krusenstjerna, M., brukseg.	12,315
Kindmark, V., hattm., Kristinehamn	185,198	Kruhs, D. A., kontorsskrifv.	17
Kindstedt, A., jag., fältmusik.	26	Kullander, K. F., organist, Borgvik	279
„ G. A., dito, dito	26	Kullberg, N., skogvaktare	300
Kjellander, A. F., hattmak., Karlstad	144	Kullgren, J. D., bruksegare, Krontorp	254
„ P. J., skoll., Väse-Fogelvik	267	Kumlien, L., prov.-läkare	5
Kjellberg, V., fältmusikant	22	Kumlin, N. A., lärare, Långbanshyttan	266,329
Kjellén, A., skoll., Dottevik	320	Kuylensstjerna, G. A., handl.	72,164,168
Kjellén, G. & C., handl., Mangskog	11,323	J. D. A., löjtn.	22
Kjellgren, J., skoll., Fryksände	329	Kylander, K. A., sergeant	22
„ J. R., d:o, d:o,	329	„ K. A., faktor	269
Kjellin, broderne, snickare	144	„ P. F., stadsfiskal, Karlstad	102
„ C. & C:o, boktryck., Karlstad	139,143	Kähr, O., hotellförestånd. vid Torsby bruk	329
„ J. F., landtbr., Vensberg	291	Köhler, C. A., bruksbokhållare	321
„ J., handl., Borgvik	279	Kördel, G., handlande, Filipstad	206,208,228
„ P., d:o, Edsfors i Eksh.	338	„ G. & C:o, handl., Filipstad	238
„ P. G., skoll., Sunnemo	341	Lafvergren, A., volontär	26
Kjellman, A. & C:o, handl.	187,192,197	Lager, J., skogvaktare	271
„ A., bruksbokhållare	321	Lagerbjelke, B. A., löjtnant	22
„ J., fru	177	Lagergréen, A., kamrerare	50,69,339
„ V. L., apoteksbiträde	183	Lagergren, C. F., underlöjtn.	22
Kjerrulf von Wollen, M. R., stationsskrifvare	17	„ Matilda, modehandl.	143
Klein, L., handl., Karlstad	143	„ S., lärarinna	121
Klem, J., handelsm., Drammen	299	Lagerheim, E. G., öfverstelöjtn.	28,29
Klementsson, L. M., nämnd., Ås	324	Lagerhielm, P., bruksegare	81
Klingberg, A. G., lektor	32,43,62,71	Lagerlöf, A., landtbr., Norserud	316
„	104,105,106,124	„ B. C., rektor	45,162,178
„ E. T., bruksdispon.	267	„ E. G., f. d. löjtnant, Mårbacka	324
Klingstedt, G. A., fältmusikant	26	„ H., landtbr., Säter i Kila	294
Knös, A. Andersson, prickhåll.	85	„ M., regem:tsläkare	5,28,183
Koch, M., godseg., Sund	50,55,286	„ M., majorska, Norserud	316
Kock, C. J., gelbgjutare	198	„ M. S., skolförest:n	178
Kollander, A. L., lara., Nyed	264	„ S., fru, f. Annerstedt	178
Kollberg, O. P., skollärare	11,290	Lagerqvist, A., handl., Brännsheden	335
Kolthoff, L. G., landtm.	8,261	Lagerqvist, E. A., medikamentsförrädsföreståndare	7,339
Kolthoff, L. J., brukseg.	150,279,321	Lagerstedt, J. V., hårfrisör, Filipstad	239
Korsgren, C. O., civilingeniör	339	Lagerstedt, P., fabrikör, Sandbacken	273
Krikortz, A., bruksinspektör, Rämnen	269		
Kristiansson, ombudsman	206,234		
Kristofersson, K., nämndem., Djuprämnen	269		

	afd.		afd.
Lagerstråle, H. G., statsråd	48	Larsson, C. A., urm., Karlstad	144
Lagrelius, E., handl., Öster-		" E., nämndm., Norra	
vallskog	310	Arneby	326
Lake, C. F., skom., Kristineh.	197,198	" E., nämnd., Vacker-	
Lalin, C., jernhandl., dito	197	åsen	340
Lamberg, V., handl., Visnums-		" E. G., frukthandl.	197
Råda	258	" E., landtbr., Gulleby	326
Landberg, A., mönsterskrifv.	28	" G. O., vaktkonstapel	2
" C. M., förv., Torsby	50,329	" G. V., kommissions-	
" J. H., f. d. brukseg.	259	handl., Olme	260
" P., svarfv., Karlstad	144	" J., sergeant	26
Landsort, G., guldsmed, dito	144	" J., hem:eg., La Funäs	50
Landström, A. V., förv., Väg-		" J., nämndm., lilla	
sjöfors	50,332	Skyrnäs	339
Landström, R., handelsförest.	269	" J., garfware	162,165,169,170
Langenberg, F. L., brukseg.	264		185,197,198
v. der Lanken, V. G., kapten	17	" J., skräddare	144
Lanner, A. M., handl., Karl-		" J., smed, Filipstad	239
stad	131,133,143,144	" J., nämnd., Bjurerud	263
" & Gustafsson, brän-		" J., handl., Elsbacka	265
vinshandl.	143	" J., fjerd., Brattfors	270
" O., handlande	118	" J., handlande, Nedra	
Lannerstjerna, O. V. J., kapten	21	Ullerud	283
Larsdr., A., lärara, Varnum	259	" J., hem:eg., Traned	306
" A. L., dito, Eksh.	338	" J., nämndm., Boda i	
" E., dito, Nor	276	Fryksände	329
" M., dito, Fryksände	329	" J., hem:eg., S:a Ås i	
" M., dito, Sunne	326	Öa Emtervik	324
" M., dito, Ekshärad	338	" J., handelsförestånd.	324
" S., dito, dito	338	" J., hem:eg., Tönnet	338
Larsen, Lauritz, landtbrukare	251	" J., biträdande lär:a	177
Larson, L. P., godseg., Ölmskog	57,261	" J. A., frukthandl.	143
Larson, M. G., löjtnant	26	" J. G., handl., Berg	
Larsson, . . . handl., Halla,		i Väse-Fogelvik	262
Nedra Ullerud	283	" J. M., läroverksadj.	43
" A., volontär	28	" J. V., skom., Arvika	252
" A., lärov.-kollega	45	" K., lärara, Fernebo	266
" A., ritare	193	" K., dito, Grafva	274
" A., vagnmakare	198	" K., handl., Nor	276
" A., målare	252	" L., nämnd., Ö:a Ullsjö	260
" A., h:eg., Ölhmulta	261	" L., dito, Bjelfverud	328
" A., nämnd., Lund	262	" L., dito, Nore	341
" A., handl., Bondesta		" L., fjerd., Stensviken	265
i Kil	281	" L., handl., Tveta	295
" A., fiskeritillsynsm.	291	" L., kyrkov., Glafva	299
" A., h:eg., Honungstaka	303	" L., h:eg., Gerdshön	302
" A., barnm., Elfdals-		" L., dito, Nolla	330
Råda	339	" L., dito, Råda	338
" A. F., repslagare	144	" L. D., skräddare	198
" A. F., handl., Fogel-		" L. E., nämnd., Åste-	
vik i Väse	262	rud	279
" A. P., dito, Kärrhol-		" L. G., landtbr., Årsås	277
men i Kila	294	" L. M., lektor	43,54,59,60
" A. V., plåtslagare	198	" L. M., handl., Kil	281
" B., lärarinna, Kil	281	" L. M., skoll., Botil-	
" B. J., handl., Nyckelby	284	säter	293
" C., lärara, Fernebo	266	" M., inspektor	267,269
" C. F., skogv., Qvarn-		" M., bergsm., Rämsh.	269
torp	283	" M., hem:eg., Branäs	335
" C. J., handl., Kristi-		" N., skogv., Bruns-	
nehamn	197	berg	321

	afd.		afd.
Larsson, N. G., urmakare . . .	198	Lidback, F. G., förv., Sälboda . .	317
„ N. V., organist, Köla . . .	314	Lidberg, A. G., smed . . .	144
„ O., extra kronojäg. . .	16	„ C. F., rådmän . . .	102,107,109
„ O., bergsman, Dal-			116,117
karlssjö . . .	269	„ C. F., kopparslag. . .	144
„ O., organist, Grums . . .	278	Lidell, J. P., skräddare . . .	198
„ O., fjerd., Stommen . . .	310	Lidén, A., lärarinna, Holmedal . .	307
„ O., nämnd., Östmark . . .	330	„ E., klockare, S:a Finn-	
„ O., h:eg., Medskogen . . .	334	skoga . . .	50,334
„ O., dito, L:a Skymnäs . . .	339	„ L., skoll., Silbodal . . .	304
„ P., sergeant . . .	22	„ O. P., dito, Ö:a Emterv. . .	325
„ P., vägmäst., Åmål . . .	68,82	„ P., poststationsförest. . .	12
„ P., kopparslagare . . .	116,144	Lidholm, J., skoll., Väse . . .	261
„ P., plåtslagare . . .	144	Lidman, A. G., handl., Karlst. . .	107,143
„ P., skrädd., Filipstad . . .	239	Lidström, E. G., länsman . . .	3,255
„ P., fjerd., Hensgård . . .	325	„ F. M., bleckslagare. . .	
„ P., nämnd., Södra . . .		Arvika . . .	252
Borgeby . . .	326	„ O., handl., Arvika . . .	249
„ P., nämnd., Möre i . . .		„ O. M., kopparsl., do . . .	252
Dalby . . .	335	„ & Svensson, handl., . . .	
„ P., häradsd., Skoga . . .	338	Arvika . . .	251
„ P., skogv., Tyngsjön . . .	269	Lidtzell, G., handl., Visnums-	
„ P. G., nämnd., Ble-		Råda . . .	258
kene . . .	274	Liedquist, E. P., sågverkseg. . .	278
Laurell, A. G., kapten . . .	28,29,167,187	Lignell, E., telegraf-komm. . .	13
	258,260	„ T. E., komminister . . .	38
„ A., lärarinna . . .	177	Lilja, B. P., komminister . . .	33,274
„ C. G., landtm. . .	8	Lilja, C. O., landtbr., Bynsberg . .	287
„ E., kyrkoherde . . .	39	Liljedal, R. N. o. O. V., brukseg. . .	81
„ E., godseg., Lunds-		„ . . . handl., S:a Rå-	
holm . . .	50,260	dom i Nyed . . .	264
„ K. A., löjtnant . . .	22	Lilliehöök, A. F., kapten . . .	26,27
Leander, A. A. K., lärov.-koll. . .	45	„ B. C. J., fideikomm. . .	287
Lefrén, A. V., guldsmd., Arvika . .	239	„ C. J. V., underlöjtn. . .	22
Lafvergren, M., volontär . . .	26	„ C. M., löjtnant . . .	22
frih. Leijonhufvud, A. C. Gn.,		„ D. V., major . . .	19,85
öfverste . . .	28,29	„ J. F., major . . .	28,29
frih. Leijonhufvud, A. Gn. . .	77	„ M. J., löjtn., godseg., . . .	
Lemon, C., vägmästare . . .	286	Sjönnebol . . .	288
„ H. C., landtmätare . . .	8	„ V., löjtnant . . .	286
Lemke, F. A., major . . .	28,29	Liljesköld, C. A., v. h:öfd. . .	50,104,105
„ J. H., öfverste-löjtn. . .	22,23,50	Lilliestjerna, S. E., fanjunk. . .	26
	124,128	Lilliesvärd, C. J., handl. . .	162,192,197
Lennartsson, A., handskmak. . .	198	Lind, A., fanjunkare . . .	22,289
Lennström, J., handl., Karlst. . .	143	„ A., fanjunkare . . .	26
Leufstedt, A., fanjunkare . . .	22	„ C., seminarieadjunkt . . .	46
Lewenhagen, J. N. V., bokb. . .	144	„ G. A., volontär . . .	26
greve Lewenhaupt, A. M. E.,		„ N. F., klädeshandl. . .	143
löjtnant . . .	28,274	Lindal, A. S., landtmätare . . .	8
greve Lewenhaupt, S. O. C. . .		Lindberg, C., br:seg., Karlsdal . .	81
C. E., underlöjtnant . . .	28	„ C., brukseg., Borgvik . . .	279
Lewerentz, G., dispon., Glafva . .	299	„ C. D., trumslagare . . .	28
Levin, H., klockare, (Väse)		„ E. M., skoll., Gåsborn . . .	267
Fogelvik . . .	262	„ F. F., bokbindare . . .	198
„ M., klockare, Eda . . .	315	„ F. F., skoll., Fogelvik . . .	308
„ M., barnm., dito . . .	315	„ J. H., handl. . .	106,131,132,143
„ N., organist, dito . . .	315	„ L., klock., Trankil . . .	396
„ O., bundtm., Arvika . . .	252	„ L., do. Lekvattnet . . .	331
Lexell, J. F., telegrafist . . .	17	Lindblad, A., hem:eg., Valön . . .	259
Lexow, A. C., bruksegare . . .	48,263	„ J. H., länsman . . .	3,276
Lexow, H. F., brukseg. . .	263	„ O., bankbokhåll. . .	69

	afd.		afd.
Lindblad, P. J., bleckslagare	144	Lind, J., skogv.	271
Lindblom, J., v. kontraktsprost	37	„ K. J., skiftes-godman,	
„ J., bankkamrer	70,118	Våxnäs	273
„ J. V., t. f. stationsf.	17,78	Lundbergs sterbhus, handl.,	
Lindecrantz, J. L., stockmak.	28	Långaf	335
Lindén, P., handelsbiträde	279	Lundberg, E., guldsmed	144
Lindequist, J., agronom, Fi-		„ J. P., hemreg. Öca	
skevik	316	Tönnet	338
„ G., distriktingen.	85	„ K., skoll., Elfdals-	
Linder, A., furir	11	Råda	338
„ A., skoll., Gillberga	296	„ K. N. K., stadsläk.	5,126
„ J., v. pastor, Karl-		„ O., skoll., Blomskog	305
stad	33,119,120	„ S. K., barnm., Kila	294
„ J. P., furir	26	Lundblad, B., fru, modehandl.,	
Lindgren, A., fabrikör	104,105,108,114	Filipstad	238
„ A. J. O., bagare	116,143,144	Lundbom, E., fartygsbefälhafv.	193
„ O. P., prickhållare	239	Lundbom, V., fältmusikant	26
„ V., sockerbagare	85	Lundal, A. G., stationsförest.	81
Lindh, A. F., e. o. kanslist	144	Lundeberg, A. F., vaktmäst.,	
Lindh, E. A., länsman	1,137	Töcksfors	309
Lindhagen, G. A., gevärssmed	3	Lundell, A., fältmusikant	26
Lindholm, C. A., snickare	26	„ C. F., f. d. vågmäst.	50,55,82
„ K., barnm.	144		129,273
„ J., garfware, Arvika	254,255	Lundén, A., skoll., Högvalta	320
„ J., v. komminister	73,252	Lundén, B., handl., Mönbacka	283
„ J. P., snickare	39	Lundgren, B., barnm.	183
„ P., skräddare	198	„ C. G., sadelmakare	198
Lindlöf, V. A. F., funjunkare	144	„ C. J., lärov.-kollega	45,218
Lindman, S., bruksbokhållare	26	„ H., stationsinspekt.	77
Lindmark, A., barnm., Vis-	279	„ H., ingenjör	147
nums-Råda	258	„ J., bokbindare	144
Lindqvist, A., hæg., Öfverrud	279	„ J., landtbr., Hed-	
„ A. O., inspektor	339	vigslund	220,241
„ E., landtbr., Norra		„ O. G., fjerdm., Rör	
Hämnäs	281	i Våse	261
„ M., handl., Nedra		„ V. E., kontrollör	77
Ullerud	283	Lundh, A. J., stationsförest.	12,17
Lindroth, M., dito, Björkenäs	262	„ G., arrendator, Skin-	
Lindvall, J. A., källarmäst.,		naregården	326
Karlstad	140	„ J. V., stadsexsekutor	103,137
Lindroth, C. A., flötschef, Karlst.	84,111	Lundqvist, G.	77
Lindstedt, C. A., stationsför.	12,17	Lundin, A., guldsmed, Arvika	244
Lindström, inspektor, Agne-		„ A., arrend., Sa Ostbro	287
teberg	320	„ C. F., handl., Valum	
„ A., skoll., Nor	276	i Nor	276
„ C. O., sadelmakare,		„ J. F., fabrikör	116,144
Filipstad	239	„ J. P., länsman	3,68
„ H., lärarinna, Nor	276	„ O., skoll., Vermskog	302
„ L., maskiningeniör	17	Lundmark, A., spegelfabrikör	252
„ N. A., fältmusikant	26	Lundmark, G., klock., Alster	263
„ V., apotekare	245	Lundqvist, A., murare	198
Littorin, N. H. B., volontär	28	„ J. P., länsman	3,316
Ljung, Adèle, skolförestånd.	178	„ L. F., skoll., Sunne	326
Ljunggren, E. R., spel i num:r	28	„ M., handl., Backa	
Ljungqvist & Co, skräddare	144	i Elfdals-Råda	339
Ljungström, J. A., skorstens-		„ V., fabrikör	148
fejare	239	Lundroth, G. A., bänningeniör	77
Löqvist, J. A., skollärare	269	Lundström, C. H., grufvingen.	15,50,206
Löven, O., handl., Charlottenb.	315	214,215,217,218,219,226,227,241	
Lund, C. M., handl., Na Ullerud	283,284	Lundström, C. L., postmäst.,	
		Enköping	68

	afd.		afd.
Lundström, G., fru	217	Malmqvist, S., arbetsförmän	193
Lundström, N. G., kontraktsp.	36	Malmstedt, E., lärarinna . .	124
Lyden, S. A., modehandlande,		„ J., dito	124
Arvika	251	Malmström, A., förvalt., Hålgå	338
„ G., handelsförestånd.	315	„ G., flötechef	84
Lyppert, C. L., handl., Fastnäs	336	Mannheimer, T., bankdirektör	77
Lyrholm, A., landtbr., Mellbyn	50,287	Mannberg, C., gulmed	193
Lysander, E. B., modehandl.	143	Mannerstråle, M., löjtnant .	20
Lysén, M., skoll., Lysvik . .	328	Marin, O. M., telegrafist . .	13
Läftman, G. H. E. A., underlöjtn.	26	Martin, R., notarie, godseg.	296
Löf, J., vaktmästare	13,14	Martinsdr. O., lärarinna, N:a	
Löfgren, C. F., kapten	22,302	Finnskoga	333
„ L., lärarinna	266	Martinsson, O., kyrkoherde	36,50,270
„ . . . arrend. Hammar . .	287	Masreliez, L. E., löjtnant . .	21
Löfqvist, N. A., handlande,		Mattsson, A., hem:eg., Djek-	
Krökbacken	327	neliden	334
Löfström, C. F.	221	„ A., fjerdm., Ösehol	336
Lönnblad, G. E., gevarssmed .	28	„ C. A., stationsförest. . . .	81
Löthner, G., brukseg. 57,69,173,181,259		„ C. F., dito	81
Löthner, K. E., underlöjtnant .	22	„ E., postiljon	11
Löwenhielm, C., major	50,257	„ J., (junior), handl.,	
„ K., godsegare	55	Filipstad	221,238
„ K. O:s sterbhus	276	„ M., (yngre), fjerdm.,	
„ F., kapten	49	Hjerpliden	334
„ S., häradshöfd.	4,49,50	„ M., hem:eg., Norra	
	72,200	Stöllet	336
		„ N., fjerdm., Kittmou	331
M ächel, F. F., v. härads-		„ O., skomak., Arvika	252
höfding	50,66,109	Maule, C., landtmätare	68,326
Magnell, A., lärarinna	179	Mebius, F., kontorskriiv. . . .	17
Magnusson, A., h:eg., Sunnäs	260	„ S., enkefru, Arvika	251
„ A., organ., Svan-		„ & C:o, handl., dito	251,252
skog	301	Meijer, J. A., handlande	68
„ A., ordf. i Bogens		Meijer, J. F., skollärare	11,276
kommunalhand	318	Mejster, C. F., kakelugnsmak.	144
„ C., barnm., Brattfors	270	Melander, K., skollärare, By	286
C. F., handl., Boda	322	„ E., underlöjtnant	26
„ J., extra kronojäg.	16	„ S. E., förvalt., Löf-	
„ J., skogvaktare	254	staholm	328
„ J., riksdagm., Gran-		Melanoz, N., klockare, Östra	
bäckstorp 49,50,52,57,327		Emtervik	324
„ J., nämnd., Repare-		„ S. A., lärina, dito	324
torp	264	Melén, A., fanjunkare	22
„ J., lär:a, Fernebo	266	Melin, J., skoll., Ö:a Emterv.	324
„ J. E., skogv., Gu-		„ J. E., dito, Sunne	326
stafsvik	259	„ K. J., spel i nummer	28
„ J. G., skoll., Gås-		Mellqvist, A., verkmästare . .	130
born	267	Mellqvist, P. A., nämndem..	
„ J. J., sockerbagare	198	Sikterud	260
„ L. M., klock., Bro	287	von Mentzer, A. F. V., kapt. 2,71,131,133	
„ L. M., vikar. lärare,		„ J., fru	125
Huggenäs	288	Meuller, C. L., öfverkontroll.	17
„ V. E., skogv., Bratt-		Meurling, V., löjtnant	77
fors	270	Mickelson, H., h:eg., Arnsjön	330
Malm, S. O., trumslagare	28	Milde, N. F., förv., Stömne . .	300
Malmborg, E. A., kapten	22	Millar, J., grosshandlande . .	81
Malmgren, A. F., resepost-		Moberg, A. G., handl., Karlstad	143
expeditör	12	„ B. E., postexpeditör	11
„ J. A., e. postbitr.	11,12	„ B. M., postbiträde	11
„ J. N., handl., Lek-		„ A. V., handl., 106,107,110,113	
vattnet	331		115,143

	afd.		afd.
Moberg, C. O., länsnotarie	1,68,104	Nilsd:r, A. C., lärara, Nor .	276
Modén, B. J., extra lärare,		„ M., dito, Fryksände	329
Frykerud	282	„ S. L., dito, Gust. Adolf	340
„ B. J., dito, Östmark	330	„ S. M., dito, Boda .	322
„ J., organist, Frykerud	282	Nilsén, H. J., grosserer . .	299
„ P., dito, Dalby . .	335	„ J., hæg., Hammarö .	274
„ S., lärarinna, dito .	335	Nilson & Eriksson, handlande,	
Mohn, F. M., landtbr., Remene	287	Lillevik	319
Molin, A. V., maskindirektör	77	„ A. guldsm., Kristineh.	198
Molinder, A. E., komminister	37,322	„ A., skoll., Varnum .	259
Molinder, C. V., handlande,		„ A., dito, Stafnäs . .	300
Grimstad	322	„ A., dito, Östmark . .	330
Montén, F., bokhållare . .	269	„ A., bergsm., Asphyttan	266
Morsing, G. N., kapten . .	19	„ A., nämnd., Näfverviken	272
Mossberg, A., hæg., Blomma	305	„ A., dito, Långlanda	304
„ A., bruksbokhåll.	269	„ A., handl., Rud i Kil	281
„ C., disp. 50,69,214,227,266		„ A., (yngre), dito, Grums	278
„ C. A., hæg., Boda	306	„ A., hem:eg., Forsnäs .	284
„ E., disponent . .	269	„ A., d:o, Hult i Millesvik	290
„ J. P., klock., Blom-		„ A., d:o, Hukén	304
skog	305	„ A., d:o, Vikene	313
„ J. V., furir	26	„ A., fjerd., Bruntorp .	308
Motander, K., fjerdm., Valum	276	„ A., barnm., Grafva .	274
Muhr, J., fjerdingsman . .	258	„ A., lärara, Eskilsäter	291
Müntzing, K. G., kapten . .	28,29	„ A., bibliotekarie, Sand-	
Murberg, A., murare, Filipst.	239	viken	306
Myrén, A. G., handlande . .	143	„ A., hem:eg., skoll., By	316
Myrin, A., arrend., Gullsjö .	297	„ A., skogv., Öa Ullerud	283
„ B., vågmäst., Karlstad	103,110	Nilsson, A. G., ex. postiljon	11
„ J. V., hof-rätts e o.	125,129	„ A. G., nivellör	sid. 83
not., (länsm.) Arvika	249	„ A. M., skoll., Råda .	339
„ L., fru	125	„ A. P., handl., Vermskog	308
„ O. V., sergeant	22	„ B. G., handlande . .	119
„ R., kamrerare	68	„ B. K., lärar., Ransäter	285
Myrman, G., bruksbokhåll.	269	„ B. L., barnm., Millesvik	290
Myrman, J., bruksegare . .	269	„ C., handl., Arvika . .	251
Myrtin, A. M., häradshöfd.	34	„ C. A., vaktkonstapel .	2
Månsson, M., hæg., Nyckelby	284	„ D., landtbr., Våle . .	274
Månsson, N. & C. J. Spång-		„ E., bruksbokhållare .	12
berg, handlande	283	„ E., hæg., Sandviken .	50,306
Möller, J., handskmakare .	144	„ E., handl., Silbodal .	68,304
Möllerberg, A. F., postexpedit.	11,339	„ E., dito, Kristinehamn	197
Mölnbacka-Tryssil-Bolaget .	283	„ E., dito, Na Ed i Kila	294
greffe Mörner, A. S. T., un-		„ E., fjerd., Rud i Stafnäs	300
derlöjtnant	26	„ E., inspektör, verk.	309
Mörtstedt, J. E., bruksegare	90,271	„ E., lärar., V:a Emterv.	325
Naucier, C. M., kapten . .	22,297	„ E. E., postiljon . . .	11
„ M. F., landtbr., Gate	320	„ F., extra kronojägare	16
„ O., bruksegare	321	„ F., lärara, Varnum .	259
Neijlick, N. L., civilingeniör	339	„ G., t. f. landsmåskal .	2
Nelander, G., bruksförvalt.	50,330	„ G., barnm., Borgvik .	279
Nelson, A. M., arrendator .	11	„ H., hem:eg., V:a Bön	309
Nerman, C. A., handlande	61,106,112	„ J., klockare, Högerud	11,298
143,146		„ J., postiljon	11
Nerman, G. M., major . . .	19	„ J., handl., Sillerud .	11,303
Nielsen & Zegolson, handl.,		„ J., d:o, Getkärn i Sunne	326
Jernskog	312,314	„ J., bataljonsläkare .	
Niklasd:r, B., lärara, Visnum	254	„ J., f. d., fanj., Olme .	260
Nikolausson, M., d:o, Liljendal	269	„ J., fjerdm., Jonsbyn .	264
		„ J., handl., Elfsbacka	265
		„ J., handl., Ny i Näs	288

	afd.		afd.
Nilsson, J., landtbr., Framnäs	282	Nilsson, N., god man, Granbäck	296
„ J., (yngre), fiskeritillsyningsman, Hallerud	294	„ N., d:o, Lerbodatorp	322
„ J., hem:eg., Elfvik	296	„ N., landtbr., Smedby	294
„ J., dito, Uppersby	298	„ N., kyrkov., Hellshäck	296
„ J., dito, Fjäll	300	„ N., klock., Ny i Jösse	316
„ J., dito, Skönerud	312	„ N., organist, Elgå	319
„ J., kyrkov., Taseboda	298	„ N., skollärare, Boda	322
„ J., nämndm., Sibbenebyn	299	„ N., hem:eg., Löfnäs i Mangskog	323
„ J., dito, Persby	325	„ N., hem:eg., Höje	339
„ J., dito, Karr	323	„ N., landtbr., Förby	284
„ J., fjerdm., Olerud	312	„ N. G., sadelmakare	298
„ J., dito, Kållerud	329	„ O., kyrkov., Runneval	18, 281
„ C. J. & Co., tandsticksfabrikor	198	„ O., trädgårdsmästare	198
„ J. A. & Co., handelsbolag, Årjeng	304	„ O., nämndm., Gräsås	263
„ J. E., skogv., Charlottenberg	315	„ O., d:o, Grafva	274
„ J. M., f. d. nämndm., Deije	75, 283	„ O., d:o, Vestby	315
„ J. V., organist, Ny i Elfdal	336	„ O., skogv., Brattfors	270
„ J. V., lärarinna	176	„ O., landtbr., Smedhy	294
„ K., ingenjör	18	„ O., skoll., Grafva	274
„ K., lärara, Karlstad	121	„ O., dito, Jernskog	312
„ K., d:o, O:a Ullerud	284	„ O., fjerdm., Vester-gården	315
„ K., d:o, Glafva	299	„ O., (y.), fjerdm., Vestrud	324
„ K., d:o, O:a Emterv.	324	„ O., d:o, Boda, Fryks.	329
„ K., skoll., Borgvik	279	„ O., d:o, Ambjörby	336
„ K., fjerdm., Backa	297	„ & Olsson, handelsbol., Rudskoga	256
„ K., d:o, Halstersbol	300	„ P., hem:eg., Säljehacka	50
„ K., d:o, Jernskogsboda	312	„ P., d:o, Dalen, Gräsm.	327
„ K., barnm., Boda	322	„ P., fjerdm., Skifed	227
„ L., arbetsförmän	164	„ P., d:o, Råby i Lysvik	328
„ L., hem:eg., Töresby	50	„ P., nämnd., V. Takene	294
„ L., bygmästare	169, 170	„ P., d:o, Rörkullen	331
„ L., f. Vadman, barnm.	264	„ S., sjuksköterska, Arvika	246
„ L., god man, Krokerud	264	„ S., fjerdm., Göstahult	262
„ L., handl., Grums	278	„ S., handl., Segerstad	277
„ L., d:o, Råby i Lysvik	328	„ S., lärara, Rämnen	269
„ L., god man, Töresbyn	305	„ S., d:o, Glafva	299
„ L., fjerdm., Gålsrud	326	„ S. K., d:o, Frykerud	282
„ M., lärara, Gräsmark	327	„ T., handl., O. Emterv.	324
„ M., skoll., i Elfdals-Råda	338	„ V., gjelbgjutare	144
„ M. K., skoll., Filipstad	225	Nisbeth, A. H. R., kapten	22, 297
„ N., fängförare	2	„ C. H., kapten 22, 23, 64, 68, 104	111, 124, 277
„ N., postiljon	11	„ Hilma, fru	125
„ N., nämnd., S. Arneby	50, 326	Norbeck, O. G., jägmästare	16
„ N., f. d. d:o, Vrångehol	50, 311	Norbeck, P., landtbr., Tran-gårdstorp	274
„ N., (y.), f. d. d:o, Selen	50	Norberg, G., provincialläk.	5
„ N., f. d. d:o, S:a Vikar	306	Norbäck, G., extra kronojäg.	16, 274
„ N., poliskonstapel	102	„ J. A., skoll. i Eks-härad	338
„ N., skom., Filipstad	239	„ J. G., garfv., Arvika	244, 252
„ N., fjerdm., Lungsnäset	272	Nord, O., fältmusikant	26
„ N., dito, Östergård	309	Nordberg, H. F., klockare i Östmark	330
„ N., god man, Löfed i Bro	287	Norblad, A., ingenjör	52
„ N., god man, Ölserud	292	Nordell, D. G. A., volontär	28
		Nordell, E. A:son, trumslag.	28

	afd.		afd.
Norden, H., bruksegare . . .	284	Norling, G., verkmästare . .	315
Nordenfeldt, N. J., löjtnant	22,45	Norling, J. A., skoll., Grums	278
Nordenfeldt, O., kammarherre	48,50	Norman, V., stationsförest.	81
	57,66,78,254	Norqvist, landtbruk., Sörby	281
Nordenfelt, C. H., borgmäst.	506,8,78	Norrby, T., jägmästare . .	16
	149,160,166,157,184,254	Norrbom, H., landtbrukare .	264
Nordenberg, S., nämnd., Gås-		Norring, J. J., sterbhus .	264
born	267	Norring, A., timmermärkare,	
„ S. G., bruksbokh.	283	flötschef	84,338
Nordenhaag, O., t. f. komr.	36	„ F., landtbr., Vålberga	328
Nordenson, J., pastorsadjunkt	39	Norrman, J., bandirekt.	78,162,184
Norder, A., handl., Trubbyn		Norstedt, F., bruksförvalt.	270
i Sillerud	303	„ P. E., grossh., Stockh.	315
„ D., bruksbokhållare	279	Norström, A., f. d. landtmät.	8
„ K., lär:a i Gnst. Adolf	340	„ A., handelsförest.	329
Nordlindh, A., komminister .	41	„ A. & Co. handl.	
Nordlindh, P. N., furir . . .	26	Torsby, Fryksände . . .	329
Nordling, A., pastorsadjunkt .	41	„ A. F., bruksförv.	259
„ G., postskrifvare . . .	11	„ A. H., handl., Hel-	
Nordman, L. M., veterinär .	54	lekil	284
Nordmark, D., kyrkoh., Väse	36	„ C., kassör	326
Nordqvist, C. M., handlande.		„ K. lär:a. Ransäter	285
Skogsberg, Sunne	326	Nyberg, A., dito. Sunne . .	326
„ J. V., kamrer 111,131,133		„ J., postiljon	11
	134,137,146	„ S., skoll., Sunne . . .	326
„ L. J:son, hem:eg.,		„ T., dispon. 69,206,215,232,340	
Nedre Våxnäs	336	Nycander, A. V., baningeniör	17
„ O., postskrifvare . . .	11	Nyfors, E. A., tandläkare .	5
„ O., handl., Skogs-		Nygren, A., sadelmakare . .	144
berg	326	„ A., skogvakt., Kung-	
Nordström, A., brukseg., No-		skogen	272
reborg	50,59,315,319	„ C. A., klockare, Ham-	
„ F., d:o, Sölje	300	marö	275
„ G. V., veterinär,		„ C. G., tändsticksfabr.	198
Arvika	6,24,5	„ C. J., bruksbokhåll.	283
„ J., disponent	300	„ G. M., f. d. kronof.	71,332
„ J. F., snickare	144	„ J. A., (junior), handl.	111,143
„ J. H., skollärare,		„ J. A., (senior), dito .	97,143
Lesjöfors	269	„ J. A. & Son, dito . . .	143
„ L. M., handl., Åmot	315	„ J. G., skoll., i Hvitsand	332
„ T., läroverksadj.	44	„ K. S., kontraktsprost	39
Nordvall, E., ingen., arbetschef	80	„ O., handl. 104,106,131,143	
Nordvall, F., trafikchef . . .	80	„ O. E., regm:tsskrifv.	22,23
Norén, E. A., landtmätare .	8,324		103,110,137
Norén, A. B., barnm., Nord-		„ & Åhlin, jernhandl.	143
mark	268	Nyhuus, P., skogsförv. i Trysil	283
„ F., skomakare	144	Nykander, E., kassör . . .	81
„ J. M., skoll., Nor	276	Nylander, A. P., handlande .	11,263
„ N. O., bagare	162,163,165	Nylander, S. M., stationsförest.	17
„ O. O:son, skoll.	268	Nylén, E. G., kapellpredik.	11,34
„ T., urmak., Arvika . . .	252		50,57,347
Norelius, H., skoll., i Östmark	330	Nylén, N., landtbrukare, Tye	275
Norelius, J. H., kyrkoherde	36	Nylund, J. E., organ., Grun-	
Norgren, A. E., telegr.-assist.	13	nebacka	254
Norgren, O. P., fanjukare .	26	Nyman, A., lärarinna . . .	178,180
Norinder, A., handl. i Skatt-		„ A., soldat, fjerd. i Ed	280
kärr	262	„ B. S., lärarinna i	
Noring, F., målare	165,198	Ny:son i Näs	28
Norlin, F. O., telgr.-assist.	13	„ J. F., fru	17
Norling, A., lärara., Fernebo	266	„ L., semin. ex. lärare	4
„ C. G., handl., Sunne	326		

	afd.
Nyman, O., handl., Lidköping	82
Nymansson, C., guldsmid	141
Nyqvist, G., organ., N:re Ullerud	283
" O., vaccinator, Ö:re d:o	284
" O. P., bokhållare	130,147
Nyrén, A., lärarinna i Elgå	319
Nyrén, J. L., skollärare	176,182
Nysell, C. O., handl.	67,206,207,219
	238,241
Nystedt, A., kapellpr., Bogen	11,38,318
Nystedt, O., skoll., Nordmark	268
Nyström, A., klockare i Verm-skog	302
" B., lärarinna, Grafva	274
" C. G., komminister	38
" F., volontär	26
" J. M., dito	28
" J. P., instrumentmak.	141
" K., lärarinna	225
" & Ringqvist, klädes-handlande	143
Nyvall, C. J., skollärare, Ed	280
Nyvall, J. E., dito, i Nyed	264
Nyvall, K., barnm., N:ra Ullerud	283
Odqvist, S. A., landtmät.	8
Ohlson, F., handl., Kristineh.	197
" J. A., dito, dito	197
" N., fanjunkare	22,316
Olander, E. V., länsman	3
Olberg, J. E., skoll., i Gust. Ad.	340
Olbers, F., klockare, dito	340
Olbers, P. H., organ., Filipstad	211,224
	225,266
Oldevig, A., enkefru, f. v. Berg	63
Oldevig, G. F., löjtnant	22
Olofsson, C. O., brukseg., Skillingmark	12,313
" O. P., fjerdm., Kila	294
" P. F., handl., Högåter	313
Olsson, B. M., lär:a, Eksh:d	338
" B. S., d:o	255
" E., d:o i Alster	263
" M., d:o i Dalby	335
" M. K., d:o, By	286
" S., d:o, Dalby	335
Olsen, F., fabrikör, Karlstad	107,118
	143,144
" G., d:o, Arvika	68
" Maria, fru, Karlstad	125
" P., tobaksfabrikör, Arvika	252
Olson, A. G., stadskamrer	68,103,106
" B. A., sergeant	22
" C. F., bankkassör	68
Olsson, handl., Ed	280
" A., d:o, Tomthult, Fil	281
" A., d:o, Elgtån, Sil-lerud	303
" A., i Treskog, Gun-narskog	50,317

	afd.
Olsson, A., handl., Eda	315
" A., komminister	36
" A., landtbr., Lilla Hög i Eda	315
" A., nämnd., Skällarebyn	50
" A., dito, Kollerud	50,280
" A., poliskonstapel	102
" A., lärarinna, Visnum	254
" A., dito, Frykerud	282
" A., dito, Sunnemo	341
" A., god man, Vestanå	285
" A., dito, Hoviken	290
" A., Bågeholm, Dalsland	280
" A., arrendator, Staf	287
" A., fjerdm., Upran	308
" A., vaccinat., Bergerud	313
" A., fiskeritillsyn:sm., By	286
" A., hem:eg., Fäbacken	331
" A. G., landtbr., Høje	50,263
" A. G., lär:a, Olserud	292
" A. M., dito, dito	292
" A. M., dito, Gräsmark	327
" A. S., dito, Fernebo	266
" A. T., stationsförest.	81
" B., skogvaktare	321
" B., nämndm., Grums	278
" B., fru, barnm., Östra Emtervik	324
" B., målare	144
" C., sergeant	28
" C., kakelugns:m., Arvika	252
" C. F., t. f. postkontroll.	11
" C. G., handl., Kristineh.	18,162
	163,167,169,170,188
" D., arrend., Ö. Eketorp	258
" D., vaccinat., Göstakrog	289
" E., nämnd., Sundsbyn	50
" E., dito, Hjelmkärr	258
" E., dito, Skofterud	300
" E., dito, Selen	307
" E., dito, Lilla Gårdsås	317
" E., f. d. dito, Högvalta	320
" E., hem:eg., S:a Tofta	260
" E., dito, Östmark	330
" E., lärarinna, Ed	280
" E., handl., Vång i Fogelvik	300
" E., handl., Kyrkebol, Långserud	297
" E., handl., Lekvattnet, Vestra Strand	331
" E., (unge), god man, Dusserud	308
" E., god man, Kyrkebol i Jösse-Ny	316
" E., landtbr., Sundsbyn i Fogelvik	308
" E. O., lär:a, Eskilsäter	291
" G., handl., Stafnäs	300
" G., dito, Svanskog	301
" G., skogvaktare	300

	afd.		afd.
Olsson, G., klockare, Jernskog	312,313	Olsson, M., fru, barnm., Stafnäs	300
" H., hem:eg., Sörmark	330	" M., dito, Gust. Adolf .	340
" H., god man, Åmberg,		" M. C., dito, By . . .	286
Ransäter	285	" N., fakt., Elfbrohyttan	259
" H., nämndm., Asped .	332	" N., hem:eg., Lindrågen	263
" H. E., dito, Långerud	330	" N., dito, Fjuserud .	312
" J., sergeant	22	" N., dito, Bergerud .	313
" J., nämndm., Branäs	50,335	" N., dito, Öna, i Jösse-Ny	316
" J., f. d. dito, Grötvål	50	" N., dito, Takene . . .	323
" J., dito, Lilla Brevik	50	" N., hem:eg., Bäckebrom	325
" J., dito, Lersjön . . .	265	" N., handl., Asphyttan	266
" J., dito, Ulfsby . . .	50,284	" N., d:o, Rudsbyn, Lång-	
J., dito, Risäterstorp	285	serud	297
" J., dito, Torp, Millesvik	290	" N., d:o, Bogrängen, S:a	
" J., dito, Töresbol . . .	299	Finnskoga	334
" J., f. d. sjökapten . . .	82	" N., handl., Råda . . .	339
" J., lärara, Karlstad . .	121	" N., nämnd., Hellekil .	284
" J., dito, N:e Ullerud . .	283	" N., d:o, V:a Stömne . .	300
" J., jernhandl., Arvika	251	" N., f. d. dito, Skenhall .	306
" J., god man, Hjelmkärr	258	" N., dito, Kisterud . . .	325
" J., dito, Degerbyn . . .	302	" N., god man, Galtebol	296
" J., dito, Lilla Bög . . .	315	" N., dito, Knutsbol . . .	309
" J., fjerd., Snafversruds-		" N., fjerdm., Ekenäs . . .	305
torp	261	" N., skoll., Östervallskog	310
" J., hem:eg., Snärstad	263	" N. A., handl., V:a Tol-	
" J., dito, Tolita	281	lestad, Kil	281
" J., dito, Åna	50,282	" N. J., d:o, Yngshyttan	266
" J., dito, Fröbol, Elgå	319	" N. J., d:o, Saxåbryggan	266
" J., dito, Näs, Brunskog	321	" O., f. d. riksdagsman,	
" J., dito, Oleby i Fryks.	329	Gersheden	11,285
" J., dito, Edet, dito . . .	329	" O., riksdagsm., Oleby	49
" J., bergsm., Bolhyttan	266	" O., f. d. d:o, Mosstakan	50,312
" J., skollärare, Kil . . .	281	" O., f. d. d:o, Slangserud	264
" J., handl., Ransäter . .	285	" O., hem:eg., Berg . . .	50
" J. A., & C:o, vinhandl.		" O., d:o, Korterud . . .	314
Kristinehamn	197	" O., d:o, Käringerud . .	316
" J. O., handl., Svensby,		" O., (ä.), d:o, Aspberget	333
Vestra Emtervik	325	" O., handl., Kristineh.	197
" K., pricksållare	85	" O., d:o, Vall i Visnum	254
" K., urmakare	144	" O., d:o, Rudsgården i Köla	314
" K., fjerdm., Tithöjden	269	" O., f. d. d:o, Lerhol i	
" K., lärara, Gillberga	296	Brunskog	321
" K., god man, Rattsbol	302	" O., d:o, Uddheden . . .	327
" K., skollärare, Elgå . .	319	" O., d:o, Bolet i Kila . .	294
" K., barnm., Hammarö	275	" O., god man, Myrhult	255
" K. F., skoll., Fernebo	266	" O., dito, Gaterud . . .	256
" K. F., fjerd., Östensbyn	294	" O., nämnd., Silkestad	261
" L., hem:eg., Ås	263	" O., dito, Upsala	261
" L., handl., Ransäter . .	285	" O., dito, Glumstorp . .	261
" L., god man, Sterserud	287	" O., dito, Persbol	264
" L., dito, Huseby	326	" O., dito, Grafva	274
" L., nämndm., Sörby . .	338	" O., dito, Gösta	289
" L. G., fiskeritillsyn:sm.,		" O., dito, Holmslid . . .	298
Östra Takene	294	" O., (ä.), d:o, Sunstaby	305
" L. K., lärare, Botilsäter	293	" O., dito, Bråtetorp . . .	331
" M., häradsdm., Älgård	50	" O., skogv., Bjurbäcken	271
" M., lärara, Karlstad	121	" O., poliskonstapel . . .	102
" M., dito, Kil	281	" O., fjerdm., Växnäs . . .	273
" M., dito, Botilsäter . . .	293	" O., dito, Helgeboda . . .	315
" M., fjerdm., Boda	313	" O., dito, Brevik	316
" M., fabrikör, Gylleby	326	" O., dito, Taby	323

	afd.		afd.
Olsson, fjerdm., Nässkogen .	327	Palm, E. M. T., kapten	28,162,163
" O., skogv., Svartå .	265	" E. O., revisor . . .	166,170
" O., klock., Holmedal .	307	" F. T., landtbr., Säby	118
" O. A., dito, i Fogelvik	308	" H. S. F., major . . .	281
" O. o. A., handl., Åmåt	315	" J., vaktmästare . . .	19
" O. F., postiljon . . .	11	" V. & Co, tobaksfabrikör	1
" O. F., skogvaktare . .	271	Palmgren, P., handl., Karlstad	144
" O. G., fälmusikant . .	26	Palmqvist, J. E., klock., Nysund	143
" O. G., qvarnegare . .	197,198	Paulsen, J., verkm., Filipstad	257
" O. G., smed . . .	198	" M., stationsskrifv. .	233
" O. M., handl., Seffle .	286	Paulson, P. E., stationsskrifv.	17
" O. P., landtbr., handl.		" O., med. kand., t. f.	17
Kalfhagen . . .	11,50,293	" provincialläkare . .	304
" O. P., lär:a, V. Emterv.	325	" S., trädgårdsm., Sva-	
" P., handelsf., Arvika .	251	neholm . . .	301
" P., dito . . .	320	Paulsson, P., skogv., Lindfors	264
" P., ledam. i egods-rätt	255	Perla, A., lärarinna . .	266
" P., f. d. nämnd., Sven-		Persd:r, J., dito, Lekvattnet	331
serud . . .	260	" K., dito, By . . .	286
" P., h:eg., Långelanda	315	" S., dito, Gunnarskog	317
" P., god man, Bogen .	318	Persson, A., nämnd., Krogserud	50,302
" P., klock., Mangskog	323	" A., prickhållare . .	85
" P., fjerdingsm., Höjen,		" A., lärar:a, Rämnen	269
Sunne . . .	326	" A., handl., Grums . .	278
" P., fru, barnm., Gräsm.	327	" A., god man, Säviken	307
" P., skogvaktare . . .	269	" A., dito, Säljehacka	325
" P. G., handl., Nythöjd.		" A., Bryngelsbyn . .	309
i Väse . . .	261	" A., (yngste), fjerdm.,	
" P. J., dito, dito . . .	261	Vestra Sund . . .	320
" S., kyrkov., Smedsby	12	" A., hem:eg., Uggenäs	335
" S., stationsför., handl.,		" A., fjerdm., Råda . .	339
Alster . . .	265	" B., nämndm., Gissle-	
" S., nämndm., Sörby .	281	gården . . .	254
" S., landtbr., Uggleberg	289	" B., handelsf., Bergsäng	329
" S., hem:eg., Bamnerud	293	" B., hem:eg., Skoga .	338
" S., dito, Kyrkebol . .	297	" bröderne, handlande,	
" S., dito, god man, Håf-		Bergsäng . . .	329
verud . . .	295	" C. A., regm:tsväbel . .	22
" S., fjerdm., Gråbol . .	309	" E., nämnd., V:a Knoll	299
" S., lärar:a, Segerstad	276	" E., hem:eg., Bön . . .	313
& Simonsson, handl.,		" E., dito, Utterbyn . .	329
Grums . . .	278	" E., skoll., Ekshärad	338
Osterman, F. G., handl., Stafnäs	300	" E. G., ritare . . .	147
Osterman, J. G., dito, Ed .	11,280	" G., fångförare . . .	2
Osterman, J. F., poststations-		" H., handelsf., Fryks-	
forest., Högsätersby . .	11	ände . . .	329
Otterborg, F., förv., Koppom	312	" J., betjent, poststa-	
Otterdahl, A. C., underlönjt.	26	tionsföreståndare . .	12
Otterdahl, C. A., arrend., Vagge	316	" J., f. d. nämndeman,	
Oxehufvud, C. G., major	26,27,81,104	Skäggeberg . . .	74,326
	106,112,326	" J., dito, S:a Häggvik	280
Oxehufvud, O. A., volontär .	26	" J., f. d. dito, Knöstad	294
P agrotsky, J., handlande . .	143	" J., dito, Loffstrand .	338
Pahnke, A. E., stationsförest.	12,17	" J., hem:eg., Kalleboda	74
Pallin, B. D., länsman . .	3,338	" J., garfware . . .	165,197,198
" E. A., läroverksadj. .	32,43,138	" J., lärarinna . . .	176
" E. J., länsman . . .	3	" J., god man, Nytorp	255
" R., bokförare, Edsvalla	276	" J., dito, Degerberg .	337
Palm, A., bagare . . .	198	" J., fiskeritillsynings-	
Palm, C. L., löjtnant . . .	28	man, Olserud . . .	294

	afd.		afd.
Persson, J., handl., Kärud, Lysv.	328	Petersson, A. J., nivellör . . .	sid. 83
" J., dito, Mølnerud,		" A. L., apotekare .	711, 286
" Fryksände . . .	329	" B., brukseg., Stö-	
" J., fjerdm., Vadje . .	329	" pafors	1, 326
" J., dito, Gullsjögården	332	" C., hyttefogde . .	11
" J., hem:eg., Bredsjön,		" C., sergent	26
" Lekvattnet	331	" C., skom., Kristineh.	198
" K., organ., Brunskog	321	" C., repl., Arvika .	252
" K., skoll., Vikene . .	321	" C., agronom, Torsby	329
" L., nämndm., Heljebol	50, 296	" C. J., poliskonstap.	160
" L., handl., Guttane,		" E., skogsplantör,	
" Tveta	295	" Lesjöfors	264
" L., hem:eg., Gunnerud	324	" F. O., stationsförest.	81
" L., d:o, Arneby, Sunne	326	" G., murare	198
" L., d:o, Gålsrud, Lysv.	328	" G., bokh., Lindfors	269
" L., fjerdm., Önneby,		" G., fjerdm., Bjurtan	279
" Fryksände	329	" G. A., vaccinator,	
" L., skoll., Gräsmark	327	" Persberg	266
" L., biträdande lärare		" G. A., skoll., Fernebo	266
" i Sunnemo	341	" G. E., fargare 162, 165, 170	
" M., organ., Arvika 45, 244,	320	"	185, 197, 198
" M., fjerdm., Takene	323	" G. F., skoll., Sunne	326
" M., handl., Berg, Gräsn.	327	" H., bokh. 104, 116, 131, 143	
" N., nämnd., Skäggeberg	50	" H., förvalt. 162, 170, 186, 193	
" N., dito, Skäggegård	328	" H., god man, Gun-	
" N., fjerdm., Rud, Ar-		" nerud	291
" vika socken	320	" J., smed	198
" N., dito, Bråtebron .	326	" J., garfvare, Filipst.	239
" N. P., fanjunkare . .	26	" J., nämnd., Engtorp	261
" O., pastoratsadjunkt	40	" J., god man, Tjusbol	283
" O., god man, Ölserud	292	" J., kyrkov., Gull-	
" O., d:o, Dalen i Jösse-Ny	316	" sjö, Ölserud	292
" O., fjerdm., Gustås .	320	" J., skoll., Östmark	330
" O., handl., Hvitsand	332	" J. A., furir	28
" O., h:eg., Medskogen	332	" J. O., handl. 162, 193, 197	
" O., dito, Grafölsmon	336	" J. P., h:eg., Stafnas	262
" O. P., god man, Möln-		" J. P., vaktm. vid	
" slätten	287	" fattigv., Karlstad .	107
" O. P., hem:eg., Byn,		" K., lärarinna . . .	176
" Eskilsäter	291	" K., d:o, Millesvik .	290
" P., fargare, Arvika .	73, 252	" K., d:o, Grafva . .	274
" P., handl., Arvika . .	251	" K., nämnd., Lindås	262
" P., nämndm., Ljusnäs	336	" K., barnm., Gillberga	296
" R., bokh., Vassgårda	259	" K., handl., Råda . .	339
" S., nämndm., Öjenäs,		" K. J., verkmästare	315
" Ekshärad	333	" L., nämnd., Rudsberg	264
" T., dito, Basterud, d:o	338	" L., f. d. d:o, Näs .	264
Petersson, A., handelsförest.,		" L. E., fanjunkare	28
" Lennartsfors . . .	306	" M., lara, Gräsmark	327
" A., bryggare	220	" M., stationsförest.,	
" A., lära, Filipstad .	225	" Storfors	12, 78
" A., skomakare, d:o	239	" M., sjuksköterska	128
" A., handl., Torstens-		" N., handl., Asphyttan	266
" byn i Kila	294	" N., fjerdm., Skåre	274
" A., organ., Glafvasen	299	" N., god man, Mun-	
" A. G., stationsmäst.,		" kebol	285
" Boda	12, 17	" O., handl., Arvika	251
" A. G., organ., Elfs-		" O., skrädd., dito .	251
" hacka	265	" O., nämnd., Hedås	264
" A. J., handl., Filipst.	238	" O., bruksf., Kungs-	
" A. J., dito, Fernebo	266	" skogen	272

	afd.		afd.
Petersson, O., hem:eg., Tängen	307	Reénstjernå, T., apotekare	7
" O., dito, Kärhol	336	Reich, O., förvalt. vid Hill-	
" O. E., nämndm.	198,259	ringsberg	299
" P., postiljon	11	Rendal, C. V., musikdir.	44,46,126,273
" P., h:eg., Björud	50,281	Rennerfeldt, A. B., armakare,	
" P., bryggare	231	hamnfogde, Arvika	247,252
" P., skom., Skilling-		Rennerfeldt, A. F., landtm.	8
mark	313	Renström, A., br.-eg., Kålsäter	297
" P. A., bokh., Åmål	291	" B., skoll., Ölme	260
" P. G., handl., Brunns-		" J. P., d:o, Sillerud	303
huset, Vase	261	" P., god man, N:a	
" P. J., boktryckare,		Viker	306
Kristinehamn	195	" S., sergeant	22
" P. J., hokare	197	Reuterdal, J., fjerdm., Kärre	285
" R., telegrafist	17	Reuterström, A., skrädd.	144
" S. O., handl., Karlst.	143	Reutersvärd, P. H. V., kapt.	29
" V., dito	197	Rhodin, C., brukseg.	48,50,319
& Vadsten, dito	197	" C., inspekt., Elgå	319
Peterzéns, O. G., rådm., Ma-		Richert, J. G., major	77
riestad	82	Rickenberg, P. A., postförest.	11
Pihl, J., skomak., Filipstad	239	Riddersporre, A., skogvaktare	321
Pihlgren, A. J., häradshofd.	3,4,63	Ridderbjelke, F. G. M., under-	
" F., telegrafist	17	löjtnant	26
" H., handl., Molkom		Ringqvist & Nyström, skräd-	
i Nyed	265	darfirma	144
" J. P., kyrkoherde	34,338	Ringström, C. M., godseg., Trä-	
" S., snick., Filipstad	239	fors	260
" V., handl., Arvika	68,251	" R. V., apotekare	7,50,206
" V., charcuterihandl.	197		210,211,212,219,230
Piper, S., lärara, Segerstad	277	Ringius, F. E., extra lärare	43
Piscator, P. J. E., prov.-läk.	5	Rinman, F. C., bruksförv.	83,283
Plate, J. C., handl., Stafnäs	300	Roberg, T., ångbåtsbefälh.	82
Plauman, J., fältmusikant	26	Robertson, J. R., stationsfö-	
Poignant, A. F. T., kapten	26	rest, Lindfors	12,77
Poignant, E., löjtnant	26	Robsahm, G. A., kassör	70
Pollack, J. O., bruksförv.	329	Rolander, K., v. pastor	34
Portström, B. S., lärara, Alster	263	af Rolén, S. A. E., kontorsskr.	17
Portström, M. K., d:o, Råmmen	269	Roman, C. F., sergeant	28
Price, J., lärara, Karlstad	121	" G. V., förvalt., Björ-	
Price, J., smidesmästare	339	neborg	254
Price, P., inspekt., Lesjöfors	269	" J., (junior), landtm.	8,10,67
von Proschwitz, G., förvalt.,		" J. A., landtbr., Säter	
Lindfors i Nyed	264	i Alster	263
Pålsson, H., lärara, N:a Finnsk.	333	" L. J., landtbr., Sunnäs,	260
Pålsson, O., vaccin., Brunskog	321	Romell, T. M., landtm.	8,10
Quarfot, A. L., spel i n:r	28	Ronge, A., inspektör	277
Quarfot, P., hem:eg., Sikterud	260	" H., handl., Frykerud.	282
Qvarnström, J., handlande	143	Roos, A., fil. dir.	5
" J. L., handelsf.,		Ros, A., brukseg., Edsvalla	53,269,276
Edsvalla	276	Rosdahl, A., boktryckare	185,193
" M., barnm.	127	" & Co., tryckerifirma	198
Rahlén, & Co, bundtmak.	144	von Rosen, C. P., gref., godseg.,	
Rahm, A., handl., Bäck i Bys:n	286	Höglunda	276
Rambeck, K., verk:n., Edsvalla	276	Rosén, J., skomak.	198
Ramström, A. F., prov.-läkare	2,5,71	" O. V., fältmusikant	22
	126,128,139,143	Rosenberg, L., modehandl.	238
" Sofie, fru	125,145	" L., skoll., Gunnar-	
Rapp, A., fältmusikant	22	skog	317
Reénstjernå, L. M., verk:mäst.	17	Rosendal, J. K., lärara i Nyed	264
		" S., fru	217
		" T., insp., Edsvalla	276

	afd.		afd.
Rosendal, T., exped., Kristi- nehamn	192	Sandegren, H., skoll. i Dalby	335
" V., veterinär	6,210	Sandelin, A., bokhåll.	70
Rosensvärd, J. H., general-ma- jor	20,48,278	" B. T. K., skoll., Alster	263
Roth, Anna, lärarinna	121	" C. E. F., länsman	3
" O. H., lärov.-adj.	44,60,61	" C. S., kronofogde	3,58,261
Rudberg, J. G., skoll. i Gråsm.	327	" G., bruksbokh.	300
Rudebeck, G. M. U., auditor	26,27	" G. A., bruksförv.	283
	70,107,115.	Sandels, S. A., gref., gen.-löjt.	21
Rudin, P., vaccinat., Arvika s:n	320	Sandén, N., skoll., Arvika socken	320
Rudman, V., lärare, Råda	258	Sandsjö, K., insp., Forshaga	274
Rudström, J. F., handl., Arvika	249,251	Santesson, C. G., profes., Stockh.	315
	252	Schenson, C. O., lärov.-adj.	43,60,61
Rülcher, C. E., brygg., Arvika	73,252		119,120.
Rundberg, J. E., brukseg.,	18	Scherman, M., sergeant	28
Rundgren, C., fru	63,124	von Scheven, J. L., underlöjt.	26
" C. H., biskop	32,33,43,49	Schmidt, C., ingenjör (sid. 83)	77
	51,59,60,161,63,124,125,281	" H., landtbr., Lökene	281
Runqvist, N. V., timmermärk.	329	" & Co., handl., Fryks- ände	329
Runstedt, J. F. A., resepostexp.	12	Schiner, K., handl., Daglös- sundet	266
Rust, N., fjerdm., Delpestad	276	Schöjjen, O., fjerdm., Nyskoga	337
Rutgersson, P., skogvakt	271	Schröder, B. G., kyrkoh.	40,299
Ruus, G. A., sergeant	22	" C. H., kapten	29
Rydberg, C. V., handl.	143	" F., handl., Arvika	251
" J., skrädd., Arvika	252	" F. & Co., handl. d:o	251
" J. A., handl.	69,162,169	" M., handl., Viktoria i Gunnarskog	317
	174,175,197	Schröderheim, H. O., f. d. maj.	263
" J. E., d:o, Arvika	251,252	Schenström, A., handl., Östra Emtervik	11,324
" L., d:o	164,168,193	Schenström, A. & T., handl., Elfvik, Östra Emtervik	324
" P. A., rådm.	18,20,23,71,102	Schenström, T., handl., Elfvik	324
" V. L., bankkassör	69,72,162	Schultz, E., bruksförvalt.	315
	176,178,189	Schwabe, C. A., härads-skrifv.	3
Rydhammar, E., handl., Storfors	271	Schyllander, C. G. E., tullfv.	14
Rydstrand, J. V., hattmakare	144	Schyllander, A. E., landtm.	8
Rystedt, C. L., bokförare	265	Schyllander, C. A., dito	8,281
Rytterström, C. G., handl.	73,249	Schyllander, E. A., sergeant	22
Råddberg, J. E., regtsauditor	28,29	Schön, T. & Co	144
Rådlund, P., korgmak.	198	Sebenius, C. V., fanjunkare	22
Rådström, C. J., handl.	238	Sederström, M., skrädd.	239
" H., d:o, 206,207,215,221,230,238		Seger, C. A., ö:n, fältmusikant	26
" K. J., d:o	208,221,228,238	Segerdahl, Y., skogsschef vid Uddeholm	339
Röhss, V., grosshandl.	77	Segerlind, C. F., landtbr.	49,280
Sahlin, O., kopparslag.	198	Segerstedt, A. J., sem.-ad.	46,123,139
Sahlström, P., handl., Utterbyn	49,329	Segerstedt, K., rätt., Grinsbol	319
" P., d:o, Ekshärad	338	Sekund, N., fältmusikant	22
Salberg, E. F., lärarinna	176	Selander, N. J. T., löjtnant	22
Salomonsdotter, M., d:o	256	Sellén, M., skoll., Brattfors	270
Samzelius, E., extra länsnot., v. häradsh.	1	Sellen, & Co., ångs.-eg., Skattkärr	262
Samuelsson, H. S., bruksförval.	50,338	Setterberg, J. E. A., stat.-för.	17
" K., hem:eg., Smed- serud i Boda	322	Setterlind, M. V., lära., Olserud	292
Sandberg, A., tullvaktmäst.	14	Sievers, A. T., stations-ingen.	85
" E., handl., Skillingm.	313	Silfvander, P., nämndm., Pers- by, Fryksände	329
" F., landtm.-medhj.	8	Silfversvan, L. R., stat.-för.	17
" J. A., bokhåll.	300	Silvén, G., ångbåtskommis.	85,286
" T., magasinbok.	276		
Sandborg, P., handl.-förest., Östmark	330		

	afd.		afd.
Silvén, R. V., fanjunkare . . .	28	Stenberg, J. M., kapellpred.	34
Silvius, J., mamsell	11,302	Stenbock, O., handl., Hångstad	313
Simenstad, norsk undersäte .	335	Stenberg, A. G., godseg.	50,128,274
Simonsson, J., nämndm., Botilsäter	293	Stenbäck, C. V., landtbrukare	50,326
„ J. D., stationsförestånd. Deije	12,77	Stenholm, A. T., klockare, Millesvik	290
Sinclair, R., civ.-ingen., godseg.	320	Stensson, J. E., handl., Alster	263
Sirén, C. J. E., handl.	118,143	Stenström, J. V., bankbokh.	69
Sirén & Palmgren	143,238	„ Nicolines sterbhus	143
Sjöberg, A., stationsskrifvare	17	„ O. E., direkt.	54,55,59,296
Sjöberg, G. A., tobakshandl.	143	Stenvall, M. K., lär:a, Grafva	274
Sjöberg, P. L., Treskog, Gunnarskog	317	Stiegler, C. R., landskanslist	1,137
Sjödahl, E., bagare, Arvika .	252	Stjernberg, A., lär:a, Kroppa	271
Sjögren, C. A. H., bergmäst.	15,51,52	Stjernqvist, A. V., spel i n:r	28
„	79,206,215,218,226	Stjernstedt, L. V., kapten	20
Sjögren, N., timmermärkare	329	Stjernstedt, V. K., dito . .	22
Sjöholm, J., verkmästare . .	193	Stjernström, R., disponent	315
„ L. A., komminister	2,33,50	Stolpe, J. P:n, god man, Sättershagen	294
„	61,104,105,107,120,128	Storck, J. A., skeppsredare .	82
„ L. G., komminister	37	Strandberg, J., sergeant . .	22
Sjöstedt, C. J:n, handl., Karlstad	118,133,136	Strandberg, O., målare . . .	198
„ E., fjerdingsman	254	Strandell, A., handl., Filipstad	220
„ J., kyrkoherde	45	Strandell & Co, dito	238
„ N. G., stationsskrifv.	17	Stridsberg, A., fälmusikant	22
Sjösten, A., hornblåsare . . .	26	Strokirk, C. E., f. d. ryttm.	69
Sjöqvist, A. G., lärare, Ölme	260	Strokirk, C. E., telegrafist .	17
„ J., lär:a, Nysund	257	Ström, A., ritare	193
Sjöström, J. G., vice pastor .	31	Strömberg, C. J., löjtnant .	82
Skarin, madam, vaccinatris .	272	„ J. G., kamrerare	77
Skarin, O. G., skoll., Lungsund	272	„ J. P., hattmakare	144
Skog, K., skogvaktare	269	„ & Co	144
Skog, P. A., bokbind., Arvika	252	Strömbom, C. F., stationskrifv.	17
Skog, S., handskmakare . . .	144	Strömvall, E. O., resepostexp.	12
Skoglund, C. & Co, handlande, Björkil	341	Stuart, A., svarfvare, Arvika	252
„ H., skoll. i Gust. Ad.	340	Stuart, A. M., urm., dito . .	244,252
„ J., dito, Sillerud	303	Stuart, T. A., handl., Rexed	317
„ O., skogv., Gräs i Sunnemo	265	Ståhl, F., brukseg.	12,79,214,266
Skogström, A., klockare, Silbodol	304	Stål, M., lärara, Visnum . .	254
„ A. G., skoll., Svan-skog	301	Stålhammar, J. H., skollärare	273
„ J., komminister	41	Sundström, J. H., verkmäst., Hagforsen	339,341
Skåresson, M., fjerdm., Gräsm.	327	Sundberg, A., veterinär . . .	6
Sköldberg, stationsförestånd.	81	„ A., skoll., Gunnarsk.	317
Sköldebrand, C. A., kammarh.	82,261	„ & Bolander, skrädd.	197,198
„	272,279,321	„ K., barnm., Väse	261
Smedberg, C. V., mösshandl.	143	„ O. J., vik. adj.	44
Smedberg, J., hofslag., Arvika	252	Sundblad, A. E., vaktmästare	69
Sodenstjerna, P. H. V. L., jägm.	16	„ L. A., kronofogde	3,68,73
Soop, E., telegrafist	17	„ P., häradshöfding	3,6,304
Sparre, E. A. V., kapten	26,27,109	„ V. & Co, handl., Sunne	326
Spolén, J. O., grufpredikant	36	Sundelius, H., postförestånd., Rådane	11
Sporrong, D. J., mål., Filipst.	239	„ J. V., kapellpred.	11,57
Stang, Mads & Co, grosserer	334	Sundén, E., inspekt., verkm., Vassgård	259
Stark, C. F., handl.	284	„ N., nämndem., Amnerud i Dalby	335
Stark, N. J. P., ex. kronojäg.	16	„ P., handl., Mölnbacka	12
		Sundelin, F., mag.-bokh., Elfbacka	265

	afd.		afd.
Sundin, E. M., sergeant . . .	28	Svensson, J., häradsdom., Hult	263
„ J., hem-eg., Asped.	332	„ J., fjerdm., Sandsjön	268
„ A., brukseg.	69	„ J., d:o, Skenhall	306
„ N., . . .	53	„ J., nämnd., Nordmark	268
„ A. M., sadelm., Arvika	244, 252	„ J., lära, Frykerud	282
„ F. C. E., Rådman	204, 205	„ hem.-eg., Eskebol	50
„ . . .	209, 216, 238, 241	„ J., d:o, Ås i Sunne	326
„ R., brukseg.	50, 66, 264, 283	„ J., handl., Kyrkebyn	
Sundqvist, A. L., handl., br.-eg	68, 76	„ Lysv.	328
„ . . .	216, 217, 238	„ J. C., fru, klädeshandl.	197
„ B., fru . . .	217	„ K., vaktqvinna . . .	2
„ B., skoll., i Ekshärad	338	„ K., handl., Mölntorp	261
„ E., d:o, Rämnen . . .	269	„ L. P., handl., Arvika	73, 251
Sundström, J. O., brukseg.	50, 315, 318	„ L. P., ängf.-befälh.	193, 197
„ L. A., lärarinna . . .	262	„ M., skoll., N. Ullerud	283
„ V. T., handl.	131, 143	„ N., fd. nämnd., Gren	262
Sutthoff, N., stations-ingeniör	85	„ N., handl., Grafa . .	274
Svan, A., skogvakt., Vassgårda	259	„ N., fjerdm., Backe- bron . . .	325
„ E., d:o, Niklasdam . .	259	„ N. V., sadelmak.	107, 144
Svanberg, handl., Aspåsen, Sunnemo . . .	12, 341	„ S., kyrkov., Arnästorp	75
„ O., klock., N:a Finn- skoga . . .	333	„ S., målare . . .	198
Svanström, A. J. R., underlöjtn.	22	„ S., nämnd., Gårdsbol	257
Svartengren, V., kyrkoh. . .	37	„ S., d:o, Skarbolstorp	281
Sveaas, A., grosserer . . .	299	„ S., d:o, Hellesby . .	297
Svedelius, A. G., kapten . .	77	„ S., d:o, Sörmark . .	330
Svenkund, fjerdm. i Nyskoga	337	„ S., skogv., Mässvik	287
Svensdotter, K., lärarinna .	255	„ S., fjerdm., Råda . .	339
„ L. L., handl. Elf- dals-Ny . . .	336	„ S. A., skoll., Storbron	266
„ M., lära, Gun- narskog . . .	317	„ S. P., hemmanseg., Nordmarken . . .	268
„ M. K., d:o, Huggenäs	289	Sylvander, H. V., postmäst.	11
Svenske, J. U., volontär . .	26	Säfsström, A., lärare i teckning	44, 46
Svensson, A., organist, Väse	261	Säve, T. A., lektor . . .	32, 43, 60, 61, 124
„ A., klädeshandl. . .	143	Söderberg, C., kommiss., Karlst.	137
„ A., lära, Rämnen . . .	269	„ G. E., stationsförest.	81
„ A., hem.-eg., Säviken	307	„ J. P., smed . . .	144
„ A., d:o, Bryngelsbyn	309	„ N., handl., Näs i Sunne . . .	326
„ A., kyrkov., Elofsbyn	309	„ P. O., grosshandl. . .	269
„ A. A., musik-direkt.	22	Södergren, C. M., handl.	69, 72
„ A. F., skogsf., Bergsäng	329	„ . . .	149, 193, 259
„ A. P., nämnd., Berg, N:a Ullerud . . .	283	Söderhielm, P. F. L., kapten	22
„ B., tornv., Kristineh.	170	Söderlund, S. skollärare . .	176
„ C., hamnfogde . . .	110	Söderman, E., handl., Blom- skog . . .	11
„ C., handl., Haga . . .	143	„ G. V., mönsterskr.	28
„ E., stat.-förest., Väse	12, 17	„ H., handl., Öster- vallskog . . .	12
„ & Eriksson, handl.- firma, Karlstad . . .	135, 143	Söderqvist, J. A., extr.kronojäg.	16
„ E. J., bruksförv., Orr- holmen . . .	107, 116, 148	„ M., vaktmäst. . .	66
„ E. J., fjerdm., Forsnäs	282	Söderström, A., åkare . . .	198
„ F., skomak. . . .	198	„ A., faktoriförest.	282
„ F., handl., Råda . . .	258	„ P. E., snickare, Filipstad . . .	239
„ G., fältmusik. . . .	22	Takman, P., lära i Kila . .	294
„ H., handl., Karlst.	129, 131, 143	Tausen, J. A., handl., Glafva	11, 299
„ H., hem.-eg., Farm i Fogelvik . . .	308	Tegerström, E. G., skoll., Elf- dals Råda . . .	339
„ J., kyrkov., Gerdberg	173	„ T. H., d:o, Ransäter	285

	afd.		afd.
Telenius, E., d:o, Gunnarskog	317	Uggla, A. A., kapten	22
Telin, J. G., handelsf., Borgvik	279	„ A. H. J., dito	28,29
Telle, R., jägmäst., Östanås	265	„ C. G., bruksegare	301
Tellin, K., skogvaktare	269	„ C. J. P., kapten	22,296,320
Tenow, O., kyrkoherde	35,256	„ G. F. O., löjtnant	22
Tenow, S. N., extra lärare	44	„ P. D. A., kapten	26,27
Ternstedt, H., lärarinna	121	„ P. H., bruks- o. gods- egare, Apertin	281
Thalen, C. G., kopparslagare	221,239	Uhr, B. V., vice komminister	40
Thelin, A., stationsf., Degerfors	17	Uhr, L., landtbr., Kilsby	255
Thelning, L., furir	26	Uhr, N., bruksf., Lesjöfors	269
Thorelius, F., kyrkoherde	33,274	Ullén, O., hæg., Risäterstorp	283
Thorén, A., vaccinator, Nyed	264	Ullgren, J. N., bruksförvalt.	68,339
„ J., barnm., O. Ullerud	283	Ullman, A. P., handl., Seflle	286
„ J., handl., Eldfals-Ny	336	Ullman, G., sterblhus, Kålsäter	296
„ L., landtbrukare	50	Ullman, H., telegrafist	17
„ L., skoll., Nyed	264	Ullmark, E. R., sergeant	22,45,73,249
„ L. M., dito, Alster	263	Ullstrand, B. G., komminister	36,262
Thorin, J., korpral	26	Uncus, C. O., kapten	28
Thorsander, E., bruksbokh., Kornshyttan	283	Undén, F., telegrafist	17
Thorstenson, A., lärov.-adj.	22,33,44	„ G., ingenjör	326
Thorstenson, J., fru	125	„ Mina, lärarinna	178
Thorstensson, A., förv., Liljedal	281	„ R., telegrafist	17
Thorvall, J. M., lärarinna	176	Unger, A., prost	40
Thudin, V., nämnd., Faxstad	261	Unger, E. A., kyrkoherde	39,307
Tiberg, H. V., disponent	11,266	Unger, J. B., dito	35,45,162,172,173 174,175,178,181
Tibell, R. F., kamrerare	17	Utterberg, J., skoll. i Fryksände	329
Tibell, C. L. T., dito	17		
Tidholm, J., repsl.	144	Wachenfeldt, A. F., von landtmätare	8,115
Tillqvist, P., skoll. i Sunnemo	341	Vadman, A., linieingenjör	78
Tingberg, A., lärarinna	124	Vadsten, C. A., handlande	165,166,170
Tisell, G. M., löjtnant	22	Værme, E. H. A., volontär	26
Tjeder, C. J., handl., Sunne	326	Værn, M. E., bruksegare	339
Tjulander, H., sjuksköterska	128	Værner, A., skoll., Varnum	259
Tobieson, A., kollega	45,206 212,218,221,235	Vager, T., dyräge, Hill- ringsberg	299
Tofte, O., klädesh., Arvika	251,252	Vagner, F. H., telegr. komm.	13,45
Torell, J. P., skoll., Grums	278	Vagner, J. G., rådman	160,167,169 170,184,193
Torin, G., murare, Filipstad	239	Vahl, O. P., skoll. i Tveta	295
Torsell, A. M., landtbrukare	291	Vahlstedt, F. H., förv., Nynäs	255
Torvall, J. M., lärarinna	176	Vahlstedt, O., förv., Sägmära	269
Trapp, F. O., trumslagare	28	Vahlstrand, A., länsman	3,68,74
Traug & Co	251,321	Vahlström, B. H., kyrkoherde	34,334
Traug, S. J., handl., Arvika	249,251	Vahlström, C. J., inspektör	260
Traug, T., dito, dito	251	Vahlund, C., bruksförvaltare	339
Troili, Uno, major	64,66,261	Vahlund, E., komminister	39
Trolle, H., telegrafist	17	Vahlund, G., brukseg.	68,78,162,173 174,175,178,181,193
Trotzig, C. G., trafikdirektör, och t. i. intendent	17	Valdenström, A., lärare, Frykerud	282
Trufveson, T. M., bruksbokh.	269	„ A. A., borgmäst.	18,102 108,129,131,146
Tyback, M. K., lärarinna i Mangskog	323	„ H. O., batalj.-läk.	22
Tälin, T. V., bryggare	198	Vall, G. A., bruksegare	82
Törneblad, O., seminarieadj.	46,47	Vallenberg, A. O., bankdirekt.	77
Törnell, N. V., skoll., Persberg	266	Vallenius & Evers, vinhandl.	143
Törnqvist, J., skoll. i Eda	315	Vallerstedt, A. G., bruksf.	30,271,272
		„ A. V., handl.	104,105,143
		„ E., dito	107,116,131,143.
Udd, P., skoll., Gunnarsby	317		
Udnæset, P. O., norsk unders.	330		
Ugarph, O. A. H., löjtnant	26		

Vallerstedt, & Co, dito . . .	143	afd.	de Verdier, B. A., underlöjtn.	26
" S., mösshandl. . .	143		Verme, P., vice pastor . . .	37,50
" Tekla, fru . . .	125		Verming, S., manufakturhandl.	143
Vallgren, A. H., inspektor . .	326		Verngren, C., bagare . . .	144
Vallgren, J., klockare, Kil . .	255		Verlöf, A., handlande . . .	197
Vallin, C. V., veterinär . . .	6		Vessman, J. M., kyrkoherde	36
Vallin, J. A., fanjunkare . . .	26		Vessman, J., bruksbokhållare	270
Vallin, O., hattm., Arvika . .	73,252		Vestberg, H., insp., Gustafsvik	259
Vallinder, J., rektor 32,43,62,120,132			Vestberg, J. G., bokbindare .	144
Vallman, A. G.	sid. II		Vester, O. O:n, mål., Filipstad	239
Vallman, E., fru	sid. II		Vesterberg, fru, barnm. . . .	211
Vallqvist, J. A., komminister	36		Vesterberg, J., skrädd., Filipst.	239
Vallqvist, O., dito	41		Vesterberg, G. E., batalj.-läk.	5,22
Vallroth, A., tunnbind. . . .	198			245,246
Vallroth, C., artist, Filipstad	241		Vesterling, L. F., landtbr., Bäck	286
Valström, K., skoll., Gräsm.	327		Vesterlund, A., lärarinna . .	178
Valund, M., dito, Brunskog . .	321		Vesterlund, A. F. V., musiklär.	45
Varberg, P. J., landtmätare	8,50		Vestin, L. G., landtbr.-ingen.	9,116
Varenius, C. E.	1		Vestlund, H., handl., Elfsbacka	265
Varholm, J. U., kamrer	69		" L., kyrkovard, dito	265
Varholm, O. N., häradsskrifv.	3,300		" L., organ., Lungsund	272
Varnström, J. F., sockerbag.	140,144		Vestman, A. L., lärarinna i	
Varodell, B. J., komminister	37,323		Mangskog	323
Varodell, K. B., volontär . . .	26		Vestman, O., sergeant	22
Vassén, A. E., landtbr. Vennersb.	291		Vestrin, A., vice häradshöfd.	1,106
Vatz, A., veterinär	6		Vestrin, J., vice pastor . . .	36
Veinberg, C. G., lagman	34,68		Vetterlind, A., handelsförest.	
Veinberg, C. V., bruksförv. . .	339,341		Backafors	339
Veinberg, C., kronofogde . . .	3,338		Vetterstrand, A. G., skollärare,	
Veiner, P., vik. adj.	44,124		Visnum	254
Vendel, S., bagare	144		Vibelius, J. G., häradsskr. 3,117,118	
Vendt, privat-färarinna	122		Viberg, C. L., apotek., Dalby	335
Vendt, C., läderhandlande . . .	143		Viberg, J., trafikinsp., Laxå	17
Vendt, K. J., brefhårare	11		Vibergh, J., lärare	246
Vener, M. N., komminister . . .	37		v. Vicken, A. L:s, sterbh., Olme	260
Vennberg, V., vagnm. o. smed	144		" F. A., vice häradsh. 18,55,59	
Vennerberg, O., handl.	104,106,113			64,65,66,260
	114,116,132		" S. D. H., civilingen.	339
Vennergren, J., fabr. 106,116,143,144			Vickman, J. E. J., jägm. . . .	16
Vennergren, T., handl.	143		Videll, A., apotekselev	245
Vennergren, T. & Co, dito	143		Videll, L. C., förrädsförvalt.	77
Vennerlund & Co, klädesh.	143		Vidström, G. A., sergeant . .	22,23
Vennerlund, J. A., rese-p-ex.	12		Viegandt, J. C., handl. 50,72,162,164	
Vennerlöf, F., organist	52			167,168,169,187,198
" J. F., godseg., Björnö	296		Viegandt, J. T., handelsförest.	322
" E., organ., O. Ullerud	281		Wiels, Truels, godseg., Seffle	286
Vennerqvist, J. V., förgyllare	198		Vigelius, A., fru, barnm., Sil-	
Vennersten, E., bokbindare . .	144		bodal	304
Vennerstrand, A. G., fälmusik.	22		Vijkander, A. T., gen-maj. 22,23,48,274	
Vennerström, A., förvaltare . .	335		Vikland, E., landtbr., Vestra	
" A., handl., Råda			Slätton	260
" i Ekshärad	338		" K., kapten. Rud 22,23,273	
" A. M., flöt-chef,			" M. L., prost	41
bygmästare	84		" T. T., kapten	22,303
" J. G., borgmäst. 3,50,204			Vikstrand, A. G., vice komr.	41
	212,214,216,217		Vikström, A., skomakare . . .	144
Vennerström, B. G., skomak.	198		" B. J. C., v. härads-	
Vennerus, K. G. L., volontär . .	26		höfding	55,68,276
Venström, L., ingenjör	284		" C. G., skogsförv.	269,271
Venström, A., destillator	208,209		" F. A., arrend., Vestsjö	284
	210,221,230		" G., skoll., Grums	278

	afd.		afd.
Vikström, J. A., stationsförest.		Åberg. G. H., landtbr. . . .	11,275
„ Ottebol	12,17	„ J., kamrerare	68
„ J. M., kyrkoherde . . .	38	„ J., skollärare, Sunne . .	326
„ O. J., god man, . . .		Abergh, A. G. R., postbiträde .	11
Skumsnas	306	Abergh, G. F., handl., Gunnarsk.	11,317
Wimnell, G., landtbr., Skanö	50,286	Abergh, P. M., dito	110,116,143
„ J. A., löjtnant	20,22	Åhlander, A., furir	26
Vinbergh, A., hytttenotarie .	339	Åkerhjelm, J. G. N. S., frih.,	
Vinblad, J. F., kanslist . . .	66	f. d. statsråd	254
Vinblad, P. J., tapetserare . .	144	Åkerlund, C. V., ingenjör . .	279
Vingård, J. A., apotekare . . .	7,68	Åkerman, J., skogvaktare . .	283
Viotti, A. G., sockenadj. . . .	34	Åkerstedt, handl., Visnum i	
Virén, C., skoll., Stafnäs . . .	300	Råda	258
Virén, J. A., dito, Boda . . .	322	Åman, H. A., handl., Gräsås	
Virén, L., extra lärare	44	i Våse	261
Visting, G. E., volontär	28	Åmanusson, E., lärare, Segerstad	277
Vogel, C. C., löjtnant	29	Åslund, M., dito, Hammarö . .	275
von Wolcker, C. G. H., fanj. .	22	Åslund, P., hemseg., Gålsrud .	74
Wolf, E., jägmästare	53,259	Åstrand, H. V., stationsinsp.	17,111
Wolter, G. A., skoll., Ölme . .	260	Åström, A. P., målare	198
Våhlén, J., vaccinatoris	333	Åström, P. A., veterinär . .	6,183,192
„ P., komminister	35	Öberg, A. F., sergeant	26
„ S., skoll., Finnskoga . . .	333	Öberg, J., fanjunkare	26
Våhlstedt, J., landbrukare . .	50,329	Öberg, O. V., murare	198
Våhlstedt, K., skoll. i Östmark	330	Ödmann, J. F., handl. 101,108,109,114	
Våhlström, T., dito i Eda . . .	315		130,143
Varner, C., korpor., fältmusik.	26	Ödman, S., slussinsp., Seffle .	85
Y dén, G. M., läroverksadj. . .	44,120	Öfverström, handelsf., S:a Gräs	341
Yhnell, P. F., sockerbagare . .	144	Öhqvist, L. H., organ., Eskil-	
Yllander, H., stationsskrifv. . .	17	säter	291
Z ackrisson, F., bag., Filipstad .	239	Öhrling, P. A., handl., Nysund .	257
Zackrisson, Z., handl., Rudskoga	256	Ohrn, C., dito, dito	257
Zander, A., furir	116	Oman, E. E. D., underlöjtn. .	22
Zandersson, H., underlärare		Oman, K. V., restaur., Filipstad .	237
vid Gårdsjö	54	Örbom, S., räkenskapsförare .	68,339
Zegolsson, J., pastoratsadj. .	11,41,277	Örman, A., skogvaktare . . .	271
Zetterberg, fru, barnm. . . .	263	Örn, J. O., f. d. major	75,283,327
„ E., ex. postskrifv. . . .	12	Örnberg, B., fru, handl. . . .	197
„ E. J., stationsmäst. . . .	12	Örtegren, J. F., bokb., Filipst. .	239
„ K. A., postmäst.	11	Örtendal, A., skoll., Sunne . .	326
Zetterblom, J. O., spel i nr . .	28	Örtengren, L. G., prov.-läk. 5,68,206	
Zettergren, C. V., bruksförv.			210,211,227
Norum	264	Örtengren, M., fru	217
Zetterlund, C., ordf. i brand-		Örtensten, C. M., timmermärk. .	335
stodskommitté	289	Örtqvist, J., t. f. kommr. . . .	37,50,327
Zetterlund, N., skoll., Sunne .	326	Örtqvist, J., nämndeman . . .	20,265
Zetterström, A. G., handlande,		Östenbye, J., handl., Östervallsk.	310
Nors socken	276	Öster, J., sergeant	22
Zetterström, M., restauratris .	140	Öster, P., dito	22
Zettervall, E. A., kollega . . .	45	Öster, P., handl., N:a Finnskoga	333
Zettervall, J. E., handlande		Österberg, B., bruksf., Storfors .	271
i Långserud	297	Östergren, H., fältmusikant . .	22
Zetzell, B. A., underlöjtnant .	28	Österman, A., skogvaktare . .	271
Ziegler, H. A. J., underlöjtn.	22	Österman, & Co. handl., Gillb. .	296
v. Zweigbergk & Evers, handl.	143	Östin, O., förvaltare	269
Å berg, A., bruksegare	301	Östling, J., handelsf., Östmark .	330
„ F., bruksförvaltare . . .	265	Östling, M. L., fru	63,125
„ F. V., handelsförest. . .		Östlund, A., klock., Östervallsk.	310
Östmark	330	Östlund, J., hemmansegare . .	50

UTDRAG

Af Kongl. Maj:ts Kungörelser af den 20 Febr. 1874
(se Sv. Författns-Saml. N:o 13) och af 30 Oktober 1874 (se N:o 99)
angående reglemente för prisbelönande af hästar.

§ 1.

1. För tillämpning af prisbelöningsystemet in delas Riket i *distrikt* och hvarje sådant uti mindre områden eller s. k. *underdistrikt*.
2. Hvarje Hushållnings-Sällskaps område utgör ett underdistrikt.

§ 2.

1. *Distrikten skola vara 6 till antalet nemligen:*

4:e Distriktet, omfattande Göteborgs, Elfborgs Läns Norra, Elfsborgs Läns Södra och Vermlands Läns underdistrikt.

2. Inom hvarje underdistrikt, som lemnar bidrag till prisbelöningar, hållas *årliga besigtningmöten* på de ställen, hvilka Stuteri-Öfverstyrelsen, efter det Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande blifvit hörda, bestämmer.

3. *Nämnde möten hållas under Juli och första hälften af Augusti månader* på de tider, som uti den härneda i § 4 stadgade ordning närmare bestämmas.

4. Tider och ställen för dessa mötens hållande tillkännagifvas senast en månad förut inom underdistriktet genom kungörelser af Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande.

5. Bedömandet af de hästar, hvilka för täflan om pris uppvisas, skall inom hvarje underdistrikt vara uppdraget åt *en särskild nämnd*.

§ 3.

1. *Nämnden består af 3 sakkunnige män.*

Ordförande i Nämnden är den, som af Kongl. Maj:t för viss tid förordnas att utöfva tillsyn och uppsigt öfver hästafveln i hela distriktet. Af de tvenne ledamöterna varder den ene af Kongl. Maj:t likaledes för viss tid förordnad för hela distriktet, hvaremot den andre utses för underdistriktet af vederbörande hushållningssällskap.

Nämnden biträdes vid besigtningen af en veterinär, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på Ordförandens hemställan, dertill beordras.

§ 5.

Föremål för prisbelöningar äro:

A) *Hingstar vid fyllda 4 år*, hvilka belönas i två klasser, nemligen i

1:sta klassen: Hingstar af Arabiskt eller Engelskt fullblod, med ett pris af 200 kronor; och i

2:dra klassen: Hingstar af alla andra slag, med ett pris af 150 kr.;

B) *Fölston*, hvilka likaledes belönas i två klasser, nemligen i
1:sta klassen: Fölston i en ålder af från och med fyllda 5 till och med fyllda 8 år, med ett pris af 75 kronor, och i
2:a klassen: Fölston i en ålder af från och med fyllda 9 till och med fyllda 12 år, med ett pris af 50 kronor;

C) *Unghästar* af såväl hingst- som stoslaget, hvilka då de äro i andra, tredje eller fjerde året belönas

a) *de, hvilka främst äro värde belöning*, med en skådepenning af silfver, och

b) *de, som dernäst äro förtjente att belönas*, med en skådepenning af brons.

Med "*andra året*" förstås kalenderåret näst efter det, under hvilket djuret är födt och med "*tredje året*" det på andra året följande kalenderåret.

Första klassens hingstar prisbelönas endast af staten, men prisbelöning af hingstar, tillhörande andra klassen, äfvensom af fölston och unghästar bekostas af staten endast till hälften och med vilkor, att andra hälften tillskjutes af landsting, hushållningssällskap eller enskild föroning till hästafvelns befrämjande.

§ 6.

1. *Endast fullt dugliga hingstar och fölston* med framstående egenskaper såsom afvelsdjur böra belönas.

2. *Egare af häst*, som till täflan anmäles, *skall vara ansvarig derför*, att hästen icke har några dolda fel, såsom krubbitning eller våderslukning, koller, lungpipning med mera dylikt. Skulle det sedermera befinnas, att prisbelönad häst varit behäftad med något af dessa fel, är egaren skyldig att återbära belöningen, och varder hans namn antecknad i rullan.

3. Vid uppvisning af hingst företes *en af tvänne trovärdige män bestyrkt betäcknings- eller språngrulla*, utvisande att hingsten under året betäckt minst 30 ston.

4. *Hingst kan årligen prisbelönas*, så länge han af Nämnden anses till afvel duglig, samt genom bestyrkta betäckningsrullor visas, att han under året fullgjort föreskrifvet antal betäckningar och är fri från sådana fel och åkommor, som förringa hans duglighet såsom afvelsdjur.

"Hingst, som under året icke betäckt 30 ston och således icke kan prisbelönas enligt § 5, må dock så vida minst 20 ston blifvut af honom under året betäckta, utmärkas med en skådepenning af silfver".

5. *Fölsto*, som till täflan anmäles, *skall hafva föl vid sidan*, eller vara synbart drägtigt; och bör bevis företes derom, att fölet är fallet efter, eller att betäckningen skett af statens beskällare, squadrons- eller kompanihingst, prisbelönad eller eljest godkänd hingst.

6. *Fölsto, som ännu icke fyllt tretton år, kan årligen belönas*, så vida de i näst förutgående 5:te punkt föreskrifna vilkor uppfyllas och detsamma befinnes ega de för ett fölsto nödiga egenskaper.

7. Vid prisbelöning af unghästar fästes synnerlig vikt derå, att djuren härstamma från fullgoda ston och godkända hingstar, samt att

de äro väl uppfödda, skötte och genom tillräcklig rörelse utvecklade i muskulatur och gång.

"Unghingst, hvilken användts till betäckning innan han ingått i fjerde året, får icke, derest sådant kommit till Nämndens kännedom, prisbelönas".

8. *Staten tillhörige hästar prisbelönas icke*, således hvarken stuteriernas hästar, ej heller squadrons- eller kompanihingstar eller nummerston, men väl unghästar, fallne efter de sistnämnda.

9. Emot Nämndens beslut i fråga om hvilka hästar böra prisbelönas eller icke, må ej talan föras.

§ 7.

1. *Hästegaren låter uppvisa hästen vid något af de inom underdistriktet utlyste möten* och framlemnar dervid anmälningssedeln, upprättad enligt formulär, hvartill blanketten kostnadsfritt tillhandahålles.

2. *Det angifna höjdmåttet tages öfver andra ryggkotan* från mankens högsta punkt.

3. *De i § 6 mom. 3 och 5 omnämnde bevis skola vid samma tillfälle företes; — — —*

4. För öfrigt skola hästegarne ställa sig till efterrättelse Nämndens föreskrifter för uppvisningen.

§ 8.

1. Skådepenningar för belönade unghästar må, i den mån visshet förefinnes, att tillgängliga medel sådant medgifva, utlemnas af Nämnden på mötesplatsen efter afslutadt möte, och skola i sådan händelse qvitteras af hästuppvisaren å besigtningssrullan.

2. Belöningar, som tillfalla egare af hingst eller fölsto, äfvensom de skådepenningar, hvilka icke kunnat vid besigtningssmöten öfverlemnas, utdelas genom Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande, sedan desse dels från stuteri-öfverstyrelsen emottagit besigtningssrullorne öfver de prisbelönade djuren, äfvensom de såsom belöningar anvisade belopp af statsmedel och skådepenningar, dels ock från landsting eller hushållningssällskap infordrat så stor del af deras utfästa bidrag, som motsvarar hälften af de prisbelöningar, hvilka af staten samt landsting eller hushållningssällskap gemensamt bekostats.

Den på landsting eller hushållningssällskap belöpande, af Stuteri-öfverstyrelsen förskjutna hälft af kostnaden för de inom distriktet utdelade skådepenningar, skall i liqid mellan Stuteri-öfverstyrelsen och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande Styrelsen godtgöras.

3. Prisbelönande af hingstar och ston offentliggöres antingen genom kungörelser af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller på annat tjenligt sätt, med utsättande af egarens namn, hästens färg och kön samt klassen, i hvilken den blifvit prisbelönad.

Unghästar upptagas ej i nämnde kungörelser, så vida icke Nämnden serskildt hemställt derom för synnerligen utmärkte prisbelönade ungdjur.

Under Kalenderns tryckning timade eller tillkännagifna förändringar,

som ej kunnat vid nedannämnde afdelnr i kalendern iakttagas:

- afd. 2 Vaktqvinnan Kristina Svensson har aflidit.
- afd. 3 Häradsskrifvaren C. A. Schwabe har erhållit tjänstledighet och är numera förordnad att förestå en jordeboksafdelning i Kongl. Kammar-Kollegium. Tjenstförrättande Häradsskrifvare är e. o. Kammarsskrifvaren M. C. Sandberg.
- „ Kronolänsmannen i Fernebo E. V. Olander har erhållit afsked med pension och till tjenstförrättande länsman i nämnda distrikt är Alfred Andersson förordnad.
- „ Häradsskrifvaren i Södersysslets fögderi L. G. Odhelius har aflidit och i hans ställe är af Kongl. Maj:t förordnad Landskontoristen J. A. Broqvist.
- „ Kronolänsmannen E. A. Lindhs postadress är: Torp: Gillberga.
- „ Kronolänsmannen i Jösse Öfre Distrikt E. J. Pallin har aflidit och hans efterträdare är: Hof-Rätts e. o. notarien J. V. Myrin.
- afd. 5 I stället för Med. Dr J. E. Bergvall har till Prov.-Läkare i Nordmarks distrikt blifvit utnämnd Med. Dr C. J. Djurberg, men tillsvdare att sköta tjensten är förordnad Med. Kand. O. Paulsson, som tillika är extra läkare i Silbodals distrikt, med adress: Årjeng.
- afd. 6 Till Läns-Veter. med station vid Torsby är antagen A. Bålström.
- „ Till Privat-Veter. i Nordmarks härad är C. T. Karlsson förordnad.
- afd. 8 Andre Landtmätaren A. Norström har tagit afsked.
- „ P. J. Varbergs adress är Kristinehamn; O. Ignelli medhjelpare är J. F. Ryding; A. F. von Wachenfeldts medhjelpare är S. A. Odqvist; C. M. Carlqvists medhjelpare är äfven F. Sjöholm. A. F. Rennerfeldt är afliden. O. G. Laurells elev är A. M. Vesterdal. S. A. Odqvists adress är: Upsala.
- afd. 11 Till Postmästare i Arvika har blifvit utnämnd A. G. Hillbom.
- „ Till d:o i Sunne „ J. Jonsson.
- „ Länsmannen L. G. Bengtzon är afliden.
- afd. 16 Till Jägmäst. i Fryksdals revir är J. E. J. Wickman förordnad.
- afd. 19 Majoren D. V. Lilliehöök är afliden.
- afd. 22 Hans Kongl. Höghet Kronprinsen är den 15 Maj 1877 utnämnd till Löjtnant vid Vermlands Regemente.
- afd. 26 Regementsläkaren D. Ekelund har tagit afsked och i hans ställe är utnämnd 1:ste Bataljonsläk. Med. och Fil. Dr G. E. Vestergren.
- „ Till Bataljonsläkare vid Vermlands Fältjägarekår är A. Guilletmot utnämnd.
- „ Fanjunkaren A. Lind är utnämnd till Svärdsman.
- „ Volontären F. Nyström har tagit afsked och utgår från 4:de kompaniet vid Vermlands Fältjägarekår och i stället för honom ingår O. A. Malmberg.

- afd. 34 Kapellpredikant i Gustaf Adolfs s:n G. Bengtsson har aflidit.
- afd. 38 Kyrkoherden S. A. Bengtsson i Arvika är utsedd till Kontraktsprost i Jösse kontrakt i stället för prosten i Kåla J. Sjöstedt, som aflidit.
- afd. 39 Komministern i Trankil O. Andreasson är vald till Kyrkoherde i Östmarks pastorat.
- afd. 44 Lektorn i främmande, lefvande språk J. P. Bergendal är afliden.
- afd. 50 Till Ordförande vid 1877 års landsting är utnämnd Bruksegharen, R. N. O., Carl Hammarhielm.
- afd. 55 Till ledamöter i Vermlands Hushållnings-Sällskaps Förvaltn:s-Utskott — i stället för Apotekaren L. Kaijser och Bruksegharen J. H. Huss — äro invalde Öfverste-Löjtnanten C. H. Falk och Löjtnanten Edvard Lauroll.
- afd. 59 Till Ordförande i Vermlands Djurskyddsförening är utsedd Landshöfdingen Gyllenram och till vice Ordförande Biskopen Rundgren, till Sekreterare Lektorn L. M. Larsson och till Skattmästare Rektorn K. V. Kastman.
- afd. 64 Vid 1876 års utgång uppgick Vermlands Brandstods-Bolags hela ansvarighetssumma till 53,333,400 kronor. Vid 1877 års bolagsstämma blef i Bolagets Direktion, i stället för Bruksegharen O. L. Geijer, invald Bruksegharen August Almqvist på Hjerpetan.
- afd. 103 Till Stadsexsekutor i Karlstad — i stället för J. V. Lundh — är Hamnfogden Sven Andersson utsedd.
- afd. 121 Till lärarinna vid Karlstads folkskola är utsedd: Maria Flod.
- afd. 162, 173, 174, 175, 178 och 193 Bruksegharen G. Vahlund är afliden.
- afd. 324 Nils Andersson, Prestbol i Östra Emtervik, af Kongl. Maj:t erhållit guldmedalj för medborgerl. förtjenst
- afd. 327 Skolläraren inom Sunne s:n J. G. Rudberg i Hedås är afliden.
- afd. 328 S. H. Samuelson, Föskefors; af Verml:s Hush:s-Sällskap erhållit guldmedalj för landtmannaförtj.

Vederbörande kommuner hafva föreslagit och Kongl. Maj:ts Befhde har förordnat följande personer att vara tillsyningsmän för fisket nemligen:

- afd. 201-241 För fisket i de Filipstads stad tillhörige vattendrag: Handlanden Korsberg och Destillatorn A. Vennström.
- afd. 254 Inom Visnums socken: för Valunda rote: Hem:eg. L. Andersson i Sund och A. Bengtsson i Bengts Valunda samt för Vike rote: Hem:eg. S. Andersson i Gisslegård och Axel von Hackwitz vid Hult.
- afd. 260 Inom Ölme socken: a) för Ölmeviken: Godseg. Albert Falck på Sjöstad, och Hemmansbr. A. Holm i V:a Ullsjö; b) för Hagelviken: f. d. Korporalen Nils Olsson Mård; c) för Lunderviken: Organisten A. V. Hultqvist.
- afd. 262 Inom Fogelviks (-Väse) socken: Hem:eg. G. Eriksson i Stafnäs, A. Persson i Rud och E. J. Larsson i Björkenäs.
- afd. 277 Inom Segerstads socken: 1) f. d. Nämndem. J. Jonsson i Solberg, för fisket utefter socknens östra stränder ifrån råskilnaden emot Karlstads landsförsamling till hemmanet Åsun-

- datorp i Söder; 2) Daniel Andersson i Karterud från och med Åsundatorps östra rå förbi Åsundatorp, Åsunda, Bärön, Karterud, Rörmyren till den s. k. Stannäs-udden på socknens vestra strand å hemmanet Kärres mark; 3) Nämndem. A. Johansson i Årtan för den öfriga delen af socknens vestra strand vid Venern, samt för den del af Norselven som tillhör Segerstads socken.
- afd. 278 Inom Grums socken: Hem:eg. L. Jansson i Botvidstorp från Borgviks sockengräns till hemmanet Hammarsten och Hemmansegaren Aron Olsson i Åsmunderud från Hammarsten till Nors sockens gräns.
- afd. 293 Inom Botilsätters socken: 1) G. Jönsson i Vassen, från Ölseruds socken till By sockens gräns; 2) Salomon Falk i Forserud, från By sockens gräns till Ny socken-rå.
- afd. 295 Inom Tveta socken: Landtbrukaren F. Bystedt i Mossviken, Hem:eg. Emanuel Andersson i Hulta och A. Andersson i Dottebol.
- afd. 299 Inom Glafva socken: Bruksförvaltaren O. Reich på Hillringsberg, Inspektoren J. Heintz på Glafva, Hem:eg. G. Olsson i Brandsbol och Nils Frisk i Sigfridstorp.
- afd. 319 Inom Elgå socken: C. E. Ekman på Berg, C. Fahlström, Kyrkovårdarne C. Fahlström, Henriksson, O. Erlandsson, alla i Fröbol, Kyrkov. Äldre A. Nilsson i Stridsbol och Äldre A. Nilsson i Fördsby.
- afd. 331 Inom Lekvattnets socken: J. Jönsson i Mårbacken, J. Eriksson i Kälkeruds utskog och samt J. Mattsson i S:a Lumstorp.
- afd. 339 Inom Elfdals-Råda socken: Skogvaktaren Lars Hag på Loviseberg och A. Persson i Råda.

VERMÆLINGS

LANS-KALENDER

ANNONS-AFDELNING

1877.

1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900.

Tryckt hos Carl Kjellin & C. i Karlsbad.

Förlofnings-
och
Visitkort
billigt.

CARL KJE

A. R. RAMSTR

BOKTRYCKE

som blifvit betydligt utvidgadt och förs
och tvenne SNÄLLPRESSAR, hvilka d
verkställer skyndsai

BOK-, ACCIDENS-, TAE

(Äfven i kulörta färger o

Särskildt torde uppmärksamhet fästas derå, a
arbeten afsedda effekter, hvidan dylika arbet

Bland typografis

Allt slags Boktryck, hvar till finnas olika sorter,
större och mindre, såväl avenska som latinska
stilar.

Alla sorters Tabell- och Linie-arbeten,
Aktiebref med flera olika färger,

Matsedlar och V
Bolagsordningar
Arrende-, Hyres-
Bjudningsbref til
ningar,

För Herrar Han

Vexlar och Qvittenser i kulörta färger,
Priskuranter och Räkningar,
Adress- och Afsändnings-lappar,
Cirkulärer och Avisbref,
Faktura- och Anmaningsbref,
Etiketter och Forsedlar,

Revers- och Rak
Ångbåts- och Jern
Garfware- och Fä
Reversböcker,
Räkenskapsböcker
besörjes

För Pastorsexpeditiöner,

Husförhörsböcker,
Dop-, Vigsel-, Död-, In- och Uflyttnings-böcker,
Flyttningsattester, Frejdebetyg,
Examenskataloger, Afgångsbetyg,
Debiterings- och Uppbördsböcker,

Debetsedlar m. m
Utvandringsbevis,
Orlofsedlar,
Skolbetyg,
Prestbetyg.

PAPPER oc

såväl Tryck- som Post- Skrif- Hamp- och
Bjudningsbiljetter samt Visit- och J
vid beställningar

Namn
i
Brefpapper
& Kuverter.

LIN & C. NIS

& C. A. KÄHLGREN

I i KARLSTAD

ti tidsenligt skick med nya, moderna Stilar
tas med GASMASKIN, motsvarande ångkraft,
och omsorgsfullt alla sorter

LL- och LINIE-ARBETEN.

bronsringar i guld och silver.)

oktryckeriet anskaffat nya, för elegantare Accidens-
kunna utföras propert och till serdeles billiga priser.

arbeten må nämnas:

er med dito dito,
Reglementen,
Arbets-kontrakter,
Bilop, Barndop och Begrav-

Notifikations- och Adress-kort,
Programmer och Affischer, hvartill finnas många
olika sorter stora stilar,
Namn och Annonser å Brefkuverter,
Utdelningskuponger,

nde och Fabrikanten:

blanketter,
fraktsedlar,
märken,

Blåsnings-Journaler och Rapporter,
Utdrag ur Blåsnings-Journal,
Malm- och Tumsedlar,
Sågrapporter,
Länareversaler,
Auktionsräkningar m. m. m. m.

ars inbindning afven om-

kol- och Kommunalstyrelser:

m.

Fyrktals- och Mantalslängder,
Bref- och Lagsöknings-Diarium,
Utmättnings- d:o.
Utmättningsqvittenser,
Debetsedlar m. m. m. m.

BLANKETTER:

cept-, äfvensom många olika slag af *Blanketter* till
lofningskort finnas på lager och tillhandahållas
ryck *till fabrikspris*.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

Wermlands Allmänna Nyhets- och Annonsblad,

utkommer två gånger i veckan i stort sexspaltigt, ofta sjuspaltigt format.

Räknande sin tillvaro från år 1850, är den länets äldsta, i följd af sin stora spridning, dess mest anlitade annonsblad.

Redigerad i en hofsaamt frisinnad anda, innehåller tidningen en omvexlande text, redogör i främsta rummet för alla provinsen rörande angelägenheter, bemödande sig om snabbhet i meddelande af underrättelser, medelst telegrammer och correspondenser.

Tidningen kostar för helt år hos redaktionen 6 kronor och å rikets postanstalter 7 kronor 20 öre.

Annonspriset är 6 öre finstilsraden, med rabatt om annons införes flera gånger.

Redaktionen.

HJALMAR PETERSSON & C:NIS

BOK-, MUSIK-, PAPPERS- & KONSTHANDEL

i KARLSTAD

rekommenderar sitt rikhaltiga lager af
Svensk Litteratur, Planschverk och Musikalier.

Utländsk Litteratur anskaffas på möjligt kortaste tid.

Prenumeration emottages på alla genom Svenska Bokhandeln
gående in- och utländska *Tidskrifter* och *Tidningar*.

PAPPERS-HANDELN

är ständigt försedd med allt hvad till en väl ordnad dylik hörer.

Namnstämpling äfvensom **Monogramstämpling**

verkställes elegant och billigt på några timmar.

Visit- och Förlofningskort

förfärdigas smakfullt och billigt samt erhållas 1 à 2 timmar
efter beställningen.

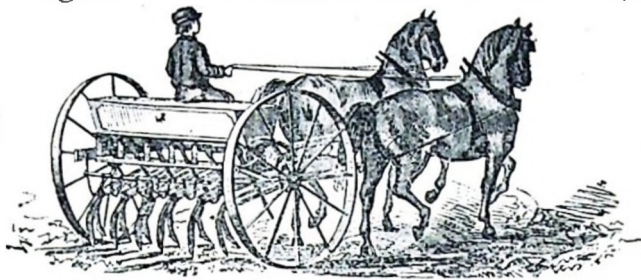
LIFFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET NORDSTJERNAN

stadfästadt genom Kongl. Resolution af den 21 Nov. 1871.
Löpande försäkringssumma 1 Januari 1877 Kronor 18,140,969 Kronor.

Kontor:

Patron A. Anderssons
i Mosstorp gård, hörnet af
Drottning- och Ö. Torg-
gatan.

Utställning:

Magasinet å tomten
midtemot Kontoret.

J. W. NORDQVIST,
Kommissions-, Agentur- och Inkasso-affär i Karlstad.

Maskin-Agentur och utställning af Maskiner och Redskap

för Hemmet, Jordbruket, Industrien och Näringarne.

Artificiella Gödningsämnen och Kraftfoder.

De under sednaste Åren ovanligt högt uppdrifna arbetsprisen hafva naturligtvis måst rigta uppmärksamheten på nödvändigheten deraf att i stället för människokraften kunna begagna maskinkraften ofverallt der den möjligen kan användas.

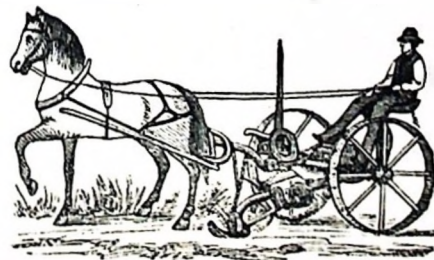
Efter att vid Landtbruksmötet i Norrköping under sommaren 1876 hafva trädt i förbindelse med de förnämste maskinfabrikanter och utställare af maskiner, hvilkas fabrikater blifvit prisbelönta derstädes, hvarigenom jag hoppas alltid kunna tillhandahålla och anskaffa maskiner och redskap af erkänt bästa fabrikater, vågar jag rekommendera min utställning i benägen hägkomst.

Utställda finnas alltid Plogar och Harfvar, Bredsåningsmaskiner, Slätter- och Skördemaskiner samt Hästräfsor af flera slag, Tröskverk för hand- och hästkraft, Mjöl- och Gröpqvarnar, Hackelsemaskiner, Sprutor och Pumpar flere slag, större och mindre, Extincteurer eller Gassprutor, Amerikanska Skyfflar, Spadar, Liar, Gödselgrep, Högafflar m. m. m., Utensilier för Ångmaskiner och Vattenledningar af Manometrar, Kranar m. m., Kaminer och Kokspisar, Torfmaskiner, Lefeldts patenterade Smörtjernor, Sommarmöbler, Asfaltpapp, Takspånsolja till skydd för papp- och spåntak.

J. W. NORDQVIST,

Karlstad.

Sveriges Hästförsäkrings-Bolag.

Aktiebolaget

Karlstads Mek. Verkstad

utför på beställning alla slags arbeten af

Gjutjern, Smide, Plåt och Metall såsom:

Sågverk, Qvarnverk, Turbiner, Ångmaskiner, Lokomobiler, Ångpannor, Pumpar och Uppfordringsverk, Blåsmaskiner, större och mindre, Lyftkranar, rörliga Takkranar, Jernsvarfvar och andra Verktygsmaskiner, Axelledningar, Rörledningar m. m.

Jernvägsmateriel såsom:

Spårvagnshjul med axlar och lager, Vändskifvor, Semafor- och Skilsignaler, Vatten-stations-cистерner af gjutjern och plåt, Vattenkranar, fristående, Spårkorsningar af gjutjern och hopfogade räler, Spåraxlar af flera olika modeller, Godsvagnar, Bagagevagnar, Plattformskärror m. m.

I ständigt lager finnas:

Tröskverk, Hackelsemaskiner, Plogställ, gjutna, Kokspisar, Kaminer, Kokkärl, Bagagevagnar, Platforms- eller Magasinskärror, Trädgårdsoffor, Takfönster m. m.

Verkstadens tillverkningar levereras fritt på jernvägsvagn eller på fartyg i Karlstad.

Priskuranter öfver lagerartiklar sändas på begäran.

Bestämda prisuppgifter lemnas skyndsamt på ingående förfrågningar, och följer dermed, der så erfordras, projektritningar utan ersättning.

Postadress: Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad, Karlstad.

Telegrafadress: Mek. Verkstaden, Karlstad.

J. A. NYGREN & SONS

JERNKRAM-HANDEL

i Karlstad

(en gros & detail)

rekommenderar sitt stora och väl sorterade lager af:

Byggnads-, Hushålls- & Jordbruks-Smiden
af solida tillverkningar.

Stångjern, Rundjern, Bandjern,

Stål af Munkfors, Österby, Bessemers m. fl. tillverkningar, alla sorters
smidd, klippt och valsad **Spik, Takspik** af flera dimensioner i parti,
Bly och Zink i tackor, **Tenn** i stänger, **Jern-, Zink-,**
Bly- och Bleckplåt, Vigtlödjor och Målkärl,

Brandsprutor,

Engelska och Svenska **Spadar, Mejerikärl, Gjutgoods** af alla slag,
Engelska **Stock-, Ved-, Fanér och Cirkelsågar, Nyby Vat-**
tensågblad, Filar, alla sorter; **Målareborstar, Skurborstar,**
Borstar för Mejerikärl; Svenska Nysilfverarbeten, för
hvars godhet garanteras, **Fotogén-Kök** af Odner & C:ni
i Stockholm tillverkning,

Silkes-Siktduk, Messing- och Jern- d:o;

PLOGAR

af Göteborgs mekaniska verkstad,

Hackelse-Maskiner,

Näfveqvarns Kok-spislar samt Kokkärl, Strykugnar,
Kötthackningsmaskiner till fabrikspris.

Slätter- & Skörde-maskiner, Symaskiner
af flera tillverkningar,

Decimal- och Kilogram-vågar, Jernsångar, Jernketting
jemte alla sorters varor, tillhörande en väl sorterad Jernkramhandel.

Gräsfrö, Linfrö, Helsinge-Lin,
Vasa Utsädes-Råg.

Aktiebolaget

Karlstads Mek. Verkstad

utför på beställning alla slags arbeten af

Gjutjern, Smide, Plåt och Metall såsom:

Sågverk, Qvarnverk, Turbiner, Ångmaskiner, Lokomobiler, Ångpannor, Pumpar och Uppfordringsverk, Blåsmaskiner, större och mindre, Lyftkranar, rörliga Takkranar, Jernsvarfvar och andra Verktygsmaskiner, Axelledningar, Rörledningar m. m.

Jernvägsmateriel såsom:

Spårvagnshjul med axlar och lager, Vändskifvor, Semafor- och Skifsignaler, Vatten-stations-cisterner af gjutjern och plåt, Vattenkranar, fristående, Spårkorsningar af gjutjern och hopfogade räler, Spåraxlar af flera olika modeller, Godsvagnar, Bagagevagnar, Plattformskärror m. m.

I ständigt lager finnas:

Tröskverk, Hackelsemaskiner, Plogställ, gjutna, Kokspisar, Kaminer. Kokkärl, Bagagevagnar. Platforms- eller Magasinskärror, Trädgårdssoffor, Takfönster m. m.

Verkstadens tillverkningar levereras fritt på jernvägsvagn eller på fartyg i Karlstad.

Priskuranter öfver lagerartiklar sändas på begäran.

Bestämda prisuppgifter lemnas skyndsamt på ingående förfrågningar, och följer dermed, der så erfordras, projektritningar utan ersättning.

Postadress: Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad, Karlstad.

Telegrafadress: Mek. Verkstaden, Karlstad.

J. A. NYGREN & SONS

JERNKRAM-HANDEL

i Karlstad

(en gros & detail)

rekommenderar sitt stora och väl sorterade lager af:

Byggnads-, Hushålls- & Jordbruks-Smiden
af solida tillverkningar.

Stångjern, Rundjern, Bandjern,

Stål af Munkfors, Österby, Bessomers m. fl. tillverkningar, alla sorters
smidd, klippt och valsad **Spik, Takspik** af flera dimensioner i parti,
Bly och Zink i tackor, **Tenn** i stänger, **Jern-, Zink-,**
Bly- och Bleckplåt, Vigtlödjor och Målkärl,

Brandsprutor,

Engelska och Svenska **Spadar, Mejerikärl, Gjutgoods** af alla slag,
Engelska **Stock-, Ved-, Fanér och Cirkelsågar, Nyby Vat-**
tensåglblad, Filar, alla sorter; **Målareborstar, Skurborstar,**
Borstar för Mejerikärl; Svenska Nysilfverarbeten, för
hvars godhet garanteras, **Fotogén-Kök** af Odner & C:ni
i Stockholm tillverkning,

Silkes-Siktduk, Messing- och Jern- d:o;

PLOGAR

af Göteborgs mekaniska verkstad,

Hackelse-Maskiner,

Näfveqvarns Kok-spislar samt Kokkärl, Strykugnar,
Kötthackningsmaskiner till fabrikspris.

Slätter- & Skörde-maskiner, Symaskiner
af flera tillverkningar,

Decimal- och Kilogram-vågar, Jernsångar, Jernketting
jemte alla sorters varor, tillhörande en väl sorterad Jernkramhandel.

Gräsfrö, Linfrö, Helsinge-Lin,
Vasa Utsädes-Råg.

Å
STÄNDIGA UTSTÄLLNINGEN
i Karlstad

försäljes

ÅKERBRUKSREDSKAP,
GJUTGODS,
JERN,
JERNPLÅT,
GRÄSFRÖ,
KRAFTFODER,
GÖDNINGSSÄMNER m. m.

och emottagas dylika artiklar till försäljning i kommission genom

G. B. Carlmark,

Intendent.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIE-BOLAGS

KONTOR i KARLSTAD

(lokal: Sparbankens hus)

diskonterar *Vexlar*; försäljer *Postremissvexlar*; lemnar *Kassa-Kreditiver* och *Lån*; köper och säljer *Vexlar i utländskt mynt*; emottager penningar på *Depositionsräkning*, *Upp-* och *Afskrifningsräkning* samt *Spar-kasseräkning*, för hvilken sistnämnde följande bestämmelser gälla:

Insättningar å Sparkasseräkning, som för hvarje gång icke må understiga 1 krona, emottagas å Bolagets kontor hvarje helgfri dag kl. 11—2. Å insättningar tillgodogör Bolaget tillsvidare **5 procent** ränta för fulla krontal från dagen efter insättningsdagen.

Insättningar och uttagningar antecknas genast i en kontrabok, som hvarje räkningshafvare erhåller, inestående medel kunna såväl ifrån insättarens som från bolagets sida till betalning uppsägas, och utbetalas 3 månader efter uppsägningsdagen, så vida beloppet öfverstiger 100 kronor, **men lägre belopp vid anfordran.**

Vid hvarje insättning eller uttagning skall kontraboken ovilkorligen företes och bör öfverlåtelse af densamma till nye egarens säkerhet hos bolaget anmälas.

Den till hvarje års slut upplupna räntan godtskrifves den 31 December. Och bör kontraboken för anteckning härom under nästföljande Februari månad på bolagets kontor uppvisas.

Förändring af räntefoten tillkännagifves genom kungörelse i Länets tidningar.

Post- och Telegrafadress: *Inteckningsbolaget, Karlstad.*

SIRÉN & PALMGREN

(Lokal: Frimurare-Logen)

rekommendera till lägsta priser sitt väl sorterade

MANFAKTUR-, KLÄDES- OCH HERREKIPERINGSLAGER,

så som:

Sr. Sidentyger,
Klädningsstyger,
Schawlar,
Kosttor,
Kappor,
Kjolytyger,

Strumpor,
Vantar,
Amier,
Handskar,
Näsdukar,
Kragar och Manchetter,

Halsdukar,
Gummigaloscher,
Paraplyer,
Snörlik,
Band, Fransar,
Galler m. m.

Nöbeltyger,
Gardintyger, h. & k.
Piqué-Täcken.

Leathercloth,
Bolstervarstyger,
Parcumvaxduk,

Flaneller,
Bord- och Pianoduk,
Sängfiltar.

Bomullsväfnader till fabrikspris.

Schirting,
Madapolam,

Longcloth,
Tvills,

Dimety,
Kypert,

Domestic,
Callico.

Norrköpings Kläden till fabrikspris.

Croisé,
Drap,
Granit,

Dofflar.
Nattrocksdoffel,
Crêpe,

Corderoyer,
Satin,
Rock-, Byx-, & Västtyger.

Färdiga Manskläder & Herrartiklar.

Öfverrockar,
Byxor,

Promenadrockar,
Västar,

Bonjourer,
Nattrockar,

Cavajer,
Regnrockar.

 Beställningar å alla sorters Manskläder emottagas och utföras på kortaste tid och till billigaste pris.

Slips,
Skjortor,
Tröjor,
Kalsonger,
Maggördlar,
Hängslen,
Filttofflor,
Kappsäckar,

Nattsäckar,
Restiltar,
Resschalar,
Resetni,
Filtremmar,
Arin- och Skjortknappar,
Klädes- och Hårborstar,
Tand- och Nagel- d:o

Fickkammrar,
Frisér- d:o,
Lorgnettsnoddar,
Parfymor,
Tvåler,
Pomada,
Amykos-Aseptin,
Antylion m. m.

SYMASKINER

af alla framstående fabrikater och systemer:

**Grover & Baker, Cylindermaskiner, New Singer
Original, Handsymaskiner.**

Maskinsilke. Linne- och Bomullstråd, Nålar och Olja.

A. SVENSSONS
KLÄDES-HANDEL.

KARLSTAD,

Vestra Torggatan, Rådman Bergmans hus,

rekommenderar ett väl sorteradt lager af

Norrköpings mest välkända tillverkningar

såsom :

Kläden,

Korderojer,

Dofflar,

Satiner,

Drapper,

Milton,

Ratiner m. m. till fabrikspris.

Samt försäljas Norrköpings jemte flera fabrikaters

Bomullsväfnader

till fabrikspris.

Ett sorteradt lager af

Sybehörsaker

till billiga priser.

EKELÖF & SVENSON,

KARLSTAD,

(grundlades 1872)

MANUFAKTUR-HANDEL.

Ständigt Lager af

Svarta och Kulörta Sidentyger

af erkänt bästa Svenska och Lyoner-fabrikater,

Svarta Hel- och Halfylletyger

Kulörta Klädningstyger

i alla brukliga mönster och färger,

Schawlar och Schawletter,

Kappor och Paletåer

för vintren och sommaren,

Gardintyger

i Tyll, Moll, Gaz och Sits,

Kragar och Manschetter

för Herrar och Damer,

Handskar,

Svenska och Franska, för Herrar och Damer,

Paraplyer, Parasoller och Entoutcas

af Siden, Ylle och Bomull,

Äkta Ryska Gummi-Galoscher

för Herrar, Damer och Barn,

Bomullsväfnader till fabrikspris

med flera artiklar till billiga priser hos

EKELÖF & SVENSON.

SOPHIE WERNING,

lokal i Fru Louise Bergs hus vid Stora Torget,

rekommenderar till billiga priser

ett väl sorteradt Lager,

bestående af nedanstående artiklar:

Svarta Sidentyger,	Kappor och Schavlar,
d:o Hel och Halfylle d:o	Dukar och Schavletter,
Coulörta d:o d:o	Paraplyer och Parasoller,
Piqué och Brillante,	Dam-, Herr- o. Barnhandskar
Perkal och Sits,	d:o Botiner o. Galoscher,
Skärp och Hattband,	d:o Kragar o. Manschetter,

Stort urval Gardiner

i Tyll, Gaz och Lenon,

Stort urval af Yllevaror

såsom Västar, Bajaderer, Strumpor m. m.

Hvita Varor till fabrikspris,

Knappar, Fransar, Spetsar, Silke, Träd och Band m. m.

E. WALLERSTEDT & COMP.

i **Karlstad**

hålla ständigt lager för parti- och minut-försäljning af:

Specier, Conserver och Delikateser,

Caffe, fina och ordinära kvaliteter, **Kobbs Thé** och
Grafströms Chocolate,

Socker och Sirup

af *Tanto Bolags* utmärkta tillverkningar,

Liljeholmens Stearinljus och 1:ma *Amerik. Fotogenolja*,
Klädestvättvål, 1:ma *grön Såpa*, 1:ma *Ris- och Kronstärkelse*.

För *Bruk* och *Sågverk*

rekommenderas till billiga noteringar:

Bomolja, oblandad vara,
Finsk Tjära och *Beck*,
Rofolja, raffinerad,
Talg, svensk,
Bomulls-Trassel,
Dref och *Blånor*,
Repvaror, sorteradt lager,

Säckar, flera sorter,
Blyharts och *Rödkrita*,
hvit Krita, slammad,
Hartz,
Borax och *Salmjaek*,
Vitriol, grön och blå,
Bergkrut och *Stubintråd*.

Munksjö tillverkningar af

Prima Förhydnings-, *Asfalt-* och *Ylle-Papp*,
med *rabatt* vid partiförsäljningar.

OBS. *Städernas Allmänna Brandstods-Bolag* godkänner numera
prima Asfalt-Papp såsom *första klassens* taktäcknings-
ämne, eller *lika med plåt och skiffer*.

Dylta Rödfärg och Vitriol.

För *Herrar Målare* rekommenderas:

Linolja, rå och kokt,
Fernissor,
Slamfärg, grön och gul,
Draglim,

Målarefärger, välsorterat lager,
Penstar och *Fördrifvare*,
Åderkammare,
Spänn- och Kardus-papper.

Äkta Portlands Cement,

nytt lager för året, hos

E. Wallerstedt & Comp.

FRITZ OLSÉN,
Karlstad,
TOBAKS-FABRIK,

tillverkar och försäljer

Tugg-Tobak,

såsom:

Grof Rull-,
s. k. Norsk Rull-,
Negrohead,
Stångtobak,

Finspunnen Tobak,

såsom:

Chimoo, pressad A & B,
Chimoo, opressad,
Sweetscent, fin och grof.

Lager hålles endast vid Fabriken.

Priser och konditioner så förmånliga som hos
andra tobaksfabrikanter inom provinsen.

ERIKSON & LINDBERG,

Speceri-, Mjöl- och Diverse-Handel

vid Stora Torget,

rekommendera sitt väl sorterade lager af

Specerier, Conserver, Delikatesser, Eng. Bisquits, Chocolate, Thé,

Kaffe, Socker, Sirap,

Conserverade Franska Frukter, Torkade Äpplen, Körsbär, Njupon,

Svenskt och Danskt Hvetemjöl, Rågsikt, Rågmjöl,

Amerikanskt Svinflott och Fläsk, Finskt Smör, Lax, Kabbeljou, Torrfisk,

Kok-Ärter, Kornmalt, Humle, Saltsten, Salt,

Amerik.-, Österängs-, Trystorps-, Edamer-, Schweitzer- och Rochefort-Ost,

Lysekils Anjovis i parti och minut,

Bom-, Rof-, rå och kokt Linolja,

Skallran, Koffogen, Gerpentin,

Talg, Dref, Gartrassel, Talg-, Stearin-, Silfverparafin-Ljus, Alun, Vitriol, Krita, Soda, Rödfärg, Gotlands Kalk.

Fönsterglas i parti och minut,
Tunn och Tjock Lim, Fernissor, Färger, Penslar,
Aktie-Bolaget Fertilitas' Artificiella Gödningsämnen,
till i Göteborg gällande priser med frakttillägg,

**Alsike, Rödklöfver samt Timotejfrö,
Linkakor, Linkaksmjöl,**

Munkedahls Tjärad och Gul Papp, Rosendahls Spänpapper, Skrif- och Hamppapper,
Munksjö papp och Gul Makulatur,
Jönköpings Tändstickor, Karlstads Tändstickfabriks Säkerhets-Tändstickor,
Stockholms Borstbinderi-Aktiebolags samt Nyholms Aktiebolags tillverkningar,
Bomans och Norrköpings Spelkort,
Kampenhofs Vaddbomull.

Uppköpa till gällande priser:
VAX, KUMMIN, LINFRÖ.

Uti

JOH. LUNDGREN'S
BOKBINDERI OCH BOKFÖRSÄLJNING
 I KARLSTAD

finnes ständigt till salu:

Räkenskaps-Böcker,

stort, sorteradt lager, såsom:

Folio och Långfolio, Smalfolio, och Quarto,

Annotations- och Qvartböcker samt Postböcker,

alla med godt papper och liniering, starkt inbundna
 efter de fördelaktigaste metoder,

Psalmböcker,

alla formater, uti fina och ordinära band
 till ytterst billiga priser,

Catecheser och Abe-böcker,

Bibliska Historier,

flera slag, af hvilka betydlig rabatt lemnas vid parti-
 handel; och rekommenderar mig derjemte till inbind-
 ning af Böcker samt emottager för öfrigt beställning
 af allt som till mitt yrke hör.

Joh. Lundgren.

NYGREN & ÅHLIN

rekommendera allt, som tillhör en väl sorterad

JERNKRAM-HANDEL.

Gräsfrö,

alla sorter,

Franska Bakladdningsgewär,

Revolvrar och Salongsgevär.

Munksjö

Förhydnings- och Asfaltpapp,

Tapeter och Bårder,

Spännpapper och Kullgardiner,

Gasolja och Lampor.

Agentur för

Singers äkta Original-Symaskiner,

Lambs Strumpstickningsmaskiner,

Walter A. Woods

Slätter- och Skördemaskiner,

Hästräfsor, Amerikanska,

flera sorter.

CARLSTAD **A. W. MOBERG** CARLSTAD

Spanmåls-affärer.

Lager af

Mjöl, Fläsk, Caffé, Sill Salt, Fisk,
Superfosfat m. m.

Kommissionslager af

Aktiebolaget D. Carnegie & Co tillverkningar utaf

Sötvaror och Porter,

Agentur och Lager för Vermland
af

Ryskt ångprepareradt Benmjöl

Schaffhorstska tillverkningen.

AUG. HOLM,

Karlstad,

ETABLISSEMENT

för

Färdiggjorda Dame- och Herre-Skodon,

Rysk-Amerikanska Gummigaloscher,

Läster af Svensk tillverkning,

emottager beställningar och reparationer af allt hvad till yrket
hör, som utföras med största skyndsamhet och ackuratess.

Försäljer ur lager

Lasting, Stroppband, Korksulor, Skospännen,
Resärer, Snörhakar o. Ringar, Skorosetter, Kängsnören o. Remmar

Nätlade Skoarbeten,

Handsskinn. Chagriner, Lack. Skinn, Saffianer, Marokin- och
Sälskinn, föröfrigt allt hvad till en väl sorterad
skomakerirörelse hör.

P. F. YHNELLS CONDITORI

I KARLSTAD

*är från den 1 Oktober 1877 flyttad från Stora Torget
till hörnet af Jernvägs- och Drottninggatorna,
rekommenderar allt som efter nutidens fordringar till en
väl ordnad Conditori- och Sockerbagerirörelse hörer.*

Gust. Landsort,

Karlstad.

Lager af

Guld-, Silfver-, Nysilfver- och
Bijouteriarbeten m. m.

72 Vestra Torggatan 72

KARLSTAD,

A. F. KJELLANDER

försäljer alla sorters Mans- och Goss-

Till-, Pannum- och Strå-hattar,

in- och utländska Mans- och Goss-Mössor,

förfärdigar och försäljer alla sorters

FELB-HATTAR,

emottager reparationer å allt som till yrket hörer till

billigaste priser. Vid parti lemnas rabatt.

A. F. KJELLANDER,

Karlstad, 72 Vestra Torggatan 72.

P. J. LINDBLAD,**Bleck- och Plåtslagare.**

Lokal i Boktryckaren Herr C. Kjellins hus,

Karlstad.**Lager af Mjolk-Kärl**

af prima, förtent Plåt, äfvensom

öfriga Bleckslageriarbeten

till ytterst billiga priser.

Beställningar af hvad till yrket hörer utföras med nog-
granhet och till möjligast billiga priser hos**P. J. Lindblad,**

Bleck- och Plåtslagare.

WÅXNÄS BRYGGERI-BOLAG

i Carlstad

(grundadt år 1860)

rekommenderar sitt

L A G E R

af

Prima Baijerskt Öl,

d:o

d:o

Iskällardricka

samt

Svagdricka.

C. SÖDERBERG,

KARLSTAD,

Incasso-, Commissions-
och Speditions-affär.

J. PAGROTSKY,

Karlstad.

MANUFACTUR- och KLÄDES-HANDEL,

såsom:

Klädningsstyger,
Sitsar,

Bomullstyger,
Korderojer,

Dofflar,
Saliner

in. m., samt ett väl sorteradt Lager af

Korta Varor;

allt försäljes till lägsta priser.

Obs. *Vid Partihandel lemnas lämplig rabatt.*

J. PAGROTSKY.

M. FRYKLUND,

Räkenskapsförare och Revisor

samt Undervisare i

Fiskets vård och förbättrande.

Adress: Glänne, Frykerud,

Fagerås.

Vid

ROTTNEROS'

Gjuteri o. Mekaniska Verkstad

tillverkas:

Mumblinghammare,
Härdvirke för smälthärdar,
Blåsmaskiner,
Axelledningar,
Linskifvor,
Gjutna hjul för jernvägar med eller utan kokill,
Qvarnverk och Sågverk,
Turbiner,
Tröskverk och Hackelsemaskiner,
Rörledningar,
Staketer, Fyrspisar och Kaminer.

För öfrigt utföras beställningar å alla sorters större eller mindre

Gjutgoods, Smiden samt Plåtarbeten,

allt till moderata priser.

Beställningar kunna insändas till verkstaden under adress:

Rottneros Mekaniska Verkstad, Sunne.

C. A. SÖDERBERG,

ÄMÅL,

Lager för Partiförsäljning till fabrikspris af:

Kampenhofs Bomullsgarn,

oblekt, blekt och färgadt,

Domestics, Mollskinn, Fyrskäft, Skjortväf,

Jonsereds Bomullsgarn,

oblekt, blekt och färgadt,

D. Carnegie & Co alla sorter **Socker** och **Sirup**,

Prima **Hvetemjöl**, **Rågsikt**, halffint och sammalet

Rågmjöl,

Vin- och Spirituosa-Bolagets i Stockholm

alla sorter **Viner**,

Munkedals Pappersbruks tillverkningar af

Bul Makulatur och **Cardus-Papper**,

Spännpapper, **Väggpapp** och **Tjärpapp**,

Stockholms **Såpa** och **Tvål**,

Prima **Negrohead**

i hela och halfva kaggar.

Blad- och Rulltobak.

ANGBÅTS-, KOMMISSIONS-, SPEDITIONS- O. AGENTURAFFÄR.

EMIL STENSTRÖM,

GÖTEBORG,

Representant för in- och utländska handelshus och fabriker;

ombesörjer prompt, omsorgsfullt och billigt:

Inkasseringar, Tullbehandlings, Uppköp och Försäljningar af alla slags varor, såväl här på platsen som i utlandet,

Magasinering och fortskaffning af gods, samt utför i öfrigt alla andra komerciella uppdrag,

uppköper **tomma Fotogén- och Gasoljefat.**

Telegrafadress: **Stenström.**

Lager af

- 1:ma Angbåtskol,*
- „ *Dubbelharpade Smideskol,*
- „ *Eldfast Sten,*
- „ *Portland Cement,*
- „ *Engelsk Soda,*
- „ *Skottiska Silfver-Parafin-Ljus,*
- „ *Holländska Stearin-Ljus,*
- „ *Amerikansk Fotogén-Olja,*
- „ „ *Gas-Olja,*
- „ *Fosfor-Tändstickor,*
- „ *Kabiljo i lådor,*
- „ „ *i fjerdingar,*
- „ *Spil- och Saltlångor,*
- „ *Krossade Hafregryn,*
- „ *Rysk Caviar i kaggar.*

Agentur-, Speditions-, Commissions- samt
Varu-affär i Göteborg.

J. P. FEHLUND.

Kontor: Lilla Klädressaregatan N:o 5,
uppköper och försäljer i kommission jordbruks-, mejeri-
och skogsprodukter;

ombesörjer export och import af varor, jemte för-
tullningar och transitoförsändningar samt uppköp af va-
ror här på platsen, allt skyndsamt och mot billigaste
provision.

Ständigt lager af

Skånsk Mejeri-Skumost

i parti, äfvensom andra in- och utländska ostsorter.

*Agentur för Svenska och Amerikanska
Landtbruks-maskiner,*

hvaraf för dagen bör framhållas:

Palmerantz Slätter-Maskiner,

tillverkade af aktiebolaget Palmerantz & Co.

Följande egenskaper framhållas:

Sjelfständig konstruktion, innesluten och erkel me-
kanism, stor skärbredd, lätt att draga och hålla i ord-
ning, maskinarbetade fingrar af stål, bästa knifvar, den
minsta och lättaste maskin i marknaden.

Palmerantz Slättermaskiner för en häst till 330 kronor och
för två hästar till 390 kronor, äfvensom handafläggningsappa-
rater.

Ny Amerikansk Hästräfsa

med sjelfläsande häfstång.

(Coates Lock lever Horse Rake.)

Af sakkunnig person utvald såsom den bästa och solidaste
bland de många uti Amerika existerande sorter. Pris 160 kr.

Telegrafadress:
Fehrlund, Göteborg.

Postadress:
J. P. Fehrlund, Göteborg.

BOIJE & HJORT

GÖTEBORG,

Kungstorget N: 1.

Lager af utländska

V I N E R

och alla sorter

SPIRITUOSA

(med undantag af Bränvin),

allt importeradt från hus af första rangen, samt

POUNSCH

af egen tillverkning.

Obs. *Försäljningarne ske såväl i parti som minut.*

AKTIEBOLAGET GÖTEBORGS HANDELSKOMPANI,

Telegrafadress: "Handelskompani"

Göteborg, Stockholm,

Södra Hamngatan N:o 9, Jacobs Torg N:o 1,

emottager penningar på Depositionsräkning, godtgörande tills-
vidare i årlig ränta:

5 $\frac{1}{2}$	proc.	på 6 månaders uppsägning	} på andra tider och vilkor
enligt öfverenskommelse
5	"	" 3 "	
4 $\frac{1}{2}$	"	" 2 "	
4	"	" 1 "	

samt på Upp- och afskrifningsräkning 3 proc.

Köper och säljer utländska Vexlar samt Postremissvexlar;

beviljar Lån mot hypotek af varor, aktier och andra värdepapper;
lemnar förlag och ger förskott;

Emottager större Kommissionsuppdrag;

beviljar in- och utländska krediter;

beslutar och förmedlar lån med korporationer och enskilda firmor;

emottager uppdrag till köp och försäljning af främmande valu-
tor, aktier, obligationer och andra värdepapper;

försäljer **Jernvägs-Premie-Obligationer af 1876**

å 15 Kronor,

grundade på

Bergslagernas Jernvägs-Aktiebolags Obligationer.

*Högsta Premier 72,000 Kronor, lägsta 16 Kronor. Ut-
lottningar den 1 Maj, 1 September och 24 December årligen.*
Utom Göteborg och Stockholm boende kunna direkte hänvända
sig post- eller telegrafledes till

Aktiebolaget Göteborgs Handelskompani,

Göteborg eller Stockholm.

TRÄVARU-AKTIE-BOLAGET

i GÖTEBORG

uppköper, bland annat,

Rundvirke

af alla slag på leverans, och utbetalar förskotter
intill en fjerdedel af köpesumman.

CARL FREDGA & Co,
Vin- & Spirituosa-
Affär,
Göteborg.

Kommissionslager

af

VINER,

originaltappade,

från

Herrar L. TAMPIER & C:O
i Bordeaux

hos

J. H. BLOMQUIST

i Göteborg,

Drottningtorget N:o 4.

OBS. Priscouranter sändas på begäran.

John R. Robb & Co.

GÖTEBORG,

10 Norra Hamngatan.

Maskinagentur och Commissionsaffärer.

Importörer af alla slags

*Ångmaskiner, Ångpannor, Turbiner, Vattenhjul,
Pumpar, Axelledningar, Ånghammare m. m.*

Maskiner för

Spinnerier, Väfverier, Färgerier, Blekerier, Gas-, Jern-
och Sägverk, Bobinfabriker, Mek. Verkstäder m. fl.

Lager af

Maskinremmar, Jernrör, Filar, Sågar, Tillbehör till
Spinnerier och Väfverier m. m.

KASSA-SKÅP.

NAPOLEON NYGREN & Co,

Göteborg.

Lager af

1:a amerikanskt fläsk, långt och kort,

1:a d:o svinflott,

1:a dansk medvurst,

2:a d:o d:o

1:a d:o rökt kött.

Utföra *Kommissions- och Speditions-*
uppdrag mot billigt arvode.

ARON ANDERSSON & C:O,

Göteborg.

Lager af norska produkter,

Sill, Fisk, Tran m. m.

T. V. Salt, Marsala-, S:t Ybes-, Lüneburger-,
Cagliari-, Trapani-, Liverpool-, Ladugårdssalt uti stycken,
Klippfisk, Kabeljou, Spillångor, Saltlångor m. m.,

Amerikanskt Tjäsk,

långt och kort.

Ern. G. Eriksson,

Göteborg,

Kontor: Skeppsbron N:o 1,

försäljer från lager alla slags **kemikalier** för

Tändsticksfabriker och Glasbruk,

äfvenledes finnes ständigt lager af flera slags

bepröfvade, goda Maskinoljor,

allt till lägsta priser.

Kommissions- och Speditionsuppdrag

ombesörjas skyndsamt och billigt.

Silfvermedalj.

Uldevalla
1874.

Guldmedalj.

Göteborg.

Silfvermedalj.

Mariestad
1874.

C. A. KJERNÅS, JUVELERARE,

36 Kungsgatan Göteborg 36.

Fabrik och rikt sorteradt Lager af
Guld- och Silfverarbeten,
Silfver-filigramsarbeten

samt

äкта Garanti-Nysilfver*af hvitaste sort, starkt försilfradt.*

Gammalt Guld och Silfver uppköpes.

Äldre arbeten af alla slags metaller mottagas till
silfring och förgyllning, under tillförsäkran om ett varaktigt och
reelt arbete samt de billigaste priser.

Kommissionär.

• Undertecknad rekommenderar sig härmed till utförande af allehanda kommissionsuppdrag; särskildt fästes herrar skogsafverkares uppmärksamhet vid att jag åtager mig försäljning af hvarjehanda skogsprodukter, såsom: timmer, bjelkar, sparrar, ved, träkol af björk m. m., hvarvid lägsta provision beräknas.

Göteborg i Maj 1877.

E. R. GUDHEIM.

Nerikes Osläckta KALK

af bästa qvalité för Herrar *Jordbrukare* och *Byggnä-
stare* levereras å alla jernvägsstationer i fulla vagns-
laster, då order ingifves till

*Herrar Carl Bergman & C:ni, Filipstad,
Hjalmar Pihlgren, Molkom,
Oscar Björck, Arvika, eller*

KARL EKLUNDH,

**Stockholm,
13 Österlånggatan.**

STOCKHOLMS GUMMIFABRIK,

**Regeringsgatan 23,
*STOCKHOLM.***

**Obs. Post- & Telegrafadress endast:
Stockholms Gummifabrik,
STOCKHOLM.**

Fabrik och Lager af:

Alla möjliga slag af

Gummi-, Kautschuks- o. Guttapercha-varor,
såväl för tekniska och fabriks som Grufvors kirurgi-
ska behof. Billigaste priser. Utmärktaste varor.

Återförsäljare högsta rabatter.

Stockholms Gummifabriks

***enda försäljningsmagasin,
23 Regeringsgatan 23.***

A. EKSTAM,

MÅLARE,

KARLSTAD,

Fredsgatan № 100, straxt nedom Vermlands Ensk. Bank.

Måleri-arbeten

af hvarjehanda slag utföras i **tidsenlig smak** och med den största **noggranhet**, och rekommenderar jag mig, för såväl mindre som större arbetens utförande, i ärade kunders och allmänhetens åtanka.

Högaktningsfullt

A. EKSTAM

Stort, välsorterat lager af giftfria

Tapeter och Bårder samt

Takrosetter m. m.

Bränd Gips, Oljefärger

och Fernissor,

alla sorter för målning, expedieras billigt hos

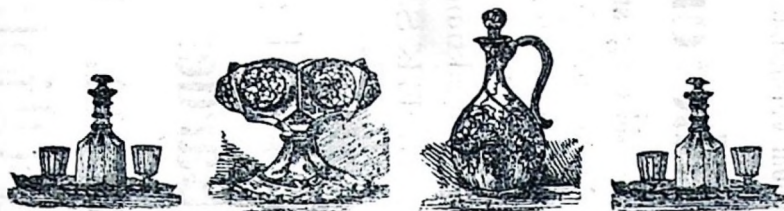
A. EKSTAM,

Målare.

HERMAN GILLBLAD,

KARLSTAD.

*Lokaler uti O. F. Ahlmarks Arfvingars hus vid Tingvallagatan,
J. A. Kruckenbergs hus vid Stora Torget.*

Porsliusserviser af Gustafsbergs och Rörstrands tillverkningar till fabrikspriser, **Glas-serviser** från de bästa svenska fabriker, äfvensom fina Bömiska och Franska glasvaror, Belgiskt, kulört **Mousslin** och mattslipadt **Fönsterglas**, hvitt **Fönsterglas** af svensk tillverkning till brukspris, **Takpannor** af glas,

Glasmästar-Diamanter,

Nysilfver-Skedar, **Knifvar** och **Gafflar** af svensk tillverkning och för hvars godhet ansvaras,

Pläter- och Britannia-metallarbeten,

såsom *Thékök*, *Thé-*, *Kaffe-* och *Gräddkannor*, *Sockerskålar*, *Brickor* och *Ljusstakar*, *Engelska* och *Tyska Brickor* och *Brödkorgar*, *Knifvar* och *Gafflar*, *Ljuskronor*, *Väggarmar* och *Kandelabrar*,

Lampor från 75 öre till 100 kronor per stycke i vackra och smakfulla mönster, alla sorters tillbehör såsom *Glas* och *Vekar*, bästa sort **Fotogénolja**, **Fotogén-** och **Gaskök**,

Tapeter och **Bårder** med giftfria färger, **Rullgardiner** med tillbehör,

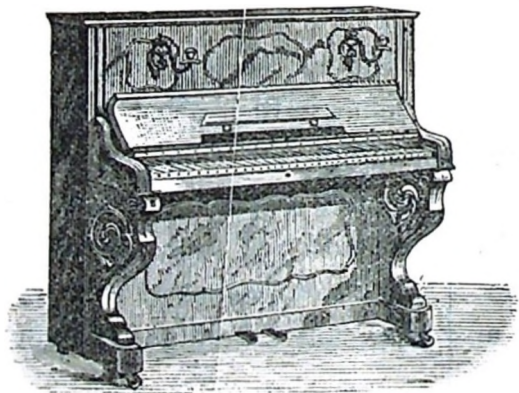
LEKSAKER,

Glasögon, Pincenez, Teater- och Marinkikare, Mikroskoper, Stereoskoper m. m., Manometrar
från Schäffer & Budenberg,

Symaskiner af *Wheeler & Wilson original*, Nålar och tillbehör till samma,

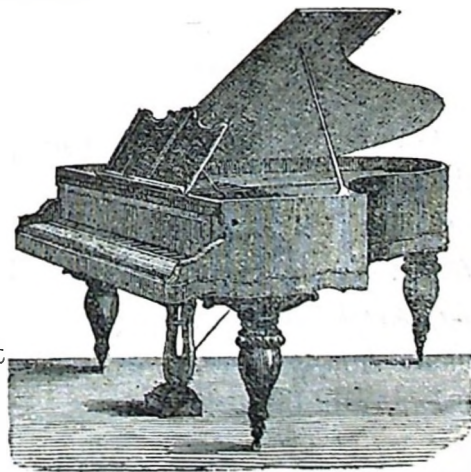
Fiskredskap från *Leidesdorffska Fiskredskapsfabriken*,

Tvålar och Parfymen af svenska och utländska fabrikat, **Amykos-Aseptin**, **Portemonaier** och **Plånböcker**,
Hår-, Klädes-, Tand- och Nagelborstar, Kammar.

Lager af
Tafflar,
Pianinos och
Orglar

af svenskt och utländskt
fabrikat.

Friskt och godt **THÉ.**

G. A. F A L K,

Bleck- och Plåtslagare

i

KARLSTAD,

Gamla oljelampor ändras
till Fotogén-.

Delar till lampor, såsom:
fötter, oljehus, kupor, brännare,
pappersskärmar, skärnhållare,
samt lampputsare, glas och
vekar, allt billigt.

verkställer alla sorters bleck-
arbeten, äfvenledes utföres ef-
ter beställning allt vid bygg-
nadsarbeten förekommande,
såsom taktäckning med zink,
koppar och jernplåt, äfven-
som rännor och stuprör af
olika storlekar m. m.

Ett väl sorteradt lager af
allehanda Bleckarbeten finnes
ständigt att tillgå, äfvenle-
des alla sorters *mjölkke* ef-
ter den nya mejerimetoden,
fotogénkök, kammarclosetter, is-
skåp, allt till billigaste priser.